

Άμεση απαλλοτρίωση του Οικοδομικού τετραγώνου και ιστορικό

Στις 18 Αυγούστου 1999 λήγει η προθεσμία κατάθεσης των χρημάτων από το Δημόσιο για την αναγκαστική αλλοτρίωση των ερειπωμένων ιδιοκτησιών : **Φυσσά, Αίβα, Γρύλλον, Αιβανού, Γιακουμάτου κ.α.**, στο τετράγωνο που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα στο Μετς, όπου βρίσκονται τα θεμέλια του ναού της **Αγροτέρας Αρτέμιδος**.

Ενώπιον του σεβασμού προς την ιστορική μνήμη των Αθηνών και τη διαφύλαξη της, είναι πλέον επιτακτική ανάγκη το ποσόν που ανέρχεται στα 450.000.000δρχ. να αποδοθεί στους ιδιοκτήτες ώστε να λήξουν δια παντός οι διεκδικήσεις των ιδιοκτητών για κατεδάφιση των κτισμάτων, με σκοπό την ανοικοδόμηση σ' ένα χώρο τόσο μεγάλης αρχαιολογικής και ιστορικής αξίας για την πόλη των Αθηνών, όπως έχουν επισημάνει σημαντικότεροι Έλληνες και ξένοι αρχαιολόγοι και αρχιτέκτονες από τον προηγούμενο αιώνα μέχρι σήμερα (**Α. Σκιάς, Α. Ορλάνδος, Χ. Καρούζος, Γ. Μυλωνάς, Α. Δεληβοριάς, Stuart & Revett, Doerpjeld, I. N. Σβορώνος, Ι. Τραύλος κ.α.**) με πλούσια βιβλιογραφία.

Ο **Ναός της Αγροτέρας Αρτέμιδος** έχει μακρόχρονη και πολυτάραχη ιστορία. Ιωνικός ναός του 5ου αιώνα π.Χ., χτίστηκε το 448 π.Χ πιθανότατα από τον **Καλλικράτη**, τον αρχιτέκτονα του ναού της **Απτέρου Νίκης στην Ακρόπολη**, με τον οποίο έχει πολλές ομοιότητες. Αναφορές στο μνημείο κάνουν οι αρχαίοι συγγραφείς **Πλάτων (Φαίδρος 229)** και ο **Πανσανίας (Αττικά 19)**. Στον ναό αυτό, βάση αρχαιολογικών πηγών, τελούνταν τα μικρά **Ελευσίνια μυστήρια**. Μετατρέπεται σε βυζαντινή εκκλησία με προσθήκη αψίδας τον 5ο μ.Χ αιώνα.

Πρώτη αποτύπωση του μνημείου γίνεται από τους Άγγλους αρχιτέκτονες **Stuart & Revett** το 1751-53 με όψεις, κατόψεις, διαστάσεις και σχέδια τμήματος γλυπτής, μαρμάρινης ζωοφύρου, που σήμερα βρίσκεται στο μουσείο του Βερολίνου (**Stuart - Revett Antiquities of Athens 1778**). Ο ναός, τότε, σωζόταν αέριος και είχε μετατραπεί σε εκκλησία, γνωστή ως **Παναγία στην Πέτρα**, όπως φαίνεται και στα σχέδια.

Το 1778 ο ναός καταδαφίσθη από τον **Χατζή Αλί Χασεκί** και τα υλικά του χρησιμοποιήθηκαν για την ανέγερση του τοίχου της Αθήνας και άλλων κτηρίων.

Το 1897 γίνεται η πρώτη συστηματική ανασκαφή από τον **Α. Σκιά**, ο οποίος αποκαλύπτει το διάγραμμα το ναού με ακριβή σχέδια, ημιεξαγωνική αψίδα του ιερού, που άνηκε στην εκκλησία της **Παναγίας στη Πέτρα**, μεγάλο αριθμό πρωτοχριστιανικών ταφών, πλήθος μικρών αγγείων σχετιζόμενα με την Ελευσινιακή λατρεία και τμήμα της ζωοφύρου, που βρίσκεται στο Εθν. Αρχαιολογικό Μουσείο (**Α. Σκιάς Π. Α. Ε. 1897**).

Τα σχέδια τοποθετούν τα θεμέλια του ναού στη βόρεια πλευρά του οικοδομικού τετραγώνου, στη γωνία Αρδηττού και Κούτουλα.

Μέχρι τις αρχές του αιώνα τα λείψανα του ναού ήταν εμφανή, όπως διαπιστώνεται από φωτογραφία που δημοσιεύεται στο άρθρο του **Ι. Ν. Σβορώνου (Διεθνή Εφημ. Νομισμ. Αρχαιολογίας T.18, 1916/17)**.

Κατόπιν καλύπτονται από τις οικίες που σήμερα ανήκουν στους ιδιοκτήτες **Αιβανό** και **Γιακουμάτο**. Δύο υπουργικές αποφάσεις, 1958 και 1960 "**Περί αρχαιοτήτων**" κηρύσσουν την κοίτη του Ιλισού ζώνη προστασίας 50μ. εκατέρωθεν.

Κατά την διάνοιξη της Λεωφ. Αρδηττού στις αρχές της δεκαετίας του '60, αποκαλύπτεται αναλληματοειδής τοίχος από μεγάλους πωρόλιθους, εμφανής και σήμερα.

Με αφορμή το ακίνητο του **Κου Γιακουμάτου**, γίνονται έρευνες από το Κ. Α. Σ. (έκθεση **Ι. Τραύλου**) για τη διαπίστωση της ύπαρξης των θεμελίων κάτω από την οικία και την ανάγκη ή

όχι απαλλοτρίωσης των οικοπέδων και του ευρύτερου χώρου. Το Κ. Α. Σ. συνεδριάζει τρεις φορές 19/10-3.64, 41/26.6.64 και 44/7.7.64. Στην τελευταία συνεδρία με παρουσία των **Χ. Καρούζου, Α. Πολίτη, Ι. Κόντη, Ε. Χατζηδάκη, Ν. Πλάτωνος, Χ. Μακαρόνα** αποφασίζεται η απαλλοτρίωση του χώρου.

"διότι πρόκειται περί ενός των επιφανέστερων μνημείων των Αρχαίων Αθηνών ... ακόμη και αν αποδεικνύετο, τελικώς, ότι δεν υπάρχουν λείψανα, δια την σπουδαιότητα και μόνον του ναού, ο οποίος υπήρχε εις την θέσση"

Αποφασίζεται η απαλλοτρίωση ή απ'ευθείας αγορά του χώρου των οικοδομών και η διαμόρφωση του σε αρχαιολογικό χώρο ελεύθερο και επισκέψιμο.

Η απαλλοτρίωση δεν υλοποιείται και το θέμα επανέρχεται στο Κ. Α. Σ το 1993, σχεδόν τριάντα χρόνια αργότερα, μετά από ενέργειες των ιδιοκτητών των ακινήτων για κατεδάφιση για λόγους ανοικοδόμησης. Ο τοπικός σύλλογος "Αρδηττος" με επιστολές του στο ΥΠ. ΠΟΛ. επισημαίνει την επικινδυνότητα του χώρου λόγω της κατάρρευσης των κτηρίων, της εστίας σκουπιδιών και της χρήσης του ως καταφύγιο περιθωριακών στοιχείων και ζητά επίσπευση των διαδικασιών απαλλοτρίωσης. Στη συνεδρίαση Κ Α Σ 16/13.4.1993 γνωμοδοτεί ομόφωνα και πάλι για την απαλλοτρίωση των ιδιοκτησιών και προτείνει να συμπεριληφθεί η δαπάνη στο έργο ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων. Στις 14.10.93 εξεδόθη διυπουργική απόφαση από την τότε **υπουργό Πολιτισμού Μελίνα Μερκούρη** και τον **υφυπουργό Α. Γεωργακόπουλο**, για την υλοποίηση της απαλλοτρίωσης. Αποσύρεται από το Εθνικό Τυπογραφείο λίγου μήνες αργότερα από τον **νέο υπουργό Θάνα Μιχρούτσικο**.

Συμφέροντα του τότε **υπουργού Τουρισμού Α. Λιβανού**, ο οποίος αγόρασε το 1990 ένα από τα ακίνητα προς αλλοτρίωση, παραπέμπει εκ νέου το θέμα στο Κ. Α. Σ. 26.7.1994. Το Κ. Α. Σ. συνεδριάζει και σε αντίθεση των όσων είχε διακηρύξει μέχρι τότε, αποφασίζει να διενεργηθούν ανασκαφές προκειμένου να διαπιστωθεί "αν σώζονται κατάλοιπα αρχαίων".

Διεξάγεται ανασκαφή από την Γ' Εφορία (Κ. Α. Σ. 23/26.7.94) στους ελεύθερους χώρους, όχι όμως στις ιδιοκτησίες **Λιβανού και Γιακουμάτου**, όπου τοποθετούνται υπολείμματα του ναού. Αποκαλύπτονται οι χριστιανικοί τάφοι που είχε αποτυπώσει ο **Σκιάς**, επιτρέποντας σήμερα σε μελετητές να επανατοποθετήσουν το χώρο όπου βρίσκεται ο ναός, δηλ. κάτω από τμήμα της οικίας **Λιβανού** και της οικίας **Γιακουμάτου**. Το πόρισμα της Γ' Εφορίας είναι ότι "έχουν εξαφανιστεί τα ελάχιστα ίχνη του αρχαίου ναού που είχαν εντοπιστεί από τον **Σκιά**", παρόλο που ο αναλληψιμικός τοίχος είναι εμφανής και δεν έγινε έρευνα στις οικίες **Λιβανού, Γιακουμάτου**, ενώ εισηγήθηκε να αναλλοτριωθεί ο χώρος ως σημαντικό ιστορικό, παρλιόιο τοπίο.

Σε νέα του συνεδρίαση του Κ. Α. Σ. 4/24.1.95 καταλήγει στην απαλλοτρίωση του Ο. Τ. (?) με έξοδα της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων.

Το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται στις 22.6.1995 και αποφασίζεται στο δικαστήριο η τιμή μονάδος.

Στην απόφαση του ΥΠ. ΠΟΛ. 17.7.98 δεν εγκρίνεται η μελέτη για ένταξη του **Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος** στην ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων, διότι κρίνεται ότι η σύνδεσή του θα δημιουργούσε προβλήματα στατικότητας στα παρακείμενα της Αρδήττου κτήρια, βάζοντας έτσι εκ νέου σε αμφιβολία την διάσωση του αρχαιολογικού χώρου. Την αμφιβολία αυτή ενισχύει η δήλωση του **Κου Σαβαλάνου**, προέδρου του Τ. Α. Π. Α. - στην Αυγή(?), ο οποίος δηλώνει ότι το θεωρεί απίθανο να γίνει η απαλλοτρίωση εντός εξαμήνου.

Εκτοτε, σε απαντήσεις ερωτήσεων στη Βουλή, οι **υπουργοί Βενιζέλος και Παπαζώη**, παρόλο που δέχονται την σημαντικότητα του ναού, δεν δίνουν σαφές μήνυμα για την διασφάλιση του αρχαιολογικού χώρου.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Μπουμπουλίνας 22
Τηλ. : 2108201357
fax : 2108201354

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Αρ. Πρωτ.	Φ	Ημερομηνία
406	2Α/κ	31.3.08

Αθήνα, 13/3/2008
Αρ. Πρωτ. : 1310

Προς : Γενική Δ/ση Αρχαιοτήτων
& Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Κοιν. : Ελληνική Εταιρεία
Τριπόδων 28
10558 Πλάκα , Αθήνα

Συνημμένα : (3) φύλλα

Θέμα : Επιστολή του Προέδρου της Ελληνικής Εταιρείας σχετικά με το
οικόπεδο όπου βρίσκονται κατάλοιπα του ναού της Αγροτέρας
Αρτέμιδος στο Μετσ.

Σχετ. : Η με αρ. πρωτ.265/ΕΕ-22/ΣΑΚ/ 29-2-2008 επιστολή.

Σας διαβιβάζουμε το ανωτέρω σχετικό και παρακαλούμε για τις ενέργειές σας λόγω αρμοδιότητας.

Εντολή Υπουργού
Κ.Α.Α

Ο Διευθυντής του Υπουργού
Δρ. Γ. Τζοβλάς

Συντάχθηκε από Γ. Γραφειμάνη
Διορθώθηκε από Β. Δικροβίτη, Φ. Μαλλαΐνα

27/2/08

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού έχει εκφράσει επανειλημμένως τη σαφή θέση της υπέρ της **απαλλοτρίωσης** του οικοδομικού τετραγώνου που περιβάλλεται από τις οδούς, Αρδηττού, Κουτουλά, Θωμοπούλου, Κεφάλου, στην περιοχή Αρδηττού - Μετς, όπου βρίσκονται τα θεμέλια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, τμήμα του παρλισσίου τοπίου και μεγάλο υστερορρωμαϊκό νεκροταφείο.

Ύστερα από τις τελευταίες εξελίξεις που είδαν το φως της δημοσιότητας θα θέλαμε να σας εκφράσουμε την βαθύτατη ανησυχία μας για το μέλλον του αρχαιολογικού αυτού χώρου.

Πρόσφατα πληροφορηθήκαμε, και το επιβεβαιώσαμε, πως εταιρία με την επωνυμία ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Α.Ε και διακριτικό τίτλο ΑΡΣΙΝΟΗ Α.Ε. αγόρασε τμήμα του αρχαιολογικού χώρου (28/3/2006) με σκοπό τον αποχαρακτηρισμό και την εκμετάλλευσή του, ^{στη συνέχεια δια της οικοδόμησής} όπως αναγράφεται στο συμβόλαιό της, με αρ. 21079. Η εταιρία αυτή κατέθεσε δυο αιτήσεις κατεδάφισης στην Πολεοδομία Αθηνών, τη μια στο Τμήμα Κατεδαφίσεων με ημερομηνία 15/11/2007 και τη δεύτερη στο Τμήμα Επικινδύνων, με ημερομηνία 21/12/2007. Οι ενέργειες αυτές των νέων ιδιοκτητών έρχονται σε αντίθεση με την υπουργική απόφαση της 31/10/ 2005 του κ. Πέτρου Τατούλη, η οποία ορίζει ξεκάθαρα πως η καθαίρεση των κτισμάτων του οικοδομικού τετράγωνου καθώς και η ανασκαφική έρευνα θα διεξαχθεί από την Γ' ΕΠΚΑ με δαπάνες του Υπουργείου Πολιτισμού. ^{3?} Το γεγονός αυτό ενισχύεται από την εμπειρία της πρώτης κατεδάφισης, που διεξήχθη στις 27/11/2006, χωρίς να ζητηθεί οποιαδήποτε άδεια από άλλους φορείς, παρά μόνον η γραπτή έγκριση των ιδιοκτητών. ^{αυτά είναι σωστά;}

Η δαπάνη της πρώτης κατεδάφισης ανήλθε στο ποσό των 55.200,00 € συμπεριλαμβανομένου και του Φ.Π.Α. Η πρώτη κατεδάφιση αφορούσε όλα τα κτίσματα εντός του οικοδομικού τετραγώνου. Υλοποιήθηκε όμως σε τμήμα που καλύπτει σε έκταση το 1/3 της επιφάνειας και το 44% του όγκου του Ο.Τ. με βάση τοπογραφικό του ΤΑΠΑ (θεωρημένο στις 19/07/1993), και διακόπηκε, χωρίς να ολοκληρωθεί ούτε καν αυτό το τμήμα, τον Δεκέμβριο του 2006, λόγω εξάντλησης των κονδυλίων.

Τον Ιανουάριο του 2008 κλιμάκιο του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς (ΣΑΚ) της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ επισκέφθηκε τον χώρο και διεπίστωσε ότι υπάρχει εμφανές αρχαιολογικό υλικό, κυρίως λιθόπλινθοι, πιθανώς προερχόμενες από τη λιθοδομή αρχαίων

αλλά
ποιο
? σε ποιο;
Δεν
βρίσκω
ποια

ποιος
ηγήρωσε;
το γνησιο;

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Περιβάλλοντος και Πολιτισμού
Τριπόδων 28, Πλάκα-Αθήνα, τηλ. 210 3225245, φαξ 210 3225240
elet@ellinikietairia.gr www.ellinikietairia.gr

Ημερίδα

«Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο-Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων:
Προβλήματα και Προτάσεις»

Δευτέρα 18 Φεβρουαρίου 2008, ώρα 5 μ.μ.
Αίθουσα Ντίνου Λεβέντη, κτήριο Ελληνικής Εταιρείας

Ομιλίες

Εισαγωγή

17.00 Κώστας Καρράς, πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

Απόψεις θεσμικών παραγόντων

17.10 Σάκης Διγενής, αρχιτέκτων, εκπρόσωπος Τ.Ε.Ε.
17.20 Δημήτρης Αθανασούλης, πρόεδρος Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων

Απόψεις δημοσιογράφων παρατηρητών συνεδριάσεων

17.30 Παρασκευή Κατμερτζή, δημοσιογράφος

Το θέμα των απαλλοτριώσεων

17.40 Ελευθέριος Σκιαδάς, αντιδήμαρχος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Αθηναίων
17.50 Ελευθερία Μαυρομάτη – Ευάγγελος Τσακιράκης, ειδικοί επιστήμονες Κύκλου Ποιότητας Ζωής Συνηγόρου του Πολίτη

18.00 Διάλειμμα

Γενική Συζήτηση: Προβλήματα και προτάσεις

18.10 Χαράλαμπος Μπούρας, ομότιμος καθηγητής Ε.Μ.Π.
18.20 Μαρία Καραμανώφ, σύμβουλος Επικρατείας, μέλος Δ.Σ. Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας
18.30 Πέτρος Θέμελης, ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης
18.40 Μάρω Αδάμη, καθηγήτρια Ε.Μ.Π.
18.50 Βασίλης Δωροβίνης, δικηγόρος, πολιτικός επιστήμων, αντιπρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας

19.00 Συζήτηση

Πληροφορίες: Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς
210 3225245, εσ. 3, sak@ellinikietairia.gr

οικοδομημάτων στην περιοχή. Το υλικό αυτό βρίσκεται σε δεύτερη χρήση ενσωματωμένο στους τοίχους και στις μάντρες των νεώτερων κτισμάτων που διατηρούνται ακόμα στον χώρο, αλλά και διάσπαρτο ανάμεσα στο νεώτερο οικοδομικό υλικό, πέτρες, ξυλά, μπετόν κ.λπ. στο τμήμα του οικοδομικού τετραγώνου, όπου εξελίχθηκε η πρώτη κατεδάφιση. Από την αυτοψία δεν φάνηκε το αρχαιολογικής σημασίας υλικό, που παραμένει στον χώρο, να έχει διαχωριστεί και διατηρηθεί ξεχωριστά από το υπόλοιπο υλικό και είναι άγνωστο πού και πώς έχει καταγραφεί, δεδομένης της πιθανής προέλευσής του από αρχαίο οικοδόμημα. Επίσης διαπιστώθηκε πως τμήμα του "υπογείου" της οικίας Λιβανού - αριθμός 4 στο τοπογραφικό του ΤΑΠΑ - μπαζώθηκε με τα προϊόντα κατεδάφισης. Τέλος, η περιφράξη είναι ανεπαρκής για την ασφάλεια του χώρου.

Στις 5/11/2007 η Γ' ΕΠΚΑ προκήρυξε μειοδοτικό διαγωνισμό με προϋπολογισμό 35.000,00 € (συν Φ.Π.Α.) με σκοπό την κατεδάφιση των υπόλοιπων κτισμάτων που βρίσκονται στο 70% του Ο.Τ. και που έχουν όγκο άνω του 50% του αρχικού συνόλου των κτισμάτων, βάσει του άνω αναφερθέντος τοπογραφικού και επίσης την αποκομιδή όλων των μπάζων. Διερωτώμεθα πώς μπορεί να ενεργηθεί η κατεδάφιση, ο διαχωρισμός του αρχαίου υλικού, η υπόλοιπη καθαίρεση και η αποκομιδή όλων των μπάζων ενός τμήματος σε όγκο και επιφάνεια μεγαλύτερου της προηγούμενης μη ολοκληρωμένης καθαίρεσης, με έναν προϋπολογισμό μικρότερο κατά 36% αυτού του 2006.

Οι εξελίξεις συνηγορούν στη σταθερή μας θέση πως η κατεδάφιση και η ανασκαφική έρευνα έχουν νόημα μόνο για την ανάδειξη του από τον Αρχαιολογικό Νόμο αναγνωρισμένου αυτού ιστορικού και αρχαιολογικού χώρου και ότι πρέπει να ακολουθήσουν την απαλλοτρίωση. Η αξία του πολύ σημαντικού αυτού αρχαιολογικού χώρου δεν έγκειται μόνο στα κατάλοιπα που έχουν έλθει έως τώρα στο φως ή που οπωσδήποτε θα έλθουν στο φως σε μια μελλοντική, συστηματική, έρευνα, αλλά και στο γεγονός ότι αποτέλεσε σπουδαίο μνημειακό και ταφικό σύνολο της Αρχαιότητας. Υπενθυμίζεται ότι στον χώρο αυτό ορθωνώταν στα κλασικά χρόνια ο ναός της Αγροτέρας Αρτέμιδας (του ίδιου ακριβώς τύπου με τον ναό της Αθηνάς Νίκης της Ακρόπολης), ο οποίος σωζόταν ακέραιος έως τα τέλη του 18^{ου} αιώνα. Ο ναός αυτός απεικονίστηκε από τους Stuart και Revett στο μνημειώδες έργο τους, εξασκώντας έτσι αποφασιστική επιρροή, στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, στη γένεση και την εξάπλωση του κλασικισμού (Greek Revival) σ' ολόκληρη την Ευρώπη. Επιπροσθέτως ο χώρος αυτός ~~ακόμη και σήμερα~~ αποτελεί ~~αναπόσπαστο τμήμα~~ του παριλίσσιου τοπίου, η δε απαλλοτρίωση και ανάδειξή του θα οδηγήσει, σε συνδυασμό με το παρακείμενο τέμενος του

Γιατί
και πάλι
δεν το
κατανοώ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Περιβάλλοντος και Πολιτισμού
Τριπόδων 28, Πλάκα-Αθήνα, τηλ. 210 3225245, φαξ 210 3225240
elet@ellinikietairia.gr www.ellinikietairia.gr

Ημερίδα

«Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο-Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων:
Προβλήματα και Προτάσεις»

Δευτέρα 18 Φεβρουαρίου 2008, ώρα 5 μ.μ.
Αίθουσα Ντίνου Λεβέντη, κτήριο Ελληνικής Εταιρείας

Ομιλίες

Εισαγωγή

17.00 Κώστας Καρράς, πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

Απόψεις θεσμικών παραγόντων

17.10 Σάκης Διγενής, αρχιτέκτων, εκπρόσωπος Τ.Ε.Ε.

17.20 Δημήτρης Αθανασούλης, πρόεδρος Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων

Απόψεις δημοσιογράφων παρατηρητών συνεδριάσεων

17.30 Παρασκευή Κατμερτζή, δημοσιογράφος

Το θέμα των απαλλοτριώσεων

17.40 Ελευθέριος Σκιαδάς, αντιδήμαρχος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Αθηναίων

17.50 Ελευθερία Μαυρομάτη – Ευάγγελος Τσακιράκης, ειδικοί επιστήμονες Κύκλου Ποιότητας Ζωής Συνηγόρου του Πολίτη

18.00 Διάλειμμα

Γενική Συζήτηση: Προβλήματα και προτάσεις

18.10 Χαράλαμπος Μπούρας, ομότιμος καθηγητής Ε.Μ.Π.

18.20 Μαρία Καραμανάφ, σύμβουλος Επικρατείας, μέλος Δ.Σ. Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας

18.30 Πέτρος Θέμελης, ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης

18.40 Μάρω Αδάμη, καθηγήτρια Ε.Μ.Π.

18.50 Βασίλης Δωροβίνης, δικηγόρος, πολιτικός επιστήμων, αντιπρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας

19.00 Συζήτηση

Πληροφορίες: Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς
210 3225245, εσ. 3, sak@ellinikietairia.gr

Κατόπιν όλων αυτών των εξελίξεων, παρακαλούμε όπως επαναφέρετε το θέμα στο ΚΑΣ για απαλλοτρίωση, όπως έχει εισαχθεί για συζήτηση και αποφασιστεί επανειλημμένως εδώ και 40 χρόνια, με τελευταία την **ομόφωνη** απόφαση του Συμβουλίου αρ. 32/2.7.2003.

αμύγων ιδιωτικών συμφερόντων. ~~Τοποθετείται με την~~
 Καμμένη ~~Σταύρος~~ ~~είναι~~ ~~καμμένη~~ ~~Σταύρος~~ να κερυζει ~~καλλωτρητο~~ ^{μυγνός} ^{οικονομίας} ^{αξίζει} ^{στη} ^{χαρά}
~~και~~ ~~καμμένη~~ ~~της~~ ~~θα~~ ~~προσ~~ ~~α~~ Με εκτίμηση ~~Η~~
 Κώστας Καραός ^{Κώστας Σταματόπουλος}

Πρόεδρος

- Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ
- Γ.Γ. Υπουργείου Πολιτισμού
- Δήμαρχο Αθηναίων
- Γραμματεία Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου
- Κυρία Νικολέτα Βαλάκου, Δ/ντρια Γ' ΕΠΚΑ
- Δημοτικές Παρατάξεις
- Σύλλογο Ελλήνων Αρχαιολόγων

Η έμμεση είναι πολύ ευγενής
αλλά, για μια τουλάχιστον, βουλή. Φοβόμαι να
η έμμεση, όπως οφείλει διατυπώνεται, δεν σε
έμψυχη το στόχο του. Θα ήθελα να το
αξιολογήσει, με στόχο να ~~α~~ αλλοποιοθεί ή
ροή επιχειρημάτων, εάν γίνεται.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Περιβάλλοντος και Πολιτισμού
Τριπόδων 28, Πλάκα-Αθήνα, τηλ. 210 3225245, φαξ 210 3225240
elet@ellinikietairia.gr www.ellinikietairia.gr

Ημερίδα

«Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο-Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων:
Προβλήματα και Προτάσεις»

Δευτέρα 18 Φεβρουαρίου 2008, ώρα 5 μ.μ.
Αίθουσα Ντίνου Λεβέντη, κτήριο Ελληνικής Εταιρείας

Ομιλίες

Εισαγωγή

17.00 Κώστας Καρράς, πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

Απόψεις θεσμικών παραγόντων

17.10 Σάκης Διγενής, αρχιτέκτων, εκπρόσωπος Τ.Ε.Ε.
17.20 Δημήτρης Αθανασούλης, πρόεδρος Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων

Απόψεις δημοσιογράφων παρατηρητών συνεδριάσεων

17.30 Παρασκευή Κατημερτζή, δημοσιογράφος

Το θέμα των απαλλοτριώσεων

17.40 Ελευθέριος Σκιαδάς, αντιδήμαρχος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Αθηναίων
17.50 Ελευθερία Μαυρομάτη – Ευάγγελος Τσακίρακης, ειδικοί επιστήμονες Κύκλου Ποιότητας Ζωής Συνηγόρου του Πολίτη

18.00 Διάλειμμα

Γενική Συζήτηση: Προβλήματα και προτάσεις

18.10 Χαράλαμπος Μπούρας, ομότιμος καθηγητής Ε.Μ.Π.
18.20 Μαρία Καραμανώφ, σύμβουλος Επικρατείας, μέλος Δ.Σ. Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας
18.30 Πέτρος Θέμελης, ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης
18.40 Μάρω Αδάμη, καθηγήτρια Ε.Μ.Π.
18.50 Βασίλης Δωροβίνης, δικηγόρος, πολιτικός επιστήμων, αντιπρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας

19.00 Συζήτηση

Πληροφορίες: Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς
210 3225245, εσ. 3, sak@ellinikietairia.gr

Lic. Jur. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ν. ΓΕΡΑΚΙΟΥ
Πανεπιστημίων Ζυρίχης Αθηνών
ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ
Παρ' Αρείω Πάγω & Συμβ. Επικρατείας
Ωλένου 1 & Ευελπίδων- 113 62 ΑΘΗΝΑΙ
Τηλ 210 8216953 - 8215831
Fax 210 8216806
Κιν. Τηλ 6932 211521
e-mail gerak@hol.gr

Lic. Jur. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ν. ΓΕΡΑΚΙΟΥ
ΝΟΜ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΖΥΡΙΧΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ & ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΩΛΕΝΟΥ 1 - Τ.Κ. 113 62 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 8215831 - 8216953 - FAX: 8216806
ΚΙΝΗΤ.: 6932211521 - ΔΟΥΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ (Τμήματος Ε')

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΑΡΣΙΝΟΗ - Ανώνυμη Τεχνική Εταιρεία Κατασκευών και Επενδύσεων Α.Ε.» και με διακριτικό τίτλο «ΑΡΣΙΝΟΗ Α.Ε.», που εδρεύει στον Δήμο Αθηναίων και επί της οδού Νίκης, αριθμ. 34, νομίμως εκπροσωπούμενης.

ΚΑΤΑ

1. Του Εξωραϊστικού, Πολιτιστικού και Αθλητικού Συλλόγου «ΑΡΔΗΤΤΟΣ», που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Ευγενίου Βουλγάρεως, αριθμ. 25 και εκπροσωπείται νόμιμα.
2. Του «Συλλόγου Προστασίας Παριλισίων Περιοχών», που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Ριζάρη, αριθμ. 13 και εκπροσωπείται νόμιμα.
3. Για την Πρωτοβουλία Κατοίκων Μετς :
 - Περικλή Φραγκιά, κατοίκου Αθηνών, οδός Μ. Πηγά, αριθμ. 20.
 - Μυρτώς Μυριαλή, κατοίκου Αθηνών, οδός Κοσμά.
 - Νικολάου Ρουσσέα, Αρχιτέκτονα, κατοίκου Αθηνών, οδός Στρατηγού Ροδίου, αριθμ. 39.

ΥΠΕΡ

1. Του κ. Υπουργού Πολιτισμού, κατοικοεδρεύοντος στην Αθήνα, οδός Μπουμπουλίνας, αριθμ. 20-22.
2. Του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (Κ.Α.Σ.), οδός Μπουμπουλίνας, αριθμ. 20-22.

ΘΑΣΙΔΙΚΗ Ν. ΚΑΡΑΔΗΜΗΤΡΗ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΡΙΑ
ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΕΛΟΠΟΛΕΩΣ 68 ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΤΗΛ. 6533504

Εμπιστοσύνη 20-03-2008

11/10

JUR EM
Α. ΠΑΝΕΤ
ΠΡΕΙΣΤΗ
ΕΝΩΣ
21582
1974

ΚΑΙ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥΣ

1. Της με αριθμ. πρωτοκόλλου ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ3/88473/4359/31-10-2005 αποφάσεως του κ. Υφυπουργού Πολιτισμού και
2. Της με αριθμ. 40/19-10-2005 γνωμοδότησης του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

Οι καθ' ών άσκησαν ενώπιον του Δικαστηρίου Σας την από 09-01-2006 αίτηση ακυρώσεως με αριθμ. καταθέσεως 117/2006 αιτούμενοι την ακύρωση των προσβαλλομένων πράξεων και δη :

3. Της με αριθμ. πρωτοκόλλου ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ3/88473/4359/31-10-2005 αποφάσεως του κ. Υφυπουργού Πολιτισμού και
4. Της με αριθμ. 40/19-10-2005 γνωμοδότησης του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

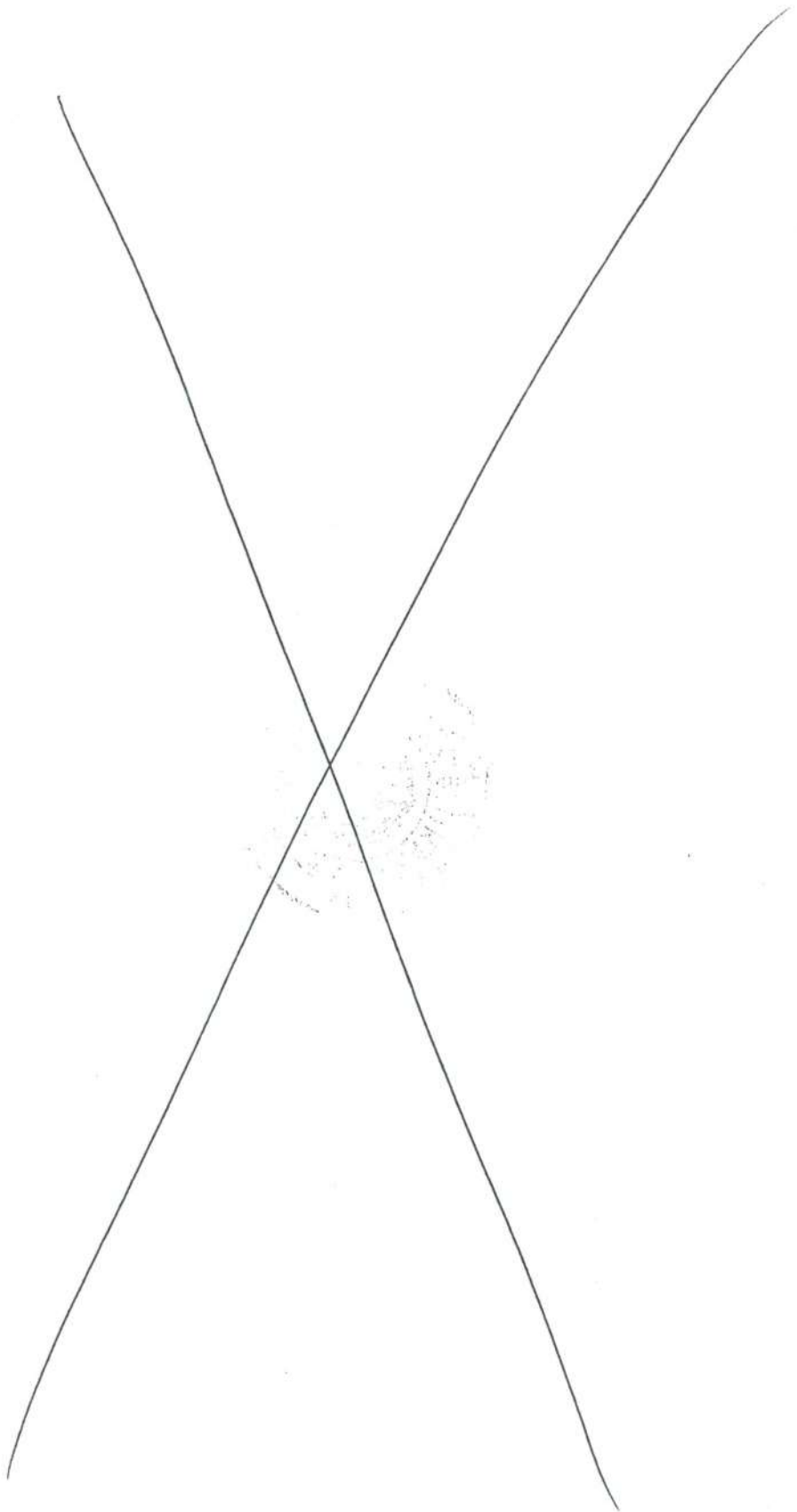
Η πρώτη των προσβαλλομένων, απόφαση του κ. Υφυπουργού Πολιτισμού, αφορά έγκριση καθαίρεσης υφισταμένων κτισμάτων για την διενέργεια ανασκαφικής έρευνας στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου στο Μετς Αθηνών.

Η δευτέρα των προσβαλλομένων, γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, αφορά την γνωμοδότηση του τελευταίου υπέρ της πραγματοποίησης ανασκαφικής έρευνας, αφού καθαιρεθούν τα υπάρχοντα κτίσματα, στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου στο Μετς Αθηνών με τους όρους που περιγράφονται σε αυτήν.

Εμείς δυνάμει της με αριθμ. 21.079/28-03-2006 πράξεως πωλήσεως ποσοστών εξ αδιαιρέτου αστικού ακινήτου της Συμβολαιογράφου Αθηνών Μαριάνθης Ασημακοπούλου – Ζερβού, νομίμως μεταγραφείσης, κατέστημεν

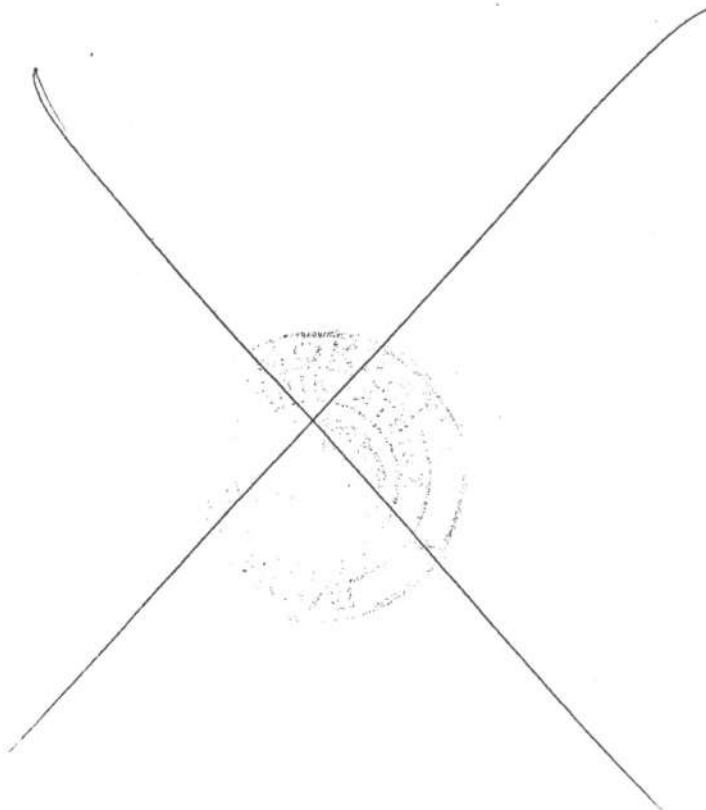
ΙΑΝΟΥΗΛ Ν. ΓΕΡΑΚΙΩΤΗΣ
ΤΗΛΕΜΙΟΝ ΣΥΡΙΤΣΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
1 - Τ.Κ. 113 52 ΑΘΗΝΑ
5095 - ΔΟΥΛΕΙΑΣ
8216806 FAX: 8216806
ΑΘΗΝΩΝ

συγκύριοι, συννομείς και συγκάτοχοι κατά ποσοστό 40 εκατοστών εξ
αξίας του των κάτωθι ακινήτων, τα οποία περιγράφονται στον τίτλο ως
ακολουθώς :

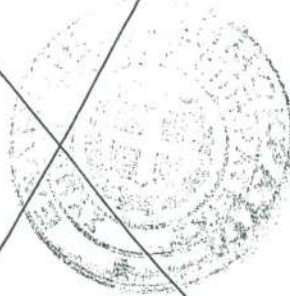
ΕΜΜΑΝ
ΝΕΠΙΣΤΗΜΗ
ΔΙΚΗ
ΠΑΓΩ 81
ΟΥ 1-Τ
931-82
15095

Α) Ενα οικόπεδο άρτιο και οικοδομήσιμο μετά της επ' αυτού ευρισκομένης και ήδη ερειπωμένης και κατεδαφιστέας παλαιάς οικίας που βρίσκεται στην Αθήνα μέσα στο εγκεκριμένο σχέδιο και την περιφέρεια του Δήμου Αθηναίων παρά την Καλλιρρόην, στην θέση «Πετρίτη» επι των οδών Λεωφ. Αρδηττού επι της οποίας φέρει τον αριθμό 26, Θωμοπούλου και Κεφάλου, εκτασεως κατά τον τίτλο κτήσεως μέτρων τετραγωνικών τριακοσίων δέκα τεσσάρων (314,00) πλέον ή έλαττον συνορευομένου, Βόρεια σε πρόσωπο μέτρα 11,30 με την Λεωφόρο Αρδηττού, Νότια σε πρόσωπο μέτρα 11,55 με ιδιωτική οδό ονομαζομένη ήδη Κεφάλου, Ανατολικά σε πρόσωπο μέτρα 27,80 με την οδό Θωμοπούλου και Δυτικά με ιδιοκτησία αγνώστου γείτονος ήδη Αδελφών Λιβά και Δασκαλοπούλου-Πυλακίδα.

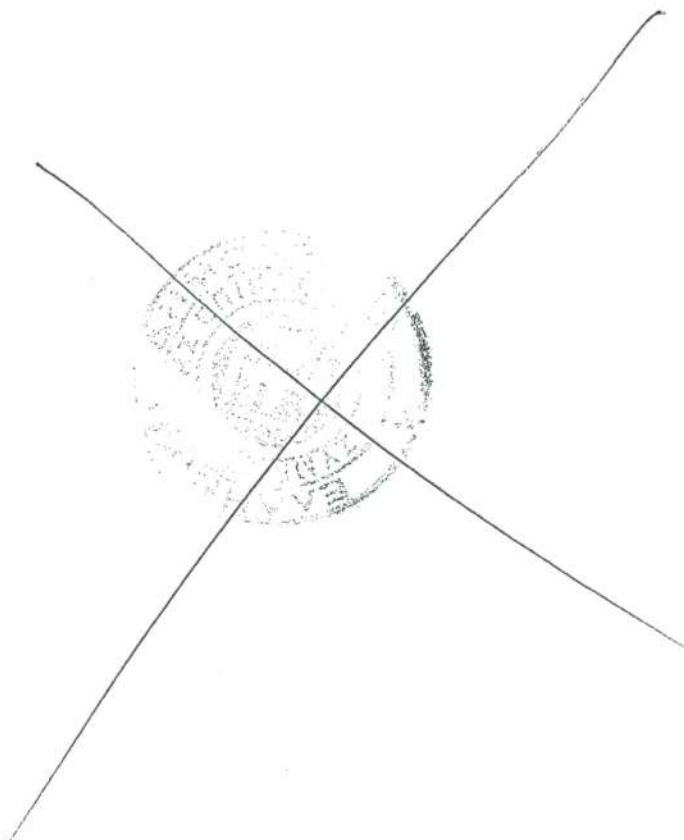

βρίσκεται στο Ο.Τ. 53013 του Δήμου Αθηναίων, έχει έκταση κατά ακριβέστερη καταμέτρηση μέτρα τετραγωνικά τριακόσια πέντε και 78% (305,78) και συνορεύει κατ'ορθότερο προσανατολισμό Βορειοδυτικά σε πρόσωπο Α.Δ μέτρα 11,31 με Λεωφόρο Αρδητού, Βορειοανατολικά σε πρόσωπο Α.Β. μέτρα 27,75 με οδό Θωμοπούλου, Νοτιοανατολικά σε πρόσωπο Β.Γ. μέτρα 10,96 με οδό Κεφάλου και Νοτιοδυτικά σε πλευρά Η.Γ μέτρα 9,75 με το πιο κάτω περιγραφόμενο οικόπεδο συνιδιοκτησίας ιδίων πωλητών και Λητούς Φύσα, Ελένης Φύσα και Μαρίας Φύσα και σε πλευρά Η.Δ. μέτρα 27,19 με ιδιοκτησία αγνώστων και

Β) Ενα άλλο οικόπεδο μετά της επ' αυτού ευρισκομένης και ήδη ερειπωμένης και κατεδαφιστέας παλαιάς οικίας, όμορο προς Νοτιοδυτικά του πιο πάνω περιγραφόμενου, που βρίσκεται επίσης στην Αθήνα μέσα στο εγκεκριμένο σχέδιο και την περιφέρεια του Δήμου Αθηναίων εις Συνοικίαν Αρδητού, στην θέση «Πετρίτσα» και επι της οδου Κεφάλου επι της οποίας φέρει τον αριθμό 4, εκτασεως κατά τον τίτλο κτήσεως μέτρων τετραγωνικών εκατόν είκοσι επτά (127,00), πλέον ή έλαττον, όπως αυτό φαίνεται σύμφωνα με τον τίτλο κτήσεως με τα κεφαλαία αλφαβητικά γράμματα Α.Β.Γ.Δ.Α στο από Απριλίου 1977 σχεδιάγραμμα του πολ. μηχανικού Σταύρου Καραβοκύρη που προσαρτάται στο 10031/1977 συμβόλαιο του συμβ/άφου Αθηνών Νικολάου Ι. Ψιλιάκου, σύμφωνα με το οποίο συνορεύει Ανατολικά σε πλευρά Α.Β. μέτρα 9,75 με οικία πρώην Διονυσίου

Καγγελάρη και ήδη ιδίων πωλητών και των συνιδιοκτητών τους,
Νότια σε πρόσωπο Β.Γ. μέτρα 13,10 με οδό Κεφάλου, Δυτικά
σε πλευρά Γ.Δ. με ακίνητο πρώην Σοφίας Κουβέλου και ήδη
αγνώστων και Βόρεια σε πλευρά Α.Δ. με ακίνητο πρώην Θ.
Τσαβλέρη, έπειτα Δ. Καμηλιέρη και ήδη αφών Λιβιά.
Το οικόπεδο αυτό φαίνεται κατά την σημερινή του κατάσταση με
τα κεφαλαία αλφαβητικά γράμματα Γ.Ε.Ζ.Η.Γ. στο ίδιο ως άνω
από Μαρτίου 2006 τοπογραφικό διάγραμμα της τοπογράφου
μηχανικού Βερονίκης Καββαδία που έχει συνταχτεί σύμφωνα με
τους Ν.651/77 και 1337/83 και προσαρτάται στο άνω
συμβόλαιό μου. Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα αυτό, βρίσκεται
στο Ο.Τ. 53013 του Δήμου Αθηναίων, έχει έκταση
κατ'ακριβέστερη καταμέτρηση μέτρα τετραγωνικά εκατόν είκοσι
εννέα και 56% (129,56) και συνορεύει κατ'ορθότερο
προσανατολισμό, Βορειοδυτικά σε πλευρά Ζ.Η. μέτρα 13,14 με
ιδιοκτησία αγνώστων, Βορειοανατολικά σε πλευρά Η.Γ. μέτρα
9,75 με το προπεριγραφόμενο οικόπεδο συνιδιοκτησίας ιδίων
πωλητών και Λητούς Φύσα, Ελένης Φύσα και Μαρίας Φύσα,
Νοτιοανατολικά σε πρόσωπο Ε.Γ. μέτρα 13,66 με οδό Κεφάλου
και Νοτιοδυτικά σε πλευρά Ζ.Ε. μέτρα 9,60 με ιδιοκτησία
αγνώστων.

Τοιουτοτρόπως έχουμε άμεσο και νόμιμο συμφέρον από το κύρος ή μη των
προσβαλλομένων, αφού από αυτό εξαρτάται η κατεδάφιση ή όχι της

πετपालιωμένης οικοδομής, η οποία βρίσκεται στο ακίνητό μας και ως εκ τούτου δικαιούμεθα να παρέμβουμε στην κρινομένη υπόθεση.

ΕΜΜΑΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙ
ΔΙΚΗ
ΚΙΟ ΠΑΓΟ 81
ΙΟΥ 1-5-7
3831-82
745095

Επειδή δε το νόμιμο συμφέρον μας είναι η πρόοδος της ανασκαφικής έρευνας, ώστε τελικά να διευκρινισθεί η κατάσταση του ακινήτου από πλευράς αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, αλλά και η κατεδάφιση της πετपालιωμένης οικοδομής, καθ' ότι η διατήρησή της αποτελεί άμεσο και υπαρκτό κίνδυνο δια τους διερχομένους από πτώσεις τμημάτων της λόγω της παλαιότητας και κακής της καταστάσεως, δικαιούμεθα στην παρούσα παρέμβαση υπέρ του κ. Υπουργού Πολιτισμού και του Κ.Α.Σ. και του κύρους των προσβαλλομένων.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Το χρονικό του ακινήτου στο Ο.Τ. 53013 :

Ναός της Αγροτέρας Αρτέμιδος :

Από τα ιστορικά αρχεία φαίνεται ότι ο Ιωνικός Ναός της Αγροτέρας Αρτέμιδος κτίστηκε τον 5^ο αιώνα, το 448 π.Χ., πιθανότατα από τον Καλλικράτη. Αναφορές στο ίδιο μνημείο κάνουν ο Πλάτων και ο Πausanίας.

Όμως, ακόμα και μέχρι σήμερα υπάρχουν αντικρουόμενες θεωρίες για την ακριβή τοποθεσία του εν λόγω Ναού, αφού καταστράφηκε ολοκληρωτικά επί τουρκοκρατίας, με αποτέλεσμα να εξαφανισθούν και τα ελάχιστα λείψανα αυτού.

Έτσι, κατά μεν τον Α. Σκιά ο Ναός τοποθετείται στη Β.Α. γωνία των σημερινών οδών Αρδηττού και Κούτουλα, κατά δε τον Ευστρ. Στίκα ο Ναός τοποθετείται «εις σημείον απέχον της γωνίας των οδών Αρδηττού και Κούτουλα», δηλαδή σε σημείο, το οποίον απέχει πενήντα (50) περίπου μέτρα από τη γωνία των πιο πάνω οδών επί μιας προεξοχής της αριστερής όχθης του Ιλισού, η οποία αντιστοιχεί πλήρως στον χώρο, όπου βρίσκεται σήμερα ο Ναός της Αγίας Φωτεινής.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ :

ΣΤΑΔΙΟ «Α» 1751 - 1964, διάρκεια : 213 ΕΤΗ :

Στο διάστημα αυτό γίνονται έρευνες, οι οποίες βασίζονται στην απεικόνιση των ερευνητών - αρχιτεκτόνων Stuart & Revett, όπου φαίνεται καθαρά η θέση του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος σε σχέση με τους γύρω χώρους.

Μετά από ανασκαφές επί Σκιά αλλά και κατά την διάνοιξη της οδού Αρδηττού υπό την εποπτεία του Αρχιτέκτονα Τραυλού εμφανίζονται κάποια υπολείμματα, τα οποία κατά την εκτίμηση των ερευνητών αποτελούσαν μέρος του θεμελίου του Ναού. Τα ευρήματα τοποθετούνται σε χάρτη, όπου σημειώνονται επίσης και όλα τα άλλα σημαντικά μνημεία.

Στον ίδιο χάρτη αποτυπώνεται και το τοιχίο, που βρέθηκε ως υπόλειμμα του θεμελίου του Ναού και του οποίου το μεγαλύτερο μέρος του βρίσκεται Β.Δ. της οδού Κούτουλα στο **Ο.Τ. 53012** μεταξύ των οδών Σορβόλου, Κούτουλα και Αρδηττού, δηλαδή στο παραπλήσιο οικόπεδο και κάτω από την πολυκατοικία που κτίστηκε επί Επταετίας λίγα χρόνια αργότερα.

- **1751 – 1753** : Οι αρχιτέκτονες - περιηγητές **Stuart & Revett** απεικονίζουν σε γκραβούρες, χαλκογραφίες και σχέδια την μορφή και τις διαστάσεις του Ναού, όπως επίσης την γύρω περιοχή, δηλαδή τους λόφους, τον Ιλισό Ποταμό, την Ακρόπολη αλλά και το ιερό του Ολυμπίου Διός, όπως φαινόταν τότε, χωρίς όμως να εμφανίζονται σε χάρτες, όπου να τακτοποιείται η ακριβής τοποθεσία του. Σε αρχιτεκτονικά σχέδια των ιδίων φαίνεται η κάτοψη αλλά και η τομή του Ναού.

Η Γκραβούρα, που αποδεδειγμένα χρησιμοποιήθηκε ως η βάση για να εντοπιστεί η τοποθεσία που βρισκόταν ο Ναός, παρουσιάζεται στο :
«Antiquities of Athens, Volume III, by: J. Stuart and N. Revett. Gennadius Library».

- **1765** : **«Chandler»** : Επισημαίνει ότι ο Ναός κινδυνεύει να καταρρεύσει.
- **1778** : Ο Ιωνικός Ναός **καταστρέφεται** από τον τότε Βοεβόδα των Αθηνών, Χατζή Αλή Χασεκί, για την ανέγερση τείχους πέριξ της πόλεως των Αθηνών.

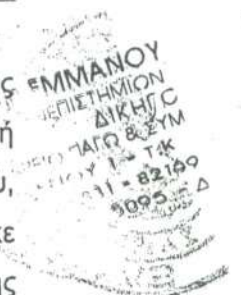
- 1897 : Γίνεται η πρώτη ανασκαφή στην περιοχή Νοτίως της Αγίας Φωτεινής μέχρι την γωνία των οδών Αρδηττού και Κούτουλα από την Αρχαιολογική Εταιρία με επικεφαλής τον Α. Σκιά. Αποδεικτικά αποτυπώματα του χώρου, όπου έγινε η ανασκαφή, φαίνονται σε φωτογραφία που δημοσιεύτηκε αργότερα σε άρθρο του Ι. Σβορώνου στην Διεθνή Εφημερίδα της Νομισματικής Αρχαιολογίας «Το Μητρώο του Ιλισού» (1916-17, σελ 10, εικόνα 5).

Αυτή η πρώτη απόπειρα εντοπισμού των υπολειμμάτων του μνημείου **δεν έφερε στο φως** παρά κάποιους πρωτοχριστιανικούς τάφους και κάποιο απομεινάριο ενός θεμελίου με διαστάσεις 7.8 μ. x 14.6 μ., που συμφωνούν με τα αρχεία των Stuart & Revett. Τα υπολείμματα αυτά δεν απεικονίσθηκαν όμως σε χάρτη, ώστε να είναι συναρτημένα από κάποια σταθερά σημεία, που να μπορούν να υποδεικνύουν με ακρίβεια την θέση τους στο πέρασμα των χρόνων.

- 1956 & 1960 : Με τις υπ' αριθμ. 125350/5591/26-11-1956 και 17558/973/09-02-1960 αποφάσεις «περί κηρύξεως αρχαιολογικών χώρων» των τότε Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων, οι οποίες εκδόθηκαν ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Κ.Α.Σ. (συνεδριάσεις 40/15-11-1956 και 02/07-01-1960), που δημοσιεύθηκαν στα υπ' αριθμ. 268 τ.Β'/12.12.1956 και 94 τ.Β'/27.12.1960 ΦΕΚ και αφορούσαν την προστασία του λόφου του Αρδηττού και του χώρου πέριξ του Ιλισού ποταμού, το πιο πάνω ακίνητο χαρακτηρίστηκε ως αρχαιολογικός χώρος.
- 1962 : Κατά τη διάνοιξη της οδού Αρδηττού, ο αρχιτέκτονας Ι. Τραυλός ανακαλύπτει τον φερόμενο ως αναλημματικό τοίχο του Ναού ή του τοιχίου στήριξής του, τον οποίο και διατηρεί με παράκαμψη της οδού. Υποστηρίζει δε, ότι τα Λείψανα του Ναού **εξαφανίστηκαν** κατά τους εκβραχισμούς κατά την οικοδόμηση των οικιών.

ΣΤΑΔΙΟ «Β» 1964 - 1986, διάρκεια : 22 ΕΤΗ :

Στο διάστημα αυτό και αφού λήφθηκε από τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες του Ελληνικού Δημοσίου η απόφαση να απαλλοτριωθεί ο χώρος, ο οποίος

κατά κοινή ομολογία και αποδοχή όλων των εμπλεκομένων φορέων ήταν ο χώρος που ευρίσκετο ο Ναός, δηλαδή μέρος του **Ο.Τ. 53012**, εντελώς ανεξήγητα το έτος 1974 (επί Επταετίας) η απαλλοτρίωση αίρεται και το πιο πάνω Ο.Τ. οικοδομείται, ενώ παράλληλα τίθεται για πρώτη φορά θέμα απαλλοτρίωσης του διπλανού **Ο.Τ. 53013**.

Οι πιο πάνω ενέργειες είχαν ως αποτέλεσμα, όπως είναι φυσικό να χαθούν τα ίχνη του Ναού και να παραμένει ένα υπόλειμμα μέρους του τοιχίου στήριξης κάτω από τον δρόμο Κούτουλα και του οικοπέδου ιδιοκτησίας Γιακουμάτου στο διπλανό **Ο.Τ. 53013**.

- **1964** : Εισάγεται για δεύτερη φορά στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (Κ.Α.Σ.) το θέμα «**Εν Αθήναις** και παρά τον Ιλισόν Ιωνικόν Ναόν (Ιερόν της Δήμητρας)», προκειμένου να συζητηθεί και να εξακριβωθεί το σημείο που βρισκόταν ο Ναός. Στη συνεδρίαση επιβεβαιώθηκε από τα μέλη του Κ.Α.Σ., αφού εξεταστήκαν και τα καινούργια πορίσματα που προέκυπταν από τη φωτογραφία του Σβορώνου, όπου φαινόταν το σημείο της ανασκαφής του Σκιά (1916 - 1917), τα αρχεία του Σκιά αλλά και του Τραυλού, ότι το μεγαλύτερο μέρος του Ναού ήταν στο οικόπεδο που βρίσκεται Β.Δ. της οδού Κούτουλα και συνεχίζετο κάτω από την οδό Κούτουλα και ότι ένα πολύ μικρό μέρος του τοιχίου στήριξής του παρέμενε στην άκρη του οικοπέδου Γιακουμάτου.
Κατόπιν αυτού το Κ.Α.Σ. απεφάσισε την **απαλ/ση ή την απ' ευθείας εξαγορά** του χώρου, ώστε να διαμορφώσει αρχαιολογικό χώρο ελεύθερο και επισκέψιμο.
- **1969** : Απαλλοτρίωση του τεμαχίου που βρέθηκαν τα υπολείμματα του τοιχίου στήριξης του Ναού στην γωνία Κούτουλα και Αρδηττού.
- **1972** : Το Κ.Α.Σ. με την υπ' αριθμ. **3/18-01-1972** πράξη του γνωμοδότησε υπέρ της αναγκαστικής απαλ/σης ή της αγοράς ολόκληρου του Ο.Τ. που περικλείεται από τις οδούς Ιλισού (Αρδηττού), Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κουτούλα για τη διενέργεια ανασκαφών προς ανεύρεση και συντήρηση αρχαιοτήτων λόγω της υπάρξεως στο συγκεκριμένο χώρο αναλήμματος του παλαιού Ναού, τον οποίο αναφέρουν περιηγητές του παρελθόντος αιώνος.

Στη συνέχεια με την με αριθμ. 2162/1198/24-04-1973 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Επιστημών που δημοσιεύθηκε στο 142/19-05-1973 Φ.Ε.Κ. τ.Δ'. κηρύχθηκε σε αναγκαστική απαλ/ση. Η απαλ/ση όμως αυτή κατά τα δημοσιεύματα έγκριτων και έγκυρων εφημερίδων της εποχής εκείνης, όπως της Απογευματινής της 7^{ης} Σεπτεμβρίου 1974, εγένετο όχι για την ανεύρεση αρχαίων, αλλά με μοναδικό σκοπό την εξασφάλιση θέας στο διαμέρισμα της παραπλήσιας με το ακίνητο οικοδομής της γνωστής Δέσποινας Παπαδοπούλου, το οποίο αγόρασε το έτος 1972.

ΣΤΑΔΙΟ «Γ» 1974 – 2008, διάρκεια : 34 ΕΤΗ :

Αφού το μνημείο χάθηκε κάτω από το κτίριο που οικοδομήθηκε επί Επταετίας στο Ο.Τ. 53012, οι αρμόδιες υπηρεσίες προσπαθούν να συγκαλύψουν τα λάθη του παρελθόντος και αφού δεν μπόρεσαν όταν έπρεπε να προστατεύσουν την πολύτιμη κληρονομιά, αποφασίζουν επί Υπουργίας Μελίνας Μερκούρη (1993) αυτοβούλως σε διαδοχικές συνεδριάσεις του Κ.Α.Σ. την απαλλοτρίωση του διπλανού Ο.Τ. 53013 ως Αρχαιολογικού χώρου «Εις Μνήμην του αρχαίου Ναού» γνωρίζοντας ότι ο Ναός δεν ευρίσκετο στο ως άνω Ο.Τ. και χωρίς μάλιστα αυτό να επιβεβαιώνεται από οποιαδήποτε ανασκαφική έρευνα.

- **1974 :** Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (Κ.Α.Σ.) προεδρεύοντος του καθηγητή Κ. Κοντολέοντος, με την με αριθμ. 5 πράξη του γνωμοδότησε ομόφωνα **υπέρ της ανακλήσεως** της απαλ/σης του Ο.Τ. που περικλείεται από τις οδούς Αρδητιού, Κουτούλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου με το σκεπτικό ότι οι διατυπούμενοι στη με αριθμ. 3/18-01-1972 πράξη του Κ.Α.Σ. λόγοι, οι αιτιολογούντες την απαλ/ση, κρίνονται **αόριστοι** και δεν δικαιολογούν επαρκώς την εκ της απαλ/σεως σοβαρότατη οικονομική επιβάρυνση του Δημοσίου.
- **1983 & 1998 & 1999 :** Λήφθηκαν τελεσίδικες αποφάσεις από την αρμόδια της Δ/σης Πολεοδομίας του Δήμου Αθηναίων, σύμφωνα με τις οποίες τα κτίρια χαρακτηρίζονται **ως επικίνδυνα από στατική και δομική άποψη** και κλήθηκαν οι ιδιοκτήτες να προβούν άμεσα στην κατεδάφισή τους. Όμως η κατεδάφιση δεν επιτράπη να προχωρήσει από το αρμόδιο τμήμα του Υπ. Πολιτισμού. Το 2006 κατατέθηκαν ασφαλιστικά.
- **1986 :** Το Κ.Α.Σ. με την υπ' αριθμ. 33/1986 πράξη του γνωμοδοτεί εκ νέου **«υπέρ της απαλ/σης ή της απ' ευθείας εξαγοράς των ακινήτων που βρίσκονται στο Ο.Τ., που περικλείεται από τις οδού Αρδητιού,**

Θωμοπούλου και Κεφάλου» σύμφωνα με σχετική εισήγηση της Δ/σης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του ΥΠ.ΠΟ.

- 1987 : Με την υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠ.ΠΟ./Φ.235/12789/12-03-1987 απόφαση της τότε Υπουργού Πολιτισμού Μελίνας Μερκούρη κηρύχθηκε κατ' επίκληση των δύο (2) αποφάσεων των ετών 1956 και 1960 του τότε Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων περί προστασίας του λόφου του Αρδηττού και του χώρου πέριξ του Ιλισού σε απαλλοτρίωση ή απ' ευθείας εξαγορά το Ο.Τ. 53013. Η απόφαση λήφθηκε χωρίς να εκτιμηθεί το γεγονός ότι τα υπολείμματα του Ναού ήταν στο διπλανό οικοπέδο που είχε ήδη οικοδομηθεί.
- 1993 : Εκδίδεται από την τότε Υπουργό Πολιτισμού Μ. Μερκούρη νέα απόφαση απαλλοτρίωσης του πιο πάνω Ο.Τ. με το αιτιολογικό ότι στο χώρο «διαπιστώνονται αρχαία στοιχεία από μεταγενέστερες της κλασικής περιόδου επεμβάσεις».
 - 1993 : Ο διάδοχος υπουργός, Θάνος Μικρούτσικος, όμως, αποσύρει την απόφαση της προκατόχου του, ζητώντας επί τέλους την πραγματοποίηση ανασκαφών.
 - 1994 : Σε εκτέλεση της υπ' αριθμ. 24/1994 γνωμοδότησης του Κ.Α.Σ. και της εν συνεχεία με αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Φ03/40555/2098/11-08-1994 απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού διενεργείται νέα ανασκαφική έρευνα υπό την εποπτεία της Επιμελήτριας Αρχαιοτήτων Ευτ. Λυγκούρη στους ελεύθερους χώρους του ακινήτου, από την οποία διαπιστώθηκαν :
 - (α) Η θέση του Ναού συμπίπτει κυρίως με το χώρο όπου βρίσκεται η οικία Γιακουμάτου, ένα μικρό τμήμα του (Β.Α. τμήμα) με την ιδιοκτησία Λιβανού, το βόρειο και βορειοδυτικό τμήμα καταστράφηκε από τη διάνοιξη της παλαιάς οδού Αρδηττού και το δυτικό τμήμα από τη διάνοιξη της οδού Κούτουλα.
 - (β) Τα κατάλοιπα του Ναού έχουν καταστραφεί από τα υπόγεια των κτιρίων που είχαν ανεγερθεί στο ακίνητο.
 - (γ) Τα βαθιά λαξεύματα που είχαν γίνει στους βράχους για να περάσουν τα δίκτυα και οι αγωγοί κοινής ωφελείας (ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ, ΟΤΕ) κατέστρεψαν κάθε υπόλειμμα του Ναού, γεγονός που επιβεβαιώθηκε και από τις ανασκαφικές έρευνες του Α. Σκιά, ο οποίος διαπίστωσε ότι : «...η επελθούσα εις το Ναό καταστροφή είναι μέγιστη, διο εξ' αυτού του οικοδομήματος μόνο τινός των κατωτάτων λίθων του κρηπιδώματος εν τω πρόναω ευρέθησαν κατά χώραν οίτινες και σημειούνται εν τω σχεδίω». Η ολοκληρωτική καταστροφή του Ναού επισημαίνεται και στο με αριθμ. πρωτ. Φ1/8/2613/25-11-1994 έγγραφο της Προϊσταμένης της κατά τόπον αρμόδιας Εφορείας (Γ' ΕΠΚΑ) Λιάνας Παρλαμά προς το ΥΠΠΟ - ΔΠΚΑ (Τμήμα Αρχαιολογικών χώρων), το οποίο αναφέρει (επί λέξει) το εξής :
«...Όπως ήταν αναμενόμενο, η πρόσφατη ανασκαφή στον διαθέσιμο χώρο επιβεβαίωσε αυτό που ήταν γνωστό, ότι δηλαδή έχουν εξαφανισθεί και τα ελάχιστα ίχνη του αρχαίου Ναού, τα οποία είχαν εντοπισθεί από τον Σκιά στα τέλη του περασμένου αιώνα και εξ' αιτίας της ανεγέρσεως κατοικιών στις αρχές του αιώνα μας, αλλά και από τη διάνοιξη της παλαιάς οδού Αρδηττού...».

- **1995 :** Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο γνωμοδοτεί προφανώς κάτω από τις έντονες και φορτικές πιέσεις των παρισταμένων στη συνεδρίαση προσώπων κατά πλειοψηφία υπέρ της ισχύος της υπ' αριθμ. 14/13-04-1993 πράξης του υπέρ της απαλ/σης του ακινήτου για την προστασία του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και την ανασκαφή του χώρου για την ανάδειξη του μνημείου παρά το γεγονός ότι τα αποτελέσματα των διενεργηθεισών ανασκαφικών ερευνών δεν συνηγορούσαν υπέρ της γνωμοδότησης αυτής. Αποκαλυπτικές του κλίματος που επικρατούσε στη συγκεκριμένη συνεδρίαση του Κ.Α.Σ. είναι και οι δηλώσεις του εκ των παρισταμένων μελών του Κ.Α.Σ. κ. Σαβαλάνου, όπως αυτές καταχωρήθηκαν στο υπ' αριθμ. 4/24-01-1995 πρακτικό, ο οποίος μεταξύ των άλλων τόνισε επί λέξει τα εξής : «...Σήμερα δεν υπάρχει ούτε Ιλισός, ούτε αρχαία, ούτε τίποτα. Απλά επιχειρείται ένας εκβιασμός, την προέλευση του οποίου νομίζω εύκολα καταλαβαίνουμε...».
- **1995 :** Με την υπ' αριθμ. 1062074/3864/010/09-06-1996 κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύθηκε στο υπ' αριθμ. 435 τ.Δ'/22-07-1995 ΦΕΚ, κηρύχθηκε εκ νέου σε απαλ/ση ολόκληρο το Ο.Τ. 53013 για λόγους «δημοσίας ωφελείας και ειδικότερα για την ανάδειξη, προστασία και συντήρηση του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος», δηλαδή ενός ανύπαρκτου Ναού, ο οποίος σύμφωνα με όλες τις έρευνες καταστράφηκε ολοσχερώς το έτος 1778 από τον τότε Βοεβόδα των Αθηνών, Χατζή Αλή Χασέκη.
- **1997 :** Συζητείται ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου περί καθορισμού προσωρινής τιμής μονάδος και εκδίδεται στη συνέχεια η με αριθμ. 238/1998 απόφαση η οποία δημοσιεύεται στις 18-02-1998.
- **1998 :** Συζητείται ενώπιον του Εφετείου Αθηνών αίτηση των ιδιοκτητών του Ο.Τ. 53013 για τον καθορισμό οριστικής τιμής μονάδος και ακολούθως εκδίδεται η υπ' αριθμ. 10361/1998 απόφαση, με την οποία καθορίστηκε ως οριστική τιμή μονάδος αποζημιώσεως των απαλ/μενων ακινήτων το ποσό των 400.000 δρχ. ή 1.173,88 ευρώ κατά τ.μ., ενώ παράλληλα με την ίδια ως άνω απόφαση απορρίπτεται ως αβάσιμο το αίτημα των ιδιοκτητών περί αποζημιώσεως και των υφισταμένων κτισμάτων με το σκεπτικό ότι τα κτίσματα είναι πολύ παλαιά και ετοιμόρροπα και δεν έχουν καμία αξία, γι' αυτό δε ορισμένα εκρίθησαν επικίνδυνα και κατεδαφιστέα σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 2167/1994 έκθεση της υπηρεσίας πολεοδομίας του Δήμου Αθηναίων.
- **1999 :** Η Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού του ΥΠΠΟ με το με αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2956/36501/30 Ιουλίου 1999 έγγραφό της προς το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων, εισηγείται να εισαχθεί στο Συμβούλιο για γνωμοδότηση το θέμα : «Χαρακτηρισμός ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων κτισμάτων στο οικ. τετράγωνο που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Κεφάλου και Θωμοπούλου στο Μετς» σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1469/50 «περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενέστερης του 1830», γνωρίζοντας ότι σε βάρος των πιο πάνω κτισμάτων εκκρεμούσαν πρωτόκολλα κατεδάφισης (α) 103310/1118/1983, (β) 2680/458/06-05-

ΚΙΟΣ
ΛΙΝΟΝ

ΓΕΙΑΣ
Α
19806
ΛΙΝΟΝ

- 1997, (γ) 17531/34250/1999 από τη Διεύθυνση Πολεοδομίας (Δ.Π.) του Δήμου Αθηναίων.
- 2000 : Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (Κ.Α.Σ.) κατά τη συνεδρίαση 30/01-08-2000 με θέμα: «Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας» **δεν ενέκρινε** κατά πλειοψηφία την προτεινόμενη σύνθεση του αρχαιολογικού χώρου του Ολυμπίου μετάθεση του ιερού Ναού της Αρτέμιδος Αγροτέρας.
 - 2001 : (α) Το Κ.Σ.Ν.Μ. με το υπ' αριθμ. 21/12-07-2001 πρακτικό του απεφάσισε ομόφωνα τον «μη χαρακτηρισμό των κτισμάτων ως ιστορικών μνημείων, γιατί δεν συνέτρεχαν οι αξιούμενες από το Νόμο (1469/1950 και 2039/1992) προϋποθέσεις».

(β) Ο υπουργός Πολιτισμού Ευάγγελος Βενιζέλος με την υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ03/8403/539/15-02-2001 απόφασή του **δεν εγκρίνει** την προτεινόμενη σύνθεση – ενοποίηση του Ολυμπίου με τη θέση του ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, αφού απέρριψε τη σύνδεση - ενοποίηση του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος με το χώρο του Ολυμπίου, στη βάση του επιχειρήματος ότι μια τέτοια ενέργεια **θα δημιουργούσε προβλήματα στατικότητας** στις παρακείμενες πολυκατοικίες.

- 2002 : (α) Με την υπ' αριθμ. 1001242/145/0010/2002 κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Οικονομικών, που δημοσιεύθηκε στο υπ' αριθμ. 78/12-02-2001 ΦΕΚ τ.Δ', **βεβαιώνεται η αυτοδίκαιη ανάκληση της απαλ/σης** που κηρύχθηκε το έτος 1995 λόγω μη καταβολής από το Ελληνικό Δημόσιο εντός των νομίμων προθεσμιών της προσωρινής τιμής μονάδος (αρθρ. 11 Π.Δ. 797/1971 και αρθρ. 17 παρ. 4 του Συντ.).

(β) Στις 27-03-2002 εισάγεται στο Κ.Α.Σ. το θέμα «επανακήρυξης του ακινήτου σε απαλλοτρίωση» και μάλιστα εκτός ημερήσιας διάταξης με πρωτοβουλία της τότε πρόεδρου του. Στη συνεδρίαση αυτή το Κ.Α.Σ. γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία **υπέρ της επανακήρυξης της απαλλοτρίωσης** για λόγους προστασίας του χώρου του ιερού και του ευρύτερου περιβάλλοντος.

Κατά τη γνώμη των μειοψηφούντων μελών η απαλλοτρίωση **έπρεπε να περιοριστεί στο τμήμα της γωνίας Αρδηττού και Κούτουλα**, όπου υπάρχουν κάποια ίχνη του ιερού, και στο υπόλοιπο τμήμα του Ο.Τ. να επιβληθούν ειδικοί φόροι δόμησης.

- 2003 Ιούλιος : Το θέμα του ακινήτου εισάγεται εκ νέου στο Κ.Α.Σ. Τα ίδια ακριβώς μέλη κατά τη συνεδρίαση αυτή **γνωμοδοτούν ομόφωνα υπέρ της απαλλοτρίωσης ή της απευθείας εξαγοράς του ακινήτου**. Προς την ανεύρεση κονδυλίων και χορηγιών για την εκτέλεση της απαλλοτρίωσης, το Σεπτέμβριο του 2003, η Διευθύντρια Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων απευθύνεται προς τη Διεύθυνση Τοπογραφικών Εφαρμογών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας, και Δημοσίων Έργων, ενώ παράλληλα η Δ/ντρια του ΤΑΠΑ δηλώνει ότι το ΤΑΠΑ **αδυνατεί να χορηγήσει βεβαίωση πίστωσης** για την συγκεκριμένη απαλ/ση.
- 2004 : Ένα χρόνο μετά, η διευθύντρια της εν λόγω υπηρεσίας, κ. Κοσμογλου, απαντά θετικά σε ενδεχόμενη συμμετοχή του ΥΠΕΧΩΔΕ στην απαλλοτρίωση, εάν και εφόσον δημιουργηθεί κοινόχρηστος χώρος στο Ο.Τ.

Η υπουργική απόφαση για την απαλλοτρίωση **δεν εκδίδεται**. Πλησιάζουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες 2004. Μετά το πέρας των Ολυμπιακών Αγώνων, τον Οκτώβριο του 2004, οι ιδιοκτήτες του ακινήτου με έγγραφό τους προς τον Υφυπουργό Πολιτισμού, Π. Τατούλη, ζητούν και πάλι την απελευθέρωση των ακινήτων τους.

- **2005 Φεβρουάριος** : Οι ιδιοκτήτες του ακινήτου με τη με αριθμ. πρωτ. **12148/2005** αίτησή τους προς το ΥΠΠΟ ζητούν τον άμεσο αποχαρακτηρισμό των ιδιοκτησιών τους ως αρχαιολογικού χώρου και την άρση κάθε δέσμευσης επ' αυτών.
- **2005 Απρίλιος** : Η ανεξάρτητη Αρχή «**ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ**» με την με αριθμ. πρωτ. **16314.2.6/08-04-2005** επιστολή της προς την Δ/ντρια Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟ, επισημαίνει μεταξύ των άλλων **την άμεση υποχρέωση** των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού να προβούν **στην άρση της δέσμευσης** που έχει επιβληθεί στο ακίνητο.
- **2005 Ιούλιος** : Εισάγεται στο Κ.Α.Σ. το θέμα : «**Έγκριση ή μη καθαίρεσης υφισταμένων κτισμάτων για τη διενέργεια ανασκαφικής έρευνας στο οικοδομικό τετράγωνο που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου**». Κατά την πιο πάνω συνεδρίαση (27/11-07-2005) το Κ.Α.Σ. **γνωμοδοτεί ομόφωνα** υπέρ της πραγματοποίησης αυτοψίας από την ολομέλειά του, προκειμένου να διαμορφώσει σαφή άποψη και να επαναφέρει το θέμα στο Συμβούλιο.
- **2005 Οκτώβριος** : Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο μετά την διενέργεια αυτοψίας στο ακίνητο **γνωμοδοτεί** κατά τη συνεδρία του της **19-10-2005** υπέρ της **διενέργειας ανασκαφικής έρευνας**, αφού **καθαιρεθούν τα υφιστάμενα κτίσματα** που βρίσκονται στο ακίνητο με δαπάνες του Υπουργείου Πολιτισμού.
Η πιο πάνω γνωμοδότηση του Κ.Α.Σ. γίνεται δεκτή στη συνέχεια με την υπ' αριθμ. πρωτ. **ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ3/88473/4359/31-10-2005** απόφαση του Υφυπουργού Πολιτισμού, Π. Τατούλη.
- Μετά την έκδοση της πιο πάνω απόφασης και ύστερα από έντονες πιέσεις των ιδιοκτητών και της Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής «**ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ**» για άμεση υλοποίηση αυτής η Γ' ΕΠΚΑ ανακοινώνει διαγωνισμό για την κατεδάφιση των κτιρίων στο εν λόγω οικοδομικό τετράγωνο και εγκρίνει ποσό 60.000 Ευρώ + Φ.Π.Α. Η καθαίρεση θα γινόταν με χειρωνακτική εργασία και θα κάλυπτε την κατεδάφιση όλων των κτισμάτων, την απομάκρυνση ενδεχομένως αρχαιολογικών ευρημάτων, καθώς και την αποκομιδή όλων των κατεδαφισμένων υλικών.
- **2006** : Γίνεται η έναρξη των εργασιών κατεδάφισης των κτιρίων χωρίς να τηρηθούν τα επιβαλλόμενα μέτρα ασφαλείας, όπως περίφραξης και προστασίας των υπό κατεδάφιση κτιρίων, απαγόρευση εισόδου περαστικών και έκδοση της αναγκαίας άδειας κατεδάφισης. **Δέκα (10) ημέρες** μετά την έναρξη των εργασιών και αφού κατεδαφίζεται μόνο **ένα μικρό μέρος** του ακινήτου ιδιοκτησίας Λιβανού, η Γ' ΕΠΚΑ ανακοινώνει προς έκπληξη όλων ότι τελείωσαν τα χρήματα που είχαν εγκριθεί, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να υλοποιηθεί πλήρως η πιο πάνω Υπουργική απόφαση.

- **2007** : Εγκρίνεται ποσό **35.000 Ευρώ** (Φ.Π.Α. συμπεριλαμβανομένου) για την δήθεν ολοκλήρωση των εργασιών της κατεδάφισης των κτισμάτων, το οποίο δυστυχώς δεν διετεθή εντός του έτους 2007, οπότε και έληγε η σχετική πίστωση, αφού το ΥΠΠΟ δεν «φρόντισε» να εφοδιασθεί εγκαίρως με την αναγκαία άδεια κατεδάφισης των κτιρίων, η έκδοση της οποίας εκκρεμεί ακόμη (Φεβρουάριος 2008) στο ΥΠΕΧΩΔΕ.

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι :

1. Είναι άκρως αμφίβολο πού τελικά βρίσκεται ο Ναός της Αρτέμιδος και αν υπάρχουν υπολείμματα αυτού.
2. Το Δημόσιο δεν κρατά μία σταθερή θέση στην αντιμετώπιση των ιδιοκτησιών, με αποτέλεσμα την προσβολή των δικαιωμάτων των κυρίων.
3. Η πρόοδος της κατεδάφισης των ετοιμόρροπων κτισμάτων και η μετέπειτα δυνατότητα ανασκαφικής αρχαιολογικής έρευνας είναι οι μόνες ενδεδειγμένες ενέργειες, ώστε να ερευνηθεί και πιστοποιηθεί το ενδιαφέρον του Δημοσίου ως προς την ύπαρξη αρχαίων και να τακτοποιηθεί νομικά και το ιδιοκτησιακό ή με απαλλοτρίωση, αν βρεθούν αρχαία, ή με απελευθέρωση των ιδιοκτησιών, αν δεν βρεθούν.
4. Οι προσβαλλόμενες πράξεις οδηγούν στην ορθή νομικά κατεύθυνση.

Με την κατεδάφιση των ετοιμορρόπων και μάλιστα όταν αυτή ορίζεται θα διεξαχθεί από την αρμοδία Γ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, όπως και με όποιο μέσο αυτή κρίνει απαραίτητο, ανοίγει η οδός με πλήρη ασφάλεια να ερευνηθεί το ιστορικό ενδιαφέρον και να τακτοποιηθεί το θέμα των δικαιωμάτων των κυρίων των ακινήτων. Προσέτι δεν βλάπτεται το δικαίωμα ουδενός, ούτε υφίσταται οποιοσδήποτε κίνδυνος, αφού η παρουσία της Γ' Εφορείας είναι πλέον η ικανή εγγύηση της τηρήσεως της νομιμότητας.

ΝΟΜΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

Ως προς την πρώτη των προσβαλλομένων :

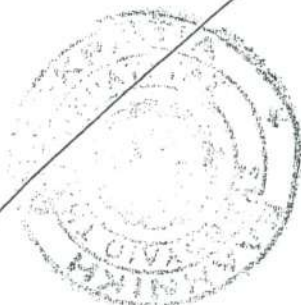
Η με αρ. πρωτοκόλλου ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ3/88473/4359/31-10-2005 απόφαση του κ. Υφυπουργού Πολιτισμού εξεδόθη από το αρμόδιο προς έκδοση όργανο, δεν υπέπεσε δε σε κανένα νομικό πλημμέλημα, ούτε άλλωστε προβάλλεται από τους αντιδίκους οποιοσδήποτε σχετικός λόγος ακυρώσεως.

Μοναδική αιτίαση των αντιδίκων είναι η επομένη :

«Δεν αναφέρει όμως η εν λόγω απόφαση, όπως και εν λόγω γνωμοδότηση, ότι η καθαίρεση των ετοιμόρροπων κτισμάτων θα γίνει χωρίς την χρήση μηχανικών μέσων» σελ. 7 αιτήσεως.

Το δε αιτιολογικό της αιτιάσεως στην ίδια και την επομένη σελίδα της αιτήσεως είναι :

Με δεδομένο δε ότι η Γ' Εφορία ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ, με το από 7-12-2004 και με αριθμ. πρωτ. Φ3/1/5127/7-12-2004 έγγραφό της προς το ΥΠΠΟ ΓΔΑΠΚ - ΔΠΚΑ, Τμήμα Αρχαιολογικών Χώρων με το οποίο αναπέφθηκε το εν λόγω θέμα - συνέχεια του οποίου είναι και η έκδοση της από 31-10-2005, όπως παραπάνω, απόφασης -, ύστερα από την από 28-9-2004 και με αριθμ. πρωτ. 72363/9545 αίτηση των ιδιοκτητών τριών ακινήτων που ευρίσκονται στο εν λόγω οικοδομικό τετράγωνο, προτείνει επι λέξει τα εξής : "Να προχωρήσει η καθαίρεση

όλων των ετοιμορρόπων ακινήτων χωρίς τη χρήση μηχανικών μέσων και στη συνέχεια να καθαριστεί ολόκληρος ο χώρος και να ανασκαφούν όλα τα μη ερευνημένα τμήματα του οικοδομικού τετραγώνου"

Τέτοιος όρος όμως δεν περιελήφθη στην εν απο 31-10-2005 απόφασή του Υφυπουργού Πολιτισμού, ούτε βέβαια στην εν λόγω γνωμοδότηση του Κ.Α.Σ. Όρος ο οποίος πρέπει να περιληφθεί, αφού σε διαφορετική περίπτωση θα υπάρξει ολοκληρωτική καταστροφή του εν λόγω αρχαιολογικού χώρου.

Η παραπάνω και μοναδική αιτίαση πάσχει, καθότι είναι όχι μόνο μη νόμιμη, αλλά και αόριστη και αυθαίρετη.

Η προσβαλλομένη πράξη δεν είχε καμία νομική υποχρέωση να αποδεχθεί και περιλάβει σε αυτήν την πρόταση της Γ' Εφορείας, η οποία, όπως και αντίδικοι δέχονται, δεν περιελήφθη στην γνωμοδότηση του Κ.Α.Σ., ήτοι στην δεύτερη των προσβαλλομένων.

Σημειωτέον ότι η παραπάνω πρόταση της Γ' Εφορείας, εκτός του ότι δεν είναι δεσμευτική, δεν αναφέρεται στην εκδόσασα την πρώτη των προσβαλλομένων πράξεων Αρχή, αλλά στο Κ.Α.Σ. Ομοίως δε και ως προς το Κ.Α.Σ. η πρόταση αυτή δεν είναι δεσμευτική ούτε δημιουργεί υποχρέωση καθ' οιονδήποτε τρόπο να συμπεριληφθεί αυτή στην μετέπειτα εισήγηση.

Έτσι η προσβαλλομένη δεν πάσχει κατ' ουδέν, αφού δεν υπάρχει νομική υποχρέωση παραδοχής της προτάσεως και μάλιστα όταν αυτή απευθύνεται σε ετέρα αρχή.

Παρόλα αυτά, η πρόταση περιελήφθη όχι λεκτικά, αλλά ουσιαστικά, καθ' ότι αμφότερες οι προσβαλλόμενες δέχονται ότι η καθαίρεση και η ανασκαφική έρευνα θα διεξαχθεί από την Γ' Εφορεία, δηλαδή είναι στην απόλυτη ευχέρειά της να διεξαγάγει τις εργασίες όπως βούλεται, είτε με μηχανικά είτε με μέσα ανθρωπίνου δυναμικού, όπως κατωτέρω αναλύεται.

Εκτός όμως του νομικού συλλογισμού και πρακτικά δεν έχει καμία επιρροή η παραπάνω πρόταση της Γ' Εφορείας.

Η προσβαλλομένη αφορά την κατεδάφιση των ετοιμόρροπων κτισμάτων.

Τα κατεδαφιστέα καθεαυτά δεν είναι αρχαία, οπότε δεν υπάρχει καμία καταστροφή αρχαιολογικού χώρου από την απομάκρυνσή των.

Άλλωστε και το τυχόν αρχαίο οικοδομικό υλικό εντοιχισμένο στα κατεδαφιστέα θα περισυλλεγεί με μέριμνα της Γ' Εφορείας.

Η καθαίρεση θα διεξαχθεί κατά την προσβαλλομένη από την ίδια την Γ' Εφορεία, η οποία σαφώς έχει την επιλογή να χρησιμοποιήσει όποιο μέσο, μηχανικό ή μη, που κρίνει η ίδια ως αρμοδία.

Συγκεκριμένα η προσβαλλομένη δέχεται :

1) Θα δοθεί η γραπτή συγκατάθεση των φερομένων ιδιοκτητών των εν λόγω ακινήτων για να γίνει η καθαίρεση των κτηρίων και η ανασκαφική έρευνα.

2) Οι παραπάνω ενέργειες θα καλυφθούν με δαπάνη του Υπουργείου Πολιτισμού.

3) Η καθαίρεση των κτισμάτων και η ανασκαφική έρευνα στη συνέχεια θα διεξαχθεί από την αρμόδια Γ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, παρουσία πολιτικού μηχανικού της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων.

4) Θα περισυλλεγεί τυχόν αρχαίο οικοδομικό υλικό, εντοιχισμένο στα υπό καθαίρεση κτήρια.

5) Το θέμα θα επανέλθει στο ΚΑΣ μετά το πέρας της ανασκαφικής έρευνας.

Εσωτ.Διαν.: Τμήμα Α1

Ο Υφυπουργός

Πέτρος Τατούλης

Τοιουτοτρόπως είναι άνευ αντικειμένου η αναγραφή κάποιου συγκεκριμένου τρόπου, τον οποίο προτείνει η Γ' Εφορεία, αφού της παρέχεται η αποκλειστική αρμοδιότητα επιλογής οποιουδήποτε μέσου ή τρόπου.

Κατά τα ανωτέρω η εξεταζόμενη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί και εξ αυτού του λόγου, καθ' ότι ζητά την ακύρωση της πράξεως, δια να προστεθεί ένας όρος, ο οποίος ήδη περιέχεται κατ' ουσίαν σε αυτήν.

Σε αυτό το σημείο οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι η προσβαλλομένη έκανε δεκτό το σύνολο των προτάσεων της εισηγήσεως του Κ.Α.Σ. χωρίς καμία μεταβολή ή τροποποίηση.

Ως προς την δευτέρα των προσβαλλομένων :

Η δευτέρα των προσβαλλομένων, με αριθμ. 40/19-10-2005 γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, δεν αποτελεί εκτελεστή πράξη της διοικήσεως, αλλά απλή γνωμοδότηση και ως εκ τούτου δεν υπόκειται σε ακυρωτικό έλεγχο.

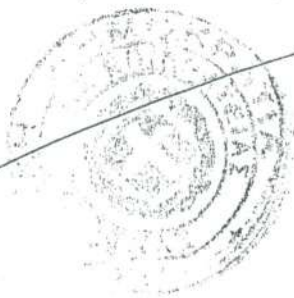
Εκτός αυτού ισχύει ακριβώς και δια την δευτέρα των προσβαλλομένων ό,τι αναφέρεται και ανωτέρω.

Ήτοι :

Η δευτέρα των προσβαλλομένων εισηγείται η καθαίρεση να διεξαχθεί από την ίδια την Γ' Εφορεία, η οποία σαφώς έχει την επιλογή να χρησιμοποιήσει όποιο μέσο, μηχανικό ή μη, που κρίνει η ίδια ως αρμοδία.

Συγκεκριμένα περί αυτού εισηγείται :

2. Οι παραπάνω ενέργειες να καλυφθούν με δαπάνη του Υπουργείου Πολιτισμού.
3. Η καθαίρεση των κτισμάτων και η ακολουθήσασα ανασκαφική έρευνα να διεξαχθούν από την αρμόδια Γ' ΕΠΚΑ, παρούσα πολιτικού μηχανικού της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων.
4. Να περισυλλεγεί τυχόν αρχαίο οικοδομικό υλικό, εντοιχισμένο στα υπό καθαίρεση ακίνητα.
5. Αφού διεξαχθεί η ανασκαφική έρευνα το θέμα να επανέλθει στο ΚΑΣ.

Τοιουτοτρόπως είναι άνευ αντικειμένου η αναγραφή κάποιου συγκεκριμένου τρόπου, τον οποίο προτείνει η Γ' Εφορεία, αφού της παρέχεται η αποκλειστική αρμοδιότητα επιλογής οποιουδήποτε μέσου ή τρόπου.

Κατά τα ανωτέρω η εξεταζόμενη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί και εξ αυτού του λόγου, καθ' ότι ζητά την ακύρωση της πράξεως, δια να προστεθεί ένας όρος, ο οποίος ήδη περιέχεται κατ' ουσίαν σε αυτήν.

Επειδή ως συγκύριοι ακινήτου, το οποίο περιλαμβάνεται στις ρυθμίσεις των προσβαλλομένων, έχουμε δικαίωμα να παρέμβουμε στην σχετική δίκη.

Επειδή η παρούσα παρέμβασή μας είναι νόμιμη, βάσιμη και αληθής, έχει δε κατά περιεχόμενο ως κατωτέρω :

ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ	8
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ :	9
ΣΤΑΔΙΟ «Α» 1751-1964, διάρκεια: 213 ΕΤΗ.....	9
ΣΤΑΔΙΟ «Β» 1964- 1986, διάρκεια: 22 ΕΤΗ.....	10
ΣΤΑΔΙΟ «Γ» 1974-2008, διάρκεια: 34 ΕΤΗ.....	12
ΝΟΜΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	18
Ως προς την πρώτη των προσβαλλομένων	18
Ως προς την δεύτερα των προσβαλλομένων	21

Επειδή αρνούμεθα την κρινομένη αίτηση ακυρώσεως των αντιδίκων ως αναληθή, αβάσιμη και μη νόμιμη.

Επειδή δικαιούμεθα να αιτήσουμε από το Δικαστήριο Σας να γίνει δεκτή η παρούσα παρέμβασή μας ως νόμιμη, βάσιμη και αληθής, επί τω τέλει όπως απορριφθεί η κρινομένη αίτηση των αντιδίκων και διατηρηθεί το κύρος των προσβαλλομένων με αριθμ. πρωτοκόλλου ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ3/88473/4359/31-10-2005 αποφάσεως του κ. Υφυπουργού Πολιτισμού και με αριθμ. 40/19-10-2005 γνωμοδοτήσεως του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

ΚΙΟΣ
ΑΤΕΛΕΣ
ΝΑ
188000
ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ

και τα προστεθσόμενα κατά τη συζήτηση και με τη ρητή επιφύλαξη
αντὸς νομίμου δικαιώματός μας

ΑΙΤΟΥΜΕΘΑ

Να γίνει δεκτή η παρούσα παρέμβασή μας ως νόμιμη, βάσιμη και αληθής, επί
τω τέλει όπως απορριφθεί η κρινομένη αίτηση των αντιδίκων και διατηρηθεί
το κύρος των προσβαλλομένων με αριθμ. πρωτοκόλλου
ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ3/88473/4359/31-10-2005 αποφάσεως του κ.
Υφυπουργού Πολιτισμού και με αριθμ. 40/19-10-2005 γνωμοδοτήσεως του
Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

Να καταδικασθούν οι αντίδικοι στην δικαστική μας δαπάνη.

Αθήναι, 15/3/2008

Ο πληρεξούσιος Δικηγόρος, ΑΜ 10909

Lic.Jur. EMMANOYHΛ N. ΓΕΡΑΚΙΟΣ
Πανεπιστημίων Ζυρίχης Αθηνών
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
Παρ' Αρείω Πάγω & Συμβ. Επικρατείας
Ωλέων 1 & Ευελπίδων-ΑΘΗΝΑΙ
Τηλ 210 82 16 953 – 82 15 831
Fax 210 82 16 806
ΑΦΜ 019745095 ΙΘ' ΑΘΗΝΩΝ

Κατατέθηκε το πρωτότυπο με αριθμό καταθέσεως
Ε-311/.....στις 17 ΜΑΡ. 2008.....200...
Αντίγραφο-Αθήνα.....17 ΜΑΡ. 2008.....200...
Ο Προϊστάμενος του
Γραφείου Καταθέσεων

Ν.Γ. Στεφανάκης

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
για τη νόμιμη επάρκεια
Αθήνα, 17 ΜΑΡ. 2008
Ο Προϊστάμενος του
Γραφείου Καταθέσεων

Ν.Γ. Στεφανάκης

ΜΟΥ ΕΠΙΒΙΒΕΙ ΔΕΥΤΕΡΑΙΩΣ, ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΕΨ
~~ΕΚΑΘΥΣ ΑΝΗΛΟΦΟΣ~~
ΝΟΜΙΖΩ.

Adyner, 17-03-2008

Ο Επικεφαλής Σίτυοπος

LIC. JUR. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ν. ΓΕΡΑΚΙΟΣ
 ΝΟΜ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΖΥΡΙΧΗΣ ΑΘΗΝΑΝ
 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΣ
 ΠΑΡ' ΑΡΕΩΣ ΕΙΣΙΟ ΕΠΙ-ΜΟΡΦΟΥΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
 ΟΛΕΝΣ 113 62 ΑΘΗΝΑ
 ΤΗΛ.: 8215 113 62 FAX: 8216 806
 ΑΦΜ: 019745095 - ΔΟΥ 19 ΑΘΗΝΩΝ

ΙC JUR ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ν. ΓΕΡΑΚΙΟΣ
ΚΑΜ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΖΥΡΙΧΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΑΡ' ΑΡΕΙΟ ΠΑΓΩ 8 ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΟΛΕΝΟΥ 1 - ΤΚ 113 62 ΑΘΗΝΑ
ΤΛ: 8215831 - 8216953 - FAX: 8216806
ΧΩ 219 415095 - ΔΟΥ 10' ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
Lic. Jur. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ν. ΓΕΡΑΚΙΟΣ

Πανεπιστημίων Ζυρίχης – Αθηνών
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ & ΣΥΜΒ. ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Ωλένου 1 & Ευελπίδων – 113 62 ΑΘΗΝΑΙ

Τηλ: 210 8216953 – 210 8215831

Fax: 210 8216806

Κιν.: 6932211521

E Mail gerakem@otenet.gr

ΑΦΜ 019745095, ΙΘ' ΑΘΗΝΩΝ

ΓΕΡΑΚΙΟΣ
ΕΘΝΩΝ

ΡΑΤΕΙΑΣ
ΗΝΑ

210806
ΕΘΝΩΝ

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΕΠΙΔΟΣΕΩΣ

Με τη ρητή επιφύλαξη παντός νομίμου δικαιώματός μου, αρμόδιος Δικαστικός
Επιμελητής να επιδώσει νόμιμα το παρόν κεκυρωμένο αντίγραφο :

Για την Πρωτοβουλία Κατοίκων Μετς : προς : τον Περικλή Φραγκιά, κάτοικο
Αθηνών, οδός Μ. Πηγά, αριθμ. 20. Προς γνώση του και για τις νόμιμες
συνέπειες.

Αθήναι, 17-03-2008

Ο πληρεξούσιος Δικηγόρος, ΑΜΔΣΑ 10909

Lic. Jur. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ν. ΓΕΡΑΚΙΟΣ
Πανεπιστημίων Ζυρίχης – Αθηνών
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ & ΣΥΜΒ. ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Ωλένου 1 και Ευελπίδων - 113 62 ΑΘΗΝΑΙ

Τηλ: 210 8216953 – 210 8215831, Fax: 210 8216806,

Κιν.: 6932211521,

E mail gerakem@otenet.gr

ΑΦΜ 019745095, ΙΘ' ΑΘΗΝΩΝ

Τόπος και Βασίλειον

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εν Αθήναις
τῇ 12 Δεκεμβρίου 1956

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἀριθμὸς φύλλου 268

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΥΠΟΥΡΓΙΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

Περὶ συστάσεως εἰδικοῦ Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου προσωπικοῦ διὰ τὸν Κ.Α.Δ.Κ.Υ.	1
Περὶ κηρύξεως ἀρχαιολογικῶν χώρων.	2
Περὶ καταργήσεως ὑπὸ τῶν Οἰνοπνευματοποιῶν Α' Κατηγορίας σὺνων καὶ ἀποσύνων.	3
Περὶ ἀπαλλοτριώσεως λειψιδ. δικαιώματος.	4
Περὶ καθορισμοῦ ἱατρικῆς ἀμοιβῆς ἱατροῦ Γ. Νώτη.	5
Περὶ συγκροτήσεως Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου πολιτικῶν ὑπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. ἀρμοδιότητος Υ.Ε.Ν.	6
Περὶ αὐξήσεως τῶν συντάξεων τοῦ Ταμείου Ἐπικουρικῆς Ἀσφαλίσεως Ἑργατοτεχνιτῶν τῶν Δομικῶν καὶ Βουλουργικῶν Ἑργασιῶν.	7
Περὶ παροχῆς δώρου ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ Χριστουγέννων 1956 — Νέου Ἑτους 1957 εἰς τοὺς ἐπὶ σχέσει ἐργασίας τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου ἀπασχολουμένους μισθωτοὺς τῆς Χώρας.	8
Περὶ χορηγήσεως ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἐν τῷ Νομῷ Μαγνησίας.	9
Περὶ χορηγήσεως ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἐν τῷ Νομῷ Δράμας.	10
Περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως ἀκινήτου ὑπὲρ τῆς Κοινότητος Πηδῆματος Νομοῦ Μεσσηνίας.	11
Περὶ χορηγήσεως ἀδείας μεταλλευτικῶν ἐρευνῶν ἐν τῷ Νομῷ Μαγνησίας.	12
Περὶ καθορισμοῦ κατωτάτης τιμῆς ἐξαγορᾶς ἐλασιπορῆ-νων Νομοῦ Ἀργολίδος τριετούσης περιόδου 1956-57.	13
Περὶ καθορισμοῦ κατωτάτης τιμῆς ἐλασιπορῆνων ἐν τῷ Νομῷ Ρεθύμνης.	14

ΥΠΟΥΡΓΙΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ & ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

Ἀριθ. Τ.Α. 4430.

(1)

Περὶ συστάσεως εἰδικοῦ Ὑπηρεσιακοῦ συμβουλίου προσωπικοῦ διὰ τὸν Κ.Α.Δ.Κ.Υ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ἐχόντες ὑπὸ ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 2 παρ. 2 καὶ ὃν ἀρθρων 3, 4 καὶ 6 τοῦ ἀπὸ 23)31 Δεκεμβρίου 1955 Βασιλ. διατάγματος «περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ Ὑπαλληλικικοῦ Κώδικος ἢ τῶν ὑπαλλήλων τῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου», τὸρασιζομεν:

1. Συνιστῶμεν παρὰ τῷ Κλάδῳ Ἀσφαλίσεως κατὰ τῆς ἀλυσίδας τῶν Δημοτικῶν καὶ Κοινοτικῶν Ὑπαλλήλων (Κ.Α.Δ.Κ.Υ.) καὶ ἐν Αῤῥθῳ εἰδικὸν Ὑπηρεσιακὸν συμβούλιον τριῶν μελῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ ὁποίου ὑπάγονται ἔντες οἱ ὑπάλληλοι αὐτοῦ.

2. Μέλη τοῦ συμβουλίου ὀρίζομεν τοὺς κάτωθι:

Τεχνικά:

1) Κων(ον) Συρεπίσιον, Δ)ντὴν ἐπὶ βαθμῷ 2ῳ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

2) Βασιλείον Βέργον, Τμηματάρχην ἐπὶ βαθμῷ 4ῳ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

3) Θεμιστοκλῆν Ἐμμανουήλ, Τμηματάρχην ἐπὶ βαθμῷ 4ῳ Δήμου Ἀθηνῶν.

Ἀναπληρωματικά:

1) Ἰωάννην Βουλγαρίδην, Διευθυντὴν ἐπὶ βαθμῷ 2ῳ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

2) Ζαχαρίαν Μελά, Τμηματάρχην ἐπὶ βαθμῷ 5ῳ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ

3) Παναγιώτην Παπαχρυσάνθου, Τμηματάρχην ἐπὶ βαθμῷ 4ῳ Δήμου Πειραιῶς.

3. Πρόεδρος τοῦ συμβουλίου εἶναι ὁ Κ. Συρεπίσιος, Δ)ντὴς ἐπὶ βαθμῷ 2ῳ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ἀντιπρόεδρος δ' αὐτοῦ ὁ Βασ. Βέργος, Τμηματάρχης ἐπὶ βαθμῷ 4ῳ.

4. Ἡ θητεία τοῦ συμβουλίου λήγει τὴν 31 Δεκεμβρίου 1956.

Ἐν Αῤῥθῳ τῇ 27 Νοεμβρίου 1956

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Δ. ΜΑΚΡΗΣ

Ἀριθ. 125350)5591.

(2)

Περὶ κηρύξεως ἀρχαιολογικῶν χώρων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ἐχόντες ὑπὸ ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 52 τοῦ κ. ν. 5351)1932 «περὶ ἀρχαιοτήτων», μετὰ γνώμην τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συμβουλίου διατυπώθεισαν κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 40) 15.11.1956 συνεδρίαν αὐτοῦ, ἀποφασίζομεν:

Χρηματίζομεν ὡς ἀρχαιολογικοὺς χώρους τοὺς κάτωθι χώρους:

1) Τοὺς λόφους τῆς Πνυκῆς καὶ τοῦ Φιλοπάππου, μέχρι τῶν κρασπέδων αὐτῶν καὶ τὴν περιοχὴν τοῦ ἀρχαίου Δήμου Κοίτης, μέχρι τοῦ ἀνακηρυχθέντος τῆς ὡς ἀρχαιολογικοῦ χώρου λατομείου Κωνσταντέλλου.

2) Τὴν γραμμὴν τοῦ διατειχίσματος ἀπὸ τοῦ λόφου Φιλοπάππου μέχρι τῆς Πνυκῆς, μετὰ ζώνης πλάτους 100 μέτρων ἐκατέρωθεν τούτου.

3) Τὸν χώρον Νοτίως καὶ Δυτικῶς τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπως καθορίζεται ὑπὸ τῆς Νέας Λεωφόρου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου καὶ Ἀποστόλου Παύλου μέχρι τοῦ Θησαυροῦ.

4) Τὴν πλατεῖαν τοῦ Μνημείου Λυσικράτους μετὰ τῶν παρεκκλιμένων κατὰ τὴν ὁδὸν Βύρωνος καὶ Ἐπιμενίδου, θεμελίων χορηγικοῦ Μνημείου.

5) Τὸν προαύλιον τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης Πλάκας, ὅπου Στὰδ Ρωμαϊκῶν χρόνων.

6) Τὸν χώρον τοῦ Ὀλυμπίου, ὅπως καθορίζεται διὰ τῶν λεωφόρων Ἀναπαύσεως, Συγγροῦ, Ἀμαλίας, Ὀλγας, Γηπέδου Ἀντισσασίσεως καὶ τῆς κοίτης τοῦ Ἰλισσοῦ.

7) Έγκυλιν Ρωμαϊκῶν χρόνων ἐντὸς τοῦ κήπου τοῦ Ζαπ-
πείου, κατὰ τὴν δυτικὴν πλευράν, παρὰ τὴν λεωφόρον Ὀλγας

8) Τὸν λόφον τοῦ Ἀρδηντοῦ μέχρι τῆς κοίτης τοῦ Ἰλισσοῦ
(ἱερὸν Ἀφροδίτης ἐν Κήποις).

9) Τὸ τμήμα τοῦ ἀρχαίου τείχους τῆς πόλεως μετὰ τοῦ
προτεινόμενου μεταξὺ τῶν ὁδῶν Ἀρισταίδου — Σοφοκλέους
καὶ Πατριάρχου.

10) Τὸν συνεχόμενον μετὰ τὸν Κερκαρικὸν χώρον μεταξὺ τῶν
ὁδῶν Πειραιῶς καὶ Σαλαμίνος.

11) Τὴν Σπηλιὰν Δοντᾶ καὶ τὴν κατὰ τὴν πρόσοψιν τῆς
ἐκτασιν 50 Χ. 20 μέτρων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Νοεμβρίου 1956

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΛΗΣ

Αριθ. 58938.

(3)

Περὶ καταργήσεως ὑπὸ τῶν Οἰκονομικοποιῶν Α' Κατηγο-
ρίας σὺκων καὶ ἀπόρων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν:

1) Τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ Ν. Δ. ὑπ' ἀριθ. 541)
1941 περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τι-
νῶν τοῦ Κώδικος τῶν Νόμων περὶ Φορολογίας τοῦ Οἰκονομικο-
ποιῶν καὶ τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἀρθροῦ 5
τοῦ Νόμου 1757)1944 περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώ-
σεως Νόμων ἀρμοδιότητος τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιεῖρου τοῦ Κράτους.

2) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1120 τῆς 20 Ἰουνίου 1955 πράξιν τοῦ
ὑπουργικοῦ Συμβουλίου περὶ παρατάσεως ἰσχύος Νομοθετη-
μάτων κατοχῆς, ἀποφασίζομεν:

Ἐπιτρέπομεν ὅπως κατὰ τὴν τρέχουσαν περίοδον 1956—
57, οἱ ἐτήσιοι Οἰκονομικοποιῶν Α' Κατηγορίας καταργά-
ζονται ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῶν κατεμένων διατάξεων ἐπιτρεπομένων
πρώτων ὁλῶν καὶ ἀπόσκα καὶ σὺκα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Νοεμβρίου 1956

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Δ. ΑΛΙΠΑΡΑΝΤΗΣ

Αριθ. Ε. 22254.

(4)

Περὶ ἀπαλλοτριώσεως λαϊκῶν δικαιομάτων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν:

1) Τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ Νόμου 2258)52.

2) Τὸ ἀρθρον 4 τοῦ Νόμου 187)46.

3) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 21493)56 ἀνακοίνωσιν τῆς Δ' ὡσεὺς Γεωρ-
γίας Φθιώτιδος καὶ

4) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 129)17-11-56 γνωμοδότησιν τοῦ παρ'
ἡμῖν Γνωμοδητικοῦ Συμβουλίου Ἐποικισμοῦ, ἀποφασίζομεν:

Κηρύττομεν ἀναγκαστικῶς ἀπαλλοτριῶν ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς
καταργήσεως καὶ ρυθμίσεως τῆς ἰδιορρυθμίου ἐμπραγμάτων
σχέσεως ὑπὲρ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐδάφους τὸ χωριστὸν δικαί-
ωμα χορτονομῆς τὸ ὑφιστάμενον ὑπὲρ τῆς Κοινότητος Ζηλευ-
τοῦ-Φθιώτιδος ἐπὶ ἐκτάσεως 30 περίπου στρεμ. κατεμένων ἐν
θέσει «Σφαιροδράχη Γεφύρι» τῆς περιοχῆς τῆς Κοινότητος
Ροδωνιάς.

Ἡ παρούσα δημοσιευθῆτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυ-
βερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Δεκεμβρίου 1956

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Αριθ. Ε.Γ. 16362.

Περὶ καθορισμοῦ ἱατρ. ἀμοιβῆς ἱατροῦ Γεωργ. Ν.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν:

Τὴν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 646)1.11.56 ἀνακοίνωσιν τοῦ
κοῦ Συλλόγου Πειραιῶς ὑποβληθεῖσαν ἡμῖν ἀπὸ 3.10
γνωμοδότησιν τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἀρθροῦ δευτέρου τ
μου 2049)52 περὶ καθορισμοῦ ἀμοιβῆς τοῦ ἱατροῦ Γε
Νώτῃ ὑπηρετούντος εἰς τὸ Τραμεῖον Ἀσφαλιστικῆς Ἐ
Κεραμοποιῶν, Πλυνθοποιῶν καὶ Ἀγγειοπλαστῶν.
τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ δευτέρου τοῦ Νόμου 2049)52
κυρώσεως, τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ'
1843)51Α. Νόμου κλπ., ἀποφασίζομεν:

Ἐγκρίνομεν τὴν ὡς ἄνω γνωμοδότησιν τῆς ἐν Πειρα
πιτροπῆς τοῦ ἀρθροῦ δευτέρου τοῦ Νόμου 2049)52 ληρ
κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτῆς τῆς 6ης Ὀκτωβρίου 1956
καθορίζεται ὡς μηνιαίος μισθὸς τοῦ ὡς ἄνω ἱατροῦ
γίου Νώτῃ τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 3.000 τριῶν χιλιάδων
τὴν παρ' αὐτοῦ παρεχομένην ἱατρικὴν ἐργασίαν εἰς τ
μεῖον Ἀσφαλιστικῆς Ἐργατῶν Κεραμοποιῶν, Πλυνθ
καὶ Ἀγγειοπλαστῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Νοεμβρίου 1956

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Ι. ΨΑΡΡΕΑΣ

Αριθ. 73491)1341.

Περὶ συγκροτήσεως Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου Πολιτ.
ὑπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. ἀρμοδιότητος Ὑ.Ε.Ν.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 3—(4)
ἀπὸ 23.12.55 Β. Διατάγματος περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ Ὑ
ληλικοῦ Κώδικος ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (Φ.
345), ἀποφασίζομεν:

Συγκροτοῦμεν διὰ τὰ ἔτη 1957—1958, παρὰ τῷ Ν.Δ.
πενταμελὲς κοινὸν Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον διὰ τοὺς ὑπα
λους τοὺς ὑπηρετούντας εἰς τὰ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ
ἡμῶς ὑπουργείου τελούντα Ν.Π.Δ.Δ., ἤτοι τοῦ Ναυτικοῦ
μαχητικοῦ Τραμεῖου, τοῦ Τραμεῖου Προνοίας Ἀξιωματικῶν
Ν., τοῦ Τραμεῖου Προνοίας Κατωτέρων Πληρωμάτων Ε.
τοῦ Οἴκου Ναύτου, τοῦ Γραφείου Εὐρέσεως Ναυτικῆς
γασίας καὶ τοῦ Ἀσφαλιστικοῦ Ὁργανισμοῦ Κινδύνων Π
μου, ἀπάντων ἐδρευόντων ἐν Πειραιεὶ ἐκ τῶν κάτωθι:

1. Ὑποναύρχου Α. Σ. Σταθακοπούλου Α. Γενικοῦ Δ
δυντοῦ Ὑ.Ε.Ν., ὡς Προέδρου.

2. Α. Λέκκα, Νομικοῦ Συμβούλου τοῦ Κράτους, ὡς Ἀ
προέδρου.

3. Ἀντιπλοίαρχου Α.Σ.Σ. Γουλιέλμου, ὡς μέλους.

4. Ἀντιπλοίαρχου Α. Σ. Π. Τσιρκίτη, ὡς μέλους.

5. Τοῦ παρὰ τῷ Ν.Α.Τ. ἀνώτερου ὑπαλλήλου Α. Κουλου
Ἀναπληρωματικοῦς αὐτῶν ὀρίζομεν τοὺς κάτωθι:

α) Τοῦ Ὑποναύρχου Α. Σ. Σταθακοπούλου Α.
Πλοίαρχου Α. Σ. Π. Παπανικολάου.

β) Τοῦ Α. Λέκκα Ν. Σ. Κ., τὸν Α. Ζώραν, Πάρεδ.
Ν. Σ. Κ.

γ) Τοῦ Ἀντιπλοίαρχου Α. Σ. Σ. Γουλιέλμου, τὸν Ἀν
πλοίαρχον Α. Σ. Ν. Σταμπολῆν.

δ) Τοῦ Ἀντιπλοίαρχου Α. Σ. Π. Τσιρκίτη, τὸν Ἀν
πλοίαρχον Α. Σ. Β. Χανίτην.

ε) Τοῦ Α. Κουλουμά, τὸν παρὰ τῷ Ν.Α.Τ. ἀνώτερον ὑπ
λήλον Π. Παπαδόπουλον.

Ἡ θητεία τοῦ ἀνωτέρω Συμβουλίου λήγει συμφώνως
ἀρθρῳ 3 παράγρ. 6 α' Β. Δ. 23.12.55 περὶ ἐφαρμογῆς
τοῦ Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου

Εν Αθήναις τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 1964.

Πρὸς τὸ Σεβαστόν
Υπουργεῖον
Προεδρίας Κυβερνήσεως
Υπηρεσίαν
Ἀρχαιοτήτων καὶ Ἀναστήλωσεως
Εὐταῦθα

4955

13-4-64

Θέμα: Ταύτισις θέσεως Ἰωνικοῦ ναοῦ (Δήμητρος)
παρὰ τὸν Ἰλισόν.

Κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 1632 ἀπὸ 30-3-1964 ὑμετέρου ἐγγρά-
φου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω ὑμῖν τὴν κατωτέρω ἔκθεσιν, συνοδευοί-
νην ὑφ' ἐνός σχεδίου, ἐν τῇ ὑποία ἐκτίθενται τὰ ἐπιστημονικὰ στοιχεῖα
βάσει τῶν ὁποίων προσδιορίζεται ἡ ἀκριβὴς θέσις τοῦ ἑξαφανισθέντος
κατὰ τὸ ἔτος 1778 Ἰωνικοῦ ναοῦ παρὰ τὸν Ἰλισόν.

Τὴν μορφήν καὶ τὰς διαστάσεις τοῦ ναοῦ γνωρίζομεν μόνον ἐκ τῶν
θαυμασίων σχεδίων τῶν STUART καὶ REVETT, τὰ ὁποῖα ἐξεπόνησαν οὗτοι
κατὰ τὴν παραμονὴν των εἰς τὰς Ἀθήνας τὰ ἔτη 1751-1753. Ὁ ναός
κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐσώζετο σχεδὸν ἀκέραιος πλὴν τῶν κιόνων τοῦ
ὀπισθοδόμου καὶ εἶχε μετατραπῇ εἰς ἐκκλησίαν τιμωμένην ἐπ' ὀνόματι τῆς
Παναγίας "στὴν Πέτρα". Τὴν τελευταίαν αὐτὴν πληροφορίαν μᾶς ὀτέσσωσεν
ὁ CHANDLER (1765), ὁ ὁποῖος συγχρόνως σημειώνει ὅτι ὁ ναός κινδυνεύει
νὰ καταρρεύσῃ καὶ ὅτι ἐὰν συμβῇ τοῦτο οἱ κάτοικοι θὰ ἀφαιρέσουν ὅλοι
τοὺς λίθους μέ ἀποτέλεσμα νὰ λησμενηθῇ καὶ αὐτὴ ἡ θέσις τοῦ ναοῦ μετὰ
παρέλευσιν ὀλίγου χρόνου.

Πόσον δίκαιον εἶχεν ὁ CHANDLER ἀπεδείχθῃ ὀλίγον ἀργότερον ὅτε,
ἐν ἔτει 1778, ὁ ναός κατηράφισθη ὁμοῦ μετ' ἄλλων ἀρχαίων μνημείων τῶν
Ἀθηνῶν, τὰ δὲ ὑλικά των ἐχρησιμοποίησαν ὑπὸ τοῦ τότε Βοεβόδα τῶν
Ἀθηνῶν, Χατζῆ Ἀλῆ Χασεκῆ, διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐνός νέου τείχους πέριξ
τῆς πόλεως.

Ἐκτοτε καὶ τὰ ὀλίγα λείψανα τῶν θεμελίων αὐτοῦ, λαξεύματα ἐπὶ
τοῦ βράχου καὶ ὀλίγοι πώρινοι λίθοι, ἐκαλύφθησαν ἐν μέρει ὑπὸ ἐπιχώ-
σεως ὥστε ἐλησμονήθησαν τελείως καὶ διὰ πολλὰ ἔτη μόνον καθ' ὑπόθεσιν
ἐτοποθετεῖτο ὁ ναός εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην κατὰ τὴν ἀριστεράν ὁχθὴν
τοῦ Ἰλισοῦ καὶ ὀλίγον ὑψηλότερον ἐπὶ τοῦ λόφου.

Τό 1897 τά ελάχιστα σωζόμενα λείψανα τοῦ ναοῦ ἐπεσημάνθησαν ὑπό τοῦ Α. Σκιᾶ, ὁ ὁποῖος κατόπιν συστηματικῆς ἀνασκαφῆς ἀπεκάλυψε καί πάλιν ὁλόκληρον τό διάγραμμα αὐτοῦ, τοῦ ὁποῖου δίδει εἰς τήν δημοσιευθεῖσαν εἰς τά ΠΑΕ τοῦ 1897 ἔκθεσιν του καί ἀκριβές σχέδιον.

Ὅτι τό ἀποκαλυφθέν θεμέλιον ἀνήκεν εἰς τόν Ἰωνικόν ναόν ἀπέδειξεν ὁ Σκιᾶς διά διαφόρων ἐπιχειρημάτων μεταξύ τῶν ὁποίων καί αἱ διαστάσεις τοῦ ναοῦ ($7.40 \times 14.22\mu$. κατὰ STUART καί REVEIT) ἄλλινες ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς διαστάσεις τοῦ ἀνευρεθέντος θεμελίου ($7.80 \times 14.60\mu$.).

Συγχρόνως ὁ Σκιᾶς ἀπεκάλυψεν κατὰ τήν ἀνατολικήν πλευράν τοῦ ναοῦ μεγάλην καί ἐξωτερικῶς ἡμιεξαγωνικήν ἀεὶδα ἱεροῦ, ἡ ὁποία ἀνήκεν εἰς τήν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας στήν Πέτρα καθὼς καί μέγαλον ἀριθμόν τάφων.

Εἰς τὰς ἀρχάς τοῦ αἰῶνος μας τό θεμέλιον τοῦ ναοῦ ἐκαλύφθη ὑπό τῶν ἀνεγερθεισῶν ἐπ' αὐτοῦ οἰκιῶν, Β καί Ζ ἐν τῷ σχεδίῳ.

Ὅτι ὅπωςδήποτε ὁ Ἰωνικός ναός, τοῦ ὁποῖου τό θεμέλιον ἀπεκάλυψε ὁ Σκιᾶς, εὐρίσκετο κατὰ τήν βορειοανατολικήν γωνίαν τῶν σημερινῶν ὁδῶν Ἀρόηττοῦ καί Κούτουλα ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐξῆς:

- 1) Ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ σχεδίου τοῦ Σκιᾶ ἀντίγραφον τοῦ ὁποῖου, δεικνύοντες καί τήν σημερινήν κατάστασιν τοῦ τόπου, ὑποβάλλομεν.

Αἱ διαστάσεις καί ἡ θέσις τῶν ἐκί τοῦ σχεδίου τοῦ Σκιᾶ σημειουμένων τριῶν οἰκιῶν συμπίπτουν ἀπολύτως μέ τούς σημειουμένους ὑπό τὰ στοιχεῖα Α, Β καί Γ ἐν τῷ ὑποβαλλομένῳ ἡμετέρῳ σχεδίῳ σημερινούς χώρους ἐκ τοῦ ὁποῖου ἀποδεικνύεται ἀναμφισβητήτως ἡ ταύτισις τοῦ σχεδίου τοῦ Σκιᾶ μέ τό ἡμέτερον σχέδιον τό ἐμφανίζον τήν σημερινήν κατάστασιν τῆς περιοχῆς κατ' ἀκολουθίαν δέ ἐξακριβοῦται καί ἡ θέσις τοῦ ναοῦ.

- 2) Κατόπιν μικρᾶς ἐρεῦνης τήν ὁποίαν ἐνήργησα τό ἔτος 1945 εἰς τό οἰκόπεδον Η πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ναοῦ ἀπεκαλύφθησαν ἐκ νέου οἱ σημειούμενοι διά μελανοῦ χρώματος τάτοι, συμπίπτοντες ἀπολύτως μέ τούς ἀνευρεθέντας ὑπό τοῦ Σκιᾶ.

- 3) Μετά τήν κατεσάφισιν τῶν οἰκιῶν τῆς βορείας πλευρᾶς τῆς ὁδοῦ Ἀρόηττοῦ ἀνευρέθη κάτωθεν τῆς οἰκίας Ζάχου θεμέλιον τοίχου ἐκτισμένον διά μεγάλων ὀρθογωνικῶν παρολίσθων τό ὁποῖον εἶναι παράλληλον πρὸς τόν ναόν. Ἡ πρὸς δυσμὰς συνέχεια τοῦ τοίχου καθορίζεται ἐκ τῶν διασωθέντων ἐπὶ τοῦ μεγάλου προεξέχοντος βράχου λαξευμάτων. Ὁ τοῖχος οὗτος φαίνεται ὅτι

ἐχρησίμευεν ὡς ἀναλημματικός πρὸς συγκράτησιν τῆς ἐπιχώσεως τοῦ δαπέδου τοῦ ναοῦ. Ἡ ἀνέγερσις ἀναλημματικοῦ τοίχου ἐνταῦθα ἦτο ἐπιβεβλημένη λόγῳ τῆς μεγάλης κλίσεως τοῦ λόφου δεδομένου ὅτι ἡ ὑφομετρικὴ διαφορά ἀπὸ τῆς βάσεως τοῦ ἀναλήμματος μέχρι τῆς εὐθυνητρίας τοῦ ναοῦ ὑπερβαίνει, ὡς ὑπολογίζομεν, τὰ 5 μ.

- 4) Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Σκιᾶ τὸ 1897 ἀνευρέθησαν χαρακτηριστικὰ μικροσκοπικὰ ἀγάνωτα ἀγγεῖα. Παρόμοια ἀκριβῶς ἀγγεῖα, περί τὰ 170, ἀνεῦρον τὸ 1962 κατὰ τὴν διάρκεια μικρᾶς ἀνασκαφῆς τὴν ὁποίαν ἐνήργησα ὀπισθεν τοῦ ἀναλήμματος. Ἐνταῦθα ἡ ἐπίχωσις ἀπετελεῖτο κυρίως ἐκ λατύπης πῶρου λίθου καὶ λευκοῦ μαρμάρου Πεντέλης ἐντός δὲ αὐτῆς πλὴν τῶν μνημονευθέντων ἀγγείων ἀνευρέθησαν καὶ ὀλίγα θραύσματα μελαμβάφω ἀγγείων τὰ ὅποια χρονολογοῦν τὴν ἐπίχωσιν καὶ ἐπομένως τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀναλήμματος εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος, χρονολογίαν συμπίπτουσαν μὲ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Ἰωνικοῦ ναοῦ (448)π.Χ.).-

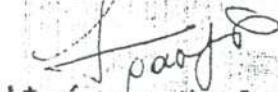
- 5) Ἐκ τοῦ ἀποκαλυφθέντος μετὰ τὴν κατεδάφισιν τῶν οἰκιῶν μεγάλου προεξέχοντος βράχου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο ἐκτισμένος ὁ ναός ὅχι μόνον ταυτίζεται ἡ θέσις αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ δικαιολογεῖται ἡ ὀνομασία τοῦ ναοῦ ὡς χριστιανικῆς ἐκκλησίας " Παναγία στή/Πέτρα".-

Ἡ σημασία τῆς περιοχῆς ταύτης διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς τοπογραφίας τοῦ περί τὸν Ἰλισόν χώρου εἶναι νομίζομεν ἀναντίρρητος. Μὲ τὴν σκέψιν αὐτὴν ὁδηγουμένη καὶ ἡ Ὑπηρεσία Δημοσίων Ἔργων ἐνῶ κατ' ἀρχὰς ἐπρόκειτο νὰ χαράξῃ τὴν νέαν λεωφόρον Ἰλίου νοτιώτερον μὲ συνέπειαν τὴν λατόμησιν ὁλοκλήρου τοῦ βράχου ὅπου ἴστατο ὁ ναός, εἰς τὴν ἐφαρμοσθεῖσαν νέαν μελέτην τῆς ὅχι μόνον μετετώπισε πρὸς βορρᾶν τὴν νέαν λεωφόρον ἀλλὰ καὶ προσέβλεψε διὰ τῆς συντάξεως νέου ρυμοτομικοῦ σχεοίου τὴν δημιουργίαν μικρᾶς πλατείας εἰς τὴν θέσιν τοῦ ναοῦ.

Οὕτω ὑπάρχει ἐλπίς νὰ ἀποκαλυφθοῦν κάποτε καὶ τὰ ἐλάχιστα πιθανῶς ἐναπομείναντα ἴχνη τοῦ ναοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ κυριώτερον νὰ διασωθῇ ἡ παλαιὰ μορφή τοῦ τόσο χαρακτηριστικοῦ φυσικοῦ τοπίου καὶ νὰ πραγμα-

τοποιοιθῃ μετὰ τόσα ἔτη καί μετὰ τόσας περιπετείας ἡ πρότασις τοῦ
Α. Σκιᾶ, ὁ ὅποτος εἰς τὴν ἐκθεσὶν του (ΠΑΕ 1897 σ. 73) προβλέπων
τὸν κίνδυνον τῆς ἐξαφανίσεως τῶν λειψάνων τοῦ ναοῦ ἐκ τῆς οἰκοδόμη-
σεως οἰκιῶν ἐπ' αὐτοῦ ἐπρότεινε τὴν δημιουργίαν πέριξ αὐτοῦ μικρῆς
πλατείας.-

μετὰ πάσης τιμῆς

Ἰωάννης Ν. Τραυλός

Ἀρχιτέκτων - Λεωφ. Ἀλεξάνδρου 14

τηλ. 665-533

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤ. & ΚΛΑΣ. ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ταχ. Δ/ση: ΑΙΟΛΟΥ 1 & ΠΕΛΟΠΙΔΑ - 105 55
Πληροφορίες: Φ. Παχύγιαννη-Χ. Κριτζάς
Τηλέφωνο: 3251744

ΘΕΜΑ: Περί εγκρίσεως ή μη οικο-
δομικών εργασιών σε ακίνητο
επί των οδών Αρδηττού, Θωμο-
πούλου & Κεφάλου στο Μετσ, πα-
ρά το Ιερόν της Αρτέμιδος Αγρο-
τέρας.

Βαθμός Ασφαλείας

Αθήνα, 28 Μαρτίου

198 6

Αριθ. πρωτ. Φ 1/8/658

ΠΡΟΣ: ΥΠΠΟ - ΔΠΚΑ

Τμήμα Αρχ. Χώρων

Αριστείδου 14

Ενταύθα

Σας διαβιβάζουμε συνημμένα την από 28-2-86 αίτηση της Αρχιτέκτονος κ. Ειρήνης Τσιάνκα - Ζησίου, κατοίκου Χαλανδρίου, οδός Παράσχου 11, με την οποία ζητά την άδεια να καταχώσει προσωρινά το τμήμα του αναλημματικού τοίχου του ανδρήρου του Ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας, που σώζεται δίπλα στη συμβολή των οδών Δ. Κούτουλα και Λεωφ. Αρδηττού (βλ. φωτ. 1 & 2).

Ο λόγος της κατάχωσης είναι η δημιουργία πρόσβασης για μηχανήματα κατεδάφισης, που λόγω της μεγάλης υψομετρικής διαφοράς μεταξύ Λεωφόρου Αρδηττού και οικοπέδου καθώς και των εκεί διαμορφώσεων του Δήμου (υπερυψωμένη πρασιά, κλιμακωτοί δρόμοι κ.λ.π.) δεν έχουν άλλη πρόσβαση προς την ιδιοκτησία Κ. Φύσα που βρίσκεται στις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου και Κεφάλου και της οποίας ζητούν να κατεδαφίσουν τα παλιά ακατοίκητα κτίσματα (τα υπ' αρ. 1, 2, 3 και 4 στο διαφανές σκαρίφημα. Βλ. και φωτ. 3 έως 8).

Ήδη για την κατεδάφιση των κτισμάτων έχουν εκδοθεί α) η υπ' αριθ. πρωτ. 35/23-1-86 άδεια της 1ης Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων και β) Η υπ' αριθ. πρωτ. 133/24-1-86 της Δ. νσης Πολεοδομίας (βλ. συνημμένα αιτήσεως).

Ο λόγος για τον οποίο παραπέμπεται το θέμα προς το τμήμα σας δεν είναι μόνο για την εξέταση του αιτήματος της ενδιαφερομένης αυτού καθ' εαυτού, αλλά κυρίως διότι η έγκριση κατεδαφίσεως των ερειπωμένων κτισμάτων που υπάρχουν εκεί προεξοφλεί κατά κάποιο τρόπο την εν συνεχεία έγκριση οικοδόμησης του χώρου, για την οποία η Εφορεία μας έχει σοβαρότατες επιφυλάξεις.

Οι επιφυλάξεις μας προέρχονται από το γεγονός ότι στο τετράγωνο

%

312/86

που περικλείεται μεταξύ της Λεωφ. Αρδηττού και των οδών Θωμοπούλου, Κεφάλου και Δ. Κούτουλα τοποθετείται το Ιερό της Αρτέμιδος Αγροτέρας (βλ. συνημμένη φωτομηχανική μεγέθυνση του σχεδίου αριθ. 154 του PICTORIAL DICTIONARY OF ANCIENT ATHENS του Ι. Τραυλού). Ο κομψός ιωνικός ναός του 5ου π.Χ. αιώνα είχε μετατραπεί σε παλαιοχριστιανική βασιλική του 5ο μ.Χ. αιώνα, γύρω από την οποία δημιουργήθηκε νεκροταφείο από κτιστούς και λαξευτούς τάφους, ενώ αργότερα, πιθανώς στις αρχές του 17ου αι. το κτίσμα διαμορφώθηκε σε χριστιανικό ναό με χαμηλό τρούλλο (Παναγιά στην Πέτρα). Με την μορφή αυτή είναι γνωστό από τα σχέδια των STUART - REVETT, THE ANTIQUITIES OF ATHENS, LONDON 1787, τομ.Ι, σ.7-11 πιν. 1-8, που έγιναν λίγα χρόνια πριν από την κατεδάφισή του. Για τις αρχιτεκτονικές περιπέτειες του μνημείου βλ. Ιω. Τραυλού, Πολεοδομική εξέλιξις των Αθηνών (1960), σ.146, σημ.1 και πιν.VII, σημείο IV, του ίδιου, Χριστιανικάί Αθήναι, Απόσπασμα εκ της θρησκευτικής και ηθικής εγκυκλοπαίδειας, λ. Αθήνα, σ.730. Του ίδιου, PICTORIAL DICTIONARY..., (1971), σ.112-113, Πιν.154-163. Στις πρώιμες δημοσιεύσεις ο ναός αναφέρεται με άλλα ονόματα, όπως Αφροδίτης εν Κήποις, Μητρώον εν Άγραις, όμως η πρόσφατη έρευνα έχει γενικά αποδεχθεί την ταύτιση με τον ναό της Αρτέμιδος Αγροτέρας που έκανε αρχικά ο DÖRPFELD.

Ανασκαφές στο χώρο έκανε ο Α. Σκιάς, στον οποίο οφείλεται η λεπτομερής περιγραφή και αποτύπωση των θεμελίων του ναού και των τάφων. (ΠΑΕ 1897, πιν. Α, Βλ. φωτοπία). Δυστυχώς πάνω στα αρχαία λείψανα κτίσθηκαν καποτε σπίτια, ενώ έγιναν εκτεταμένοι εκβραχισμοί για την διάνοιξη της έας Λεωφ. Αρδηττού. Τότε φάνηκε το θεμέλιο του αναλημματικού τοίχου της φωτ. 1, που είναι σήμερα το μόνο σωζόμενο ορατό τμήμα του αρχαίου ερρί.

Πάντως το σχέδιο του PICTORIAL DICTIONARY δεν φαίνεται να είναι τόσο ακριβές ως προς την αποτύπωση της σημερινής μορφής του λόφου κατά τους εκβραχισμούς. Συγκεκριμένα στη συμβολή Λεωφ. Αρδηττού και οδού Κούτουλα δεν υπάρχει η εσοχή που αποδίδεται στο σχέδιο και όπου τοποθεούνται τα θεμέλια του ναού. Όπως φαίνεται και από την φωτ. 9 οι δύο όμοι συναντώνται περίπου κατ'ορθή γωνία και υπάρχει ελπίδα να μην συν εξαφανισθεί εντελώς τα θεμέλια ή έστω τα ίχνη θεμελίωσης του ναού να θα πρέπει να σώζονται μαζί με άλλα λαξεύματα κάτω από τα παλιά σπίτια του τετραγώνου, που είναι όλα ακατοίκητα..

Δυστυχώς στο αρχείο της Εφορείας μας δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που διαφωτίζει για τις ενέργειες της Υπηρεσίας μας στο θέμα της προστασίας του χώρου κατά το παρελθόν. Με αφορμή όμως την συγκεκριμένη αίτηση

πιστεύουμε ότι το θέμα πρέπει να αντιμετωπισθεί σφαιρικά, γιατί έστω και μιά χορήγηση άδειας οικοδομήσεως θα έχει τις εξής συνέπειες:

α) Σύμφωνα με το ισχύον Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 286/30-8-77) που καθορίζει τα ύψη και τους όρους δόμησης στην Λεωφ. Αρδηττού, σε συνδυασμό με το διάταγμα ΦΕΚ 53/Δ/5-3-75 που καθορίζει τα ύψη γύρω από τους αρχαιολογικούς χώρους και λόφους και το άρθρο 9, παρ. 9 του νέου ΓΟΚ (ΦΕΚ 210/Α/18-12-85), τα νέα κτήρια που θα κατασκευασθούν θα δικαιούνται ύψος 17.50μ. από την ήδη διαμορφωμένη επιφάνεια της οδού Κεφάλου, προσαυξημένο κατά 1 μ. στην περίπτωση κατασκευής χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων για τους ενοίκους της οικοδομής.

β) Επειδή το ύψος των 17.50 μ. προσμετράται από την επιφάνεια της οδού Αρδηττού, θα επιχειρηθεί, όπως έγινε σε όλες τις παρακείμενες οικοδομές εκβραχισμός σε μεγάλη έκταση, που θα καταστρέψει τη φυσική διαμόρφωση το βράχου και μαζί και τα τυχόν σωζόμενα λαξεύματα και άλλα ίχνη χρήσης του χώρου στην απώτερη ή εγγύτερη αρχαιότητα.

γ) Θα δημιουργηθούν κοντά στο σωζόμενο αρχαίο μνημείο τεράστια ~~εύχρη-~~στα κτήρια, που θα αποτελέσουν τη χειρίστη γειτνίαση για το μνημείο.

δ) Θα δημιουργηθεί προηγούμενο που θα υποχρεώσει την Υπηρεσία να συναινέσει στην οικοδόμηση και του υπολοίπου οικοδομικού τετραγώνου, συγκεκριμένα του μισού προς την οδό Κούτουλα, οπότε το σωζόμενο ανάλημμα, έστω κι' αν διασωθεί από την καταστροφή, θα αποτελέσει στο εξής μια ασυγχώρητη παραφωνία προς το περιβάλλον και μιά ενδεικτική διατήρηση δυσερμήνευτη ακόμη και για τους ειδικούς.

Για όλους τους ανωτέρω λόγους κρίνουμε ότι ο χώρος του εν λόγω οικοδομικού τετραγώνου δεν πρέπει κατ' αρχήν να ανοικοδομηθεί και παρακαλούμε να εισαχθεί το θέμα επειγύοντως στο ΚΑΣ, το οποίο θα γνωμοδοτήσει για τα ακόλουθα:

α) Εάν πρέπει ή όχι να οικοδομηθεί το υπό συζήτηση τετράγωνο.

β) Εάν πρέπει ή όχι να απαλλοτριωθεί ο χώρος από την Υπηρεσία μας με σκοπό την ολοκλήρωση της έρευνας ^{και της εξουχίωσης} του λόφου σε αρχαιολογικό πάρκο. Η σειρά 14 φωτογραφιών που σας στέλνουμε είναι ενδεικτική της κατάστασης των κτισμάτων.

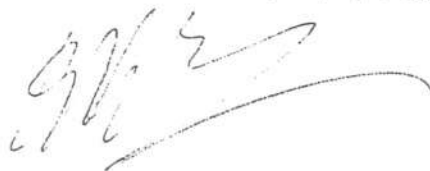
γ) Εάν σε περίπτωση οικονομικής αδυναμίας της Υπηρεσίας μας, είναι σκόπιμο ή όχι να αποταθούμε σε άλλους φορείς (Δήμο ή ΥΠΕΧΩΔΕ) για την πραγματοποίηση του ανωτέρω προγράμματος προστασίας του εν λόγω χώρου.

Μετά την κατ' αρχήν γνωμοδότηση του Συμβουλίου η Εφορεία μας θα συλλέξει τα συμπληρωματικά στοιχεία που θα απαιτηθούν για να προχωρήσει η απαλλοτρίωση.

Συμπληρωματικά διευκρινίζουμε ότι το σημείο αυτό προστατεύεται άμεσα

από την κήρυξη που έγινε με την ΥΑ 125350/5591/26-11-56 και έμμεσα από την ΥΑ 17558/973/9-2-60 (ΦΕΚ 94/27-2-60) με την οποία κηρύσσεται προστατευτέα η κοίτη του Ιλισού με ζώνες 50μ. εκατέρωθι.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

Σ. ΚΑΡΑΓΙΟΡΓΑ - ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΦΟΡΕΣ ΠΡΟΛΑΒΗΤΙΚΩΝ

Συνημμένα:

- 1 αίτηση
- 2 φωτοτυπίες αδειών κατεδάφισης
- 14 φωτογραφίες
- 1 φωτοτυπία σχεδίου Ιω. Τραυλού
- 1 " " " Α. Σκιά.

από την κήρυξη που έγινε με την ΥΑ 125350/5591/26-11-56 και έμμεσα από την ΥΑ 17558/973/9-2-60 (ΦΕΚ 94/27-2-60) με την οποία κηρύσσεται προστατευτέα η κοίτη του Ιλισού με ζώνες 50μ. εκατέρωθι.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

Σ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑ - ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΦΟΡΕΥΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

Συνημμένα:

- 1 αίτηση
- 2 φωτοτυπίες αδειών κατεδάφισης
- 14 φωτογραφίες
- 1 φωτοτυπία σχεδίου Ιω. Τραυλού
- 1 " " Α. Σκιά.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤ. & ΚΛΑΣ. ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ταχ. Δ/ση: ΑΙΟΛΟΥ 1 & ΠΕΛΟΠΙΔΑ - 105 55
Πληροφορίες: Χ. Κριτζάς
Τηλέφωνο: 3251744

ΘΕΜΑ: Προστασία Αρχ/κού Χώρου
μεταξύ οδών Αρδηττού,
Θωμοπούλου, Κουπούλα και
Κεφάλου (Μέτς), όπου το Ιερό
της Αρτέμιδος Αγροτέρας.

Βαθμός Ασφαλείας

Αθήνα, 18 Μαΐου

1987

Αριθ. πρωτ. Φ1/8/1182

ΠΡΟΣ: ΥΠΠΟ- ΔΠΚΑ
Τμήμα Αρχ/κών Χώρων

ΚΟΙΝ: ΥΠΠΟ
Τμήμα Απαλλοτριώσεων

Με το υπ' αριθ. Φ1/8/658/2873-86 έγγραφό μας σας είχαμε διαβιβάσει αίτηση της Αρχιτέκτονος κ. Ειρήνης Τσιάνια-Ζησίου για χορήγηση έγκρισης οικοδομικών εργασιών σε ένα τμήμα του οικοδομικού τετραγώνου μεταξύ των οδών Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κούτουλα και Κεφάλου (Μέτς), όπου σώζονται τα ερείπια του Ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας (πο οποίο παλαιότερα εθεωρείτο Ιερό της Αφροδίτης εν Κήποις), τα λείψανα των Χριστιανικών Ναών που το διαδέχθηκαν καθώς και παλαιοχριστιανικοί τάφοι.

Ήδη με την υπ' αριθ. ΥΠΠΟ/Φ235/12789/12-3-87 Απόφαση που μας κοινοποιήθηκε αποφασίσθηκε η απαλλοτρίωση ή απ' ευθείας αγορά μόνο του ακινήτου για το οποίο υπέβαλε αίτηση η κ. Τσιάνια-Ζησίου.

Όμως με το ανωτέρω έγγραφό μας ζητούσαμε να αποφασίσει η Υπηρεσία για τη γενικότερη τύχη που θα έχει όλο το τετράγωνο.

Γνώμη της Εφορείας μας είναι ότι θα πρέπει ολόκληρο το τετράγωνο να απαλλοτριωθεί και να διαμορφωθεί σε αρχαιολογικό πάρκο. Σημειώνουμε και πάλι ότι όλα τα ακίνητα του τετραγώνου είναι είτε κήποι και αυλές είτε ερειπωμένα και αιατοίμητα σπίτια. Λεπτομερή στοιχεία και φωτογραφίες υπάρχουν στον φάκελλο που σας στείλαμε μαζί με την αίτηση της κ. Τσιάνια-Ζησίου, τα οποία μπορεί να συσχετισθούν με το έγγραφό μας αυτό.

Συμπληρωματικά σας πληροφορούμε ότι για το ίδιο τετράγωνο η Υπηρεσία είχε αποφασίσει παλαιότερα την απαλλοτρίωση (Πράξη Αρχ. Συμβουλίου αρ. 3/18-1-72 και Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Επιστημών αρ. Π. 2162/1198/24-4-73 - ΦΕΚ 142/19-5-73 τ. Δ'). Το ΤΑΠΑ μόλις είχε προχωρήσει και στην κτηματογράφηση των ακινήτων του τετραγώνου.

Η Απόφαση όμως αυτή ανακλήθηκε μετά από νέα γνωμοδότηση του Αρχ/κού Συμβουλίου (Πράξη 5/23-4-74) με τις υπ' αριθ. Π.5329/4211 Ν.12507/8-7-74 και Π.5329/4211 Ν.12507/21-9-74 Κοινές Αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Επιστημών.

Μετά τα παραπάνω προτείνουμε.

- α) τον επαναχαρακτηρισμό και του υπολοίπου τετραγώνου ως απαλλοτριωτέου.
- β) την υποβολή προτάσεως από το ΥΠΠΟ προς το ΥΠΕΧΩΔΕ για τον χαρακτηρισμό του τετραγώνου ως χώρου αρχαιολογικού πρασίνου.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

Θ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑ - ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΦΟΡΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤ. & ΚΛΑΣΣ.
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Βαθμός Ασφάλειας

Αθήνα, 4 Δεκεμβρίου

1990

Αριθ. Πρωτ. 1/8/2460

Ταχ. Δ/ση: Αιόλου 1 & Πελοπίδα - 105 55

Πληροφορίες: **Γραμματεία**

Τηλέφωνο: **3219776**

ΠΡΟΣ: **Το ΥΠ.ΠΟ**

Τμήμα Απολλοτριώσεων

ΚΟΠΗ: ΥΠ.ΠΟ

Δ/ση Π.Ε. Αρχαιοτήτων

Τμήμα Αρχαιολ. Ψάρων

**ΘΕΜΑ: Απολλοτρίωση αιμνήτου
εκεί των οδών Αρδηττού-Θυμο-
πούλου και Κεφύλου, στο Μετσ.**

Σχετικά με την ένσταση του κ. Θύσα κατά της ΥΠΠΟ/Φ.235/12789/12-3-87 Αποφάσεως απολλοτριώσεως του αιμνήτου που αναγράφεται στο θέμα, και ύστερα από το Φ235/39584/26-11-90 έγγραφό σας, σας πληροφορούμε τα εξής:

1. Η Εφορεία μας εμμένει σταθερά στην ανάγκη της απολλοτριώσεως του συγκεκριμένου αιμνήτου, που βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με τα ερείπια του Ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας, και αποτελεί τμήμα του οικιστικού τετραγώνου των οδών Αρδηττού-Θυμοπούλου-Κεφύλου και Κούτουλα, όπου, εκτός από τα ερείπια του Ιερού, υπάρχουν τα λείψανα των χριστιανικών Ναών που το διαδέχτηκαν, καθώς και παλαιοχριστιανικοί τάφοι. Για το λόγο αυτό με το Φ 1/8/1182/18-5-87 έγγραφό μας προς το τμήμα Ψάρων με κοινοποίηση σε σας, είχαμε ζητήσει όχι μόνον την απολλοτρίωση του αιμνήτου Θύσα, αλλά και τον επαναχαρακτηρισμό και του υπολοίπου οικιστικού τετραγώνου ως απολλοτριωτέου, καθώς και την υποβολή προτάσεως από το ΥΠΠΟ προς το ΥΠΕΧΩΔΕ για τον χαρακτηρισμό του τετραγώνου ως χώρου πρασίνου, με στόχο να αναδειχθούν και να ενταχθούν τα αρχαία ερείπια σε ένα μικρό αρχαιολογικό πάρκο.
2. Η ζητούμενη με την ένσταση ανέλιξη της απολλοτριώσεως θα μειωθεί τις δυνατότητες προστασίας του μηνυμένου αρχαιολογικού

χώρου της Αρτέμιδος Αγροτέρας, που είναι τμήμα του κατ'εξοχήν ιστορικού τοπίου της πόλεως των Αθηνών και ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα σημεία μνήμης της κοίτης του Ιλισού. Παράλληλα θα έλθει σε αντίθεση με την εισηγρησμένη βούληση της υπηρεσιακής και πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου μας για την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας: στο έργο αυτό ο χώρος του Ιερού της Αγροτέρας θα αποτελέσει έναν ενδιαμέσο κρίκο στη σύνδεση του λόφου του Αρδηττού και του Ολυμπίου.

3. Η ευαισθησία που έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια στις συνειδήσεις πολλών πολιτών αυτής της πόλης, η οποία έχει σκληρά δοκιμασθεί από την τραυματική για το τοπίο της δόμηση, ευαισθησία που έχει επδηλώσει ιδιαίτερα για την περιοχή του Αρδηττού, δεν επιτρέπει να αντιμετωπισθεί θετικά το αίτημα της ενστάσεως, όταν μάλιστα τα επιχειρήματα που προβάλλονται δεν ευσταθούν: Οι αρχαιολογικές (SIC) απόψεις περί της τοπογραφίας και του Ιερού είναι επιστημονικά ξεπερασμένες, ενώ η αναφορά στην οικοδομή που ανεγείρεται με την υπ' αριθ. 2118/89 άδεια είναι παραπλανητική, δεδομένου ότι πρόκειται για το νοτίως της οδού Ερμού ακαδομικό τετράγωνο (το οριζόμενο και από τις οδούς Θωμοπούλου-Π. Πηγιά και Κούτουλα) όπου δεν υπάρχει, ούτε υπήρχε δέσμευση απαλλοτριώσεων. Όσον αφορά τέλος στην πρόταση των ενδιαφερομένων περί ανασκαφής στον ανέλυτο χώρο της ιδιοκτησίας τους, σημειώνουμε ότι δεν είναι στόχος μας η περαιτέρω αποκάλυψη, αλλά η προστασία και η ανάδειξη των ήδη αποκλυφθέντων αρχαίων.

Επειδή λοιπόν είναι προφανές ότι δεν υπάρχουν νέα στοιχεία, τα οποία να αιτιολογούν επανεξέταση του θέματος, εισηγούμαστε την απόρριψη της ενστάσεως, ζητούμε την έμεση και ταχεία προώθηση της διαδικασίας για την ολοκλήρωση της απαλλοτριώσεως και επανερχόμαστε στο αίτημά μας που ήδη μνημονεύσαμε, δηλαδή τον επαναχαρακτηρισμό ολοκλήρου του οικοδ. τετραγώνου Αρδηττού - Θωμοπούλου - Ιερού και Κούτουλα ως απαλλοτριωτέου.

Προϊσταμένη της Εφορείας

Β. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑ - ΣΤΑΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΦΟΡΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΕΙΣΜΟΥ
ΕΛΛΗΝ ΑΠΑΛΟΤΕΡΙΩΣΕΩΝ

Ταχ.Δ/νση: Δοιστείδου 14
Τηλέφωνο: 5255155

УППО/АПАНЛ./Ф270/37508/1254

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Οικονομικών
Γενική Δ/ση Φορολογίας
και Δημόσιας Περιουσίας
Δ/ση Δημόσιας Περιουσίας
Τμήμα Απαλλοτριώσεων

Σας γνωστοποιούμε ότι με την αριθ. 14/13-4-93 Πράξη του ΚΑΣ ^{Χρήτης αναγκασία} σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. ΕΡΕΞ/1993 "περί αναγκαστικής απασχολήσεως ακινήτων για συντήρηση ή ανεύρεση αρχαιοτήτων", η αναγκαστική απασχολήση, με δαπάνη του Υπουργείου Πολιτισμού, ~~παραχωρήθηκε στο Δήμο~~ ^{παραχωρήθηκε στο Δήμο} και υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, ακινήτων στο Μετσ.

Ειδικότερα τα ακίνητα που έχει έκταση 1390,70 μ2 και φαίνονται με τα στοιχεία Α-Β-Γ-Ι-Κ-Α, Ι-Γ-Δ-Η-Θ-Ι, Γ-Δ-Η-Χ-Λ-Ε-Ζ-Β-Γ, Χ-Λ-Μ-Ν-Σ-Ρ-Χ, Φ-Σ-Ρ-Π-Ο-Υ-Φ, Σ-Ρ-Π-Ο-στο κτηματολογικό διάγραμμα και τον επ αυτού κτηματολογικό πίνακα του Β.Ε.Ξαφίτσα (Α/Α 570/8-1-73)

θεωρημένο την 19-7-93 από τον Προϊστάμενο Αποτυπώσεων και Συντηρήσεως Κτιρίων του ΤΑΠΑ ανήκει κατά φερόμενη κυριότητα στους κ.κ.Κ. Φύσσα, Αφούς Λίβα, Έλ. Κανελλοπούλου, Ελ. Γρύλλου, Φωτ. Γρύλλου, Αριστ. Μπαρλή & Κ. Γιακουμάτος.

Ε ανασταστική απαλλοτρίωση των ανωτέρω ακινήτων κρίθηκε απαραίτητη για αρχ/κούς λόγους και ειδικότερα για την προστασία, συντήρηση και ανάδειξη του Ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας.

Σας παρακαλούμε, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 797/1971 να φροντίσετε για την κήρυξη της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης των ανωτέρω ακινήτων υπέρ του Δημοσίου.

Η αξία των ανωτέρω ακινήτων ανέρχεται περίπου σε 194.698.000 δρχ. εκατόν εννενήντα τέσσερα εκατομμυρίων εξακόσιες εννενήντα οκτώ χιλιάδες δρχ. ...
και θεωρείται ότι η αξία των ακινήτων αυτών ανέρχεται περίπου σε 194.698.000 δρχ. εκατόν εννενήντα τέσσερα εκατομμυρίων εξακόσιες εννενήντα οκτώ χιλιάδες δρχ. ...
... το Υπουργείο Πολιτισμού (έργα ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων Αθηνών)

Expenditure 1) Total ≤ 100

2) ΚΑΤΑΛΟΓΟΤΙΚΟ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ - ΤΙΜΕΣ

Η ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΣ

MEALNA MEPKOYPH

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ
Ο. ΠΡΟΤΟΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ε.Σ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Αθήνα 21 - 2 - 1994

Αριθ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΑΠΑΛΛ/Φ270/5762/188

ΤΜΗΜΑ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΝ

Τεχ. Δ/ση : Λοιστείδου 14

Τεχ. Κώδικας : 101 86

ΤΕΛΕΧ

ΤΕΛΕΦΑΧ

Πληροφορίες : Αθ. Δημήτρης:

Τηλέφωνο : 3233155

ΠΡΟΣ: Το Υπουργείο Οικονομικών

Γενική Δ/ση Φορολογίας

και Δημόσιας Περιουσίας

Δ/ση Δημόσιας Περιουσίας

Τμήμα Απαλλοτριώσεων

ΚΟΙΝ:

ΘΕΜΑ: Αναγκαστική απαλλοτρίωση
ακινήτου για αρχαιολογικούς
λόγους. στην Αθήνα.

Σας στέλνουμε υπογεγραμμένο από τον ^{Αναπλ.} Υπουργό Πολιτισμού σχέδιο κοινής
υπουργικής απόφασης που αφορά αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου για αρχαιολογικούς
λόγους. στην περιοχή Μέτς στην Αθήνα.
.....φερόμενης ιδιοκτησίας Κ. Φύσσα, Αφών, Δίβα κ.λ.π.

.....
δύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1558/1985 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα"
(ΦΕΚ 137/τ. Α'/26-7-1985) άρθρο 20 παρ. 3 και παρακαλούμε για
τις δικές σας περαιτέρω ενέργειες λόγω αμοιодότητος.

Η αξία των ανωτέρων ακινήτων εκτάσεως... 1390,7 τ.μ.
ανέρχεται περίπου σε εκατόν ενενήντα πέντε εκατομμύρια δραχμές (195.000.000)
.....και βαρύνει τον ΚΑΕ 9719α του προϋπολογισμού του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων.

Συνημμένα: Δύο (2) φύλλα

Εσωτερική Διανομή

Τμήμα Απαλλοτριώσεων

Ακριβές Αντίγραφο

Ο Πρόεδρος της Γραμματείας

Αδ. Κρασανάκης

Με Ε.Υ

Ο Προϊστάμενος του Τμήματος

Δ. Αντωνόπουλος

Β.Α

Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤ. & ΚΛΑΣΣ.
ΑΡΧ/ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΪΣΤ. & ΚΛ. ΑΡΧ/ΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧ/ΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Αριθμ. Πρωτ. 1913
Ημερομ. 19-8-94

Αθήνα, 1-1-8-1994

Αριθ. Πρωτ.

ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/403/40555/2048

Ταχ. Δ/νση: Μπουμπουλίνας 22

Ταχ. Κώδικας 10682

Πληροφορίες: Δ. Τσαρδάκα

Τηλέφωνο: 8201266

ΘΕΜΑ: Απαλλοτρίωση ιδιοκτησιών

Φύσσα, Λίβα κλπ στο ΜΕΤΣ.

ΠΡΟΣ: Γ' Εφορεία Προϊστ. και

Κλασ. Αρχ/των

Αιόλουι και Πελοπίδα

10555 ΑΘΗΝΑ

(Με την παράκληση να ενημερωθούν
οι ενδιαφερόμενοι).

ΚΟΙΝ: 1. Σύλλογο "Αρδηττός"

Ευγ. Βουλγάρεως 25

11636 ΜΕΤΣ-ΑΘΗΝΑ

2. Δήμο Αθηναίων

Δ/νση Σχ. Πόλεως

Χάλκοκονδύλη 33-10432

ΑΘΗΝΑ

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Έχοντας υπόψιν:

1. Τις διατάξεις του Ν. 1558/85 (ΦΕΚ 137/Α/26-7-85)

"Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα".

2. Την ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ: 49610/28-11-90 (ΦΕΚ 743/Β/29-11-90)

"Εξαίρεση από τον περιορισμό των τριών υπογραφών".

3. Την ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/11536/10-3-92 (ΦΕΚ 210/Β/24-3-92)

"Παράλληλη άσκηση αρμοδιοτήτων από τον Υπουργό Πολιτισμού και τους
Προϊσταμένους Υπηρεσιών του ιδίου Υπουργείου".

4. Τις διατάξεις του Κ.Ν. 5351/32 "Περί Αρχαιοτήτων".

5. Την ομόφωνη γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου,
όπως διατυπώθηκε στην αρ. 23/26-7-94
πράξη του,

Α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

Αναθέτουμε στην Γ' Εφορεία Προϊστ. και Κλασ. Αρχ/των να διενεργήσει καθα-
ρισμό και ανασκαφική έρευνα στους ελεύθερους χώρους ^{των} υπό απαλλοτρίωση ακινή-
των ιδιοκτησίας Φύσσα, Λίβα κλπ στο ΜΕΤΣ, όπου τοποθετείται το Ιερό της Αρτέ-
μιδος Αγροτέρας, προκειμένου να διαπιστωθεί, εάν σώζονται κατάλοιπα αρχαίων.

Εσωτ. Διαν: Α1

Ο Υπουργός

Θ. Μικρούτσικος

Ακριβές Αντίγραφο
Οι Προϊστάμενοι της Γραμματείας

Α. Κρασάκης

ΕΛΛΑΣ

Αθήνα 17 Νοεμβρίου 1994

Αναφορά
της Ευτυχίας Λυγκούρη
Αρχαιολόγου
της Γ' ΕΠΚΑ Αθηνών.

ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ
ΑΡΧ/ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Αριθμ. Πρωτ. 2559
Ημερομ. 21-11-94

Πρός
Την Γ' Εφορεία Προϊστορικών και
Κλασικών Αρχαιοτήτων Αθηνών.

Σε εφαρμογή της ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ03/40555/2048/11-8-94 Υπουργικής Απόφασης προχωρήσαμε στην ανασκαφική έρευνα και καθαρισμό των ελεύθερων χώρων των υπό απαλλοτρίωση ακινήτων ιδιοκτησίας Φύσσα, Λιβιά, Λιβανού κ.λ.π. στο Μέτς, όπου τοποθετείται το Ιερό της Αρτέμιδος ^{Αγροτέρας} προκειμένου να διαπιστωθεί αν σώζονται κατάλοιπα αρχαίων. Η έναρξη των εργασιών έγινε στις 14-9-94 με συνεργείο αποτελούμενο από έναν τεχνίτη ανασκαφών της Εφορείας μας και τρεις ωρομίσθιους εργάτες που προσλήφθηκαν ειδικά για το συγκεκριμένο έργο.

Η επιλογή των προς έρευνα χώρων έγινε αφού λάβαμε υπ' όψιν τα παρακάτω δεδομένα:

1) Την ιστορία του ναού και του χώρου.

Ο ιωνικός ναός της Αρτέμιδος Αγροτέρας, γνωστός από τα σχέδια των STUART και REVETT των ετών 1751-1753, σωζόταν ακέραιος μέχρι το 1778, οπότε κατεδαφίστηκε από τον Βοεβόδα των Αθηνών Χατζή Αλή Χασεκλή για να χρησιμοποιηθούν τα υλικά του στην ανέγερση του γνωστού τείχους των Αθηνών, γύρω από την Ακρόπολη. Ο ναός τότε είχε μετραταπεί σε χριστιανική εκκλησία με το όνομα η Παναγιά "στην Πέτρα".

Μόλις το 1897 ο Ανδρέας Σκιάς προχώρησε σε συστηματική ανασκαφική έρευνα του χώρου για να αποκαλύψει ελάχιστους πωρόλιθους του προνάου και του σηκού και να αποκαταστήσει σχεδιαστικά από τα λαξεύματα της θεμελίωσης του ναού που διακρίνονταν στην επιφάνεια του βράχου ολόκληρο το διάγραμμά του. Επίσης η τότε έρευνα αποκάλυψε την μεγάλη ημιεξαγωνική ασίδα- κατάλοιπο της χριστιανικής περιόδου του ναού- πρόχειρα θεμέλια βυζαντινών κτισμάτων και μεγάλο νεκροταφείο με τάφους του 2ου-3ου αι. μ.Χ. Στις αρχές του αιώνα μεγάλο τμήμα του χώρου του ναού μαζί με την ασίδα καλύφθηκαν από τις οικίες σημερινής ιδιοκτησίας Λιβανού και Γιακουμάτου. Σημειώνεται ότι ο χώρος της οικίας ιδιοκτησίας Φύσσα (γωνία Αρδηττού και Θωμοπούλου) δεν ανασκάφηκε από τον Α. Σκιά γιατί το κτήριο προϋπήρχε της ανασκαφής. (Ο Σκιάς που είχε ανασκάψει τον συγκεκριμένο χώρο πριν από την ανέγερση αυτών των οικιών είχε τονίσει τα ακόλουθα: "Ευκτέον θα ήτο νά ὀρισθῇ το γήπεδον τοῦτο ἐν τῷ σχεδίῳ τῆς πόλεως ὡς

του οικοδομήματος μόνο τινές των κατωτάτων λίθων του κρηπιδώματος εν τω προνώ ευρέθησαν κατά χώραν οίτινες και σημειούνται εν τω σχεδίω".

Επομένως σύμφωνα με τον Σκιά αλλά και σύμφωνα με τις μετρήσεις από τοπογράφο της Εφορείας μας επί τη ευκαιρία αυτής της σημερινής έρευνας, η θέση του ναού καθορίστηκε με απόλυτη ακρίβεια.

Η θέση του λοιπόν συμπίπτει κυρίως με την οικία Γιακουμάτου, ένα μικρό τμήμα του (ΒΑ τμήμα) με την ιδιοκτησία Λιβανού, το βόρειο και βορειδυτικό καταστράφηκε από την διάνοιξη της παλιάς οδού Αρδηττού ενώ το δυτικό από την διάνοιξη της οδού Κούτουλα.

Με την έρευνα μας στο σημείο αυτό αποδεικνύεται ότι ούτε το ΒΑ τμήμα του κρηπιδώματος του ναού διατηρήθηκε, όπως και η ημιεξαγωγική ασίδα της χριστιανικής περιόδου του ναού που συμπίπτει με την ιδιοκτησία Λιβανού και καταστράφηκε προφανώς από την διάνοιξη των υπογείων.

β) Ο δεύτερος χώρος που επιλέχθηκε προς έρευνα ήταν ένα τμήμα της ιδιοκτησίας Λιβά, ανατολικά της ιδιοκτησίας Λιβανού, χώρος ελεύθερος χωρίς να έχει υποστεί καμιά επέμβαση από την εποχή της ανασκαφής του 1897. Πράγματι αποκαλύφθηκαν εκ νέου οι υστερορρωμαϊκοί τάφοι και επιβεβαιώθηκε η ακρίβεια της αποτύπωσης του σχεδίου Σκιά και συσχετίστηκε για πρώτη φορά το τμήμα του αναλήμματος με την θέση του αρχαίου ναού.

Ύστερα από τα παραπάνω πιστεύουμε ότι τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από την έρευνα είναι επαρκή για να έχουμε σαφέστατη εικόνα των αρχαίων καταλοίπων αυτής της περιοχής και δεν είναι πλέον αναγκαία η συνέχιση των εργασιών για τους παρακάτω συγκεκριμένους λόγους:

1) Η συνέχιση της αποκάλυψης του νεκροταφείου στον ανατολικό ελεύθερο χώρο της ιδιοκτησίας Λιβά δεν είναι αναγκαία εφόσον έχει αποτυπωθεί όπως αποδείχθηκε με μεγάλη ακρίβεια και η εκ νέου αποκάλυψη του θα απαιτήσει χρόνο αλλά και μεγάλη δαπάνη.

2) Η συνέχιση της έρευνας μέσα στην οικία Λιβανού εκτός του ότι είναι αδύνατη με τις σημερινές συνθήκες, είναι ανώφελη εφόσον τα κατάλοιπα πρέπει να έχουν καταστραφεί από τα υπόγεια. Μια μελλοντική έρευνα στον χώρο της εισόδου της εν λόγω οικίας που και πάλι δεν νομίζουμε ότι θα αποδώσει κάποια αποτελέσματα, θα ήταν εφικτή μετά την κατεδάφιση αυτής και της οικίας Γιακουμάτου.

3) Τέλος η συνέχιση της έρευνας προς τα ανατολικά, μπροστά από την ιδιοκτησία Λιβά και στον χώρο της παλιάς οδού Αρδηττού, είναι επίσης ανώφελη εφόσον θα βρεθεί η συνέχεια των αγωγών και καλωδίων των κοινωφελών οργανισμών.

Η αναφέρουσα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΪΣΤ. & ΚΛ. ΑΡΧ./ΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδικας : 101 86
TELEX : 8201260
TELEFAX : 8201260

Πληροφορίες : Δ. Τσαρδάκα
Τηλέφωνο : 8201.265

Αθήνα, 14-3-1995

Αριθ. πρωτ.

ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ 03/12590/695

ΠΡΟΣ: Γ' Εφορεία Προϊστ. και Κλασ. Αρχ/των
Αιόλου 1 και Πελοπίδα
10555 ΑΘΗΝΑ
(Με την παράκληση να ενημερωθούν
οι ενδιαφερόμενοι).

- Λ
- Κοίνα: 1) Τμήμα Απαλλοτριώσεων
2) ΠΡΟΜΕΛ-Ενταύθα
3) Δ/ση Οικονομικών Υποθέσεων
ΕΝΤΑΥΘΑ

ΘΕΜΑ: Απαλλοτρίωση ιδιοκτησιών
κ.κ. Φύσσα, Λίβα κλπ στο ΜΕΤΣ.

Σας πληροφορούμε ότι το Κεντρικό Αρχ/κό Συμβούλιο στην αρ.4/24-1-95 συνεδρία του γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία υπέρ της απαλλοτρίωσης των ιδιοκτησιών κ.κ. Φύσσα, Λίβα, Γρόλλου, Κανελλοπούλου και Διακουμάτου, που περικλείονται από τις οδούς Αρδηττού-Θωμοπούλου-Κεφάλου και Κούτουλα στην περιοχή του ΜΕΤΣ, για λόγους προστασίας των εμφανών ερειπίων του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, συστηματικής έρευνας του χώρου και ανάδειξης του μνημείου.

Η δαπάνη της απαλλοτρίωσης θα καλυφθεί από τις πιστώσεις του έργου της Ενοποίησης των Αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας.

Οι αποδέκτες προς κοινοποίηση του παρόντος εγγράφου παρακαλούνται για τις από πλευράς αρμοδιοτήτων τους ενέργειες.

Συνημμένα: (15) φύλλα σε κάθε αποδέκτη.
Εσωτ. Διαν: Α1

Ε.Υ

Η Προϊσταμένη του Τμήματος
Μ. Πάντου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Αθήνα 19-10-95

Αριθ. πρωτ.

ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ03/47234/2706

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΙΣΤ. & ΚΛ. ΑΡΧ/ΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧ/ΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΠΡΟΣ: Συμβούλιο της Επικρατείας

Τμήμα Ε'

(Υπόψιν εισηγήτριας κας Μ. Κωνσταντινίδου)

Πανεπιστημίου 47 - 10564 ΑΘΗΝΑ

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22

Ταχ. Κώδικας: 10186

TELEX

TELEFAX: 8201260

Πληροφορίες: Δ. Τσαρδάκα

Τηλέφωνο: 8201.266

ΚΟΙΝ.: 1) Γραφείο Νομικού Συμβούλου του ΥΠΠΟ

2) Γ' Εφορεία Προϊστ. και Κλασ. Αρχ/των

Αιόλου 1 και Πελοπίδα

10555 ΑΘΗΝΑ

ΘΕΜΑ: Αίτηση ακυρώσεως του Σωματείου "Εξωραϊστικός Πολιτιστικός
και Αθλητικός Σύλλογος ΑΡΔΗΤΤΟΣ" κατά της αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/
/ΑΡΧ/Α1/Φ03/40555/2048/11.8.94 Υ.Α.

Απαντώντας στην από 7-10-94 αίτηση ακυρώσεως του Σωματείου "Εξωραϊστικός Πολιτιστικός και Αθλητικός Σύλλογος ΑΡΔΗΤΤΟΣ" ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και κατά της αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ03/40555/2048/11.8.94 Υπουργικής Αποφάσεως, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το θέμα της τύχης του χώρου του Αρδήττου, που ορίζεται από τις οδούς Αρδήττου, Κεφάλου, Θωμοπούλου και Κούτουλα απασχόλησε εκ νέου το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο στην αρ. 23/26.7.94 συνεδρία του, κατά την οποία απεφασίσθη όχι η άρση της απαλλοτρίωσης, αλλά ο καθαρισμός στους ελεύθερους χώρους των ακινήτων και η διενέργεια ανασκαφικής έρευνας για τη διαπίστωση της υπάρξεως ή όχι έστω ιχνών από λαξεύματα ή θεμέλια του αρχαίου Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, υπό το όνομα "Μητρώων Άγρας", γνωστό στους μεταγενέστερους χρόνους ως η Παναγία της Πέτρας.

Ο εν λόγω χώρος και συγκεκριμένα η γωνία των οδών Αρδήττου και Κούτουλα είχε ανασκαφεί από τον Σκιά το 1916 και, όπως προκύπτει από πρακτικά του αρχείου της Υπηρεσίας μας της 7ης Ιουλίου 1964, κανένα ίχνος του αρχαίου ναού δεν υπήρχε την εποχή εκείνη στην εν λόγω θέση. Το Συμβούλιο εντούτοις αποφάσισε την απαλλοτρίωση του χώρου και την απελευθέρωσή του από τις οικοδομές εν όψει του τότε συζητούμενου σχεδίου πόλεως, το οποίο προέβλεπε στο σημείο αυτό πλατεία.

Έκτοτε, ακολούθησε σειρά πράξεων του Συμβουλίου άρσεως και επαναφοράς της αποφάσεως απαλλοτρίωσης του χώρου (αρ. 5/23.4.74 και 36/1986 με τελευταία την αρ. 14/13.4.93 Πράξη).

Το θέμα απασχόλησε το Κεντρικό Αρχ/κό Συμβούλιο στην αρ. 23/26.7.94 συνεδρία του, εν όψει και των μεγάλων έργων ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων στην Αθήνα. Στο πνεύμα αυτό εντάσσεται και η εντολή, που δόθηκε στη Γ' ΕΠΚΑ για διενέργεια ανασκαφικής έρευνας στους

ελεύθερους χώρους των ακινήτων.

Μετά το πέρας της ανασκαφικής έρευνας, το θέμα εξειιάσθηκε ξανά από το Κεντρικό Αρχ/κό Συμβούλιο στην αρ. 4/24.1.95 συνεδρία του, το οποίο γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία υπέρ της απαλλοτρίωσης των ιδιοκτησιών, που περικλείονται από τις οδούς Αρδηττού-Θωμοπούλου-Κεφάλου και Κούτουλα στην περιοχή του Μέτς, για λόγους προστασίας των εμφανών ερειπίων του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, συστηματικής έρευνας του χώρου και ανάδειξης του μνημείου.

Η παραπάνω γνωμοδότηση ικανοποιεί το αίτημα του "Εξωραϊστικού Πολιτιστικού και Αθλητικού Συλλόγου ΑΡΔΗΤΤΟΣ" και κατά συνέπεια δεν υφίσταται λόγος εκδίκασης της αιτήσεως ακυρώσεως, που κατατέθηκε.

Συνημμένα:(12) φύλλα στο Συμβούλιο της Επικρατείας και

(12) φύλλα στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου του ΥΠΠΟ.

Εσωτ.Διαν:Α1

Ο Γενικός Γραμματέας

Γ. Θωμάς

Ακριβές Αντίγραφο

Ο Προϊστάμενος Γραμματείας

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Αρ. Φύλλου 855

25 Οκτωβρίου 1995

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Κήρυξη κοινοτικής δασικής έκτασης ως αναδασωτέας στη θέση «Παλιάμπελο» Κοινότητας Μελιβοίας Ν. Λάρισας . . . 1
- Κήρυξη κοινοτικής δασικής έκτασης ως αναδασωτέας στη θέση «Τσιμπλή» Κοινότητας Μελιβοίας Ν. Λάρισας . . . 2

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Ανάκληση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης που κηρύχθηκε με την 1095704/5925/0010/8.9.94 (Φ.Ε.Κ. 1013/29.9.94/τ.Δ') κοινή Υπουργική απόφαση . . . 3
- Αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτων για την κατασκευή της Ε.Ο. Τρίπολης - Μεγαλόπολης (Τμήμα σύνδεση Ε.Ο. Τρίπολης - Μεγαλόπολης με είσοδο σήραγγας Ραωομάτη, στο Νομό Αρκαδίας) . . . 4
- Ανάκληση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης που κηρύχθηκε με την 1063427/3858/0010/13.6.94 (Φ.Ε.Κ. 659/4.7.94/τ.Δ') κοινή Υπουργική απόφαση για τη βελτίωση - διαπλάτυνση της επαρχιακής οδού κόμβου Μουρινών πόλεως Χανίων . . . 5
- Αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτων για τη διεύρυνση της Ε.Ο. Σταυρού Ελευσίνας στο τμήμα αυτής από οδό Ανθέων μέχρι τον ποταμό Κηφισό στη θέση Χαμόμηλο του Δήμου Αχαρνών . . . 6
- Αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτων για την βελτίωση της Εθνικής Οδού Αθηνών - Θεσσαλονίκης από τέλος Α.Κ. Τραγάνας έως αρχή Α.Κ. Αρκίτσας (τροποποίηση ΣΡ3 χ.θ. 4+094 - χ.θ. 4+385 - 4+389 και χ.θ. 4+389 - χ.θ. 4+670) ΤΜΗΜΑ 2ο χ.θ. 7+059 - χ.θ. 10+812 . . . 7
- Αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου για αρχαιολογικούς σκοπούς στο λιμάνι Λεχαιού Αρχαίας Κορίνθου . . . 8

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

- Συμπλήρωση του από 19.2.1975 Π.Δ/τος «Περί καταργήσεως του από 10.11.1971 Β.Δ/τος "περί τροποποίησης του από 30.8.1955 Β.Δ/τος περί όρων δομήσεων εν Αθήναις"» (Δ' 53) . . . 9

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Τροποποίηση της Π. 6529/1691/28.12.1988 (ΦΕΚ 4/9.1.1989 τ. Δ') κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων . . . 10

- Τροποποίηση ρυμοτομικού σχεδίου Δήμου Αγίου Ν. Αχαΐας . . . 11

ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. 2693

(1)

Κήρυξη κοινοτικής δασικής έκτασης ως αναδασωτέας στη θέση «Παλιάμπελο» Κοινότητας Μελιβοίας Ν. Λάρισας.

Ο ΠΕΡΙΦ/ΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ν. ΛΑΡΙΣΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 3200/55 «περί διοικητικής αποκέντρωσης».
2. Τις διατάξεις των άρθρων 38 παρ. 1 και 3 και του Ν. 998/79 «περί προστασίας των δασών κ.λ.π.
3. Τις α) 160417/1180/8.7.80 και β) 182447/3049/24.9.80 Δ/γές του Υπ. Γεωργίας σχετικές με την κήρυξη εκτάσεων ως αναδασωτέων.

4. Την αριθ. 999/18.9.95 αναφορά του Δασαρχείου Αγιάς με την οποία προτείνεται η κήρυξη της κοινοτικής δασικής έκτασης των 1,452 στρεμμάτων που βρίσκεται στη θέση «Παλιάμπελο» Κοινότητας Μελιβοίας, ως αναδασωτέας, αποφασίζουμε:

Κηρύσσουμε αναδασωτέα την δασική έκταση των 1,452 στρεμμάτων της οποίας η βλάστηση καταστράφηκε λόγω παράνομης κατάληψης και υλοτομίας στη θέση «Παλιάμπελο» Κοινότητας Μελιβοίας και η οποία ορίζεται:

Ανατολικά: Κοινοτικός αγροτικός δρόμος.

Δυτικά: Κοινοτική δασική έκταση αειφ. πλατυφύλλων.

Βόρεια: Κοινοτική δασική έκταση αειφ. πλατυφύλλων.

Νότια: Κοινοτικός αγροτικός δρόμος.

Η ανωτέρω έκταση η οποία απεικονίζεται με τα στοιχεία Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Α στρεμμάτων, στο διάγραμμα του Δασαρχείου Αγιάς το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της παρούσης, θα αναδασωθεί τη φυσική διαδικασία.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Λάρισα, 9 Οκτωβρίου 1995

Ο Περιφερειακός Διευθυντής
ΗΛΙΑΣ ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(9)

Συμπλήρωση του από 19.2.1975 Π.Δ/τος «Περί καταργήσεως του από 10.11.1971 Β.Δ/τος περί τροποποιήσεως του από 30.8.1955 Β.Δ/τος περί όρων δομήσεων εν Αθήναις» (Δ' 53).

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν.Δ/τος της 17.7.1923 «περί σχεδίων πόλεων κ.λ.π.» (Α' 228) όπως μεταγενέστερα τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν.
2. Τις διατάξεις του άρθρου 4 (παρ. 1) του Ν. 1577/1985 «Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός» (Α' 210).
3. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του Ν. 1558/1985 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» (Α' 137) όπως προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 (Α' 154).
4. Την 91130/1968/24.11.1994 απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων Ελισσάβετ Παπαζώη» (Α' 878).
5. Την από 20.9.1994 εισήγηση - αιτιολογική έκθεση του Τμήματος Παραδοσιακών Οικισμών της Δ/σης Πολεοδομικού Σχεδιασμού.
6. Το υπ' αριθ. 98918/11442/14.12.1994 έγγραφο της Δ/σης Πολεοδομικού Σχεδιασμού προς τον Δήμο Αθηναίων για την τήρηση της νόμιμης διαδικασίας και το γεγονός ότι η προθεσμία του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν. 1577/1985 «Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός» (Α' 210) παρέληθε άπρακτη.
7. Το ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ03/8624/441/20.2.1995 έγγραφο της Δ/σεως Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού.
8. Την 358/1994 γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος.
9. Το γεγονός ότι από τις κανονιστικές διατάξεις αυτού του διατάγματος δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού και του οικείου Ο.Τ.Α.
10. Την 519/1995 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας με την πρόταση του Υπουργού και της Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Το από 19.2.1975 Π.Δ/γμα (Δ' 53) που αφορά στον καθορισμό μεγίστου επιτρεπόμενου ύψους και μεγίστου αριθμού ορόφων οικοδομών που βρίσκονται στις περιοχές περίξ των αρχαιολογικών χώρων Ακροπόλεως, Φιλιππίου, Θησαυρίου, Κεραμεικού, Ολυμπιείου, Παναθηναϊκού Σταδίου, Αρδητού και Λόφου Κολωνού τμήμα των οποίων εμπίπτει στο Ιστορικό Κέντρο που έχει καθορισθεί με το από 21.9.1979 Π.Δ/γμα, συμπληρώνεται με την προσθήκη μετά την παράγραφο 4 του άρθρου 4 αυτού, παραγράφων 5, 6, 7, 8 και 9 ως εξής:

«5. Η αφετηρία μέτρησης των υψών των ανεγειρομένων οικοδομών εξαιρουμένων των ειδικών περιοχών (θέσεων) που αναφέρονται στο άρθρο 3 του παρόντος διατάγματος, είναι κατά περίπτωση οικοπέδων, η εξής:

α) Μεσαία οικόπεδα:

1. Η αφετηρία μέτρησης του ύψους του κτιρίου, που

ανεγείρεται σε μεσαίο οικόπεδο, με την επιφύλαξη των αναφερομένων στην επόμενη παράγραφο, είναι η στάθμη του πεζοδρομίου στο μέσο της κύριας όψης ασχέτως αν αυτή τοποθετείται κοντά ή πάνω στη ρυμοτομική γραμμή.

2. Σε δρόμο με κλίση, όταν το οικόπεδο έχει μεγάλο μήκος προσώπου, η κύρια όψη του κτιρίου διαιρείται σε τμήματα μήκους όχι μικρότερου των οκτώ (8) μέτρων και ούτε μεγαλύτερου των είκοσι πέντε (25) μέτρων. Αφετηρία μέτρησης του ύψους καθενός από τα παραπάνω τμήματα της κύριας όψης, είναι η στάθμη του πεζοδρομίου στο μέσο αυτών.

β) Γωνιακά οικόπεδα:

Σε περίπτωση γωνιαίου, δισγωνιαίου, τρισγωνιαίου κ.λ.π. οικόπεδου, τα ύψη του κτιρίου μετρώνται από κάθε σημείο της ρυμοτομικής γραμμής στη στάθμη του οριστικά διαμορφωμένου πεζοδρομίου, όπως βεβαιώνεται από τον οικείο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Αν δεν υπάρχει οριστικά διαμορφωμένο πεζοδρόμιο, η στάθμη αυτή προκύπτει από την εγκεκριμένη υψομετρική μελέτη της οδού. Αν δεν υπάρχει υψομετρική μελέτη ή η υπάρχουσα χρειάζεται τροποποίηση, ο οικείος Δήμος ή Κοινότητα έχει υποχρέωση να καταρτίσει σχετική μελέτη κατά μήκος ενός τουλάχιστον οικοδομικού τετραγώνου. Σε περίπτωση αδυναμίας του Δήμου ή της Κοινότητας η μελέτη συντάσσεται από ιδιώτη μηχανικό και εγκρίνεται από το Δήμο ή την Κοινότητα.

γ) Διαμπερή οικόπεδα:

Αφετηρία μέτρησης του ύψους των κτιρίων, που ανεγείρονται σε διαμπερή οικόπεδα, είναι η σε κάθε πρόσωπο αντιστοιχούσα αφετηρία μέτρησης του ύψους ή σε κάθε σημείο της ρυμοτομικής γραμμής για τα πρόσωπα που εμπεριέχουν γωνία, κατά τις διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων α, β.

6. Σε περίπτωση μεσαίων οικοπέδων με κατωφέρεια ως προς το βάθος του οικοπέδου, η αφετηρία μέτρησης του ύψους του κτιρίου επί της ρυμοτομικής γραμμής λαμβάνεται η καθοριζόμενη από την περίπτωση α της προηγούμενης παραγράφου 5 το δε κτίριο κλιμακείται προς το βάθος του οικοπέδου εις τρόπον ώστε κανένα σημείο του να μην υπερβαίνει το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής μετρούμενο από το φυσικό έδαφος.

7. Σε περίπτωση κεκλιμένων διαμπερών οικοπέδων εφαρμόζονται τα αναφερόμενα στην προηγούμενη παράγραφο 6 μέχρι το ήμισυ του βάθους μετρούμενο επί της γραμμής που ενώνει τα μέσα του προσώπου αυτού, όσον αφορά την αφετηρία μέτρησης του ύψους επί της ρυμοτομικής γραμμής με την ψηλότερη στάθμη. Για το υπόλοιπο τμήμα του οικοπέδου εφαρμόζονται τα αναφερόμενα στα διαμπερή οικόπεδα στην περίπτωση γ της παραγράφου 5.

8. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων 6 και 7 δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση που το επιτρεπόμενο ύψος και ο αριθμός των ορόφων στα κατωφερικά οικόπεδα οικ. τετραγώνου (Ο.Τ.) έχει καθορισθεί μικρότερος από τον αντίστοιχο των ανωφερικών.

9. Από την εφαρμογή των προαναφερομένων διατάξεων εξαιρείται η περιοχή της «Πλάκας» της οποίας τα όρια καθορίζονται στο άρθρο 1 του από 29.4.1987 Π.Δ/τος (Δ' 468).

Άρθρο 2

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Λεωφ. Ηρακλείου 145, 14231 ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ,
τηλ.: 2592105, 2592213, 2592193, 2592111, fax: 2592155,
Γραφεία Βουλής: 3232921, 3254373, fax: 3232821

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝ. ΘΥΛΑΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αριθ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 5418
Ημερομηνία καταθέσεως: 13-2-96

272

ΕΡΩΤΗΣΗ**Για τον κ. Υπουργό Πολιτισμού**

Είναι ένας χρόνος από τότε που το Κεντρικό Αρχαιοθρησκευτικό Συμβούλιο (ΚΑΣ) επανήλθε στην προηγούμενη απόφασή του για την απαλλοτρίωση του χώρου όπου βρίσκεται ο ναός της Αγροτέρας Αρτέμιδος και, θεωρητικά, ο χώρος αυτός γηύτωσε από τα νύχια του Λιβανού. Ωστόσο, το γεγονός ότι μέχρι τώρα δεν έχει γίνει καμιά ενέργεια για την απαλλοτρίωση, προκαλεί ανησυχίες μιας και είναι γνωστό ότι η απόφαση του ΚΑΣ θ' ακυρωθεί, αν δεν υλοποιηθεί σε μια πενταετία από τη λήψη της. Ήδη πέρασε το πρώτο από τα πέντε χρόνια...

ΕΡΩΤΑΤΑΙ ο κ. Υπουργός ποιά είναι τα μέτρα που πρόκειται να πάρει η Κυβέρνηση και πότε, ώστε να ξεκινήσουν και να ολοκληρωθούν το συντομότερο οι διαδικασίες απαλλοτρίωσης του χώρου αυτού;

Οι βουλευτές**Δήμος Κουμπούρης****Στρατής Κόρακας**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

ΕΦΟΡΕΙΑ
ΠΡΟΪΣΤΟΡ. ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Αιόλου 1 & Πελοπίδα, 10555
Τηλέφωνο: 3251744
Τηλεομοιοτυπία (FAX): 3218883 —
Πληροφορίες:

ΘΕΜΑ: Ιδιοκτησία περιοχής Μέτς.

Βαθμός Ασφαλείας

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 4 Δεκεμβρίου 1998

Αρ. Πρωτ. Φ1/8/2856

ΠΡΟΣ

Το ΥΠΠΙΟ -ΓΔΔ
Δ/ση Π.Κ. Αρχαιοτήτων
Τμήμα Αρχαιολογικών Χώρων

ΚΟΙΝ.

Αστυνομικό Τμήμα Παγκρατίου

Σας διαβιβάζουμε το FAX του Τμήματος Παγκρατίου σχετικά με ακίνητο της υπό απαλλοτρίωση περιοχής Αρδηττού - Κούτιλα στο Μέτς, διότι η Εφορεία μας ουδεμία ευθύνη έχει για τα κτίσματα αυτά.

Συνημμένα:

FAX Α.Τ. Παγκρατίου

Η Προισταμένη της Εφορείας

ΛΙΑΝΑ ΠΑΠΑΔΑΜΑ

Εφορος των Αρχαιοτήτων

u. Γεωργίου
6 συνν. u. u. u.
8/12
✓

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Λεωφ. Ηρακλείου 145, 14231 ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ,
τηλ.: 2592213, 2592105, 2592193, 2592111, fax: 2592155
e-mail: vouli@kke.gr, http://www.kke.gr
Γραφεία Βουλής: 3232921, 3254373, fax: 3232821

ΒΟΥΛΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αριθ. Πρωτ. ΕΡΩΤ. ΕΠΙΘΕΤΗ 5183

Ημερομηνία καταθέσεως 16/12/98

(217)

ΕΡΩΤΗΣΗ

Για τους κ.κ. Υπουργούς ΠΕΧΩΔΕ και Πολιτισμού

Στο οικοδομικό τετράγωνο ΑΡΔΗΤΤΟΥ - ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΕΦΑΛΟΥ - ΚΟΥΤΟΥΛΑ στο Μετς όπου βρίσκεται ο ναός της Αρτέμιδος Αγροτέρας, κατέρρευσε πρόσφατα οικοδομή. Η οικοδομή αυτή καθώς και τα παρακείμενα κτίσματα έχουν χαρακτηριστεί επικίνδυνα, αλλά δεν έχουν ακόμα κατεδαφιστεί.

Η περιοχή όπου βρίσκονται τα κτίσματα είναι αρχαιολογικός χώρος (Ναός Αρτέμιδος Αγροτέρας) και με την απόφαση 1062073/3864/0010/9-6-95 των ΥΠΠΟ και Οικονομικών (ΦΕΚ 431 Δ/22-6-95) κηρύχθηκε αναγκαστική απαλλοτρίωση για αρχαιολογικούς σκοπούς. Με την απόφαση 238/18-2-98 του Πρωτοδικείου Αθηνών καθορίστηκε προσωρινή τιμή μονάδας 340.000 δρχ./μ². Συνολικά για την απαλλοτρίωση απαιτείται ποσό περίπου 476.000.000 δρχ. Αν και έχουν περάσει όμως 10 μήνες τα χρήματα δεν έχουν κατατεθεί από το ΥΠΠΟ. Είναι όμως γνωστό ότι αν δεν κατατεθούν εντός 18 μηνών αίρεται αυτοδίκαια η απαλλοτρίωση.

Εξάλλου η οδός Κούτουλα, όπου έγινε η κατέρρευση, είναι αδιαμόρφωτη και έχει χαρακτηριστεί πεζόδρομος από το Δήμο Αθηναίων (απόφαση 1170/93 του Δημοτικού Συμβουλίου). Το ΥΠΕΧΩΔΕ όμως αν και έχουν περάσει 4 χρόνια δεν εκδίδει το αναγκαίο προεδρικό διάταγμα ώστε ο πεζόδρομος να κατασκευαστεί και αναδειχθεί ο αρχαιολογικός χώρος. Σχετικό είναι και το από 68263/1-7-94 έγγραφο του Δήμου Αθηναίων προς ΥΠΕΧΩΔΕ (αρ. πρωτ. 70261/7-7-94).

ΕΡΩΤΩΝΤΑΙ οι κ.κ. Υπουργοί:

- Σκοπεύουν να καταθέσουν εμπρόθεσμα την αποζημίωση ώστε να μη ματαιωθεί η απαλλοτρίωση;
- Γιατί δεν έχει εκδοθεί το αναγκαίο Π.Δ/μα ώστε να κατασκευαστεί ο πεζόδρομος της οδού Κούτουλα;

Οι βουλευτές

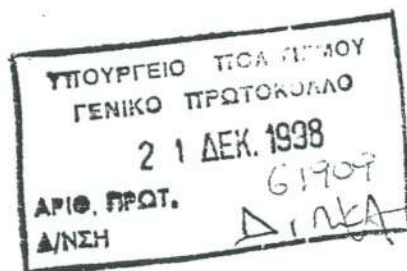
Μπάμπης Αγγουράκης

Ορέστης Κολοζώφ

Ορέστης Κολοζώφ

Μ.Φ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ
Δ/ΝΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ: ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗΣ
ΠΡΑΤΙΝΟΥ 49-Τ.Κ. 116 34
ΤΗΛΕΦΩΝΑ: 7212012/- 7212491
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ.: 1018/3/383
ΑΜΥ. 27861

Αθήνα 9 Δεκεμβρίου 1998

- Προς: 1) ΔΗΜΟ ΑΘΗΝΑΙΩΝ-ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ
Τμήμα Αυθαιρέτων και επικινδύνων
Αθηνάς 16 - Βύσσης - Ενταύθα
- 2) ΥΠ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - ΓΔΑ
Δ-νση Π.Κ. Αρχαιοτήτων
Τμήμα Αρχαιολ. χώρων
Μπουμπουλίνας 20-22 - Ενταύθα

- Κοιν: 1) κ. Εισαγγελέα Πλημ/κών Αθηνών
Ενταύθα
- 2) Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ Προϊστορικών και
Κλασικών Αρχαιοτήτων Αθηνών
Αιόλου 1 και Πελοπίδα-105 55-
Ενταύθα

Θέμα: "Επικίνδυνα-ετοιμόρροπα κτίσματα στην οδό Αρδηττού-Κούτουλα ΜΕΤΣ".

Σχετ: (α) Το υπ' αριθ. 21/1-12-98 τ/φ σήμα μας

(β) Το υπ' αριθ. Φ.1/8/2856/4-12-98 έγγραφο FAX της Γ' ΕΦ.Πρ. και Κλασ. Αρχαιοτή-
των Αθηνών.

Σε συνέχεια του ανωτέρω (α) σχετικού τ/φ σήματός μας, που αφορά τα μνημονευόμενα στο θέμα επικίνδυνα-ετοιμόρροπα κτίσματα, μέρος των οποίων κατέρρευσε την 1-12-98, σας γνωρίζουμε ότι αυτά ανήκουν το μεν πρώτο που βρίσκεται στη γωνία Αρδηττού και Κούτουλα, στον ΠΟΥΛΑΝΤΖΑ Μιχαήλ-θαλή του Δρακούλη και Καλλιόπης, γεν. 1937 στον Πύργο Λακωνίας, καθηγητή Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Ρώμης, κάτοικο οδού Β. Αλεξάνδρου 6 Α.Δ.Τ. Α-167936/79 του Τ/Α Κηφισιάς, το δε όμορο αυτού κτίσμα επί της οδού Κούτουλα, στην ΓΡΥΛΛΟΥ Ελένη του Ιωάννη και Ειρήνης, γεν. 1916 στην Αθήνα, κάτοικο οδού Υμηττού 146, Α.Δ.Τ. Ι-021755/71 του Γ' Τ/Α Αθηνών.

Κατόπιν των ανωτέρω σας υπενθυμίζουμε το (α) σχετικό μας και παρακαλούμε για τις άμεσες ενέργειές σας (άρση της επικινδυνότητας των κτισμάτων).

Ο κ. Εισαγγελέας προς τον οποίο κοινοποιείται το παρόν, με Φ/Α των (α) και (β) σχετικών, παρακαλείται για την ενημέρωσή του.-

Διευκρίνιση
ν. 13/12

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΖΗΣΙΜΟΣ
ΑΣΤΥΝΟΧΟΣ ΥΠΟΔ/ΝΤΗΣ

Φ 3
Φύλακας - Λίβας υπ
ΜΕΤΣ ΑΜ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ
ΕΛΕΓΧΟΣ

Αθήνα, 05.01.1999
Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΟ/Γ.Υ./Κ.Ε./217

Ταχ.Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ.Κώδ : 106 82
Πληροφ. :
Τηλέφωνο: 82.01.330

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Βουλευτές
ΚΟΙΝ: 1. κ. Μπάμπη Αγγουράκη
2. κ. Ορέστη Κολοζώφ
3. Υπουργείο ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.

Θέμα: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 5183/16.12.1998 Ερώτηση

Απαντώντας στην αριθμ. 5183/16.12.1998 Ερώτηση των Βουλευτών κ.κ. Μπάμπη Αγγουράκη και Ορέστη Κολοζώφ, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Σχετικά με την αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτων στο Μέτς στην οποία αναφέρονται οι κ.κ. Βουλευτές, σημειώνεται ότι ο σχετικός φάκελος προωθείται ήδη στο ΤΑΠΑ για την έγκριση και παρακατάθεση της σχετικής δαπάνης. Για την απόδοση της αποζημίωσης μέσα στο νόμιμο χρόνο, θα καταβληθεί κάθε προσπάθεια.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΚΟΙΝ: 1) Δ Ι Ρ Κ Α
2) Τμ. ΑΠΑΝ.

α.α. Τσαφάκης
Ε
14-1-99

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ
Αρ. Πρωτ. 842
Ημερομηνία 4.2.99

ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΕΡΕΙΡΩΑΙ

Αθήνα 2 Φεβρουαρίου 1999
Α.Π. 45

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Πολιτισμού

- ✓ 1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα
3. Δ/νση Προιστ. και Κλασ. Αρχ/των
4. Τμήμα Απαλλοτριώσεων

ΘΕΜΑ: Απαλλοτριώση ακινήτων στο Μετς

ΣΧΕΤ.: Διαβιβαστικό Γραφείου Υπουργού Α.Π. 521/22.1.1999

Σχετικά με το ανωτέρω θέμα σας γνωρίζουμε τα εξής:

Ο σχετικός φάκελλος για την καταβολή από το ΤΑΠ της αποζημίωσης για την απαλλοτριώση των εν λόγω ακινήτων στο Μετς περιήλθε στο ΤΑΠ στις 21.1.1999 (σχετ. έγγραφο ΥΠΠΟ/ΑΓΙΑ/ΝΦ270/57265/992/23.12.1998)

Το ποσό της αποζημίωσης ανέρχεται σε δρχ. 472.836.000 με ημερομηνία λήξης του 18μηνου στις 23.8.1999

Με δεδομένες τις εκκρεμούσες υποχρεώσεις του ΤΑΠ για την καταβολή αποζημιώσεων απαλλοτριώσεων με λήξη 18μηνου από τα έτη 1996, 1997, 1998 εκτιμούμε ότι δεν είναι δυνατή η άμεση καταβολή από το ΤΑΠ του ανωτέρω ποσού. Κατ'αποτέλεσμα των ανωτέρω και λαμβανόντας υπόψη:

α) την άμεση ανάγκη επέμβασης στα ανωτέρω ακίνητα (άρση της επικινδυνότητας των κτισμάτων λόγω ετοιμορροπίας)

β) τα αναφερόμενα στοιχεία στα από 2.12.1998 και 20.1.1999 ενημερωτικά σημειώματα της Δ/νσης Προιστ. και Κλασ. Αρχ/των ως προς την συγκεκριμένη απαλλοτριώση

σας γνωρίζουμε ότι συμφωνούμε με την πρόταση της ΔΙΠΚΑ για την εισαγωγή του θέματος στο ΚΑΣ, προκειμένου να συζητηθεί θέμα άρσης της σχετικής απόφασης απαλλοτριώσης.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Γ. Σαβαλάκης

ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	Αριθ. Πρωτ. ΕΡ.Α.Ε.Ε. 4014
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ	18/2/99

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΕΡΩΤΗΣΗ

Για τους κ.κ. Υπουργούς Πολιτισμού και
Περιβάλλοντος - Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων

Στην περιοχή του ΜΕΤΣ, στο οικοδομικό τετράγωνο που περικλείεται από τις οδούς Αρδήπου - Θωμοπούλου - Κεφάλου και Κώτουλα, εκτάσεως 1390 τ.μ. τοποθετείται το ιερό της Αγροτέρας Αρτέμιδας, αρχαίος ιωνικός ναός της κλασικής περιόδου.

Μετά από εισηγήσεις των αρμοδίων Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο αποφάσισε την αναγκαστική απαλλοτρίωση του ακινήτου.

Σήμερα ο χώρος αυτός παραμένει σκουπιδοτόπος και ερειπώνεται.

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1. Αν θα υλοποιηθεί η απόφαση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου για την απαλλοτρίωση του χώρου.
2. Αν θα ληφθούν μέτρα προστασίας, συντήρησης και ανάδειξης του ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδας.
3. Αν προβλέπεται η ένταξη του χώρου αυτού στα σχέδια ενοποίησης του ευρύτερου αρχαιολογικού χώρου της περιοχής των Αθηνών.

Η ερωτώσα βουλευτής

MARIA DAMANAKH

ΑΡΧΙΔΕΣ ΜΕΤΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Αθήνα, 24 Φεβρουαρίου 1999

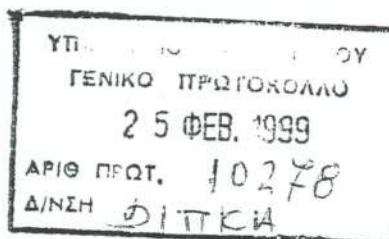
Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ
ΠΡΟΪΣΤΟΡ. ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Αρ. Πρωτ. Φ3/1/575

Ταχ. Δ/ση: Αιόλου 1 & Πελοπίδα, 10555
Τηλέφωνο: 3251744
Τηλεομοιοτυπία (FAX): 3218883
Πληροφορίες:

ΠΡΟΣ ☒ ΥΠΠΟ - ΓΔΑ
ΔΠΚΑ
Τμήμα Αρχαιολογικών Χώρων

ΘΕΜΑ: Απαλλοτρίωση Ιδιοκτησιών στο
Μέτς.

505

Σχετικά με το ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ03/9161/459/19.2.99 έγγραφό σας, που αφορά ασφαλώς στην απαλλοτρίωση του τετραγώνου Αρδηττού, Κούτουλα, Πηγά και Θωμοπούλου, θα παρακαλούσαμε να ληφθεί υπ' όψει ότι οι Εφορείες δεν έχουν μηχανισμούς κατεδαφίσεων και δεν είναι εκείνες που θα αναλάβουν το βάρος, όταν οι απαλλοτριώσεις θα ολοκληρωθούν. Η κατεδάφιση είναι ένα έργο που απαιτεί μηχανήματα και εξειδικευμένο προσωπικό, διότι μπορεί να υπάρξουν ατυχήματα. Η Γ' Εφορεία δεν διαθέτει τέτοιον εξοπλισμό και δεν μπορεί να εκτελέσει αυτό που αναγράφεται στο συνημμένο στο έγγραφό σας Δελτίο "... να προχωρήσει αμέσως η κατεδάφιση μερίμνη της οικείας Εφορείας". Το πρόβλημα των κατεδαφίσεων των απαλλοτριωτέων πρέπει κατά την γνώμη μας να αντιμετωπισθεί από τις οικείες Διευθύνσεις της Γεν. Δ/σεως Αναστηλώσεως, στις οποίες πρέπει να περιέχεται η ευθύνη των απαλλοτριουμένων ακινήτων ως κτισμάτων. Η έλλειψη αυτή έχει δημιουργήσει τα τεράστια προβλήματα που αντιμετωπίζουμε με τα ακίνητα τα οποία απαλλοτριώνουμε και μετά τα αφήνουμε να καταρρέουν ή να καταλαμβάνονται από αστέγους, με όλα τα παρεπόμενα.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

ΛΙΑΝΑ ΠΑΡΛΑΜΑ

Εφορος των Αρχαιοτήτων

για Τσιφλίκια
26.2.99
Ε

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Τριπόδων 28, 10558 Αθήνα
Τηλ: +301-3226693, -3225245
Fax: +301-3225240
e-mail: mio-ee-env@ath.forthnet.gr

Αρ.Πρωτ.:

Αθήνα, 22.4.99

Υπόψη : κ. Ι. Ευφραφίδου
To the attention of :

Από : β. Αβραμίδου
From :

Αριθμός σελίδων : -3- 9233804
Number of pages :

Παρατηρήσεις / Comments :

Αγαπητέ κ. Ευφραφίδου,
Η κα Τουμπούνα Τερψιά σας παρακαλεί
να παραμείνει το έγγραφο αυτό για
την ενυμέρωσή σας μόνο.

Συχαριστώ
Β

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Αθήνα, 1 Μαρτίου 1999

Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ
ΠΡΟΪΣΤΟΡ. ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Αρ. Πρωτ. Φ1/8/603

Ταχ. Δ/ση: Αιόλου 1 & Πελοπίδα, 10555
Τηλέφωνο: 3251744
Τηλεομοιοτυπία (FAX): 3218883—
Πληροφορίες: κ. Ε. Λυγκούρη

ΠΡΟΣ

Το ΥΠΠΟ

Γραφείο κ. Υπουργού
Κοινοβουλευτικός έλεγχος

ΘΕΜΑ: Ερώτηση Βουλευτού για την
περιοχή Μέτς.

Απαντώντας στην ερώτηση της Βουλευτού του Συνασπισμού κ. Μ. Δαμανάκη, η οποία μας διαβιβάσθηκε με το υπ' αριθ. ΥΠΠΟ/Π.Υ./Κ.Ε./342/23.2.99 έγγραφο του Γραφείου του κ. Υπουργού σχετικά με το οικοδομικό τετράγωνο που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού - Θωμοπούλου - Κεφάλου και Κούτουλα στο Μέτς, όπου τοποθετείται ο αρχαίος Ναός της Αρτέμιδος Αγροτέρας, θα θέλαμε να σας πληροφορήσουμε τα ακόλουθα:

Η Εφορεία μας έχοντας υπ' όψει όλα τα στοιχεία των Αρχαιολογικών Ερευνών στον συγκεκριμένο χώρο, την ιστορία του τόπου, καθώς και την πρόσφατη ανασκαφική έρευνα που διενεργήθηκε στους ελεύθερους χώρους του οικοδομικού τετραγώνου, η οποία επιβεβαίωσε ότι έχουν εξαφανισθεί και τα ελάχιστα ίχνη του Ναού που είχαν εντοπισθεί από τον Α. Σκιά στα τέλη του περασμένου αιώνα, εισηγήθηκε την απαλλοτρίωση ολόκληρου του οικοδομικού τετραγώνου "ως τμήμα του κατ' εξοχήν ιστορικού τοπίου της πόλεως των Αθηνών και ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα σημεία της όχθης του Ιλισού".

Είναι πλέον γνωστό ότι η καταστροφή του ναού που προκλήθηκε από τον Χασεκί το 1778 ήταν σχεδόν ολοκληρωτική, ενώ τα ελάχιστα ίχνη της θεμελιώσεώς του

καταστράφηκαν από την κατασκευή της παλιάς οδού Αρδηττού και από την ανέγερση των παλιών κατοικιών με υπόγεια. Σήμερα δεν σώζεται τίποτα από το Ναό παρά μόνον το ελάχιστο τμήμα του αναλημματικού τοίχου του ανδρήρου, πάνω στο οποίο κτίσθηκε ο ναός και το οποίο διατηρείται στη νότια πλευρά της Λεωφόρου Αρδηττού.

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 1062073/3864/0010/9-6-95 Υπουργική Απόφαση κηρύχθηκε η αναγκαστική απαλλοτρίωση του συγκεκριμένου οικοδομικού τετραγώνου στο Μέγας για λόγους προστασίας, συντήρησης και ανάδειξης των ελαχίστων εμφανών ερειπίων του Ναού της Αρτέμιδος Αγροτέρας.

Η διαδικασία της απαλλοτριώσεως έχει προχωρήσει και έχει ήδη καθορισθεί και η οριστική τιμή μονάδος στο Εφετείο Αθηνών. Αναμένεται μόνον η παρακατάθεση του χρηματικού ποσού από το Ελληνικό Δημόσιο, προκειμένου να συντελεσθεί η απαλλοτρίωση του οικοδομικού τετραγώνου.

Μετά από την ολοκλήρωση της απαλλοτριώσεως, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Ενοποιήσεως των Αρχαιολογικών Χώρων των Αθηνών, το συγκεκριμένο οικοδομικό τετράγωνο θα καθαρισθεί από τα παλαιά κτίσματα και θα διαμορφωθεί για να αναδειχθεί ως ιστορικό τοπίο της όχθης του Ιλισού και παράλληλα ως στοιχείο μνήμης της θέσης του Ναού της Αρτέμιδος Αγροτέρας.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

ΛΙΑΝΑ ΠΑΡΛΑΜΑ

Εφορος των Αρχαιοτήτων

TRANSMISSION VERIFICATION REPORT

TIME : 22/04/1999 14:13
NAME : MIOECSDE ELL ETAIRIA
FAX : 3225240
TEL : 3225245

DATE, TIME
FAX NO./NAME
DURATION
PAGE(S)
RESULT
MODE

22/04 14:12
9-9233804
00:00:51
03
OK
STANDARD
ECM

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
της Κ 7 Συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου
της Ελληνικής Εταιρείας
της Τετάρτης, 17 Ιουνίου 1998

Παρόντες: Τακτικά Μέλη: Μ. Σκούλλος, Πρόεδρος
Β. Δωροβίνης, Γεν. Γραμματέας
Α. Αποστολόπουλος, Ειδ. Γραμματέας
Μ. Κορομάντζου

Απουσιάζουν λόγω κωλύματος, ο Ταμίας κ. Α. Αίσωπος, ο κ. Ποταμιάνος και η Πρόεδρος της Δ.Ε. του Παραρτήματος Θεσ/νίκης, κα Ε. Μαρκεσίνη.

Αναπληρωματικά Μέλη: Ν. Βερνίκος
Μ. Δασενάκης
Η. Νέλλας
Ι. Νικηταρά
Ν. Κατσικερού
Φ. Σακελλαριάδου
Ι. Σιώρη

Τα πρακτικά τηρεί η κα Β. Λυμπερίδη, που παρίσταται επίσης..

Η συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ε.Ε. γίνεται στο κτίριο της Ε.Ε. στις 2.30 μμ.

Διαβάζεται από τον Πρόεδρο το πρακτικό της Κ 6 Συνεδρίασης του Δ.Σ. το οποίο και επικυρώνεται.

Θέματα από προηγούμενα πρακτικά.

- **Υπόθεση Μακρογκίκα:** Δεν έγινε ακόμα η επικοινωνία με την κα Μιχοπούλου, παρ'όλες τις προσπάθειες της Γραμματείας.

- **Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων (MAIC):** Με ευχαριστήρια επιστολή τους μας ανακοίνωσαν ότι το Ινστιτούτο έγινε δεκτό ως μέλος του IUCN.

- **Φεστιβάλ Ναυπλίου:** Η κα Σιώρη μεταφέρει πρόταση του ΣΑΚ, εφ'σον είναι δυνατόν, τα χρήματα από την εκδήλωση του Φεστιβάλ να δοθούν για την αποκατάσταση της Μονής Αγνούτσος. Εάν και εφ'όσον αποτελεί προϋπόθεση να επενδυθούν, θα ερωτηθεί σχετικά ο κ. Ποταμιάνος.

- **Πάρος:** Το ΣτΕ με γνωμοδότησή του σταμάτησε την επέκταση του αεροδρομίου, χρησιμοποιώντας για πρώτη φορά τον όρο και έννοια της "φέρουσας ικανότητας" της νήσου για να τεκμηριώσει όχι μόνο ανεπάρκεια της μελέτης αλλά την αδυναμία υπέρμετρης ανάπτυξης σε ευαίσθητα και μικρά συστήματα.

- **Νέστος:** Μετά από σχετικές ενέργειες των περιβαλλοντικών οργανώσεων, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων σταμάτησε την χρηματοδότηση για τα έργα της ΔΕΗ στον Νέστο.

- **Ρηνάκι Πλάκας:** Με αφορμή ενδεχόμενη είσπραξη χρημάτων για την μελέτη αυτή, η κα Σιώρη λέει ότι μετά από συνεννόηση με τον Ταμία της Ε.Ε., ανοίχθηκε σχετικός λογαριασμός για την διευκόλυνση του ΣΑΚ, στην Τράπεζα Πίστωσης, επ'ονόματι της ίδιας, του κ. Συμεών και του κ. Σταματοπούλου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Αθήνα, 1 Μαρτίου 1999

Ι" ΕΦΟΡΕΙΑ
ΠΡΟΪΣΤΟΡ. ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Αρ. Πρωτ. Φ1/8/603

Ταχ. Δ/ση: Αιόλου 1 & Πελοπίδα, 10555
Τηλέφωνο: 3251744
Τηλεομοιοτυπία (FAX): 3218883—
Πληροφορίες: κ. Ε. Λυγκούρη

ΠΡΟΣ

Το ΥΠΠΟ
Γραφείο κ. Υπουργού
Κοινοβουλευτικός έλεγχος

✓ ΚΟΙΝ = ΥΠΠΟ - ΓΔΑ

ΔΤΚΑ

Τμήμα Αρχαιοχ. Χώρων

ΘΕΜΑ: Ερώτηση Βουλευτού για την
περιοχή Μέτς.

Απαντώντας στην ερώτηση της Βουλευτού του Συνσπισμού κ. Μ. Δαμανάκη, η οποία μας διαβιβάσθηκε με το υπ' αριθ. ΥΠΠΟ/Π.Υ./Κ.Ε./342/23.2.99 έγγραφο του Γραφείου του κ. Υπουργού σχετικά με το οικοδομικό τετράγωνο που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού - Θωμοπούλου - Κεφάλου και Κούτουλα στο Μέτς, όπου τοποθετείται ο αρχαίος Ναός της Αρτέμιδος Αγροτέρας, θα θέλαμε να σας πληροφορήσουμε τα ακόλουθα:

Η Εφορεία μας έχοντας υπ' όψει όλα τα στοιχεία των Αρχαιολογικών Ερευνών στον συγκεκριμένο χώρο, την ιστορία του τόπου, καθώς και την πρόσφατη ανασκαφική έρευνα που διενεργήθηκε στους ελεύθερους χώρους του οικοδομικού τετραγώνου, η οποία επιβεβαίωσε ότι έχουν εξαφανισθεί και τα ελάχιστα ίχνη του Ναού που είχαν εντοπισθεί από τον Α. Σκιά στα τέλη του περασμένου αιώνα, εισηγήθηκε την απαλλοτρίωση ολόκληρου του οικοδομικού τετραγώνου "ως τμήμα του κατ' εξοχήν ιστορικού τοπίου της πόλεως των Αθηνών και ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα σημεία της όχθης του Ιλισού".

Είναι πλέον γνωστό ότι η καταστροφή του ναού που προκλήθηκε από τον Χασεκί το 1778 ήταν σχεδόν ολοκληρωτική, ενώ τα ελάχιστα ίχνη της θεμελιώσεώς του

κ. Γεωργίου
Λαζαρίδης

καταστράφηκαν από την κατασκευή της παλιάς οδού Αρδηττού και από την ανέγερση των παλιών κατοικιών με υπόγεια. Σήμερα δεν σώζεται τίποτα από το Ναό παρά μόνον το ελάχιστο τμήμα του αναλημματικού τοίχου του ανδρήρου, πάνω στο οποίο κτίσθηκε ο ναός και το οποίο διατηρείται στη νότια πλευρά της Λεωφόρου Αρδηττού.

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 1062073/3864/0010/9-6-95 Υπουργική Απόφαση κηρύχθηκε η αναγκαστική απαλλοτρίωση του συγκεκριμένου οικοδομικού τετραγώνου στο Μέγας για λόγους προστασίας, συντήρησης και ανάδειξης των ελαχίστων εμφανών ερειπίων του Ναού της Αρτέμιδος Αγροτέρας.

Η διαδικασία της απαλλοτριώσεως έχει προχωρήσει και έχει ήδη καθορισθεί και η οριστική τιμή μονάδος στο Εφετείο Αθηνών. Αναμένεται μόνον η παρακατάθεση του χρηματικού ποσού από το Ελληνικό Δημόσιο, προκειμένου να συντελεσθεί η απαλλοτρίωση του οικοδομικού τετραγώνου.

Μετά από την ολοκλήρωση της απαλλοτριώσεως, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Ενοποιήσεως των Αρχαιολογικών Χώρων των Αθηνών, το συγκεκριμένο οικοδομικό τετράγωνο θα καθαρισθεί από τα παλαιά κτίσματα και θα διαμορφωθεί για να αναδειχθεί ως ιστορικό τοπίο της όχθης του Ιλισού και παράλληλα ως στοιχείο μνήμης της θέσης του Ναού της Αρτέμιδος Αγροτέρας.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

ΛΙΑΝΑ ΠΑΡΑΛΑΜΑ

Έφορος των Αρχαιοτήτων

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧ/ΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Δ/νση: Μπουμπουλίνας 20

Ταχ. Κωδ.: 10186

Πληροφορίες:

Τηλέφωνο: 8201278

Fax: 8201260

Αθήνα, 15 - 2 - 2001

Αρ. Πρωτ.

ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ03/8403/539

ΠΡΟΣ:

Όπως Π.Δ.

ΚΟΙΝ:

ΘΕΜΑ: Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας:

Μελέτη Συνολικής Ανάδειξης του Αρχαιολογικού Χώρου του Ολυμπίου.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Έχοντας υπόψιν:

- 1) Τις διατάξεις του Ν.1558/85 (ΦΕΚ 137/Α/26-7-85) «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα».
- 2) Την ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/49610/28-11-90 (ΦΕΚ 743/Β/29-11-90) «Εξαίρεση από τον περιορισμό των τριών υπογραφών».
- 3) Τις διατάξεις του Κ.Ν. 5351/32 «Περί Αρχαιοτήτων».
- 4) Την ΥΠΠΟ/ΓΕΑΧΑ/339/36754/17-7-98 Υπουργική Απόφαση έγκρισης της προμελέτης για τη "Συνολική Ανάδειξη του Αρχαιολογικού Χώρου του Ολυμπίου"
- 5) Την υποβληθείσα από την ΕΑΧΑ Α.Ε. φάση μελέτης «Συνολικής Ανάδειξης του Αρχαιολογικού Χώρου του Ολυμπίου», σε συνέχεια της ανωτέρω απόφασης της παραγράφου 4
- 6) Την γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, όπως διατυπώθηκε στην αρ. 30/1-8-2000 Συνεδρία του.

Αποφασίζουμε

Εγκρίνουμε την υποβληθείσα φάση της μελέτης "Συνολικής Ανάδειξης του Αρχαιολογικού Χώρου του Ολυμπίου", με τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

- Α) 1. Εγκρίνονται οι προτεινόμενες στη μελέτη προσβάσεις στο χώρο, η θέση και η μορφή των φυλακείων, η χάραξη των διαδρομών και η θέση των στάσεων εντός του αρχαιολογικού χώρου. Στο πλαίσιο της Συνολικής Ανάδειξης του Αρχαιολογικού Χώρου του Ολυμπίου πρέπει να ενταχθεί και η ανάδειξη και διαμόρφωση του

περιβάλλοντος χώρου του Βαλανείου, το οποίο αποκαλύφθηκε με τις ανασκαφές, για τις ανάγκες του Μητροπολιτικού Σιδηροδρόμου, στο «φρέαρ Ζαπτείου». Η σχετική μελέτη θα εκπονηθεί με δαπάνες της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε. και οι εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης του μνημείου θα πραγματοποιηθούν υπό την επίβλεψη της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Παράλληλα από τη Γ' Ε.Π.Κ.Α. να γίνουν οι απαιτούμενες εργασίες αρχαιολογικού καθαρισμού και αναδείξεως των καταλοίπων του Βαλανείου, που είχαν αποκαλυφθεί κατά τις παλαιότερες ανασκαφές του Ι. Τραυλού, που παραμένουν ορατά, εντός του κήπου του Ζαπτείου.

2. Εγκρίνεται η αναβίωση της κοίτης του Ιλισού, μόνο στο τμήμα του εντός του αρχαιολογικού χώρου, όπου η υπάρχουσα κοίτη έχει ήδη διαμορφωθεί και καθαρισθεί σε ικανό μήκος.

Πριν από την τελική πρόταση διαμόρφωσης επιβάλλεται η εκπόνηση ειδικής υδρογεωλογικής μελέτης. Η εν λόγω μελέτη θα πρέπει να εξασφαλίσει πραγματικά την ύπαρξη νερού και τη δυνατότητα ανακύκλωσής του εντός της κοίτης του Ιλισού.

3. Εγκρίνεται η κατασκευή των τριών γεφυρών, σύμφωνα με την προτεινόμενη μορφή, επειδή θυμίζει τις παλαιές γέφυρες του Ιλισού.

4. Η αρμόδια Διεύθυνση Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων να υποδείξει τα κατάλληλα υλικά και τον τρόπο κατασκευής των περιφράξεων και των επιστρώσεων των διαδρομών. Οι εργασίες για την κατασκευή τους θα γίνουν με αυτεπιστασία από την Γ' Ε.Π.Κ.Α. με τη συνεργασία της ΔΑΑΜ. Επιπλέον όσον αφορά στα κιγκλιδώματα οι μελετητές πρέπει να καταθέσουν τροποποιημένη μελέτη, όπου να προβλέπεται η χρησιμοποίηση κατακόρυφων στοιχείων κυλινδρικής διατομής και όχι πεπλατυσμένων τετράπλευρης διατομής, όπως προβλέπεται από την υποβληθείσα μελέτη.

5. Σχετικά με την πεζοδρόμηση της λεωφόρου Βασιλίσσης Όλγας, εγκρίνεται η υποβληθείσα προμελέτη. Η συνέχιση της μελέτης για την εκτέλεση του έργου, εγκρίνεται υπό την προϋπόθεση ότι θα εξασφαλισθούν προηγουμένως όλες οι αναγκαίες συγκοινωνιακές και κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, οι οποίες θα καταστήσουν την πεζοδρόμηση εφικτή.

6. Να υποβληθεί μελέτη εφαρμογής και τεύχη δημοπράτησης για την κατασκευή των φυλακείων και των δικτύων ΗΜΧ εγκαταστάσεων του Αρχαιολογικού Χώρου, σύμφωνα με τις οδηγίες της Δ.Α.Α.Μ, της Δ.Μ.Μ και της Γ' Ε.Π.Κ.Α.

- Β) 1. Δεν εγκρίνεται η προτεινόμενη προέκταση της τεχνητής κοίτης του Ιλισού έξω από τον αρχαιολογικό χώρο, κατά μήκος της λεωφόρου Βασ. Όλγας, παραπλεύρως των κερκίδων του Εθνικού Γυμναστικού Συλλόγου, έως τη συμβολή της με τη λεωφόρο Αρδητού, επειδή αυτό το τμήμα της κοίτης, με την προτεινόμενη κατασκευή και διαμόρφωση, δίδει την εντύπωση τεχνητού αρδευτικού αύλακα. Εν τούτοις δεν αποκλείεται η παρουσία υγρού στοιχείου (πίδακες, συντριβάνια κ.τ.λ.) στη μελλοντική διαμόρφωση της λεωφόρου Βασ. Όλγας, εφόσον αυτή πεζοδρομηθεί.
2. Δεν εγκρίνεται η επέκταση της τεχνητής διαμόρφωσης της κοίτης του Ιλισού προς την περιοχή του ΦΙΞ και του HILTON, διότι οι περιοχές αυτές βρίσκονται εκτός των ορίων αρμοδιότητας της μελέτης.
3. Δεν εγκρίνεται η σύνδεση του αρχαιολογικού χώρου του Ολυμπίου με την οδό Διονυσίου Αρεοπαγίτου μέσω υπόγειας διάβασης, διότι η λύση αυτή θα επιφέρει σοβαρά προβλήματα, αφού στην περιοχή τα αρχαία είναι πυκνά και οι αρχαιολογικές επιχώσεις μεγάλου πάχους. Αντίθετα προτείνεται η σύνδεση με την οδό Δ. Αρεοπαγίτου να γίνει με ισόπεδη διάβαση πεζών και σήμανση επί του οδοστρώματος.

4. Απορρίπτεται η υποβληθείσα αρχιτεκτονική μελέτη για το Κέντρο Πληροφόρησης, επειδή ο όγκος του κτηρίου κρίνεται ακατάλληλος για τον Αρχαιολογικό Χώρο.

Προκρίνεται η χρήση των δυο παλαιών λιθόκτιστων κτηρίων του Ομίλου Αντισφαίρισης για τη στέγαση του Κέντρου Πληροφόρησης και την εξυπηρέτηση των επισκεπτών, στην περίπτωση κατά την οποία αυτά θα παραχωρηθούν.

5. Δεν εγκρίνεται η προτεινόμενη σύνδεση του Αρχαιολογικού Χώρου του Ολυμπείου με τη θέση του ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας επί της λεωφόρου Αρδηττού. Η απλή διαμόρφωση του χώρου, όπου η θέση του ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας επί της λεωφόρου Αρδηττού, θα αντιμετωπισθεί μόνον εφ'όσον συντελεσθεί η απαλλοτρίωση και κατεδάφιση των συγχρόνων κτισμάτων.

6. Δεν εγκρίνεται η κατασκευή του στεγάστρου της Βασιλικής του Λεωνίδα, όπως αυτό προτείνεται στη μελέτη, αλλά μόνον η κατασκευή μικρότερου στεγάστρου επί του Μαρτυρίου. Για τη μορφή του στεγάστρου αυτού να συνταχθεί νέα μελέτη.-

Εσωτ. Διαν. Α1

Ο Υπουργός Πολιτισμού
Ευάγγελος Βενιζέλος

Ακριβές Αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος Γραμματείας
Απόστολος Στάμου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

- 1) Γραφείο κ. Υπουργού Πολιτισμού
- 2) Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέως
- 3) Γραφείο κ. Ειδικής Γραμματέως
- ✓ 4) Γραφείο κ. Γεν. Δ/ντή Αρχαιοτήτων
- 5) Γραφείο κ. Γεν. Δ/ντή Αναστηλώσεων
- 6) Δ.Π.Κ.Α.
- 7) Δ.Α.Α.Μ.
- 8) Δ.Β.Μ.Μ.
- 9) Δ. Α.Β.Μ.Μ
- 10) Δ.Μ.Μ
- 11) Ε.Α.Χ.Α. Α.Ε.
- 12) Α Ε.Π.Κ.Α.
- 13) Γ Ε.Π.Κ.Α.
- 14) 1^η Ε.Β.Α.
- 15) ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε.

FAX

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα 12 - 7 - 2001

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ -
ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧ/ΚΩΝ ΧΩΡΩΝ
Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κωδ.: 101 86 Αθήνα
Πληροφορίες: Δ. Τσαρδάκα
Τηλέφωνο: 8201 278
Telefax: 8201 260

Αρ. Πρωτ.
ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ03/29663/1836

ΠΡΟΣ
Δ.Ο.Υ. ΙΗ' Αθηνών
Πυθέου 70
117 43 Αθήνα
Fax: 9018765
ΚΟΙΝ:
Γ' Ε.Π.Κ.Α.
Μελιδόνη 7
105 53 Αθήνα

ΘΕΜΑ: Ορισμός τιμής μονάδος.

Παρακαλούμε να μας γνωρίσετε την τιμή μονάδος ανά τ.μ., η οποία ισχύει για τα ακίνητα, τα ευρισκόμενα στο οικοδομικό τετράγωνο, που ορίζεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου στο Μετς και των οποίων την αναγκαστική απαλλοτρίωση προωθεί η Υπηρεσία μας, δεδομένου ότι ο χώρος αυτός ταυτίζεται με τη θέση του αρχαίου ναού της Αρτέμιδος Αγροτέρας.-

Εσωτ. Διαν. Α1

Η Διευθύντρια Π.Κ. Αρχαιοτήτων
Ν. Διβάρη - Βαλάκου

Ταχ. Δ/ση : Ερμού 17
Ταχ.Κώδ. : 10186
Πληροφορίες: Σ. Αγγελάκος
Τηλέφωνο : 33 12 027

ΚΟΙΝ: Πίνακα Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: Μη χαρακτηρισμός ως ιστορικών διατηρητέων
μνημείων των κτισμάτων στο Ο.Τ. που
περικλείεται από τις οδούς Αρδητού, Κουταλά,
Κεφάλου και Θωμοπούλου, στην περιοχή Μετς,
στην Αθήνα

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Εχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις α) Του Ν. 1558/85 «Περί Κυβέρνησης και Κυβερνητικών Οργάνων που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 137/Α/26-7-85».
β) Του άρθρου 52 του Ν. 5351/32 «Περί Αρχαιοτήτων» όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 και 17 του Ν.Δ. 216/1943 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 5 του Ν. 1337/1983 και ισχύει.
γ) του Ν. 1469/50 «Περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1930»
δ) του Ν. 2039 «Περί Κύρωσης της Σύμβασης για την προστασία της αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης ΦΕΚ 61/Α/13-4---92)
ε) του Ν. Δ. 941/77 «Περί Οργανισμού του ΥΠΠΕ»
ζ) το Π.Δ. 161/26-4-84 (ΦΕΚ 54/Α/30-4-84) «περί ανακατανομής αρμοδιοτήτων των Υπουργείων ΥΠΠΕ-ΥΧΟΠ».
2. Την ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/57631/21-11-97 (ΦΕΚ 1080/ΤΒ/5-12-97) με την οποία τροποποιείται η παρ 8 του άρθρου 6 της ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/49095/30-10-91 (ΦΕΚ 987/ΤΒ/28-11-91). «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων Υπουργού και δικαιώματος υπογραφής «Με εντολή Υπουργού» στους Γεν. Γραμματείς, Γεν. Διευθυντές και Προϊσταμένους των Δ/σεων, Τμημάτων και Γραφείων της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠΠΟ.
3. Την εισήγηση του Τμήματος Νεωτέρων Μνημείων της Δ/σης Λαϊκού Πολιτισμού και τα λοιπά στοιχεία του φακέλλου
4. Την ομόφωνη γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων με αριθμό 21/12-7-01

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε

Δεν χαρακτηρίζουμε ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία τα κτίσματα στο οικοδομικό τετράγωνο περικλείεται από τις οδούς Αρδητού, Κουταλά, Κεφάλου και Θωμοπούλου, στην περιοχή Μετς, στην Αθήνα, διότι δεν πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις των Ν. 1469/50 και 2039/92.

Επειδή, τόσο το οικοδομικό τετράγωνο στο οποίο ευρίσκονται τα παραπάνω κτίσματα, όσο και η ευρύτερη περιοχή παρουσιάζουν ιδιαίτερο αρχαιολογικό ενδιαφέρον, και δεδομένου ότι εκεί ευρίσκονται σημαντικά μνημεία, όπως το Ολυμπιεϊόν, η Βασιλική Λεωνίδα και η Ακρόπολη, η εκτέλεση οποιουδήποτε έργου στο παραπάνω οικοδομικό τετράγωνο υπόκειται στον έλεγχο των αρμοδίων Υπηρεσιών του ΥΠΠΟ, σύμφωνα με το Κ.Ν. 5351/1932

Η απόφαση αυτή δεν αποτελεί άδεια κατεδάφισης την οποία χορηγεί το αρμόδιο Πολεοδομικό Γραφείο.

Εσωτερική διανομή

1. ΔΙΛΑΠ/Γ/

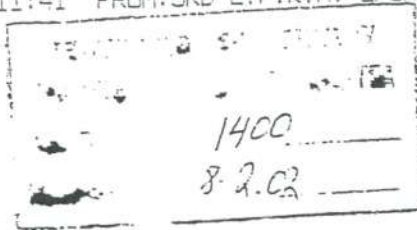
Ο Υπουργός
Ευάγγελος Βενιζέλος

Ακριβές αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος Γραμματείας
κα.α.
Απ. Στάμου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Β. Λιβιά
Μαλακάση 5, 154 52. ΨΥΧΙΚΟ
2. Θ. Λιβιά
Αυξεντίου 5, 174 55 ΑΛΙΜΟΣ
3. Π. Λιβιά
Θεμιστοκλέους 1 και Πανεπιστημίου, 106 77ΑΘΗΝΑ
4. Αλ. Λιβιά
Θεμιστοκλέους 1 και Πανεπιστημίου, 106 77ΑΘΗΝΑ
5. Ευ. Χα Δ. Λιβιά
Εθν. Μακαρίου 4, 154 52. ΨΥΧΙΚΟ
6. Κ. Ν. Φύσα
Παλαιολόγου 3, Στρόβολος Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ
7. Λ. Κ. Φύσα
Παλαιολόγου 3, Στρόβολος Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ
8. Α. Κ. Φύσα
Παλαιολόγου 3, Στρόβολος Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ
9. Ε. Χ. Ηλιάδη
Παλαιολόγου 3, Στρόβολος Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ
10. Μ. Κ. Φύσα
Παλαιολόγου 3, Στρόβολος Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ
11. κ.κ Κοσμά, Αλέξιο, Δ. Λιβανό
Λυκαβητού 1^Α, 106 72 ΑΘΗΝΑ
12. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών
Τμήμα Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών
Μενάνδρου 6, 105 52 ΑΘΗΝΑ
13. Αστυνομικό Τμήμα Παγκρατίου
Πρατίνου 49, 116 34 ΑΘΗΝΑ
14. 1^η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων
Λυσίου και Κλεψύδρας 1, 105 55 ΑΘΗΝΑ

15. Δήμο Αθηναίων
Διεύθυνση Αρχιτεκτονικού
Λιοσίων 22, 104 38 ΑΘΗΝΑ
16. Δήμο Αθηναίων
Έδωση Αδειών
Αθηνάς 16 και Βύσσης, 105 51 ΑΘΗΝΑ
17. ΥΠΠΟ, Γ' ΕΠΚΑ
Αιόλου 1 και Πελοπίδα, 105 55 ΑΘΗΝΑ
18. ΤΑΠΑ
Ελ. Βενιζέλου 57, 105 64 ΑΘΗΝΑ
19. ΥΠΠΟ, Γρ. Ενοποίησης
Αρχ/κών Χώρων Αθήνας
Πλ. Καρύτση 10, 101 86 ΑΘΗΝΑ
20. Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία του
Περιβάλλοντος και της Πολ. Κληρονομιάς
Τριπόδων 28, 105 58 ΑΘΗΝΑ

α. Γ. Δ. Α.

ΕΞΑΙΡ. ΕΠΕΛΓΟΝ

Βαθμός Ασφαλείας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ
ΠΡΟΪΣΤΟΡ. ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Αθήνα 8 Φεβρουαρίου 2002

Αρ. Πρωτ. Φ1/8/486

Ταχ. Δ/ση: Μελιδόνη 7, 10553
Τηλέφωνο: 0103251744 - 0103219776³
Τηλεομοιοτυπία (FAX): 0103218883
Πληροφορίες: κ.

ΠΡΟΣ

1. Την Κυρία Γενική Γραμματέα ΥΠΠΟ
2. Την Δ/ντρια Π.Κ. Αρχαιοτήτων κ. Ν. Βαλάκου

ΘΕΜΑ: Απαλλοτριώση οικοδ. τετραγώνων
στο Μετσ.

Εν όψει της συζητήσεως στο ΚΑΣ του θέματος της επανακήρυξης της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως του οικοδ. Τετραγώνου Αρδηττού - Κούτουλα - Θωμοπούλου και Κεφάλου στο Μετσ, όπου ήταν η θέση του Ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας, και εν συνεχεία του Φ1/8/1867/8-6-2001 εγγράφου μας, είμαστε υποχρεωμένοι, με την συναίσθηση της ευθύνης απέναντι στις δαπάνες του Δημοσίου για την προστασία των μνημείων και σύμφωνα με τις πρόσφατες οδηγίες περί αξιολογήσεως των προτεινομένων απαλλοτριώσεων, να σας θέσομε υπ' όψει τα ακόλουθα.

Η Γ' Εφορεία από ετών επεδίωξε την απαλλοτριώση του συγκεκριμένου τετραγώνου όχι για να διασώσει τον λεγόμενο Ναό της Αγροτέρας Αρτέμιδος, ο οποίος, ως γνωστόν, κατεστράφη εκ θεμελίων τον 18^ο αιώνα, αλλά για να διατηρήσει έστω και ένα μικρό τμήμα από το πρανές της κοίτης του Ιλισού, το οποίο παρά τη βάρβαρη κακοποίηση του αθηναϊκού τοπίου στην 10ετία του 1960 με τη διάνοιξη των λεωφόρων στη θέση του ιστορικότερου ποταμού της πόλης, εξακολουθεί να υφίσταται στο μεταξύ των οδών Κούτουλα και Θωμοπούλου μέτωπο.

Δεν θα αναφερθούμε στις περιπέτειες αυτής της κηρύξεως με τις ανακόλουθες κατά καιρούς αποφάσεις του ΥΠΠΟ, τις ευκαιριακές και αναλόγως των κατά περίπτωση πρέσεων προτάσεις και αντιπροτάσεις, διότι είναι γνωστά, όπως δεν θα αναφερθούμε και στον εξαναγκασμό της Εφορείας, προ ετών, να διενεργήσει ανασκαφή άνευ λόγου στη θέση όπου ήταν παγκοίνως γνωστό ότι δεν υπήρχε η περίφημος Ναός, προκειμένου να

ικανοποιηθούν τότε επιδιώξεις διαφόρων, αιφνιδίως συγκινηθέντων από την πολιτιστική μας κληρονομιά. Αναφερόμαστε μόνον στην πραγματικότητα η οποία είναι ότι το μοναδικό ορατό κατάλοιπο της περιοχής του κατεστραμμένου από τον Χασεκί Ιερού είναι το μικρού μήκους τμήμα βράχου με το ανάλημα, ενώ η συστάδα των τάφων της ύστατης αρχαιότητας των ανασκαφέντων το 1897 από τον Σκιά, είναι εν μέρει ορατή ανάμεσα στα χόρτα και τα ερείπια παλαιάς οικίας προς την πλευρά της οδού Θωμοπούλου. Σημειωτέον ότι και η διερεύνηση του χώρου από τον Τραυλό με αρχαιολογικό καθαρισμό ουδέν άλλο απέδωσε, όπως άλλωστε και η διατεταγμένη από το ΚΑΣ έρευνα της Εφορείας προ ολίγων ετών.

Είναι λουτόν καταφανές ότι η σημασία του τόπου έγκειται στην ιστορικότητά του και στη ρομαντική επιθυμία της διατήρησης ενός έστω υπολείμματος παρυσίου τοπίου, όταν μάλιστα το υπόλειμμα αυτό βρίσκεται έναντι του Ολυμπίου, όσο καθημαγμένος και να είναι σήμερα ο χώρος αυτός προς την πλευρά της Αρδητιού από τις σύγχρονες αθλητικές καταπατήσεις. Πιστεύουμε λουτόν ότι η ανάγκη αυτής της διασώσεως πρέπει να ικανοποιηθεί με έναν διαφορετικό τρόπο από αυτόν της «απαλλοτριώσεως για αρχαιολογικούς σκοπούς» με την εξωφρενική τιμή του σχεδόν ενάμιση δις δραχμών, το οποίο σήμερα πλέον απαιτείται, ποσόν το οποίο είναι πολύτιμο - εάν υπάρχει - για απαλλοτριώσεις πραγματικών αρχαίων που έρχονται στο φως και κινδυνεύουν ελλείψει χρημάτων να έχουν διαφορετική τύχη. Γι' αυτό θα προτείνουμε πριν να εισαχθεί το θέμα αυτό στο ΚΑΣ, όπου η υπογραφομένη θα δηλώσει ότι η Εφορεία δεν έχει εξασφαλίσει χρηματοδότηση, όπως απαιτεί η οδηγία του κ. Υπουργού, να διερευνηθεί αν είναι δυνατή η αποδέσμευση του μεγαλύτερου μέρους του χώρου, ώστε να απαλλοτριωθεί από εμάς μόνον το τμήμα του βράχου με το ανάλημα, και στην υπόλοιπη έκταση να υπάρξει από άλλον Φορέα ειδική ρύθμιση, συμβατή με το περιβάλλον και την ιστορία της. Η ύπαρξη στο οικοδομικό αυτό τετράγωνο, το οποίο ως γνωστόν περιβάλλεται από πολυκατοικίες, μιας ελεγχόμενης μορφολογικά δόμησης είναι ασφαλώς προτιμότερη, από την άθλια εικόνα που έχει σήμερα η θέση, με τις ερευνημένες παλαιές κατοικίες και τις διαφημιστικές πινακίδες του Δήμου.

Η Διευθύντρια της Εφορείας

ΛΙΑΝΑ ΠΑΡΛΑΜΑ

Εφορος των Αρχαιοτήτων

04000781202020008

655

Συμφ. 2

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Αρ. Φύλλου 78

12 Φεβρουαρίου 2002

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Βεβαίωση της αυτοδίκαιης άρσης της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης που κηρύχθηκε με την 1062073/3864/0010/9.6.1995 (ΦΕΚ 431/22.6.95/τ. Δ!) κοινή Υπουργική απόφαση..... 1
- Κήρυξη έκτασης ως αναδασωτέας στη θέση «Τουμπάκι - Αφανούλες» περιφέρειας Γιαχαλείκων, Δ.Δ. Πετροχωρίου του Δήμου Δύμης 2
- Κήρυξη έκτασης 45,00 στρ. ως αναδασωτέας «Άγιος Ηλίας» περιφέρειας Δημοτ. Διαμ/τος Σπαρτιάς του Δήμου Τριταίας 3
- Άρση αναδάσωσης από δημόσια δασική έκταση εμβαδού 32.019,384 στρ. περιοχής στους Δήμους Καβάλας - Φιλίππων - Ορευνού 4

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. 1001242/145/0010

(1)

Βεβαίωση της αυτοδίκαιης άρσης της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης που κηρύχθηκε με την 1062073/3864/0010/9.6.1995 (ΦΕΚ 431/22.6.95/τ. Δ!) κοινή Υπουργική απόφαση.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των παραγρ.1 και 4 του άρθρου 11 του Ν.Δ/τος 797/1971 «περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων», σε συνδυασμό με τις διατάξεις των παρ. 1 και 3 του άρθρου 11 του Ν.2882/2001 (ΦΕΚ 17/6.2.01 τ. Α').
2. Την αριθ. 1062073/3864/0010/9.6.1995 (ΦΕΚ 431/22.6.95τ.Δ!) κοινή Υπουργική απόφαση, σχετικά με την κήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης για αρχαιολογικούς σκοπούς στην περιοχή Μέτς στο νομό Αττικής.
3. Το γεγονός ότι η απαλλοτρίωση αυτή δεν συντελέστηκε εμπρόθεσμα.
4. Την αριθ. 1100383/1330/Α0006/10427/31.10.2001 (ΦΕΚ 1485/31.10.2001 τ.Β') κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, σχετικά με ανά-

θεση αρμοδιοτήτων Υπουργού Οικονομικών στους Υφυπουργούς Οικονομικών.

Βεβαιώνουμε,

Ότι η απαλλοτρίωση που κηρύχθηκε με την 1062073/3864/0010/9-6-1995 (ΦΕΚ 431/22.6.95 τ.Δ') κοινή Υπουργική απόφαση για λόγους δημόσιας ωφέλειας και ειδικότερα για την προστασία, συντήρηση και ανάδειξη του Ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας, ανακλήθηκε αυτοδίκαια ως προς ολόκληρη την έκταση εμβαδού 1390,70 τ. μ. που βρίσκεται στη περιοχή Μέτς του Δήμου Αθηναίων μεταξύ των οδών Αρδητού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα στο νομό Αττικής και εικονίζεται με κλίμακα 1:200 και με στοιχεία Α - Β - Γ - Ι - Κ - Α, Ι - Γ - Δ - Η - Θ - Ι, Γ - Δ - Η - Χ - Λ - Ε - Ζ - Β - Γ, Χ - Λ - Μ - Ν - Σ - Φ - Χ, Φ - Σ - Ρ - Π - Ο - Υ - Φ και Σ - Ρ - Π - Ο - Ξ - Ν - Σ στο από 8.1.1973 και με Α/Α 570 κτηματολογικό διάγραμμα - πίνακα, τα οποία έχει συντάξει ο Μ. Γιαννουλάκης και έχει θεωρήσει ο Προϊστάμενος Αποτυπώσεων και Συντηρήσεως Κτιρίων του ΤΑΠΑ Μ. Μαυραιδής, στις 19.7.1993, γιατί δεν συντελέστηκε εμπρόθεσμα.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 25 Ιανουαρίου 2001

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Αριθ. 39

(2)

Κήρυξη έκτασης ως αναδασωτέας στη θέση «Τουμπάκι - Αφανούλες» περιφέρειας Γιαχαλείκων, Δ.Δ. Πετροχωρίου του Δήμου Δύμης.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος της Χώρας.
2. Τις διατάξεις του Ν. 2503/97 «Διοίκηση, οργάνωση, στελέχωση της Περιφέρειας, ρύθμιση θεμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις».
3. Την αριθ. 186/306.1998 (ΦΕΚ 727/Β/98) απόφαση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
Συνεδρίαση 13/27.3.2002

ΘΕΜΑ 6^ο: «Επανακήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτων για αρχαιολογικούς σκοπούς στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού – Κούτουλα- Θωμοπούλου – Κεφάλου στο Μετς»

Εισηγήτρια είναι η κ. Νικολέττα Βαλάκου, Αρχαιολόγος, Διευθύντρια Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του ΥΠ.ΠΟ.

Η Πρόεδρος ενημερώνει το Συμβούλιο ότι το θέμα έχει συζητηθεί και στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων μαζί με άλλα θέματα χαρακτηρισμών, το οποίο έχει γνωμοδοτήσει για την μη απαλλοτρίωση του ακινήτου. Επίσης στην ίδια γνωμοδότηση του ΚΣΝΜ αναφέρεται ότι οι μελέτες που τυχόν θα υποβληθούν για ανοικοδόμηση στο συγκεκριμένο Ο.Τ. να σέβονται το ιστορικό τοπίο και τον αρχαιολογικό χώρο και να έχουν επιπλέον την έγκριση του ΚΑΣ.

Η κ. Βαλάκου δείχνει στο ευρύτερο τοπογραφικό τα έξι ακίνητα, για τα οποία είχε εγκριθεί η απαλλοτρίωση το 1995, και της οποίας απαλλοτρίωσης συνετελέσθη άρση λόγω της παρέλευσης των 18 μηνών. Γι' αυτό άλλωστε επανέρχεται στο Συμβούλιο για εκ νέου εξέταση.

Η κ. Λ. Παρλαμά, Διευθύντρια Γ' ΕΠΚΑ, αναφέρει ότι πρόκειται για ολόκληρο το Ο.Τ. μεταξύ των οδών Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου. Επισημαίνει καταρχάς ότι το σχέδιο που παρουσιάζεται στο Συμβούλιο αφορά στην ανασκαφή και προσθέτει ότι ολόκληρο το Ο.Τ. είχε κηρυχθεί απαλλοτριωτέο, με τελευταία την κήρυξη του '95: είχε προηγουμένως κηρυχθεί, έγινε άρση της κήρυξης, μετά επανακηρύχτηκε και ξαναέγινε άρση της κήρυξης. Συνεχίζει λέγοντας ότι επικρατεί η άποψη πως σ' αυτό υπάρχει ο Ναός της Αρτέμιδος Αγροτέρας και ότι οι κάτοικοι της περιοχής του Μετς έχουν δημιουργήσει ένα Σύλλογο Προστασίας του. Στο χώρο είχε γίνει ανασκαφή από τον Τραυλό, στην οποία βρέθηκαν μόνο λαξεύματα στον βράχο, κοντά στα θεμέλια του ναού, υπολείμματα του οποίου βρίσκονταν προς την οδό Κούτουλα (δείχνει στο σχέδιο). Κατά την περίοδο της δικτατορίας έγινε μεγάλη καταστροφή των υπολειμμάτων αυτών. Στις αρχές του '90 η αρμόδια Εφορεία πραγματοποίησε πάλι ανασκαφή, αν και είχε ήδη γίνει καταστροφή, μετά από γνωμοδότηση του ΚΑΣ. Κάτω από τα σπίτια υπάρχει η παλαιά ανασκαφή του βυζαντινού νεκροταφείου, που ήταν γνωστή από την έρευνα του Τραυλού. Στην ανασκαφή που έγινε το '92-'93 από την Εφορεία δεν εντοπίστηκαν υπολείμματα του ναού, παρά μόνο το ανάλημα που είναι το μόνο εύρημα στην περιοχή (δείχνει στο σχέδιο).

Στη συνέχεια η κ. Παρλαμά δείχνει στο σχέδιο την κοίτη του Ιλισσού, τμήμα του βράχου και του αναλήματος και αναφέρει ότι η αρμόδια Εφορεία τότε είχε την άποψη ότι πρέπει να απαλλοτριωθεί ο χώρος και να δημιουργηθεί εκεί πάρκο, ώστε να διασωθεί ένα τμήμα των παριλισσίων οχθών, στην ουσία των παριλισσίων Ιερών. Η κ. Παρλαμά θεωρεί ότι η δαπάνη της απαλλοτρίωσης είναι μεγάλη, όμως και η ανοικοδόμηση αυτού του τετραγώνου θα δημιουργήσει πρόβλημα. Ανάλογα η κ. Παρλαμά ενημερώνει επίσης ότι στο ΦΕΚ της 12^{ης} Φεβρουαρίου του 2002 δημοσιεύτηκε η Κοινή Απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Οικονομικών της 25^{ης} Ιανουαρίου του 2001, στην οποία, βάσει

των σχετικών διατάξεων, βεβαιώνεται ότι η κήρυξη της απαλλοτρίωσης του εν λόγω Ο.Τ., που έγινε το 1995, εξέπεσε, διότι δεν συνετελέσθη εμπρόθεσμα.

Η κ. Βαλάκου συμπληρώνει ότι, μόλις έγινε η ανάκληση, υποβλήθηκε αίτηση από ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες για οικοδόμηση κτηριακού συγκροτήματος σε όλο το Οικοδομικό Τετράγωνο.

Η κ. Παρλαμά αναφέρει ότι η αίτηση υποβλήθηκε από την εταιρεία «ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΤΗΡΙΩΝ ΜΠΕΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.».

Ο κ. Σαβαλάνος λέει ότι το θέμα είχε συζητηθεί στο ΚΑΣ επί προεδρίας κ. Θωμά, όταν αποφασίστηκε η απαλλοτρίωση, για την οποία ο ίδιος είχε διαφωνήσει. Η αντιπρότασή του ήταν ότι, εάν υπήρχαν αρχαία που δεν είχαν διερευνηθεί πλήρως στο συγκεκριμένο χώρο και στην οδό Κούτουλα και τα οποία θεωρούνταν σημαντικά, θα μπορούσε να απαλλοτριωθεί μία λωρίδα μπροστά, πλάτους 8-10 μέτρων και να οικοδομηθεί το πίσω μισό του Ο.Τ. με συγκεκριμένους όρους.

Η κ. Παρλαμά παρατηρεί ότι με αυτό τον τρόπο τα οικόπεδα διαιρούνται στη μέση.

Ο κ. Σαβαλάνος απαντά ότι αυτό δεν αποτελεί πρόβλημα.

Ο κ. Ζιρώ επισημαίνει στο σχέδιο το όριο του Ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας και προτείνει ο χώρος που κατελάμβανε το Ιερό μαζί με το κάτω μέρος του ανδρήρου να μείνει ελεύθερος και το υπόλοιπο να δοθεί προς οικοδόμηση.

Η κ. Βαλάκου ρωτά αν θα επιβληθούν περιορισμοί.

Ο κ. Ζιρώ επισημαίνει την ιστορική σημασία της θέσης του ναού της Αρτέμιδος Αγροτέρας.

Η κ. Παρλαμά παρατηρεί ότι το ένα τμήμα του ναού είναι ούτως ή άλλως στο δρόμο.

Ο κ. Ζιρώ δείχνει στο σχέδιο τον δρόμο, το ανάλημμα και το όριο που υπήρχε ο ναός.

Η κ. Βαλάκου παρατηρεί ότι το σημείο αυτό είναι η κρηπίδα και ότι δεν έχει σχέση με το ναό. Σε σχετική ερώτηση του κ. Ζιρώ απαντά ότι ίσως πρόκειται μόνο για ένα ανάλημμα.

Ο κ. Ζιρώ λέει ότι υπάρχει ένα ανάλημμα, ένα πλάτωμα, πάνω στο οποίο υπήρχε οικοδόμημα.

Ο κ. Σαβαλάνος θεωρεί ότι επί του αναλήμματος δεν ήταν κτισμένος ο ναός, και η κ. Παρλαμά συμφωνεί μαζί του.

Ο κ. Ζιρώ παρατηρεί ότι και στην περίπτωση του Ελευσινίου δεν υπάρχει ο ναός ενώ υπάρχει το κάτω τμήμα. Αναφέρει ότι επάνω στο ανάλημμα υπήρχε ένα πόδιο, όπως εκείνο του πύργου του ναού της Αθηνάς Νίκης, ενώ υπάρχει αθηναϊκή παράδοση ότι πρόκειται για αντίγραφο του: σε ημερολόγιο Αθηναίου αγωνιστή της Επανάστασης αναφέρεται ότι από εκεί έβαλαν οι Τούρκοι κανόνι και βομβάρδιζαν την Ακρόπολη.

Ο κ. Λαμπρινουδάκης αναφέρει ότι η ομοιότητα των δύο ναών είναι επιβεβαιωμένη.

Ο κ. Ζιρώ προτείνει ο χώρος του ναού να παραμείνει με ό,τι υπάρχει και να δοθεί η δυνατότητα οικοδόμησης του άλλου τμήματος. Προτείνει η λύση να είναι ξεκάθαρη με τη διατήρηση του ναού ως αρχαιολογικού χώρου.

Η κ. Βαλάκου και η κ. Παρλαμά ρωτούν αν προτείνει δηλαδή να δοθεί η δυνατότητα οικοδόμησης για το τμήμα του ακινήτου στις οδούς Γιακουμάτου και Λιβανού.

Ο κ. Ζιρώ εξηγεί ότι με αυτό τον τρόπο θα διατηρηθεί μέρος της τοπογραφίας της παλιάς Αθήνας που έχει χαθεί.

Ο κ. Σαβαλάνος συνεχίζει αναφέροντας ότι, κατά την παλιότερη συζήτηση στο Συμβούλιο, όταν δεν είχε ολοκληρωθεί η ανασκαφή και φαινόταν ότι ο ναός υπήρχε και πέρα από το ανάλημμα, είχε κατατεθεί η άποψη ο χώρος να διαιρεθεί στη μέση, να ελεγχθούν οι όψεις των κτιρίων ώστε να υπάρχει αισθητικά ωραίο μέτωπο και στη συνέχεια να απαλλοτριωνόταν ή να δεσμευόταν ό,τι βρίσκεται μπροστά, αναλόγως του τι θα κρινόταν απαραίτητο.

Προσθέτει ότι με τα σημερινά δεδομένα ίσως θα πρέπει να περιοριστεί κανείς στη γωνία που περιγράφεται αντί για το μισό, δηλαδή περίπου στο $\frac{1}{4}$. Το Συμβούλιο να γνωμοδοτήσει για το τμήμα που πρέπει να μείνει αδόμητο και το θέμα που αφορά στις πέριξ ιδιοκτησίες να αντιμετωπιστεί αργότερα. Αν χρειαστεί ένα τμήμα αδόμητο από όμορη ιδιοκτησία, ίσως μπορεί απλά να δεσμευτεί τμήμα της πίσω ιδιοκτησίας.

Η κ. Παρλαμά έχει την άποψη ότι δεν θα χρειαστεί.

Ο κ. Σαβαλάνος αναφέρει ότι προτείνει τα παραπάνω για την περίπτωση που πρέπει να γίνει κάτι και ρωτά αν χρειάζεται να απαλλοτριωθεί ολόκληρο.

Μετά από ερώτηση του κ. Λαμπρινουδάκη, ο κ. Σαβαλάνος δείχνει τη θέση των τμημάτων των οικοπέδων στο σχέδιο, με τον παλιό δρόμο και το δημόσιο τμήμα.

Ο κ. Λαμπρινουδάκης παρατηρεί στο σχέδιο ότι ένα τμήμα δεν έχει αρχαιότητες.

Ο κ. Σαβαλάνος δείχνει στον κ. Λαμπρινουδάκη τις ακριβείς θέσεις των αρχαίων, μία από τις οποίες ίσως αποτελεί τμήμα μιας ιδιοκτησίας.

Ο κ. Λαμπρινουδάκης παρατηρεί ότι περισεύει ένα μεγάλο μέρος στην επάνω πλευρά.

Ο κ. Σαβαλάνος αναφέρει ότι ενδεχομένως θα πρέπει να απαλλοτριωθεί η συγκεκριμένη ιδιοκτησία και να οριοθετηθούν τα αρχαία. Προτείνει ότι μπορεί να δοθεί η δυνατότητα οικοδόμησης στο ένα ήμισυ με τον όρο το υπόλοιπο να μείνει αδόμητο.

Η κ. Παρλαμά δεν συμφωνεί και προτείνει να τεθεί όρος αυτό που θα χτιστεί να είναι υπό έλεγχο ως προς την μορφή και το ύψος.

Ο κ. Σαβαλάνος θεωρεί ότι το θέμα είναι απλούστερο, αν κάποιος ενοποιήσει τις ιδιοκτησίες, γιατί έτσι μπορεί να τεθεί όρος στον ιδιοκτήτη να αφήσει τη γωνία ελεύθερη με ευχέρεια πρόσβασης στο κοινό, να διαμορφώσει το υπόλοιπο, και να ελεγχθεί αν η μορφή της όψης του κτίσματος είναι η αρμόζουσα.

Η κ. Βαλάκου αναφέρει ότι ο ενδιαφερόμενος ζητά να οικοδομήσει στο συγκεκριμένο Ο.Τ. χωρίς να δίνει άλλα στοιχεία. Προσθέτει ότι σύμφωνα με τον κ. Μπούρα η παραπάνω εταιρεία ανεγείρει μόνο κατοικίες.

Η κ. Παρλαμά εκφράζει την άποψη να μην χτιστεί καθόλου η πρόσοψη σε όλο της το μήκος.

Ο κ. Ζιρώ λέει ότι, αν απαλλοτριωθεί το τμήμα που είναι σημειωμένο στο σχέδιο, καλύπτεται μια «ανάσα» της ιστορικής τοπογραφίας της περιοχής που είναι σωστό να διατηρηθεί, αν και χάθηκε τμήμα της, ενώ δεν υπάρχει λόγος να αναπλαστεί ολόκληρο το άνω τμήμα, εφόσον είναι ήδη κτισμένο.

Η κ. Παρλαμά ρωτά αν θα πρέπει να επιβληθούν ειδικοί όροι δόμησης.

Ο κ. Ζιρώ απαντά ότι αυτό δεν είναι δυνατό στην περιοχή, εφόσον μάλιστα έχουν οικοδομηθεί πολυώροφα κτίρια σε διάφορα σημεία.

Ο κ. Χανδακάς επισημαίνει ότι οι παραπάνω προτάσεις στηρίζονται στην υπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος θα έχει στην ιδιοκτησία του ολόκληρο το Ο.Τ. και ότι μπορεί να κτίσει εκεί.

Η κ. Βαλάκου υπενθυμίζει ότι το θέμα εισάγεται στο ΚΑΣ ως επανακήρυξη ή μη της απαλλοτρίωσης.

Η Πρόεδρος λέει ότι τα παραπάνω δεν στηρίζονται μόνο σε μία υπόθεση, και διευκρινίζει ότι διαφορετικά δεν θα έκανε κάποιος αίτημα για την έκδοση αδείας στο συγκεκριμένο Ο.Τ.

Ο κ. Χανδακάς συμφωνεί με την Πρόεδρο και προσθέτει ότι θα ρωτούσε για ποια ιδιοκτησία ζητείται άδεια, καθώς υπάρχουν πολλές. Αναφέρει επίσης ότι, επειδή ολόκληρο το Ο.Τ. είναι δεσμευμένο, αν κάποιος επιθυμεί να κτίσει σε μια από τις ιδιοκτησίες του, λογικά ρωτά αν επιτρέπεται η δόμηση σ' αυτό.

Η Πρόεδρος διευκρινίζει ότι το αίτημα του ενδιαφερομένου δεν αφορά τη δόμηση, αλλά την άδεια ανέγερσης νέας οικοδομής.

Ο κ. Χανδακάς προσθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος ζητά την άδεια για μια από τις ιδιοκτησίες του Ο.Τ. και επομένως δεν πρόκειται για το σύνολο, αλλά για μια από τις ιδιοκτησίες. Προκειμένου να διευκρινιστεί αυτό το ζήτημα, ο κ. Χανδακάς προτείνει να ερωτηθεί εγγράφως ο ενδιαφερόμενος για ποια ιδιοκτησία ενδιαφέρεται και στη συνέχεια να επανέλθει το θέμα στο ΚΑΣ, ώστε να εξετασθεί με βάση συγκεκριμένα δεδομένα.

Η κ. Παρλαμά εκφράζει την άποψη ότι το ΚΑΣ πρέπει να γνωμοδοτήσει για το τι θα γίνει σε αυτό το τετράγωνο ανεξαρτήτως ιδιοκτησιών, εάν δηλαδή θα ανανεωθεί η εντολή απαλλοτρίωσης ή, αν αυτή ακυρωθεί, εάν θα γίνει κατά περίπτωση ανασκαφή και θα δοθεί άδεια οικοδόμησης σύμφωνα με τον ΓΟΚ, που ούτως ή άλλως επιτρέπει μόνο χαμηλό ύψος.

Ο κ. Σαβαλάνος αναφέρει ότι το να αντιμετωπίζονται μεμονωμένες ιδιοκτησίες είναι διαφορετικό από το να αντιμετωπίζεται μια συνολική ιδιοκτησία, επειδή στην τελευταία περίπτωση τα κτίσματα μπορούν να χωροθετηθούν σε όποιο μέρος της ιδιοκτησίας αποφασιστεί. Όταν η περιοχή είναι κατατεταγμένη, θα ζητείται άδεια οικοδόμησης για κάθε τμήμα.

Η Πρόεδρος συμφωνεί με τον κ. Σαβαλάνο και αναφέρει ότι στην περίπτωση κατάτμησης το ΥΠ.ΠΟ. οδηγείται σε απαλλοτρίωση αυτών των ακινήτων που θεωρούνται κρίσιμα, ενώ στην πρώτη περίπτωση μπορεί να προχωρήσει στη χορήγηση άδειας οικοδόμησης σε τμήμα του Ο.Τ., όπου αυτό είναι αποδεκτό, χωρίς να χρειάζεται απαλλοτρίωση.

Η κ. Κοσμόγλου αναφέρει ότι προϋπόθεσή για να εξετασθεί η πρώτη περίπτωση είναι ο ενδιαφερόμενος να έχει βλέψεις για όλο το Ο.Τ..

Ο κ. Χανδακάς ρωτά αν είναι προτιμότερο να διευκρινιστεί αυτό πρώτα και να συζητηθεί στη συνέχεια. Υπενθυμίζει δε το ερώτημα της κ. Παρλαμά, αν δηλαδή κατ' αρχάς το ΚΑΣ αποδέχεται να γίνει κάποια οικοδομή εκεί.

Ο κ. Λαμπρινουδάκης προτείνει το Συμβούλιο να γνωμοδοτήσει για μία απόφαση γενική, η οποία να προβλέπει τη ρύθμιση που αναφέρθηκε από τον κ. Σαβαλάνο και στη συνέχεια να προχωρήσει στις διευκρινίσεις.

Ο κ. Χανδακάς προτείνει να ζητηθεί εγγράφως από τον ενδιαφερόμενο να δηλώσει για ποια ιδιοκτησία ενδιαφέρεται.

Η Πρόεδρος αναφέρει ότι, ανεξαρτήτως του αν ζητηθεί αυτό το έγγραφο ή όχι, υπάρχει το θέμα μιας απαλλοτρίωσης που έχει λήξει. Κατόπιν αυτού, είτε υπήρχε αυτό το αίτημα της εταιρείας είτε όχι, το ΥΠ.ΠΟ. οφείλει να πάρει μια θέση. Προσθέτει συμπερασματικά ότι το Συμβούλιο θα πρέπει να αποφασίσει εάν θα προτείνει την επανακήρυξη της απαλλοτρίωσης στο σύνολό της, ή, αν

γνωμοδοτεί υπέρ της μερικής απαλλοτρίωσης, τότε να αποφασίσει ποιο θα είναι το συγκεκριμένο τμήμα στο οποίο αυτή θα αφορά, ώστε μετά να συζητηθούν τα κατά περίπτωση θέματα.

Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, καθώς και τις διατάξεις του Κ.Ν. 5351/32, γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία:

Υπέρ της επανακήρυξης της απαλλοτρίωσης του οικοδομικού τετραγώνου που περικλείεται από τη λεωφόρο Αρδηττού και από τις οδούς Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου στο Μετς, για λόγους προστασίας του χώρου του Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και του ευρύτερου περιβάλλοντος χώρου του.

Μειοψηφούν ο κ. Ιωάννης Σαβαλάνος, ο κ. Βασίλειος Χανδακάς, ο κ. Βασίλειος Λαμπρινουδάκης, η κ. Λιάνα Παρλαμά, διότι θεωρούν ότι η απαλλοτρίωση θα πρέπει να περιοριστεί στο τμήμα, όπου υπάρχουν τα ίχνη του αρχαίου ναού και στο υπόλοιπο τμήμα να επιβληθούν ειδικοί όροι δόμησης.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ

Ακριβές Αντίγραφο

Η Προϊσταμένη
της Γραμματείας του ΚΑΣ

Μαρία Λαγογιάννη
Αρχαιολόγος με βαθμό Α'

Αρ. 26/6/02
ΕΛ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Αθήνα 25.6 .2002

Ενημερωτικό Σημείωμα

ΠΡΟΣ: Τη Γενική Δ/ση Αρχαιοτήτων

ΘΕΜΑ: Ακίνητη ιδιοκτησία στην οδό Αρδηττού 26, στο Μετς.

Σε απάντηση του υπ' αρ. 3805/29175/27.5.2002 έγγραφου σας που αναφέρεται στο θέμα, σας πληροφορούμε ότι το Κ.Α.Σ στην αρ. 13/27.3.2002 συνεδρία του (βλ. σχετικό) γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία υπέρ της επανακήρυξης της απαλλοτρίωσης του οικοδομικού τετραγώνου που περικλείεται από τη Λεωφόρο Αρδηττού και από τις οδούς Κούτουλα, Θωμοπούλου, και Κεφάλου στο Μετς για λόγους προστασίας του χώρου του Ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας και του ευρύτερου περιβάλλοντος χώρου του.

Σημειώνουμε ότι, το θέμα εξετάστηκε εκτός ημερησίας διατάξεως και οι ενδιαφερόμενοι ιδιοκτήτες δια του πληρεξούσιου δικηγόρου τους, εκ παραδρομής, δεν εκλήθησαν από την Γραμματεία του ΚΑΣ, αν και είχαν υποβάλει σχετικό αίτημα. Ύστερα από προφορική συνεννόηση με το Γραφείο Νομικού Συμβούλου του ΥΠΠΟ πληροφορηθήκαμε ότι είναι δυνατόν η υπόθεση να επανεξεταστεί σε προσεχή συνεδρία του ΚΑΣ και να κληθούν οι ενδιαφερόμενοι για να εκθέσουν τις απόψεις τους.

Παρακαλούμε για τις οδηγίες σας.

Συνημμένα: 1 φύλλο

Εσωτ. Διαν: Τμήμα Α1

Η Τμηματάρχης

Μ.Καρατζά

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

α.φ.
Πε. Κορυναλίου
Αφ. Απείρου
να το δώτε λαίε
αφ

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Αρ. Πρωτ. Υπόθεσης: 18020/17.09.02
Χειριστές : Μ. Παινέση, Β. Βρετού
Τηλέφωνα: 210.7289673/692
Fax. : 210.7289665

Αρ. Πρωτ. Επιστολής: 18020.2.2
Ημερομηνία: 31.03.03

Ε Π Ε Ι Γ Ο Ν

Προς
κ. Καρατζά
Προϊσταμένη Τμήματος
Αρχαιολογικών Χώρων
Διεύθυνση Προϊστορικών και
Κλασικών Αρχαιοτήτων
Οδός Μπουμπουλίνας 20-22
101 86 Αθήνα

Θέμα: Έγγραφο αναφορά στο «Συνήγορο του Πολίτη» (Αρ. πρωτ. 18020/2002).

Αγαπητή κυρία Καρατζά,

Τέθηκε υπόψη του Συνηγόρου του Πολίτη η υπ' αριθ. 18020/2002 αναφορά των κ.κ. Περικλή Λιβά του Βασιλείου, Θεόδωρου Λιβά του Περικλή και Περικλή Λιβά του Δημητρίου. Στην ανωτέρω αναφορά καταγράφεται **1.** η διαμαρτυρία των προαναφερόμενων πολιτών σχετικά με την επαναδέσμευση της περιουσίας τους με την 13/27.03.02 συνεδρίαση του ΚΑΣ στο 6ο θέμα «Επανακήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτων για αρχαιολογικούς σκοπούς στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδητιού-Κούτουλα-Θωμοπούλου-Κεφάλου στο Μεις» **2.** τη δυνατότητα παράστασης και ακροάσεως τους σε πιθανή μελλοντική συνεδρίαση του ΚΑΣ που θα αφορά την τύχη της ιδιοκτησίας τους, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Συντάγματος 1975/86/01 και το άρθρο 6 του Ν. 2690/99 και **3.** την οριστική απόδοση

λύσης στο από τριακονταοκταετούς θέμα σχετικά με την δέσμευση της περιουσίας τους.

Στη συνέχεια ακολουθεί παράθεση σύντομου ιστορικού της υπόθεσης, όπως αυτή έχει καταγραφεί από τους ενδιαφερόμενους πολίτες στην αναφορά τους αλλά και από τα φωτοαντίγραφα λοιπών δημοσίων εγγράφων.

A.. Ιστορικό της υπόθεσης.

A.I. Από το πλήθος των εγγράφων που μας έχουν καταθέσει οι αναφερόμενοι αλλά και κατόπιν προσωπικής συνάντησης στα γραφεία της Υπηρεσίας μας με τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους, καταγράφουμε εν συντομία τα εξής :

1. Οι αναφερόμενοι είναι συνιδιοκτήτες εξ αδιαιρέτου ενός ακινήτου με κτίσμα, συνολικού εμβαδού 493,20 τμ. περίπου, το οποίο βρίσκεται στην Αθήνα περιοχή «Μετς» και στο Ο.Τ. που περικλείεται από τις οδούς Αρδήττου-Κουτούλα-Θωμοπούλου και Κεφάλου.
2. Το θέμα αξιοποίησης ή απαλλοτρίωσης του προαναφερομένου Ο.Τ. (τμήμα του οποίου αποτελεί και το οικόπεδο των αναφερομένων) έχει εισαχθεί στο Κ.Α.Σ. οκτώ (8) φορές¹ και μία (1) φορά στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων². Επίσης, δύο (2) φορές έχει κηρυχθεί σε αναγκαστική απαλλοτρίωση, χωρίς όμως συντέλεσή της.

Πιο συγκεκριμένα :

- Στις **26.06.64** εισήχθη για πρώτη φορά στο ΚΑΣ το θέμα του Ιερού της Δημήτρας (Ιωνικός Ναός δίπλα στον ποταμό Ιλισό). Κατά τη συζήτηση λήφθηκε υπόψη έκθεση του αρχιτέκτονα Τραυλού (10.04.64), ο οποίος διατύπωνε την άποψη ότι ο ναός είχε καταστραφεί ήδη από το έτος 1778 και ότι τα ελάχιστα λείψανα του ναού (τα οποία εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια ανασκαφών το έτος 1897) τοποθετούνται στη βορειανατολική

¹ Πρακτικά : 41/20.06.64, 44/07.07.64, 3/18.01.72, 5/23.04.74, 14/03.04.93, 23/26.07.94, 24.01.95, 13/27.03.02

² Πρακτικό : 21/12.07.01

γωνία των σημερινών οδών Αρδηττού και Κουτούλα. Επίσης, σε δεύτερη έκθεση μελών του ΚΑΣ (18.04.64) επιβεβαιωνόταν η πιθανή θέση του ναού (Β.Α.) καθώς και η μερική καταστροφή των λειψάνων του ναού τόσο από τις διερχόμενες οδούς όσο και η χρησιμοποίησή τους ως οικοδομικά υλικά. Κατόπιν όλων των ανωτέρω, αποφασίσθηκε τότε η αναβολή απόφασης προκειμένου να πραγματοποιηθεί αυτοψία στον εκεί χώρο.

- Στις **07.07.64** το θέμα εισήχθηκε για δεύτερη φορά το θέμα «του παρά τον Ιλισσό Ιωνικού Ναού». Αποφασίσθηκε η απαλλοτρίωση ή αγορά του χώρου, προκειμένου να δημιουργηθεί αρχαιολογικός χώρος ελεύθερος και επισκέψιμος υπό την αίρεση μελέτης διαμόρφωσης του χώρου.
- Στις **18.01.72** το ΚΑΣ με την υπ' αριθ. 3/18.01.72 πράξη του, γνωμοδότησε υπέρ της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης όλου του Ο.Τ. για τη διενέργεια ανασκαφών προς ανεύρεση και συντήρηση των εντός του χώρου αρχαιοτήτων.
- Σε συνέχεια της ανωτέρω γνωμοδότησης, εκδόθηκε η ΚΥΑ 2162/1198/24.04.1973 (ΦΕΚ Δ' 142/19.05.73), με την οποία κηρύχθηκε σε αναγκαστική απαλλοτρίωση το Ο.Τ. που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Κουτούλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου.
- Στις **23.04.74** σε συνεδρίαση του το ΚΑΣ με την υπ' αριθ. 5 πράξη του γνωμοδότησε ομόφωνα υπέρ της ανάκλησης της απαλλοτρίωσης του Ο.Τ. με το σκεπτικό ότι οι λόγοι απαλλοτρίωσης- όπως αυτοί διατυπώθηκαν στην υπ' αριθ. 3/18.01.72 πράξη του ΚΑΣ κρίνονταν ως αόριστοι.
- Στις **13.04.93** το ΚΑΣ συνεδρίασε για το ίδιο θέμα (απαλλοτρίωση). Κατά τη συνεδρίαση διατυπώθηκε η άποψη ότι ο ναός έχει καταστραφεί ολοσχερώς το έτος 1778 και εισήχθη για πρώτη φορά η πρόταση απαλλοτρίωσης για διαμόρφωση του χώρου σε περιοχή γενικότερου πολιτιστικού ενδιαφέροντος, αφού προηγουμένως εκπονηθεί σχετική μελέτη από τη Γ' Εφορία Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων. Η

ανωτέρω πρόταση καταγράφηκε στην υπ' αριθ. 14/13.04.93 πράξη του ΚΑΣ.

- Στις **26.07.94** το ΚΑΣ συνεδρίασε για συζήτηση του ίδιου θέματος. Αποφασίσθηκε η αναβολή απόφασης προκειμένου να διεξαχθεί έρευνα στους ελεύθερους χώρους για διαπίστωση ύπαρξης αρχαίων ή όχι.
 - Στις **14.09.94** διεξήχθη σχετική έρευνα του χώρου. Τα συμπεράσματα της έρευνας ήταν αρνητικά, δηλαδή ότι έχουν εξαφανισθεί και τα ελάχιστα ίχνη του αρχαίου ναού εξ αιτίας της ανεγέρσεως οικοδομών και τη διάνοιξη της οδού Αρδητιού. Προτάθηκε εκ νέου η απαλλοτρίωση του χώρου με το αιτιολογικό ότι αυτό αποτελεί ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα σημεία μνήμης της κοίτης του Ιλισού και τοπίο της πόλης των Αθηνών.
 - Μετά την ανωτέρω αυτοψία, στις **24.01.95** συνήλθε εκ νέου το ΚΑΣ για να αποφασίσει περί απαλλοτρίωσης ή μη των ιδιοκτησιών. Γνωμοδότησε (υπ' αριθ. 4/24.01.95) ομόφωνα υπέρ της ισχύος της 14/13.04.93 παλαιότερης γνωμοδότησης του ΚΑΣ περί απαλλοτρίωσης των ιδιοκτησιών προκειμένου να προστατευθούν τα εμφανή ερείπια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και την ανασκαφή του χώρου.
3. Το ανωτέρω ακίνητο το έτος **1995** (22.07.1995) κηρύχθηκε σε αναγκαστική απαλλοτρίωση «...για λόγους δημόσιας ωφέλειας και ειδικότερα για την προστασία, συντήρηση και ανάδειξη του Ιερού Αρτέμιδος Αγροτέρας έκταση 1390,70 τμ. που βρίσκεται στην περιοχή «Μεϊς» στην Αθήνα...» με την υπ' αριθ. 1062073/3864/0010/09.06.1995 κοινή απόφαση Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού. Για τη συντέλεση της ανωτέρω απαλλοτρίωσης ακολουθήθηκε και επισπεύσθηκε από τους αναφερόμενους όλη η νόμιμη διαδικασία και καθορίσθηκε δικαστικά η προσωρινή τιμή μονάδας (υπ' αριθ. 238/18.02.98 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών) και η οριστική τιμή μονάδας (υπ' αριθ. 10361/98 απόφαση του Εφετείου Αθηνών). Ωστόσο, όπως αναφέρουν οι πολίτες, η σχετική αποζημίωση που ορίστηκε με την

ανωτέρω απόφαση για την αποζημίωση της ιδιοκτησίας τους δεν κατατέθηκε, όπως νόμος ορίζει (άρθρο 11 παρ. 3 Ν. 2882/01) εντός δεκαοκτώ (18) μηνών, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Λίγο πριν εκπνεύσει το διάστημα με το οποίο θα επερχόταν εκ του νόμου η αυτοδίκαιη ανάκληση της απαλλοτρίωσης (δηλαδή, στις 18.08.1999), η Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού (Τμήμα Νεωτέρων Μνημείων) γνωμοδότησε στις **30.07.99** υπέρ του χαρακτηρισμού των κτισμάτων του Ο.Τ. ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων. Ωστόσο, όπως αναφέρεται και κατωτέρω, τα ανωτέρω κτίσματα είχαν κριθεί ήδη τελεσιδικώς ως επικίνδυνα και άμεσα κατεδαφιστέα.

- Στις **16.12.99** το συγκεκριμένο θέμα εισάγεται στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων. Με το υπ' αριθ. 31/99 πρακτικό του αναβλήθηκε η έκδοση γνωμοδότησης με δέσμευση να επανεξεταστεί στις 13.01.00.
- Παρά την ανωτέρω δέσμευση, το θέμα εισήχθη προς συζήτηση στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων στις **12.07.01**. Με το υπ' αριθ. 21/12.07.01 πρακτικό το ανωτέρω Συμβούλιο γνωμοδότησε υπέρ του μη χαρακτηρισμού των κτισμάτων ως ιστορικών μνημείων³.
- Στις **25.01.02** εκδόθηκε η ΚΥΑ 1001242/145/25.01.02 απόφαση (ΦΕΚ 78/12.02.02) με την οποία επιβεβαιώθηκε το γεγονός της αυτοδίκαιης ανάκλησης της μη εμπρόθεσμης συντελεσθείσας απαλλοτρίωσης.

Οι αναφερόμενοι πολίτες κατέθεσαν στη Γραμματεία του ΚΑΣ την υπ' αριθ. 27.02.02 αίτησή τους με την οποία ζητούσαν την κλήτευση και παράστασή τους σε μελλοντική συνεδρίαση του ΚΑΣ για το συγκεκριμένο θέμα. Οι ίδιοι αναφέρουν στη συνέχεια, ότι εκ των υστέρων πληροφορήθηκαν ότι το θέμα

³ Βλ. επίσης, σελ. 4 των πρακτικών 21/12.07.01 όπου αναφέρεται ότι «...Στη συνέχεια συνεργαστήκαμε (το ΚΑΣ) με την 3^η Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, η οποία φυσικά είχε διατυπώσει την άποψη, ότι δε σώζονται υπολείμματα του ναού της Αγροτέρας, εκτός από το κρηπίδωμα.....το ΥΠΕΧΩΔΕ είχε προτείνει τη διατήρηση του γωνιακού κατ' αρχήν κτιρίου, του διωρόφου». Παρόμοια γνώμη διατυπώνεται και στα υπ' αριθ. Φ1/8/2613/25.11.94 και Φ1/8/603/01.03.99 έγγραφα της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων.

εισήχθη στο ΚΑΣ στις **27.03.02** εκτός ημερησίας διάταξης και χωρίς να ειδοποιηθούν.

- Στην ανωτέρω συνεδρίαση το ΚΑΣ γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία με το υπ' αριθ. 13/2002 πρακτικό *«υπέρ της επανακήρυξης της απαλλοτρίωσης του οικοδομικού τετραγώνου που περικλείεται από τη λεωφόρο Αρδητιού και από τις οδούς Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου στο Μετς, για λόγους προστασίας του χώρου του Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και του ευρύτερου περιβάλλοντος χώρου του»*. Ωστόσο, παρά την παρέλευση έτους δεν έχει εκδοθεί η σχετική υπουργική απόφαση και επιπλέον επισημαίνεται η συνταγματική επιταγή του άρθρου 17 παρ. 2 περ. β Σ/1975/86/2001 όπου αναφέρεται ότι στην απόφαση περί κήρυξης της απαλλοτρίωσης *«..πρέπει να δικαιολογείται ειδικά η δυνατότητα κάλυψης της δαπάνης αποζημίωσης»*.

Κατόπιν των ανωτέρω, οι ενδιαφερόμενοι πολίτες κατέθεσαν τις υπ' αριθ. 3340/11.04.02 και 6188/03.07.02 αιτήσεις τους προς τον κ. Υπουργό Πολιτισμού, θέτοντας υπόψη του το θέμα της μη κλήσης τους προς ακρόαση ενώπιον του ΚΑΣ, παρά το ρητό και έγγραφο αίτημά τους.

A.II. Επιπλέον, οι αναφερόμενοι κάνουν λόγο και για το θέμα της ενοποίησης αρχαιολογικών χώρων, θέμα το οποίο αφορούσε την ανωτέρω ιδιοκτησία τους.

Πιο συγκεκριμένα, αναφέρουν ότι τόσο **α.** με την από 17.07.98 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, **β.** με την υπ' αριθ. 30/01.08.00 συνεδρίαση του ΚΑΣ με θέμα «Ενοποίηση Αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας» όσο και **γ.** με την υπ' αριθ. ΥΠΠΟ /ΑΡΧ/ Α1/ Φ03 / 8403/539/15.02.01 απόφαση της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων με θέμα «Ενοποίηση Αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας κλπ.», δεν εγκρίθηκε η προτεινόμενη σύνδεση του αρχαιολογικού χώρου του Ολυμπίου με τη θέση του ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας επί της Λεωφόρου Αρδητιού. Με την τελευταία δε απόφαση κρίθηκε επιπλέον ότι η απλή διαμόρφωση του χώρου θα αντιμετωπισθεί μόνο εφ' όσον συντελεστεί η απαλλοτρίωση και η κατεδάφιση των σύγχρονων κτισμάτων.

A.III. Τέλος, οι ενδιαφερόμενοι αναφέρουν και προσκομίζουν αντίγραφα από εκθέσεις αυτοψίας και τελεσίδικα πρωτόκολλα κατεδάφισης, στα οποία καταγράφεται ότι τα κτίσματα που βρίσκονται εντός του επίμαχου Ο.Τ. έχουν κριθεί ως επικίνδυνα (από στατικής και δομικής άποψης) για τη δημόσια ασφάλεια και άμεσα κατεδαφιστέα⁴. Παρόλα αυτά, οι ενδιαφερόμενοι δεν μπορούν να προβούν στη διατασσόμενη άμεση κατεδάφισή τους, καθώς η Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού τους έχει απαγορεύσει την εκτέλεση οποιωνδήποτε οικοδομικών εργασιών. Ωστόσο, στα αναλυτικά πρακτικά της υπ' αριθ. 21/12.07.01 συνεδρίασης του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι *«Το 1986 ύστερα από αίτηση του κ. Φύσσα δόθηκε από την Διεύθυνση Πολεοδομίας και την Α' Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων άδεια κατεδάφισης των κτισμάτων που υπήρχαν στο συγκεκριμένο οικοδομικό τετράγωνο»*.

B. Ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής του Συνηγόρου του Πολίτη είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένος στα θέματα προστασίας και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και οι αναφορές που λαμβάνει συναρτώνται με προβλήματα που άπτονται της ανωτέρω θεματικής. Συγχρόνως, όμως, ως διαμεσολαβητική και συμβουλευτική αρχή διαμεσολαβεί με στόχο την επίλυση προβλημάτων της δημόσιας λειτουργίας και την βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, από τα στοιχεία που υπάρχουν στη διάθεσή μας διαπιστώνεται μία μακροχρόνια εμπλοκή των πολιτών, οι οποίοι αποδεικνύεται ότι έχουν συνεργαστεί και επιδεικνύουν διάθεση συνεργασίας με όλες τις αρμόδιες εμπλεκόμενες υπηρεσίες, ακολούθησαν μέχρι τέλους τις προβλεπόμενες δικαστικές ενέργειες για την ολοκλήρωση της απαλλοτρίωσης και προέβησαν στα σχετικά έξοδα. Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι είναι δίκαιο το

⁴ Βλ. υπ' αριθ. 3310/418/83 (Φ. 488/83 Ε) τελεσίδικη έκθεση επικινδύνου, υπ' αριθ. 2680/458/06.05.97 έγγραφο της Διεύθυνσης Πολεοδομίας, Τμήμα Ελέγχου Κατασκευών Ν.Αθηνών.

αίτημά τους περί οριστικής επίλυσης της υπόθεσής τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη, όπως ήδη γνωρίζετε, χειρίζεται παρόμοιες αναφορές πολιτών με θέμα τη μακροχρόνια δέσμευση των οικοπέδων τους με σκοπό την προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος. Υπάρχει πυκνή τηλεφωνική και έγγραφη επικοινωνία με τα αρμόδια τμήματα του Υπουργείου Πολιτισμού και κυρίως για το θέμα των αποζημιώσεων.

Με αφορμή τη διερεύνηση της υπ' αριθ. 14183/10.07.02 αναφοράς (άλλου αναφερόμενου πολίτη με παρόμοιο αίτημα), που αποστάλθηκε στις 13.02.03 στον Προϊστάμενο του Τμήματος Απαλλοτριώσεων του Υπουργείου Πολιτισμού, θίγεται το θέμα των εκκρεμών υποθέσεων καταβολής αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις και ζητείται γενικότερη ενημέρωση για την αντιμετώπιση του όλου θέματος των εκκρεμών θεμάτων για τις προτεινόμενες προς απαλλοτρίωση ιδιοκτησίες.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, παρακαλούμε όπως αποστείλετε σε σύντομο χρονικό διάστημα, αναλυτικά τις απόψεις σας στο Συνήγορο του Πολίτη επί των προαναφερθέντων. Επιπλέον, παρακαλούμε όπως μας ενημερώσετε για τις ενέργειες στις οποίες έχετε ήδη προβεί ή/και προτίθεστε να προβείτε για τη γενικότερη επίλυση του θέματος.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφορία.

Με τιμή

Γιάννης Μιχαήλ
Βοηθός Συνήγορος του
Πολίτη

Συνημμένο έγγραφο : 1. Υπ' αριθ. 14183.2.3/13.02.03 έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη.

Κοινοποίηση :

1. κ.κ. Περικλή, Θεόδωρο Λιβά
οδός Θεμιστοκλέους 1 & Πανεπιστημίου

2. κ. Σωτήρης Αντωνίου
πληρεξούσιος δικηγόρος
οδός Βουλής 14
105 63 Αθήνα

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Α. Π. υπόθεσης: 14183/10-07-02
Πληροφορίες: Μ. Παινέση
Τηλέφωνο: 7289673
Α. Π. επιστολής: 14183.2.3
Ημερομηνία: 13-02-2003

Κύριο
Δημήτριο Αντωνόπουλο
Προϊστάμενο Τμήματος Απαλλοτριώσεων
Υπουργείο Πολιτισμού
Βασ. Ηρακλείου 12
106 82 Αθήνα
Τηλ: 210-8253693
Fax: 210-8201526

Θέμα: Έγγραφο αναφορά προς το Συνήγορο του Πολίτη (αρ. πρωτ. 14183/10-07-02)

Αγαπητέ κύριε Αντωνόπουλε,

Σε συνέχεια του υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/ΑΠΑΛΛ/Φ.397-10/2297/7/15-01-03 εγγράφου σας προς το Συνήγορο του Πολίτη, στο οποίο αναφέρεται ότι «...σχετικά με την αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτων για αρχαιολογικούς σκοπούς...φερομένης ιδιοκτησίας κ. Μελ. Μπεθάνη, σας γνωρίζουμε ότι το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων το οποίο βαρύνεται με την δαπάνη της εν λόγω απαλλοτριώσεως δυστυχώς εξακολουθεί να ευρίσκεται σε αδυναμία της καλύψεως της δαπάνης των απαλλοτριώσεων του ΥΠΠΟ» και επειδή στην υπηρεσία μας εξακολουθούν να κατατίθενται αναφορές με αίτημα την καταβολή από το Υπουργείο Πολιτισμού αποζημιώσεων λόγω απαλλοτριώσεων των ιδιοκτησιών τους, θα θέλαμε να μας γνωρίσετε το συντομότερο δυνατόν το ύψος των αποζημιώσεων που εκκρεμούν για καταβολή στους δικαιούχους, ώστε να μπορέσουμε να ασκήσουμε το διαμεσολαβητικό μας ρόλο προς την επίτευξη μίας γενικότερης ρύθμισης.

Σας υπενθυμίζουμε ότι ύστερα από τη διαμεσολάβηση του ίδιου του Συνηγόρου του Πολίτη στον Υπουργό και τον Υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας κατά τον Δεκέμβριο του έτους 1999, παρασχέθηκε η διαβεβαίωση ότι θα εξασφαλιστούν οι απαιτούμενοι πόροι και ότι οι αποζημιώσεις θα καταβληθούν με την έκδοση τίτλων προεσόδων του ελληνικού Δημοσίου. Πράγματι σχετική νομοθετική διάταξη ψηφίστηκε στη Βουλή (Ν. 2801, ΦΕΚ Α' 46/03-03-00) και εκκρεμείς υποθέσεις καταβολής αποζημιώσεων από το Υπουργείο Πολιτισμού διευθετήθηκαν. Όμως, όπως προκύπτει από το προαναφερθέν έγγραφό σας, αλλά και από τα αιτήματα πολιτών που έχουν προσφύγει στο Συνήγορο του Πολίτη συμπεριλαμβανομένου και του κ. Μελ. Μπεθάνη, οι οποίοι ζητούν την καταβολή των οφειλόμενων ποσών αποζημιώσεων, το πρόβλημα έλλειψης των απαραίτητων πιστώσεων υφίσταται εκ νέου.

Για όλους τους παραπάνω λόγους και προκειμένου να μας συνδράμετε στην άσκηση των διαμεσολαβητικών μας καθηκόντων, παρακαλούμε να μας αναφέρετε εκτός από το ύψος των εκκρεμών αποζημιώσεων, τις ενέργειες στις οποίες προτίθεσθε να προβείτε για την αντιμετώπιση του όλου θέματος.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας και παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφορία.

Με τιμή

Γιάννης Μιχαήλ
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

Κύριο
Λάζαρο Κολώνα
Γενικό Διευθυντή Αρχαιοτήτων
Υπουργείο Πολιτισμού
Μπουμπουλίνας 20-22
101 86 Αθήνα

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

4

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Αρ. Πρωτ. Υπόθεσης: 18020/17.09.02
Χειριστές : Μ. Παινέση, Β. Βρετού
Τηλέφωνα: 210.7289673/692
Fax : 210.7289665

Αρ. Πρωτ. Επιστολής: 18020.2.2
Ημερομηνία: 31.03.03

Ε Π Ε Ι Γ Ο Ν

Προς
κ. Καρατζά
Προϊσταμένη Τμήματος
Αρχαιολογικών Χώρων
Διεύθυνση Προϊστορικών και
Κλασικών Αρχαιοτήτων
Οδός Μπουμπουλίνας 20-22
101 86 Αθήνα

Θέμα: Έγγραφο αναφορά στο «Συνήγορο του Πολίτη» (Αρ. πρωτ. 18020/2002).

Αγαπητή κυρία Καρατζά,

Τέθηκε υπόψη του Συνηγόρου του Πολίτη η υπ' αριθ. 18020/2002 αναφορά των κ.κ. Περικλή Λιβά του Βασιλείου, Θεόδωρου Λιβά του Περικλή και Περικλή Λιβά του Δημητρίου. Στην ανωτέρω αναφορά καταγράφεται 1. η διαμαρτυρία των προαναφερόμενων πολιτών σχετικά με την επαναδέσμευση της περιουσίας τους με την 13/27.03.02 συνεδρίαση του ΚΑΣ στο 6ο θέμα «Επανακήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτων για αρχαιολογικούς σκοπούς στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού-Κούτουλα-Θωμοπούλου-Κεφάλου στο Μετς» 2. τη δυνατότητα παράστασης και ακροάσεως τους σε πιθανή μελλοντική συνεδρίαση του ΚΑΣ που θα αφορά την τύχη της ιδιοκτησίας τους, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Συντάγματος 1975/86/01 και το άρθρο 6 του Ν. 2690/99 και 3. την οριστική απόδοση

λύσης στο από τριακονταοκταετούς θέμα σχετικά με την δέσμευση της περιουσίας τους.

Στη συνέχεια ακολουθεί παράθεση σύντομου ιστορικού της υπόθεσης, όπως αυτή έχει καταγραφεί από τους ενδιαφερόμενους πολίτες στην αναφορά τους αλλά και από τα φωτοαντίγραφα λοιπών δημοσίων εγγράφων.

A.. Ιστορικό της υπόθεσης.

A.I. Από το πλήθος των εγγράφων που μας έχουν καταθέσει οι αναφερόμενοι αλλά και κατόπιν προσωπικής συνάντησης στα γραφεία της Υπηρεσίας μας με τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους, καταγράφουμε εν σύντομία τα εξής :

1. Οι αναφερόμενοι είναι συνιδιοκτήτες εξ αδιαιρέτου ενός ακινήτου με κτίσμα, συνολικού εμβαδού 493,20 τμ. περίπου, το οποίο βρίσκεται στην Αθήνα περιοχή «Μετς» και στο Ο.Τ. που περικλείεται από τις οδούς Αρδήςτιου-Κουτούλα-Θωμοπούλου και Κεφάλου.
2. Το θέμα αξιοποίησης ή απαλλοτρίωσης του προαναφερομένου Ο.Τ. (τμήμα του οποίου αποτελεί και το οικόπεδο των αναφερομένων) έχει εισαχθεί στο Κ.Α.Σ. οκτώ (8) φορές¹ και μία (1) φορά στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων². Επίσης, δύο (2) φορές έχει κηρυχθεί σε αναγκαστική απαλλοτρίωση, χωρίς όμως συντέλεσή της.

Πιο συγκεκριμένα :

- Στις **26.06.64** εισήχθη για πρώτη φορά στο ΚΑΣ το θέμα του Ιερού της Δήμητρας (Ιωνικός Ναός δίπλα στον ποταμό Ιλισό). Κατά τη συζήτηση λήφθηκε υπόψη έκθεση του αρχιτέκτονα Τραυλού (10.04.64), ο οποίος διατύπωνε την άποψη ότι ο ναός είχε καταστραφεί ήδη από το έτος 1778 και ότι τα ελάχιστα λείψανα του ναού (τα οποία εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια ανασκαφών το έτος 1897) τοποθετούνται στη βορειανατολική

¹ Πρακτικά : 41/20.06.64, 44/07.07.64, 3/18.01.72, 5/23.04.74, 14/03.04.93, 23/26.07.94, 24.01.95, 13/27.03.02

² Πρακτικό : 21/12.07.01

γωνία των σημερινών οδών Αρδητιού και Κουτούλα. Επίσης, σε δεύτερη έκθεση μελών του ΚΑΣ (18.04.64) επιβεβαιωνόταν η πιθανή θέση του ναού (Β.Α.) καθώς και η μερική καταστροφή των λειψάνων του ναού τόσο από τις διερχόμενες οδούς όσο και η χρησιμοποίησή τους ως οικοδομικά υλικά. Κατόπιν όλων των ανωτέρω, αποφασίσθηκε τότε η αναβολή απόφασης προκειμένου να πραγματοποιηθεί αυτοψία στον εκεί χώρο.

- Στις **07.07.64** το θέμα εισήχθηκε για δεύτερη φορά το θέμα «του παρά τον Ιλισσό Ιωνικού Ναού». Αποφασίσθηκε η απαλλοτρίωση ή αγορά του χώρου, προκειμένου να δημιουργηθεί αρχαιολογικός χώρος ελεύθερος και επισκέψιμος υπό την αίρεση μελέτης διαμόρφωσης του χώρου.
- Στις **18.01.72** το ΚΑΣ με την υπ' αριθ. 3/18.01.72 πράξη του, γνωμοδότησε υπέρ της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης όλου του Ο.Τ. για τη διενέργεια ανασκαφών προς ανεύρεση και συντήρηση των εντός του χώρου αρχαιοτήτων.
- Σε συνέχεια της ανωτέρω γνωμοδότησης, εκδόθηκε η ΚΥΑ 2162/1198/24.04.1973 (ΦΕΚ Δ' 142/19.05.73), με την οποία κηρύχθηκε σε αναγκαστική απαλλοτρίωση το Ο.Τ. που περικλείεται από τις οδούς Αρδητιού, Κουτούλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου.
- Στις **23.04.74** σε συνεδρίαση του το ΚΑΣ με την υπ' αριθ. 5 πράξη του γνωμοδότησε ομόφωνα υπέρ της ανάκλησης της απαλλοτρίωσης του Ο.Τ. με το σκεπτικό ότι οι λόγοι απαλλοτρίωσης- όπως αυτοί διατυπώθηκαν στην υπ' αριθ. 3/18.01.72 πράξη του ΚΑΣ κρίνονταν ως αόριστοι.
- Στις **13.04.93** το ΚΑΣ συνεδρίασε για το ίδιο θέμα (απαλλοτρίωση). Κατά τη συνεδρίαση διατυπώθηκε η άποψη ότι ο ναός έχει καταστραφεί ολοσχερώς το έτος 1778 και εισήχθη για πρώτη φορά η πρόταση απαλλοτρίωσης για διαμόρφωση του χώρου σε περιοχή γενικότερου πολιτιστικού ενδιαφέροντος, αφού προηγουμένως εκπονηθεί σχετική μελέτη από τη Γ' Εφορία Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων. Η

ανωτέρω πρόταση καταγράφηκε στην υπ' αριθ. 14/13.04.93 πράξη του ΚΑΣ.

- Στις 26.07.94 το ΚΑΣ συνεδρίασε για συζήτηση του ίδιου θέματος. Αποφασίστηκε η αναβολή απόφασης προκειμένου να διεξαχθεί έρευνα στους ελεύθερους χώρους για διαπίστωση ύπαρξης αρχαίων ή όχι.
 - Στις 14.09.94 διεξήχθη σχετική έρευνα του χώρου. Τα συμπεράσματα της έρευνας ήταν αρνητικά, δηλαδή ότι έχουν εξαφανισθεί και τα ελάχιστα ίχνη του αρχαίου ναού εξ αιτίας της ανεγέρσεως οικοδομών και της διάσφιξης της οδού Αρτέμιδος. Προτάθηκε εκ νέου η απαλλοτρίωση του χώρου με το αιτιολογικό ότι αυτό αποτελεί ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα σημεία μνήμης της κοίτης του Ιλισού και τοπίο της πόλης των Αθηνών.
 - Μετά την ανωτέρω αυτοψία, στις 24.01.95 συνήλθε εκ νέου το ΚΑΣ για να αποφασίσει περί απαλλοτρίωσης ή μη των ιδιοκτησιών. Γνωμοδότησε (υπ' αριθ. 4/24.01.95) ομόφωνα υπέρ της ισχύος της 14/13.04.93 παλαιότερης γνωμοδότησης του ΚΑΣ περί απαλλοτρίωσης των ιδιοκτησιών προκειμένου να προστατευθούν τα εμφανή ερείπια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και την ανασκαφή του χώρου.
3. Το ανωτέρω ακίνητο το έτος 1995 (22.07.1995) κηρύχθηκε σε ανανγκαστική απαλλοτρίωση «...για λόγους δημόσιας ωφέλειας και ειδικότερα για την προστασία, συντήρηση και ανάδειξη του Ιερού Αρτέμιδος Αγροτέρας έκταση 1390,70 τμ. που βρίσκεται στην περιοχή «Μετς» στην Αθήνα...» με την υπ' αριθ. 1062073/3864/0010/09.06.1995 κοινή απόφαση Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού. Για τη συντέλεση της ανωτέρω απαλλοτρίωσης ακολουθήθηκε και επισπεύσθηκε από τους αναφερόμενους όλη η νόμιμη διαδικασία και καθορίσθηκε δικαστικά η προσωρινή τιμή μονάδας (υπ' αριθ. 238/18.02.98 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών) και η οριστική τιμή μονάδας (υπ' αριθ. 10361/98 απόφαση του Εφετείου Αθηνών). Ωστόσο, όπως αναφέρουν οι πολίτες, η σχετική αποζημίωση που ορίστηκε με την

ανωτέρω απόφαση για την αποζημίωση της ιδιοκτησίας τους δεν κατατέθηκε, όπως νόμος ορίζει (άρθρο 11 παρ. 3 Ν. 2882/01) εντός δεκαοκτώ (18) μηνών, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Λίγο πριν εκπνεύσει το διάστημα με το οποίο θα επερχόταν εκ του νόμου η αυτοδίκαιη ανάκληση της απαλλοτρίωσης (δηλαδή, στις 18.08.1999), η Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού (Τμήμα Νεωτέρων Μνημείων) γνωμοδότησε στις **30.07.99** υπέρ του χαρακτηρισμού των κτισμάτων του Ο.Τ. ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων. Ωστόσο, όπως αναφέρεται και κατωτέρω, τα ανωτέρω κτίσματα είχαν κριθεί ήδη τελεσιδικώς ως επικίνδυνα και άμεσα κατεδαφιστέα.

- Στις **16.12.99** το συγκεκριμένο θέμα εισάγεται στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων. Με το υπ' αριθ. 31/99 πρακτικό του αναβλήθηκε η έκδοση γνωμοδότησης με δέσμευση να επανεξεταστεί στις 13.01.00.
- Παρά την ανωτέρω δέσμευση, το θέμα εισήχθη προς συζήτηση στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων στις **12.07.01**. Με το υπ' αριθ. 21/12.07.01 πρακτικό το ανωτέρω Συμβούλιο γνωμοδότησε υπέρ του μη χαρακτηρισμού των κτισμάτων ως ιστορικών μνημείων³.
- Στις **25.01.02** εκδόθηκε η ΚΥΑ 1001242/145/25.01.02 απόφαση (ΦΕΚ 78/12.02.02) με την οποία επιβεβαιώθηκε το γεγονός της αυτοδίκαιης ανάκλησης της μη εμπρόθεσμης συντελεσθείσας απαλλοτρίωσης.

Οι αναφερόμενοι πολίτες κατέθεσαν στη Γραμματεία του ΚΑΣ την υπ' αριθ. 27.02.02 αίτησή τους με την οποία ζητούσαν την κλήτευση και παράστασή τους σε μελλοντική συνεδρίαση του ΚΑΣ για το συγκεκριμένο θέμα. Οι ίδιοι αναφέρουν στη συνέχεια, ότι εκ των υστέρων πληροφορήθηκαν ότι το θέμα

³ Βλ. επίσης, σελ. 4 των πρακτικών 21/12.07.01 όπου αναφέρεται ότι «...Στη συνέχεια συνεργαστήκαμε (το ΚΑΣ) με την 3^η Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, η οποία φυσικά είχε διατυπώσει την άποψη, ότι δε σώζονται υπολείμματα του ναού της Αγροτέρας, εκτός από το κρηπίδωμα.....το ΥΠΕΧΩΔΕ είχε προτείνει τη διατήρηση του γωνιακού κατ' αρχήν κτιρίου, του διωρόφου». Παρόμοια γνώμη διατυπώνεται και στα υπ' αριθ. Φ1/8/2613/25.11.94 και Φ1/8/603/01.03.99 έγγραφα της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων.

57
εισήχθη στο ΚΑΣ στις 27.03.02 εκτός ημερησίας διάταξης και χωρίς να ειδοποιηθούν.

- Στην ανωτέρω συνεδρίαση το ΚΑΣ γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία με το υπ' αριθ. 13/2002 πρακτικό «υπέρ της επανακήρυξης της απαλλοτρίωσης του οικοδομικού τετραγώνου που περικλείεται από τη Λεωφόρο Αρδηττού και από τις οδούς Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου στο Μετσ, για λόγους προστασίας του χώρου του Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και του ευρύτερου περιβάλλοντος χώρου του». Ωστόσο, παρά την παρέλευση έτους δεν έχει εκδοθεί η σχετική υπουργική απόφαση και επιπλέον επισημαίνεται η συνταγματική επιταγή του άρθρου 17 παρ. 2 περ. β Σ/1975/86/2001 όπου αναφέρεται ότι στην απόφαση περί κήρυξης της απαλλοτρίωσης «...πρέπει να δικαιολογείται ειδικά η δυνατότητα κάλυψης της δαπάνης αποζημίωσης».

Κατόπιν των ανωτέρω, οι ενδιαφερόμενοι πολίτες κατέθεσαν τις υπ' αριθ. 3340/11.04.02 και 6188/03.07.02 αιτήσεις τους προς τον κ. Υπουργό Πολιτισμού, θέτοντας υπόψη του το θέμα της μη κλήσης τους προς ακρόαση ενώπιον του ΚΑΣ, παρά το ρητό και έγγραφο αίτημά τους.

Α.ΙΙ. Επιπλέον, οι αναφερόμενοι κάνουν λόγο και για το θέμα της ενοποίησης αρχαιολογικών χώρων, θέμα το οποίο αφορούσε την ανωτέρω ιδιοκτησία τους.

Πιο συγκεκριμένα, αναφέρουν ότι τόσο **α.** με την από 17.07.98 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, **β.** με την υπ' αριθ. 30/01.08.00 συνεδρίαση του ΚΑΣ με θέμα «Ενοποίηση Αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας» όσο και **γ.** με την υπ' αριθ. ΥΠΠΟ /ΑΡΧ/ Α1/ Φ03 / 8403/539/15.02.01 απόφαση της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων με θέμα «Ενοποίηση Αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας κλπ.», δεν εγκρίθηκε η προτεινόμενη σύνδεση του αρχαιολογικού χώρου του Ολυμπίου με τη θέση του ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας επί της Λεωφόρου Αρδηττού. Με την τελευταία δε απόφαση κρίθηκε επιπλέον ότι η απλή διαμόρφωση του χώρου θα αντιμετωπισθεί μόνο εφ' όσον συντελεστεί η απαλλοτρίωση και η κατεδάφιση των σύγχρονων κτισμάτων.

Α.ΙΙΙ. Τέλος, οι ενδιαφερόμενοι αναφέρουν και προσκομίζουν αντίγραφα από εκθέσεις αυτοψίας και τελεσίδικα πρωτόκολλα κατεδάφισης, στα οποία καταγράφεται ότι τα κτίσματα που βρίσκονται εντός του επίμαχου Ο.Τ. έχουν κριθεί ως επικίνδυνα (από στατικής και δομικής άποψης) για τη δημόσια ασφάλεια και άμεσα κατεδαφιστέα⁴. Παρόλα αυτά, οι ενδιαφερόμενοι δεν μπορούν να προβούν στη διατασσόμενη άμεση κατεδάφισή τους, καθώς η Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού τους έχει απαγορεύσει την εκτέλεση οποιωνδήποτε οικοδομικών εργασιών. Ωστόσο, στα αναλυτικά πρακτικά της υπ' αριθ. 21/12.07.01 συνεδρίασης του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι «Το 1986 ύστερα από αίτηση του κ. Φύσσα δόθηκε από την Διεύθυνση Πολεοδομίας και την Α' Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων άδεια κατεδάφισης των κτισμάτων που υπήρχαν στο συγκεκριμένο οικοδομικό τετράγωνο».

Β. Ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής του Συνηγόρου του Πολίτη είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένος στα θέματα προστασίας και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και οι αναφορές που λαμβάνει συναρτώνται με προβλήματα που άπτονται της ανωτέρω θεματικής. Συγχρόνως, όμως, ως διαμεσολαβητική και συμβουλευτική αρχή διαμεσολαβεί με στόχο την επίλυση προβλημάτων της δημόσιας λειτουργίας και την βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, από τα στοιχεία που υπάρχουν στη διάθεσή μας διαπιστώνεται μία μακροχρόνια εμπλοκή των πολιτών, οι οποίοι αποδεικνύεται ότι έχουν συνεργαστεί και επιδεικνύουν διάθεση συνεργασίας με όλες τις αρμόδιες εμπλεκόμενες υπηρεσίες, ακολούθησαν μέχρι τέλους τις προβλεπόμενες δικαστικές ενέργειες για την ολοκλήρωση της απαλλοτρίωσης και προέβησαν στα σχετικά έξοδα. Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι είναι δίκαιο το

⁴ Βλ. υπ' αριθ. 3310/418/83 (Φ. 488/83 Ε) τελεσίδικη έκθεση επικινδύνου, υπ' αριθ. 2680/458/06.05.97 έγγραφο της Διεύθυνσης Πολεοδομίας, Τμήμα Ελέγχου Κατασκευών Ν.Αθηνών.

→

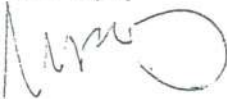
αίτημά τους περί οριστικής επίλυσης της υπόθεσής τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη, όπως ήδη γνωρίζετε, χειρίζεται παρόμοιες αναφορές πολιτών με θέμα τη μακροχρόνια δέσμευση των οικοπέδων τους με σκοπό την προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος. Υπάρχει πυκνή τηλεφωνική και έγγραφη επικοινωνία με τα αρμόδια τμήματα του Υπουργείου Πολιτισμού και κυρίως για το θέμα των αποζημιώσεων.

Με αφορμή τη διερεύνηση της υπ' αριθ. 14183/10.07.02 αναφοράς (άλλου αναφερόμενου πολίτη με παρόμοιο αίτημα), που αποστάλθηκε στις 13.02.03 στον Προϊστάμενο του Τμήματος Απαλλοτριώσεων του Υπουργείου Πολιτισμού, θίγεται το θέμα των εκκρεμών υποθέσεων καταβολής αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις και ζητείται γενικότερη ενημέρωση για την αντιμετώπιση του όλου θέματος των εκκρεμών θεμάτων για τις προτεινόμενες προς απαλλοτρίωση ιδιοκτησίες.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, παρακαλούμε όπως αποστείλετε σε σύντομο χρονικό διάστημα, αναλυτικά τις απόψεις σας στο Συνήγορο του Πολίτη επί των προαναφερθέντων. Επιπλέον, παρακαλούμε όπως μας ενημερώσετε για τις ενέργειες στις οποίες έχετε ήδη προβεί ή/και προτίθεστε να προβείτε για τη γενικότερη επίλυση του θέματος.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφορία.

Με τιμή

Γιάννης Μιχαήλ
Βοηθός Συνήγορος του
Πολίτη

Συνημμένο έγγραφο : 1. Υπ' αριθ. 14183.2.3/13.02.03 έγγραφο του Συνηγούρου του Πολίτη.

Κοινοποίηση :

1. κ.κ. Περικλή, Θεόδωρο Λιβά
οδός Θεμιστοκλέους 1 & Πανεπιστημίου

2. κ. Σωτήρης Αντωνίου
πληρεξούσιος δικηγόρος
οδός Βουλής 14
105 63 Αθήνα

ΕΞ ΕΠΕΙΓΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Αθήνα 15 .5.2003

Αριθμ. Πρωτ
ΥΠΠΟ/ΤΔΑ/ΑΡΧ/Α1/Φ03/26403/1747

Διεύθυνση: Μπουμπουλίνας 20
10682 Αθήνα

Πληροφορίες: Α. Κορωνάκης

ΠΡΟΣ: Το Συνήγορο του Πολίτη
Χατζηγιάννη Μέξη 5
115 28 Αθήνα

Τηλ.: 8201264

Fax: 8201260

E-mail: protocol@dpka.culture.gr

ΘΕΜΑ: Έγγραφο αναφορά στο «Συνήγορο του Πολίτη» Σχετικά με την υπόθεση ακινήτου ιδιοκτησίας κ.κ Π. Λιβιά, Θ. Λιβιά κλπ, στη περιοχή του Μετς (αριθμ. πρωτ. υπόθεσης 18020/17.9.02).

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 18020.2.2/31.3.03 εγγράφου σας που αφορά στο θέμα σας γνωρίζουμε τα εξής:

Τα αναφερόμενα από τους ενδιαφερόμενους ιδιοκτήτες στο ιστορικό της υποθέσεως έως τις 27.2.02 ισχύουν ως έχουν.

Στις 27.3.02 η υπόθεση εισήχθη εκτός ημερησίας Διατάξεως στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο και εκ παραδρομής δεν ειδοποιήθηκαν οι ενδιαφερόμενοι να εκθέσουν τις απόψεις τους.

Για το λόγο αυτό και προκειμένου να ικανοποιηθεί το αίτημά τους, προτιθέμεθα να επαναφέρουμε την υπόθεση στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο. Ως εκ τούτου η προώθηση της διαδικασίας απαλλοτρίωσης δεν κινήθηκε από την Διεύθυνσή μας για τους παραπάνω λόγους.

Στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο θα τεθούν προς εξέταση και όλα τα συμπληρωματικά στοιχεία τα οποία υπέβαλαν οι ενδιαφερόμενοι.

Εσωτ Διανομή Α1

Η Διευθύντρια
Προϊστορικών κ' Κλασικών Αρχαιοτήτων
Νικολέττα Διβάρη - Βαλάκου

ΑΚΡΟΦΑΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας

Α. Στάμου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
Συνεδρίαση: 32/2-7-2003

ΘΕΜΑ 15^ο: Επανεξέταση του θέματος: «Έγκριση ή μη επανακήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτων για αρχαιολογικούς σκοπούς στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου, Κεφάλα, στο Μετς.

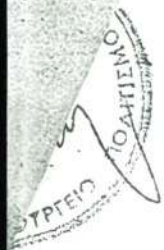
Εισηγήτρια: **Νικολέτα Βαλάκου**, Διευθύντρια Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του ΥΠ.ΠΟ.

Η Πρόεδρος λαμβάνοντας το λόγο εξηγεί ότι, όπως πιθανώς θα θυμούνται τα μέλη του ΚΑΣ, το συγκεκριμένο θέμα έχει μεγάλη προϊστορία, αφού σε διάφορες χρονικές στιγμές έχει κηρυχθεί η απαλλοτρίωσή του, αλλά ποτέ δεν έχει συντελεσθεί λόγω του υψηλού τιμήματος, το οποίο το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων αδυνατεί να εξασφαλίσει. Αναφέρει επίσης ότι το εν λόγω θέμα είχε συζητηθεί από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο στη Συνεδρίαση του της 23ης Μαρτίου 2002, το οποίο είχε γνωμοδοτήσει υπέρ της επανακήρυξης της απαλλοτρίωσης. Όμως το θέμα επανέρχεται στο Συμβούλιο, κατόπιν ένστασης των ιδιοκτητών, οι οποίοι με υπόμνημά τους προς τον κ. Υπουργό Πολιτισμού ζήτησαν την επανεξέταση του θέματος προκειμένου να παραστούν και να καταθέσουν τις απόψεις τους. Ο Υπουργός Πολιτισμού ζήτησε να επανέλθει το θέμα στο Συμβούλιο προκειμένου να ακουστεί και η άποψη των ιδιοκτητών. Εν τω μεταξύ μεσολάβησε η έκδοση του νέου Αρχαιολογικού Νόμου (3028/02 «Για την Προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς», του οποίου οι σχετικές διατάξεις θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν στη νέα γνωμοδότηση.

Η Πρόεδρος συνεχίζει λέγοντας ότι το Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων εξέτασε το θέμα και γνωμοδότησε αρνητικά για την πρόταση χαρακτηρισμού ως μνημείων ερειπωμένων χτισμάτων στην εν λόγω περιοχή. Όμως στη σχετική γνωμοδότησή του, που έχει συμπεριληφθεί και στην απόφαση του Υπουργού, αναφέρεται ότι ούτως ή άλλως ο χώρος αυτός ελέγχεται από τις Υπηρεσίες του ΥΠΠΟ, εξαιτίας της γεινιάσεως με πολύ σημαντικά μνημεία, την Ακρόπολη, το Ολυμπείο και το λόφο του Αρδηττού.

Η εισηγήτρια κ. Ν. Βαλάκου, Διευθύντρια Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, παίρνει το λόγο, επαναλαμβάνει πολύ συνοπτικά τα όσα ανέφερε και η Πρόεδρος και ζητά από την κ. Λ. Παρλαμά, Διευθύντρια της αρμόδιας Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, να παρουσιάσει το θέμα.

Η κ. Λ. Παρλαμά, Διευθύντρια της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, στην χωρική αρμοδιότητα της οποίας ανήκει το εν λόγω ακίνητο, αναφέρει ότι θα παρουσιάσει ένα σύντομο ιστορικό της υπόθεσης διατυπώνοντας και την άποψη της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων για αυτό το θέμα. Εξηγεί ότι πρόκειται για τον χώρο, που συναντά κανείς κατεβαίνοντας την σημερινή οδό Αρδηττού,

δίπλα στα σκαλοπάτια, όπου σώζεται ανάλημμα, ίσως και τμήμα του περιβόλου του ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας με τον φυσικό βράχο και σειρά ερειπωμένων σπιτιών. Στο άκρο αυτού του χώρου, βρίσκεται η θέση του ιερού της Αρτέμιδος, το οποίο κατεστράφη από τον Βοεβόδα των Αθηνών, Χασεκί το 1778. Η ανασκαφή Τραυλού προ δεκαετιών έδειξε ότι αυτό που έχει περισωθεί από αυτό το ιερό είναι μόνο ορισμένα λαξεύματα από την θεμελίωση. Υπενθυμίζει ότι στην περίοδο της δικτατορίας, στο χώρο του λόφου ο οποίος ήταν αδόμητος, έγινε η πρώτη βάρβαρη επέμβαση, με την ανέγερση μίας πολυκατοικίας ιδιοκτησίας κάποιου επωνύμου της εποχής. Τότε διαμορφώθηκε και η οδός Κούτουλα.

Διευκρινιστικά η κ. Παρλαμά αναφέρει ότι την πρώτη ανασκαφή στο χώρο την είχε κάνει ο Στάης, ο οποίος είχε διαπιστώσει ότι το ιερό της Αρτέμιδος Αγροτέρας δεν υπάρχει, πλην κάποιων λαξευμάτων. Ο Τραυλός επανήλθε γύρω στο '60 και στην ανασκαφή που διενήργησε αποκαλύφθηκε ένα σημαντικό χριστιανικό νεκροταφείο. Ο χώρος σήμερα σημαίνεται με πινακίδα, όπου σημειώνεται «θέση ιερού Αρτέμιδος Αγροτέρας».

Προσθέτει ότι οι διαμορφώσεις της δεκαετίας του '50-60 και η κατασκευή της οδού Αρδητιού, δημιούργησαν προβλήματα στο χώρο. Δεν είχαν όμως γίνει εκσκαφές όπως γίνεται σήμερα για την κατασκευή των σημερινών δρόμων. Η κ. Παρλαμά συνεχίζει λέγοντας ότι η αρμόδια Εφορεία πριν χρόνια θεώρησε ότι έπρεπε να κηρυχθεί απαλλοτριωτέο ολόκληρο το Ο.Τ., το οποίο περιβάλλεται από τις οδούς Κούτουλα, Κεφάλου (πίσω), Αρδητιού (μπροστά) και Θωμοπούλου. Όμως έληξε η προθεσμία της απαλλοτριώσεως, και ο χώρος επανακηρύχθηκε ως απαλλοτριωτέος. Το 1993-94 η αρμόδια Εφορεία έλαβε εντολή από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο να ξανασκάψει στην περιοχή. Αν και τότε η Εφορεία θεώρησε ότι η ανασκαφή δεν θα απέφερε κάτι νέο, εν τούτοις, η κ. Έφη Λυγκούρη, αρχαιολόγος της Γ' ΕΠΚΑ, διενήργησε την ζητηθείσα ανασκαφή, αλλά δεν βρήκε τίποτε περισσότερο. Μάλιστα αναγκάστηκε να σκάψει σε περιορισμένο χώρο διότι οι ιδιοκτήτες δεν επέτρεψαν να γίνει ανασκαφική έρευνα στα δικά τους οικόπεδα. Κατά τη διάρκεια της ανασκαφής υπήρξαν αντιδράσεις από έναν τοπικό σύλλογο τα μέλη του οποίου ενδιαφέρονται να μην χτιστεί αυτό το οικόπεδο όχι τόσο για την προστασία των αρχαίων, όσο για να μην περιορισθεί η θέα από δικά τους ακίνητα. Επισημαίνει ότι το κύριο επιχείρημα της Εφορείας από παλιά ήταν ότι πρόκειται για ένα σημείο που έχει σωθεί έστω και ένα μικρό δείγμα του φυσικού τοπίου της κοίτης του Ιλισσού. Το ιερό αυτό ήταν ένα φημισμένο παρλίσιο ιερό. Έγινε μια προσπάθεια να περιληφθεί στο πλαίσιο της Ενοποίησης, όμως η διέλευση του τραμ από εκεί απέκοψε οριστικά τη δυνατότητα, έστω και μελλοντικά, της όποιας ένταξης του χώρου αυτού στους χώρους της Ενοποίησης.

Η κ. Παρλαμά αναφέρει ότι η άποψη της Εφορείας είναι να μην χτιστεί η περιοχή. Τονίζει ότι είναι σύμφωνη με την εύρεση λύσεων, σύμφωνα με τις οποίες συνδυάζεται η ανέγερση οικοδομών αλλά και η ανάδειξη των αποκαλυφθέντων αρχαίων, αλλά μόνο στην περίπτωση που αυτά δεν βλάπτονται. Συμφωνεί ότι η τίμη της απαλλοτρίωσης είναι υψηλή, αλλά θεωρεί ότι εφόσον πρόκειται για εξαιρετικής σημασίας αρχαιολογικό χώρο, θα πρέπει να εξασφαλισθεί αυτό το ποσό. Επαναλαμβάνει ότι

πρόκειται για ένα χώρο που πραγματικά αξίζει να σωθεί, καθώς, αν απαλλοτριωθεί, μπορεί να καθαριστεί από τα υπάρχοντα ερείπια, να ξαναφανεί το νεκροταφείο, να φανούν τα όποια υπολείμματα του ιερού, και να αναβαθμισθεί η περιοχή. Μάλιστα, προτείνει να συνδυαστεί με ένα μικρό πάρκο για να μπορούν γενικά οι κάτοικοι της περιοχής να έχουν θέα από τον Λυκαβηττό μέχρι την Ακρόπολη, το Ολυμπίο, το Στάδιο και τον Εθνικό Κήπο. Η κ. Παρλαμά συνεχίζει λέγοντας ότι την προηγούμενη χρονιά, αμέσως μόλις έληξε η χρονική προθεσμία της κηρύξεως της απαλλοτρίωσης οι ιδιοκτήτες, στους οποίους δεν είχε διαφύγει το γεγονός, κατέθεσαν αίτηση ανοικοδομήσεως. Τότε το θέμα προωθήθηκε εκ νέου στο ΚΑΣ ώστε να αντιμετωπισθεί το ζήτημα. Οι ιδιοκτήτες όμως θεώρησαν ότι έπρεπε να παρίστανται στη σχετική συνεδρίαση, πράγμα που δεν έγινε και γι' αυτό επαναλαμβάνεται σήμερα το θέμα. Ενημερωτικά αναφέρει ότι το θέμα αφορά στις ιδιοκτησίες Γιακουμάτου, Λιβανού, Λιβιά, Φύσα και Ηλιάδη και συμπληρώνει ότι ο κ. Γιακουμάτος δεν έχει κάνει αίτηση ανοικοδομήσεως.

Η κ. Παρλαμά αναφέρει ότι έχει πληροφορηθεί ότι κάποια κυπριακή κατασκευαστική εταιρεία έχει αναλάβει να ανεγείρει εκεί ξενοδοχείο, και επαναλαμβάνει ότι η άποψη της Γ' ΕΠΚΑ είναι αρνητική.

Ο κ. Χ. Μπούρας ρωτά εάν θα μπορούσε το Συμβούλιο να θέσει περιορισμούς στο ύψος, στο μέγεθος και στη μορφή του κτηρίου σε περίπτωση που εδίδετο η σχετική άδεια.

Η κ. Παρλαμά εξηγεί ότι σε αυτή την περίπτωση δεν θα υπάρξει μόνο οπτική όχληση προς τα γύρω μνημεία, αλλά θα προκληθεί και άμεση βλάβη στις αρχαιότητες που έχουν αποκαλυφθεί εκεί.

Ο κ. Μπούρας ρωτά εάν οι ενδιαφερόμενοι γνωρίζουν τη σημασία του χώρου από αρχαιολογικής απόψεως, καθώς αυτό αποτελεί σοβαρό κριτήριο για την εξέλιξη της υπόθεσής τους. Θεωρεί ότι εφ' όσον παρίστανται είναι ευκαιρία να τους ενημερώσουν. Συμφωνεί με την κ. Παρλαμά ότι το θέμα δεν είναι αποκλειστικά αρχαιολογικό αλλά και περιβαλλοντικό και για αυτό καλό θα ήταν να αντιμετωπιστεί από κοινού με το Υπουργείο Περιβάλλοντος.

Ο κ. Θ. Θεοφανόπουλος συμφωνεί με την κ. Παρλαμά και τον κ. Μπούρα, λέγοντας ότι ανεξαρτήτως των συγκεκριμένων εγκειμένων αρχαιοτήτων, ο χώρος βρίσκεται εντός του αστικού ιστού, άρα το θέμα άπτεται και των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος.

Η κ. Παρλαμά αναφέρει ότι λίγο πιο πάνω από το εν λόγω ακίνητο το γωνιακό μπαρ έχει παραβεί την άδεια κατά δυο ορόφους, αλλά η Πολεοδομία δεν κάνει καμία παρέμβαση και η Αρχαιολογική Υπηρεσία δεν μπορεί να ασκήσει αστυνομικό έλεγχο. Επιπλέον κατασκευάστηκε διπλή ταράτσα με προσκτίσματα, αν και υπήρχε αρνητική εισήγηση της Εφορείας.

Η Πρόεδρος αναφέρει ότι η ίδια, ο Γενικός Διευθυντής Αναστηλώσεων, Μουσείων και Τεχνικών Έργων, κ. Β. Χανδακάς, η κ. Ε. Λυγκούρη και ο κ. Μ. Μιχαηλίδης, επιβλέπων του έργου στο Καλλιμάρμαρο, προ ημερών είχαν επισκεφθεί την περιοχή του Αρδηττού και είδαν τα αντικειμενικά προσκτίσματα του μπαρ που ακουμπούν σχεδόν στην μάνδρα του Αρδηττού.

Στο σημείο αυτό προσήλθαν ο κ. Σωτήρης Αντωνίου, ο κ. Περικλής Λιβιάς του Βασιλείου και ο κ. Περικλής Λιβιάς του Δημητρίου.

Ο κ. Σ. Αντωνίου δηλώνει ότι είναι δικηγόρος και εκπροσωπεί την ιδιοκτησία Λιβιά, την ιδιοκτησία Λιβανού και την ιδιοκτησία Φύσα. Προσθέτει ότι σε αυτό τον χώρο υπάρχουν άλλες δύο ιδιοκτησίες οι οποίες ανήκουν σε δυο εταιρείες, τις οποίες δεν εκπροσωπεί. Πρόκειται για τις ιδιοκτησίες 5 και 6, οι οποίες ανήκουν στις εταιρείες ΝΤΡΑΛΦΟ και ΝΙΑΛΚΟ αντίστοιχα.

Η κ. Παρλαμά παρατηρεί ότι η οικογένεια Λιβιά είχε δύο ιδιοκτησίες παλαιότερα, οι οποίες τώρα έχουν ενοποιηθεί.

Ο κ. Αντωνίου προσθέτει ότι στην οικογένεια Λιβιά ανήκει η ιδιοκτησία 3 και θέτει στη διάθεση του Συμβουλίου το τοπογραφικό, βάσει του οποίου προχώρησε η απαλλοτρίωση το 1995 και δείχνει τις εν λόγω ιδιοκτησίες.

Ο κ. Αντωνίου παραπονείται εκ μέρους των εντολέων του, για τη συμπεριφορά την οποία επέδειξαν ορισμένες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού, από του χρονικού σημείου που ήρθη η απαλλοτρίωση με την δημοσίευση της επιβεβαιωτικής απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού και του Υφυπουργού Οικονομικών στο σχετικό ΦΕΚ μέχρι σήμερα που εισήχθη το θέμα στο ΚΑΣ. Διαμαρτύρεται ότι οι υπηρεσίες του Υπουργείου παρέβλεψαν ένα νόμιμο και δίκαιο αίτημα των εντολέων του να παρασταθούν στην συνεδρίαση του ΚΑΣ στις 27.3.2002 και να εκθέσουν τις απόψεις τους. Βέβαια, αποδίδει το γεγονός σε αβλεψία κάποιων υπηρεσιών του Υπουργείου και όχι σε σκόπιμη ενέργεια.

Ο κ. Αντωνίου συνεχίζει λέγοντας ότι γνωρίζοντας τη σοβαρότητα του θέματος, το οποίο δυστυχώς διαιωνίζεται από το 1964, είχε ήδη καταθέσει στις 27.2 του 2000 έγγραφο αίτημα στην Γραμματεία του ΚΑΣ, στο οποίο ζητούσε, όταν εισάγονταν το θέμα στο Συμβούλιο, να ειδοποιηθούν για να παραστούν στη σχετική συνεδρίαση για να καταθέσουν τις απόψεις τους, διότι από το έτος 1964 μέχρι σήμερα δεν εκλήθησαν ποτέ, παρ' ότι σε πολλές συνεδριάσεις του ΚΑΣ, όπως συνάγεται μέσα από τα πρακτικά, παρίσταντο άτομα άσχετα με την ιδιοκτησία.

Η Πρόεδρος συμφωνεί με τα λεγόμενα του κ. Αντωνίου και εξηγεί ότι ξαναγίνεται η διαδικασία προκειμένου να παραστούν οι ενδιαφερόμενοι.

Ο κ. Αντωνίου διαμαρτύρεται διότι παρά τις πολλές και επανειλημμένες αιτήσεις του προς τις Υπηρεσίες του ΥΠΠΟ, το θέμα εισήχθη στο ΚΑΣ μετά από σχετική προσφυγή του ιδίου στον Συνήγορο του Πολίτη. Προσθέτει ότι το σχετικό έγγραφο έχει κοινοποιηθεί στην Αρχαιολογική Υπηρεσία. Ακολούθως, το θέμα προωθήθηκε στο ΚΑΣ έπειτα από παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη και όχι κατόπιν απλού αιτήματος των ενδιαφερομένων, οι οποίοι ήθελαν να ασκήσουν το κατοχυρωμένο δικαίωμά τους, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Συντάγματος.

Ο κ. Αντωνίου θεωρεί ότι το θέμα εστιάζεται στο γεγονός της συνεχούς και παράνομης δέσμευσης του εν λόγω ακινήτου από το 1964 μέχρι σήμερα. Μάλιστα το θέμα των ιδιοκτησιών Λιβιά, Λιβανού και Φύσα έχει ήδη εισαχθεί στο ΚΑΣ και δύο φορές κηρύχθηκε απαλλοτριωτέο χωρίς ποτέ μέχρι σήμερα να έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες της απαλλοτρίωσης με την καταβολή της δικαστικώς προσδιορισθείσας αποζημίωσης, πάντοτε με υπαιτιότητα του Ελληνικού Δημοσίου.

Στη συνέχεια ο κ. Αντωνίου, αναφέρει ότι θα παραθέσει ορισμένα στοιχεία τα οποία δεν ελήφθησαν υπ' όψιν στην προηγούμενη σχετική

συνεδρίαση. Ένα καθοριστικό στοιχείο είναι η αξία του ακινήτου. Μετά την δημοσίευση στο ΦΕΚ της απόφασης του Υπουργού για την ολοκλήρωση της διαδικασίας άρσης της απαλλοτρίωσης του χώρου, καθώς δεν κατετέθη η αποζημίωση εμπρόθεσμα, εντός δεκαοκταμήνου, όπως προβλέπει το Σύνταγμα, ξεκίνησε από πλευράς των ιδιοκτητών μια προσπάθεια αξιοποίησης του ακινήτου. Ακολουθώντας, ο κ. Αντωνιάδης, έπειτα από εντολή των πελατών του ήρθε σε επαφή με δυο κατασκευαστικές εταιρείες, τη ΣΑΪΠΑΚΟ, κυπριακή εταιρεία με εργοληπτική δραστηριότητα στην Ελλάδα και την εταιρεία ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΤΗΡΙΩΝ Κ.ΜΠΕΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ & ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ. Αυτές οι επαφές έγιναν τον Φεβρουάριο και το Μάρτιο του 2002. Οι προσφορές από τις δύο αυτές εταιρείες για τα 970 τ.μ. δηλαδή για την ιδιοκτησία Φύσα και Λιβά ήταν από μεν την εταιρεία ΜΠΕΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ 1.800.000.000 δρχ. τοις μετρητοίς και για την ιδιοκτησία του κ.Λιβανού ο οποίος δεν ήθελε να εκποιήσει το οικόπεδο, αλλά να του δοθεί αντιπαροχή, προσφέρθηκε το ποσοστό αντιπαροχής 55%. Η πρόσφορά από την ΣΑΪΠΑΚΟ ήταν 1.550. 000. 000 δρχ. για τις δύο ιδιοκτησίες και ποσοστό αντιπαροχής για την ιδιοκτησία Λιβανού 55%.

Είναι λοιπόν εύκολα αντιληπτό ότι πρόκειται περί σημαντικού περιουσιακού στοιχείου, το οποίο δυστυχώς οι ιδιοκτήτες επί 40 χρόνια δεν έχουν τη δυνατότητα να το αξιοποιήσουν. Εξηγεί ότι οι διαδικασίες δεν προχώρησαν από το '64 μέχρι σήμερα, όχι από υπαιτιότητα των ιδιοκτητών, αλλά λόγω υπαιτιότητας των δημόσιων υπηρεσιών.

Θέτει υπόψη του Συμβουλίου ορισμένα γεγονότα τα οποία συνάγονται από τα πρακτικά του Συμβουλίου από το 1964 μέχρι σήμερα. Ομολογεί ότι αναγκάστηκε, για να έχει μια εικόνα του αντικειμένου, να ζητήσει αντίγραφα των σχετικών πρακτικών.

Το θέμα των ακινήτων Λιβά, Λιβανού, Φύσα εισήχθη για πρώτη φορά στο ΚΑΣ το 1964, σύμφωνα με τα πρακτικά της συνεδρίασης στις 20.6.1964. Από τα πρακτικά του ΚΑΣ επιβεβαιώνονται τρία πράγματα:

- 1) Ότι ο ναός κατεστράφη ολοσχερώς το έτος 1778 από τον τότε Βοεβόδα των Αθηνών Χατσή Αλή Χασεκί για την ανέγερση τείχους πέριξ της πόλεως των Αθηνών.
- 2) Ότι τα ελάχιστα λείψανα του ναού που υπήρχε τότε είναι διαστάσεων 7,40 X 14,22, δηλαδή σύνολο 105,2 τ.μ. Τα 105,2 τ.μ. αντιστοιχούν στην ιδιοκτησία η οποία βρίσκεται στη γωνία Αρδηττού και Κούτουλα. Πρόκειται ιδιοκτησία με πρόσοψη 9,33 μ. και εμβαδόν 102 τ.μ. την οποία οι μέχρι σήμερα γνωμοδοτήσεις του ΚΑΣ ήθελαν να δεσμεύσουν.
- 3) Επιπλέον, επιβεβαιώνεται, βάσει των πρακτικών του '64, σύμφωνα με την ανασκαφή του Σκιά το 1897, ότι η ακριβής θέση του ιερού τοποθετείται στη συμβολή των οδών Κούτουλα και Αρδηττού, όπου υπάρχει βράχος με λαξεύματα. Επιπλέον, είναι χαρακτηριστική η έκθεση των τότε μελών του Συμβουλίου του ΚΑΣ, Νικολάου Πλάτωνος και του Φοίβου Σταυρόπουλλου, στην οποία αναφέρονται τα εξής: «Λαβόντες γνώση της από 10.4.64 υποβληθείσης ημίν εκθέσεως ταύτισεως της θέσεως του ιωνικού ναού της Δήμητρος παρά τον Ιλισσόν δηλούμεν ότι συμφωνούμε απολύτως και άνευ επιφυλάξεως προς τας εν τη εκθέσει διατυπούμενες απόψεις, καθώς η θέση του Ιερού Ναού προσδιορίζεται στη γωνιά των οδών Αρδηττού και

Κούτουλα παρά τη νέα λεωφόρο Ιλισσού και συνεχίζει περαιτέρω. Το ήμισυ σχεδόν των λειψάνων του ναού (προφανώς αυτά για τα οποία μιλούσε και ο Τραυλός) εξαφανίστηκαν, αφού απεκόπησαν υπό των διερχομένων οδών προβληματικό παραμένει αν υπό τας οικοδομάς διασώζονται εισέτι έστω και ολίγα λείψανα δοθέντος ότι κατά τας μαρτυρίας των περιοίκων κατά την οικοδόμηση των οικιών εγένοντο εκβραχισμοί».

Το θέμα εισάγεται για δεύτερη φορά στο ΚΑΣ στις 7.7.64 και από τα σχετικά πρακτικά επιβεβαιώνεται πανηγυρικά η θέση του ναού. Μόνο ένα μέλος του Συμβουλίου διαφωνεί τοποθετώντας τη θέση του ναού κοντά στην Αγία Φωτεινή. Το ΚΑΣ γνωμοδοτεί να απαλλοτριωθεί το ακίνητο, να διαμορφωθεί αρχαιολογικός χώρος ελεύθερος και επισκέψιμος υπό την αίρεση μελέτης διαμόρφωσής του και πιθανής επέκτασης του τελικώς απαλλοτριωθιζομένου χώρου.

Στις 18 Ιανουαρίου του 1972 η οικογένεια Λιβά υποβάλλει, δια του κ. Μπέγκερ, πολιτικού μηχανικού, αίτηση για χορήγηση οικοδομής άδειας. Έπ' ευκαιρία αυτής της αιτήσεως εισάγεται ξανά το θέμα στο ΚΑΣ και κηρύσσεται όλο το Ο.Τ. απαλλοτριωτέο λόγω υπάρξεως στον συγκεκριμένο χώρο αναλήμματος του αρχαίου ιερού, το οποίο αναφέρεται από περιηγητές του παρελθόντος αιώνας.

Η αλήθεια όμως, κατά τη γνώμη του κ. Αντωνίου, είναι διαφορετική. Το 1972, όπως συνάγεται, από δημοσιεύματα εγκρίτων εφημερίδων της εποχής, όπως η «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» της 7^{ης} Σεπτεμβρίου του 1974, η τότε σύζυγος του δικτάτορα Παπαδόπουλου αγόρασε το 1972 οροφοδιαμέρισμα και για να μην χάσει τη θέα προς την Ακρόπολη κηρύχθηκε όλο το συγκεκριμένο Ο.Τ. απαλλοτριωτέο. Ο κ. Αντωνίου θέτει στη διάθεση του Συμβουλίου τα σχετικά αποκόμματα.

Ο κ. Αντωνίου συνεχίζοντας θεωρεί ότι το τότε Συμβούλιο αυτοαναιρέθηκε με την επόμενη συνεδρίαση που ανακάλεσε την απόφαση της απαλλοτρίωσης ως μη επαρκώς αιτιολογημένη, σύμφωνα με τα πρακτικά του. Βεβαίως δεν υπονοεί ότι το τότε Συμβούλιο παρεσύρθη, αλλά ότι από τα πρακτικά και από τα δημοσιεύματα της εποχής συνάγεται ότι αγοράσθηκε το συγκεκριμένο διαμέρισμα και κατόπιν τούτου ανακλήθηκε η απαλλοτρίωση.

Ο κ. Αντωνίου συνεχίζει λέγοντας ότι στις 13.4.93 εισάγεται εκ νέου στο Αρχαιολογικό Συμβούλιο το θέμα με εισηγήτρια την κ. Ρωμιοπούλου, η οποία αφού έκανε αναφορά στις διάφορες μεταβολές που υπέστη ο ναός, σύμφωνα με τη σχετική βιβλιογραφία, κατέληξε στο γεγονός ότι ο ναός κατεστράφη το 1778. Παράλληλα εισηγήθηκε στο Συμβούλιο υπέρ της απαλλοτρίωσης ώστε να διαμορφωθεί πλέον ο χώρος ως χώρος γενικότερου πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Δηλαδή υπάρχει διάσταση γνώμης ως προς τον σκοπό της απαλλοτρίωσης. Άλλοτε το ΚΑΣ γνωμοδοτεί για την ανάδειξη του ιερού της Αρτέμιδος, άλλοτε για να διαμορφωθεί ως χώρος γενικότερου πολιτιστικού ενδιαφέροντος, άλλοτε για να διαμορφωθεί ως χώρος πρασίνου και άλλοτε ως χώρος ιστορικής αναφοράς. Όμως, κατά την άποψη του κ. Αντωνίου, στην περιοχή των Αθηνών, στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής όλοι οι χώροι έχουν ιστορική αναφορά και ιστορική μνήμη. Αυτό πάντως που είναι βεβαιωμένο πέραν πάσης αμφιβολίας, πράγμα που επιβεβαιώνεται από σχετικά έγγραφα, είναι το γεγονός ότι δεν σώζεται ναός στην συγκεκριμένη περιοχή.

Ο κ. Αντωνίου συνεχίζει λέγοντας ότι το 1994 ανετέθη στην Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων την κ. Λυγκούρη να διενεργηθεί ανασκαφή στο συγκεκριμένο χώρο για να διαπιστωθούν εάν υπάρχουν ή όχι αρχαία. Η θέση της κ. Λυγκούρη ήταν η εξής: «Η πρόσφατη ανασκαφή στον διαθέσιμο χώρο απέδειξε αυτό που ήταν ήδη γνωστό, ότι δηλαδή έχουν εξαφανιστεί και τα ελάχιστα ίχνη αρχαίου ναού, τα οποία είχαν εντοπιστεί από τον Σκιά στα τέλη του περασμένου αιώνα εξαιτίας της ανεγέρσεως οικοδομών και την διάνοιξη της οδού Αρδηττού».

Μετά τις πιο πάνω διαπιστώσεις, η κ. Παρλαμά εισηγήθηκε τότε την απαλλοτρίωση των ακινήτων όχι για την προστασία και την ανάδειξη του ναού, αλλά γιατί τούτο αποτελεί τμήμα του κατ' εξοχήν τοπίου της πόλεως των Αθηνών και ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα σημεία μνήμης της κοίτης του Ιλισού. Στις 24.5.95, μετά τη διενέργεια από την Γ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, ανασκαφών συνήλθε εκ νέου το ΚΑΣ, προκειμένου να αποφανθεί περί της απαλλοτριώσεως ή όχι των ιδιοκτησιών. Στη συγκεκριμένη συνεδρίαση παρέστησαν όλοι εκτός από τους ιδιοκτήτες. Παρέστησαν ο Σύλλογος Αρδηττός, η Ένωση Πολιτών, εκπρόσωπος του ICOMOS και η εταιρεία Ελλήνων Σκηνοθετών.

Ο κ. Αντωνίου αναφέρει ότι όσα είχε πει ο κ. Σαβαλάνος στη συγκεκριμένη συνεδρίαση είναι αποκαλυπτικά. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι «Οι παριστάμενοι στη συγκεκριμένη συνεδρίαση του ΚΑΣ σκοπεύουν να ασκήσουν πίεση στο Συμβούλιο για την λήψη συγκεκριμένης απόφασης που θα είναι ευνοϊκή γι' αυτούς και όχι γιατί σέβονται την ιερότητα του χώρου. Σήμερα δεν υπάρχει ούτε Ιλισός, ούτε αρχαία, απλά επιχειρείται ένας εκβιασμός την προέλευση του οποίου νομίζω ότι εύκολα καταλαβαίνουμε.» Ο κ. Αντωνίου καταλήγει ότι παρά ταύτα το ΚΑΣ προχώρησε κατά πλειοψηφία στην γνωμοδότηση για απαλλοτρίωση όλου του Ο.Τ.

Κατά τον κ. Αντωνίου, είναι άξιον προσοχής το περιεχόμενο του από 1.3.99 έγγραφο της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων προς το γραφείο της τότε Υπουργού με θέμα την σχετική επερώτηση της τότε βουλευτού του Συνασπισμού, κ. Μαρίας Δαμανάκη, στο οποίο αναφέρονται επί λέξει: «Η Εφορεία μας έχοντας υπόψη όλα τα στοιχεία των αρχαιολογικών ερευνών στο συγκεκριμένο χώρο, την ιστορία του τόπου καθώς και την πρόσφατη ανασκαφική έρευνα που διενεργήθηκε στους ελεύθερους χώρους του Ο.Τ., η οποία επιβεβαίωσε ότι έχουν εξαφανιστεί και τα ελάχιστα ίχνη ναού που είχαν εντοπιστεί από τον Α. Σκιά στα τέλη του περασμένου αιώνα, εισηγήθηκε την απαλλοτρίωση ολοκλήρου του Ο.Τ. ως τμήμα του κατ' εξοχήν ιστορικού τοπίου της πόλεως των Αθηνών και ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα σημεία της όχθης του Ιλισού και όχι για την ανάδειξη και συντήρηση του ναού».

Και ο κ. Αντωνίου συνεχίζει ότι «...είναι πλέον γνωστό ότι η καταστροφή του ναού προκλήθηκε το 1778 και ήταν σχεδόν ολοκληρωτική, ενώ τα ελάχιστα ίχνη της θεμελιώσεώς του καταστράφηκαν κατά την κατασκευή της παλαιάς οδού Αρδηττού και από την ανέγερση κατοικιών με υπόγεια. Σήμερα σώζεται μόνο μικρό τμήμα του αναλημματικού τοίχου του ανδρήρου πάνω στο οποίο χτίστηκε ο ναός και το οποίο διατηρείται στην νότια πλευρά της λεωφόρου Αρδηττού...»

Ο κ. Αντωνίου συνεχίζει λέγοντας ότι το έτος 1985 και με βάση τη σχετική γνωμοδότηση του ΚΑΣ για απαλλοτρίωση του ακινήτου ξεκίνησε

η διαδικασία απαλλοτριώσεως. Από την πλευρά των ενδιαφερομένων έγινε προσπάθεια να επιστρεφθούν οι διαδικασίες και παρέστησαν σε όλες τις σχετικές δίκες. Η υπόθεση έφτασε στο Εφετείο, το οποίο όρισε τιμή μονάδος. Από της δημοσίευσής της αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου μέχρι τον καθορισμό οριστικής τιμής μονάδος παρήλθε 18μηνο. Δηλαδή το Δημόσιο είχε υποχρέωση να καταθέσει το ποσόν της απαλλοτρίωσης που επιδικάστηκε, μέχρι τις 18 Αυγούστου 2001, αλλά δεν το κατέθεσε. Ο κ. Αντωνίου προσθέτει ότι: «Δέκα μέρες προτού περάσει η προθεσμία για την άρση της απαλλοτρίωσης, έρχεται το ίδιο το Δημόσιο και χαρακτηρίζει τα υπάρχοντα κτίσματα ως ιστορικά μνημεία και αρχίζει ένας άλλος πλέον αγώνας αποχαρακτηρισμού των κτισμάτων.» Τελικά το θέμα έφτασε στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων, το οποίο γνωμοδότησε ομόφωνα υπέρ του μη χαρακτηρισμού. Όλη αυτή η διαδικασία στοίχισε άλλα δύο χρόνια μέχρι να ληφθεί από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων η απόφαση ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για να χαρακτηριστούν ως ιστορικά μνημεία.

Η Πρόεδρος αναφέρει ότι έχει στη διάθεσή της το υπόμνημα των ενδιαφερομένων προς τον Συνήγορο του Πολίτη όπου αναφέρονται τα εξής: «Λίγο πριν εκπνεύσει το διάστημα με το οποίο θα επανερχόταν εκ του νόμου η αυτοδίκαιη ανάκληση της απαλλοτρίωσης, δηλαδή στις 18.8.1999, η Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού, Τμήμα Νεωτέρων Μνημείων γνωμοδότησε στις 30.7.99 υπέρ του χαρακτηρισμού των κτισμάτων του Ο.Τ. ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων. Ωστόσο όπως αναφέρεται και κατωτέρω τα ανωτέρω κτίσματα είχαν κριθεί ήδη τελεσιδικώς ως επικίνδυνα και άμεσα κατεδαφιστέα».

Η Πρόεδρος αναφέρει ότι στις 6.12.99 το συγκεκριμένο θέμα εισάγεται στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων. Συνεχίζει διαβάζοντας το υπόμνημα του κ. Αντωνίου αναφερόμενη στο υπ' αριθμόν 31/99 πρακτικό του, σύμφωνα με το οποίο ανεβλήθη η έκδοση γνωμοδότησης με δέσμευση να επανεξετασθεί στις 13.1.2000, πράγμα το οποίο δεν έγινε. Εξετάστηκε εν τέλει στις 12.7.2001 και στις 25.1.2002 εκδόθηκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση.

Ακολούθως ο κ. Αντωνίου θέτει υπόψη της Επιτροπής και ένα έγγραφο της τότε Υπουργού Πολιτισμού προς την Βουλή των Ελλήνων με το οποίο επιβεβαιώνεται ότι στο συγκεκριμένο χώρο δεν υπάρχει σήμερα ίχνος ναού.

Η κ. Παρλαμά επισημαίνει ότι είναι λάθος ο κ. Αντωνίου να θεωρεί ότι το μόνο ενδιαφέρον της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας είναι το ιερό της Αρτέμιδος.

Ο κ. Αντωνίου αναφέρει ότι εάν το Ελληνικό Δημόσιο θέλει το ακίνητο, να προχωρήσει τις διαδικασίες της απαλλοτρίωσης, να καταβάλλει την αποζημίωση και να πάρει το ακίνητο. Εάν δεν το θέλει, να το αποδεσμεύσει για να το αξιοποιήσουν οι ιδιοκτήτες. Θεωρεί αδιανόητο σε μια ευνομούμενη Πολιτεία να δεσμεύεται η ατομική ιδιοκτησία επί 40 χρόνια. Κατά τη γνώμη του η σωστή λύση από πλευράς δικαίου και ηθικής είναι αυτό το οποίο εισηγήθηκε η κ. Παρλαμά στην προηγούμενη σχετική συνεδρίαση, η οποία πρότεινε να απαλλοτριωθεί το κομμάτι αυτό που υποτίθεται ότι υπάρχουν σήμερα κάποια ίχνη του ναού, αυτό που είναι στην γωνία της οδού Αρδηττού και Κούτουλα, να απελευθερωθεί το

υπόλοιπο ακίνητο και να τεθούν περιορισμοί στους όρους δόμησης ώστε να μπορούν οι ιδιοκτήτες να αξιοποιήσουν την περιουσία τους.

Πληροφοριακά αναφέρει ότι η οικογένεια Φύσα κατάγεται από την Κύπρο και έχασε όλη της την περιουσία στην Κυρήνεια και αναφέρει ότι ο κ. Φύσας συχνά του λέει ότι έχασε στην Κύπρο την περιουσία του από τον Αττίλα, αλλά στην Ελλάδα χάνει την περιουσία του από την Ελληνική Δημοκρατία, εξαιτίας των γνωμοδοτήσεων των αρμοδίων οργάνων.

Η Πρόεδρος ρωτά εάν οι υπόλοιποι παριστάμενοι έχουν να προσθέσουν κάτι και αυτοί απαντούν ότι τους έχει καλύψει ο κ. Αντωνίου.

Ο κ. Αντωνίου πιστεύει ότι οι δεσμεύσεις στα ακίνητα, όταν εντοπίζονται αρχαιολογικά ευρήματα, πρέπει να είναι ισομερείς προς κάθε κατεύθυνση. Παρά ταύτα, αναφέρει, ότι το ακίνητο της Εθνικής Τράπεζας στην οδό Αιόλου και Σοφοκλέους έχει χτιστεί πάνω σε αρχαία. Σε αυτό το σημείο εντοπίζεται η περιοχή της αχαρνικής πύλης της οχύρωσης των Αθηνών και το ακίνητο αυτό έχει χτιστεί κυριολεκτικά πάνω στα αρχαία. Όμως στο Μέτς, με την απλή υποψία, ότι εκεί κάποτε υπήρχε ένας ναός, γίνεται προσπάθεια να δεσμευθεί ένα ακίνητο και να στερηθεί από τους ιδιοκτήτες το δικαίωμα να το εκμεταλλευτούν.

Η κ. Παρλαμά εξηγεί ότι τα αρχαία που βρέθηκαν εκεί που κτίσθηκε το κτήριο της Εθνικής Τραπέζης, έχουν διατηρηθεί αλώβητα κάτω από το κτήριο. Επαναλαμβάνει ότι ο Αρδηττός και γενικά η περιοχή όπου υπήρχε το ιερό της Αρτέμιδος Αγροτέρας είναι ένας από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Αθήνας. Στην περιοχή αυτή περνούσε ο Ιλισσός και στις όχθες του υπήρχε σειρά ιερών, ένα από τα οποία είναι και αυτό της Αγροτέρας. Εκτός όμως από το εν λόγω ιερό, αυτό που έχει μεγαλύτερη σημασία είναι τα αρχαία που υπάρχουν σ' αυτή την περιοχή, και τα οποία θα αποκαλυφθούν εάν ολοκληρωθεί η ανασκαφή. Διότι ακόμα και αν δοθεί έγκριση να κτισθεί ο χώρος, σύμφωνα με τον αρχαιολογικό νόμο, θα προηγηθεί ανασκαφή στην περιοχή, από τα αποτελέσματα της οποίας εξαρτάται η περαιτέρω τύχη του οικοπέδου. Και αν γίνει ανασκαφική έρευνα για παράδειγμα στην ιδιοκτησία Φύσα, θα βρεθεί η συνέχεια του βυζαντινού νεκροταφείου, θα βρεθεί τμήμα του περιβόλου του ιερού και ό,τι έχει απομείνει από την αρχαία όχθη του Ιλισσού. Και συνεχίζει ότι η Αρχαιολογική Υπηρεσία είναι υποχρεωμένη να προστατεύσει στο σύνολο του αυτό το ιστορικό τοπίο. Και αν δεν βρεθούν αρχαία και ανεγερθεί η οικοδομή, οι τιμές οι οποίες δόθηκαν δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, διότι υπολογίσθηκαν με την αξία που έχει ένα ακίνητο στην περιοχή χωρίς αρχαία.

Ο κ. Αντωνίου διαμαρτύρεται λέγοντας ότι παρέθεσε πραγματικά γεγονότα τα οποία βγαίνουν μέσα από τα πρακτικά του Συμβουλίου και εξέφρασε τη δικαιολογημένη αγανάκτηση των πολιτών οι οποίοι είχαν την τύχη ή την ατυχία να έχουν ένα ακίνητο στην περιοχή του Αρδηττού. Επιπλέον παρατηρεί ότι είναι λίγο αργά να ενδιαφερθεί τώρα το ΚΑΣ για τα αρχαία της περιοχής και για την αρχαία κοίτη του Ιλισσού, αφού δε σώζεται τίποτε από αυτά.

Η κ. Παρλαμά θεωρεί ότι ο κ. Αντωνίου προσβάλλει με τα λεγόμενά του το ΚΑΣ.

Η Πρόεδρος παρακαλεί να σταματήσει ο διάλογος και να επανέλθουν στην ουσία του θέματος.

Η κ. Παρλαμά τονίζει ότι το Συμβούλιο γνωρίζει πολύ καλά την αρχαιολογική και ιστορική σημασία του χώρου. Επαναλαμβάνει ότι η ανασκαφή του 1994 δεν ολοκληρώθηκε. Έγινε μόνο μέσα στην κοίτη της παλιάς οδού Αρδηττού, διότι οι ιδιοκτήτες των γύρω οικοπέδων δεν επέτρεψαν στην εκπρόσωπο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, την κ. Λυγκούρη να εισέλθει και να διενεργήσει ανασκαφική έρευνα, αν και υπήρχε η σχετική οδηγία από το ΚΑΣ.

Ο κ. Αντωνίου διαβάζει έγγραφο της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων με ημερομηνία, Αθήνα 25 Νοεμβρίου 1994, αρ. πρωτ. Φ1/8 2613 και την υπογραφή της Προϊσταμένης, κ. Λ. Παρλαμά: «Η Εφορεία διενέργησε από τις 14 Σεπτεμβρίου την έρευνα αυτή, δια της επιμελήτριας των αρχαιοτήτων κ. Λυγκούρη, εκτενή αναφορά της οποίας επισυνάπτουμε. Όπως ήταν αναμενόμενο, η πρόσφατη ανασκαφή στον διαθέσιμο χώρο»

Σχετικά με το έγγραφο το οποίο διαβάζει ο κ. Αντωνίου, η κ. Παρλαμά εξηγεί ότι όταν έγραψε το εν λόγω έγγραφο δεν γνώριζε ότι η κ. Λυγκούρη υποχρεώθηκε να σκάψει στην παλιά ανασκαφή και να μην προχωρήσει και στα όμορα ανερευνήτα οικόπεδα, σύμφωνα με τις οδηγίες του ΚΑΣ.

Ο κ. Αντωνίου εξηγεί ότι ο υπόλοιπος χώρος καλύπτεται από ερειπωμένα κτίσματα τα οποία πρέπει να γκρεμιστούν.

Η κ. Παρλαμά διαφωνεί λέγοντας ότι δεν είναι ανάγκη να γκρεμιστούν τα κτίσματα. Ο χώρος μπορεί να καθαρισθεί και να γίνει η ανασκαφή.

Ο κ. Αντωνίου επισημαίνει ότι εάν υπάρχουν αρχαία και βέβαια θα αναδειχθούν. Αλλά δεν είναι σωστό να δεσμεύεται η περιουσία των πολιτών επί 40 χρόνια, χωρίς να προχωρά η διαδικασία απαλλοτρίωσης.

Η κ. Παρλαμά παραδέχεται ότι ο κ. Αντωνίου έχει δίκιο ως προς την χρόνια δέσμευση της ιδιωτικής περιουσίας και την άμεση ανάγκη καταβολής του τιμήματος της απαλλοτρίωσης, αλλά τονίζει ότι κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την ύπαρξη αρχαίων.

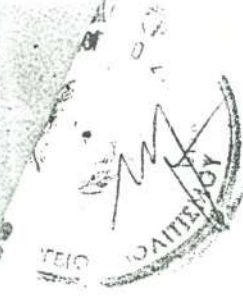
Ο κ. Αντωνίου παρατηρεί ότι για παράδειγμα η ιδιοκτησία Φύσα, όπου έχει βρεθεί τμήμα της όχθης του Ιλισσού, δεν θα σώσει τις αρχαιότητες και τα νεκροταφεία, εφόσον όλη η περιοχή του λόφου του Μετς έχει οικοδομηθεί. Χαρακτηρίζει το ενδιαφέρον της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας για το συγκεκριμένο χώρο μάλλον όψιμο. Αναρωτιέται εάν είναι δυνατόν ο λόφος του Μετς και του Αρδηττού που είναι οικοδομημένος, να διασωθεί εάν δεσμευθούν οι εν λόγω ιδιοκτησίες.

Η κ. Παρλαμά παρατηρεί ότι πολλές καταστροφές στις αρχαιότητες έγιναν στην δεκαετία του '60, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι σήμερα δεν πρέπει να προστατευθεί ό,τι απέμεινε.

Η Πρόεδρος εξηγεί ότι με βάση τα λεγόμενα του κ. Αντωνίου, οι ιδιοκτήτες δεν έχουν αντίρρηση με τη λύση της απαλλοτρίωσης.

Ο κ. Αντωνίου τονίζει ότι αυτό που επιδιώκει είναι να μην δαιμονίζεται αυτή η κατάσταση. Αυτό που επιθυμούν οι ιδιοκτήτες είναι να προχωρήσει το θέμα της απαλλοτρίωσης ή να αποδεσμευθεί το ακίνητο. Μάλιστα στις δύο τελευταίες σχετικές συνεδριάσεις του ΚΑΣ αντί να κληθούν οι άμεσα ενδιαφερόμενοι, παρέστησαν μόνο κάποιοι όψιμοι υποστηρικτές των αρχαίων μνημείων.

ΧΑΝΕ...

Σχετικά με τα λεγόμενα του κ. Αντωνίου, ο κ. Χανδακός επαναλαμβάνει ότι υπήρξε αμέλεια και γι' αυτό τον λόγο επαναλαμβάνεται η Συνεδρίαση, στην οποία εκλήθησαν κανονικά οι ενδιαφερόμενοι.

Ο κ. Αντωνίου επικαλείται και πάλι τα λεγόμενα του κ. Σαβαλάνου, από τη Συνεδρίαση 24/1/1995 και τονίζει ότι σήμερα δεν υπάρχει πλέον ούτε Ιλισός, ούτε αρχαία, απλά επιχειρείται ένας εκβιασμός.

Η Πρόεδρος παρακαλεί τον κ. Αντωνίου να μην επαναλαμβάνει τα όσα είπε και προηγουμένως και εξηγεί ότι ο κ. Σαβαλάνος εξέφρασε τότε την άποψη του, το τότε Συμβούλιο τον άκουσε και γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία υπέρ της απαλλοτριώσεως, πράγμα το οποίο άλλωστε υπαγορεύεται από τους κανόνες της λειτουργίας του.

Ο κ. Αντωνίου επισημαίνει ότι ο κ. Σαβαλάνος είχε νόμιμη ψήφο στο Συμβούλιο και η Πρόεδρος συμφωνεί εξηγώντας ότι το Συμβούλιο είναι ένα διεπιστημονικό όργανο το οποίο γνωμοδοτεί προς τον Υπουργό Πολιτισμού, οι δε γνωμοδοτήσεις του είναι είτε ομόφωνες είτε κατά πλειοψηφία.

Ο κ. Π. Λιβάς λαμβάνοντας το λόγο αναφέρει ότι λέγεται Περικλής Λιβάς του Βασιλείου και είναι ένας εκ των συνιδιοκτητών. Τονίζει ότι, αν και έως τώρα, δεν κατέστη δυνατό να αξιοποιήσει την ιδιοκτησία του, πληρώνει στην Εφορία κανονικά, γιατί όταν υποβάλει φορολογική δήλωση, η ιδιοκτησία του συμπίπτει να μην δεσμεύεται από την Αρχαιολογική Υπηρεσία, άρα φορολογείται κανονικά.

Ο κ. Π. Λιβάς λαμβάνοντας το λόγο αναφέρει ότι ονομάζεται Περικλής Λιβάς του Δημητρίου και είναι ένας εκ των συνιδιοκτητών.

Ο κ. Λ. Κολώνας ρωτά τον κ. Αντωνίου, ποια είναι η αντικειμενική αξία συνολικά και ο κ. Αντωνίου απαντά ότι δεν γνωρίζει τη σημερινή αντικειμενική αξία του χώρου, αλλά γνωρίζει ότι η εμπορική είναι τεράστια.

Ο κ. Κολώνας θεωρεί ότι δεν είναι δυνατόν να έχει εμπλακεί σε μια τόσο μεγάλη υπόθεση και να μην γνωρίζει την αντικειμενική αξία του χώρου αυτή την στιγμή.

Ο κ. Αντωνίου απαντά ότι το τετραγωνικό κόστιζε περίπου 400.000 δραχμές.

Ο κ. Κολώνας ρωτά τον κ. Αντωνίου, πόσα χρόνια χειρίζεται αυτή την υπόθεση και αυτός απαντά ότι ασχολείται με την υπόθεση από το 1995.

Ο κ. Κολώνας ρωτά τον κ. Αντωνίου, εφόσον ασχολείται με την υπόθεση από το '95 και εφόσον καταλογίζει στο ΚΑΣ σειρά παλινδρομήσεων και αβλεψιών, γιατί δεν προέβη παλαιότερα σε μηνύσεις.

Ο κ. Αντωνίου απαντά ότι αυτό είναι θέμα των ιδιοκτητών των ακινήτων.

Στο σημείο αυτό απεχώρησαν οι κκ. Σ. Αντωνίου, Π. Λιβάς και Π. Λιβάς

Η κ. Βαλάκου αναφέρει ότι η εισήγηση της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων είναι υπέρ της εμμονής στην προηγούμενη γνωμοδότηση, για την κήρυξη της απαλλοτριώσεως με την αιτιολογία της προστασίας του συγκεκριμένου αρχαιολογικού χώρου και της μελλοντικής ανάδειξής του. Δηλαδή μετά την απαλλοτρίωση θα υπάρχει η δυνατότητα της ανασκαφής, της αναδείξεως των υπολοίπων αρχαιοτήτων και της ανάδειξης του συγκεκριμένου αρχαιολογικού χώρου, σύμφωνα και με την επιστημονική πρόταση που έχει διατυπωθεί, από τις έρευνες που έχουν

γίνει από το τέλος του 19^{ου} αι. και σύμφωνα και με τη σχετική πρόταση της Εφορείας Αρχαιοτήτων, σε σχέση με την σημασία του χώρου και την σύνδεση του με τους σημαντικότετους αρχαιολογικούς χώρους της γύρω περιοχής.

Ο κ. Μπούρας ζητά από τον κ. Θεοφανόπουλο λεπτομέρειες για τις δυνατότητες από πλευράς γνωμοδοτήσεως του ΚΑΣ και Υπουργικής Αποφάσεως, περιορισμού ενός κτηρίου που θα μπορούσε ενδεχομένως να κτισθεί εκεί.

Ο κ. Θεοφανόπουλος απαντά ότι το πρόβλημα υπήρχε από το 1987 όταν είχε έρθει στο Υπουργείο.

Η κ. Παρλαμά προσθέτει ότι από την οδό Αρδηττού μέχρι πίσω το νεκροταφείο, υπάρχει περιορισμός υψών βάσει του διατάγματος του 1975, το οποίο έχει συνυπογράψει και ο Υπουργός Πολιτισμού.

Η κ. Παρλαμά θεωρεί ότι, ο,τιδήποτε κτισθεί εκεί, θα εξαρτηθεί από την ανασκαφή που θα προηγηθεί.

Ο κ. Μπούρας παρατηρεί ότι για να γίνει ανασκαφή θα πρέπει να δοθεί οικοδομική άδεια, πράγμα που οδηγεί σε φαύλο κύκλο.

Η κ. Παρλαμά θεωρεί ως μόνη λύση την απαλλοτρίωση, ώστε να καταστεί δυνατόν να κατεδαφιστούν τα υπάρχοντα ερειπωμένα κτίσματα και να ανασκάφει ο υπόλοιπος χώρος.

Ο κ. Κριτζάς αναφέρει ότι όταν υπηρετούσε στη Γ' ΕΠΚΑ είχε δαπανήσει πολύ χρόνο για να ξεκαθαριστεί η ιδιοκτησιακή κατάσταση αυτών των οικοπέδων. Βέβαια και οι ιδιοκτήτες έχουν δίκιο καθώς ταλαιπωρούνται 40 χρόνια. Τονίζει όμως ότι σε πολλές γκραβούρες φαίνεται ο ναός στον Ιλισσό, ο οποίος βέβαια κατεδαφίστηκε, αλλά σώζονται ορισμένα μέλη του στο Μουσείο και πλέον ακόμα και αυτό το απλό λάξευμα πάνω στον βράχο είναι το τελευταίο σεβάσμιο λείψανο αυτού του ναού. Τα ήδη υπάρχοντα ίχνη επαρκούν, αλλά αν γίνει η ανασκαφή του υπόλοιπου χώρου, θα υπάρξουν επιπλέον στοιχεία. Όμως τα ορατά αρχαία δεν είναι ο μοναδικός λόγος που οδηγεί στην απαλλοτρίωση. Στον περιβάλλοντα χώρο υπάρχουν σημαντικότερα μνημεία, αλλά έχουν κτισθεί τόσες πολυκατοικίες γύρω από το λόφο του Αρδηττού, που κοντεύει να είναι χαμηλότερος από το περιβάλλον του. Επομένως, ο συνδυασμός αρχαίων, πρασίνου και ιστορικής μνήμης του χώρου, αποτελούν βασικές αιτιολογίες για να προταθεί η κήρυξη της απαλλοτρίωσης. Αλλά όταν φτάνει η ώρα να κατατεθούν τα χρήματα προκύπτουν διάφορα προβλήματα από το ΤΑΠΑ, η απαλλοτρίωση δεν ολοκληρώνεται και έτσι διαιωνίζεται η ίδια κατάσταση. Θεωρεί ότι καλό θα ήταν να εξετάσουν το ενδεχόμενο συνεννόησης με το ΥΠΕΧΩΔΕ και το Δήμο. Ακόμη και οι περίοικοι θα πρέπει να συμβάλουν για να αποκτήσει ευταξία ο χώρος.

Ο κ. Η. Μαριολάκος συμφωνεί με την πρόταση της κ. Παρλαμά. Βέβαια παραμένει το ερώτημα πώς θα εξασφαλισθεί αυτό το ποσό, καθώς αυτή τη στιγμή δεν κοστίζει λιγότερο από 600 εκατομμύρια το στρέμμα.

Η Πρόεδρος παρατηρεί ότι το 1999 η τιμή ήταν 472.838.000 δρχ.

Ο κ. Μαριολάκος επισημαίνει ότι εν τω μεταξύ έχουν αυξηθεί οι αντικειμενικές αξίες και θεωρεί ότι πρέπει να δεχτούν την απαλλοτρίωση.

Η κ. Παρλαμά επαναλαμβάνει ότι, όπως γνωρίζει πολύ καλά το Συμβούλιο, η ίδια τίθεται υπέρ των κατά περίπτωση λύσεων, όπου μπορούν να συνυπάρξουν τα σύγχρονα οικοδομήματα με τα αρχαία

κατάλοιπα. Σε αυτή όμως την περίπτωση δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστεί μία τέτοια λύση. Επισημαίνει ότι εάν απαλλοτριωθεί ο χώρος και κατεδαφιστούν τα υπάρχοντα ερείπια, η ανασκαφή θα επεκταθεί, θα βρεθεί το υπόλοιπο νεκροταφείο και είναι πιθανόν να βρεθεί ένα ακόμη κτίσμα του ιερού της Αρτέμιδος.

Ο κ. Μπούρας παρατηρεί ότι η κ. Παρλαμά πρότεινε να βρεθούν φορείς να συμμετάσχουν στη δαπάνη για την απαλλοτρίωση του χώρου και αναρωτιέται ποιός θα αναλάβει να έρθει σε επαφή με αυτούς τους φορείς.

Η Πρόεδρος θεωρεί ότι οι αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΠΟ θα πρέπει να στραφούν στο ΥΠΕΧΩΔΕ.

Από τη συζήτηση προκύπτει ότι τα μέλη του Συμβουλίου τίθενται υπέρ της απαλλοτρίωσης. Η Πρόεδρος προτείνει η γνωμοδότηση να συμπληρωθεί με τη δυνατότητα απ' ευθείας αγοράς αναγνωρίζοντας το δίκιο των ιδιοκτητών. Χαρακτηρίζει την υπόθεση γόρδιο δεσμό και για αυτό απαιτούνται δραστικές λύσεις. Συνεχίζει λέγοντας ότι εφόσον το Συμβούλιο γνωμοδοτήσει για την απευθείας αγορά, θα ενεργοποιηθεί η Επιτροπή Εκτίμησης, σύμφωνα με το οικείο άρθρο του νόμου προκειμένου να καταλήξει στο ποσό που θα απαιτηθεί. Βέβαια θα πρέπει να υπάρξει αποδοχή της τιμής από τους ιδιοκτήτες. Αν δεχτούν την απευθείας αγορά με το ποσόν που μπορεί το Ελληνικό Δημόσιο να διαθέσει, καλώς. Σε αντίθετη περίπτωση θα επιλεγεί η διαδικασία της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, υπό την προϋπόθεση ότι θα υπάρξει εντολή από τον Υπουργό Πολιτισμού.

Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο αφού έλαβε υπ' όψιν του τα ανωτέρω καθώς και τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153/Α/28-6-2002) «Περί προστασίας των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς», γνωμοδοτεί ομόφωνα υπέρ της απευθείας εξαγοράς ή απαλλοτρίωσης του συνόλου του οικοδομικού τετραγώνου που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου στο Μετσ για τους παρακάτω λόγους:

- 1) Για την προστασία των εγκειμένων αρχαιοτήτων και του περιβάλλοντός τους, δεδομένου ότι στον χώρο αυτό διασώζεται το μοναδικό παριλίσιο τοπίο, με μικρό τμήμα του πρηνούς της αρχαίας κοίτης του Ιλισού, τμήμα βράχου και αναλήμματος του παριλίσιου Ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας και μέρος νεκροταφείου της ύστατης αρχαιότητας.
- 2) Προκειμένου να ανασκαφεί και ο υπόλοιπος χώρος του οικοδομικού τετραγώνου, μετά την κατεδάφιση των παλαιών οικιών και να ερευνηθεί η συνέχεια του νεκροταφείου και του ιερού, έτσι ώστε να προστατευτεί και αναδειχθεί ο μοναδικής ιστορικότητας αυτός τόπος, ο οποίος περιβάλλεται από σημαντικότερα αρχαία μνημεία και χώρους, όπως το Ολυμπείο

και οι λόφοι Αγρας και Αρδηττού και συνυπάρχει με σύγχρονα
μνημεία αρχιτεκτονικής, όπως το Ζάππειο και το Καλλιμάρμαρο.

Η Πρόεδρος
Λίνα Μενδώνη

Η Γραμματέας
Ανθή Ντόβα

Ακριβές Αντίγραφο
Η Προϊσταμένη
της Γραμματείας του ΚΑΣ

Μαρία Λαγογιάννη
Μαρία Λαγογιάννη
Αρχαιολόγος με βαθμό Α'

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
& ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ & ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ
ΜΝΗΜΕΙΩΝ & ΑΡΧΑΙΟΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αθήνα 29-9-2003

Αριθμ. Πρωτ

ΥΠΠΟ/ΤΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ03/56440/3768

Διεύθυνση: Μπουμπουλίνας 20
10682 Αθήνα

Πληροφορίες: Α. Κορωνάκης

Τηλ.: 8201349

Fax: 8201260

E-mail: protocol@dpka.culture.gr

ΠΡΟΣ: Τη Δ/νση Απαλλοτριώσεων

κ' Ακίνητης Περιουσίας

Βασιλέως Ηρακλείου 12

Αθήνα

ΚΟΙΝ: 1. ΤΑΠΑ

Ελ. Βενιζέλου 57 Αθήνα

2. Τη Γ' ΕΠΚΑ

Αιόλου 1 κ' Πελοπίδα

10555 Αθήνα

ΘΕΜΑ: Έγκριση επανακήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτου για αρχαιολογικούς σκοπούς, στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται απ' τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα - Θωμοπούλου και Κεφάλου στο Μετς.

Σας αποστέλλουμε το πρακτικό της υπ. αριθ.32/2.7.2003 Συνεδρίαστος ΚΑΣ, υπέρ της επανακήρυξης της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως ή απευθείας εξαγοράς του συνόλου του οικοδομικού τετραγώνου που περιβάλλεται από τις οδούς, Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου στο Μετς, για αρχαιολογικούς λόγους, καθώς και το φάκελο της υποθέσεως και παρακαλούμε για τις ενέργειές σας.

Συνημμένα: ένας φάκελος

Εσωτ. Διαν:

Τμήμα Α1

Η Διευθύντρια
Προϊστορικών κ' Κλασικών Αρχαιοτήτων

Νικολέττα Διβάρη - Βαλάκου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ
ΠΡΟΪΣΤΟΡ. ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Αθήνα, 16 Ιουνίου 2004

Αρ. Πρωτ.: 2863

Ταχ. Δ/ση: Αιόλου 1 & Πελοπίδα - 105 55
Τηλέφωνο: 2103251744 - 2103219776
Τηλεομοιοτυπία (FAX): 2103218883
Πληροφορίες: Π. Μπούγια

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Πολιτισμού
Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και
Πολιτιστικής Κληρονομιάς
ΚΟΙΝ.: 1) Υπουργείο Πολιτισμού
Γραφείο κ. Υφυπουργού
Πολιτισμού
✓ 2) Υπουργείο Πολιτισμού
ΓΔΑΠΚ-ΔΠΚΑ
Τμήμα Αρχαιολογικών Χώρων,
Μνημείων και Αρχαιογνωστικής
Έρευνας
Μπουμπουλίνας 20-22
106 82 Αθήνα

ΘΕΜΑ: Ευπρεπισμός του χώρου
πλησίον του ναού της Αρτέμιδος
Αγροτέρας

Απαντώντας στο με αρ. πρ. 40364/5605/9-6-2004 έγγραφό σας, με το οποίο ζητείτε τις απόψεις και ενδεχόμενες ενέργειές μας για τον ευπρεπισμό του χώρου πλησίον του σπαράγματος από το θεμέλιο του αρχαίου ναού της Αρτέμιδος Αγροτέρας, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Το οικοδομικό τετράγωνο, το οποίο ορίζεται από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα και περικλείει και τον αρχαιολογικό χώρο (τμήμα του αναλημματικού τοίχου του ναού, τμήμα υστερορρωμαϊκού νεκροταφείου) ευρίσκεται σε διαδικασία απαλλοτριώσης μετά από πρόσφατη γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου. Η Εφορεία μας έχει ζητήσει με το με αρ. πρ. Φ1/8/828/17-3-2004 έγγραφό της από τους ιδιοκτήτες των ετοιμορρόπων ακινήτων στην άμεση γειτονία των αρχαιοτήτων να μεριμνήσουν για την κατεδάφισή τους, επειδή υποβαθμίζουν τον αρχαιολογικό χώρο και δημιουργούν ένα εγκατελελειμένο τοπίο στο ιστορικό κέντρο. Αυτό άλλωστε έχει ζητηθεί με τα με αρ. πρ. 17531/3425/96/78107-11/26-7-1999 έγγραφα του Τμήματος Αυθαιρέτων-Επικινδύνων της Δ/σης Πολεοδομίας του Δήμου Αθηναίων.

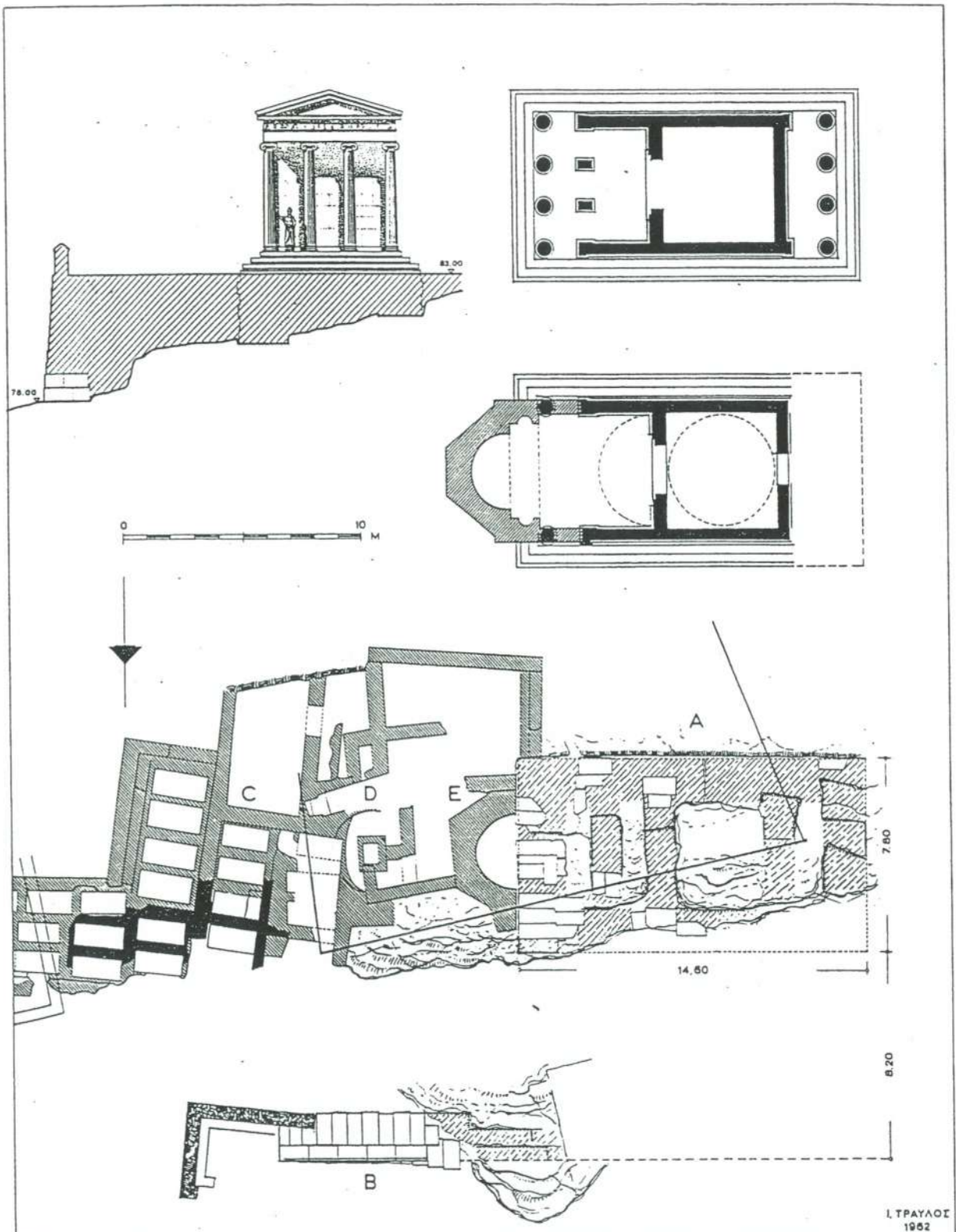
Δεδομένου ότι ο εξώστης βόρεια των αρχαιοτήτων και δυτικά των προς κατεδάφιση ακινήτων είναι ιδανικός για τη θέαση του παριλισίου τοπίου, του Ολυμπίου αλλά και της Ακροπόλεως, η Υπηρεσία μας προτείνει τη βελτίωση της επίστρωσης του δαπέδου του εξώστη και του προστατευτικού κιγκλιδώματος και την απόκρυψη των ερειπίων με εικονογραφημένα πετάσματα. Η όψη του διαλυθέντος ναού και μια χαλκογραφία του ειδυλλιακού τοπίου με τα αρχαία ερείπια, όπως έχουν αποτυπωθεί στο έργο των Stuart-Revet (βλ. συν. φωτοτυπίες), κρίνονται ως πολύ εποπτικά για την ευχερέστερη κατανόηση εκ μέρους των επισκεπτών των λειψάνων. Τα πετάσματα δεν θα δυσχεράνουν ενδεχόμενη κατεδάφιση των νεωτέρων οικιών, ενώ η διδακτικότητα τους θα είναι αδιαμφισβήτητη.

Επειδή η παρέμβαση αυτή προϋποθέτει δαπάνη για την κατασκευή και την εγκατάσταση των πετασμάτων, η οποία δεν έχει προβλεφθεί, η Εφορεία μας απευθύνθηκε στο πρόγραμμα εξωραϊσμού προσόψεων του ΑΘΗΝΑ 2004 (υπεύθυνη κ. Ελίνα Δάλλα) και αναμένει σχετική απάντηση. Πάντως, στο πλαίσιο του ευπρεπισμού των αρχαιολογικών χώρων αρμοδιότητός μας, έχει προγραμματισθεί καθαρισμός και του εν λόγω σημείου στο μέτρο του δυνατού, αφού η παραμονή εντός των ερειπίων είναι επικίνδυνη.

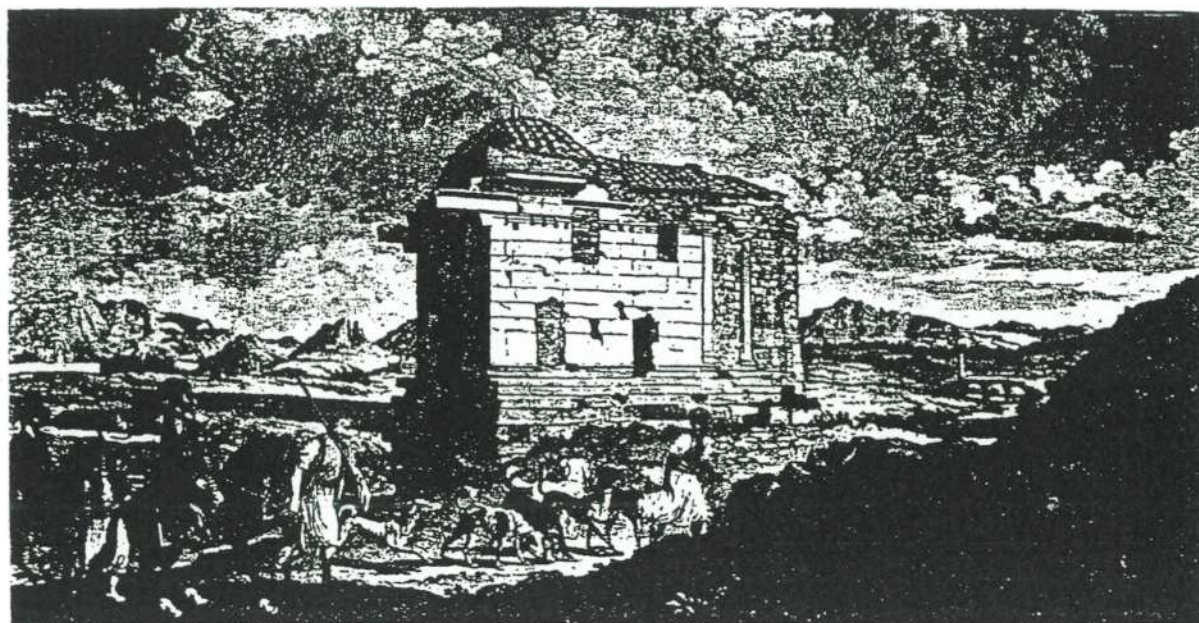

Η Διευθύντρια της Εφορείας

Ν. ΔΙΒΑΡΗ ΒΑΛΑΚΟΥ

156 Temple of Artemis Agrotera, 448 B.C., restored elevation and plan. Plan of the temple as Christian church A. Foundations of the temple - B. Retaining wall - C. Christian graves - D. Apse of the early Christian church - E. Apse of the 17th c. church.

159 Temple of Artemis Agrotera, seen from the SW and, to the right, the Ilissos bridge in front of the Stadium. Drawn by Stuart and Revett, 1751-1753.

ΠΕΛΛΑΓΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
16.12
27-12-03

Ν.Τ.Α. ΓΕΝΩΜΗ
Κο Κοσώρα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
Αρ. Πρωτ. 11643
Ημερομηνία 5.12.03

ΕΞΩΔΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ - ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ

1. Περικλή Λιβά του Βασιλείου
2. Θεόδωρου Λιβά του Περικλέους
3. Περικλή Λιβά του Δημητρίου
4. Αλέξανδρου Λιβά του Δημητρίου
5. Ευγενίας χας Δημητρίου Λιβά, απάντων κατοίκων Αθηνών, οδός
Θεμιστοκλέους 1, Τ.Κ. 106 77

Κείμενο ημερομηνίας 25/12/2003
Ημέρες Αύγουστο 25/45
Ε. Β. Μ. Γκιμπελίου
Παναγιώτης Παναγιώτου
Μ.Ε. Δ.Ε. 25-ΠΕΤ/02/14
25/12/03

ΠΡΟΣ

Μ.Γ.Δ.Α
Μ

Το Ελληνικό Δημόσιο νόμιμα εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό
Πολιτισμού κ. Ευάγγελο Βενιζέλο που κατοικοεδρεύει στην Αθήνα,
οδός Μπουμπουλίνας αριθμ. 20 - 22.

Είμαστε κύριοι εξ' αδιαιρέτου ενός ακινήτου (οικοπέδου) το οποίο
βρίσκεται στο Δήμο Αθηναίων στη περιοχή «Μετρο» και στο Ο.Τ. που
περικλείεται από τις οδού Αρδητιού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και
Κούτουλα επιφανείας 493,20 τ.μ. περίπου.

Το ακίνητο μας αυτό μαζί με όλα τα άλλα ακίνητα που βρίσκονται στο
ίδιο Ο.Τ. τελεί όπως καλά γνωρίζετε από το έτος 1964 δηλαδή εδώ και
σαράντα (40) χρόνια με διάφορα προσχήματα και παράνομες
μεθοδεύσεις των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού με
τις οποίες καταστρατηγούνται ευθέως θεμελιώδη συνταγματικά μας
δικαιώματα, υπό καθεστώς πλήρους δέσμευσης η οποία ισοδυναμεί
με απροκάλυπτη δήμευση της περιουσίας μας.

Χαρακτηριστικό δε των παρανόμων ενεργειών των Υπηρεσιών του
Υπουργείου Πολιτισμού είναι το γεγονός ότι το θέμα του ακινήτου μας
εισήχθη μέχρι σήμερα στο «ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ» (ΚΑΣ)
προκειμένου να γνωμοδοτήσει εάν συντρέχουν ή όχι οι ουσιαστικές

προϋποθέσεις απαλ/σης του εννέα (9) φορές και συγκεκριμένα στις 20.06.1964 (πρακτικό Νο 41) 07.07.1964 (πρακτικό Νο 44), 18.01.1972 (πρακτικό Νο 3), 23.04.1974 (πρακτικό Νο 5) 03.04.1993 (πρακτικό Νο 14), 26.07.1994 (πρακτικό Νο 23), 24.01.1995, 27.03.2002 (πρακτικό Νο 13) και 02.07.2003 (πρακτικό 32) και κάθε φορά γνωμοδοτούσε υπέρ της απαλ/σης ολόκληρου του Ο.Τ. αυτού για διαφορετικούς λόγους, άλλοτε «για να διαμορφωθεί η περιοχή ως χώρος γενικώτερου πολιτιστικού ενδιαφέροντος» άλλοτε «για την ανάδειξη του ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος», άλλοτε «για να διασωθεί η αρχαία κοίτη του Ιλισσού» και άλλοτε «για να διενεργηθούν ανασκαφές προκειμένου να βρεθεί η συνέχεια του βυζαντινού νεκροταφείου» χωρίς ποτέ μέχρι σήμερα να ολοκληρωθούν με υπαιτιότητα του Ελληνικού Δημοσίου οι αναγκαίες διαδικασίες.

Ενδεικτικά της βραδύτητας αλλά και της προκλητικής αδιαφορίας των καθ' ύλην αρμοδίων υπηρεσιών του Ελληνικού Δημοσίου, η οποία πολλές φορές όχι μόνο ξεπερνά τα όρια του εμπαιγμού αλλά καταστρατηγεί και συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματα μας ως ελλήνων πολιτών, είναι τα πιο κάτω γεγονότα: α) Το έτος 1995 με τη με αριθμ. 1062073/3864/0010/09.06.1995 κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού (ΦΕΚ 431/22.07.1995) κηρύχθηκε σε αναγκαστική απαλ/ση ολόκληρο το Ο.Τ. στο οποίο βρίσκεται το ακίνητο μας «για λόγους δημόσιας ωφέλειας και ειδικότερα για την προστασία, συντήρηση και ανάδειξη του ιερού Αρτέμιδος Αγροτέρας...». Το Ελληνικό όμως Δημόσιο και ενώ είχαν ολοκληρωθεί όλες οι αξιούμενες από το Νόμο δικαστικές διαδικασίες δεν κατέθεσε όπως είχε υποχρέωση τη δικαστικώς καθορισθείσα αποζημίωση μέσα στη νόμιμη προθεσμία με αποτέλεσμα να επέλθει σύμφωνα με το άρθρο 11 του ΠΔ 797/1971 και το άρθρο 17 παρ. 4 του Συντάγματος αυτοδίκαιη ανάκληση της απαλ/σης η οποία βεβαιώθηκε με την υπ:

αριθμ. 1001242/145/0010/2002 κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Οικονομικών (ΦΕΚ 78/12.02.2002).

β) Στις 27.02.2002 δηλαδή, ολίγες ημέρες μετά τη δημοσίευση στο ΦΕΚ της πιο πάνω απόφασης καταθέσαμε στη γραμματεία του Κ.Α.Σ. την από 25.02.2002 με αριθμ. πρωτ. 158/2002 αίτηση μας αντίγραφο της οποίας κοινοποιήσαμε στη Δ/νση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (τμήμα Αρχαιολογικών χώρων) η οποία ετέθη στο φάκελλο του ακινήτου μας, με την οποία καταστήσαμε γνωστό στο Κ.Α.Σ. το νόμιμο αίτημα μας ότι σε περίπτωση που για οποιονδήποτε λόγο φερόταν ενώπιον του θέμα που θα αφορούσε το ακίνητο μας να ειδοποιηθούμε ώστε να παρασταθούμε και να εκθέσουμε τις απόψεις μας. Παραταύτα το Κ.Α.Σ. συζήτησε αιφνιδίως και μάλιστα εκτός ημερησίας διάταξης το θέμα επανακήρυξης του ακινήτου μας σε απαλλοτρίωση στις 27.03.2002 χωρίς να ειδοποιηθούμε και, γνωμοδότησε με το με αριθμ. 13/27.03.2002 πρακτικό του κατά πλειοψηφία *«υπέρ τη επανακήρυξη της απαλ/σης ολόκληρου του Ο.Τ. για λόγους προστασίας του χώρου του ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και του ευρύτερου περιβάλλοντος χώρου του»* μειοψηφούντων κατά τη πιο πάνω συνεδρίαση των κ.κ. Ιωάννη Σαβαλάνου, Βασιλείου Χάνδακα, Βασιλείου Λαμπρινουδάκη και Λιάνας Παρλαμά οι οποίοι εισηγήθηκαν όπως *«η απαλ/ση περιοριστεί στο τμήμα της γωνίας Αρδηττού και Κουτούλα όπου κατά τη γνώμη τους υπάρχουν κάποια ίχνη του ιερού και στο υπόλοιπο τμήμα του Ο.Τ. να επιβληθούν ειδικοί όροι δόμησης»*.

γ) Στις 02.07.2003 δηλαδή μετά παρέλευση δέκα πέντε (15) και πλέον μηνών και ύστερα από συνεχείς προφορικές και έγγραφες διαμαρτυρίες μας τόσο προς τη Δ/νση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων όσο και προς την Ιεραρχία του Υπουργείου Πολιτισμού με τις οποίες επισημαίναμε τη παράνομη επί μισό περίπου αιώνα δέσμευση - δήμευση της περιουσίας μας, αλλά και την αθέμιτη και προσβλητική αδιαφορία που επέδειξαν οι υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού σε ειδική

αίτηση μας για αυτοπρόσωπη εμφάνιση ενώπιον του Κ.Α.Σ., δηλαδή σε ικανοποίηση συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων μας ως Ελλήνων πολιτών, αλλά και επείγουσα παρέμβαση της ανεξάρτητης αρχής «ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ» εισήχθη εκ νέου στο Κ.Α.Σ., το θέμα περί επανακηρύξεως ή όχι του ακινήτου μας σε απαλ/ση.

Είναι δε χαρακτηριστικό της προχειρότητας αλλά και της ευκολίας με την οποία τα μέλη του Κ.Α.Σ. γνωμοδότησαν και μάλιστα ομόφωνα κατά τη πιο πάνω συνεδρίαση υπέρ της απαλ./σης ή της απ' ευθείας εξαγοράς του συνόλου του οικοδομικού τετραγώνου που βρίσκεται το ακίνητο μας το γεγονός ότι ενώ κατά τη συνεδρίαση της 27.03.2002 πολλά εκ των μελών του Κ.Α.Σ. μεταξύ των οποίων και η κατά τόπο αρμόδια Δ/ντρια της Γ' Ε.Π.Κ.Α. Λ. Παρλαμά υπεστήριξαν αυτό το οποίο απέδειξαν οι μελέτες διακεκριμένων επιστημόνων (Ι. Τραυλός, Ν. Πλάτων, Φ. Σταυρόπουλος, Σβόρωνος κλπ.) ότι δηλαδή ο ναός κατεστράφη το έτος 1798, από το τότε Βοεδά των Αθηνών Χατζή Αλή Χασέκη, καταστροφή η οποία συνεχίστηκε και ολοκληρώθηκε κατά τη περίοδο της δικτατορίας, ότι από τις ανασκαφές των ετών 1992 - 1993 δεν εντοπίσθηκαν υπολείμματα του ναού παρά μόνο το ανάλημμα του στη γωνία Κουτούλα και Αρδηττού και ότι η δαπάνη απαλ./σης ολόκληρου του Ο.Τ. είναι πολύ μεγάλη με αποτέλεσμα, τα μέλη αυτά να γνωμοδοτήσουν *«υπέρ της απαλ./σης μόνο του τμήματος που βρίσκεται γωνία Αρδηττού και Κουτούλα στο δε υπόλοιπο τμήμα του Ο.Τ. να επιβληθούν ειδικοί όροι δόμησης»*, τα ίδια αυτά μέλη στη συνεδρίαση του Κ.Α.Σ. της 02.07.2003 γνωμοδοτούσαν ομόφωνα υπέρ της απαλ./σης ή της απ' ευθείας εξαγοράς ολόκληρου του Ο.Τ. Και ευλόγως διερωτάται κανείς τι μεσολάβησε κατά το χρονικό διάστημα από τη συνεδρίαση της 27.03.2002 μέχρι τη συνεδρίαση της 02.07.2003 ώστε τα πιο πάνω μέλη αυτά του Κ.Α.Σ. να αναιρέσουν τη προηγούμενη γνωμοδότηση τους, δεδομένου ότι κατά το πιο πάνω χρονικό διάστημα δεν πραγματοποιήθηκε καμμία ανασκαφή στο ακίνητο μας που να δικαιολογεί την απαλ./ση αυτού, ούτε και

κατέστη δυνατή η ένταξη του στο πρόγραμμα Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων, αφού σύμφωνα με τα όσα υπεστήριξε η κα Παρλαμά κατά τη συνεδρίαση της 02.07.2003 η διέλευση του τραμ από την ευρύτερη περιοχή «απέκοψε οριστικά τη δυνατότητα έστω και μελλοντικά». ένταξης του ακινήτου μας στους χώρους ενοποίησης:

Η απάντηση κ. Υπουργέ στο πιο πάνω ερώτημα είναι αυτή που εδόθη έστω και έμμεσα από την ίδια τη κα Παρλαμά κατά τη συνεδρίαση της 02.07.2003, η οποία με τρόπο γλαφυρό και αποκαλυπτικό της αλήθειας δήλωσε επί λέξει τα εξής: «Το 1993 -94 η αρμόδια Εφορεία έλαβε εντολή από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο να ξανασιάψει τη περιοχή, αν και τότε η Εφορεία θεώρησε ότι η ανασκαφή δεν θα απέφερε κάτι νέο εν τούτοις η κ. Έφη Λυγκούρη Αρχαιολόγος της ΓΕΠΚΑ διενήργησε τη ζητηθείσα ανασκαφή αλλά δεν βοήθη τίποτα περισσότερο.....Κατά τη διάρκεια της ανασκαφής υπήρξαν αντιδράσεις από ένα τοπικό Σύλλογο τα μέλη του οποίου ενδιαφέρονται να μην χτιστεί αυτό το οικόπεδο όχι τόσο για την προστασία των αρχαίων, όσο για να μην περιορισθεί η θέα από τα δικά τους ακίνητα» αλλά και από τον ίδιο το κ. Σαβαλάνο κατά τη συνεδρίαση του Κ.Α.Σ. της 24.01.1995, ο οποίος σχολιάζοντας τη πολυπληθή παράσταση στο Κ.Α.Σ. διαφόρων ατόμων ασχέτων με τα ακίνητα τόνισε επί λέξει ότι: «...αυτοί παρέστησαν για να ασκήσουν κάποια πίεση στο Συμβούλιο για τη λήψη κάποιας συγκεκριμένης απόφασης ευνοϊκής γι' αυτούς», καταλήγοντας με την εξής δήλωση: «Σήμερα δεν υπάρχει ούτε Ιμσός ούτε αρχαία ούτε τίποτα. Απλά επιχειρείται ένας εκβιασμός τη προέλευση του οποίου νομίζω ότι εύκολα καταλαβαίνουμε...».

Άξιο δε προσοχής αλλά και δηλωτικό της παράνομης συμπεριφοράς και της νοοτροπίας αλλά και της αδικαιολόγητης βραδύτητας με την οποία οι καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού δια των αρμοδίων οργάνων τους αντιμετώπισαν μέχρι σήμερα αλλά και εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν το θέμα του ακινήτου μας αλλά και

εμάς τους ιδιοκτήτες προσωπικά είναι το γεγονός ότι ενώ στις 08.09.2003 δηλαδή δύο (2) και πλέον μήνες μετά την τελευταία συνεδρίαση του Κ.Α.Σ. καταθέσαμε μαζί με τους άλλους συνιδιοκτήτες των ακινήτων στη Γραμματεία του Κ.Α.Σ. τη με αριθμ. 833/03 αίτηση μας με την οποία ζητούσαμε να μας χορηγηθούν αντίγραφα των πρακτικών της συνεδρίασης 02.07.2003 τα πρακτικά αυτά μας χορηγήθηκαν και μάλιστα ύστερα από την με αριθμ. πρωτ. 27701/21.10.2003 παραγγελία του κ.Εισαγγελέως Πρωτοδικών Αθηνών στον οποίο αναγκαστήκαμε να προσφύγουμε στις 09.12.2003.

Επειδή μέχρι σήμερα και παρά το γεγονός ότι το Κ.Α.Σ. κατά τη τελευταία συνεδρίαση του της 02.07.2003 (προ δμήνου περίπου) γνωμοδότησε για μία ακόμη φορά παράνομα και αδικαιολόγητα υπέρ της απ' ευθείας εξαγοράς ή απαλ/σης του συνόλου του ο.τ. που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου, δεν έχει προχωρήσει από πλευράς του Ελληνικού Δημοσίου οποιαδήποτε διαδικασία είτε για απευθείας εξαγορά αυτού είτε για τη κήρυξη σε αναγκαστική απαλ/ση.

Επειδή η τεχνηέντως συνεχιζόμενη από πλευράς των αρμοδίων υπηρεσιών του Ελληνικού Δημοσίου βραδύτητα στο θέμα του ακινήτου μας, οδηγεί σε διαιώνιση της συνεχιζόμενης εδώ και σαράντα (40) χρόνια παράνομης δέσμευσης του ακινήτου μας συνεπεία της οποίας στερούμαστε κάθε δικαιώματος πώλησης, ανοικοδόμησης ή της καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο εκμετάλλευσης αυτού και γενικότερα όλων των δικαιωμάτων μας που απορρέουν από το Σύνταγμα και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Για όλους τους πιο πάνω λόγους

Διαμαρτυρόμενοι για τη μέχρι σήμερα παράνομη δέσμευση - δήμευση του ακινήτου μας και με την επιφύλαξη κάθε νομίμου δικαιώματος μας.

Σας καλούμε

Όπως εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος από της κοινοποιήσεως της παρούσης, προβείτε στην αποκατάσταση της νομιμότητας πράγμα, που σεις γνωρίζετε καλλίτερα από τον καθένα και, που δεν μπορεί να είναι άλλο από την άμεση απελευθέρωση του ακινήτου μας, θέτοντας έτσι τέλος στις έκνομες ενέργειες και τον εμπαιγμό μας.

Αρμόδιος Δικαστικός Επιμελητής να επιδώσει νόμιμα τη παρούσα προς το Ελληνικό Δημόσιο νόμιμα εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Πολιτισμού κ. Ευάγγελο Βενιζέλο που κατοικοεδρεύει στην Αθήνα (οδός Μπουμπουλίνας αριθμ. 20 - 22) προς γνώση και για τις νόμιμες συνέπειες, αντιγράφοντας ολόκληρη την παρούσα στην έκθεση επίδοσης.

Οι εξωδίκως δηλούντες

1. Περικλής Βασ. Λιβάς

2. Θεόδωρος Περ. Λιβάς

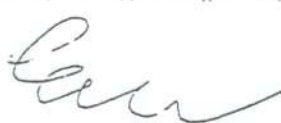
3. Περικλής Δημ. Λιβάς

4. Αλέξανδρος Δημ. Λιβάς

5. Ευγενία γα Δημ. Λιβά

ΜΕΤ
Φ03/37/2004

- ΣΧΕΔΙΟ -

Αθήνα, 29-3-04

16.4.04

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
& ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΜΝΗΜΕΙΩΝ
& ΑΡΧΑΙΟΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αρ. Πρωτ.:

ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ3/27402/1846

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22

Ταχ. Κώδικας: 106 82 Αθήνα

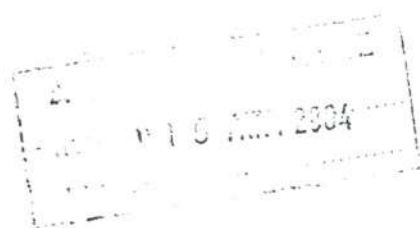
Πληροφορίες: Α. Κορωνάκης

Τηλ.: 210 8201349

Fax: 210 8201260

E-mail: protocol@dpka.culture.gr

ΠΡΟΣ: το Ταμείο Αρχαιολογικών
Πόρων
Διεύθυνση Διοικητικού
Τμήμα Λογιστηρίου

ΚΟΙΝ.: 1) Γ' ΕΠΚΑ

Αιόλου 1 και Πελοπίδα
105 55 Αθήνα

Θέμα: Αναγκαστική Απαλλοτρίωση
Ακινήτου στο Ο.Τ. που περικλείεται
από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου,
Κεφάλου και Κάτουλα στο Μετς

2) Τμήμα Απαλλοτριώσεων
Βασιλέως Ηρακλείου 12
106 82 Αθήνα

Σχετ.: 1) το υπ' αριθμ. ΥΠ.ΠΟ./ΑΠΑΛΛ/Φ.270/56469/1171/21.10.2003 έγγραφο της
Διεύθυνσης Απαλλοτριώσεων του ΥΠ.ΠΟ.

2) το υπ' αριθμ. Φ1/8/828/17.3.2004 έγγραφο της Γ' ΕΠΚΑ

Σε συνέχεια των συνημμένων (1) και (2) σχετικών τα οποία αφορούν στο θέμα, παρακαλούμε να μας γνωρίσετε εάν υπάρχει η σχετική πίστωση για την πληρωμή της απαλλοτριώσεως του εν λόγω ακινήτου σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου 2985/02 (ΦΕΚ 18/Α/4.2.2002) προκειμένου να απαντήσουμε σχετικά στο υπ' αριθμ. 17150/1133/26.6.2004 έγγραφο των ενδιαφερομένων, το οποίο επίσης επισυνάπτουμε για ενημέρωσή σας.

Συν: 3 έγγραφα

Εσωτ. Διανομή: Α1

Ο Γενικός Διευθυντής Αρχαιοτήτων
και Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Λάζαρος Κολωνάς

ΕΙΣΛΗΦΤΕ	ΠΡΟΣΤΑ	ΠΡΑΞΕΙΣ
2Φ/3	29.3	29.3
Α	Φ	Φ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
& ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΜΝΗΜΕΙΩΝ
& ΑΡΧΑΙΟΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αθήνα, 29-3-04

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδικας: 106 82 Αθήνα
Πληροφορίες: Α. Κορωνάκης
Τηλ.: 210 8201349
Fax: 210 8201260
E-mail: protocol@dpka.culture.gr

Αρ. Πρωτ.:

ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ03/27402/1846

ΠΡΟΣ : το Ταμείο Αρχαιολογικών
Πόρων
Διεύθυνση Διοικητικού
Τμήμα Λογιστηρίου

ΚΟΙΝ.: 1) Γ' ΕΠΚΑ

Αιόλου 1 και Πελοπίδα
105 55 Αθήνα

2) Τμήμα Απαλλοτριώσεων
Βασιλέως Ηρακλείου 12
106 82 Αθήνα

Θέμα: Αναγκαστική Απαλλοτρίωση
Ακινήτου στο Ο.Τ. που περικλείεται
από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου,
Κεφάλου και Κάτουλα στο Μετς

Σχετ.: 1) το υπ' αριθμ. ΥΠ.ΠΟ./ΑΠΑΛΛ/Φ.270/56469 1171/21.10.2003 έγγραφο της
Διεύθυνσης Απαλλοτριώσεων του ΥΠ.ΠΟ.
2) το υπ' αριθμ. Φ1/8/828/17.3.2004 έγγραφο της Γ' ΕΠΚΑ

Σε συνέχεια των συνημμένων (1) και (2) σχετικών τα οποία αφορούν στο θέμα,
παρακαλούμε να μας γνωρίσετε εάν υπάρχει η σχετική πίστωση για την πληρωμή της
απαλλοτριώσεως του εν λόγω ακινήτου σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου 2985/02
(ΦΕΚ 18/Α/4.2.2002) προκειμένου να απαντήσουμε σχετικά στο υπ' αριθμ.
17150 1133/26.6.2004 έγγραφο των ενδιαφερομένων, το οποίο επίσης
επισυνάπτουμε για ενημέρωσή σας.

Εσωτ. Διανομή: Α1

Συνημμ.: 3 έγγραφα

Ο Γενικός Διευθυντής Αρχαιοτήτων
και Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Λάζαρος Κολώνας

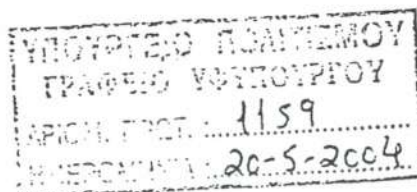

ΓΕΝΙΚΟ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ

Λος Άντζελες, 27 Απριλίου 2004

Κ. Πέτρο Τατούλη
Υφυπουργό Πολιτισμού

Κύριε Υπουργέ,

Παρακαλώ δεχθείτε τις καλύτερες ευχές μου για κάθε επιτυχία στην υψηλή σας αποστολή, ιδιαίτερα δε κατά την παρούσα συγκυρία, που θέτει την Ελλάδα στο επίκεντρο του παγκοσμίου ενδιαφέροντος.

Όλοι γνωρίζουμε και όλοι πρέπει να συμμετέχουμε στην τεράστια προσπάθεια, που έχει αναληφθεί από την ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού, για την όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη προβολή της χώρας μας, ενόψει της Ολυμπιάδας.

Στο ανωτέρω πλαίσιο, παρατήρησα ότι στην οδό Αρδητιού, και πιο συγκεκριμένα, στο χώρο του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, υπάρχει ένας ερειπωμένος οικίσκος, ο οποίος φέρει δείγματα βανδαλισμού και επιγραφές με συνθήματα, καθώς και πάσης φύσεως απορρίματα. Η εικόνα που παρουσιάζει, απάδει τόσο της περιοχής, από την οποία θα διέλθει η Ποδηλατοδρομία αλλά και χιλιάδες επισκέπτες της Ολυμπιάδας, όσο και του μηνύματος που θα ήταν επιθυμητό να μεταδώσουν τα τηλεοπτικά δίκτυα ανά την υφήλιο.

Θεώρησα καθήκον μου να σας μεταφέρω τα ανωτέρω, για την περίπτωση που δεν σας έχουν ήδη αναφερθεί, ώστε να επιτευχθεί έγκαιρα ο ευπρεπισμός της θέσης του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος.

Με σεβασμό και εκτίμηση

Δημήτριος Σ. Ζεβελάκης
Γενικός Πρόξενος

Βαθμός Ασφαλείας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ
ΠΡΟΪΣΤΟΡ. ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 24 Αυγούστου 2004

Αρ. Πρωτ.: Φ1/8/4242

Ταχ. Δ/ση: Αιόλου 1 & Πελοπίδα – 105 55
Τηλέφωνο: 2103251744 – 2103219776
Τηλεομοιοτυπία (FAX): 2103218883
Πληροφορίες: κ. Δ. Κυριακού

ΠΡΟΣ: Την Πρωτοβουλία κατοίκων ΜΕΤΣ
κ. Ιωσήφ Ευφραιμίδη
Περικλή Φραγκιά
Μαριάννα Λύρα

ΘΕΜΑ: Πρόταση "Πρωτοβουλίας
κατοίκων ΜΕΤΣ".

ΚΟΙΝ. 1. Γραφείο Γεν. Γραμματέα
του ΥΠΠΟ
2. ΓΔΑΠΚ – ΔΠΚΑ
Τμήμα Αρχ/κών Χώρων

Σχετικά με το αίτημά σας "Πρόταση Πρωτοβουλίας κατοίκων ΜΕΤΣ" το οποίο μας διαβιβάσθηκε με το αριθ. πρωτ. 2507/17-8-2004 σχετικό του Γεν. Γραμματέως του ΥΠΠΟ και αφορά στην διοργάνωση εκδήλωσης και έκθεσης στο χώρο όπου τοποθετείται ο ναός της Αρτέμιδος Αγροτέρας στο Μετς, ύστερα από προφορικές συνεννοήσεις σας γνωρίζουμε και γραπτώς τα ακόλουθα:

Η Εφορεία μας δεν έχει αντίρρηση για την ανάρτηση μεγενθυμένων ανατυπωμένων σχεδίων και κατόψεων του Ναού, των αρχιτεκτόνων Stewart και Revett στο σύγχρονο ανάλημμα επί της οδού Αρδηττού στο Μετς, τις επόμενες ημέρες με την ευκαιρία του τερματισμού του Μαραθωνίου δρόμου στο Παναθηναϊκό Στάδιο, με την προϋπόθεση βεβαίως ότι οι εργασίες θα γίνουν υπό την επίβλεψη υπαλλήλου της Εφορείας μας.

Σχετικά με την πινακίδα του ΥΠΠΟ που υποδεικνύει την θέση του ναού της Αρτέμιδος Αγροτέρας, η Εφορεία φροντίζει ήδη για τον καθαρισμό της και εάν αυτό είναι αδύνατο θα την απομακρύνει, εφ' όσον μάλιστα για τις επόμενες ημέρες οι αναπαραγωγές των σχεδίων που στο μεταξύ θα έχουν αναρτηθεί θα σηματοδοτούν παραστατικότερα την θέση του αρχαίου ναού. Η Εφορεία ωστόσο προγραμματίζει σε σύντομο χρονικό διάστημα να

αντικαταστήσει την παλαιά πινακίδα με νέα εμπλουτισμένη με δίγλωσσο επεξηγηματικό κείμενο και σχέδια, όπως εκείνη που έχει ήδη τοποθετηθεί στον γειτονικό προσφάτως ανακαινισμένο αρχαιολογικό χώρο των Παρλισίων Ιερών.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΕΚΔΕΙΧΕΙ

ΘΕΟΔΩΡΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

Αρχαιολόγος

Η Διευθύντρια της Εφορείας

Ν. ΔΙΒΑΡΗ - ΒΑΛΑΚΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Α. Κορωναίου

Αθήνα 09.06.2004

Διεύθυνση : Μπουμπουλίνας 20
10682

Τηλέφωνο : 8201284

E-mail : protocol@gda.culture.gr

Πληροφορίες : Μ. Γιαμαλίδη

Αριθμ. Πρωτ. 40364/5605

ΠΡΟΣ:- Γ' Εφορεία Προϊστορικών και
Κλασικών Αρχαιοτήτων
- ΔΠΚΑ

ΘΕΜΑ: Ναός Αγροτέρας Αρτέμιδος.

ΣΧΕΤ: Το με αριθμ. πρωτ. 1159/24.5.2004 έγγραφο του Διευθυντή του Γραφείου του
κ. Υφυπουργού.

Σας αποστέλλουμε το παραπάνω σχετικό έγγραφο και τη συνημμένη σε αυτό
επιστολή του Γενικού Προξένου της Ελλάδος στο Λος Άντζελες, κ. Δημητρίου Ζεβελάκη,
αναφορικά με τον «ευπρεπισμό της θέσης του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος» εν όψει των
Ολυμπιακών Αγώνων και παρακαλούμε για τις απόψεις και τις τυχόν ενέργειές σας.

Συνημμένα : 2 φύλλα

Ο Γενικός Διευθυντής Αρχαιοτήτων
και Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Λάζαρος Κολώνας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Αθήνα 24 Μαΐου 2004

Αριθμ. Πρωτ: 1159

Διεύθυνση: Μπουμπουλίνας 20
106 82
Τηλέφωνο: 210 8201 419
Πληροφορίες: Ζωή Σαρρή

✓ ΠΡΟΣ:

1. Γενική Διεύθυνση
Αρχαιοτήτων και
Πολιτιστικής
Κληρονομιάς

Σας διαβιβάζουμε, συνημμένα, την από 27-4-2004 επιστολή του
Γενικού Προξένου της Ελλάδος στο Λος Άντζελες, λόγω αρμοδιότητας.

Ο Διευθυντής
Διονύσιος Αναγνωστόπουλος

Ακριβές αντίγραφο
για το αρμόδιο Γραμματείας
Α. Σαρρή

40364/5605
28.5.04

Η ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Αθήνα, 5 Αυγούστου 2004

Προς
Πρωτοβουλία Κατοίκων Μετς
Υπόψη
Κυρίου Ιωσήφ Ευφραιμίδη

Αγαπητέ Κύριε Ευφραιμίδη,

Έλαβα την επιστολή σας και διάβασα προσεκτικά όλα όσα αναφέρετε για την Έκθεση και την εορταστική μουσική εκδήλωση, που θα πραγματοποιηθεί στον χώρο του ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος την ημέρα λήξης του Μαραθωνίου.

Ζήτησα από τους αρμόδιους Αντιδημάρχους, κ. Παναγιώτη Λουκάκο και κ. Χρόνη Ακριτίδη, προς τους οποίους κοινοποιώ αντίγραφο της επιστολής σας, όπως, στα πλαίσια των δυνατοτήτων τους, υποστηρίξουν την αξιέπαινη πρωτοβουλία σας.

Ελπίζω ότι η προσπάθεια αυτή θα συμβάλει ουσιαστικά στην ανάδειξη του χώρου του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, προβάλλοντας έτσι και την λήξη του Μαραθωνίου στο Καλλιμάρμαρο Στάδιο.

Με φιλικούς χαιρετισμούς

Ντόρα Μπακογιάννη

Κοινοποίηση :

- α) Αντιδήμαρχο Αθηναίων & Πρόεδρο του Πολιτισμικού Οργανισμού
Κύριο Παναγιώτη Λουκάκο
β) Αντιδήμαρχο Αθηναίων
Κύριο Χρόνη Ακριτίδη
ΑΜ/ωτ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

19.10
α. Κορμυαλέα
Θεμελιον - Θεμελιον
Φ

Αθήνα, 8-10-2004

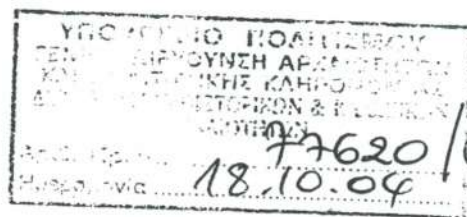
Αρ.πρ.4262

✓ Προς:
1) τη ΔΠΚΑ
Τμήμα Χώρων

Σας διαβιβάζουμε την από 27-9-2004 επιστολή ιδιοκτητών 3 ακινήτων στην περιοχή ΜΕΤΣ και παρακαλούμε να έχουμε τις απόψεις σας σχετικά με το θέμα.

Ο Διευθυντής του Γραφείου
Διονύσης Αναγνωστόπουλος

Ακριβές αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας

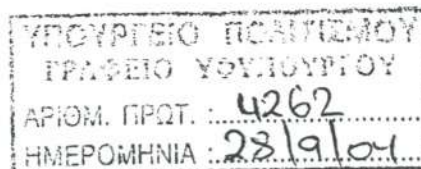
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Μπουμπουλίνας 20-22, 10682 Αθήνα , τηλ.210-8201.653 φαξ: 210-8201376

Αθήνα 27.09.2004

Προς:

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΪΣΤ. ΚΛΑΣ. ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧ/ΚΩΝ ΧΩΡΩΝ
ΟΔΟΣ ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 20
ΑΘΗΝΑ

ΑΙΤΗΣΗ

Των: 1) Περικλή Λιβά του Βασιλείου, 2) Θεόδωρου Λιβά του Περικλέους, 3) Περικλή Λιβά του Δημητρίου, 4) Αλέξανδρου Λιβά του Δημητρίου, 5) Ευγενίας χας Δημητρίου Λιβά, κατοίκων Αθηνών, οδός Θεμιστοκλέους 1 και Πανεπιστημίου, 6) Κων/νου Ν. Φύσα, 7) Λητούς συζ. Κων/νου Φύσα, 8) Ανδρέα Κων/νου Φύσα, 9) Ελένης συζ. Χρ. Ηλιάδη, 10) Μαρίας Κων. Φύσα, κατοίκων Κύπρου, οδός Παλαιολόγου 3 (Στρόβολος Λευκωσίας) και 11) Κοσμά - Αλεξίου Λιβανού, κατοίκου Αθηνών, οδός Λυκαβητού 1Α'.

Είμαστε ιδιοκτήτες τριών (3) ακινήτων που βρίσκονται στην Αθήνα, στη περιοχή «Μετς» και στο Ο.Τ. 13/53 του Δήμου Αθηναίων, το οποίο περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα, συνολικής επιφανείας 1157,9 περίπου τ.μ., τα οποία εμφανίζονται με τους αριθμούς (1), (2), (3) και (4) στο υπ' αριθμ. 570/19.07.1993 κτηματολογικό διάγραμμα του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλ/σεων (ΤΑΠΑ) που συντάχθηκε από το Μ. Γιαννουλάκη και θεωρήθηκε από το προϊστάμενο Αποτυπώσεων και Συντηρήσεως Κτιρίων του ΤΑΠΑ Μιχαήλ Μαυραΐδη στις 19.07.1993.

Τα πιο πάνω ακίνητα μας τελούν από το έτος 1964, δηλαδή εδώ και σαράντα (40) χρόνια με διάφορα προσχήματα και παράνομες μεθοδεύσεις των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού κατά παράβαση θεμελιωδών συνταγματικών μας δικαιωμάτων υπό καθεστώς πλήρους δέσμευσης η οποία όχι μόνο ισοδυναμεί με αποκάλυπτη

δήμευση της περιουσίας μας, αλλά θέτει εν αμφιβολω και την ίδια τη λειτουργία του δημοκρατικού μας πολιτεύματος.

Χαρακτηριστικό της προφανώς παράνομης και αδιανόητης για ένα κράτος δικαίου προπεριγραφείσης δέσμευσης - δήμευσης της περιουσίας μας, είναι το γεγονός ότι το θέμα των ακινήτων μας έχει εισαχθεί μέχρι σήμερα στο «ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ» προκειμένου τούτο να γνωμοδοτήσει εάν συντρέχουν ή όχι οι ουσιαστικές προϋποθέσεις απαλλοτρίωσης των εννέα (9) φορές αρχής γενομένης στις 20.06.1964 χωρίς ποτέ μέχρι σήμερα να έχουν ολοκληρωθεί οι προβλεπόμενες από το Νόμο και το Σύνταγμα διαδικασίες με υπαιτιότητα πάντοτε του Ελληνικού Δημοσίου.

93

Ενδεικτικά αναφέρουμε το γεγονός ότι το έτος 1995 με τη με αριθμ. 1062073/3864/0010/09.06.1995 με κοινή απόφαση των τότε Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού (ΦΕΚ 431/22.07.1995) κηρύχθηκε ύστερα από σχετική γνωμοδότηση του Κ.Α.Σ. (αριθμ. 4/24.01.1995) για δεύτερη (2^η) φορά σε απαλλοτρίωση, ολόκληρο το Ο.Τ. στο οποίο βρίσκονται τα ακίνητα μας, για λόγους δημόσιας ωφέλειας και συγκεκριμένα «για την ανάδειξη, προστασία και συντήρηση του ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας» παρά τις σοβαρές και επιστημονικά θεμελιωμένες αντιρρήσεις που εξέφρασαν επ' αυτού αρκετοί εκ των παρισταμένων κατά τη πιο πάνω συνεδρίαση μελών του Κ.Α.Σ. αναφορικά με την ύπαρξη του ιερού.

Και ενώ εμείς σε εκτέλεση της πιο πάνω Υπουργικής απόφασης επισπεύσαμε ως ιδιοκτήτες από πλευράς μας (όλες τις αυτονόητες για μας οικονομικές επιβαρύνσεις) τις αναγκαίες κατά νόμο διαδικασίες για την απαλ/ση των ακινήτων μας όπως π.χ. κατάθεση αιτήσεων για προσωρινή τιμή μονάδος, ένορκες καταθέσεις και συλλογή αποδεικτικού της αξίας των ακινήτων μας υλικού, διενέργεια πραγματογνωμοσύνης από το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών, κατάθεση αιτήσεων για οριστική τιμή μονάδος στο Εφετείο Αθηνών κλπ., το Ελληνικό Δημόσιο δεν κατέθεσε όπως είχε υποχρέωση σύμφωνα με το Νόμο τη δικαστικώς καθορισθείσα αποζημίωση μέσα στη δεκαοκτάμηνη νόμιμη προθεσμία με αποτέλεσμα να επέλθει σύμφωνα με το άρθρο 11 του Π.Δ. 797/1971

και το άρθρο 17 παρ. 4 του Συντ. αυτοδίκαιη ανάκληση της απαλ/σης η οποία βεβαιώθηκε στη συνέχεια με την υπ' αριθμ. 1001242/145/0010/2002 κοινή Υπουργική απόφαση των τότε Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού που δημοσιεύθηκε στο με αριθμ. 78/12.02.2002 ΦΕΚ (τ.Δ).

Στο ενδιαμέσο όμως χρονικό διάστημα και πριν από τη συμπλήρωση της αποκλειστικής προθεσμίας των δεκαοκτώ (18) μηνών για την κατάθεση της επιδικασθείσας με την υπ' αριθμ. 238/1998 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών αποζημίωσης, η οποία εξέπνεε στις 18.08.1999, και ειδικότερα στις 30.07.1999 το Ελληνικό Δημόσιο, γνωρίζοντας την έλλειψη των αναγκαίων κονδυλίων για τη κάλυψη της αποζημίωσης με διάφορα τεχνάσματα και παράνομες μεθοδεύσεις έθεσε εκ νέου εντελώς απροκάλυπτα υπό καθεστώς πλήρους δέσμευσης τα ακίνητα μας, γνωρίζοντας τη τεράστια υλική και ηθική ζημία που μας προκαλεί, αφού η «ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ» (τμήμα Νεωτέρων Μνημείων) κατέθεσε έγγραφο προς το «ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ» προτείνοντας τον χαρακτηρισμό των μισογκρεμισμένων κτισμάτων που υπάρχουν στα ακίνητα μας ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων, γνωρίζοντας ότι για τα κτίσματα αυτά ειδικεύουν σε βάρος μας τελεσίδικα πρωτόκολλα κατεδάφισης της Δ/σης Πολεοδομίας του Δήμου Αθηναίων.

Το θέμα του πιο πάνω χαρακτηρισμού των κτισμάτων εισήχθη για πρώτη φορά στο «ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ» στις 16.12.1999 και στη συνέχεια στις 12.07.2001, οπότε και απεφάσισε με το υπ' αριθμ. 21/12.07.2001 πρακτικό του το «μη χαρακτηρισμό των κτισμάτων ως ιστορικών μνημείων γιατί δεν συνέτρεχαν οι αξιούμενες από το Νόμο προϋποθέσεις». Και εδώ γεννάται το εύλογο ερώτημα:

Αφού η απαλ/ση κηρύχθηκε το έτος 1995 για την ανάδειξη του ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας, γιατί στη συνέχεια έγινε η προσπάθεια να χαρακτηρισθούν τα κτίσματα ως ιστορικά μνημεία κάτι που αν τελικά συνέβαινε θα απέκλειε την εικασφή των ακινήτων μας για την ανάδειξη του μνημείου; Μήπως και οι ίδιες οι καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες του

Δημοσίου είναι πεπεισμένες ότι δεν υπάρχει ίχνος του ναού εντός των ακινήτων μας;

Ακολούθως και συγκεκριμένα στις 27.02.2002, δηλαδή ολίγες ημέρες μετά τη δημοσίευση στο ΦΕΚ της βεβαιωτικής απόφασης περί της αυτοδίκαιης ανακλήσεως της απαλ/σεως καταθέσαμε στη Γραμματεία του «ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ» την από 25.02.2002 με αριθμ. πρωτ. 158/2002 αίτηση μας αντίγραφο της οποίας κοινοποιήσαμε στην «Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ ΑΡΧ/ΤΩΝ» (τμήμα Αρχαιολογικών χώρων) η οποία ετέθη στο φάκελλο του ακινήτου μας, με την οποία καταστούσαμε γνωστό στο Κ.Α.Σ. το νόμιμο αίτημα μας, ότι σε περίπτωση που για οποιονδήποτε λόγο φερόταν ενώπιον του θέμα που θα αφορούσε το ακίνητο μας να ειδοποιηθούμε εγκαίρως ώστε να παρασταθούμε και να εκθέσουμε τις απόψεις μας. Παραταύτα το Κ.Α.Σ. με πρωτοβουλία της τότε Προέδρου του κας Μενδώνη και για λόγους που η ίδια μόνο γνωρίζει, συζήτησε αιφνιδίως και μάλιστα εκτός ημερησίας διάταξης το θέμα «επανακήρυξης του ακινήτου μας σε απαλλοτρίωση» στις 27.03.2002 χωρίς να ειδοποιηθούμε και, γνωμοδότησε με το με αριθμ. 13/27.03.3002 πρακτικό του κατά πλειοψηφία «υπέρ τη επανακήρυξης της απαλ/σης ολόκληρου του Ο.Τ. για λόγους προστασίας του χώρου του ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και του ευρύτερου περιβάλλοντος χώρου του» μειοψηφούντων κατά τη πιο πάνω συνεδρίαση των κ.κ. Ιωάννη Σαβαλάνου, Βασιλείου Χάνδακα, Βασιλείου Λαμπρινουδάκη και Λιάνας Παρλαμά, τότε Δ/ντριας της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Αθηνών, οι οποίοι εισηγήθηκαν όπως «η απαλ/ση περιοριστεί στο τμήμα της γωνίας Αρδηττού και Κουτουλα όπου κατά τη γνώμη τους υπάρχουν κάποια ίχνη του ιερού και στο υπόλοιπο τμήμα του Ο.Τ. να επιβληθούν ειδικοί όροι δόμησης».

Στη συνέχεια και ειδικότερα στις 02.07.2003, δηλαδή μετά παρέλευση δέκα πέντε (15) και πλέον μηνών και ύστερα από συνεχείς προφορικές και έγγραφες διαμαρτυρίες μας τόσο προς τη «Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ» όσο και προς την τότε Ιεραρχία του

Υπουργείου Πολιτισμού με τις οποίες επισημαίναμε τη παράνομη επί μισό περίπου αιώνα δέσμευση - δήμευση της περιουσίας μας, αλλά και την αθέμιτη και προσβλητική αδιαφορία που επέδειξαν οι τότε αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού σε εκκρεμή αίτηση μας για αυτοπρόσωπη εμφάνιση ενώπιον του Κ.Α.Σ., δηλαδή σε ικανοποίηση συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων μας ως Ελλήνων πολιτών, αλλά και ύστερα επείγουσα παρέμβαση της ανεξάρτητης αρχής «ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ» εισήχθη εκ νέου στο «ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ», το θέμα περί επανακηρύξεως ή όχι των ακινήτων μας σε απαλ/ση.

Είναι δε χαρακτηριστικό της προχειρότητας αλλά και της ευκολίας με την οποία τα μέλη του «ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ», γνωμοδότησα και μάλιστα ομόφωνα κατά τη πιο πάνω συνεδρίαση της 02.07.2003 «υπέρ της απαλ/σης ή της απ' ευθείας εξαγοράς» του συνόλου του οικοδομικού τετραγώνου που βρίσκονται τα ακίνητα μας το γεγονός ότι, ενώ κατά τη συνεδρίαση της 27.03.2002 πολλά εκ των μελών του Κ.Α.Σ. μεταξύ των οποίων και η κατά τόπο αρμόδια Δ/ντρια της Γ' Ε.Π.Κ.Α. Λ. Παρλαμά υπεστήριζαν αυτό το οποίο απέδειξαν οι μελέτες διακεκριμένων επιστημόνων (Ι. Τραυλός, Ν. Πλάτων, Φ. Σταυρόπουλος, Σβόρωνος κλπ.) ότι δηλαδή ο ναός κατεστράφη το έτος 1978, από το τότε Βοεδά των Αθηνών Χατζή Αλή Χασέκη, καταστροφή η οποία συνεχίστηκε και ολοκληρώθηκε κατά τη περίοδο της δικτατορίας με τη διάνοιξη της οδού Αρδηττού και ότι από τις ανασκαφές των ετών 1992 - 1993 δεν εντοπίστηκαν υπολείμματα του ναού παρά μόνο το ανάλημμα του στη γωνία των οδών Κουτουλα και Αρδηττού και ότι η δαπάνη απαλ/σης ολόκληρου του Ο.Τ. είναι πολύ μεγάλη με αποτέλεσμα, τα μέλη αυτά να γνωμοδοτήσουν «υπέρ της απαλ/σης μόνο του τμήματος που βρίσκεται γωνία Αρδηττού και Κουτουλα στο δε υπόλοιπο τμήμα του Ο.Τ. να επιβληθούν ειδικοί όροι δόμησης», τα ίδια ακριβώς μέλη στη συνεδρίαση του Κ.Α.Σ. της 02.07.2003 γνωμοδοτούσαν ομόφωνα υπέρ της απαλ/σης ή της απ' ευθείας εξαγοράς ολόκληρου του Ο.Τ. Και ευλόγως διερωτάται κανείς τι μεσολάβησε κατά το χρονικό διάστημα από τη

συνεδρίαση της 27.03.2002 μέχρι τη συνεδρίαση της 02.07.2003 ώστε τα πιο πάνω μέλη του Κ.Α.Σ. να αναιρέσουν τη προηγούμενη θέση τους, δεδομένου ότι κατά το πιο πάνω χρονικό διάστημα δεν πραγματοποιήθηκε καμμία ανασκαφή στο ακίνητο μας που να δικαιολογεί την απαλ/ση αυτού, ούτε και κατέστη δυνατή η ένταξη των ακινήτων μας στο πρόγραμμα «ΕΝΟΠΙΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ», αφού σύμφωνα με τα όσα υπεστήριξε η τότε Δ/ντρια της Γ' Εφορίας κα Λιάνα Παρλαμά κατά τη συνεδρίαση της 02.07.2003 η διέλευση του τραμ από την ευρύτερη περιοχή «απέκοψε οριστικά τη δυνατότητα έστω και μελλοντικά». ένταξης του ακινήτου μας στους χώρους ενοποίησης:

Η απάντηση στο πιο πάνω ερώτημα είναι αυτή που εδόθη έστω και έμμεσα από την ίδια τη κα Παρλαμά κατά τη συνεδρίαση του «ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ» της 02.07.2003, η οποία με τρόπο γλαφυρό και αποκαλυπτικό της αλήθειας δήλωσε επί λέξει τα εξής: «Το 1993 -94 η αρμόδια Εφορεία έλαβε εντολή από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο να ξανασκάψει τη περιοχή, αν και τότε η Εφορεία θεώρησε ότι η ανασκαφή δεν θα απέφερε κάτι νέο εν τούτοις η κ. Έφη Λυγκούρη Αρχαιολόγος της ΓΕΠΚΑ διενήργησε τη ζητηθείσα ανασκαφή αλλά δεν βρήκε τίποτα περισσότερο..... Κατά τη διάρκεια της ανασκαφής υπήρξαν αντιδράσεις από ένα τοπικό Σύλλογο τα μέλη του οποίου ενδιαφέρονται να μην χτιστεί αυτό το οικόπεδο όχι τόσο για την προστασία των αρχαίων, όσο για να μην περιορισθεί η θέα από τα δικά τους ακίνητα», αλλά, και από τον ίδιο το κ. Σαβαλάνο κατά τη συνεδρίαση του Κ.Α.Σ. της 24.01.1995, ο οποίος σχολιάζοντας τη πολυπληθή παράσταση στο Κ.Α.Σ. διαφόρων ατόμων ασχέτων με τα ακίνητα τόνισε επί λέξει ότι: «...αυτοί παρέστησαν για να ασκήσουν κάποια πίεση στο Συμβούλιο για τη λήψη κάποιας συγκεκριμένης απόφασης ευνοϊκής γι' αυτούς», καταλήγοντας με την εξής δήλωση: «Σήμερα δεν υπάρχει ούτε Γλισός ούτε αρχαία ούτε τίποτα. Απλά επιχειρείται ένας εκβιασμός τη προέλευση του οποίου νομίζω ότι εύκολα καταλαβαίνουμε...».

Λίστα Νο 1

7

Αξιο δε προσοχής αλλά και δηλωτικό της παράνομης συμπεριφοράς και της νοοτροπίας των εμπλεκομένων στην υπόθεση αυτή προσώπων οι οποίοι θεωρούν σήμερα εαυτούς ανεύθυνους της συνεχιζόμενης παράνομης κατάστασης αλλά και της αδικαιολόγητης βραδύτητας με την οποία οι καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού δια των τότε αρμοδίων οργάνων τους αντιμετώπισαν το θέμα του ακινήτου μας αλλά και εμάς τους ιδιοκτήτες προσωπικά, είναι το γεγονός ότι ενώ στις 08.09.2003 δηλαδή δύο (2) και πλέον μήνες μετά την τελευταία συνεδρίαση του στη Γραμματεία του «ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ» τη με αριθμ. 833/03 αίτηση μας με την οποία ζητούσαμε να μας χορηγηθούν αντίγραφα των πρακτικών της συνεδρίασης 02.07.2003 τα οποία εν τέλει μας χορηγήθηκαν στις 09.12.2003 ύστερα από την με αριθμ. πρωτ. 27701/21.10.2003 παραγγελία του κ.Εισαγγελέως Πρωτοδικών Αθηνών και παρέμβαση της ανεξάρτητης διοικητικής αρχής «ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ».

Επειδή μέχρι σήμερα και παρά το γεγονός ότι το «ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ» κατά τη τελευταία συνεδρίαση του της 02.07.2003 δηλαδή προ δεκατεσσάρων (14) και πλέον μηνών γνωμοδότησε για μία ακόμη φορά αδικαιολόγητα υπέρ της απ' ευθείας εξαγοράς ή απαλ/σης ολόκληρου του οικοδομικού τετραγώνου στο οποίο βρίσκονται τα ακίνητα μας το Ελληνικό Δημόσιο δεν έχει προχωρήσει σε οποιαδήποτε διαδικασία είτε για την απευθείας εξαγορά αυτών είτε για τη κήρυξη των σε αναγκαστική απαλ/ση, δεδομένου ότι ελλείπει η σχετική πίστωση για τη κάλυψη των κονδυλίων που απαιτούνται.

Επειδή από του χρόνου εκδόσεως της πιο πάνω γνωμοδότησεως του «ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ» δηλαδή από της 02.07.2003 μέχρι σήμερα προέκυψαν νέα στοιχεία όπως π.χ. έλλειψη των σχετικών κονδυλίων για τη κάλυψη του κόστους της απαλ/σης ή της απ' ευθείας εξαγοράς των ακινήτων μας, τα οποία καθιστούν επιβεβλημένη την

αναπομπή του θέματος των ακινήτων μας εκ νέου στο «ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ».

Επειδή σε αντίθετη περίπτωση θα πρόκειται για νέα φάση της με διάφορα προσχήματα επί σαράντα (40) χρόνια εντόνως αντισυνταγματικής δέσμευσης των ακινήτων μας, προς ικανοποίηση των συμφερόντων κάποιων επώνυμων δήθεν προστατών του περιβάλλοντος.

Για όλους τους πιο πάνω λόγους

Διαμαρτυρόμενοι για τη μέχρι σήμερα συνεχιζόμενη παράνομη δέσμευση των ακινήτων μας, συνεπεία της οποίας προεκλήθη σ' εμάς τεράστια υλική και ηθική ζημία και με την επιφύλαξη κάθε νομίμου δικαιώματος μας.

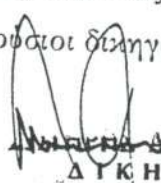
Σας καλούμε

Να αναπέμψετε το θέμα των ακινήτων μας εκ νέου στο προκειμένου με τη γνωμοδότηση του να αποκαταστήσει τη νομιμότητα των πραγμάτων, που δεν μπορεί να είναι άλλη από την άμεση απελευθέρωση των ακινήτων μας θέτοντας έτσι τέρμα στις ένομες ενέργειες και τον εδώ και σαράντα (40) χρόνια εμπαιγμό μας από το Ελληνικό Δημόσιο.

Δια τους αιτούντες

Οι πληρεξούσιοι δικηγόροι

ΚΥΡΙΑΚΟΣ Ν. ΔΟΝΤΑΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ'ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ
ΒΟΥΛΗΣ 14 - ΑΘΗΝΑ 105 63
ΑΦΜ: 000981020, ΔΟΥ: Ε' ΑΘΗΝΩΝ
ΤΗΛ. 010-32.35.525 - 010-32.36.526
TELEFAX: 010-30-41-791

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Μ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΒΟΥΛΗΣ 14 - ΑΘΗΝΑ 105 63
ΤΗΛ. 32.35.525 - 32.36.526
ΑΦΜ: 025381460 - ΔΟΥ: Ε' ΑΘΗΝΩΝ

Κοινοποίηση:

1. Υφυπουργό Πολιτισμού κ. Πέτρο Τατούλη
2. Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού κ. Χρήστο Ζαχόπουλο
3. Γενικό Δ/ντη Αρχ/ των και Πολιτιστικής Κληρονομιάς κ. Αλέξανδρο Κολώνα
4. Δ/ντρια Γ' Εφορίας Προϊστορ. και Κλασικών Αρχαιοτήτων κα Νικολέτα Διβέρη - Βαλάκου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ
ΠΡΟΪΣΤΟΡ. ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Αιόλου 1 & Πελοπίδα, 10555
Τηλέφωνο: 3219776
Τηλεομοιοτυπία (FAX): 3218883
Πληροφορίες: κ. Ε. Λυγκούρη

8.12.11
α. Κορυνταλέα
Γραφείο Αρχαιοτήτων
2μηνη
Βαθμός Ασφαλείας ΕΠΕΙΓΟΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Γ.Ε.Υ. Γ.Α.Δ.Ο.
- 7 ΔΕΚ. 2004
ΑΡΧ. 91834/5213
Δ. ΔΙΠΚΑ

Αθήνα 7 Δεκεμβρίου 2004

Αρ. Πρωτ. Φ3/1/5127/7-12-2004

ΠΡΟΣ

✓ Το ΥΠΠΟ
ΓΔΑΠΚ-ΔΠΚΑ
Τμήμα Αρχαιολογικών Χώρων

ΘΕΜΑ: Οικοδομικό τετράγωνο
επί των οδών Αρδηττού-Κούτουλα-
Θωμοπούλου-Κεφάλου στο Μετς.

Σε συνέχεια της από 28-9-04 αιτήσεως των ιδιοκτητών 1) Περικλή Λιβά του Βασιλείου, 2) Θεοδώρου Λιβά του Περικλέους, 3) Περικλή Λιβά του Δημ., 4) Αλεξάνδρου Λιβά του Δημ., 5) Ευγενίας χας Δημητρίου Λιβά, 6) Κωνσταντίνου Ν. Φύσα, 7) Λητούς συζ. Κων/νου Φύσα, 8) Ανδρέα Κων/νου Φύσα, 9) Ελένης συζ. Χρ. Ηλιάδη, 10) Μαρίας Κων. Φύσα, 11) Κοσμά-Αλεξίου Λιβανού τριών εκ των ακινήτων του οικοδομικού τετραγώνου ΟΤ 53 του Δήμου Αθηναίων που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα στο Μετς, όπου ήταν η θέση του Ναού της Αρτέμιδος Αγροτέρας είμαστε υποχρεωμένοι εκ νέου να σας θέσουμε υπ' όψιν τα ακόλουθα:

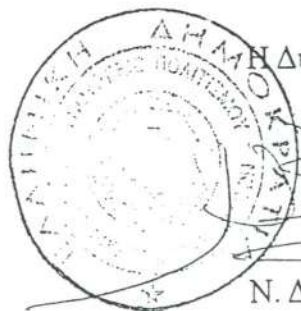
Είναι γνωστόν ότι η Γ' ΕΠΚΑ από ετών επεδίωξε την απαλλοτρίωση του συγκεκριμένου οικοδομικού τετραγώνου όχι για να διασώσει τον λεγόμενο Ναό της Αρτέμιδος Αγροτέρας, ο οποίος σύμφωνα με τις πηγές κατεστράφη εκ θεμελίων τον 18^ο αιώνα από τον Βοεβόδα των Αθηνών Χατζή Αλή Χασεκί, γεγονός που απεδείχθη και από τις κατά καιρούς ανασκαφικές έρευνες, αλλά για να διατηρήσει το μοναδικό εναπομείναν τμήμα της όχθης του Ιλισού, το οποίο αποτελεί παράλληλα τμήμα του κατ' εξοχήν ιστορικού τοπίου της πόλεως των Αθηνών. Πάνω σε αυτό έχει διατηρηθεί ορατό το μοναδικό κατάλοιπο του Ναού, το οποίο αποτελεί τμήμα του αναλήμματός του, προορισμένο για την συγκράτηση του δαπέδου του Ναού λόγω της μεγάλης κλίσης του λόφου. Μάλιστα η αποκάλυψή του κατά τις εργασίες διανοίξεως της λεωφόρου Αρδηττού

κατά την δεκαετία του 1960 ανάγκασε τότε τους κατασκευαστές να προχωρήσουν σε αλλαγές σχεδίων και έτσι η νέα λεωφόρος παρέκαμψε το αρχαίο ανάλημμα χωρίς να το βλάψει, ακολουθώντας τη νοητή πορεία της κοίτης του Ιλισού.

Η Γ' ΕΠΚΑ, προκειμένου να ληφθεί πλέον μία οριστική Απόφαση για το χρονίζον θέμα και δεδομένου ότι η διαδικασία απαλλοτριώσεως όλων των ακινήτων του συγκεκριμένου τετραγώνου δεν έχει προχωρήσει, μολονότι υπάρχει και νέα σχετική ομόφωνη Γνωμοδότηση του Κ.Α.Σ. (32^η Συνεδρία/2-7-2003), προτείνει τα ακόλουθα:

Να προχωρήσει η καθαίρεση όλων των ετοιμορρόπων ακινήτων χωρίς την χρήση μηχανικών μέσων και στην συνέχεια να καθαρισθεί ολόκληρος ο χώρος και να ανασκαφούν όλα τα μη ερευνημένα τμήματα του οικοδομικού τετραγώνου.

Ανάλογα με τα αποτελέσματα της ολοκληρωμένης έρευνας και όταν η εικόνα του χώρου θα είναι πλέον απολύτως ξεκαθαρισμένη θα είναι τότε δυνατή η λήψη μίας οριστικής Αποφάσεως σχετικά με την ανέγερση ή μη και υπό ποίους όρους του οικοδομικού τετραγώνου.

Η Διευθύντρια της Εφορείας

N. ΔΙΒΑΡΗ - ΒΑΛΑΚΟΥ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
Συνεδρίαση: 32/2-7-2003

Θέμα 15ο: Επανεξέταση του θέματος: Έγκριση ή μη επανακήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτων για αρχαιολογικούς σκοπούς στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου, Κεφάλου, στο Μετσ.

Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο

ΑΦΟΥ ΕΛΑΒΕ ΥΠΟΨΗ:

- Α) Τον Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153/Α/28-6-2002) "Περί προστασίας των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς".
Β) Την εισήγηση του αρμοδίου εισηγητή επί του θέματος.
Γ) Τον σχετικό φάκελο.

Μετά από συζήτηση γνωμοδοτεί ομόφωνα υπέρ της απευθείας εξαγοράς ή απαλλοτρίωσης του συνόλου του οικοδομικού τετραγώνου που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου στο Μετσ για τους παρακάτω λόγους:

-για την προστασία των εγκειμένων αρχαιοτήτων και του περιβάλλοντός τους, δεδομένου ότι στον χώρο αυτό διασώζεται μοναδικό ~~το~~ παρλίσιο τοπίο, με μικρό τμήμα του πρηνούς της αρχαίας κοίτης του Ιλισού, τμήμα βράχου και αναλήμματος του παρλίσιου Ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας και μέρος νεκροταφείου της ύστατης αρχαιότητας.

- προκειμένου να ανασκαφεί και ο υπόλοιπος χώρος του οικοδομικού τετραγώνου, μετά την κατεδάφιση των παλαιών οικιών και να ερευνηθεί η συνέχεια του νεκροταφείου και του ιερού, έτσι ώστε να προστατευτεί και αναδειχθεί ο μοναδικής ιστορικότητας αυτός τόπος, ο οποίος περιβάλλεται από σημαντικότερα αρχαία μνημεία και χώρους, όπως το Ολυμπείο και οι λόφοι Άγρας και Αρδηττού και συνυπάρχει με σύγχρονα μνημεία αρχιτεκτονικής, όπως το Ζάππειο και το Καλλιμάρμαρο.

Η αναλυτική συζήτηση του θέματος καταγράφεται στα επίσημα πρακτικά της Συνεδρίασης 32/2-7-2003 που βρίσκεται στο αρχείο της Γραμματείας του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

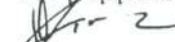
Η Πρόεδρος

Λίνα Μενδώνη

Η Εισηγήτρια

Νικολέττα Αφάρι-Βαλάκου

Η Γραμματέας

Ανθή Ντόβα

Ενημέρωση ΕΠΕΙΓΟΝ

ΘΕΜΑ

Άμεση απαλλοτρίωση και προστασία της τοποθεσίας του Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος στην οδό Αρδηττου

1. Επιστολή προς τον Υπουργό Πολιτισμού ζητώντας να αποφασιστεί απαλλοτρίωση και να κατατεθούν άμεσα τα χρήματα
2. Να ζητηθεί ανασκαφή και καθαρισμός με ήπια-μη μηχανικά μέσα και να διαμορφωθεί έτσι ώστε η τοποθεσία του ιερού να γίνει χώρος επισκέψιμος απο όλους τους πολίτες και επισκέπτες των Αθηνών .
3. Επιστολή στην Δήμαρχο ζητώντας να χαρακτηριστεί το οικοδομικό τετράγωνο κοινόχρηστος χώρος
4. Να ενημερωθεί η Ε.Ε για ποιους λόγους θα περάσει από νέο συμβούλιο του ΚΑΣ αφού η σημαντικότητα του χώρου επισημαίνεται εδώ και 40 χρόνια με την απόφαση του ΚΑΣ 44/7.7.1964 έως και την τελευταία γνωμοδότηση ΚΑΣ 32/2.7.2003
5. Να παραβρεθεί η Ε.Ε σε κάθε συνεδρία του ΚΑΣ που εξετάζει το θέμα αυτό

Λόγω νέων εξελίξεων που αφορούν το ιερό της Αγροτερας Αρτέμιδος και της εποικημένης από το ΚΑΣ νέας γνωμοδότησης μετα από επείγουσα αίτηση προς την γραμματεία του υφυπουργού του ΥΠΠΟ των ιδιοκτητών Λιβά, Φύσα και Λιβανό με ημερομηνία 8/10/2004 για την απελευθέρωση των ακινήτων τους για σκοπούς οικοδόμησης επικαλώντας την έλλειψη κονδυλίων ως «νέο στοιχείο», θα θέλαμε να κάνουμε μια αναδρομή στο ιστορικό του ιερού και της απαλλοτρίωσης συμπληρώνοντας κάποια ελλιπή στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται νομίζουμε σκόπιμα στην έκθεση των ιδιοκτητών αλλά και ούτε στις εκθέσεις των αρμόδιων υπηρεσιών και που θεωρούμε πολύ σημαντικά και να κατατεθεί η έκθεση και το θέμα επειγόντως στον Υπουργό Πολιτισμού για να δοθεί μια λύση μιας και δια παντός.

Ιστορική σπουδαιότητα του Ναού και της τοποθεσίας.

Τα θεμέλια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος βρίσκονται στο προς απαλλοτρίωση από το 1964 οικοδομικό τετράγωνο(1390,70 τ.μ) που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα στην περιοχή Αρδηττός, Μετς,

Βρίσκεται λίγα μέτρα από το Καλλιμάρμαρο στάδιο και σε άμεση γειτνίαση με το Ολυμπίο και την Ακρόπολη στην αρχαιολογική καρδιά της Αθήνας Είναι το μόνο ιερό στην νότια πλευρά του Ιλισού των παρισιών ιερών της αρχαιότητας τα θεμέλια και η τοποθεσία του οποίου σώζονται μέχρι σήμερα και που άντεξαν στις αντιξοότητες του χρόνου και στην ραγδαία και σαρωτική οικοδομική ανάπτυξη της πόλης.

Ιωνικός ναός του 5^{ου} αιώνος κτίστηκε το 448 π.Χ. πιθανότατα από τον Καλλικράτη αρχιτέκτονα του Ναού της Απέρου Νίκης στην Ακρόπολη με τον οποίο παρουσιάζει πολλές ομοιότητες. Αναφορές στο μνημείο κάνουν ο Πλάτων και ο Πausanias ενώ κατά τον Πλούταρχο στην περιοχή αυτή τελούνταν τα Μικρά Ελευσίνια Μυστήρια Κάθε χρόνο την έκτη ημέρα του Βοιδρομίου ημέρα της επετείου της Μάχης του

Μαραθώνα τελούνταν μεγάλες θυσίες (500 ερίφια) τάμα που είχαν κάνει οι Αθηναίοι στην θεά για την νίκη τους στην μάχη. (Ξενοφών, *Ανάβασις*) συνδέοντας τον χώρο άμεσα με τον Μαραθώνιο και την Ολυμπιακή ιδέα .

Ο ναός υπέστη πολλές μετατροπές στις μεταγενέστερες της κλασσικής περιόδου εποχές, όπως η μετατροπή του σε παλαιοχριστιανική βασιλική με εκτενές πρωτοχριστιανικό νεκροταφείο (εμφανές και σήμερα) και κατά τον 17 αιώνα με την προσθήκη τρούλου, στην εκκλησία γνωστή ως η «Πανάγια στην Πέτρα».

Κατεδαφίστηκε το 1778 και τα υλικά του χρησιμοποιήθηκαν για την ανέγερση των τειχών της Αθήνας.

Η σπουδαιότητα του Ναού και η μεγάλη αρχαιολογική και ιστορική αξία για την πόλη των Αθηνών και τους μελετητές της αρχαιολογίας επισημαίνεται από επιφανείς έλληνες και ξένους αρχαιολόγους και αρχιτέκτονες από τον 18^ο αιώνα μέχρι σήμερα με τεκμηριωμένα άρθρα, σχέδια και ανασκαφές. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους: Doerpfeld, Dismoor, Kerenyi, A.Ορλανδο και ιδιαιτέρως τους αρχιτέκτονες Stewart and Rivett που με τα λεπτομερή σχέδια τους αποτύπωσαν με όψεις και κατόψεις κατά την επίσκεψή τους στην Αθήνα το 1751-53 τον Ναό ο οποίος σωζόταν ακόμα σχεδόν ακέραιος ενσωματωμένος με την προαναφερθείσα εκκλησία την Παναγιά στην Πέτρα. Επίσης αποτύπωσαν τμήμα της μαρμάρινης ζωφόρου που βρίσκεται σήμερα στα μουσεία του Βερολίνου και της Βενετίας.

Η πρώτη συστηματική ανασκαφή το 1897 γίνεται από την **Αρχαιολογική Εταιρία** με επί κεφαλής τον αρχαιολόγο **Α. Σκιά** που αποκαλύπτει, με ακριβή σχέδια, το διάγραμμα του ναού, μεγάλη ημιεξαγωνική ανίδα, κατάλοιπα της χριστιανικής περιόδου, τεμάχιο της ζωφόρου που σήμερα βρίσκεται στο Αρχ/κον Μουσείο, πλήθος μικρών αγγείων σχετιζόμενων με τα Ελευσίνια Μυστήρια καθώς και μεγάλο αριθμό πρωτοχριστιανικών ταφών.

Ο Ι.Ν., Σβορώνος δημοσιεύει το 1917 στην Διεθνή Εφημερίδα της Νομισματικής Αρχαιολογίας φωτογραφία όπου αποτυπώνονται ακόμα τα λείψανα του ναού και με άρθρο του επισημαίνει την αρχαιολογική και ιστορική σπουδαιότητα της περιοχής.

Το Ιστορικό της Απαλλοτρίωσης

Δυο υπουργικές αποφάσεις 1958 και 1960 «Περί αρχαιοτήτων» κηρύσσουν την κοίτη του Ιλισού ζώνη προστασίας 50μ. εκατέρωθεν.

Ο αρχιτέκτονας **Ι. Τραυλός** στην διάνοιξη της οδού Αρδηττού στο 1962 ανακαλύπτει και σώζει με παράκαμψη του δρόμου τον αναλημματικό τοίχο στην Β.Δ πλευρά που είναι εμφανής και σήμερα. βρίσκοντας πίσω από αυτόν πολλά μικρά αγγεία όμοια με αυτά που βρήκε ο Σκιάς και μεγάλο προεξέχοντα βράχο πάνω στον οποίον ήταν κτισμένος ο ναός.

Η πρώτη απαλλοτρίωση κηρύσσεται από το Κ.Α.Σ το 1964 όπου επιφανείς αρχαιολόγοι και άνθρωποι των γραμμάτων όπως ο **Χ. Καρούζος**, ο **Α. Πολίτης**, ο **Ι. Κόντης**, ο **Μ. Χατζηδάκης**, ο **Ν. Πλάτωνος**, **Χ. Μακαρόνας**, μετά από αίτηση των ιδιοκτητών των ακινήτων για ανοικοδόμηση και μετά από 3 συνεδριάσεις όπου τεκμηριώνεται η ακριβής θέση του ναού αποφασίζουν την αναγκαστική απαλλοτρίωση του οικοδομικού τετράγωνου, την προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου διότι «... πρόκειται περί ενός των επιφανέστερων μνημείων των αρχαίων Αθηνών ακόμα και αν αποδεικνύεται τελικώς ότι δεν υπάρχουν λείψανα δια την σπουδαιότητα του ναού ο οποίος υπήρχε εις την θέσιν ...» και τη διαμόρφωση του « σε αρχαιολογικό χώρο ελεύθερο και επισκέψιμο» ΚΑΣ 44/7-7-64 Η απαλλοτρίωση δεν υλοποιείται και μετά από νέα αίτηση των ιδιοκτητών το θέμα επανέρχεται στο ΚΑΣ το 1993 (ΚΑΣ 14/13.4.1993) όπου γνωμοδοτείτε ομόφωνα

ξανά η απαλλοτρίωση του διότι «βάσει της σχετικής βιβλιογραφίας αλλά και των ανασκαφικών ερευνών που διεξήχθησαν εκεί τοποθετείται το ιερό της Αγροτέρας Αρτέμιδος ένα από τα πλέον εξέχοντα μνημεία της κλασικής περιόδου και επειδή «διαπιστώνονται στον χώρο αρχαιολογικά στοιχεία από μεταγενέστερες της κλασικής περιόδου επεμβάσεις....»

Επί υπουργίας Μελίνας Μερκούρη τον ίδιο χρόνο (1993) εκδίδεται διυπουργική απόφαση για την υλοποίηση της απαλλοτρίωσης η οποία όμως αποσύρεται από το εθνικό τυπογραφείο από το νέο υπουργό Πολιτισμού Θ. Μικρούτσικο ο οποίος ζητάει να διεξαχθεί ανασκαφή προκειμένου να διαπιστωθεί αν «σώζονται κατάλοιπα αρχαίων σε ελεύθερους χώρους» των υπο απαλλοτρίωση ακινήτων με σκοπό να αρθούν οι δεσμεύσεις. Στην ανασκαφή που διεξάγεται σε μια πολύ περιορισμένη κλίμακα από τη Γ'ΕΠΚΑ με υπεύθυνη την αρχαιολόγο, Κα Λυγκούρη, αποκαλύπτονται οι πρωτοχριστιανικοί τάφοι που είχαν ανακαλύψει ο Α. Σκιάς και ο Ι. Τραυλός επιτρέποντας την επανατοποθέτηση με ακρίβεια του διαγράμματος της βάσεως του ναού δηλαδή κάτω από τα ερείπια των οικιών Κ. Λιβανού, υιός του τότε Υπ. Τουρισμού Δ. Λιβανού, ο οποίος είχε αγοράσει το υπό απαλλοτρίωση οικόπεδο το 1990 και του Κ. Γιακουμάτου ενώ ανασκαφές στα σημεία αυτά δεν διεξάγονται. Στην αναφορά της η Γ'ΕΠΚΑ αναφέρει ότι λόγω υπογείων στις οικίες αυτές η βάση του ναού έχει καταστραφεί κάτι που αμφισβητείται, διότι οι κατόψεις και τα σχέδια του Σκιά το 1897 αναφέρουν σε αυτά τα σημεία φυσικό βαθούλωμα του εδάφους και αλώστε η λιθόκτιστες οικίες της εποχής(αρχές του 20^{ου} αιώνα) θεμελιωνόταν πάνω στον βράχο..

Μετά από θύελλα διαμαρτυριών από μη κυβερνητικούς οργανισμούς, συλλόγους κατοίκους της περιοχής και τον τύπο η συνεδρίαση του ΚΑΣ το 4/24-1-1995 Καταλήγει ομοφωνα υπέρ της ισχύος της 14/13.4.93 παλαιότερης γνωμοδότησης του ΚΑΣ περί απαλλοτρίωση όλου του οικοδομικού τετράγωνου και αναφέρεται ότι το ποσόν θα συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό για την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

Στις 22-6 -1995 δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (αρ. φύλλου 431/ 22.07.1995) η κήρυξη της απαλλοτρίωσης «..υπέρ του Δημοσίου που θα αντιμετωπισθεί από το Υπ. Πολιτισμού...» (έργα ενοποίησης των Αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας) με κοινή απόφαση του υπουργού Πολιτισμού Θ. Μικρούτσικου και του υπουργού Οικονομικών

Ενώ έχει οριστεί τιμή μονάδος η απαλλοτρίωση και πάλι δεν υλοποιείται ενώ λήγει η προθεσμία απόδοσης της αποζημίωσης το 19.8.1999.

Στις 15-2-2001 με υπογραφή του Υπουργού Ε. Βενιζέλου απορρίπτεται η νέα πρόταση για σύνδεση του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος με το χώρο του Ολυμπίου διότι κρίνεται ότι θα δημιουργούσε προβλήματα «στατικότητας» στις παρακείμενες πολυκατοικίες και αποφασίζεται ότι η νέα διαμόρφωση του χώρου θα αντιμετωπισθεί «μόνον εφόσον συντελεσθεί απαλλοτρίωση και κατεδάφιση των σύγχρονων κτισμάτων».

Μετά από επανειλημμένες παρεμβάσεις των ιδιοκτητών που ζητούν την απελευθέρωση των ακινήτων τους λόγω μη κατάθεσης της αποζημίωσης το θέμα περνάει ξανά από το ΚΑΣ στις 27/2/2002, 27/3/2003 και τέλος 32/2.7.2003 και ενώ γνωμοδοτεί ομόφωνα ξανά υπέρ της επανακύρηξης της απαλλοτρίωσης η απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού δεν γίνεται γνωστή.

Στις 9.6. 2004 ο Γενικός Πρόξενος του Λος Άντζελες στις Η.Π.Α Κος Δ. Ζεβελάκης με επιστολή του στον υφυπουργό Πολιτισμού επισημαίνει την αρνητική εικόνα που παρουσιάζει ο αρχαιολογικός χώρος εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων

Τον Αύγουστο του 2004 στο κατώφλι πια των Ολυμπιακών Αγώνων με αφετηρία την ιστορική σύνδεση το Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος με την Μάχη του Μαραθώνα και τον Μαραθώνιο και επειδή καμία υπηρεσία του ΥΠΠΟ δεν είχε μεριμνήσει για τον ευπρεπισμό του χώρου η «Πρωτοβουλία κατοίκων Μετσ» με την στήριξη της Δημάρχου και του Δήμου Αθηναίων (καθαρισμός, βάψιμο και ηλεκτροδότηση) και την έγκριση της Γ'ΕΠΚΑ πραγματοποίησε έκθεση στον επί της Αρδηττου αναλημματικό τοίχο με μεγενθυμένες γκραβούρες του ναού των STUART & REVETT, παρότι κάτι τέτοιο είχε προταθεί από τη Γ'ΕΠΚΑ νωρίτερα χωρίς αποτέλεσμα, επισημαίνοντας με δίγλωσσο κείμενο την σπουδαιότητα του ναού και την σχέση του με την μάχη του Μαραθώνα και τον Μαραθώνιο. Δυστυχώς η έκθεση βανδαλίστηκε.

Στις 8/10/ 2004 οι ιδιοκτήτες απευθύνονται με έγγραφο τους στον διευθυντή του γραφείου του υφυπουργού Κο Δ. Αναγνωστόπουλο ζητώντας την άμεση απελευθέρωση των ακινήτων του αφού η αποζημίωση δεν κατατέθηκε από το Δημόσιο.

Στις 7/12/2004 η Γ'ΕΠΚΑ προτείνει την κατεδάφιση των ετοιμόρροπων κτιρίων και ανασκαφή στα σημεία που δεν ερευνήθηκαν στην ανασκαφή του 1995 για να απαντήσει στους ιδιοκτήτες αν θα μπορούν να κτίσουν η όχι και με ποιους όρους

Είναι πλέον αναγκαίο ο Υπουργός Πολιτισμού να αποφασίσει για την απαλλοτρίωση και να δεσμεύσει τα κονδύλια απαραίτητα για την χρηματοδότηση της.

Όπως αποδεικνύουν οι επανειλημμένες συνεδριάσεις του συμβουλίου μέχρι σήμερα, το ΚΑΣ έχει πάρει τελειωτικά την απόφαση για την διαφύλαξη και ανάδειξη της τοποθεσίας του Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και δεν διατρέχει λόγος επανεξέτασης του θέματος πέραν του να υλοποιηθεί η απαλλοτρίωση. Δεν μπορεί κάθε φορά που αιτούν οι ιδιοκτήτες να οικοδομήσουν να επανεξετάζεται η τεκμηριωμένη σημαντικότητα του χώρου και να προτείνονται ανασκαφικές έρευνες σαν προϋπόθεση για μια εκ νέου απόφαση.

Εύλογο είναι λοιπόν να αναρωτιέται κανείς με ποια δικαιολογία επανέρχεται το εν λόγω θέμα και για πιο λόγο δεν είχε δοθεί η αποζημίωση από το 1995 που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της κυβέρνησης έως το 1999 χρόνος λήξης της προθεσμίας για κατάθεση των χρημάτων.

Είναι προφανές ότι σκοπιμότητες (αγορά ακινήτων υπό απαλλοτρίωση σε χαμηλή τιμή) των ιδιοκτητών υποσκάπτουν τις νόμιμες διαδικασίες, αλλά η αδυναμία και η παρεμπόδιση του Υπουργείου να υλοποιήσει τις αποφάσεις του διαιωνίζει αυτή την κατάσταση εις βάρος του δημοσίου και των πολιτών διότι όσο περνάει ο καιρός η τιμή μονάδος αυξάνεται υπέρ των ιδιοκτητών.

Δεν μπορεί η έλλειψη χρημάτων για την απαλλοτρίωση από μέρους του Υπουργείου Πολιτισμού να καθιστά την αιτία για την απαξίωση μιας τόσο σημαντικής ιστορικής και αρχαιολογικής σημασίας τοποθεσία στο κέντρο της Αθήνας με σκοπό την οικοπεδοποίηση της. Ούτε μπορεί η τιμή μονάδος σε έναν δεσμευμένο επί δεκαετίες αρχαιολογικό χώρο να συναγωνίζεται τις τιμές της αγοράς. Η αποδοχή αυτού καθιστά ένα ολέθριο παράδειγμα για το ξεπούλημα του πολιτισμού μας, εφόσον το ίδιο καθεστώς αφορά πολλούς άλλους αρχαιολογικούς χώρους όπου εκκρεμεί η απαλλοτρίωση τους. Αποτελεί επίσης μεγάλη δυσφήμιση για την χώρα μας και την Αθήνα την πόλη του πολιτισμού και των Ολυμπιακών αγώνων.

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι η πόλη χρειάζεται επειγόντως χώρους αδέσμευτους από οικοδομές πόσο μάλλον όταν αυτοί είναι μεγάλης αρχαιολογικής και ιστορικής

άξιας με αναφορές σε διαφορετικές περιόδους της ιστορίας της πόλης αλλά και τοποθεσία στο ιστορικό κέντρο που διατηρεί μέχρι σήμερα αλώβητη την γεωγραφική μορφολογία και πολεοδομική διάπλαση της περιοχής Είναι γνωστό το ενδιαφέρον της Δημάρχου Κα Μπακογιάννη για το χώρο του ιερού της **Αγροτέρας Αρτέμιδος** . Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί το οικοδομικό τετράγωνο σε συνεργασία με τον Δήμο ως κοινόχρηστος χώρος

Αφού έρθει σε πέρας η απαλλοτρίωση προτείνουμε να ακολουθήσει προσεκτικός καθαρισμός με μη μηχανικά μέσα και, κατεδάφιση των ετοιμορροπών κατοικιών με σεβασμό προς το υλικό που τις αποτελεί, ανασκαφή και ανιάπλαση του χώρου προς ανάδειξη του ιερού, του πρωτοχριστιανικού νεκροταφείου και άλλων στοιχείων που θα αποκαλυφθούν κατά την ανασκαφή Επίσης θα θέλαμε να προσθέσουμε ότι η διώροφη οικία στη Β.Α. γωνία ά της οδού Αρδηττου και Θωμοπούλου χρονολογείται στα τέλη του περασμένου αιώνα και συνδέεται με την νεότερη ιστορία της περιοχής δεν είναι ετοιμόρροπη αλλά γεμάτη σκουπίδια λόγω της χρήσης της ως καταφύγιο περιθωριακών και θα μπορούσε να αναστηλωθεί και να μετατραπεί σε μικρό παρλίσσιο μουσείο. Τέλος να ενταχθεί στην ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

Πρωτοβουλία Κατοίκων Μετς

Ενημέρωση ΕΠΕΙΓΟΝ

ΘΕΜΑ

Άμεση απαλλοτρίωση και προστασία της τοποθεσίας του Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος στην οδό Αρδηττου

1. Επιστολή προς τον Υπουργό Πολιτισμού ζητώντας να αποφασιστεί απαλλοτρίωση και να κατατεθούν άμεσα τα χρήματα
2. Να ζητηθεί ανασκαφή και καθαρισμός με ήπια-μη μηχανικά μέσα και να διαμορφωθεί έτσι ώστε η τοποθεσία του ιερού να γίνει χώρος επισκέψιμος από όλους τους πολίτες και επισκέπτες των Αθηνών .
3. Επιστολή στην Δήμαρχο ζητώντας να χαρακτηριστεί το οικοδομικό τετράγωνο κοινόχρηστος χώρος
4. Να ενημερωθεί η Ε.Ε για ποιους λόγους θα περάσει από νέο συμβούλιο του ΚΑΣ αφού η σημαντικότητα του χώρου επισημαίνεται εδώ και 40 χρόνια με την απόφαση του ΚΑΣ 44/7.7.1964 έως και την τελευταία γνωμοδότηση ΚΑΣ 32/2.7.2003
5. Να παραβρεθεί η Ε.Ε σε κάθε συνεδρία του ΚΑΣ που εξετάζει το θέμα αυτό

Λόγω νέων εξελίξεων που αφορούν το ιερό της Αγροτέρας Αρτέμιδος και της εποικημένης από το ΚΑΣ νέας γνωμοδότησης μετά από επείγουσα αίτηση προς την γραμματεία του υφυπουργού του ΥΠΠΟ των ιδιοκτητών Λιβά, Φύσα και Λιβανό με ημερομηνία 8/10/2004 για την απελευθέρωση των ακινήτων τους για σκοπούς οικοδόμησης επικαλώντας την έλλειψη κονδυλίων ως «νέο στοιχείο», θα θέλαμε να κάνουμε μια αναδρομή στο ιστορικό του ιερού και της απαλλοτρίωσης συμπληρώνοντας κάποια ελλιπή στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται νομίζουμε σκόπιμα στην έκθεση των ιδιοκτητών αλλά και ούτε στις εκθέσεις των αρμόδιων υπηρεσιών και που θεωρούμε πολύ σημαντικά και να κατατεθεί η έκθεση και το θέμα επειγόντως στον Υπουργό Πολιτισμού για να δοθεί μια λύση μιας και δια παντός.

Ιστορική σπουδαιότητα του Ναού και της τοποθεσίας.

Τα θεμέλια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος βρίσκονται στο προς απαλλοτρίωση από το 1964 οικοδομικό τετράγωνο(1390,70 τ.μ) που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα στην περιοχή Αρδηττός, Μετς,

Βρίσκεται λίγα μέτρα από το Καλλιμάρμαρο στάδιο και σε άμεση γειτνίαση με το Ολυμπίο και την Ακρόπολη στην αρχαιολογική καρδιά της Αθήνας Είναι το μόνο ιερό στην νότια πλευρά του Ιλισού των παρλισίων ιερών της αρχαιότητας τα θεμέλια και η τοποθεσία του οποίου σώζονται μέχρι σήμερα και που άντεξαν στις αντιξοότητες του χρόνου και στην ραγδαία και σαρωτική οικοδομική ανάπτυξη της πόλης.

Ιωνικός ναός του 5^{ου} αιώνος κτίστηκε το 448 π.Χ. πιθανότατα από τον Καλλικράτη αρχιτέκτονα του Ναού της Απτέρου Νίκης στην Ακρόπολη με τον οποίο παρουσιάζει πολλές ομοιότητες. Αναφορές στο μνημείο κάνουν ο Πλάτων και ο Πausanias ενώ κατά τον Πλούταρχο στην περιοχή αυτή τελούνταν τα Μικρά Ελευσίνια Μυστήρια Κάθε χρόνο την έκτη ημέρα του Βοιδρομίου ημέρα της επετείου της Μάχης του

Μαραθώνα τελούνταν μεγάλες θυσίες (500 ερίφια) τάμα που είχαν κάνει οι Αθηναίοι στην θεά για την νίκη τους στην μάχη. (Ξενοφών, *Ανάβασις*) συνδέοντας τον χώρο άμεσα με τον Μαραθώνιο και την Ολυμπιακή ιδέα .

Ο ναός υπέστη πολλές μετατροπές στις μεταγενέστερες της κλασσικής περιόδου εποχές, όπως η μετατροπή του σε παλαιοχριστιανική βασιλική με εκτενές πρωτοχριστιανικό νεκροταφείο (εμφανές και σήμερα) και κατά τον 17 αιώνα με την προσθήκη τρούλου, στην εκκλησία γνωστή ως η «Πανάγια στην Πέτρα».

Κατεδαφίστηκε το 1778 και τα υλικά του χρησιμοποιήθηκαν για την ανέγερση των τειχών της Αθήνας.

Η σπουδαιότητα του Ναού και η μεγάλη αρχαιολογική και ιστορική αξία για την πόλη των Αθηνών και τους μελετητές της αρχαιολογίας επισημαίνεται από επιφανείς έλληνες και ξένους αρχαιολόγους και αρχιτέκτονες από τον 18^ο αιώνα μέχρι σήμερα με τεκμηριωμένα άρθρα, σχέδια και ανασκαφές. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους: Doerpfeld, Dismoor, Kerényi, A.Ορλανδο και ιδιαιτέρως τους αρχιτέκτονες Stewart and Rivett που με τα λεπτομερή σχέδια τους αποτύπωσαν με όψεις και κατόψεις κατά την επίσκεψη τους στην Αθήνα το 1751-53 τον Ναό ο οποίος σωζόταν ακόμα σχεδόν ακέραιος ενσωματωμένος με την προαναφερθείσα εκκλησία την Παναγιά στην Πέτρα. Επίσης αποτύπωσαν τμήμα της μαρμάρινης ζωφόρου που βρίσκεται σήμερα στα μουσεία του Βερολίνου και της Βενετίας.

Η πρώτη συστηματική ανασκαφή το 1897 γίνεται από την **Αρχαιολογική Εταιρία** με επί κεφαλής τον αρχαιολόγο **Α. Σκιά** που αποκαλύπτει, με ακριβή σχέδια, το διάγραμμα του ναού, μεγάλη ημιεξαγωνική ασίδα, κατάλοιπα της χριστιανικής περιόδου, τεμάχιο της ζωφόρου που σήμερα βρίσκεται στο Αρχ/κον Μουσείο, πλήθος μικρών αγγείων σχετιζόμενων με τα Ελευσίνια Μυστήρια καθώς και μεγάλο αριθμό πρωτοχριστιανικών ταφών.

Ο Ι.Ν., Σβορώνος δημοσιεύει το 1917 στην Διεθνή Εφημερίδα της Νομισματικής Αρχαιολογίας φωτογραφία όπου αποτυπώνονται ακόμα τα λείψανα του ναού και με άρθρο του επισημαίνει την αρχαιολογική και ιστορική σπουδαιότητα της περιοχής.

Το Ιστορικό της Απαλλοτρίωσης

Δυο υπουργικές αποφάσεις 1958 και 1960 «Περί αρχαιοτήτων» κηρύσσουν την κοίτη του Ιλισού ζώνη προστασίας 50μ. εκατέρωθεν.

Ο αρχιτέκτονας **Ι. Τραυλός** στην διάνοιξη της οδού Αρδηττού στο 1962 ανακαλύπτει και σώζει με παράκαμψη του δρόμου τον αναλημματικό τοίχο στην Β.Δ πλευρά που είναι εμφανής και σήμερα. βρίσκοντας πίσω από αυτόν πολλά μικρά αγγεία όμοια με αυτά που βρήκε ο Σκιάς και μεγάλο προεξέχοντα βράχο πάνω στον οποίον ήταν κτισμένος ο ναός.

Η πρώτη απαλλοτρίωση κηρύσσεται από το Κ.Α.Σ το 1964 όπου επιφανείς αρχαιολόγοι και άνθρωποι των γραμμάτων όπως ο **Χ. Καρούζος**, ο **Α. Πολίτης**, ο **Ι. Κόντης**, ο **Μ. Χατζηδάκης**, ο **Ν. Πλάτωνος**, **Χ. Μακαρόνας**, μετά από αίτηση των ιδιοκτητών των ακινήτων για ανοικοδόμηση και μετά από 3 συνεδριάσεις όπου τεκμηριώνεται η ακριβής θέση του ναού αποφασίζουν την αναγκαστική απαλλοτρίωση του οικοδομικού τετράγωνου, την προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου διότι «... πρόκειται περί ενός των επιφανέστερων μνημείων των αρχαίων Αθηνών ακόμα και αν αποδεικνύεται τελικώς ότι δεν υπάρχουν λείψανα δια την σπουδαιότητα του ναού ο οποίος υπήρχε εις την θέσην ...» και τη διαμόρφωση του « σε αρχαιολογικό χώρο ελεύθερο και επισκέψιμο» ΚΑΣ 44/7-7-64 Η απαλλοτρίωση δεν υλοποιείται και μετά από νέα αίτηση των ιδιοκτητών το θέμα επανέρχεται στο ΚΑΣ το 1993 (ΚΑΣ 14/13.4.1993) όπου γνωμοδοτείτε ομόφωνα

ξανά η απαλλοτρίωση του διότι «**βάσει της σχετικής βιβλιογραφίας αλλά και των ανασκαφικών ερευνών που διεξήχθησαν εκεί τοποθετείται το ιερό της Αγροτέρας Αρτέμιδος ένα από τα πλέον εξέχοντα μνημεία της κλασικής περιόδου και επειδή «διαπιστώνονται στον χώρο αρχαιολογικά στοιχεία από μεταγενέστερες της κλασικής περιόδου επεμβάσεις....**»

Επί υπουργίας Μελίνας Μερκούρη τον ίδιο χρόνο (1993) εκδίδεται διυπουργική απόφαση για την υλοποίηση της απαλλοτρίωσης η οποία όμως αποσύρεται από το εθνικό τυπογραφείο από το νέο υπουργό Πολιτισμού Θ. Μικρούτσικο ο οποίος ζητάει να διεξαχθεί ανασκαφή προκειμένου να διαπιστωθεί αν «**σώζονται κατάλοιπα αρχαίων σε ελεύθερους χώρους**» των υπο απαλλοτρίωση ακινήτων με σκοπό να αρθούν οι δεσμεύσεις. Στην ανασκαφή που διεξάγεται σε μια πολύ περιορισμένη κλίμακα από τη Γ'ΕΠΚΑ με υπεύθυνη την αρχαιολόγο, Κα Λυγκούρη, αποκαλύπτονται οι πρωτοχριστιανικοί τάφοι που είχαν ανακαλύψει ο Α. Σκιάς και ο Ι. Τραυλός επιτρέποντας την επανατοποθέτηση με ακρίβεια του **διαγράμματος της βάσεως του ναού** δηλαδή κάτω από τα ερείπια των οικιών **Κ. Λιβανού**, υιός του τότε Υπ. Τουρισμού **Δ. Λιβανού**, ο οποίος είχε αγοράσει το υπό **απαλλοτρίωση οικοπέδο το 1990** και του **Κ. Γιακουμάτου** ενώ ανασκαφές στα σημεία αυτά δεν διεξάγονται. Στην αναφορά της η Γ'ΕΠΚΑ αναφέρει ότι λόγω υπογείων στις οικίες αυτές η βάση του ναού έχει καταστραφεί κάτι που αμφισβητείται, διότι οι κατόψεις και τα σχέδια του Σκιά το 1897 αναφέρουν σε αυτά τα σημεία φυσικό βαθούλωμα του εδάφους και αλώςτε η λιθόκτιστες οικίες της εποχής(αρχές του 20^{ου} αιώνα) θεμελιωνόταν πάνω στον βράχο..

Μετά από θύελλα διαμαρτυριών από μη κυβερνητικούς οργανισμούς, συλλόγους κατοίκους της περιοχής και τον τύπο η συνεδρίαση του ΚΑΣ το **4/24-1-1995** Καταλήγει ομοφωνα υπέρ της ισχύος της 14/13.4.93 παλαιότερης γνωμοδότησης του ΚΑΣ περί απαλλοτρίωση όλου του οικοδομικού τετράγωνου και αναφέρεται ότι το ποσόν θα συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό για την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

Στις **22-6 -1995** δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (αρ. φύλλου 431/ 22.07.1995) η κήρυξη της απαλλοτρίωσης **«..υπέρ του Δημοσίου που θα αντιμετωπισθεί από το Υπ. Πολιτισμού...»** (έργα ενοποίησης των Αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας) με κοινή απόφαση του υπουργού Πολιτισμού Θ. Μικρούτσικου και του υπουργού Οικονομικών

Ενώ έχει οριστεί τιμή μονάδος η απαλλοτρίωση και πάλι δεν υλοποιείται ενώ λήγει η προθεσμία απόδοσης της αποζημίωσης το **19.8.1999**.

Στις **15-2-2001** με υπογραφή του Υπουργού **Ε. Βενιζέλου** απορρίπτεται η νέα πρόταση για σύνδεση του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος με το χώρο του Ολυμπίου διότι κρίνεται ότι θα δημιουργούσε προβλήματα «στατικότητας» στις παρακείμενες πολυκατοικίες και αποφασίζεται ότι η νέα διαμόρφωση του χώρου θα αντιμετωπισθεί «μόνον εφόσον συντελεσθεί απαλλοτρίωση και κατεδάφιση των σύγχρονων κτισμάτων».

Μετά από επανειλημμένες παρεμβάσεις των ιδιοκτητών που ζητούν την απελευθέρωση των ακινήτων τους λόγω μη κατάθεσης της αποζημίωσης το θέμα περνάει ξανά από το ΚΑΣ στις **27/2/2002**, **27/3/2003** και τέλος **32/2.7.2003** και ενώ γνωμοδοτεί ομόφωνα ξανά υπέρ της επανακύρηξης της απαλλοτρίωσης η απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού **δεν γίνεται γνωστή**.

Στις **9.6. 2004** ο Γενικός Πρόξενος του Λος Άντζελες στις Η.Π.Α Κος Δ. Ζεβελάκης με επιστολή του στον υφυπουργό Πολιτισμού επισημαίνει την αρνητική εικόνα που παρουσιάζει ο αρχαιολογικός χώρος εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων

Τον Αύγουστο του 2004 στο κατώφλι πια των Ολυμπιακών Αγώνων με αφετηρία την ιστορική σύνδεση το Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος με την Μάχη του Μαραθώνα και τον Μαραθώνιο και επειδή καμία υπηρεσία του ΥΠΠΟ δεν είχε μεριμνήσει για τον ευπρεπισμό του χώρου η «Πρωτοβουλία κατοίκων Μετς» με την στήριξη της Δημάρχου και του Δήμου Αθηναίων (καθαρισμός, βάψιμο και ηλεκτροδότηση) και την έγκριση της Γ'ΕΠΚΑ πραγματοποίησε έκθεση στον επί της Αρδηττου αναλημματικό τοίχο με μεγενθυμένες γκραβούρες του ναού των STUART & REVETT, παρότι κάτι τέτοιο είχε προταθεί από τη Γ'ΕΠΚΑ νωρίτερα χωρίς αποτέλεσμα, επισημαίνοντας με δίγλωσσο κείμενο την σπουδαιότητα του ναού και την σχέση του με την μάχη του Μαραθώνα και τον Μαραθώνιο. Δυστυχώς η έκθεση βανδαλίστηκε.

Στις 8/10/ 2004 οι ιδιοκτήτες απευθύνονται με έγγραφο τους στον διευθυντή του γραφείου του υφυπουργού Κο Δ. Αναγνωστόπουλο ζητώντας την άμεση απελευθέρωση των ακινήτων του αφού η αποζημίωση δεν κατατέθηκε από το Δημόσιο.

Στις 7/12/2004 η Γ'ΕΠΚΑ προτείνει την κατεδάφιση των ετοιμόρροπων κτιρίων και ανασκαφή στα σημεία που δεν ερευνήθηκαν στην ανασκαφή του 1995 για να απαντήσει στους ιδιοκτήτες αν θα μπορούν να κτίσουν η όχι και με ποιους όρους

Είναι πλέον αναγκαίο ο Υπουργός Πολιτισμού να αποφασίσει για την απαλλοτρίωση και να δεσμεύσει τα κονδύλια απαραίτητα για την χρηματοδότηση της.

Όπως αποδεικνύουν οι επανειλημμένες συνεδριάσεις του συμβουλίου μέχρι σήμερα, το ΚΑΣ έχει πάρει τελειωτικά την απόφαση για την διαφύλαξη και ανάδειξη της τοποθεσίας του Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και δεν διατρέχει λόγος επανεξέτασης του θέματος πέραν του να υλοποιηθεί η απαλλοτρίωση. Δεν μπορεί κάθε φορά που αιτούν οι ιδιοκτήτες να οικοδομήσουν να επανεξετάζεται η τεκμηριωμένη σημαντικότητα του χώρου και να προτείνονται ανασκαφικές έρευνες σαν προϋπόθεση για μια εκ νέου απόφαση.

Εύλογο είναι λοιπόν να αναρωτιέται κανείς με ποια δικαιολογία επανέρχεται το εν λόγω θέμα και για πιο λόγο δεν είχε δοθεί η αποζημίωση από το 1995 που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της κυβέρνησης έως το 1999 χρόνος λήξης της προθεσμίας για κατάθεση των χρημάτων .

Είναι προφανές ότι σκοπιμότητες (αγορά ακινήτων υπό απαλλοτρίωση σε χαμηλή τιμή) των ιδιοκτητών υποσκάπτουν τις νόμιμες διαδικασίες, αλλά η αδυναμία και η παρεμπόδιση του Υπουργείου να υλοποιήσει τις αποφάσεις του διαιωνίζει αυτή την κατάσταση εις βάρος του δημοσίου και των πολιτών διότι όσο περνάει ο καιρός η τιμή μονάδος αυξάνεται υπέρ των ιδιοκτητών.

Δεν μπορεί η έλλειψη χρημάτων για την απαλλοτρίωση από μέρους του Υπουργείου Πολιτισμού να καθιστά την αιτία για την απαξίωση μιας τόσο σημαντικής ιστορικής και αρχαιολογικής σημασίας τοποθεσία στο κέντρο της Αθήνας με σκοπό την οικοπεδοποίηση της. Ούτε μπορεί η τιμή μονάδος σε έναν δεσμευμένο επί δεκαετίες αρχαιολογικό χώρο να συναγωνίζεται τις τιμές της αγοράς. Η αποδοχή αυτού καθιστά ένα ολέθριο παράδειγμα για το ξεπούλημα του πολιτισμού μας, εφόσον το ίδιο καθεστώς αφορά πολλούς άλλους αρχαιολογικούς χώρους όπου εκκρεμεί η απαλλοτρίωση τους. Αποτελεί επίσης μεγάλη δυσφήμιση για την χώρα μας και την Αθήνα την πόλη του πολιτισμού και των Ολυμπιακών αγώνων.

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι η πόλη χρειάζεται επείγοντως χώρους αδέσμευτους από οικοδομές πόσο μάλλον όταν αυτοί είναι μεγάλης αρχαιολογικής και ιστορικής

άξιας με αναφορές σε διαφορετικές περιόδους της ιστορίας της πόλης αλλά και τοποθεσία στο ιστορικό κέντρο που διατηρεί μέχρι σήμερα αλώβητη την γεωγραφική μορφολογία και πολεοδομική διάπλαση της περιοχής Είναι γνωστό το ενδιαφέρον της Δημάρχου Κα Μπακογιάννη για το χώρο του ιερού της **Αγροτέρας Αρτέμιδος** . Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί το οικοδομικό τετράγωνο σε συνεργασία με τον Δήμο ως κοινόχρηστος χώρος

Αφού έρθει σε πέρας η απαλλοτρίωση προτείνουμε να ακολουθήσει προσεκτικός καθαρισμός με μη μηχανικά μέσα και, κατεδάφιση των ετοιμορροπών κατοικιών με σεβασμό προς το υλικό που τις αποτελεί, ανασκαφή και ανιάπλαση του χώρου προς ανάδειξη του ιερού, του πρωτοχριστιανικού νεκροταφείου και άλλων στοιχείων που θα αποκαλυφθούν κατά την ανασκαφή Επίσης θα θέλαμε να προσθέσουμε ότι η διώροφη οικία στη Β.Α. γωνία ά της οδού Αρδηττου και Θωμοπούλου χρονολογείται στα τέλη του περασμένου αιώνα και συνδέεται με την νεότερη ιστορία της περιοχής δεν είναι ετοιμόρροπη αλλά γεμάτη σκουπίδια λόγω της χρήσης της ως καταφύγιο περιθωριακών και θα μπορούσε να αναστηλωθεί και να μετατραπεί σε μικρό παρילίσσιο μουσείο. Τέλος να ενταχθεί στην ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

Πρωτοβουλία Κατοίκων Μετς

Χάρητος 16 (6ος δ'όρος)

Ενημέρωση ΕΠΕΙΓΟΝ

ΘΕΜΑ

Άμεση απαλλοτρίωση και προστασία της τοποθεσίας του Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος στην οδό Αρδηττου

1. Επιστολή προς τον Υπουργό Πολιτισμού ζητώντας να αποφασιστεί **απαλλοτρίωση** και να κατατεθούν **άμεσα τα χρήματα**
2. Να ζητηθεί ανασκαφή και καθαρισμός με ήπια-μη μηχανικά μέσα και να διαμορφωθεί έτσι ώστε η τοποθεσία του ιερού να γίνει χώρος επισκέψιμος από όλους τους πολίτες και επισκέπτες των Αθηνών .
3. Επιστολή στην Δήμαρχο ζητώντας να χαρακτηριστεί το οικοδομικό τετράγωνο κοινόχρηστος χώρος
4. Να ενημερωθεί η Ε.Ε για ποιους λόγους θα περάσει από νέο συμβούλιο του ΚΑΣ αφού η **σημαντικότητα του χώρου επισημαίνεται εδώ και 40 χρόνια με την απόφαση του ΚΑΣ 44/7.7.1964 έως και την τελευταία γνωμοδότηση ΚΑΣ 32/2.7.2003**
5. Να παραβρεθεί η Ε.Ε σε κάθε συνεδρία του ΚΑΣ που εξετάζει το θέμα αυτό

Λόγω νέων εξελίξεων που αφορούν το ιερό της Αγροτέρας Αρτέμιδος και της εποικημένης από το ΚΑΣ νέας γνωμοδότησης μετά από επείγουσα αίτηση προς την γραμματεία του υφυπουργού του ΥΠΠΟ των ιδιοκτητών Λιβά, Φύσα και Λιβανό με ημερομηνία **8/10/2004** για την απελευθέρωση των ακινήτων τους για σκοπούς οικοδόμησης επικαλώντας την έλλειψη κονδυλίων ως «νέο στοιχείο», θα θέλαμε να κάνουμε μια αναδρομή στο ιστορικό του ιερού και της απαλλοτρίωσης συμπληρώνοντας κάποια ελλιπή στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται νομίζουμε σκόπιμα στην έκθεση των ιδιοκτητών αλλά και ούτε στις εκθέσεις των αρμόδιων υπηρεσιών και που θεωρούμε πολύ σημαντικά και να κατατεθεί η έκθεση και το θέμα **επείγοντως** στον **Υπουργό Πολιτισμού** για να δοθεί μια λύση μιας και δια παντός.

Ιστορική σπουδαιότητα του Ναού και της τοποθεσίας.

Τα θεμέλια του ναού της **Αγροτέρας Αρτέμιδος** βρίσκονται στο **προς απαλλοτρίωση** από το **1964** οικοδομικό τετράγωνο(1390,70 τ.μ) που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα στην περιοχή Αρδηττός, Μετς,

Βρίσκεται λίγα μέτρα από το Καλλιμάρμαρο στάδιο και σε άμεση γειτνίαση με το Ολυμπίο και την Ακρόπολη στην αρχαιολογική καρδιά της Αθήνας Είναι το μόνο ιερό στην νότια πλευρά του Ιλισού των παριστάμενων ιερών της αρχαιότητας τα θεμέλια και η τοποθεσία του οποίου σώζονται μέχρι σήμερα και που άντεξαν στις αντιξοότητες του χρόνου και στην ραγδαία και σαρωτική οικοδομική ανάπτυξη της πόλης.

Ιωνικός ναός του 5^{ου} αιώνας κτίστηκε το **448 π.Χ.** πιθανότατα από τον Καλλικράτη αρχιτέκτονα του Ναού της Απτέρου Νίκης στην Ακρόπολη με τον οποίο παρουσιάζει πολλές ομοιότητες. Αναφορές στο μνημείο κάνουν ο Πλάτων και ο Πausanias ενώ κατά τον Πλούταρχο στην περιοχή αυτή τελούνταν τα Μικρά Ελευσίνια Μυστήρια Κάθε χρόνο την έκτη ημέρα του Βοιδρομίου ημέρα της επετείου της Μάχης του

Μαραθώνα τελούνταν μεγάλες θυσίες (500 ερίφια) τάμα που είχαν κάνει οι Αθηναίοι στην θεά για την νίκη τους στην μάχη. (Ξενοφών, *Ανάβασις*) συνδέοντας τον χώρο άμεσα με τον Μαραθώνιο και την Ολυμπιακή ιδέα .

Ο ναός υπέστη πολλές μετατροπές στις μεταγενέστερες της κλασσικής περιόδου εποχές, όπως η μετατροπή του σε παλαιοχριστιανική βασιλική με εκτενές πρωτοχριστιανικό νεκροταφείο (εμφανές και σήμερα) και κατά τον 17 αιώνα με την προσθήκη τρούλου, στην εκκλησία γνωστή ως η «Πανάγια στην Πέτρα».

Κατεδαφίστηκε το 1778 και τα υλικά του χρησιμοποιήθηκαν για την ανέγερση των τειχών της Αθήνας.

Η σπουδαιότητα του Ναού και η μεγάλη αρχαιολογική και ιστορική άξια για την πόλη των Αθηνών και τους μελετητές της αρχαιολογίας επισημαίνεται από επιφανείς έλληνες και ξένους αρχαιολόγους και αρχιτέκτονες από τον 18^ο αιώνα μέχρι σήμερα με τεκμηριωμένα άρθρα, σχέδια και ανασκαφές. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους: Doerpfeld, Dismoor, Kerényi, Α.Ορλάνδο και ιδιαίτερος τους αρχιτέκτονες Stewart and Rivett που με τα λεπτομερή σχέδια τους αποτύπωσαν με όψεις και κατόψεις κατά την επίσκεψή τους στην Αθήνα το 1751-53 τον Ναό ο οποίος σωζόταν ακόμα σχεδόν ακέραιος ενσωματωμένος με την προαναφερθείσα εκκλησία την Παναγιά στην Πέτρα. Επίσης αποτύπωσαν τμήμα της μαρμάρινης ζωφόρου που βρίσκεται σήμερα στα μουσεία του Βερολίνου και της Βενετίας.

Η πρώτη συστηματική ανασκαφή το 1897 γίνεται από την **Αρχαιολογική Εταιρία** με επί κεφαλής τον αρχαιολόγο **Α. Σκιά** που αποκαλύπτει, με ακριβή σχέδια, το διάγραμμα του ναού, μεγάλη ημιεξαγωνική ασίδα, κατάλοιπα της χριστιανικής περιόδου, τεμάχιο της ζωφόρου που σήμερα βρίσκεται στο Αρχ/κον Μουσείο, πλήθος μικρών αγγείων σχετιζόμενων με τα Ελευσίνια Μυστήρια καθώς και μεγάλο αριθμό πρωτοχριστιανικών ταφών.

Ο Ι.Ν., Σβορώνος δημοσιεύει το 1917 στην Διεθνή Εφημερίδα της Νομισματικής Αρχαιολογίας φωτογραφία όπου αποτυπώνονται ακόμα τα λείψανα του ναού και με άρθρο του επισημαίνει την αρχαιολογική και ιστορική σπουδαιότητα της περιοχής.

Το Ιστορικό της Απαλλοτρίωσης

Δυο υπουργικές αποφάσεις 1958 και 1960 «Περί αρχαιοτήτων» κηρύσσουν την κοίτη του Ιλισού ζώνη προστασίας 50μ. εκατέρωθεν.

Ο αρχιτέκτονας **Ι. Τραυλός** στην διάνοιξη της οδού Αρδηττού στο 1962 ανακαλύπτει και σώζει με παράκαμψη του δρόμου τον αναλημματικό τοίχο στην Β.Δ πλευρά που είναι εμφανής και σήμερα. βρίσκοντας πίσω από αυτόν πολλά μικρά αγγεία όμοια με αυτά που βρήκε ο Σκιάς και μεγάλο προεξέχοντα βράχο πάνω στον οποίον ήταν κτισμένος ο ναός.

Η πρώτη απαλλοτρίωση κηρύσσεται από το Κ.Α.Σ το 1964 όπου επιφανείς αρχαιολόγοι και άνθρωποι των γραμμάτων όπως ο **Χ. Καρούζος**, ο **Α. Πολίτης**, ο **Ι. Κόντης**, ο **Μ. Χατζηδάκης**, ο **Ν. Πλάτωνος**, **Χ. Μακαρόνας**, μετά από αίτηση των ιδιοκτητών των ακινήτων για ανοικοδόμηση και μετά από 3 συνεδριάσεις όπου τεκμηριώνεται η ακριβής θέση του ναού αποφασίζουν την αναγκαστική απαλλοτρίωση του οικοδομικού τετράγωνου, την προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου διότι «... πρόκειται περί ενός των επιφανέστερων μνημείων των αρχαίων Αθηνών ακόμα και αν αποδεικνύεται τελικώς ότι δεν υπάρχουν λείψανα δια την σπουδαιότητα του ναού ο οποίος υπήρχε εις την θέσην ...» και τη διαμόρφωση του « σε αρχαιολογικό χώρο ελεύθερο και επισκέψιμο» ΚΑΣ 44/7-7-64 Η απαλλοτρίωση δεν υλοποιείται και μετά από νέα αίτηση των ιδιοκτητών το θέμα επανέρχεται στο ΚΑΣ το 1993 (ΚΑΣ 14/13.4.1993) όπου γνωμοδοτείτε ομόφωνα

ξανά η απαλλοτρίωση του διότι «βάσει της σχετικής βιβλιογραφίας αλλά και των ανασκαφικών ερευνών που διεξήχθησαν εκεί τοποθετείται το ιερό της Αγροτέρας Αρτέμιδος ένα από τα πλέον εξέχοντα μνημεία της κλασικής περιόδου και επειδή «διαπιστώνονται στον χώρο αρχαιολογικά στοιχεία από μεταγενέστερες της κλασικής περιόδου επεμβάσεις....»

Επί υπουργίας Μελίνας Μερκούρη τον ίδιο χρόνο (1993) εκδίδεται διυπουργική απόφαση για την υλοποίηση της απαλλοτρίωσης η οποία όμως αποσύρεται από το εθνικό τυπογραφείο από το νέο υπουργό Πολιτισμού Θ. Μικρούτσικο ο οποίος ζητάει να διεξαχθεί ανασκαφή προκειμένου να διαπιστωθεί αν «σώζονται κατάλοιπα αρχαίων σε ελεύθερους χώρους» των υπο απαλλοτρίωση ακινήτων με σκοπό να αρθούν οι δεσμεύσεις. Στην ανασκαφή που διεξάγεται σε μια πολύ περιορισμένη κλίμακα απο τη Γ'ΕΠΚΑ με υπεύθυνη την αρχαιολόγο, Κα Λυγκούρη, αποκαλύπτονται οι πρωτοχριστιανικοί τάφοι που είχαν ανακαλύψει ο Α. Σκιάς και ο Ι. Τραυλός επιτρέποντας την επανατοποθέτηση με ακρίβεια του διαγράμματος της βάσεως του ναού δηλαδή κάτω από τα ερείπια των οικιών Κ. Λιβανού, υιός του τότε Υπ. Τουρισμού Δ. Λιβανού, ο οποίος είχε αγοράσει το υπό απαλλοτρίωση οικόπεδο το 1990 και του Κ. Γιακουμάτου ενώ ανασκαφές στα σημεία αυτά δεν διεξάγονται. Στην αναφορά της η Γ'ΕΠΚΑ αναφέρει ότι λόγω υπογείων στις οικίες αυτές η βάση του ναού έχει καταστραφεί κάτι που αμφισβητείται, διότι οι κατόψεις και τα σχέδια του Σκιά το 1897 αναφέρουν σε αυτά τα σημεία φυσικό βαθούλωμα του εδάφους και αλώστε η λιθόκτιστες οικίες της εποχής(αρχές του 20^{ου} αιώνα) θεμελιωνόταν πάνω στον βράχο..

Μετά από θύελλα διαμαρτυριών από μη κυβερνητικούς οργανισμούς, συλλόγους κατοίκους της περιοχής και τον τύπο η συνεδρίαση του ΚΑΣ το 4/24-1-1995 Καταλήγει ομοφωνα υπέρ της ισχύος της 14/13.4.93 παλαιότερης γνωμοδότησης του ΚΑΣ περί απαλλοτρίωση όλου του οικοδομικού τετράγωνου και αναφέρεται ότι το ποσόν θα συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό για την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

Στις 22-6 -1995 δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (αρ. φύλλου 431/ 22.07.1995) η κήρυξη της απαλλοτρίωσης «..υπέρ του Δημοσίου που θα αντιμετωπισθεί από το Υπ. Πολιτισμού...» (έργα ενοποίησης των Αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας) με κοινή απόφαση του υπουργού Πολιτισμού Θ. Μικρούτσικου και του υπουργού Οικονομικών

Ενώ έχει οριστεί τιμή μονάδος η απαλλοτρίωση και πάλι δεν υλοποιείται ενώ λήγει η προθεσμία απόδοσης της αποζημίωσης το 19.8.1999.

Στις 15-2-2001 με υπογραφή του Υπουργού Ε. Βενιζέλου απορρίπτεται η νέα πρόταση για σύνδεση του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος με το χώρο του Ολυμπίου διότι κρίνεται ότι θα δημιουργούσε προβλήματα «στατικότητας» στις παρακείμενες πολυκατοικίες και αποφασίζεται ότι η νέα διαμόρφωση του χώρου θα αντιμετωπισθεί «μόνον εφόσον συντελεσθεί απαλλοτρίωση και κατεδάφιση των σύγχρονων κτισμάτων».

Μετά από επανειλημμένες παρεμβάσεις των ιδιοκτητών που ζητούν την απελευθέρωση των ακινήτων τους λόγω μη κατάθεσης της αποζημίωσης το θέμα περνάει ξανά από το ΚΑΣ στις 27/2/2002, 27/3/2003 και τέλος 32/2.7.2003 και ενώ γνωμοδοτεί ομόφωνα ξανά υπέρ της επανακύρηξης της απαλλοτρίωσης η απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού δεν γίνεται γνωστή.

Στις 9.6. 2004 ο Γενικός Πρόξενος του Λος Άντζελες στις Η.Π.Α Κος Δ. Ζεβελάκης με επιστολή του στον υφυπουργό Πολιτισμού επισημαίνει την αρνητική εικόνα που παρουσιάζει ο αρχαιολογικός χώρος εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων

Τον Αύγουστο του 2004 στο κατώφλι πια των Ολυμπιακών Αγώνων με αφετηρία την ιστορική σύνδεση το Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος με την Μάχη του Μαραθώνα και τον Μαραθώνιο και επειδή καμία υπηρεσία του ΥΠΠΟ δεν είχε μεριμνήσει για τον ευπρεπισμό του χώρου η «Πρωτοβουλία κατοίκων Μετσ» με την στήριξη της Δημάρχου και του Δήμου Αθηναίων (καθαρισμός, βάψιμο και ηλεκτροδότηση) και την έγκριση της Γ'ΕΠΚΑ πραγματοποίησε έκθεση στον επί της Αρδηττου αναλημματικό τοίχο με μεγενθυμένες γκραβούρες του ναού των STUART & REVERTT, παρότι κάτι τέτοιο είχε προταθεί από τη Γ'ΕΠΚΑ νωρίτερα χωρίς αποτέλεσμα, επισημαίνοντας με δίγλωσσο κείμενο την σπουδαιότητα του ναού και την σχέση του με την μάχη του Μαραθώνα και τον Μαραθώνιο. Δυστυχώς η έκθεση βανδαλίστηκε.

Στις 8/10/ 2004 οι ιδιοκτήτες απευθύνονται με έγγραφο τους στον διευθυντή του γραφείου του υφυπουργού Κο Δ. Αναγνωστόπουλο ζητώντας την άμεση απελευθέρωση των ακινήτων του αφού η αποζημίωση δεν κατατέθηκε από το Δημόσιο.

Στις 7/12/2004 η Γ'ΕΠΚΑ προτείνει την κατεδάφιση των ετοιμόρροπων κτιρίων και ανασκαφή στα σημεία που δεν ερευνήθηκαν στην ανασκαφή του 1995 για να απαντήσει στους ιδιοκτήτες αν θα μπορούν να κτίσουν ή όχι και με ποιους όρους

Είναι πλέον αναγκαίο ο Υπουργός Πολιτισμού να αποφασίσει για την απαλλοτρίωση και να δεσμεύσει τα κονδύλια απαραίτητα για την χρηματοδότηση της.

Όπως αποδεικνύουν οι επανειλημμένες συνεδριάσεις του συμβουλίου μέχρι σήμερα, το ΚΑΣ έχει πάρει τελειωτικά την απόφαση για την διαφύλαξη και ανάδειξη της τοποθεσίας του Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και δεν διατρέχει λόγος επανεξέτασης του θέματος πέραν του να υλοποιηθεί η απαλλοτρίωση. Δεν μπορεί κάθε φορά που αιτούν οι ιδιοκτήτες να οικοδομήσουν να επανεξετάζεται η τεκμηριωμένη σημαντικότητα του χώρου και να προτείνονται ανασκαφικές έρευνες σαν προϋπόθεση για μια εκ νέου απόφαση.

Εύλογο είναι λοιπόν να αναρωτιέται κανείς με ποια δικαιολογία επανέρχεται το εν λόγω θέμα και για πιο λόγο δεν είχε δοθεί η αποζημίωση από το 1995 που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της κυβέρνησης έως το 1999 χρόνος λήξης της προθεσμίας για κατάθεση των χρημάτων .

Είναι προφανές ότι σκοπιμότητες (αγορά ακινήτων υπό απαλλοτρίωση σε χαμηλή τιμή) των ιδιοκτητών υποσκάπτουν τις νόμιμες διαδικασίες, αλλά η αδυναμία και η παρεμπόδιση του Υπουργείου να υλοποιήσει τις αποφάσεις του διαιωνίζει αυτή την κατάσταση εις βάρος του δημοσίου και των πολιτών διότι όσο περνάει ο καιρός η τιμή μονάδος αυξάνεται υπέρ των ιδιοκτητών.

Δεν μπορεί η έλλειψη χρημάτων για την απαλλοτρίωση από μέρους του Υπουργείου Πολιτισμού να καθιστά την αιτία για την απαξίωση μιας τόσο σημαντικής ιστορικής και αρχαιολογικής σημασίας τοποθεσία στο κέντρο της Αθήνας με σκοπό την οικοπεδοποίηση της. Ούτε μπορεί η τιμή μονάδος σε έναν δεσμευμένο επί δεκαετίες αρχαιολογικό χώρο να συναγωνίζεται τις τιμές της αγοράς. Η αποδοχή αυτού καθιστά ένα ολέθριο παράδειγμα για το ξεπούλημα του πολιτισμού μας, εφόσον το ίδιο καθεστώς αφορά πολλούς άλλους αρχαιολογικούς χώρους όπου εκκρεμεί η απαλλοτρίωση τους. Αποτελεί επίσης μεγάλη δυσφήμιση για την χώρα μας και την Αθήνα την πόλη του πολιτισμού και των Ολυμπιακών αγώνων.

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι η πόλη χρειάζεται επείγοντως χώρους αδέσμευτους από οικοδομές πόσο μάλλον όταν αυτοί είναι μεγάλης αρχαιολογικής και ιστορικής

άξιας με αναφορές σε διαφορετικές περιόδους της ιστορίας της πόλης αλλά και τοποθεσία στο ιστορικό κέντρο που διατηρεί μέχρι σήμερα αλώβητη την γεωγραφική μορφολογία και πολεοδομική διάπλαση της περιοχής Είναι γνωστό το ενδιαφέρον της Δημάρχου Κα Μπακογιάννη για το χώρο του ιερου της **Αγροτέρας Αρτέμιδος** . Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί το οικοδομικό τετράγωνο σε συνεργασία με τον Δήμο ως κοινόχρηστος χώρος

Αφού έρθει σε πέρας η απαλλοτρίωση προτείνουμε να ακολουθήσει προσεκτικός καθαρισμός με μη μηχανικά μέσα και, κατεδάφιση των ετοιμορροπών κατοικιών με σεβασμό προς το υλικό που τις αποτελεί, ανασκαφή και ανιάπλαση του χώρου προς ανάδειξη του ιερού, του πρωτοχριστιανικού νεκροταφείου και άλλων στοιχείων που θα αποκαλυφθούν κατά την ανασκαφή Επίσης θα θέλαμε να προσθέσουμε ότι η διώροφη οικία στη Β.Α. γωνία ά της οδού Αρδηττου και Θωμοπούλου χρονολογείται στα τέλη του περασμένου αιώνα και συνδέεται με την νεότερη ιστορία της περιοχής δεν είναι ετοιμόρροπη αλλά γεμάτη σκουπίδια λόγω της χρήσης της ως καταφύγιο περιθωριακών και θα μπορούσε να αναστηλωθεί και να μετατραπεί σε μικρό παριλίσσιο μουσείο. Τέλος να ενταχθεί στην ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

Πρωτοβουλία Κατοίκων Μετς

Ενημέρωση ΕΠΕΙΓΟΝ

ΘΕΜΑ

Άμεση απαλλοτρίωση και προστασία της τοποθεσίας του Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος στην οδό Αρδηττου

1. Επιστολή προς τον Υπουργό Πολιτισμού ζητώντας να αποφασιστεί απαλλοτρίωση και να κατατεθούν άμεσα τα χρήματα
2. Να ζητηθεί ανασκαφή και καθαρισμός με ήπια-μη μηχανικά μέσα και να διαμορφωθεί έτσι ώστε η τοποθεσία του ιερού να γίνει χώρος επισκέψιμος από όλους τους πολίτες και επισκέπτες των Αθηνών .
3. Επιστολή στην Δήμαρχο ζητώντας να χαρακτηριστεί το οικοδομικό τετράγωνο κοινόχρηστος χώρος
4. Να ενημερωθεί η Ε.Ε για ποιους λόγους θα περάσει από νέο συμβούλιο του ΚΑΣ αφού η σημαντικότητα του χώρου επισημαίνεται εδώ και 40 χρόνια με την απόφαση του ΚΑΣ 44/7.7.1964 έως και την τελευταία γνωμοδότηση ΚΑΣ 32/2.7.2003
5. Να παραβρεθεί η Ε.Ε σε κάθε συνεδρία του ΚΑΣ που εξετάζει το θέμα αυτό

Λόγω νέων εξελίξεων που αφορούν το ιερό της Αγροτέρας Αρτέμιδος και της εποικημένης από το ΚΑΣ νέας γνωμοδότησης μετά από επείγουσα αίτηση προς την γραμματεία του υφυπουργού του ΥΠΠΟ των ιδιοκτητών Λιβά, Φύσα και Λιβανό με ημερομηνία 8/10/2004 για την απελευθέρωση των ακινήτων τους για σκοπούς οικοδόμησης επικαλώντας την έλλειψη κονδυλίων ως «νέο στοιχείο», θα θέλαμε να κάνουμε μια αναδρομή στο ιστορικό του ιερού και της απαλλοτρίωσης συμπληρώνοντας κάποια ελλιπή στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται νομίζουμε σκόπιμα στην έκθεση των ιδιοκτητών αλλά και ούτε στις εκθέσεις των αρμόδιων υπηρεσιών και που θεωρούμε πολύ σημαντικά και να κατατεθεί η έκθεση και το θέμα επείγοντως στον Υπουργό Πολιτισμού για να δοθεί μια λύση μιας και δια παντός.

Ιστορική σπουδαιότητα του Ναού και της τοποθεσίας.

Τα θεμέλια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος βρίσκονται στο προς απαλλοτρίωση από το 1964 οικοδομικό τετράγωνο(1390,70 τ.μ) που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα στην περιοχή Αρδηττός, Μετς,

Βρίσκεται λίγα μέτρα από το Καλλιμάρμαρο στάδιο και σε άμεση γειτνίαση με το Ολυμπίο και την Ακρόπολη στην αρχαιολογική καρδιά της Αθήνας Είναι το μόνο ιερό στην νότια πλευρά του Ιλισού των παρλισίων ιερών της αρχαιότητας τα θεμέλια και η τοποθεσία του οποίου σώζονται μέχρι σήμερα και που άντεξαν στις αντιξοότητες του χρόνου και στην ραγδαία και σαρωτική οικοδομική ανάπτυξη της πόλης.

Ιωνικός ναός του 5^{ου} αιώνας κτίστηκε το 448 π.Χ. πιθανότατα από τον Καλλικράτη αρχιτέκτονα του Ναού της Απτέρου Νίκης στην Ακρόπολη με τον οποίο παρουσιάζει πολλές ομοιότητες. Αναφορές στο μνημείο κάνουν ο Πλάτων και ο Πausanias ενώ κατά τον Πλούταρχο στην περιοχή αυτή τελούνταν τα Μικρά Ελευσίνια Μυστήρια Κάθε χρόνο την έκτη ημέρα του Βοιδρομίου ημέρα της επετείου της Μάχης του

Μαραθώνα τελούνταν μεγάλες θυσίες (500 ερίφια) τάμα που είχαν κάνει οι Αθηναίοι στην θεά για την νίκη τους στην μάχη. (Ξενοφών, *Ανάβασις*) συνδέοντας τον χώρο άμεσα με τον Μαραθώνιο και την Ολυμπιακή ιδέα .

Ο ναός υπέστη πολλές μετατροπές στις μεταγενέστερες της κλασσικής περιόδου εποχές, όπως η μετατροπή του σε παλαιοχριστιανική βασιλική με εκτενές πρωτοχριστιανικό νεκροταφείο (εμφανές και σήμερα) και κατά τον 17 αιώνα με την προσθήκη τρούλου, στην εκκλησία γνωστή ως η «Πανάγια στην Πέτρα».

Κατεδαφίστηκε το 1778 και τα υλικά του χρησιμοποιήθηκαν για την ανέγερση των τειχών της Αθήνας.

Η σπουδαιότητα του Ναού και η μεγάλη αρχαιολογική και ιστορική αξία για την πόλη των Αθηνών και τους μελετητές της αρχαιολογίας επισημαίνεται από επιφανείς έλληνες και ξένους αρχαιολόγους και αρχιτέκτονες από τον 18^ο αιώνα μέχρι σήμερα με τεκμηριωμένα άρθρα, σχέδια και ανασκαφές. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους: Doerpfeld, Dismoor, Kerényi, Α.Ορλανδο και ιδιαιτέρως τους αρχιτέκτονες Stewart and Rivett που με τα λεπτομερή σχέδια τους αποτύπωσαν με όψεις και κατόψεις κατά την επίσκεψή τους στην Αθήνα το 1751-53 τον Ναό ο οποίος σωζόταν ακόμα σχεδόν ακέραιος ενσωματωμένος με την προαναφερθείσα εκκλησία την Παναγιά στην Πέτρα. Επίσης αποτύπωσαν τμήμα της μαρμάρινης ζωφόρου που βρίσκεται σήμερα στα μουσεία του Βερολίνου και της Βενετίας.

Η πρώτη συστηματική ανασκαφή το 1897 γίνεται από την **Αρχαιολογική Εταιρία** με επί κεφαλής τον αρχαιολόγο **Α. Σκιά** που αποκαλύπτει, με ακριβή σχέδια, το διάγραμμα του ναού, μεγάλη ημιεξαγωνική ασίδα, κατάλοιπα της χριστιανικής περιόδου, τεμάχιο της ζωφόρου που σήμερα βρίσκεται στο Αρχ/κον Μουσείο, πλήθος μικρών αγγείων σχετιζόμενων με τα Ελευσίνια Μυστήρια καθώς και μεγάλο αριθμό πρωτοχριστιανικών ταφών.

Ο Ι.Ν., Σβορώνος δημοσιεύει το 1917 στην Διεθνή Εφημερίδα της Νομισματικής Αρχαιολογίας φωτογραφία όπου αποτυπώνονται ακόμα τα λείψανα του ναού και με άρθρο του επισημαίνει την αρχαιολογική και ιστορική σπουδαιότητα της περιοχής.

Το Ιστορικό της Απαλλοτρίωσης

Δυο υπουργικές αποφάσεις 1958 και 1960 «Περί αρχαιοτήτων» κηρύσσουν την κοίτη του Ιλισού ζώνη προστασίας 50μ. εκατέρωθεν.

Ο αρχιτέκτονας **Ι. Τραυλός** στην διάνοιξη της οδού Αρδηττού στο 1962 ανακαλύπτει και σώζει με παράκαμψη του δρόμου τον αναλημματικό τοίχο στην Β.Δ πλευρά που είναι εμφανής και σήμερα. βρίσκοντας πίσω από αυτόν πολλά μικρά αγγεία όμοια με αυτά που βρήκε ο Σκιάς και μεγάλο προεξέχοντα βράχο πάνω στον οποίον ήταν κτισμένος ο ναός.

Η πρώτη απαλλοτρίωση κηρύσσεται από το Κ.Α.Σ το 1964 όπου επιφανείς αρχαιολόγοι και άνθρωποι των γραμμάτων όπως ο **Χ. Καρούζος**, ο **Α. Πολίτης**, ο **Ι. Κόντης**, ο **Μ. Χατζηδάκης**, ο **Ν. Πλάτωνος**, **Χ. Μακαρόνας**, μετά από αίτηση των ιδιοκτητών των ακινήτων για ανοικοδόμηση και μετά από 3 συνεδριάσεις όπου τεκμηριώνεται η ακριβής θέση του ναού αποφασίζουν την αναγκαστική απαλλοτρίωση του οικοδομικού τετράγωνου, την προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου διότι «... πρόκειται περί ενός των επιφανέστερων μνημείων των αρχαίων Αθηνών ακόμα και αν αποδεικνύεται τελικώς ότι δεν υπάρχουν λείψανα δια την σπουδαιότητα του ναού ο οποίος υπήρχε εις την θέσην ...» και τη διαμόρφωση του « σε αρχαιολογικό χώρο ελεύθερο και επισκέψιμο» ΚΑΣ 44/7-7-64 Η απαλλοτρίωση δεν υλοποιείται και μετά από νέα αίτηση των ιδιοκτητών το θέμα επανέρχεται στο ΚΑΣ το 1993 (ΚΑΣ 14/13.4.1993) όπου γνωμοδοτείτε ομόφωνα

ξανά η απαλλοτρίωση του διότι «βάσει της σχετικής βιβλιογραφίας αλλά και των ανασκαφικών ερευνών που διεξήχθησαν εκεί τοποθετείται το ιερό της Αγροτέρας Αρτέμιδος ένα από τα πλέον εξέχοντα μνημεία της κλασικής περιόδου και επειδή «διαπιστώνονται στον χώρο αρχαιολογικά στοιχεία από μεταγενέστερες της κλασικής περιόδου επεμβάσεις....»

Επί υπουργίας Μελίνας Μερκούρη τον ίδιο χρόνο (1993) εκδίδεται διυπουργική απόφαση για την υλοποίηση της απαλλοτρίωσης η οποία όμως αποσύρεται από το εθνικό τυπογραφείο από το νέο υπουργό Πολιτισμού Θ. Μικρούτσικο ο οποίος ζητάει να διεξαχθεί ανασκαφή προκειμένου να διαπιστωθεί αν «σώζονται κατάλοιπα αρχαίων σε ελεύθερους χώρους» των υπο απαλλοτρίωση ακινήτων με σκοπό να αρθούν οι δεσμεύσεις. Στην ανασκαφή που διεξάγεται σε μια πολύ περιορισμένη κλίμακα από τη Γ'ΕΠΚΑ με υπεύθυνη την αρχαιολόγο, Κα Λυγκούρη, αποκαλύπτονται οι πρωτοχριστιανικοί τάφοι που είχαν ανακαλύψει ο Α. Σκιάς και ο Ι. Τραυλός επιτρέποντας την επανατοποθέτηση με ακρίβεια του διαγράμματος της βάσεως του ναού δηλαδή κάτω από τα ερείπια των οικιών Κ. Λιβανού, υιός του τότε Υπ. Τουρισμού Δ. Λιβανού, ο οποίος είχε αγοράσει το υπό απαλλοτρίωση οικόπεδο το 1990 και του Κ. Γιακουμάτου ενώ ανασκαφές στα σημεία αυτά δεν διεξάγονται. Στην αναφορά της η Γ'ΕΠΚΑ αναφέρει ότι λόγω υπογείων στις οικίες αυτές η βάση του ναού έχει καταστραφεί κάτι που αμφισβητείται, διότι οι κατόψεις και τα σχέδια του Σκιά το 1897 αναφέρουν σε αυτά τα σημεία φυσικό βαθούλωμα του εδάφους και αλώστε η λιθόκτιστες οικίες της εποχής(αρχές του 20^{ου} αιώνα) θεμελιωνόταν πάνω στον βράχο..

Μετά από θύελλα διαμαρτυριών από μη κυβερνητικούς οργανισμούς, συλλόγους κατοίκους της περιοχής και τον τύπο η συνεδρίαση του ΚΑΣ το 4/24-1-1995

Καταλήγει ομοφωνα υπέρ της ισχύος της 14/13.4.93 παλαιότερης γνωμοδότησης του ΚΑΣ περί απαλλοτρίωση όλου του οικοδομικού τετράγωνου και αναφέρεται ότι το ποσόν θα συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό για την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

Στις 22-6 -1995 δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (αρ. φύλλου 431/ 22.07.1995) η κήρυξη της απαλλοτρίωσης «..υπέρ του Δημοσίου που θα αντιμετωπισθεί από το Υπ. Πολιτισμού...» (έργα ενοποίησης των Αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας) με κοινή απόφαση του υπουργού Πολιτισμού Θ. Μικρούτσικου και του υπουργού Οικονομικών

Ενώ έχει οριστεί τιμή μονάδος η απαλλοτρίωση και πάλι δεν υλοποιείται ενώ λήγει η προθεσμία απόδοσης της αποζημίωσης το 19.8.1999.

Στις 15-2-2001 με υπογραφή του Υπουργού Ε. Βενιζέλου απορρίπτεται η νέα πρόταση για σύνδεση του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος με το χώρο του Ολυμπίου διότι κρίνεται ότι θα δημιουργούσε προβλήματα «στατικότητας» στις παρακείμενες πολυκατοικίες και αποφασίζεται ότι η νέα διαμόρφωση του χώρου θα αντιμετωπισθεί «μόνον εφόσον συντελεσθεί απαλλοτρίωση και κατεδάφιση των σύγχρονων κτισμάτων».

Μετά από επανειλημμένες παρεμβάσεις των ιδιοκτητών που ζητούν την απελευθέρωση των ακινήτων τους λόγω μη κατάθεσης της αποζημίωσης το θέμα περνάει ξανά από το ΚΑΣ στις 27/2/2002, 27/3/2003 και τέλος 32/2.7.2003 και ενώ γνωμοδοτεί ομόφωνα ξανά υπέρ της επανακύρηξης της απαλλοτρίωσης η απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού δεν γίνεται γνωστή.

Στις 9.6. 2004 ο Γενικός Πρόξενος του Λος Άντζελες στις Η.Π.Α Κος Δ. Ζεβελάκης με επιστολή του στον υφυπουργό Πολιτισμού επισημαίνει την αρνητική εικόνα που παρουσιάζει ο αρχαιολογικός χώρος εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων

Τον Αύγουστο του 2004 στο κατώφλι πια των Ολυμπιακών Αγώνων με αφετηρία την ιστορική σύνδεση το Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος με την Μάχη του Μαραθώνα και τον Μαραθώνιο και επειδή καμία υπηρεσία του ΥΠΠΟ δεν είχε μεριμνήσει για τον ευπρεπισμό του χώρου η «Πρωτοβουλία κατοίκων Μετσ» με την στήριξη της Δημάρχου και του Δήμου Αθηναίων (καθαρισμός, βάψιμο και ηλεκτροδότηση) και την έγκριση της Γ'ΕΠΚΑ πραγματοποίησε έκθεση στον επί της Αρδηττου αναλημματικό τοίχο με μεγενθυμένες γκραβούρες του ναού των STUART & REVELL, παρότι κάτι τέτοιο είχε προταθεί από τη Γ'ΕΠΚΑ νωρίτερα χωρίς αποτέλεσμα, επισημαίνοντας με δίγλωσσο κείμενο την σπουδαιότητα του ναού και την σχέση του με την μάχη του Μαραθώνα και τον Μαραθώνιο. Δυστυχώς η έκθεση βανδαλίστηκε.

Στις 8/10/ 2004 οι ιδιοκτήτες απευθύνονται με έγγραφο τους στον διευθυντή του γραφείου του υφυπουργού Κο Δ. Αναγνωστόπουλο ζητώντας την άμεση απελευθέρωση των ακινήτων του αφού η αποζημίωση δεν κατατέθηκε από το Δημόσιο.

Στις 7/12/2004 η Γ'ΕΠΚΑ προτείνει την κατεδάφιση των ετοιμόρροπων κτιρίων και ανασκαφή στα σημεία που δεν ερευνήθηκαν στην ανασκαφή του 1995 για να απαντήσει στους ιδιοκτήτες αν θα μπορούν να κτίσουν ή όχι και με ποιους όρους

Είναι πλέον αναγκαίο ο Υπουργός Πολιτισμού να αποφασίσει για την απαλλοτρίωση και να δεσμεύσει τα κονδύλια απαραίτητα για την χρηματοδότηση της.

Όπως αποδεικνύουν οι επανειλημμένες συνεδριάσεις του συμβουλίου μέχρι σήμερα, το ΚΑΣ έχει πάρει τελειωτικά την απόφαση για την διαφύλαξη και ανάδειξη της τοποθεσίας του Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και δεν διατρέχει λόγος επανεξέτασης του θέματος πέραν του να υλοποιηθεί η απαλλοτρίωση. Δεν μπορεί κάθε φορά που αιτούν οι ιδιοκτήτες να οικοδομήσουν να επανεξετάζεται η τεκμηριωμένη σημαντικότητα του χώρου και να προτείνονται ανασκαφικές έρευνες σαν προϋπόθεση για μια εκ νέου απόφαση.

Εύλογο είναι λοιπόν να αναρωτιέται κανείς με ποια δικαιολογία επανέρχεται το εν λόγω θέμα και για πιο λόγο δεν είχε δοθεί η αποζημίωση από το 1995 που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της κυβέρνησης έως το 1999 χρόνος λήξης της προθεσμίας για κατάθεση των χρημάτων .

Είναι προφανές ότι σκοπιμότητες (αγορά ακινήτων υπό απαλλοτρίωση σε χαμηλή τιμή) των ιδιοκτητών υποσκάπτουν τις νόμιμες διαδικασίες, αλλά η αδυναμία και η παρεμπόδιση του Υπουργείου να υλοποιήσει τις αποφάσεις του διαιωνίζει αυτή την κατάσταση εις βάρος του δημοσίου και των πολιτών διότι όσο περνάει ο καιρός η τιμή μονάδος αυξάνεται υπέρ των ιδιοκτητών.

Δεν μπορεί η έλλειψη χρημάτων για την απαλλοτρίωση από μέρους του Υπουργείου Πολιτισμού να καθιστά την αιτία για την απαξίωση μιας τόσο σημαντικής ιστορικής και αρχαιολογικής σημασίας τοποθεσία στο κέντρο της Αθήνας με σκοπό την οικοπεδοποίηση της. Ούτε μπορεί η τιμή μονάδος σε έναν δεσμευμένο επί δεκαετίες αρχαιολογικό χώρο να συναγωνίζεται τις τιμές της αγοράς. Η αποδοχή αυτού καθιστά ένα ολέθριο παράδειγμα για το ξεπούλημα του πολιτισμού μας, εφόσον το ίδιο καθεστώς αφορά πολλούς άλλους αρχαιολογικούς χώρους όπου εκκρεμεί η απαλλοτρίωση τους. Αποτελεί επίσης μεγάλη δυσφήμιση για την χώρα μας και την Αθήνα την πόλη του πολιτισμού και των Ολυμπιακών αγώνων.

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι η πόλη χρειάζεται επείγοντως χώρους αδέσμευτους από οικοδομές πόσο μάλλον όταν αυτοί είναι μεγάλης αρχαιολογικής και ιστορικής

άζιας με αναφορές σε διαφορετικές περιόδους της ιστορίας της πόλης αλλά και τοποθεσία στο ιστορικό κέντρο που διατηρεί μέχρι σήμερα αλώβητη την γεωγραφική μορφολογία και πολεοδομική διάπλαση της περιοχής Είναι γνωστό το ενδιαφέρον της Δημάρχου Κα Μπακογιάννη για το χώρο του ιερου της **Αγροτέρας Αρτέμιδος** . Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί το οικοδομικό τετράγωνο σε συνεργασία με τον Δήμο ως κοινόχρηστος χώρος

Αφού έρθει σε πέρας η απαλλοτρίωση προτείνουμε να ακολουθήσει προσεκτικός καθαρισμός με μη μηχανικά μέσα και, κατεδάφιση των ετοιμορροπών κατοικιών με σεβασμό προς το υλικό που τις αποτελεί, ανασκαφή και ανιάπλαση του χώρου προς ανάδειξη του ιερου, του πρωτοχριστιανικού νεκροταφείου και άλλων στοιχείων που θα αποκαλυφθούν κατά την ανασκαφή Επίσης θα θέλαμε να προσθέσουμε ότι η διώροφη οικία στη Β.Α. γωνία ά της οδού Αρδηττου και Θωμοπούλου χρονολογείται στα τέλη του περασμένου αιώνα και συνδέεται με την νεότερη ιστορία της περιοχής δεν είναι ετοιμόρροπη αλλά γεμάτη σκουπίδια λόγω της χρήσης της ως καταφύγιο περιθωριακών και θα μπορούσε να αναστηλωθεί και να μετατραπεί σε μικρό παρίλισιο μουσείο. Τέλος να ενταχθεί στην ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

Πρωτοβουλία Κατοίκων Μετς

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

ΑΝΑΦΟΡΑ

1. Του Εξωραϊστικού-Αθλητικού Συλλόγου «ΑΡΔΗΤΤΟΣ», που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Ευγενίου Βουλγάρεως αρ. 25 και εκπροσωπείται νόμιμα
2. Του Συλλόγου Προστασίας Παρισισίων Περιοχών «Ο ΠΑΡΙΛΙΣΣΙΟΣ», που εδρεύει στην Αθήνα οδός Ριζάρη αρ. 13 και εκπροσωπείται νόμιμα και
3. Για την Πρωτοβουλία κατοίκων Μετς:
 - Περικλή Φραγκιά, κατοίκου Αθηνών, οδός Μ. Πηγά αρ. 20.
 - Μυρτώ Μυριαλή, κατοίκου Αθηνών, οδός Κοσμά.
 - Ρουσσέα Νικολάου, κατοίκου Αθηνών, οδός Στρατηγού Ροδίου αριθ. 39.
 - Ιωσήφ Εφραιμίδη, κατοίκου Αθηνών.

ΘΕΜΑ «Προστασία του Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος στο Μετς»

Κύριοι,

Με δεδομένο ότι ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής του Συνηγόρου του Πολίτη είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένος στα θέματα προστασίας και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και εν όψει της αναπομπής του εν λόγω θέματος στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο σας απευθύνουμε αυτή την αναφορά μας προκειμένου να λάβατε γνώση των διάφορων επισημάνσεών μας και ανησυχιών μας, καθώς επίσης και να σας υποβάλουμε συγκεκριμένα αιτήματα.

Πριν από όλα θα πρέπει να τονίσουμε ότι για πρώτη φορά ύστερα από 40 χρόνια η ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού, το έτος 2004, αναπέμπει το θέμα στο Κ.Α.Σ. με τίτλο «Οικοδόμηση ή μη του οικοδομικού τετραγώνου που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδητού – Κούτουλα – Θωμοπούλου – Κεφάλου» και όχι με τίτλο «Έγκριση επανακήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης του εν λόγω οικοδομικού τετραγώνου», όπως εγένετο μέχρι το 2004.

Η αλλαγή και μόνο του τίτλου δείχνει τις προθέσεις της ηγεσίας, γεγονός που όχι απλά μας ανησυχεί αλλά και μας φοβίζει, διότι μια τέτοια τάση οδηγεί στην ισοπέδωση των πάντων, στην καταστροφή δηλαδή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Το Υπουργείο Πολιτισμού, σαν Υπουργείο προστασίας της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, έχει την υποχρέωση να προστατεύσει και να αναδείξει την

αρχαιολογική και ιστορική ταυτότητα του Ιερού χώρου και όχι να διαπραγματεύεται την ανοικοδόμησή του.

Τι είναι όμως ο Ναός της Αγροτέρας Αρτέμιδος;

Είναι ο αρχαιολογικός χώρος στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού – Κούτουλα – Θωμοπούλου – Κεφάλου.

Έχει χαρακτηριστεί ως αρχαιολογικός χώρος από το έτος 1960 με την Υ.Α. 17558/973/1960 Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Φ.Ε.Κ. 94 Τ.Β 27-2-1960), ύστερα από την με αρ. 2/7-1-1960 γνωμοδότηση του Αρχαιολογικού Συμβουλίου. Αναφέρεται επί λέξει στην εν λόγω Υπουργική Απόφαση: **«Χαρακτηρίζουμε ως αρχαιολογικό χώρο την περιοχή την περιλαμβανομένη από της πρώην γέφυρας του Σταδίου μέχρι της γέφυρας Αγίας Φωτεινής και εις απόσταση 50 μέτρων εκατέρωθεν της κοίτης του Ιλισσού».**

Σύμφωνα δε με τον Ν. 3028/2002 Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, αρ. 2 περ. γ' : **« Ως αρχαιολογικοί χώροι νοούνται εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς, οι οποίες περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται αρχαία μνημεία ή αποτελούσαν από τους αχαιότατους χρόνους έως το 1830 μνημειακά, οικιστικά ή ταφικά σύνολα. Οι αρχαιολογικοί χώροι περιλαμβάνουν το απαραίτητο ελεύθερο περιβάλλον που επιτρέπει στα σωζόμενα να συντίθενται σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα».**

Ο υπό απαλλοτρίωση από το 1964 αρχαιολογικός χώρος, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, της θέσης του ιωνικού **Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος** του 5^{ου} π.Χ που περιβάλλεται, όπως αναφέραμε παραπάνω από τις οδούς Αρδηττού- Κούτουλα- Θωμοπούλου- Κεφάλου, στον οποίο υπάρχουν ερειπωμένα σπίτια, είναι **ακατοίκητος επί 40 χρόνια**, είναι **«μνημειακά υπαρκτός»**, (παρα τις αντίθετες δηλώσεις του υφυπουργού κ. Τατούλη), διότι, πέρα από το εμφανές στον καθένα, τμήμα βράχου και ανάλημμα (με λαξεύματα) επί τις οδού Αρδηττού, τους εμφανείς υστερορωμαϊκούς τάφους (2^{ου} και 3^{ου} αιώνα μ. Χ) και ότι άλλο υπάρχει από κάτω και μέσα στα υλικά των δεσμευμένων οικιών, επιπλέον :

α) Υπάρχουν αρχιτεκτονικά μέλη του ιωνικού ναού που βρίσκονται στα μουσεία του Βερολίνου και της Βενετίας

β) Υπάρχουν τα λεπτομερή σχέδια, οι αποτυπώσεις του ναού και οι γκραβούρες των αρχιτεκτόνων-περιηγητών J.Stuart και N. Revett, που χρονολογούνται από το 1750-1753, εποχή που επισκέφθηκαν την Αθήνα, και που δείχνουν την ενσωμάτωση του ναού στην ορθόδοξη εκκλησία γνωστή με το όνομα η « Παναγιά στην Πέτρα».

γ) Τα παραπάνω σχέδια και μελέτες των αρχιτεκτονικών μελών του ναού, διδάσκονται από αρχαιολόγους και ιστορικούς, στους φοιτητές αρχαιολογικών σχολών και κλασικών σπουδών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και υπάρχουν αναφορές του ναού σε παλαιούς χάρτες.

δ) Ύστερα από ανασκαφική έρευνα (Αρχαιολογική Εταιρία 1897) με επικεφαλής τον αρχαιολόγο Α. Σκιά ανακαλύφθηκαν η βάση του ναού, μεγάλη ημιεξαγωνική αψίδα, κατάλοιπο της χριστιανικής περιόδου του ναού, πρόχειρα θεμέλια βυζαντινών κτισμάτων, τμήμα της ζωφόρου, που βρίσκεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο των Αθηνών, λατρευτικά αντικείμενα σχετιζόμενα με τα μικρά Ελευσίνια Μυστήρια και μεγάλος αριθμός πρωτοχριστιανικών τάφων, εμφανή και σήμερα μετά την εκ νέου ανασκαφική έρευνα του έτους 1994.

ε) Η θέση του ναού είναι αναμφισβήτητη

ζ) Ζει στην ιστορική μνήμη της πόλης ως ο ναός που έταξαν οι Αθηναίοι για την Μάχη του Μαραθώνα.

η) Είναι το μόνο παριλίσσιο ιερό που έχει διασωθεί στην Ν.Α. όχθη και παραμένει μια αρχαιολογική και ιστορική τοποθεσία ιστορικό κέντρο της Αθήνας σε άμεση γειτνίαση με την Ακρόπολη, το Ολυμπείο, το Παναθηναϊκό Στάδιο, τους λόφους της Άγρας και του Αρδηττού, που διατηρεί μέχρι σήμερα αλώβητη την γεωγραφική μορφολογία της περιοχής.

Ο Ναός αυτός μετατράπηκε στους υστερορωμαϊκούς χρόνους σε βασιλική με εκτενές νεκροταφείο και αργότερα σε βυζαντινή ορθόδοξη Εκκλησία γνωστή ως « Παναγιά στην Πέτρα».

Η τοποθεσία διασώζεται μέχρι σήμερα μετά απο 2.500 χρόνια πολυτάραχης ιστορίας.

Πρόσφατο ιστορικό

Με δεδομένα όλα τα παραπάνω, το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, το έτος 1964, γνωμοδότησε υπέρ της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ολόκληρου του οικοδομικού τετραγώνου, στην οποία γνωμοδότηση αναφέρεται μεταξύ άλλων επί λέξει το εξής: «... **πρόκειται περί ενός των επιφανέστερων μνημείων των αρχαίων Αθηνών ακόμα και αν αποδεικνύεται τελικώς ότι δεν υπάρχουν λείψανα δια την σπουδαιότητα του ναού ο οποίος υπήρχε εις την θέσιν** ». Την εν λόγω γνωμοδότηση υπέγραψαν επιφανείς αρχαιολόγοι και άνθρωποι των γραμμάτων όπως ο Χ. Καρούζος, ο Λ. Πολίτης, ο Ι. Κόντης, ο Μ. Χατζηδάκης, ο Ν. Πλάτωνος, Χ. Μακαρόνας και προτείνουν την διαμόρφωσή του «**σε αρχαιολογικό χώρο ελεύθερο και επισκέψιμο**» (ΚΑΣ 44/7.7.64).

Στις 18-1-1972 το Κ.Α.Σ. με την με αριθ. 3/18-1-1972 πράξη του γνωμοδότησε υπέρ της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης όλου του Ο.Τ. για τη διενέργεια ανασκαφών προς ανεύρεση και συντήρηση των εντός του χώρου αρχαιοτήτων.

Συνέχεια της παραπάνω γνωμοδότησης, εκδόθηκε η ΚΥΑ 2162/1198/24.04.1973 (ΦΕΚ Δ' 142/19.05.73), με την οποία κηρύχθηκε σε

αναγκαστική απαλλοτρίωση το Ο.Τ. που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου.

Στις 13.04.93 το ΚΑΣ συνεδρίασε για το ίδιο θέμα (απαλλοτρίωση). Κατά την συνεδρίαση διατυπώθηκε η άποψη ότι ο ναός έχει κατασταφεί ολοσχερώς το έτος 1778 και εισήχθη για πρώτη φορά η πρόταση απαλλοτρίωσης για διαμόρφωση του χώρου σε περιοχή γενικότερου πολιτιστικού ενδιαφέροντος, αφού προηγουμένως εκπονηθεί σχετική μελέτη από τη Γ' Εφορία Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων. Η ανωτέρω πρόταση καταγράφηκε στην υπ' αριθμ. 14/13.04.93 πράξη του ΚΑΣ.

Στις 26.07.94 το ΚΑΣ συνεδρίασε για συζήτηση του ίδιου θέματος. Αποφασίσθηκε η αναβολή απόφασης προκειμένου να διεξαχθεί έρευνα στους ελεύθερους χώρους για διαπίστωση ύπαρξης αρχαίων ή όχι.

Στις 14-09-1994 διεξήχθη σχετική έρευνα του χώρου. Τα συμπεράσματα της έρευνας ήταν αρνητικά, δηλαδή ότι έχουν εξαφανισθεί και τα ελάχιστα ίχνη του αρχαίου ναού εξαιτίας της ανεγέρσεως οικοδομών και τη διάνοιξη της οδού Αρδηττού. Προτάθηκε εκ νέου η απαλλοτρίωση του χώρου με το αιτιολογικό ότι αυτό αποτελεί ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα σημεία μνήμης της κοίτης του Ιλισσού και τοπίο της πόλης των Αθηνών.

Μετά την ανωτέρω αυτοψία, στις 24.01.95 συνήλθε εκ νέου το ΚΑΣ για να αποφασίσει περί απαλλοτρίωσης ή μη των ιδιοκτησιών. Γνωμοδότησε (υπ' αριθ. 4/24.01.95) ομόφωνα υπέρ της ισχύος της 14/13.04.93 παλαιότερης γνωμοδότησης του ΚΑΣ περί απαλλοτρίωσης των ιδιοκτησιών προκειμένου να προστατευθούν τα εμφανή ερείπια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και την ανασκαφή του χώρου.

Το ανωτέρω ακίνητο το έτος 1995 (22.07.1995) κηρύχθηκε σε αναγκαστική απαλλοτρίωση «...για λόγους δημόσιας ωφέλειας και ειδικότερα για την προστασία, συντήρηση και ανάδειξη του Ιερού Αρτέμιδος Αγροτέρας έκταση 1390,70 τ.μ. που βρίσκεται στην περιοχή «Μετς» στην Αθήνα...» με την υπ' αριθμ. 1062073/3864/0010/09.06.1995 κοινή απόφαση Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού. Καθορίστηκε δικαστικά η προσωρινή τιμή μονάδας με την υπ' αριθμ. 238/18.02.98 απόφαση του Μνομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών) και η οριστική τιμή μονάδος με την υπ' αριθμ. 10361/98 απόφαση του Εφετείου Αθηνών. Μη καταβληθείσης της αποζημίωσης εντός της νομίμου προθεσμίας, ανακλήθηκε αυτοδίκαια η απαλλοτρίωση. (ΚΥΑ 1001242/145/25.01.02 (ΦΕΚ 78/12.02.02).

Το ΚΑΣ στη συνέχεια γνωμοδότησε με τα υπ' αριθμ. 13/27-3-2002 και 32/2-7-2003 πρακτικά «υπέρ της επανακήρυξης της απαλλοτρίωσης του οικοδομικού τετραγώνου που περικλείεται από τη λεωφόρο Αρδηττού και από τις οδούς Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου στο Μετς, για λόγους προστασίας του χώρου του Ιερού της Αγροτέρας αρτέμιδος και του ευρύου περιβάλλοντος χώρου του.

Παρατηρήσεις

Δεν χρειάζεται άλλη ανασκαφή για να διαπιστωθεί η αρχαιολογική, μνημειακή και ιστορική αξία του ναού και της τοποθεσίας, ούτε νοείται κάθε φορά που αιτούν οι ιδιοκτήτες να οικοδομήσουν, επειδή το υπουργείο δεν υλοποιεί την απαλλοτρίωση, να επανεξετάζεται η τεκμηριωμένη σημαντικότητα του χώρου και να προτείνονται ανασκαφικές έρευνες σαν προϋπόθεση για μια εκ νέου απόφαση.

Εν όψει της αναπομπής του θέματος από την ηγεσία του υπουργείου, που για πρώτη φορά ύστερα από 40 χρόνια, τίθεται με θέμα **την οικοδόμηση ή μη του οικοδομικού τετραγώνου και όχι την έγκριση επανακήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης αυτού** και με δεδομένες τις διαστρεβλώσεις γεγονότων, τίθενται ορισμένα ερωτήματα.

Γιατί δεν δόθηκε αποζημίωση στους ιδιοκτήτες μετά την υπ' αριθμ. **1062073/3864/0010/22.6.1995 κοινή υπουργική απόφαση** του Υπουργού Πολιτισμού και Υφυπουργού Οικονομικών **περί κήρυξης της απαλλοτρίωσης**, η προθεσμία της οποίας έληγε στις **19.8.1999** ενώ η δαπάνη είχε συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό για την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων;

Γιατί καλείται ξανά το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο να συζητήσει το θέμα την στιγμή που δεν υπάρχουν νέα δεδομένα;

Η μόνη απαίτηση και πίεση που ασκείται στις υπηρεσίες είναι από τους ιδιοκτήτες για οικοδόμηση.

Πως δικαιολογείται η τωρινή εισήγηση για ανασκαφική έρευνα της Γ'ΕΠΚΑ όταν παρόμοια πρόταση εγκρίθηκε από το **ΚΑΣ 23/ 26.07.94** με εισήγηση του κου Τζεδάκη, (τότε διευθυντή Π.Κ Αρχαιοτήτων), » με σκοπό τότε όπως και τώρα να αρθούν οι δεσμεύσεις υπέρ των ιδιοκτητών; Υλοποιήθηκε δε αυτή από την Γ'ΕΠΚΑ αλλά και πάλι το **ΚΑΣ (4/24.1.1995)** κατέληξε υπέρ της ισχύος της υπ' αριθμό **14/13.4.93** παλαιότερης ομόφωνης γνωμοδότησης του, περί απαλλοτρίωσης όλου του οικοδομικού τετραγώνου.

Στην συνέχεια επιχειρήθηκε από την κα **Παρλαμά**, τότε διευθύντρια της Γ'ΕΠΚΑ, με από την **8.2.2002** εισήγησή της προς την διευθύντρια Π.Κ Αρχαιοτήτων κα **Ν. Βαλάκου**, εν όψει της επικείμενης συζητήσεως στο ΚΑΣ με θέμα την επανακήρυξη της εν λόγω απαλλοτρίωσης λόγω μη κατάθεσης της αποζημίωσης, η διαστρέβλωση των γεγονότων και η απαξία του χώρου. Αναφέρει δε επί λέξει στην παραπάνω εισήγησή της:

«δεν θα αναφερθούμε στον εξαναγκασμό της εφορείας να διενεργήσει ανασκαφή άνευ λόγου στην θέση που ήταν πάγκοινως γνωστό ότι δεν υπήρχε ο περίφημος Ναός προκειμένου να ικανοποιηθούν τότε επιδιώξεις διαφόρων αιφνιδίως συγκινηθέντων από την πολιτιστική μας κληρονομιά»!!!

Οι έντονες κινητοποιήσεις των τοπικών συλλόγων και μη κυβερνητικών οργανισμών που ξεκίνησαν τότε δεν αφορούσαν την ανασκαφή, που ήταν και

είναι αίτημα των ιδιοκτητών, αλλά το γεγονός ότι αποσύρθηκε από το Εθνικό Τυπογραφείο η διυπουργική απόφαση περί απαλλοτρίωσης ολόκληρου του εν λόγω χώρου του έτους 1993, την οποία είχε υπογράψει η Μελίνα Μερκούρη και ο υπουργός Οικονομικών Δ. Γεωργακόπουλος, βάση της υπ' αριθμό **14/13.4.93** ομόφωνης γνωμοδότησης του ΚΑΣ.

Σημειώνουμε δε ότι ενδεχόμενα συμφέροντα του τότε υπουργού **Δ. Λιβανού** του οποίου ο υιός, **Κοσμάς Λιβανός** αγόρασε ιδιοκτησία στον δεσμευμένο χώρο το έτος 1990, συντέλεσαν ώστε να μην κηρυχθεί η απαλλοτρίωση και να γίνει αντ' αυτής η προαναφερόμενη ανασκαφή. Όπως φαίνεται από έγγραφο με ημερομηνία **1.11.2001** της **Ανώνυμης Τεχνικής και Οικοδομικής Εταιρίας Επιλογή Κτιρίων Κ. Μπενακόπουλος** ο αδελφός του Κ. Λιβανού, **Σπήλιος Λιβανός** υποψήφιος βουλευτής της ΝΔ στις βουλευτικές εκλογές του 2004, διαπραγματευόταν την οικοδόμηση και πώληση όλου του δεσμευμένου αρχαιολογικού χώρου. Η προαναφερόμενη ανώνυμη εταιρία ζήτησε άδεια οικοδόμησης από την Γ'ΕΠΚΑ στις **19.3.2002** και δεν έγινε δεκτή.

Στο από 8.2.2002, ίδιο όπως παραπάνω, έγγραφο προς την τότε διευθύντρια Π.Κ Αρχαιοτήτων Κα Ν. Βαλάκου, η κα Παρλαμά προτείνει: «**να διερευνηθεί αν είναι δυνατή η αποδέσμευση του μεγαλύτερου μέρους του χώρου ώστε να απαλλοτριωθεί από εμάς μόνον το τμήμα του βράχου με το ανάλημμα και στην υπόλοιπη έκταση να υπάρξει από άλλον φορέα ειδική ρύθμιση... Η ύπαρξη στο οικοδομικό αυτό τετράγωνο, το οποίο ως γνωστό περιβάλλεται από πολυκατοικίες μιας ελεγχόμενης μορφολογικά δόμησης είναι ασφαλώς προτιμότερη από την άθλια εικόνα που έχει σήμερα η θέση με τις ερειπωμένες κατοικίες**».

Φαίνεται πως δεν λαμβάνει υπόψη της ούτε την θέση του ναού (κάτω από τις ιδιοκτησίες Λιβανού, Γιακουμάτου) ούτε το ταφικό σύμπλεγμα που αποκαλύφθηκε στην ανασκαφή του **1994** και προτείνει η κα Παρλαμά, **να δοθεί άδεια να κτίσουν πάνω σε αυτά!** Άλλωστε είναι προφανές ποιους εξυπηρετεί αυτή η πρόταση. Σημειωτέον οι πολυκατοικίες επί της οδού Αρδηττού εκατέρωθεν του αρχαιολογικού χώρου είναι **πολυώροφες**.

Η νέα πολιτική ηγεσία, με την νέα πρόταση αναπομπής, φαίνεται να υιοθετεί αυτή την άποψη, πράγμα αδιανόητο αν λάβει κανείς υπ' όψιν ότι η μόνη ιστορική στιγμή που καταστρέφεται τμήμα του ναού και του περιβάλλοντος χώρου ήταν επί χούντας με την ανέγερση της πολυωρόφου οικοδομής γωνία Κούτουλα και Αρδηττού.

Θα αντιπαραθέσουμε όμως εδώ, την άποψη της κα **Καράγιωργα**, προκατόχου της κα Παρλαμά στην διεύθυνση της **Γ'ΕΠΚΑ**, η οποία στις **28.3.1986** σε εισήγηση της για την εν μέρει απαλλοτρίωση, εξέφραζε την άποψη ότι:

«..θα δημιουργηθούν κοντά στο σωζόμενο αρχαίο μνημείο τεράστια σύγχρονα κτήρια που θα αποτελέσουν την χείριστη γειτνίαση για το μνημείο, οπότε το σωζόμενο ανάλημμα έστω κι' αν διασωθεί από την καταστροφή, θα αποτελεί στο εξής μια ασυγχώρητη παραφωνία προς το περιβάλλον και μια ενδεικτική διατήρηση δυσερμήνευτη ακόμα και για τους ειδικούς.»

Σχετικά με τον περιβάλλοντα χώρο ενός μνημείου, ο αρχαιολογικός νόμος είναι σαφής:

«Οι αρχαιολογικοί χώροι περιλαμβάνουν το απαραίτητο ελεύθερο περιβάλλον που επιτρέπει στα σωζόμενα να συντίθενται σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα»

Η θέση του ναού δεν αμφισβητείται και φυσικά δεν μπορεί να οικοδομηθεί, ούτε πιστεύουμε ότι συζητείται να οικοδομήσουν πάνω στους υστερορωμαϊκούς τάφους.

Αν τοποθετηθεί το σχεδιάγραμμα της ανασκαφής του Α. Σκιά στο δεσμευμένο τετράγωνο και εάν αφήσουν τον απαραίτητο περιβάλλοντα χώρο γύρω από τα ήδη αποτυπωμένα ευρήματα περιμετρικά, **δεν υπολείπεται χώρος για οικοδόμηση**. Άλλωστε πρόκειται για το σημαντικότερο διασωθέν τοπόσημο του αρχαίου παριλίσσιου τοπίου και συνιστά μοναδικό σημείο θέασης του ευρύτερου αρχαιολογικού χώρου του Ολυμπίου και της Ακρόπολης.

Η πρόταση αυτή βέβαια για την εν μέρει απαλλοτρίωση απορρίφθηκε στην συνέχεια και στις συνεδριάσεις του **ΚΑΣ 13/27.03.2002** και **ΚΑΣ 32/2.7.2003**.

Επισημαίνουμε ότι η πολιτική ηγεσία αρνείται να χορηγήσει αντίγραφα των πρακτικών των δύο παραπάνω συνεδριάσεων του Κ.Α.Σ. στους συλλόγους και στους φορείς, ενώ τα έχει χορηγήσει στους εν λόγω ιδιοκτήτες. (βλ. Τις απο 2-12-2004 και 9-12-2004 αιτήσεις μας προς την Γραμματεία του ΚΑΣ, την απο 13-12-2004 και με αριθ. Πρωτ. 1337/93211 απάντηση της Γραμματείας του ΚΑΣ, τις απο 11-2-05 δύο εξώδικες διαμαρτυρίες μας προς τον κ. Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και τον κ. Προϊστάμενο του Τμήματος Γραμματείας του ΚΑΣ με τις εκθέσεις επίδοσής τους, την απο 14-4-2005 εκ νέου αίτησή μας με την απο 14-4-05 και με αριθ. Πρωτ. 1371207 παραγγελία του κ. Εισαγγελέα για την χορήγηση των παραπάνω πρακτικών, τις απο 21-6-05 εκ νέου εξώδικες διαμαρτυρίες – προσκήσεις μας προς την Κα Μαρία Λαγογιάννη και τον κ. Χρ. Ζαχόπουλο Πρόεδρο του ΚΑΣ με τις εκθέσεις επίδοσης).

Παρά δε αυτήν την προσπάθειά μας, μέχρι σήμερα δεν μας έχουν χορηγηθεί τα εν λόγω πρακτικά και παρακαλούμε να ενεργήσετε προς αυτήν την κατεύθυνση, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν να υπάρχει διάκριση μεταξύ των πολιτών, αφού οι ιδιοκτήτες τα έχουν ήδη και μάλιστα ύστερα απο δική σας παρέμβαση.

Το μόνο που έχει αλλάξει στο επί 40 χρόνια δεσμευμένο οικοδομικό τετράγωνο τα τελευταία χρόνια, είναι το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Και η μόνη πίεση που ασκήθηκε είναι από τους ιδιοκτήτες για την απελευθέρωση των ιδιοκτησιών τους.

Πόσες φορές θα πρέπει να περάσει από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο η υπόθεση ΑΓΡΟΤΕΡΑΣ; Μήπως τόσες όσες να δικαιωθούν τα αιτήματα των ιδιοκτητών για οικοδόμηση;

Μήπως η προταση της Γ'ΕΠΚΑ για κατεδάφιση των οικιών πριν την απαλλοτρίωση θα οδηγήσει στην οικοδόμηση του τετραγώνου;

Αυτή την ανησυχία την είχε εκφράσει και επισημάνει η κα Καραγιωργα στην ίδια απο 28.03.1986 εισήγηση της, στην οποία αναφέρει επί λέξει τα εξής:

«...η έγκριση κατεδαφίσεως των ερειπωμένων κτισμάτων προεξοφλεί κατά κάποιον τρόπο την εν συνεχεία έγκριση οικοδόμησης του χώρου για την οποία η Εφορία μας έχει σοβαρές επιφυλάξεις.»

Μήπως η νέα ανασκαφή που εισηγείται σήμερα η Γ'ΕΠΚΑ γίνεται για να διαπιστωθεί πού τελικά θα οικοδομήσουν οι ιδιοκτήτες;

Η από 7.12.2004 εισήγηση της Γ'ΕΠΚΑ χωρίς να παρουσιάζει κανένα νέο στοιχείο, θέτει υπό αμφισβήτηση την προστασία του αρχαιολογικού χώρου της Αγροτέρας Αρτέμιδος και την ενοποίηση του με το ευρύτερο χώρο του Ολυμπίου.

Επιπλέον το επιχείρημα ότι η ενοποίηση δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί λόγω της διέλευσης του τραμ είναι αβάσιμο και στερείται αρχιτεκτονικής φαντασίας.

Το μόνο θέμα που φαίνεται να τίθεται ως νέο δεδομένο είναι η αδυναμία του ΤΑΠΑ να καταβάλει τα απαραίτητα χρήματα για την απαλλοτρίωση του χώρου.

Η έλλειψη χρημάτων δεν μπορεί να αποτελέσει το κριτήριο για την απαξίωση οποιουδήποτε αρχαιολογικού χώρου. Η αποδοχή ενός τέτοιου κριτηρίου, που σαφώς είναι απαράδεκτη, υποθάλπει και καλλιεργεί αυθαιρεσίες και δημιουργεί «κακό προηγούμενο» για πολλούς άλλους αρχαιολογικούς χώρους όπου εκκρεμεί η απαλλοτρίωση τους.

Η μόνη λύση είναι να δεσμευτεί ο Υπουργός Πολιτισμού και Πρωθυπουργός να καταβληθεί η αποζημίωση στους ιδιοκτήτες.

Η εύρεση των κονδυλίων μπορεί να επιτευχθεί με την συμμετοχή του ΥΠΕΧΩΔΕ και του Δήμου Αθηναίων.

Το ΥΠΕΧΩΔΕ ήδη έχει απαντήσει με επιστολή του στις **26/03/2004** θετικά σε ερώτηση της Γ'ΕΠΚΑ για το θέμα αυτό, με την προϋπόθεση να γίνει κοινόχρηστος χώρος, πρόταση που μας βρίσκει απόλυτα σύμφωνους.

Το ενδιαφέρον των συλλόγων, σχολών, μη κυβερνητικών οργανώσεων, κατοίκων της περιοχής αλλά και ανθρώπων της επιστήμης και του πνεύματος για τον αρχαιολογικό χώρο όπου βρίσκεται η θέση του **ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος** δεν είναι κάτι καινούριο. Βασίζεται στην ανάγκη τα κρατηθεί ζωντανή η ιστορική και συλλογική μνήμη της πόλης. Οι ενέργειές μας αποβλέπουν στο να βοηθήσουμε να δοθεί επιτέλους η προβλεφθείσα λύση στο δοκιμασμένο αυτόν χώρο που δεν είναι άλλη από το να **υλοποιηθεί η απαλλοτρίωση όλου του οικοδομικού τετραγώνου να αποζημιωθούν επιτέλους οι ιδιοκτήτες και να διαμορφωθεί σε χώρο αρχαιολογικό και επισκέψιμο**. Για αυτό τον σκοπό είμαστε έτοιμοι να αγωνιστούμε και να προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας.

Για όλους τους παραπάνω λόγους πιστεύουμε ακράδαντα στην παρέμβασή σας προς το καλό της πολιτιστικής μας κληρονομιάς η οποία προστατεύεται τόσο από τους νόμους και το Σύνταγμα, όσο και από Διεθνείς Συμβάσεις.

Αθήνα, 26-6-2005

Η Πληρεξουσία Δικηγόρος

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

Ταχ.Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ.Κώδικας: 106 82 Αθήνα
Τηλέφωνο: 210-8201299, 294
Fax: 210-8201291
E-mail: protocol@grkas.culture.gr
Πληροφορίες: Α. Παπαδέα

Αθήνα, 21 Σεπτεμβρίου 2005

Αρ.Πρωτ.: ΥΠ.ΠΟΙ/Κ.Α.Σ/1227/76119

ΠΡΟΣ:

1. κ. Γεωργία Θάνου
Δικηγόρο
Σαριπτάλου 4
106 82 Αθήνα

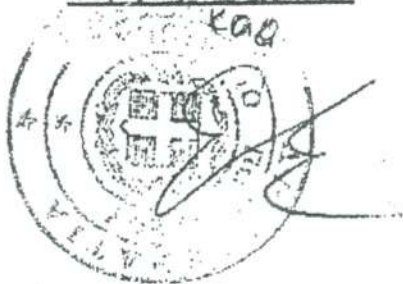
Κοιν.: 1. Εισαγγελία Πρωτοδικών
Αθηνών
Τμήμα Ακροάσεων
2. κ. Γενικό Γραμματέα ΥΠ.ΠΟ.
3. κ. Α. Κλαδιά, Νομικό Σύμβουλο
ΥΠ.ΠΟ.

Κατόπιν της αρ. πρωτ. 30785/01.09.2005 εισαγγελικής παραγγελίας του Εισαγγελέως Πρωτοδικών Αθηνών κ. Δ. Ζησοπούλου, με την οποία μας απεστάλη η από 01.09.2005 αίτηση α) του Εξωραϊστικού, Πολιτιστικού και Αθλητικού Συλλόγου «ΑΡΔΗΤΤΟΣ», β) του Συλλόγου Προστασίας Παριλισίων Περιοχών «Ο Παριλίσσιος» και γ) τεσσάρων μελών της Πρωτοβουλίας Κατοίκων Μετς, στην οποία υπογράφετε ως πληρεξούσια δικηγόρος και με την οποία παραγγέλθηκε στην Υπηρεσία μας η χορήγηση του αντιγράφου πρακτικού, που αφορά στο θέμα «Έγκριση ή μη καθαίρεσης υφισταμένων κτισμάτων για τη διενέργεια ανασκαφικής έρευνας στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδητού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλαι στο Μετς», σας αποστέλλουμε το απούμενο έγγραφο.

Συνημμένα: 18 φύλλα

Η Προϊσταμένη
Του Τμήματος της Γραμματείας του Κ.Α.Σ
Μαρία Λαγογιάννη

Ακριβές αντίγραφο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ.
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ.
Συνεδρίαση: 27/ 11.07.05.

ΘΕΜΑ 24° : «Έγκριση ή μη καθαίρεσης υφιστάμενων κτισμάτων για τη διενέργεια ανασκαφικής έρευνας στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλαι στο Μετς (αναπομπή)»

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Κυπαρίσση Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του ΥΠ.ΠΟ.

Η εισηγήτρια του θέματος, λαμβάνοντας το λόγο, αναφέρει το ιστορικό της υπόθεσης. Αναφέρει ότι πρόκειται για ένα θέμα, το οποίο έχει συζητηθεί επανειλημμένως στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο. Σε γενικές γραμμές, το Συμβούλιο γνωμοδοτούσε υπέρ της απαλλοτρίωσης αλλά η απαλλοτρίωση ποτέ δεν ολοκληρωνόταν. Το 1994 διενεργήθηκε ανασκαφική έρευνα από τη Γ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων στο χώρο, όπου είχε πραγματοποιηθεί παλιότερα ανασκαφή από τον Σκιά και από τον Τραυλό. Επιβεβαιώθηκε η ανυπαρξία υλικού από το ναό, λόγω της χρήσης του οικοδομικού υλικού του και της κατεδάφισής του από κάποιο Τούρκο Πασά. Ο ναός είχε μετατραπεί αργότερα σε χριστιανική εκκλησία με μικρές προσθήκες. Το θέμα επανήλθε στο Συμβούλιο, το οποίο γνωμοδότησε υπέρ της απαλλοτρίωσης του χώρου για λόγους διατήρησης της ιστορικής μνήμης. Το μόνο αρχαιολογικό κατάλοιπο, το οποίο διασώζεται, είναι ένας αναλημματικός τοίχος του ναού. Παράλληλα, μαζί με αυτό το ανάλημμα, διατηρείται η παλιά όχθη του Ιλισού. Κατά τη διάρκεια των ανασκαφών του 1994 αποκαλύφθηκαν ρωμαϊκοί τάφοι. Η εισηγήτρια επισημαίνει ότι δεν είναι δυνατόν να δεσμεύονται οι ιδιοκτησίες για τόσα πολλά χρόνια. Πρόκειται για στέρξη χρήσης γης. Γι' αυτό το λόγο, άλλωστε, απεστάλη σχετικό έγγραφο από το Συνήγορο του Πολίτη.

Η κ. Αικ. Κυπαρίσση προτείνει να πραγματοποιηθεί ανασκαφικός έλεγχος σε όλο το χώρο. Αυτό προϋποθέτει την κατεδάφιση των ετοιμόρροπων κτισμάτων. Ο ανασκαφικός έλεγχος, κατά την άποψή της, θα είναι σύντομος λόγω της εμφάνισης βράχου σε μικρό βάθος. Στη συνέχεια θα αποφασιστεί αν θα διατηρηθεί ο αναλημματικός τοίχος και η παλαιά όχθη του Ιλισού.

Ο κ. Λ. Κολώνας, Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠΠΟ, επισημαίνει ότι το θέμα είναι να γνωμοδοτήσει το Συμβούλιο υπέρ ή κατά της πρότασης της Γ' ΕΠΚΑ, η οποία υποστηρίζει την κατεδάφιση των συγκεκριμένων μη διατηρητέων σπιτιών, καθώς και τη διενέργεια περαιτέρω δοκιμαστικής έρευνας.

Στη συνέχεια ακολουθεί διάλογος ανάμεσα στον Πρόεδρο και στην κ. Αικ. Κυπαρίσση σχετικά με την απόφαση κατεδάφισης της Πολεοδομίας των Αθηνών.

Η εισηγήτρια ενημερώνει τον Πρόεδρο ότι η Πολεοδομία δεν έχει ενοχλήσει την Αρχαιολογική Υπηρεσία για το θέμα των ετοιμόρροπων κτισμάτων. Έχει εκδοθεί απόφαση κατεδάφισης από το 1999, ενώ εκκρεμεί η απόφαση απαλλοτρίωσης του Υπουργείου Πολιτισμού. Ως προς το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων, απαντά ότι έχουν παρέλθει όλοι οι χρόνοι που προβλέπονται για την απαλλοτρίωση.

Ο Πρόεδρος επισημαίνει ότι, με βάση τα παραπάνω, ο εξεταζόμενος χώρος δεν είναι υπό καθεστώς απαλλοτρίωσης.

Η εισηγήτρια προσθέτει ότι οι ενδιαφερόμενοι απευθύνθηκαν στο Συνηγόρο του Πολίτη, το έγγραφο του οποίου βρίσκεται στο φάκελο, λόγω της ακύρωσης της απαλλοτρίωσης.

Στη συνέχεια ακολουθεί διάλογος ανάμεσα στον Πρόεδρο, στην εισηγήτρια και στον κ. Α. Παλιούρα, Ομότιμο Καθηγητή Βυζαντινής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Διευκρινίζονται κάποιες λεπτομέρειες που αφορούν στα υφιστάμενα κτίρια και στους κατοίκους καθώς και σε μια προσπάθεια στο παρελθόν, αν και ανεπιτυχής, ένταξης της περιοχής στην ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων.

Ο κ. Α. Κολώνας τονίζει για άλλη μια φορά το γεγονός ότι το θέμα που εξετάζεται στο Συμβούλιο, δεν αφορά σε απαλλοτρίωση ή μη. Πρόκειται για την αποδοχή ή μη της πρότασης της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων για διενέργεια δοκιμαστικών τομών στον υπόλοιπο χώρο, προκειμένου να αποκαλυφθούν περαιτέρω στοιχεία και να δικαιολογηθεί στη συνέχεια, το Υπουργείο Πολιτισμού το ποσό της απαλλοτρίωσης, όταν επανέλθει το όλο θέμα στο Συμβούλιο.

Ο κ. Β. Χανδακάς, Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων του Υπουργείου Πολιτισμού, εκφράζει την άποψη ότι, από τη στιγμή που δεν υπάρχει πρακτικό κατεδάφισης παρά μόνο έκθεση ετοιμόρροπων από την αρμόδια Πολεοδομία, δεν είναι αρμοδιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού η κατεδάφιση. Η τελευταία πραγματοποιείται είτε από την Πολεοδομία είτε από τον ιδιοκτήτη. Σε διαφορετική περίπτωση εκφράζει την επιφύλαξη μήπως υπάρχει δικαστική επιπλοκή λόγω της κατεδάφισης κτιρίων που δεν είναι καν κηρυγμένα μνημεία.

Ο Πρόεδρος αναφέρεται στην εισήγηση, η οποία προτείνει τη διενέργεια ανασκαφής. Πρόκειται για ένα θέμα που χρονίζει 40 και περισσότερα χρόνια. Υπάρχει το δεδομένο ότι ο χώρος είναι αρχαιολογικός. Έχουν πραγματοποιηθεί απόπειρες εκ μέρους του Υπουργείου Πολιτισμού να απαλλοτριωθεί ο χώρος με ένα πολύ υψηλό κόστος, γεγονός το οποίο απέτρεψε την πραγματοποίησή της. Υπάρχει η εισήγηση της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας για διενέργεια ανασκαφής, προκειμένου να αιτιολογηθεί η απαλλοτρίωση ή η μη των ακινήτων.

Η κ. Π. Βασιλοπούλου, Προϊσταμένη της Β' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, ρωτά αν ισχύει η απόφαση για κατεδάφιση των κτισμάτων.

Η κ. Αικ. Κυπαρίσση απαντά ότι υπάρχει μια έκθεση κατεδάφισης ετοιμόρροπων του 1999 από το Τμήμα Αυθαιρέτων και Επικινδύνων.

Η κ. Α. Χωρέμη θεωρεί ότι, εφ' όσον έχει διασωθεί ο τοίχος του άνδρου, πάνω στο οποίο ήταν ο ναός, δεν αποκλείεται και στην τοιχοποιία των υπό κατεδάφιση ακινήτων να υπάρχουν εντοιχισμένα αρχαία ή και ενσωματωμένο τμήμα της υποθεμελίωσης του ναού. Ο Ι. Τραυλός έχει αναγνωρίσει βάσεις που ανήκουν στο ναό της Αγροτέρας Αρτέμιδος, οι οποίες βρίσκονται στη Ρωμαϊκή Αγορά. Υπάρχει η πιθανότητα να περισυλλεγούν κατά τη διάρκεια της κατεδάφισης, -η οποία θα τελεί υπό την παρακολούθηση της αρμόδιας Εφορείας Αρχαιοτήτων- και τα αρχιτεκτονικά μέλη του ναού, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό.

Ο Πρόεδρος διαβάσει το έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη. «Όπως προκύπτει από τα πρακτικά του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου της 7/7/1964, αποφασίστηκε τότε η απαλλοτρίωση του χώρου και η απελευθέρωσή

του από τις οικοδομές ενόψει του τότε συζητούμενου σχεδίου πόλεως. Το '94 ενόψει του έργου της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων, αποφασίστηκε η διεξαγωγή ανασκαφής από την Γ' Εφορεία προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη ή μη των λειψάνων του αρχαίου ναού. Η έρευνα απέδειξε ότι ο ναός είναι μνημειακά ανύπαρκτος. Ακόμη και τα κατάλοιπα που είχε εντοπίσει ο Σκιάς κατά την έρευνά του, είχαν εξαφανιστεί αφ' ενός από τη διάνοιξη της παλαιάς οδού Αρδηττού που περνούσε μπροστά από τις συγκεκριμένες οικίες και από αγωγούς κοινωφελών Οργανισμών, από την κατασκευή αυτών των οικιών γύρω στα 1920 αλλά και από τη διάνοιξη της οδού Κούτουλα στα χρόνια της δικτατορίας. Εντοπίστηκε και καθαρίστηκε εκ νέου το νεκροταφείο των υστερορωμαϊκών χρόνων στο ελεύθερο μέχρι σήμερα από κατασκευές οικοπέδο επί της οδού Αρδηττού 22. Η Γ' Εφορεία ύστερα από το πέρας της έρευνας, θεωρώντας μάλιστα ότι τώρα επιβάλλεται ακόμα περισσότερο να περισωθεί το σημείο αυτό της πόλης, εισηγήθηκε για άλλη μια φορά την απαλλοτρίωση ολόκληρου του συγκεκριμένου οικοδομικού τετραγώνου. Το '95 το ΚΑΣ γνωμοδότησε υπέρ της απαλλοτρίωσης του χώρου για λόγους ιστορικής μνήμης. Το '99, τέσσερα χρόνια μετά, το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων, γνωστοποίησε στην πολιτική ηγεσία ότι το ποσό της αποζημίωσης είναι 472 εκατομμύρια κτλ., με ημερομηνία λήξης της προθεσμίας την 23/8/1999 και δεν είναι δυνατή η άμεση καταβολή του».

Ο Πρόεδρος προσθέτει ότι με βάση σχετικό ΦΕΚ του 2002 η απαλλοτρίωση ανακλήθηκε, με αποτέλεσμα το θέμα να επανατίθεται. Η Γ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων εισηγήθηκε την επανακήρυξη το 2001 δεδομένου ότι ο χώρος αυτός συμπεριλαμβάνεται στο πρόγραμμα ενοποίησης αρχαιολογικών χώρων Αθήνας και συγκεκριμένα στο έργο συνολικής ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου του Ολυμπίου. Η ΔΟΥ Αθηνών ανεβάζει το κόστος σε 1,5 εκατομμύρια δρχ. ανά τετραγωνικό μέτρο.

Κατόπιν συνεχίζει την ανάγνωση του εγγράφου του Συνήγορου του Πολίτη με τα ονόματα των φερομένων ως ιδιοκτητών «...στην περιοχή Μετς, το οποίο περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλαια. Τα εν λόγω ακίνητα παραμένουν δεσμευμένα από το έτος 1964, ενώ σύμφωνα με τα στοιχεία της αναφοράς, με την υπ' αριθμόν 32/2-7-2003 πράξη του, το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο γνωμοδότησε για 10^η φορά υπέρ της απαλλοτρίωσης ή απ' ευθείας εξαγοράς του συνόλου του οικοδομικού τετραγώνου, όπου εντάσσεται η συγκεκριμένη ιδιοκτησία, χωρίς έως σήμερα να έχει ολοκληρωθεί η σχετική διαδικασία. Με δεδομένη την αδυναμία του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων να ανταποκριθεί στις οικονομικές απαιτήσεις που προέρχονται από απαλλοτριώσεις ιδιοκτησιών για λόγους προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ακόμη και στις περιπτώσεις που έχει χορηγήσει στις προβλεπόμενες από το άρθρο 1 του νόμου 2895/2002 βεβακώσεις, όπως προκύπτει από το στοιχείο 1 σχετικό, καθώς και την έγγραφη διαβεβαίωση της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων όπως αυτή αποτυπώνεται ως το στοιχείο 2 σχετικό για αναπομπή του θέματος στο ΚΑΣ, προκειμένου να επανεξεταστεί, παρακαλούμε για την άμεση, εντός του μηνός Ιουλίου σύγκληση του ΚΑΣ και εξέταση του όλου ζητήματος διότι σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των αναφερομένων, ο φάκελος της υπόθεσης δεν έχει ακόμη περιληφθεί στην ημερήσια διάταξη του ως άνω οργάνου προς συζήτηση. Ο Συνήγορος του Πολίτη ευελπιστεί στην άμεση ανταπόκρισή σας προκειμένου να αντιμετωπισθεί λυσιτελώς το ζήτημα της πολυετούς δέσμευσης της συγκεκριμένης ιδιοκτησίας. Χρύσα Καντζή - Βοηθός Συνηγόρου».

Ο Πρόεδρος επισημαίνει ότι η συγκεκριμένη συνεδρίαση πραγματοποιείται με σκοπό να υπάρχει άμεση ανταπόκριση στο έγγραφο του Συνήγορου του Πολίτη.

Στο σημείο αυτό προσήλθαν οι: Ειρήνη Γρατσία, Αρχαιολόγος, εκπρόσωπος της Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Γεωργία Θάνου, Πληρεξούσια Δικηγόρος του Εξωραϊστικού Αθλητικού Συλλόγου «ΑΡΑΗΤΤΟΣ», του Συλλόγου Προστασίας Παριλισσίων περιοχών «Ο ΠΑΡΙΛΙΣΣΙΟΣ» και της Πρωτοβουλίας Κατοίκων Μετσ. Ιωσήφ Ευφραιμίδης, Αρχιτέκτων Πολεοδόμος, εκπρόσωπος της Πρωτοβουλίας Κατοίκων Μετσ.

Ο Πρόεδρος σημειώνει ότι το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο εξετάζει το θέμα της καθαίρεσης των υφισταμένων κτισμάτων για τη διενέργεια ανασκαφικής έρευνας στο εν λόγω οικοδομικό τετράγωνο. Παράλληλα αναφέρεται και στην έγγραφη αναφορά του Συνήγορου του Πολίτη προς το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, με το οποίο ζητείται να εξεταστεί το θέμα οπωσδήποτε μέσα στον Ιούλιο.

Η κ. Ει. Γρατσία πληροφορεί τα μέλη ότι η Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς ασχολείται εδώ και αρκετά χρόνια με το θέμα του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος. Υποστηρίζει την απαλλοτρίωση του αρχαιολογικού χώρου σύμφωνα με τη γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου το 2003. Δεν είναι δυνατόν ένας τέτοιος χώρος να μην απαλλοτριωθεί έτσι, ώστε να διασωθούν όλα αυτά που φέρει. Ακόμα και αν δεν είχε βρεθεί τίποτε από αυτά που αποκαλύφθηκαν στις ανασκαφές, θα άξιζε προστασίας. Η τελευταία είναι αναγκαία πολύ περισσότερο λόγω της εύρεσης αρχαιολογικών καταλοίπων στον εν λόγω χώρο και της πιθανότητας εύρεσης νέων στη συνέχεια. Αυτή την άποψη στηρίζει η Ελληνική Εταιρεία και αυτό προτείνει.

Ο Πρόεδρος ρωτά ποια είναι αυτά που φέρει κατά την άποψη της Εταιρείας.

Η κ. Ει. Γρατσία απαντά ότι στον εν λόγω χώρο σώζεται ένα μέρος του Παριλίσσιου τοπίου, η κοίτη του ποταμού και τμήμα του ναού. Ο ίδιος ο χώρος είναι ένα τοπόσημο. Γι' αυτό το λόγο θα έπρεπε να προστατευτεί και να συγκριθεί με τα ιερά της Ακροπόλεως.

Η κ. Γ. Θάνου ζητά να καταθέσει ένα υπόμνημα, το οποίο συντάχθηκε πριν την παραλαβή των πρακτικών την προηγούμενη Τετάρτη. Την Πέμπτη ειδοποιήθηκαν, ύστερα από μεγάλο αγώνα.

Σε διευκρινιστική ερώτηση του Προέδρου, η κ. Γ. Θάνου απαντά ότι αναφέρεται στα πρακτικά του ΚΑΣ του 2002 και του 2003.

Ο Πρόεδρος ρωτά αν για τα συγκεκριμένα πρακτικά είχε εκδοθεί εκτελεστή διοικητική πράξη.

Η κ. Γ. Θάνου αναφέρεται στην Υπουργική Απόφαση, με βάση την οποία είναι δυνατή η χορήγηση πρακτικών στους πολίτες εφόσον έχει εκδοθεί εκτελεστή διοικητική πράξη. Τονίζει ότι δεν μπορεί να καταργήσει το νόμο, ο οποίος δίνει το δικαίωμα σε κάθε πολίτη να πάρει τα πρακτικά. Τα αντίστοιχα για το θέμα πρακτικά δόθηκαν ύστερα από παραγγελία του Εισαγγελέα και από τρία εξώδικα των ενδιαφερόμενων συλλόγων. Η κ. Θάνου αναφέρει ότι είναι γνωστό ότι έχει κηρυχθεί ο ιερός χώρος της Αγροτέρας Αρτέμιδος ως αρχαιολογικός χώρος από το 1960 και ότι δεν μπορεί να καταλάβει για ποιο λόγο ο τίτλος «Έγκριση ή μη οικοδόμησης του οικοδομικού τετραγώνου που

βρίσκοντο τα αναλήμματα του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος» αντικαθίσταθηκε από τον τίτλο «Έγκριση ή μη καθαίρεσης υφιστάμενων κτιρίων για τη διενέργεια ανασκαφικής έρευνας». Διερωνάται αν θα αποφανθεί το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο για την κατεδάφιση των προαναφερόμενων κτιρίων από τους ιδιοκτήτες ή αν θα την αναλάβει η Αρχαιολογική Υπηρεσία. Παρακαλεί να διευκρινιστεί η σημασία του τίτλου.

Ο Πρόεδρος θεωρεί ότι με βάση το ενδιαφέρον των συλλόγων για τον συγκεκριμένο αρχαιολογικό χώρο θα συμφωνούσαν στη διενέργεια ανασκαφικής έρευνας.

Η κ. Γ. Θάνου απαντά αρνητικά, διότι οι ανασκαφές πραγματοποιήθηκαν το 1994 και ήδη οι αρχαιολόγοι έχουν αποφανθεί για το χώρο. Το θέμα δεν είναι αν θα αποκαλυφθούν εκ νέου αρχαιολογικά κατάλοιπα. Πρόκειται για ένα χώρο ιστορικό και γι' αυτό πρέπει να διατηρηθεί. Στη συνέχεια διαβάζει τη γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου του 2003.

«Γνωμοδοτεί ομόφωνα υπέρ της απευθείας εξαγοράς ή απαλλοτρίωσης του συνόλου του οικοδομικού τετραγώνου που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδητού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλαια στο Μετς για τους παρακάτω λόγους: α) Για την προστασία των εγκειμένων αρχαιοτήτων και του περιβάλλοντός τους, δεδομένου ότι στο χώρο αυτόν διασώζεται το μοναδικό Παριλίσσιο τοπίο με μικρό τμήμα του πρηνούς της αρχαίας κοίτης του Ιλισσού, τμήμα βράχου και αναλήμματος του Παριλίσσιου Ιερού της Αρτέμιδος Αγροτέρας και μέρος νεκροταφείου της αρχαιότητας. β) Προκειμένου να ανασκαφεί και ο υπόλοιπος χώρος του οικοδομικού τετραγώνου μετά την κατεδάφιση των παλαιών οικιών και να ερευνηθεί η συνέχεια του νεκροταφείου και του Ιερού έτσι, ώστε να προστατευθεί και να αναδειχθεί ο μοναδικής ιστορικότητας αυτός τόπος, ο οποίος περιβάλλεται από σημαντικότερα αρχαία μνημεία και χώρους, όπως το Ολυμπείο και οι λόφοι Άγρας και Αρδητού και συνυπάρχει με σύγχρονα μνημεία αρχιτεκτονικής όπως το Ζάππειο και το Καλλιμάρμαρο».

Απ' ό,τι αντιλαμβάνεται διαβάζοντας τη γνωμοδότηση, είναι ότι το Συμβούλιο γνωμοδοτεί υπέρ της απαλλοτρίωσης προκειμένου να διενεργηθεί ανασκαφή. Μέσα στα πρακτικά αναφέρεται ότι ήδη είναι γνωστό το τι θα βρεθεί. Επανερχόμενη στον τίτλο διερωνάται πώς μπορεί να γίνει η κατεδάφιση από ιδιοκτήτες, προκειμένου να γίνουν ανασκαφές, όταν θεωρείται ως προϋπόθεση η απαλλοτρίωση του χώρου. Κατά την άποψη της είναι οξύμωρο. Δεν είναι δυνατόν τις ανασκαφές να τις αναλάβει ένας ιδιώτης, διότι, όταν θα γίνει η κατεδάφιση, ο ιδιώτης έχει τη δυνατότητα να κάνει ό,τι θέλει.

Ο Πρόεδρος επεμβαίνει λέγοντας ότι την ανασκαφή διενεργεί η Αρχαιολογική Υπηρεσία, εάν υπάρξει αντίστοιχη γνωμοδότηση. Δεν τη διενεργεί κανένας ιδιώτης.

Η κ. Γ. Θάνου ρωτά αν πρέπει να ανακληθεί η απαλλοτρίωση από τη στιγμή που διενεργείται η ανασκαφή με αυτόν τον τρόπο. Το θέμα, όμως, τίθεται ως θέμα κατεδάφισης προφανώς από τους ιδιοκτήτες.

Ο Πρόεδρος ενημερώνει την κ. Γ. Θάνου ότι γίνεται η κατεδάφιση προκειμένου να γίνει ανασκαφή, αν υπάρξει αντίστοιχη γνωμοδότηση.

Η κ. Γ. Θάνου συμπληρώνει ότι είναι αναγκαία κάποια άδεια κατεδάφισης ή οικοδόμησης, για να υπάρχει το αντίστοιχο δικαίωμα κατεδάφισης. Με αυτόν τον τρόπο, όμως, ανοίγεται ο δρόμος οικοδόμησης του οικοδομικού τετραγώνου.

Ο Πρόεδρος ρωτά για ποιο λόγο ισχυρίζεται ότι η διενέργεια μιας ανασκαφής ανοίγει τον δρόμο για την οικοδόμηση.

Η κ. Γ. Θάνου πιστεύει ακράδαντα ότι το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο επί 40 ολόκληρα χρόνια, από το 1964 που έβγαλε την πρώτη γνωμοδότησή του μέχρι το 2003 που έβγαλε την τελευταία, γνωμοδότησε 7 φορές υπέρ της απαλλοτρίωσης. Στην πλειοψηφία τους οι γνωμοδοτήσεις ήταν ομόφωνες. Αναρωτιέται πώς είναι δυνατόν στη σημερινή συνεδρίαση το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο να ανατρέψει έγκυρες γνωμοδοτήσεις συναδέλφων από το 1964. Θέλει να πιστεύει ότι η γνωμοδότηση υπέρ της απαλλοτρίωσης θα συνεχιστεί, διότι κύριος στόχος του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου είναι η προστασία των αρχαιολογικών χώρων.

Ο Πρόεδρος επεμβαίνει λέγοντας να μην τους υποδεικνύει το καθήκον τους.

Η κ. Γ. Θάνου επισημαίνει ότι κτίρια που θα αποτελέσουν τη χειρίστη γεινίαση για το μνημείο, θα μετατρέψουν το σωζόμενο ανάλημμα, έστω κι αν διασωθεί από την καταστροφή, σε μία ασυγχώρητη παραφωνία προς το περιβάλλον και μία ενδεικτική διατήρηση, δυσερμήνευτη ακόμα και για τους ειδικούς.

Η κ. Γ. Θάνου απαντά ότι οι σύλλογοι που εκπροσωπεί έκαναν μια αναφορά στο Συνήγορο του Πολίτη, για να πάρουν τα αντίστοιχα πρακτικά, τα οποία παραχωρήθηκαν.

Ο Πρόεδρος επισημαίνει ότι ο Συνήγορος του Πολίτη είναι ένα όργανο σεβαστό και δεν έχει σημασία ποιος έκανε την αναφορά.

Η κ. Γ. Θάνου απαντά ότι καταθέτει την πληροφορία απλά για ενημέρωση. Συμπληρώνει ότι ο κ. Μπούρας στη συνεδρίαση του Συμβουλίου του 2003 παρατηρεί, με βάση τα πρακτικά, ότι, για να γίνει ανασκαφή, θα πρέπει να δοθεί οικοδομική άδεια. Στη συνέχεια η κ. Παρλαμά θεωρεί ως μόνη λύση την απαλλοτρίωση, ώστε να καταστεί δυνατή η κατεδάφιση των υπαρχόντων ερειπωμένων κτισμάτων και να ανασκαφεί ο υπόλοιπος χώρος.

Ο Πρόεδρος τονίζει ότι την ανασκαφή πραγματοποιεί η Αρχαιολογική Υπηρεσία.

Η κ. Γ. Θάνου θεωρεί ότι δεν πρέπει καν να ληφθεί υπόψη το μεγάλο ποσό της απαλλοτρίωσης δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν να συσχετιστεί το οικονομικό στοιχείο με την ιστορικότητα ενός Ιερού Ναού και το θέμα της απαλλοτρίωσης. Είναι δύο διαφορετικά πράγματα. Το ένα αφορά στην αρχαιολογική του αξία και το άλλο είναι δευτερεύον. Για το τελευταίο μπορεί να βρεθεί μια λύση. Η λύση, η οποία είχε προταθεί από την κ. Παρλαμά το 2003, ήταν ότι μπορούν διάφοροι φορείς να συμβάλουν στη δαπάνη για την απαλλοτρίωση του χώρου.

Ο Πρόεδρος ρωτά ποιο μήνα αναφέρθηκαν τα παραπάνω από την κ. Παρλαμά.

Η κ. Γ. Θάνου απαντά στις 2/7/2003.

Σε ερώτηση του Προέδρου για ποιο λόγο δεν συντελέστηκε η απαλλοτρίωση, η κ. Γ. Θάνου απαντά ότι η μη απαλλοτρίωση αποτελεί ένα πρόβλημα. Δε γνωρίζει για ποιο λόγο η πολιτική ηγεσία δεν έδωσε τα αντίστοιχα χρήματα. Γνωρίζει ότι εκδόθηκαν δύο αποφάσεις καθώς και ότι ανακλήθηκαν και οι δύο. Η μία ανακλήθηκε αυτοδίκαια, διότι πέρασε το 18μηνο. Η άλλη ανακλήθηκε λίγο πριν εκπνεύσει το 18μηνο και δεν καταβλήθηκαν τα χρήματα. Έχει κι εκείνη την απορία για ποιο λόγο τα χρήματα δεν έχουν καταβληθεί τόσα χρόνια. Ο χώρος δεν εντάχθηκε ούτε στην ενοποίηση των

αρχαιολογικών χώρων, η οποία χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ αρχικά είχε ενταχθεί ή θα μπορούσαν να δώσουν τα χρήματα από εκεί.

Ο Πρόεδρος αναφέρει ότι η διαχείριση των χρημάτων δεν αφορά ούτε στο ΚΑΣ ούτε στην τωρινή πολιτική ηγεσία, διότι άλλοι έκαναν το τότε σχέδιο και άλλοι διαχειρίστηκαν τα χρήματα τότε.

Η κ. Γ. Θάνου σημειώνει ότι σαν πολίτες βλέπουν ότι δυνατότητα υπάρχει. Καλή θέληση πρέπει να υπάρχει. Είναι πεπεισμένη ότι το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο θα αναγνωρίσει την κατάσταση. Δεν μπορεί να πιστέψει ότι μετά από τόσες θετικές γνωμοδοτήσεις το Συμβούλιο θα γνωμοδοτήσει αρνητικά. Αν δοθεί το δικαίωμα κατεδάφισης στους ιδιοκτήτες, τότε η γνωμοδότηση του ΚΑΣ γίνεται αρνητική.

Ο κ. Ι. Ευφραιμίδης παρουσιάζει την «Πρωτοβουλία Κατοίκων Μείζ». Πρόκειται για μία κίνηση πολιτών, η οποία έχει ως στόχο την αντιμετώπιση των τρεχόντων θεμάτων που αφορούν στο χώρο. Δεν έχουν νομική υπόσταση.

Σε διευκρινιστική ερώτηση του Προέδρου, ο κ. Ι. Ευφραιμίδης απαντά ότι κατοικεί στην περιοχή. Αν και η ανασκαφή είναι μια πάρα πολύ καλή μέθοδος αποκάλυψης μιας πληροφορίας, ο χώρος αυτός είναι ήδη τεκμηριωμένος. Με την εισαγωγή του θέματος στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, αμφισβητείται η σπουδαιότητα του χώρου καθώς και η αιτιολογία, με βάση την οποία διατυπώθηκαν ομόφωνα επτά γνωμοδοτήσεις για την απαλλοτρίωσή του. Η προηγούμενη απόφαση αφορούσε στην απαλλοτρίωση ολόκληρου του οικοδομικού τετραγώνου και στη συνέχεια τη διενέργεια ανασκαφικής έρευνας. Υπάρχει διαφοροποίηση στο αν διενεργείται μια ανασκαφή με σκοπό την έρευνα ενός οικοπέδου και την ανέγερση μιας οικοδομής και στο αν διενεργείται μια ανασκαφή λόγω της σπουδαιότητας ενός αρχαιολογικού χώρου με σκοπό την αποκάλυψη περαιτέρω στοιχείων. Ο συγκεκριμένος χώρος είναι δεσμευμένος.

Ο κ. Ι. Ευφραιμίδης παρουσιάζει κάποιες φωτογραφίες, όπως φωτογραφία του Σβορώνου, όπου απεικονίζεται το τι υπήρχε και το τι βρέθηκε. Κάποιες παλιές φωτογραφίες απεικονίζουν την κοίτη του ποταμού και το ανάλημμα. Σε μια φωτογραφία του 1870 αποδεικνύεται ότι στην περιοχή χτίστηκε μόνο ένα σπίτι. Αναφέρεται και στη σημερινή κατάσταση του οικοδομικού τετραγώνου, ο οποίος επί 40 χρόνια είναι ακατοίκητος. Αποτελείται από παλιά σπίτια και αυλές. Δεν διαφωνεί με την προηγούμενη γνωμοδότηση του Συμβουλίου. Πρέπει το Συμβούλιο να την υλοποιήσει και για το λόγο ότι η Αθήνα αποτελεί μια βεβαρημένη πόλη με το χαμηλότερο ποσοστό ελεύθερων χώρων και πρασίνου σε σχέση με το δομημένο χώρο σε όλη την Ευρώπη. Διαφωνεί με την οικοδόμηση σε αρχαιολογικούς χώρους ακόμα και μετά από ανασκαφή. Τάσσεται υπέρ της απαλλοτρίωσης και στη συνέχεια υπέρ της πραγματοποίησης έρευνας. Δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ιστορική μνήμη της περιοχής, η οποία επέζησε για πολλούς αιώνες. Στη συνέχεια παρουσιάζει στοιχεία που καταδεικνύουν τη σπουδαιότητα του χώρου και την προγενέστερη μορφή του, όπως τις γκραβούρες του Στούρεν Ριβέτ, το γνωστό σχέδιο του Τραυλού. Αυτός ο Ναός έχει ιστορική σημασία και σύμφωνα με τον αρχαιολογικό νόμο πρέπει να προστατευθεί. Δεν είναι δυνατόν να γίνονται οικοδομικές διευκολύνσεις. Ο κ. Ι. Ευφραιμίδης πιστεύει ότι αυτός ο χώρος, αν διαμορφωθεί, όπως είχε προτείνει το Συμβούλιο, θα φέρει εισόδημα στην πόλη. Γνωρίζει, από την επαφή του με το ΥΠΕΧΩΔΕ και με τον Δήμο της Αθήνας, ότι οι συγκεκριμένοι ενδιαφέρονται για τη διάσωση αυτού του χώρου και το θεωρούν ένα πάρα πολύ σημαντικό ιστορικό σημείο.

Πρόεδρος ζητά να διευκρινιστεί πώς γνωρίζει το ενδιαφέρον των προαναφερόμενων φορέων.

Ο κ. Ι. Ευφραιμίδης απαντά ότι έχει μια επιστολή από την κ. Μπακογιάννη.

Ο Πρόεδρος ρωτά και για το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Ο κ. Ι. Ευφραιμίδης απαντά ότι υπάρχει παλαιότερη επιστολή του ΥΠΕΧΩΔΕ, η οποία δηλώνει το ενδιαφέρον του για το συγκεκριμένο χώρο. Υπάρχουν και αποφάσεις, στις οποίες δηλώνεται η πρόθεση να μετατραπεί σε κοινόχρηστο χώρο. Κατανοεί τις δυσκολίες του Υπουργείου Πολιτισμού. Γι' αυτό το λόγο είναι αναγκαίο να βρεθούν δημιουργικοί τρόποι χρηματοδότησης ή συγχρηματοδότησης. Αναφέρεται και στις αλλαγές στο ιδιοκτησιακό καθεστώς στον εξεταζόμενο χώρο. Λίγοι παραδοσιακοί ιδιοκτήτες παραμένουν. Έχουν εμφανιστεί καινούριοι και μάλιστα κάποιες εταιρείες έχουν αγοράσει οικοπέδα. Υπάρχει μία πίεση για την οικοδόμηση, γεγονός το οποίο προκαλεί ανησυχία.

Η Πρωτοβουλία Κατοίκων Μετς επιθυμεί να προστατευθεί ο χώρος, να απαλλοτριωθεί και μετά να γίνει η έρευνα, όπως, άλλωστε, ορίζει η απόφαση του 2003. Είναι διατεθειμένοι με κάθε τρόπο να στηρίξουν το Συμβούλιο στο να βρεθεί μια δημιουργική λύση. Δεν πρέπει να ξεκινήσει η διαδικασία έκδοσης άδειας κατεδάφισης από κάποιους ιδιώτες έτσι, ώστε να διενεργηθεί ανασκαφικός έλεγχος και στη συνέχεια να αποφασιστεί αν θα οικοδομηθεί ή όχι ο χώρος. Έχουν γίνει ήδη δύο φορές ζημιές στο χώρο. Η πρώτη έγινε από τον Χασεκί. Η δεύτερη επί Χούντας, όταν χτίστηκε η γωνιακή πολυκατοικία.

Στη συνέχεια ακολουθεί διάλογος ανάμεσα στον Πρόεδρο και στον κ. Ι. Ευφραιμίδη σχετικά με τις οικοδομές που έχουν κτιστεί κοντά στον αρχαιολογικό χώρο. Ο κ. Ι. Ευφραιμίδης επισημαίνει ότι στη συγκεκριμένη περιοχή δεν κατοικεί κανείς. Πρόκειται για παλιά σπίτια και αυλές. Είναι γνωστό και στους ιδιοκτήτες ότι ο χώρος είναι αρχαιολογικός. Στη συνέχεια καταθέτει και μια αεροφωτογραφία που δείχνει τη θέση του σε σχέση με τα άλλα οικοδομήματα.

Στο σημείο αυτό αποχώρησαν οι κ.κ.: Ειρήνη Γρατσία, Αρχαιολόγος, εκπρόσωπος της Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς - Γεωργία Θάνου, Πληρεξούσια Δικηγόρος του Εξωραϊστικού Αθλητικού Συλλόγου «ΑΡΔΗΤΤΟΣ», του Συλλόγου Προστασίας Παριλισίων περιοχών «Ο ΠΑΡΙΛΙΣΣΙΟΣ» και της Πρωτοβουλίας Κατοίκων Μετς - Ιωσήφ Ευφραιμίδης, Αρχιτέκτων Πολεοδόμος, εκπρόσωπος της Πρωτοβουλίας Κατοίκων Μετς.

Στο σημείο αυτό προσήλθαν οι κ.κ.: Παντελής Νικολακόπουλος, μέλος του Δ.Σ. Συλλόγου Αρχιτεκτόνων - Αριστείδης Γουλιέλμος, Αρχιτέκτων, μέλος Συλλόγου Αρχιτεκτόνων, Μεταπτυχιακός Φοιτητής της Προστασίας Μνημείων.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος αναφέρεται στην αντίδραση του Συλλόγου των Αρχιτεκτόνων, διότι διαβλέπουν μια πρόθεση ή μια σκέψη για αλλαγή της θέσης του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, που επί χρόνια εκφράζεται, από το 1964, υπέρ της απαλλοτρίωσης του συνόλου του χώρου. Γι' αυτό το θέμα έστειλαν επιστολή στον Υπουργό Πολιτισμού και Πρωθυπουργό τον κ. Κ. Καραμανλή. Ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων συμφωνεί απόλυτα με τη θέση του Συμβουλίου, διότι ο Ναός αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους Ναούς του 5^{ου} αιώνα π.Χ.

Ο Πρόεδρος ενημερώνει τον κ. Π. Νικολακόπουλο για το έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη με ημερομηνία 4/7/2005, το οποίο ζητεί άμεσα να συζητηθεί το θέμα.

Στη συνέχεια ο κ. Π. Νικολακόπουλος υποβάλλει κάποιες διευκρινιστικές ερωτήσεις σχετικά με τον τίτλο εισαγωγής και τον τρόπο διεξαγωγής των ανασκαφών σε παρόμοιες περιπτώσεις.

Ο Πρόεδρος απαντά ότι ανασκαφική έρευνα διενεργεί μόνο το Υπουργείο Πολιτισμού, όχι οι ιδιώτες. Στη συγκεκριμένη περίπτωση θα καθαιρεθούν τα κτίρια, προκειμένου να γίνει μια ανασκαφή στο χώρο, η οποία θα χρηματοδοτηθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού, εάν υπάρξει σχετική γνωμοδότηση του ΚΑΣ και Υπουργική Απόφαση.

Ο κ. Α. Γουλιέλμος ρωτά αν θα πραγματοποιηθεί η ανασκαφή, πριν ολοκληρωθεί η απαλλοτρίωση, γιατί η τελευταία εκκρεμεί.

Ο Πρόεδρος εξηγεί ότι η ανασκαφή διενεργείται, προκειμένου να αναδειχθούν όλα τα σημαντικά ευρήματα του χώρου.

Ο κ. Α. Γουλιέλμος επισημαίνει ότι έχουν γίνει επανειλημμένες ανασκαφές και, κατά την άποψή του, είναι δεδομένο το τι υπάρχει και τι δεν υπάρχει.

Ο Πρόεδρος διευκρινίζει ότι και η απόφαση του 2003 αναφερόταν στην αναγκαιότητα διεξαγωγής ανασκαφικής έρευνας και κατά συνέπεια τίποτα δεν είναι δεδομένο. Εξηγεί ότι το Υπουργείο Πολιτισμού έχει το δικαίωμα να προβεί σε ανασκαφή σε ιδιωτικό χώρο. Γι' αυτό το λόγο δεν πρέπει να προδικάζεται το αποτέλεσμα πριν την διατύπωση της γνωμοδότησης.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος τονίζει ότι ο Ναός της Αγροτέρας Αρτέμιδος αποτελεί ένα αναγνωρισμένο ήδη από το 1760 μνημείο, όταν κατεδαφίστηκε λόγω μιας ατυχούς συγκυρίας. Η κατεδάφισή του δεν αναιρεί την έννοια του μνημείου.

Ο Πρόεδρος ζητά από τον κ. Π. Νικολακόπουλο να διευκρινίσει την έννοια του μνημείου.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος απαντά ότι μνημείο αποτελεί ένα αναγνωρισμένο κτίριο, το οποίο αποτελεί σημείο αναφοράς για την πόλη της Αθήνας διαχρονικά. Ο συγκεκριμένος ναός είναι ένας από τους σημαντικότερους ναούς του 5^{ου} αιώνα π.Χ., το οποίο επισκέπτονταν όλοι οι περιηγητές και το κατέγραφαν με απόλυτη λεπτομέρεια. Χαρακτηριστικά είναι τα σχέδια των Στιούαρτ και Ρέβελ. Πρόκειται για ένα ναό του Καλλικράτη, ο οποίος δεν είναι καλό να υποβιβάζεται σε ένα τυχαίο κτίριο.

Στη συνέχεια ακολουθεί διάλογος ανάμεσα στον Πρόεδρο και στον κ. Π. Νικολακόπουλο σχετικά με την έννοια μνημείο.

Ο κ. Α. Γουλιέλμος επεμβαίνει λέγοντας ότι οι ιστορικοί τόποι, όπως ο Μαραθώνας, υπόκεινται στην προστασία του Υπουργείου Πολιτισμού.

Ο Πρόεδρος απαντά ότι υπάρχουν και ιστορικοί τόποι που κτίστηκαν, όπως η Φλώρινα.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος τονίζει ότι, ακόμα κι αν ένα μνημείο υποστεί μία πολύ σοβαρή καταστροφή, όπως κατά τη διάρκεια ενός πολέμου, δεν αναιρείται η έννοια του μνημείου, του χώρου δηλαδή, στον οποίο βρίσκεται, ιδιαίτερα όταν είναι συνδεδεμένο με αιώνες παρουσίας. Ο συγκεκριμένος ναός ήταν ένας πολύ σημαντικός λατρευτικός τόπος. Υπάρχουν 38 βιβλιογραφικές αναφορές για αυτόν και έχουν αναπτυχθεί διάφορες απόψεις σχετικά με τη ή τις λατρευόμενες θεότητες και τις τελετές, με τις οποίες συνδέεται. Σε κάθε περίπτωση, όμως, είναι ένας πολύ σημαντικός ναός για την πόλη της Αθήνας. Είναι συνδεδεμένος με τον Ιλισό και είναι το μοναδικό σημείο, στο οποίο ακόμα διακρίνεται η αρχαία κοίτη. Αποτελεί ένα ουσιαστικό σημείο αναφοράς, το οποίο εξακολουθεί να απασχολεί τη διεθνή επιστημονική κοινότητα ακόμα κι αν δεν έχουν διασωθεί σημαντικά υλικά κατάλοιπα. Αν και δεν είναι πιθανό ότι θα

βρεθεί κάποιο στοιχείο του ναού κατά τη διάρκεια της ανασκαφής, ο σύλλογος Αρχιτεκτόνων θεωρεί ότι είναι ένας πολύ σημαντικός χώρος, ένα σημείο αναφοράς για την πόλη της Αθήνας από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα. Γι' αυτό το λόγο πρέπει σαφέστατα να διατηρηθεί. Είναι ξεκάθαρα υπέρ της συνολικής απαλλοτρίωσης του οικοδομικού τετραγώνου, όπως έχει οριστεί από τη γνωμοδότηση του ΚΑΣ το '64. Ο σύλλογος Αρχιτεκτόνων πιστεύει ότι είναι πολύ σημαντική η σχέση του συγκεκριμένου χώρου με την όλη λογική της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας. Παραθέτει, επίσης, κάποιες ασπρόμαυρες φωτογραφίες, μέρος της εργασίας του κ. Αριστείδη, που δείχνουν πώς είναι ο χώρος και πώς θα ήταν εάν υπήρχε ο Ναός της Αγροτέρας Αρτέμιδος σήμερα. Η πιθανή αναστήλωση του ναού έγινε με βάση τα σχέδια των Σπιούρντ και Ρέβερ. Ήταν λίγο μεγαλύτερος από το ναό της Αθηνάς αλλά υπήρχε και όλη η βάση του Ναού και ο χώρος, τον οποίο χρειάζεται, για να αναδειχθεί αυτό το στοιχείο.

Ο κ. Α. Γουλιέλμος συμπληρώνει ότι τα υλικά κατάλοιπα που έχουν διασωθεί είναι το άνδρηρο και τα λαξεύματα στο βράχο της θεμελίωσης.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος αντιπαραβάλλει μια από τις προαναφερόμενες φωτογραφίες με την αποτύπωση του κιονόκρανου του Ναού από τον Σπιούρντ και Ρέβερ. Είναι γνωστά με κάθε λεπτομέρεια όλα τα στοιχεία του Ναού, ενώ δεν έχουν διασωθεί. Θεωρεί ότι είναι σημαντική η ύπαρξη διεθνούς ενδιαφέροντος για το ναό αυτόν.

Ο κ. Α. Γουλιέλμος επιβεβαιώνει ότι πολλοί ερευνητές ασχολούνται με το μνημείο. Σχεδόν κάθε χρόνο εκδίδονται δυο δημοσιεύσεις, αν και δεν υπάρχουν υλικά κατάλοιπα. Αυτό σημαίνει ότι θεωρείται μνημείο.

Αφού κατατίθεται η λίστα με τις σχετιζόμενες με το μνημείο δημοσιεύσεις, ο κ. Π. Νικολακόπουλος εκφράζει την άποψη ότι η πολιτεία, εάν ήθελε, θα μπορούσε να υλοποιήσει την απαλλοτρίωση.

Ο Πρόεδρος ρωτά αν ως Σύλλογος έκανε στο παρελθόν κάποια διαμαρτυρία λόγω της μη υλοποίησης της απαλλοτρίωσης, η οποία εκκρεμεί από το 1964.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος απαντά ότι ως σύλλογος έχουν συμμετάσχει επανειλημμένα στο θέμα αυτό. Προσθέτει ότι η Μελίνα Μερκούρη είχε δεσμεύσει το ποσόν αυτό. Στη συνέχεια αποδεσμεύτηκε από τον επόμενο Υπουργό Πολιτισμού. Υποστηρίζει, επίσης, ότι η γωνιακή πολυκατοικία, που είναι αμέσως μετά το χώρο, πρέπει να κατεδαφιστεί.

Σε ερώτηση του Προέδρου αν οι πολυκατοικίες που βρίσκονται πίσω από τον εξεταζόμενο χώρο επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα το μνημείο, ο κ. Π. Νικολακόπουλος απαντά ότι η μπροστινή, η οποία χτίστηκε επί Δικτατορίας, το επηρεάζει, διότι έχει κόψει ένα τμήμα του Ναού.

Στη συνέχεια ακολουθεί διάλογος ανάμεσα στον Πρόεδρο, στον κ. Π. Νικολακόπουλο και στον κ. Α. Γουλιέλμο σχετικά με τις πολυκατοικίες που βρίσκονται πλησίον του χώρου.

Ο κ. Α. Γουλιέλμος αναφέρει ότι υπάρχει μία ζώνη στο πίσω μέρος και εκτός του υπό απαλλοτρίωση οικοπέδου επάνω από το δρόμο, όπου υπάρχουν 4 - 5 παλιά κτίσματα πολύ μικρής κλίμακας. Από αυτά κάποια κατοικούνται και κάποια όχι. Στην πραγματικότητα τα συγκεκριμένα κτίρια αποτελούν μία ζώνη μετάβασης, ένα ωραίο «background» για έναν τέτοιο τόπο. Η συγκεκριμένη δεν έχει καμία σχέση με τις τεράστιες πολυκατοικίες πίσω από το Λόφο του ΜΕΤΣ, μια ιστορική γειτονιά, όπου ακόμα διατηρούνται αρκετά νεοκλασικά.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος θέτει το θέμα της κατεδάφισης της πολυκατοικίας, ως έναυσμα μιας μακροπρόθεσμης πολιτικής. Θα πρέπει, κατά την άποψή του, να υπάρχει κάποιο πρόγραμμα, το οποίο θα πραγματοποιηθεί μελλοντικά αλλά μέσα σε μία λογική ενοποίησης κάποιου χώρου με μία ενιαία θεώρηση.

Ο κ. Ν. Μουρτζάς, Γεωλόγος, Διδάκτορας του Ε.Μ. Π., αναφέρει ότι η συγκεκριμένη πολυκατοικία έχει δύο υπόγεια. Πρώτα αν θα απαλλοτριωθεί, θα γκρεμιστεί και θα μπαζωθεί.

Ο κ. Α. Γουλιέλμος απαντά ότι θα πραγματοποιηθεί αποκατάσταση εδαφών στο φυσικό ανάγλυφο.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος συνεχίζει λέγοντας ότι, από τη στιγμή που είναι δυνατόν να αποκατασταθεί ο χώρος του ναού, είναι προτιμότερο αυτός ο χώρος να έχει μία ανάσα γύρω του, παρά να συνορεύει με τη μεσοτοιχία μιας τεράστιας πολυκατοικίας η οποία έχει κόψει και τμήμα του Ναού. Θα πρέπει να υπάρχει η αίσθηση του αρχαιολογικού χώρου.

Ο Πρόεδρος επισημαίνει ότι υπάρχουν περιπτώσεις σημαντικών μνημείων, τα οποία δεν υπάρχουν, με τεράστια επιστημονική βιβλιογραφία σε τόπους που έχουν οικοδομηθεί. Δεν παύει, όμως, να υπάρχει επιστημονικό ενδιαφέρον, με βάση τις μαρτυρίες, οι οποίες έχουν κατατεθεί.

Ο κ. Α. Γουλιέλμος θεωρεί ότι η περίπτωση είναι πραγματικά μοναδική, γιατί το συγκεκριμένο μνημείο και ο τόπος, στον οποίο είχε ανεγερθεί, είναι γνωστοί με φοβερή λεπτομέρεια. Επιπλέον ο χώρος παραμένει ελεύθερος.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος αναφέρει ότι ο σύλλογος Αρχιτεκτόνων θεωρεί αδιανόητο να εγκριθεί οποιασδήποτε μορφή κτιρίου μέσα σε αυτό το χώρο. Δε συμφωνεί με την προστασία ενός τμήματος μόνο, άποψη η οποία διατυπώνεται και από τα παλαιότερα πρακτικά. Τάσσεται υπέρ της απαλλοτρίωσης και προστασίας του χώρου από τη στιγμή που ο τελευταίος είναι ελεύθερος και έχουν εκδοθεί τόσες αποφάσεις.

Ο κ. Α. Παλιούρας, Ομότιμος Καθηγητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, διαμαρτύρεται, γιατί οι προγενέστεροι ομιλητές φαίνεται σαν να μονοπωλούν την ευθύνη και την ευαισθησία για το συγκεκριμένο μνημείο, ενώ τα μέλη του Συμβουλίου παρουσιάζονται σαν να μην τη διαθέτουν. Κατανοεί ότι υποστηρίζουν μια ιερή υπόθεση. Κάνει σαφές ότι τα μέλη του Συμβουλίου απαρτίζεται από σεβαστούς καθηγητές Πανεπιστημίου της Αρχαιολογίας ή από αρχαιολόγους, οι οποίοι υποστηρίζουν με τον ίδιο ζήλο την ίδια υπόθεση. Θεωρεί ότι υπήρξαν πολλά υπονοούμενα όχι μόνο για τα πρόσωπα αλλά και για το θεσμό.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος ζητά σύγγνωμη αν θίχτηκαν τα μέλη. Επισημαίνει τη διαφορά του τίτλου για το ίδιο θέμα ανάμεσα στη συνεδρίαση του προηγούμενου Μάρτη μετά από επιστολή του συλλόγου αρχιτεκτόνων στον πρωθυπουργό και στη σημερινή.

Στη συνέχεια ακολουθεί διάλογος ανάμεσα στον Πρόεδρο και στον κ. Π. Νικολακόπουλο, κατά τη διάρκεια του οποίου διευκρινίζεται από τον Πρόεδρο ότι το Συμβούλιο καθορίζει τη θεματολογία του και κανένας δεν έχει δικαίωμα να επέμβει. Ο Πρόεδρος επισημαίνει ότι το Συμβούλιο κρίνει λαμβάνοντας πάρα πολλά στοιχεία υπόψη του, τη σπουδαιότητα του χώρου αλλά και τα δικαιώματα των ιδιοκτητών, των οποίων η περιουσία έχει δεσμευτεί τα τελευταία 40 χρόνια.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος απαντά ότι σέβεται την άποψη του Προέδρου. Τονίζει, όμως, ότι το πότε απαλλοτριώνεται κάτι και το πότε αποδεσμεύονται τα χρήματα είναι μια πολιτική απόφαση. Το Υπουργείο Πολιτισμού έχει ξοδέψει

άπειρα χρήματα για άλλες ιστορίες πολύ αμφιλεγόμενες, όπως η Ολυμπιάδα, για την οποία ξοδεύτηκαν απίστευτα χρήματα μετά από μια πολιτική απόφαση.

Ο κ. Ν. Μουρτζάς ζητά να αναφερθούν οι επιστολές διαμαρτυρίας πριν από την τελευταία επιστολή στον κ. Πρωθυπουργό, από το Διοικητικό Συμβούλιο και τον Πρόεδρο του κ. Γεωργακόπουλο.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος καταθέτει την τελευταία.

Ο Πρόεδρος ζητά να διευκρινιστεί πότε άλλοτε ενέργησε ο σύλλογος αρχιτεκτόνων με βάση τα προλεγόμενα του κ. Π. Νικολακόπουλου ότι υπάρχει ένα ιστορικό στην υπόθεση.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος απαντά ότι έχουν πραγματοποιηθεί ενέργειες καθώς και διαμαρτυρίες για το συγκεκριμένο θέμα, η οποία επανέρχεται συνεχώς.

Ο Πρόεδρος θεωρεί ενδιαφέρον να λάβουν γνώση σχετικά με την παλαιότερη αλληλογραφία του συλλόγου αρχιτεκτόνων.

Ο κ. Π. Νικολακόπουλος απαντά ότι ο σύλλογος αρχιτεκτόνων ταυτίζεται πλήρως με τη γνωμοδότηση του Συμβουλίου του 1964, που τάσσεται υπέρ της απαλλοτρίωσης του χώρου και της προστασίας του. Το εμπόδιο, κατά την άποψή του, είναι καθαρά θέμα πολιτικής.

Στο σημείο αυτό απεχώρησαν οι κ.κ.: Παντελής Νικολακόπουλος, μέλος του Δ.Σ. Συλλόγου Αρχιτεκτόνων - Αριστείδης Γουλιέλμος, Αρχιτέκτων, μέλος Συλλόγου Αρχιτεκτόνων, Μεταπτυχιακός Φοιτητής της Προστασίας Μνημείων και προσήλθαν ο κ. Κυριάκος Δοντάς και ο κ. Σωτήρης Αντωνίου δικηγόροι και οι κ. κ. Περικλής Λιβάς και Περικλής Λιβάς ιδιοκτήτες και η κα Μαρία Αργυράκη - Οικονόμου ιδιοκτήτρια.

Ο Πρόεδρος ζητά εν συντομία την άποψη των ενδιαφερομένων σχετικά με το θέμα, για το οποίο ο Συνήγορος του Πολίτη με έγγραφό του αιτείται να εξεταστεί.

Ο κ. Κ. Δοντάς παρουσιάζει τους υπόλοιπους ιδιοκτήτες των ακινήτων, οι οποίοι δεν ήταν δυνατόν να παρευρεθούν και των οποίων η περιουσία έχει δεσμευτεί. Πρόκειται για έναν Κύπριο και για τους κληρονόμους του αείμνηστου Παναγιώτη Κανελλόπουλου. Οι τελευταίοι, λόγω της ανάμειξής τους με την πολιτική, δεν ήθελαν να παρασταθούν. Συγκεκριμένα ο κ. Σπήλιος ήταν υποψήφιος με το κυβερνών κόμμα και δεν ήθελε να θεωρηθεί ότι με την παρουσία του επιδιώκει να επηρεάσει το Συμβούλιο. Κατανοεί ότι το θέμα αφορά στην κατεδάφιση των υπαρχόντων ετοιμόρροπων παλαιών κτισμάτων και στη διενέργεια ανασκαφής και έρευνας υπό τα κτίσματα.

Ο Πρόεδρος ζητά να διευκρινιστεί αν οι ιδιοκτήτες έχουν κάποια αντίρρηση σχετικά με την κατεδάφιση των ετοιμόρροπων κτιρίων και τη διενέργεια ανασκαφής.

Ο κ. Κ. Δοντάς αναφέρεται στην ηθική και οικονομική ταλαιπωρία που έχουν υποστεί οι ιδιοκτήτες τα τελευταία 15 με 20 χρόνια. Οι ιδιοκτήτες, κατ'ανοχή δε θέτουν θέμα. Θα δεχθούν να κατεδαφιστούν τα κτίσματα και να διενεργηθούν οι ανασκαφές από το Υπουργείο Πολιτισμού. Θα μπορούσαν, μάλιστα, να συμβάλουν οικονομικά στη χρήση εξοκαφικών μηχανημάτων ελαφριάς μορφής, ώστε να μη δημιουργήσουν προβλήματα στην κατεδάφιση. Οι ιδιοκτήτες επιθυμούν να πραγματοποιηθεί η κατεδάφιση σύμφωνα με τους κανόνες των αρχαιολογικών υπηρεσιών. Δέχονται να συμβάλουν και στη δαπάνη αυτή με την προϋπόθεση ότι οι παραπάνω ενέργειες θα πρέπει να συντελεστούν σύντομα.

Ο Πρόεδρος ρωτά τον κ. Κ. Δοντά πώς εκτιμά τις αντιδράσεις μέρους του Τμήτου και συλλόγων.

Ο κ. Κ. Δοντάς θεωρεί ότι οι συγκεκριμένες αντιδράσεις οφείλονται περισσότερο σε ονειροφαντασιώσεις, παρά στην πραγματικότητα. Η αρχαιολογική πλευρά του θέματος έχει λυθεί, διότι έχουν γίνει ανασκαφές στον ελεύθερο χώρο, οι οποίες έχουν αποδείξει ότι δεν υπάρχει ίχνος αρχαίου στα περί ων ο λόγος ακίνητα. Με τις νέες ανασκαφές δε θα μείνει καμία αμφιβολία σε κανέναν. Θεωρεί ότι το ανάλημμα, το οποίο βρέθηκε, είναι άνευ ιδιαίτερης σημασίας. Διερωτάται για ποιο λόγο υπάρχουν αντιδράσεις. Θεωρεί ότι επιδιώκεται η εξασφάλιση θέας και αέρα μπροστά στο Ζάππειο από ορισμένους ιδιοκτήτες, όπως από την κ. Δέσποινα Παπαδοπούλου, ιδιοκτήτρια κάποιου ορόφου στο διπλανό οικόπεδο όπου έχει ανεγερθεί πολυκατοικία πολυώροφη και από έναν εφοπλιστή, τον κ. Λίρα. Ο τελευταίος απευθυνόμενος στον πρώην γενικό γραμματέα κ. Θωμά, αναφέρει ότι αγόρασε σπίτι στην αδελφή του, για να έχει θέα. Ο κ. Κ. Δοντάς επισημαίνει ότι το οικόπεδο, για το οποίο ενδιαφέρεται, βρίσκεται μεταξύ δύο πολυκατοικιών.

Ο κ. Β. Χανδακός ρωτά αν ο κ. Κ. Δοντάς και ο Σ. Αντωνίου εκπροσωπούν το σύνολο των ιδιοκτητών του οικοδομικού τετραγώνου.

Ο κ. Σ. Αντωνίου απαντά ότι εκπροσωπούν τις οικογένειες Λιβιά, Λιβανού, την οικογένεια Πίσσα και την οικογένεια Γρίλου. Δεν εκπροσωπούν το κομμάτι που βρίσκεται στη γωνία των οδών Αρδητιού και Κούτουλα.

Ο κ. Β. Χανδακός ρωτά αν υπάρχει κτίσμα στο τελευταίο οικόπεδο, για το οποίο υπάρχει η επιθυμία κατεδάφισης.

Ο κ. Σ. Αντωνίου απαντά ότι δεν υπάρχει κτίσμα στο συγκεκριμένο οικόπεδο.

Ο κ. Κ. Δοντάς τάσσεται εναντίον της δημιουργίας χώρου πράσινου στον εξεταζόμενο χώρο. Αν και η έλλειψη πράσινου αποτελεί πρόβλημα των Αθηνών, δε θα πρέπει με πρόσχημα τις αρχαιότητες, να δημιουργούνται χώροι πράσινου, στοιχεία που εντάσσονται στην αρμοδιότητα άλλου Υπουργείου. Η ιδέα της παραίλισίου κοίτης αναιρείται από τη διέλευση μπροστά από τα εν λόγω οικόπεδα της λεωφόρου Αρδητιού. Θεωρεί ότι όλα τα παραπάνω αποτελούν προσχήματα. Οι συγκεκριμένοι παρίστανται με σκοπό να συναινέσουν στην αποδοχή της εισήγησης, να αρθεί οποιαδήποτε αμφιβολία και να μην υπάρχουν ανεύθυνα δημοσιεύματα. Τάσσονται υπέρ της διενέργειας ανασκαφής έτσι, ώστε να αποδειχθεί ότι δεν υπάρχει κανένα αρχαίο. Σε περίπτωση που βρεθούν αρχαία, θα πρέπει να απαλλοτριωθεί το ακίνητο με βάση το ανάθεωρημένο Σύνταγμα.

Η κ. Ε. Μακρή, Αρχιτέκτονας, Διευθύντρια Χωροταξίας του ΥΠΕΧΩΔΕ, ζητά πληροφορίες σχετικά με την πολυκατοικία που χτίστηκε το 1967. Ρωτά, επίσης, αν για τα υπόλοιπα πολυώροφα γνωρίζουν τη χρονολογία κατασκευής τους και αν υπήρχαν αντιδράσεις από άλλους ιδιώτες, όταν οικοδομήθηκαν.

Ο κ. Σ. Αντωνίου δε γνωρίζει.

Ο κ. Π. Λίβας παραθέτει κάποιες πληροφορίες σχετικά με το κτίριο που χτίστηκε επί δικτατορίας, όπου υπάρχει και το διαμέρισμα της Δέσποινας Παπαδοπούλου, καθώς και για το κτίριο ιδιοκτησίας κ. Καγκελάρη.

Ο κ. Σ. Αντωνίου αναφέρει το ιστορικό της υπόθεσης. Όσον αφορά στα ακίνητα των εντολέων τους, ολόκληρο το Ο. Τ. έχει χαρακτηριστεί ως αρχαιολογικός χώρος με δύο αποφάσεις. Η πρώτη απόφαση του 1956

φορούσε στην προστασία του λόφου του Αρδητιού. Η δεύτερη απόφαση του 1960 χαρακτήριζε τα ακίνητα σε ζώνη 50 μέτρα εκατέρωθεν της κοίτης του Ιλισού ως αρχαιολογικό χώρο. Έκτοτε τα εν λόγω ακίνητα τελούν υπό καθεστώς πλήρους δέσμευσης. Εισηχθήκαν για πρώτη φορά στο ΚΑΣ στις 20/6/64. Από τότε έχουν εισαχθεί στο ΚΑΣ άλλες 10 φορές, προκειμένου να γνωμοδοτήσει αν συντρέχουν οι από το νόμο προϋποθέσεις για την απαλλοτρίωση ή την απευθείας εξαγορά. Πέραν τούτου έχουν κηρυχθεί και 3 φορές σε απαλλοτρίωση. Πρώτη φορά κηρύχθηκε το 1973, όταν αγόρασε το σπίτι η κα Δέσποινα Παπαδοπούλου, με το αιτιολογικό ότι υπήρχε κάποιος ναός στην περιοχή, ο οποίος αναφερόταν από περιηγητή του προηγούμενου αιώνα. Η απαλλοτρίωση αυτή ανακλήθηκε το 1974 μετά από σχετική εισήγηση του ΚΑΣ, γνωμοδοτώντας ότι δε συντρέχουν οι εξαγόμενες από το νόμο προϋποθέσεις και αίρεται η απαλλοτρίωση. Εν συνεχεία κηρύσσουν για δεύτερη φορά απαλλοτρίωση το 1987 επί υπουργίας της Μελίνας Μερκούρη, επικαλούμενη τις δύο αποφάσεις του 1956 και του 1960. Το λυπηρό είναι ότι η απαλλοτρίωση αυτή έμεινε στα χαρτιά. Δεν ξεκίνησαν καν οι διαδικασίες από πλευράς του ελληνικού δημοσίου για απαλλοτρίωση των ακινήτων και καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης. Το 1995 μετά από σχετική γνωμοδότηση του ΚΑΣ, απαλλοτριώνεται πλέον για την ανάδειξη, συντήρηση και προστασία του ιερού της Αρτέμιδος της Αγροτέρας. Οι ιδιοκτήτες -και αυτό είναι το παράπονό τους-, από πλευράς τους έδειξαν όλο το απαιτούμενο ενδιαφέρον. Προχώρησαν τάχιστα όλες τις διαδικασίες τόσο στο Μονομελές Πρωτοδικείο για την έκδοση απόφασης για προσωρινή τιμή μονάδας, όσο και στο Εφετείο, όπου εκδόθηκε και οριστική απόφαση το 1998. Το ελληνικό δημόσιο δεν κατέθεσε μέσα στη 18μηνη προθεσμία που είχε από το νόμο την επιδικασθείσα αποζημίωση και ήρθη αυτοδικαίως η απαλλοτρίωση του 1995. Η Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού, 10 μέρες προτού εκπνεύσει η 18μηνη προθεσμία στέλνει έγγραφο στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων και ζητά να χαρακτηριστούν τα υπάρχοντα κτίσματα, τα μισογκρεμισμένα κτίσματα, ως ιστορικά μνημεία. Είχαν επίγνωση του γεγονότος ότι για τα κτίσματα αυτά εκκρεμούσαν και εκκρεμούν τελεσίδικα πρωτόκολλα κατεδάφισης από τη Διεύθυνση Πολεοδομίας του Δήμου Αθηναίων, με τα οποία χαρακτηρίστηκαν ως άμεσα κατεδαφιστέα και επικίνδυνα για τη δημόσια ασφάλεια. Η ενέργεια αυτή πραγματοποιήθηκε με σκοπό να εξοικονομηθούν άλλα 2 χρόνια. Τότε το θέμα εισήχθηκε στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων και συζητήθηκε στο Συμβούλιο για να αποφανθεί ότι αυτά τα μνημεία δεν έχουν καμιά ιστορική αξία. Το παράδοξο είναι ότι υπήρχε και αντίθετη εισήγηση από την κ. Αλεχτορίδου η οποία έκανε έκθεση αυτοψίας. Αφού πέρασε η 18μηνη προθεσμία, εκδόθηκε πλέον η βεβαιωτική απόφαση από τον Υπουργό κ. Βενιζέλο και τον Υφυπουργό Οικονομικών. Δημοσιεύεται η συγκεκριμένη απόφαση το Φεβρουάριο του 2002 στο ΦΕΚ. Κατατίθεται αίτηση στο ΚΑΣ από τους ιδιοκτήτες επειδή σε όλες τις συνεδριάσεις του ΚΑΣ δεν ακούγονταν. Με τη συγκεκριμένη αίτηση ζητείται, αφού έχει ανακληθεί η απόφαση, αν κάποτε εισαχθεί ξανά το θέμα των συγκεκριμένων ακινήτων στο ΚΑΣ να ειδοποιηθούν οι εν λόγω ενδιαφερόμενοι με σκοπό να παρασταθούν και να εκθέσουν τις απόψεις τους για πρώτη φορά. Το Φεβρουάριο του 2002 εισάγεται αιφνίδια και εκτός ημερήσιας διάταξης το θέμα των ακινήτων στο ΚΑΣ και διατυπώνεται γνωμοδότηση υπέρ της απαλλοτρίωσης των ακινήτων. Αν το Συμβούλιο επιθυμεί να δώσει μια λύση, η οποία θα ικανοποιεί το περί δικαίου αίσθημα,

λαμβάνομένου υπόψη ότι οι ιδιοκτήτες ταλαιπωρούνται 50 χρόνια και αν υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι στη γωνία Αρδηττού και Κούτουλα υπάρχει κάποιο ανάλημμα που αποδεικνύει την ύπαρξη ενός ναού στο ιερό της Αρτέμιδος της Αγροτέρας, πρέπει να υιοθετηθεί η άποψη της κ. Παρλαμά. Η τελευταία αφορούσε στην απαλλοτρίωση της γωνίας, όπου διασώζεται αυτό το ανάλημμα, με σκοπό να περισωθεί η ιστορική μνήμη και στην αποδέσμευση του υπόλοιπου τετράγωνου. Η πρόταση της κ. Παρλαμά δεν έγινε δεκτή. Μετά τη γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου το Φεβρουάριο του 2002 κατατέθηκε μια άλλη αίτηση στο Συμβούλιο και με συνεχή έγγραφα στην τότε πολιτική ηγεσία του Υπουργείου ζητείται να επανέλθει το θέμα προς συζήτηση έτσι, ώστε να παραστούν και να εκτεθούν οι απόψεις τους. Το θέμα επανήλθε το 2003. Χωρίς να επακολουθήσει καμία ανασκαφική έρευνα, τα μέλη τα οποία είχαν μειοψηφήσει στη συνεδρίαση του Συμβουλίου το Φεβρουάριο του 2002, τάχθηκαν ομόφωνα υπέρ της απαλλοτρίωσης της γωνίας ή της απευθείας εξαγοράς. Η αιτιολογία πλέον ήταν να διασωθεί η ιστορική μνήμη, ως σημείο ιστορικής αναφοράς, η κοίτη του Ιλισού, αν είναι δυνατόν. Ο Ιλισός από το Παναθηναϊκό Στάδιο είναι οικοδομημένος. Το μόνο κομμάτι που δεν είναι οικοδομημένο είναι το ακίνητό τους. Κάτω από αυτό είναι τα δύο ρεύματα ανόδου και καθόδου της Αρδηττού. Επιπλέον αρχίζει το επικλινές, το οποίο κατεβαίνει μέχρι τον Ιλισό, όπου βρίσκεται το εθνικό κολυμβητήριο, ο Εθνικός Γυμναστικός Σύλλογος κλπ. Η άποψη των ιδιοκτητών είναι ότι στα ακίνητά τους δεν υπάρχουν αρχαία. Αυτή δεν είναι μια αυθαίρετη, υποκειμενική εκτίμηση τους. Εδράζεται σε έγγραφα, σε μελέτες, σε αρχαιολογικές έρευνες των ιδίων των υπηρεσιών του ελληνικού δημοσίου. Αναφέρεται και στη σχετική αναφορά της ανασκαφικής έρευνας, την οποία διενέργησε η κ. Λυγκούρη το 1994 ύστερα από σχετική γνωμοδότηση του ΚΑΣ, στην οποία δηλώνεται ότι δεν έχει αποκαλυφθεί κάποια αρχαιότητα. Αναφέρεται, επίσης, στο έγγραφο της κ. Παρλαμά, το οποίο απέστειλε στη Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, επικαλούμενη τις ανασκαφικές έρευνες της κ. Λυγκούρη. Τέλος κάνει αναφορά στο έγγραφο, το οποίο κατέθεσε η Υπουργός Πολιτισμού κ. Παπαζώη στη Βουλή των Ελλήνων στο Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου, ύστερα από σχετική επερώτηση της τότε Βουλευτή του Συνασπισμού κ. Μαρίας Δαμανάκη, στο οποίο σημειώνεται ότι δεν υπάρχει ναός. Ο ναός αυτός καταστράφηκε το 1778 αποδειγμένα ιστορικά ύστερα από τις ανασκαφές του κ. Σκία και του κ. Τραυλού, αν και λίθοι από το ναό χρησιμοποιήθηκαν για την οικοδόμηση του τείχους της Ακρόπολης. Στηρίζεται στο ενημερωτικό σημείωμα της κ. Πάντου, στο οποίο τονίζεται ότι ο ναός έχει καταστραφεί ολοσχερώς, στην αλληλογραφία μεταξύ των δημόσιων υπηρεσιών καθώς και στη δήλωση της κ. Παρλαμά στην αντίστοιχη συνεδρίαση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, σύμφωνα με την οποία ο ναός έχει καταστραφεί. Υπάρχει και μια άλλη άποψη που αιωρείται, ότι τα ακίνητα αυτά μπορούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων. Η τελευταία άποψη δεν είναι δυνατόν να υλοποιηθεί σύμφωνα με τις αντίστοιχες αποφάσεις του κ. Βενιζέλου και με τη γνωμοδότηση του ΚΑΣ την από 1/8/2002. Εξάλλου και η πραγματική κατάσταση, όπως η διέλευση του τραμ απέκοψε κάθε δυνατότητα ενοποίησης. Επαναλαμβάνει την άποψη του κ. Κ. Δοντά ότι η θέση των ιδιοκτητών είναι η πλήρης απελευθέρωση των ακινήτων. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι ο κ. Ευφραιμίδης έχει ακριβώς πίσω από το οικόπεδό τους κατοικία, όπως και πολλά μέλη του συλλόγου «Αρδηττός». Το

τελευταίο γεγονός αποδεικνύει ότι οι περίοικοι επιθυμούν να περισώσουν τη δική τους θέα. Τάσσεται υπέρ της διενέργειας ανασκαφής με την προϋπόθεση να μην πραγματοποιηθεί από εργάτες, διότι τα κτίσματα είναι ετοιμόρροπα και επικίνδυνα και υπάρχει ο φόβος κατάρρευσης. Ζητά να τους επιτραπεί η χρήση ελαφρών σκαπτικών μηχανημάτων καθώς και να παρίστανται εκπρόσωποι του Υπουργείου Πολιτισμού κατά τη διάρκεια των εκσκαφών.

Ο Πρόεδρος επισημαίνει ότι στην αρχή ρωτήθηκαν αν υπάρχει αντίρρηση από την πλευρά των ιδιοκτητών να αναλάβει την κατεδάφιση το Υπουργείο Πολιτισμού.

Ο κ. Σ. Αντωνίου απαντά ότι δεν υπάρχει καμία αντίρρηση.

Ο Πρόεδρος σημειώνει ότι με βάση τα προλεγόμενά του ισχυρίζεται κάτι άλλο.

Ο κ. Κ. Δοντάς παρεμβαίνει λέγοντας ότι ο ρυθμός δεν πρέπει να είναι προσχηματικός, διότι γνωρίζουν ότι πολλές φορές οι ανασκαφές διαρκούν και 10 χρόνια.

Ο κ. Σ. Αντωνίου προσθέτει ότι θα πρέπει να ολοκληρωθούν οι ανασκαφές σε σύντομο χρονικό διάστημα. Υπογραμμίζει το γεγονός ότι δεν πρόκειται για κάποια ακίνητα ευτελούς αξίας, γεγονός το οποίο πρέπει να συνεκτιμηθεί από το Συμβούλιο. Η σημερινή αγοραία αξία των ακινήτων ολόκληρου του Ο. Τ. ξεπερνάει τα 3 δις δραχμές. Το 2002 είχαν έγγραφες προσφορές από 2 εταιρείες, από την κυπριακή κατασκευαστική εταιρεία "SAIPARKO" και από τον κ. Μπενακόπουλο για τα 973 τ. μ. όχι για τα 1.397. Η προσφορά της "SAIPARKO" ήταν 1 δις και 500 εκατομμύρια και του Μπενακόπουλου 1 δις και 800 εκατομμύρια δραχμές, με συντελεστή αντιπαροχής 55%.

Στο σημείο αυτό απεχώρησαν οι: Κυριάκος Δοντάς και Σωτήρης Αντωνίου, Δικηγόροι, Περικλής Λιβάς και Περικλής Λιβάς, ιδιοκτήτες, και η κα Μαρία Αργυράκη - Οικονόμου, ιδιοκτήτρια.

Ο κ. Θ. Θεοφανόπουλος επισημαίνει ότι η υπουργική απόφαση του 2003, η οποία στηρίχτηκε σε γνωμοδότηση του Συμβουλίου δεν αποτελεί εκτελεστή πράξη. Η τελική πράξη που επιφέρει αποτελέσματα είναι η έκδοση της κοινής αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού. Η πρώτη απόφαση αποτελεί ένα internum της Διοίκησης και επέχει θέση εισήγησης και τελικής θέσης του Υπουργού Πολιτισμού στον Υπουργό των Οικονομικών, η οποία και δημοσιεύεται. Από και νομικώς είναι εκκρεμής η απαλλοτρίωση.

Ο Πρόεδρος ρωτά αν έχει ανακληθεί η απαλλοτρίωση και αν έχει περάσει το 18μηνο.

Ο κ. Θ. Θεοφανόπουλος απαντά ότι δεν τίθεται θέμα 18μήνου, γιατί δεν έχει βγει κοινή υπουργική απόφαση. Η απόφαση του 2003 ήταν η τελική τοποθέτηση του Υπουργείου Πολιτισμού στον Υπουργό Οικονομικών, δεν έχει βγει κοινή απόφαση. Αν εστάλη ο φάκελος, δεν γνωρίζει.

Ο Πρόεδρος ρωτά αν η πρόταση για ανασκαφική έρευνα προέκυψε από πρωτοβουλία της Υπηρεσίας.

Κ. κ. Αικ. Κυπαρίσση απαντά ότι η ανασκαφική έρευνα αποτελεί πρόταση της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων.

Σε διευκρινιστική ερώτηση του Προέδρου η κ. Αικ. Κυπαρίσση απαντά ότι η προαναφερόμενη αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων απέστειλε σχετικό έγγραφο στις 7 Δεκεμβρίου του 2004. Μετά την παρουσίαση του ιστορικού της υπόθεσης συνεχίζει: «Η Γ' ΕΠΚΑ προκειμένου να ληφθεί πλέον μια οριστική απόφαση για το χρονίζον θέμα και δεδομένου ότι η διαδικασία απαλλοτριώσεως όλων των

ακινήτων του συγκεκριμένου τετραγώνου δεν έχει προχωρήσει, μαλλονότι υπάρχει και νέα σχετική ομόφωνη γνωμοδότηση του ΚΑΣ του 2003 προτείνει τα ακόλουθα: Να προχωρήσει η καθαίρεση όλων των ετοιμόρροπων ακινήτων χωρίς τη χρήση μηχανικών μέσων, και στη συνέχεια να καθαριστεί ολόκληρος ο χώρος και να ανασκαφούν όλα τα μη ερευνημένα τμήματα του οικοδομικού τετραγώνου. Ανάλογα με τα αποτελέσματα της ολοκληρωμένης έρευνας και όταν η εικόνα του χώρου θα είναι πλέον απολύτως ξεκαθαρισμένη, θα είναι τότε δυνατή η λήψη μιας οριστικής απόφασης σχετικά με την ανέγερση ή μη και υπό ποίους όρους του οικοδομικού τετραγώνου». Η Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων συμφωνεί με την πρόταση της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων.

Ο κ. Π. Θέμελης, Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, θεωρεί ότι οι εκπρόσωποι των ιδιοκτητών δέχονται την κατεδάφιση, γιατί ευελπιστούν ότι θα αποδεσμευτεί το οικόπεδο και θα υπάρχει η δυνατότητα οικοδόμησης σε κάποιο σημείο. Γι' αυτό το λόγο εκφράζει την επιφύλαξή του χωρίς να εστιάζει στην άποψη των οικολόγων και των υπερασπιστών της απαλλοτρίωσης που έχουν κι αυτοί ένα δικαίωμα. Η γνώμη του είναι ότι η αρχαιολογική, ιστορική και επιστημονική αξία του χώρου, είναι δεδομένη και δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Η διενέργεια συμπληρωματικής ανασκαφικής έρευνας στο χώρο που καταλαμβάνουν σήμερα οι υπό κατεδάφιση οικοδομές, πρέπει να αποσκοπεί στο να αναδειχθούν τα σωζόμενα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα του ανδρήρου ή της κρηπίδας του σημαντικού αρχαίου κλασικού ναού καθώς και το άμεσο περιβάλλον του. Οι συγκεκριμένοι εκπρόσωποι έκαναν κρίσεις αρχαιολογικού περιεχομένου, όπως ότι δεν υπάρχουν στο συγκεκριμένο χώρο αρχαία, ότι το εν λόγω κρηπίδωμα δεν ανήκει στο ναό, ενώ είναι του ναού. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο χώρος αυτός κηρύχθηκε αρχαιολογικός διότι αυτό το μνημείο είναι μοναδικής ιστορικής, αρχαιολογικής και επιστημονικής αξίας.

Η κ. Α. Παλαιοκρασσά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αρχαιολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, υπογραμμίζει τη σημασία του χώρου. Όσον αφορά στις ανασκαφές πιστεύει ότι μπορούν να δώσουν αρκετά στοιχεία συνολικά για το χώρο αλλά και για το ναό. Αναφέρεται στην παρατήρηση της κ. Χωρέμη, σύμφωνα με την οποία υπάρχουν μέλη του ναού εντοιχισμένα στα σπήλια αυτά, στις παλαιότερες ανασκαφές και στις έρευνες του κ. Τραυλού, ο οποίος διέσωσε ένα πολύ μεγάλο μέρος της τοπογραφίας των Αθηνών. Τόσο ο κ. Γκιολές όσο και η ίδια έχουν ασχοληθεί ιδιαίτερα με το συγκεκριμένο χώρο και συμπεριλαμβάνεται, μάλιστα, στο πανεπιστημιακό μάθημα της τοπογραφίας των Αθηνών. Με βάση τα παραπάνω δεν είναι βέβαιη αν ο διασωζόμενος τοίχος αποτελεί όντως το ανάλημα του ναού καθώς και τι σχέση είχε με το ναό. Δεν συμφωνεί με την άποψη της αρμόδιας Εφορείας Αρχαιοτήτων ότι ο ναός έχει καταστραφεί ολοσχερώς. Δεν ξέρει τι ακριβώς μπορεί να σώζεται. Πιστεύει ότι η ανασκαφική έρευνα θα λύσει πάρα πολλά ζητήματα που αφορούν στο χώρο. Όσον αφορά στη κοίτη του Ιλίου έχει ήδη καταστραφεί σε σημαντικό βαθμό. Η τελευταία βρίσκεται στο χώρο του κολυμβητηρίου, όπου έχει χρησιμοποιηθεί τοιμένο σε μεγάλη έκταση.

Ο Πρόεδρος προτείνει τη διενέργεια μιας αυτοψίας συντομότητα, λόγω και της εγγύτητας του χώρου έτσι, ώστε τα μέλη του Συμβουλίου να διαμορφώσουν μια γνώμη. Από τη μια μεριά επιβάλλεται η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και από την άλλη η προστασία κάποιων θεμελιωδών ατομικών

δικαιωμάτων. Η πολιτεία πρέπει να έχει μια σοβαρή στάση και να μπορεί να δώσει κάποια λύση στα προβλήματα των πολιτών. Δεν μπορεί να υπακφύγει.

Κατόπιν όλων των προεκτεθέντων το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, αφού έλαβε υπ' όψιν του τα ανωτέρω, βάσει των οποίων δεν θίγονται αμέσως ή εμμέσως αρχαιότητες καθώς και τις διατάξεις του Ν. 3028/02 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτισμικής Κληρονομιάς», γνωμοδοτεί ομοφώνως:

Υπέρ της πραγματοποίησης αυτοψίας από την Ολομέλεια του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδητού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλαι στο Μετσ, προκαμένου να διαμορφώσει σαφή άποψη και να επαναφέρει το θέμα στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο.

Ο Πρόεδρος
Χ. Ζαχόπουλος

Η Γραμματέας
Χριστίνα Κολιπέτσα

Ακριβές αντίγραφο

Η Προϊσταμένη του τμήματος
της Γραμματείας κα

Μαρία Παγουλιάννη
Αρχαιολόγος με βαθμό Α

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδικας: 106 82 Αθήνα
Τηλ: 210-8201294, 8201299
Fax: 210-8201291
E-mail: protocol@grkas.culture.gr

Αθήνα, 18 Απριλίου 2006

Αρ. πρωτ: ΥΠΠΟ/ΚΑΣ/Φ6/1552/34886

Πληροφορίες: Μιχάλης Σκλάβος

✓
Προς:

κ. Ειρήνη Γρατσία,
Ελληνική Εταιρεία
Για την Προστασία του
Περιβάλλοντος και της
Πολιτιστικής Κληρονομιάς,
Τριπόδων 28,
10558 Πλάκα, Αθήνα,

Σε συνέχεια του αρ. πρωτ. 1325/ΕΕ/27.10.2005 δικού σας εγγράφου, σας αποστέλλουμε ακριβές φωτοαντίγραφο των πρακτικών του θέματος «Έγκριση ή μη καθαίρεσης υφισταμένων κτισμάτων για τη διενέργεια ανασκαφικής έρευνας στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδητιού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλα στο Μετς Αθηνών (αναπομπή)» της Συνεδρίασης 40/19.10.2005 του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

Συνημμένα : 9 φύλλα

Η Προϊσταμένη
του Τμήματος της Γραμματείας
ΚΑΣ

Μαρία Λαγογιάννη
Αρχαιολόγος με βαθμό Α'

Ακριβές Αντίγραφο

Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΑΜΟΥ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ : 40/19-10-2005

ΘΕΜΑ 5^ο : «Έγκριση ή μη καθαίρεσης υφισταμένων κτισμάτων για τη διενέργεια ανασκαφικής έρευνας στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλα, στο Μετς Αθηνών (αναπομπή).

Εισηγήτρια : Αικατερίνη Κυπαρίσση, Διευθύντρια Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του ΥΠ.ΠΟ.

Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, κα Αικατερίνη Κυπαρίσση – Αποστολικά, εκκινεί την εισήγησή της εκθέτοντας στα μέλη του Συμβουλίου το ιστορικό της υπόθεσης. Η Εισηγήτρια υπενθυμίζει την πρόσφατη διενέργεια αυτοψίας στην περιοχή, σε συνέχεια προηγούμενης γνωμοδότησης του Συμβουλίου, προκειμένου τα μέλη να διαμορφώσουν ίδια άποψη, καθώς και προηγούμενη εισήγηση της Υπηρεσίας περί καθαίρεσης των παλαιών κτισμάτων, τα οποία δεν είναι χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα, ενώ έχουν εκδοθεί και πρωτόκολλα κατεδάφισης. Η καθαίρεση των εν λόγω κτισμάτων να πραγματοποιηθεί με την παρακολούθηση της αρμόδιας Γ' ΕΠΚΑ και στη συνέχεια να ερευνηθεί κατά πόσον υφίστανται κατάλοιπα αρχαίων κτισμάτων, τεκμηρίων της θέσεως του Ναού. Αφού προηγηθούν οι ενέργειες αυτές, το θέμα να επανέλθει στο Συμβούλιο, και αναλόγως των αποτελεσμάτων της έρευνας να αποφασισθεί τι μέλλει γενέσθαι.

Το Πρακτικό της διενεργηθείσης αυτοψίας έχει ως εξής:

Σήμερα 12/09/2005 το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο πραγματοποίησε εν ολομελεία αυτοψία, ως έχει αποφασίσει στην υπ' αριθμ. 27/6-07-05 Συνεδρία του στο Ο.Τ. που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλα στο Μετς.

Κατά την αυτοψία παρέστησαν οι κ.κ.: Χρήστος Ζαχόπουλος, Αντώνιος Κλαδιάς, Βασίλειος Χανδακάς, Αλέξανδρος Μάντης, Νικόλαος Καλτσάς, Αλκешτη Χωρέμη, Ελένη Τσοφοπούλου, Πέτρος Θέμελης, Λυδία Παλαιοκρασσά, Νικόλαος Γκιολές, Γεώργιος Καραδέδος, Σεμέλη Πινγιάτογλου, Αλέξανδρος Ξυντάρης, Αγγελική Γιαννικουρή, Νικόλαος Φυτρολάκης.

Γραμματέας του Συμβουλίου ήταν ο Γρηγόρης Γρηγορακάκης, μόνιμος υπάλληλος του Υπουργείου Πολιτισμού του Κλάδου ΠΕ. Αρχαιολόγων.

Το Συμβούλιο επισκέφθηκε την προαναφερθείσα περιοχή, προκειμένου να διαμορφώσει γνώμη αναφορικά με το θέμα της εγκρίσεως ή μη κατεδάφισης υφισταμένων κτισμάτων για τη διενέργεια ανασκαφικής έρευνας στο Ο.Τ. που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλα στο Μετς.

Επίσης παρέστησαν: η κα Αικατερίνη Κυπαρίσση, ο κ. Ζιρώ, ο κ. Αριστείδης Κολωνάκης από τη ΔΙΠΚΑ, η κα Νικολέτα Βαλάκου, Διευθύντρια της Ε-ΕΠΚΑ, η κα Λυγγούρη, μόνιμη υπάλληλος του ΥΠΠΟ κάδου Αρχαιολογων που υπηρετεί στη Γ' ΕΠΚΑ και η οποία θυμίζω ότι είχε κάνει και την τελευταία ανασκαφική έρευνα, έξω βέβαια από τα υφιστάμενα κτίσματα.

Παρέστησαν επίσης οι έχοντες έννομο συμφέρον πολίτες - ιδιοκτήτες μετά των νομίμως εκπροσωπούντων αυτούς δικηγόρους, Σύλλογοι της περιοχής και η Ελληνική Εταιρεία.

Το Συμβούλιο ενημερώθηκε από τη κα Νικολέτα Βαλάκου και την κα Λυγγούρη για την τοπογραφία, το καθεστώς προστασίας της περιοχής και το ιστορικό της υπόθεσης. Τα μέλη του Συμβουλίου είχαν επίσης την ευκαιρία να ακούσουν τις απόψεις των δύο πλευρών, ιδιοκτητών και περιοίκων.

Κατόπιν διαλογικής συζήτησης τα μέλη του Συμβουλίου επιφυλάχτηκαν να διατυπώσουν τις απόψεις τους κατά τη συζήτηση του θέματος σε ιδιαίτερη σύσκεψη».

Αυτή η σύσκεψη έγινε και τα μέλη της Επιτροπής συμφωνούν με την αρχική πρόταση-εισήγησή μας, πρώτα να λάβει χώρα η καθαίρεση των ετοιμορρόπων κτισμάτων, να ακολουθήσει η ανασκαφική έρευνα και εν συνεχεία να επανέλθει το θέμα στο Συμβούλιο προκειμένου να αποφασίσουμε για την περαιτέρω τύχη του.

Στο σημείο αυτό προσήλθε η κα Ειρήνη Γρατσία, εκπρόσωπος της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας Περιβάλλοντος και Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Ο Πρόεδρος καθορίζει το πλαίσιο της συζήτησης, η οποία αφορά την έγκριση ή μη της καθαίρεσης υφισταμένων κτισμάτων για τη διενέργεια ανασκαφικής έρευνας και καλεί τη ενδιαφερομένη να διατυπώσει τις απόψεις της. Η κα Γρατσία λαμβάνοντας το λόγο αναφέρει ότι η Ελληνική Εταιρεία τάσσεται υπέρ της διενέργειας ανασκαφικής έρευνας και περαιτέρω ανάδειξης του χώρου, αφού, όμως, προηγηθεί η απαλλοτρίωση. Ο κύριος λόγος, που υπαγορεύει μία τέτοια θέση, είναι η αξία του χώρου αυτού καθ' αυτού.

Στο σημείο αυτό απεχώρησε η κα Ειρήνη Γρατσία, εκπρόσωπος της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας Περιβάλλοντος και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και προσήλθε ο κ.Ι.Στεργίου, εκπρόσωπος του Πολιτιστικού, Κοινωνικού και Φιλοσοφικού Σωματείου «ΑΘΗΝΑ ΥΓΕΙΑ»

Ο κ. Στεργίου δηλώνει ότι ο χώρος είναι σημαντικότερος εν γένει για την ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά. Ενέχει σημαντικούς συμβολισμούς, ενώ στον τόπο αυτό καλλιιεργήθηκαν αξίες, οι οποίες ενσωματώθηκαν στο Σχέδιο Συντάγματος της Ε.Ε., όπου υπάρχει πρόβλεψη και για την προστασία της κοινωνικής και πολιτιστικής κληρονομιάς των λαών. Ως εκ τούτου το Σωματείο τάσσεται υπέρ της απαλλοτρίωσης.

Σε σχετική ερώτηση του Προέδρου, ο κ. Στεργίου θεωρεί ότι η καθαίρεση των κτισμάτων και η ανασκαφή πρέπει να έχει ως απώτερο στόχο την ανάδειξη του χώρου. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να επιτραπεί η ανέγερση κτισμάτων, που θα αλλοιώσουν τη φυσιογνωμία του, γεγονός που θα προκαλέσει αντιδράσεις, ακόμη και στο διεθνή τύπο.

Στο σημείο αυτό αποχώρησε ο κ. Ι. Στεργίου, εκπρόσωπος Σωματίου «ΑΘΗΝΑ ΥΓΕΙΑ» και προσήλθε η κα Γ. Θάνου δικηγόρος-εκπρόσωπος Συλλόγων Αρδηττού, Παριλισίων & Πρωτοβουλίας Κατοίκων, ο κ.Δ. Αλεξανδρόπουλος, Πρόεδρος Εξωραϊστικού Συλλόγου «Αρδηττός» και η κ. Δ. Παπακωνσταντίνου-Διαμαντούρου, Πρόεδρος Συλλόγου «Ο Παριλίσσιος»

Η κα Θάνου θεωρώντας ότι εν προκειμένω το ΚΑΣ γνωμοδοτεί καθ' υπέρβαση αρμοδιοτήτων, εκθέτει τα επιχειρήματά της, αναφέροντας και την προϊστορία της υπόθεσης. Θεωρεί ότι ουσιαστικά παρερμηνεύεται το άρθρο 6 παρ. 10 του Ν. 3028/2002. Σε κάθε περίπτωση πιστεύει ότι η ανασκαφική έρευνα συνδέεται αποκλειστικά και άρρηκτα με την απαλλοτρίωση.

Από πλευράς του ο προϊστάμενος της Γενικής Δ/σης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, κ. Λάζαρος Κολώνας, θεωρεί ότι δεν υφίσταται θέμα αναρμοδιότητας του Συμβουλίου ή υπέρβασης αρμοδιοτήτων. Αναγιγνώσκεται το άρθρο 18 του Ν. 3028/2002, περί αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ή απευθείας εξαγοράς ακινήτων, εντός των οποίων υπάρχουν αρχαία, στο οποίο τίθεται ως προϋπόθεση η διαπίστωση της ύπαρξης αρχαιοτήτων, εν προκειμένω, λοιπόν, απαιτείται καθαίρεση των ετοιμορρόπων κτισμάτων και διενέργεια ανασκαφής. Επιπλέον, δεν τίθεται σε καμία περίπτωση ζήτημα υπέρβασης των αρμοδιοτήτων βάσει του άρθρου 50 του Ν. 3028/2002. Τέλος, ο κ. Κολώνας θεωρεί ότι η διαχείριση του δημοσίου χρήματος είναι πολύ σοβαρή υπόθεση και όλοι οφείλουν να το αντιμετωπίζουν με τη δέουσα σοβαρότητα. Από πλευράς της η κα Θάνου υποστηρίζει ότι τα οικονομικά δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να συνδέονται με την προστασία των μνημείων, καθώς εμπίπτουν στις αρμοδιότητες άλλων δημοσίων φορέων.

Στο σημείο αυτό προσήλθε ο κ. Ι. Ευφραιμίδης, αρχιτέκτων-πολεοδόμος, εκπρόσωπος της «Πρωτοβουλίας Κατοίκων ΜΕΤΣ»

Ο κ. Ευφραιμίδης, καταθέτει μια έκκληση, με 1.284 υπογραφές πολιτών για την προστασία του αρχαιολογικού χώρου, η οποία μάλιστα είναι προσβάσιμη σε όλους από το Διαδίκτυο. Θεωρεί κεφαλαιώδους σημασίας το ζήτημα της προστασίας και ανάδειξης του περιβάλλοντος χώρου του πάλαι ποτέ υφισταμένου ναού. Δεν τίθεται θέμα για το ανάλημμα, καθόσον αυτό βρίσκεται σε δημόσιο χώρο. Δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να επιτραπεί η αλλοίωση του χώρου μέσω της ανέγερσης ξενοδοχειακού συγκροτήματος, ενδεχόμενο για το οποίο κυκλοφορούν έντονες φήμες. Τέλος, ο κ. Ευφραιμίδης εις επίρρωσιν των επιχειρημάτων του αναφέρει ότι κατά τη χάραξη της οδού Αρδηττού στο συγκεκριμένο σημείο έγινε παράκαμψη, ακριβώς διότι αυτός ο χώρος θεωρήθηκε μεγάλης αρχαιολογικής σπουδαιότητας.

Στο σημείο αυτό αποχώρησαν η κα Γ. Θάνου, δικηγόρος – εκπρόσωπος Συλλόγων Αρδηττού, Παριλίσσιων & Πρωτοβουλίας Κατοίκων, Δ. Αλεξανδρόπουλος, Πρόεδρος Εξωραϊστικού Συλλόγου «Αρδηττός», Δ. Παπακωνσταντίνου – Διαμαντούρου, Πρόεδρος Συλλόγου «Ο Παριλίσσιος» και ο Ι. Ευφραιμίδης, αρχιτέκτων – πολεοδόμος, εκπρόσωπος «Πρωτοβουλίας Κατοίκων» και προσήλθε ο κ. Π. Νικολακόπουλος από το Δ.Σ. του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων.

Ο κ. Νικολακόπουλος αναφέρεται στο ιστορικό της υπόθεσης και στις ενέργειες που προέβη ο σύλλογος. Θεωρεί ότι σε κάθε περίπτωση ο χώρος πρέπει πρώτα να απαλλοτριωθεί και εν συνεχεία να ακολουθήσει καθαίρεση των υφισταμένων κτισμάτων, διενέργεια ανασκαφικής έρευνας και ανάδειξή του. Θα μπορούσε να προβλεφθεί στο πλαίσιο ενός ευρύτερου προγραμματισμού και η απαλλοτρίωση της γωνιακής πολυκατοικίας, η οποία ανηγέρθη επί δικτατορίας και η οποία εδράζεται στη γωνία του ναού. Τέλος, θεωρεί ότι το οικονομικό κόστος της απαλλοτρίωσης και η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι δύο πράγματα ανεξάρτητα.

Στο σημείο αυτό αποχώρησε ο κ. Π. Νικολακόπουλος από το Δ.Σ. του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων και προσήλθαν οι κ.κ. Σωτήρης Αντωνίου, δικηγόρος, Δοντάς, δικηγόρος, εκπρόσωποι ιδιοκτητών, Περικλής Λιβάς, συνιδιοκτήτης.

Ο κ. Αντωνίου λαμβάνοντας το λόγο, επισημαίνει το γεγονός ότι ο ναός, ως άλλωστε διαπίστωσαν και τα μέλη του Συμβουλίου κατά τη διενεργηθείσα αυτοψία είναι μνημειακά ανύπαρκτος, γεγονός το οποίο βεβαιώνεται και από επιστημονικές δημοσιεύσεις. Συγκεκριμένα, αναφέρεται στη δημοσίευση της ανασκαφής στο χώρο από τον Σκιά, που δημοσιεύθηκε στα ΠΑΕ του 1897, καθώς και στην αναφορά της αρχαιολόγου κας Λυγκούρη, που δημοσιεύθηκε στο ΑΔ 49 (1994).

Σε σχετική ερώτηση του Προέδρου του Συμβουλίου, ο κ. Αντωνίου απαντά ότι δεν πρέπει να διενεργηθεί ανασκαφή. Εις επίρρωσιν της θέσεώς του αυτής αναφέρεται στις αλληπάλληλες αντικρουόμενες ως προς την αναγκαιότητα απαλλοτρίωσης γνωμοδοτήσεις του ΚΑΣ από το 1964 κ.ε. Τέλος, ο κ. Αντωνίου αναφέρεται σε ζητήματα ειδικότερα, που άπτονται της ετοιμορροπίας των υφισταμένων κτισμάτων, τους λόγους για τους οποίους η Πολεοδομία δεν ενημέρωσε την Υπηρεσία αναφορικά με την ετοιμορροπία – δεδομένου ότι το ΥΠΠΟ ουδέποτε προέβη σε οποιονδήποτε χαρακτηρισμό. Εν συνεχεία, αναφέρεται σε προηγούμενη γνωμοδότηση του ΚΑΣ περί απαλλοτρίωσης και διευκρινίζει ότι ουδέποτε εξεδόθη η προβλεπόμενη από το νόμο ΚΥΑ, ενώ και το ΤΑΠΑ ενημέρωσε αφενός το ΥΠΠΟ ότι η απαλλοτρίωση δεν μπορεί να προχωρήσει, καθώς έχει παρέλθει η προθεσμία, αφετέρου το Συνήγορο του Πολίτη ότι δεν υπάρχουν οι αναγκαίες πιστώσεις, για να συντελεσθεί η απαλλοτρίωση, διότι εκκρεμούν βεβαιώσεις, που αντιστοιχούν σε ποσά, στα οποία το ΤΑΠΑ δεν γνωρίζει αν μπορεί να αντεπεξέλθει. Επιπλέον, αναφέρεται και στη σχετική αλληλογραφία μεταξύ του ΣτΠ και της Υπηρεσίας, στα περί της διασύνδεσης της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας και του συγκεκριμένου χώρου, τα οποία θεωρεί ανυπόστατα, δεδομένης της κατασκευής της γραμμής του τραμ και σχετικών ΥΑ (ΥΠΠΟ), καθώς και στα αναφερθέντα από τους προλαλήσαντες

αναφορικά με την αξία του ακινήτου, η οποία ανέρχεται κατά τον κ.Αντωνίου στα 8 εκ. € περ. (αγοραία αξία), κόστος το οποίο διερωτάται αν αξίζει να αναληφθεί από το Ελληνικό Δημόσιο, δεδομένου ότι είναι δυνατό να προκριθούν άλλες λύσεις διατήρησης και ανάδειξης περιλαμβανομένης της επιβολής ειδικών όρων δόμησης, ως άλλωστε είχε προταθεί από την πρώην Διευθύντρια της Γ' ΕΠΚΑ, κα Λ. Παρλαμά. Με την άποψη της κας Παρλαμά είχαν συνταχθεί ο κ. Λαμπρινουδάκης, ο κ. Σαβαλάνος και ο κ. Χανδακός. Τέλος, ως προς τη διατήρηση της κοίτης του Ιλισσού και του παριλισσίου τοπίου αναφέρει ότι αυτό έχει ουσιαστικά ολοκληρωτικά καταστραφεί, επικαλούμενος και σχετική παρατήρηση της κας Λ. Παλαιοκρασσά σε προηγούμενη συνεδρίαση του Συμβουλίου.

Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος, απευθύνει έκκληση οι ενδιαφερόμενοι να επιχειρηματολογούν επί του θέματος, το οποίο είναι «καθαίρεση των ετοιμορρόπων υφισταμένων κτισμάτων και διενέργεια ανασκαφής». Ακολούθως, λαμβάνει το λόγο ο κ. Π. Λιβάς, ο οποίος θεωρεί ότι επί τέλους μετά από 40 χρόνια πρέπει να δοθεί λύση, ενώ αναφέρει ότι είναι απολύτως σύμφωνος με τη διενέργεια ανασκαφής στο χώρο, προς άρση και της τελευταίας αμφιβολίας, αντιλαμβανόμενος απόλυτα την αναγκαιότητα διασφάλισης της προστασίας των αρχαιοτήτων και της ιστορικής μνήμης. Γι' αυτόν το λόγο δεν προχώρησαν στην άσκηση των ένδικων μέσων, που τους παρέχει η εθνική και διεθνής νομοθεσία.

Εντούτοις, το γεγονός ότι το πρόβλημα χρονίζει, χωρίς να δίδεται καμία λύση, έχει προκαλέσει την αγανάκτηση των ιδιοκτητών, των οποίων θεμελιώδη συνταγματικά δικαιώματα παραβιάζονται. Ακραία περίπτωση αποτελεί ένας εκ των ιδιοκτητών, ο κ. Φύσσας, ο οποίος έχει υποστεί οικονομική καταστροφή. Υπογραμμίζει, επιπλέον, το γεγονός ότι στο οικόπεδο ιδιοκτησίας Λιβά έχει ήδη διενεργηθεί ανασκαφική έρευνα, χωρίς να αποκαλυφθεί τίποτε.

Με τη σειρά του ο Πρόεδρος του Συμβουλίου, θεωρεί απαραίτητη τη δέσμευση από πλευράς των ιδιοκτητών ότι δεν θα προβάλλουν κανένα νομικό κώλυμα κατά τη διενέργεια της ανασκαφής και υπογραμμίζει ότι όλες οι εργασίες θα χρηματοδοτηθούν από το ΥΠΠΟ, οι δε προς ανασκαφή χώροι θα υποδειχθούν από την Υπηρεσία.

Στις επισημάνσεις αυτές του Προέδρου, ο κ. Αντωνίου, ο οποίος θεωρεί ότι κανείς δεν έχει αντίρρηση, αρκεί από πλευράς ΥΠΠΟ οι εργασίες να ξεκινήσουν σύντομα.

Τέλος, ο κ. Ζαχόπουλος καλεί τους ενδιαφερομένους να αποχωρήσουν.

Στο σημείο αυτό αποχώρησαν οι : Σωτήρης Αντωνίου, δικηγόρος, κ. Δοντάς, δικηγόρος, εκπρόσωποι ιδιοκτητών, Περικλής Λιβάς, συνιδιοκτήτης.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου λαμβάνοντας το λόγο θέτει υπ' όψιν των μελών σειρά εγγράφων, τα οποία κατέθεσαν οι ενδιαφερόμενοι, τα οποία και αναγιγνώσκει (Πρωτοβουλία Κατοίκων Μετς (υπογράφωντες 1.284), ΣΑΔΑΣ ΠΕΑ, Ελληνική Εταιρία για την προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Εξωραϊστικός Σύλλογος «Αρδηττός», Σύλλογος

Προστασίας Παριλισίων περιοχών). Παράλληλα, θέτέι υπ' όψιν των μελών και συνημμένα σχέδια ή φωτογραφίες.

Ακολουθως, απευθύνει ερώτηση προς τον κ. Κλαδιά, νομικό Σύμβουλο του Κράτους στο ΥΠΠΟ, αναφορικά με το ζήτημα, που ετέθει από την κα Θάνου περί αρμοδιότητας του ΚΑΣ. Ο κ. Κλαδιάς υπογραμμίζει ότι το άρθρο 50 του Ν. 3028/2002, προβλέπει ότι στην αρμοδιότητα του ΚΑΣ ανήκουν θέματα που αφορούν την προστασία αρχαίων μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων και αποτέλεσαν το χώρο εξαίρετων ιστορικών ή μυθικών γεγονότων έως το 1830. Δεδομένου ότι οι απαλλοτριώσεις εμπίπτουν στις αρμοδιότητές του, το Συμβούλιο, για να αποφασίσει την έγκριση ή μη απαλλοτρίωσης, πρέπει να έχει στη διάθεσή του τα απαραίτητα στοιχεία, για να διαμορφώσει κρίση. Στο πλαίσιο αυτό το ΚΑΣ καλείται να γνωμοδοτήσει αν θα πρέπει να λάβει χώρα ανασκαφική έρευνα, με σκοπό τη διαμόρφωση της τελικής του απόψεως. Η διενέργεια δε ανασκαφικής έρευνας στη συγκεκριμένη περιοχή προϋποθέτει την κατεδάφιση κτισμάτων.

Εν συνεχεία, λαμβάνει το λόγο ο κ. Δ. Κωνστάντιος, προϊστάμενος του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου, ο οποίος θεωρεί ότι ο χώρος πρέπει να απαλλοτριωθεί. Η σημασία του για το ιστορικό περιβάλλον της Αθήνας, ως ιστορικό «τοπόσημο» είναι μεγάλη. Η θέση και οι σωζόμενες υλικές μαρτυρίες καθιστούν επιβεβλημένη την απαλλοτρίωση, αποκατάσταση και ανάδειξη. Ο χώρος, ακόμα και στη φυσική του κατάσταση, έχει πολύ μεγάλη σημασία, για την περιοχή αυτή της Αθήνας. Παρά τη στενότητα στα οικονομικά του Υπουργείου, πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια, προκειμένου ο χώρος να απαλλοτριωθεί. Σε σχετική παρατήρηση του Προέδρου ότι σήμερα δεν συζητείται η απαλλοτρίωση, ο κ. Κωνστάντιος απαντά ότι σε κάθε περίπτωση αυτή πρέπει να προηγηθεί της καθαίρεσης των κτισμάτων και της ανασκαφής.

Εν συνεχεία, ο λόγος δίδεται στον Εμ. Κορρέ, Καθηγητή Αρχιτεκτονικής στο ΕΜΠ, ο οποίος υπογραμμίζει ότι στη συγκεκριμένη θέση είναι αδιαμφισβήτητο ότι υπήρχε ναός, ως αποδεικνύεται από το έργο των Stewart και Revett, καθώς και από σχέδιο των Κλεάνθη και Schaubert, στο οποίο μάλιστα απεικονίζονται σχεδιαστικά αξιόλογα τμήματα της βάσεως. Επιπλέον, αναφέρει πληθώρα στοιχείων, τα οποία αποσκοπούν στη διασαφήνιση του ρυθμού καταστροφής του μνημείου, καθώς και στην υπογράμμιση της ιδιαίτερης σημασίας του. Εν κατακλείδι, το κάτω μέρος του μνημείου, μόνο το μαρμάρινο μέρος καταστράφηκε από τον Τούρκο, για να γίνει ασβέστης. Το υπόλοιπο θεμέλιο διατηρήθηκε εκεί και φαίνεται στα σχέδια του Σάουμπερτ και του Κλεάνθη. Αυτό λεηλατήθηκε από τους γηγενείς Αθηναίους. Ο κ. Κορρές θεωρεί ότι ο χώρος είναι μοναδικής, πανευρωπαϊκής σπουδαιότητας.

Η κα Π. Βασιλοπούλου, Διευθύντρια της Β' ΕΠΚΑ, λαμβάνοντας το λόγο με τη σειρά της, εκφράζει την απόλυτη συμφωνία της με τις παρατηρήσεις των προλαλησάντων, κ.κ. Κορρέ και Κωνσταντίου. Τάσσεται δε υπέρ της καθαίρεσης των υφισταμένων κτισμάτων και διενέργειας ανασκαφικής έρευνας, θεωρεί, όμως, αδιανόητη τη διατήρηση τυχόν λειψάνων του ναού στο υπόγειο κάποιας πολυκατοικίας ή εντός ενός ασφυκτικού αστικού τοπίου. Ο κ. Π. Θέμελης, ομότιμος Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, αναφέρεται στη σημασία του μνημείου και στην ιστορικότητα και ιερότητα του χώρου. Θεωρεί ότι το θέμα θα έπρεπε να είχε εισαχθεί με διαφορετική διατύπωση (απαλλοτρίωση ή μη). Επιπλέον, υπογραμμίζει το γεγονός ότι είναι πολύ δύσκολο το Συμβούλιο να μεταβάλει άποψη αναφορικά με την απαλλοτρίωση, δεδομένων και των

προηγούμενων γνωμοδοτήσεών του. Ο κ. Θέμελης θεωρεί πως το γεγονός ότι το μνημείο σήμερα δεν υφίσταται, δεν αποτελεί λόγο απόδοσης του χώρου για οικοδόμηση, επικαλούμενος μάλιστα και προηγούμενη γνωμοδότηση του Συμβουλίου για μεταβυζαντινό μνημείο, το οποίο είχε καθαιρεθεί από ιερείς. Εις επίρρωσιν των λεγομένων του αναφέρεται σε πρόσφατη μελέτη της Καθηγήτριας Κλασικής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, κας Όλγας Παλαγγιά. Εν κατακλείδι, ο κ. Θέμελης πιστεύει ότι η καθαίρεση των κτισμάτων πρέπει να γίνει πολύ προσεκτικά, παρουσία αρχαιολόγου και μηχανικού της Υπηρεσίας προς περισυλλογή αρχιτεκτονικών μελών, που τυχόν εντοπισθούν και για λόγους ασφαλείας. Η δε χρηματοδότηση των εργασιών να γίνει από το ΥΠΠΟ, χωρίς καμία απολύτως δέσμευση. Προέχει η ανάδειξη του χώρου, η αποκατάσταση της μορφής του μνημείου και σε δεύτερη φάση η έγκριση της απαλλοτρίωσης. Εν πάση δε περιπτώσει η κατεδάφιση και ανασκαφή δε γίνεται υπέρ των πολιτών, αλλά υπέρ του μνημείου.

Ο κ. Ιωάννης Σακελλαράκης, επίτιμος Έφορος Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟ, τάσσεται με τη σειρά του ανεπιφύλακτα υπέρ της απαλλοτρίωσης. Θεωρεί δε ότι από την ανασκαφή θα προκύψουν ελάχιστα στοιχεία. Η ανάδειξη και αξιοποίηση του χώρου αποτελεί το ζητούμενο.

Από πλευράς του ο κ. Ν. Μουρτζάς προβάλλει το γεγονός της αναξιοπιστίας του Κράτους απέναντι στους πολίτες. Αναφέρει εν συντομία το ιστορικό της υπόθεσης και διατυπώνει την άποψη ότι η παρέμβαση του ΥΠΠΟ στην περιοχή δεδομένης και της οικονομικής στενότητας δεν πρέπει να είναι μαξιμαλιστική. Στο τέλος σημειώνει ότι το Συμβούλιο πρέπει να συνομολογήσει όλα τα δεδομένα, μεταξύ των οποίων και ο σεβασμός των κατοχυρωμένων από το Σύνταγμα δικαιωμάτων των πολιτών (ιδιοκτησία).

Ακολούθως ο κ. Ν. Γκιολές, καθηγητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών πιστεύει ότι η άμεση απαλλοτρίωση του χώρου είναι αδύνατη. Αφού προηγηθεί η ανασκαφή, τότε πρέπει να τεθούν τα ερωτήματα περί ανάδειξης του χώρου και απαλλοτρίωσης. Πιστεύει τέλος, ότι το Υπουργείο πρέπει να κατοχυρωθεί νομικά, προς αποφυγή διεκδικήσεων και εντάσεων από πλευράς των πολιτών κατά τη διενέργεια των εργασιών καθαίρεσης των κτισμάτων και της ανασκαφής.

Εν συνεχεία και με αφορμή την παρατήρηση του Γενικού Διευθυντού Αρχαιοτήτων, κ. Λ. Κολώνα, ότι σε καμία περίπτωση το θέμα δεν αφορά στην εξυπηρέτηση πολιτών, αλλά στην προστασία ενός μοναδικού τόπου και ότι ακόμα και αν από την ανασκαφική έρευνα δεν προκύψουν στοιχεία παραμένει η ιστορικότητα της περιοχής, οπότε πρέπει το ΥΠΠΟ να προχωρήσει υποχρεωτικά στην κήρυξη της περιοχής ως ιστορικού τόπου και την απαλλοτρίωση, ακολουθεί διαλογική συζήτηση μεταξύ του Νομικού Συμβούλου, κ. Κλαδιά, της καθηγήτριας Κλασικής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, κας Λ. Παλαιοκρασσά και του κ. Κολώνα ότι η εν λόγω θέση πληροί τις προϋποθέσεις, για να κηρυχθεί ιστορικός τόπος, δεδομένων των δρωμένων που ελάμβαναν εκεί χώρα. Από την πλευρά του ο κ. Θέμελης θεωρεί ότι αρκεί το γεγονός πως ο χώρος είναι κηρυγμένος αρχαιολογικός, στον οποίο σώζονται υλικά κατάλοιπα.

Ο Πρόεδρος με τη σειρά του επισημαίνει την εύστοχη παρατήρηση του κ. Μουρτζά περί αναξιοπιστίας της Πολιτείας. Ο συγκεκριμένος χώρος ο οποίος θεωρείται από τους προλαλήσαντες εξαιρετικά σημαντικός, ακόμα και σε επίπεδο αρχαιολογικό δεν αξιολογήθηκε υψηλά, διότι, ενώ δαπανήθηκαν

απαλλοτριώσεις υπέρογκα ποσά, για την εν λόγω απαλλοτρίωση δεν διετέθη τίποτε, ενώ κανονικά θα έπρεπε να περιλαμβάνεται μεταξύ των προτεραιοτήτων, αν αξιολογούνταν ως τόσο σημαντική. Οι προηγούμενες γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου περί απαλλοτρίωσης ουδέποτε υλοποιήθηκαν δια της εκδόσεως Κ.Υ.Α.

Από την άλλη πλευρά, πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν ότι το Συμβούλιο αδικείται, όταν γίνεται αποδέκτης ενοχλητικών συμπεριφορών και απαράδεκτων εκφράσεων. Είναι γεγονός ότι η συγκεκριμένη υπόθεση είναι εξαιρετικά σύνθετη, καθώς εμπλέκονται πολλοί με διαφορετικές προθέσεις, επιδιώξεις ή συμφέροντα. Βεβαίως, υπάρχουν και οι πραγματικά ενδιαφερόμενοι, όπως και οι θιγόμενοι ιδιοκτήτες. Είναι σημαντικό για την Πολιτεία να παύσει να εθελουφλεί και να αποδείξει ότι είναι αποφασιστική και αξιόπιστη.

Τέλος, ο κ. Ζαχόπουλος εκτιμά ότι η πρόταση περί κατεδάφισης των ετοιμόρροπων κτισμάτων και διενέργεια ανασκαφής είναι η πλέον ικανοποιητική. Η πρόταση είναι σαφής και η θέση του Συμβουλίου και της Υπηρεσίας ξεκάθαρη : η περιοχή θα ερευνηθεί συστηματικά και συνολικά, δαπάναις του ΥΠΠΟ. Επί των δεδομένων που θα προκύψουν θα στοιχειοθετηθεί πλέον μία νέα γνωμοδότηση του Συμβουλίου αναφορικά με το τι μέλλει γενέσθαι στη συγκεκριμένη περιοχή, επί τη βάση σχεδίου.

Επί του διαδικαστικού, θα τεθεί σε ψηφοφορία η εισήγηση της Δ/σης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, καθώς και οι όροι που καθείς κρίνει σκόπιμο να προστεθούν. Ολοκληρώνοντας την παρέμβασή του, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου καλεί τα μέλη να γνωμοδοτήσουν επί της πρότασης κατεδάφισης των υπαρχόντων κτισμάτων και διενέργειας ανασκαφικής έρευνας δαπάναις του ΥΠΠΟ, υπό τη διαρκή παρακολούθηση και εποπτεία της Υπηρεσίας, η οποία έχει γνώση των ανασκαφών που έγιναν ως τώρα και μπορεί να καθορίσει το πεδίο, στο οποίο θα κινηθεί. Κατά την καθαίρεση θα ελεγχθεί μήπως εκεί υπάρχουν ενσωματωμένα – εντοιχισμένα αρχαία.

Κατά την ψηφοφορία που ακολουθεί μειοψηφεί ο κ. Κωνστάντιος, ο οποίος θεωρεί ότι υπάρχουν όλα τα τεκμήρια, για να λάβει το Συμβούλιο απόφαση υπέρ της απαλλοτρίωσης και αμέσως μετά να κατεδαφιστούν τα κτίρια, να γίνει έρευνα και ν' αναδειχθεί ο χώρος.

Τέλος, ο Πρόεδρος καλεί την Δ/τρια Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων να διατυπώσει τη γνωμοδότηση:

Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο αφού έλαβε υπ' όψιν: Α) Το Νόμο 3028/02: «Για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς», Β) Την εισήγηση της αρμοδίας εισηγήτριας επί του θέματος, Γ) Τα στοιχεία του φακέλου

Γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία:

Υπέρ της πραγματοποίησης ανασκαφικής έρευνας, αφού καθαιρεθούν τα υπάρχοντα κτίσματα, στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται απ' τις οδού Αρδητού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλα στο Μετς Αθηνών με τους εξής όρους:

1. Να δοθεί η γραπτή συναίνεση των φερομένων ιδιοκτητών των εν λόγω ακινήτων (εντός του προαναφερθέντος Ο.Τ.), για να γίνει η καθαίρεση των κτηρίων και η ανασκαφική έρευνα.

2. Οι παραπάνω ενέργειες να καλυφθούν με δαπάνη του Υπουργείου Πολιτισμού.
3. Η καθαίρεση των κτισμάτων και η ακολουθήσασα ανασκαφική έρευνα να διεξαχθούν από την αρμόδια Γ' ΕΠΚΑ, παρουσία πολιτικού μηχανικού της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων.
4. Να περισυλλεγεί τυχόν αρχαίο οικοδομικό υλικό, εντοιχισμένο στα υπό καθαίρεση ακίνητα.
5. Αφού διεξαχθεί η ανασκαφική έρευνα το θέμα να επανέλθει στο ΚΑΣ.

Μειοψηφεί ο κ. Δημ. Κωνστάντιος.

Η αναλυτική συζήτηση του θέματος, καταγράφεται στα επίσημα πρακτικά της αρ. 40/ 19 Οκτωβρίου 2005 Συνεδρίασης, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο της Γραμματείας του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Χρήστος Ζαχόπουλος

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Κωνσταντίνος Νικολέντζος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Τριπόδων 28, 105 58 Πλάκα, Αθήνα

Τηλ. 210 3225 245, Φαξ 210 3225 240

e-mail: elet@ellinikietairia.gr • www.ellinikietairia.gr

Αθήνα, 7 Δεκεμβρίου 2006

Αρ. Πρωτ. 1623/ΕΕ

Κυρία Νικολέττα Βαλάκου
Διευθύντρια Γ' ΕΠΚΑ
Αιόλου και Πελοπίδα 1
Αθήνα

Αγαπητή κυρία Βαλάκου

Πρόσφατα πληροφορηθήκαμε ότι ξεκίνησαν οι εργασίες κατεδάφισης των κτισμάτων που βρίσκονται στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου, Κεφάλα, όπου βρίσκονται τα θεμέλια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, τμήμα του παλιού τοπίου και μεγάλο υστερορωμαϊκό νεκροταφείο στην περιοχή Αρδηττού, στο Μετς, προκειμένου να διενεργηθεί η ανασκαφή του χώρου.

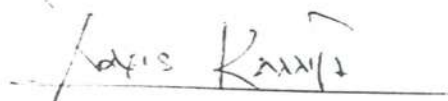
Η θέση της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, όπως γνωρίζετε, είναι η απαλλοτρίωση του χώρου, η αποζημίωση των ιδιοκτητών των ακινήτων και στη συνέχεια η διεξαγωγή της ανασκαφής του απαλλοτριωμένου χώρου. Γνωρίζοντας ότι η απόφαση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου του ΥΠΠΟ είναι να προηγηθεί η ανασκαφή ευελπιστούμε ότι:

- η κατεδάφιση δεν γίνεται με μηχανικά μέσα που θα καταστρέψουν τα κατάλοιπα και τα αρχιτεκτονικά μέλη που υπάρχουν στα νεότερα κτίσματα,
- η ανασκαφή θα διεξαχθεί συστηματικά, με όλες τις επιστημονικές μεθόδους και με τον απαιτούμενο χρόνο, όπως πράττει πάντα η Εφορεία σας.

Τελειώνοντας θα θέλαμε να εκφράσουμε για άλλη μια φορά τη θέση μας ότι η αξία του πολύ σημαντικού αυτού αρχαιολογικού χώρου δεν έγκειται μόνο στα κατάλοιπα που έχουν έλθει έως τώρα στο φως ή που μπορεί να έρθουν στο φως στο μέλλον αλλά και στο γεγονός ότι αποτέλεσε μνημειακό και ταφικό σύνολο της Αρχαιότητας. Ο Νόμος για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς ορίζει εξάλλου σαφώς ότι «ως αρχαιολογικοί χώροι νοούνται εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς, οι

οποίες περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται αρχαία μνημεία ή αποτέλεσαν ή υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν από τους αρχαιότετους χρόνους».

Με εκτίμηση

Χάρις Καλλιγά

Πρόεδρος

Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

Κοινοποίηση

Γενικό Γραμματέα ΥΠΠΟ

Δήμαρχο Αθηναίων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Τριπόδων 28, 105 58 Πλάκα, Αθήνα

Τηλ. 210 3225 245, Φαξ 210 3225 240

e-mail: elet@ellinikietairia.gr • www.ellinikietairia.gr

Αθήνα, 7 Δεκεμβρίου 2006

Αρ. Πρωτ. 1623/ΕΕ

Κυρία Νικολέττα Βαλάκου
Διευθύντρια Γ' ΕΠΚΑ
Αιόλου και Πελοπίδα 1
Αθήνα

Αγαπητή κυρία Βαλάκου

Πρόσφατα πληροφορηθήκαμε ότι ξεκίνησαν οι εργασίες κατεδάφισης των κτισμάτων που βρίσκονται στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου, Κεφάλαια, όπου βρίσκονται τα θεμέλια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, τμήμα του παλαιού τοπίου και μεγάλο υστερορωμαϊκό νεκροταφείο στην περιοχή Αρδηττού, στο Μετς, προκειμένου να διενεργηθεί η ανασκαφή του χώρου.

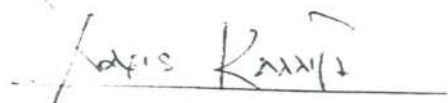
Η θέση της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, όπως γνωρίζετε, είναι η απαλλοτρίωση του χώρου, η αποζημίωση των ιδιοκτητών των ακινήτων και στη συνέχεια η διεξαγωγή της ανασκαφής του απαλλοτριωμένου χώρου. Γνωρίζοντας ότι η απόφαση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου του ΥΠΠΟ είναι να προηγηθεί η ανασκαφή ευελπιστούμε ότι:

- η κατεδάφιση δεν γίνεται με μηχανικά μέσα που θα καταστρέψουν τα κατάλοιπα και τα αρχιτεκτονικά μέλη που υπάρχουν στα νεότερα κτίσματα,
- η ανασκαφή θα διεξαχθεί συστηματικά, με όλες τις επιστημονικές μεθόδους και με τον απαιτούμενο χρόνο, όπως πράττει πάντα η Εφορεία σας.

Τελειώνοντας θα θέλαμε να εκφράσουμε για άλλη μια φορά τη θέση μας ότι η αξία του πολύ σημαντικού αυτού αρχαιολογικού χώρου δεν έγκειται μόνο στα κατάλοιπα που έχουν έλθει έως τώρα στο φως ή που μπορεί να έρθουν στο φως στο μέλλον αλλά και στο γεγονός ότι αποτέλεσε μνημειακό και ταφικό σύνολο της Αρχαιότητας. Ο Νόμος για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς ορίζει εξάλλου σαφώς ότι «ως αρχαιολογικοί χώροι νοούνται εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς, οι

οποίες περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται αρχαία μνημεία ή αποτέλεσαν ή υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν από τους αρχαιότετους χρόνους».

Με εκτίμηση

Χάρης Καλλιγά

Πρόεδρος

Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

Κοινοποίηση

Γενικό Γραμματέα ΥΠΠΟ

Δήμαρχο Αθηναίων

Βαθμός Ασφαλείας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Αρ. Πρωτ.	Αρ. Αποστολής
96	26.1.07

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ
ΠΡΟΪΣΤΟΡ. ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Αθήνα, 19 Ιανουαρίου 2007

Αρ. Πρωτ.: Φ1/8/6795 π.έ.

Ταχ. Δ/ση: Αιόλου 1 & Πελοπίδα - 105 55
Τηλέφωνο: 2103251744 - 2103219776
Τηλεομοιοτυπία (FAX): 2103218883
Πληροφορίες: κ. Θ. Κυριακού

ΠΡΟΣ:

Την Πρόεδρο του Συμβουλίου
Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της
Ελληνικής Εταιρείας
για την Προστασία του Περιβάλλοντος
& της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
κ. Χάριν Καλλιγά
Τριπόδων 28
10558 Πλάκα, Αθήνα

ΘΕΜΑ: Αρχαιολογικός Χώρος Ιερού
Αρτέμιδος Αγροτέρας.

ΚΟΙΝ.:

1. ΥΠ.ΠΟ.
Γραφείο Γενικού Γραμματέως
2. Γραφείο Δημάρχου Αθηναίων

Σχετικά με την από 7-12-2006 επιστολή σας που αναφέρεται στις κατεδαφίσεις των ετοιμόρροπων κτηρίων στο Ο.Τ. που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου, Κεφάλα στο Μετς, στη θέση του ναού της Αρτέμιδος Αγροτέρας, ευελπιστούμε ότι συμφωνείτε πως η Υπηρεσία μας γνωρίζει να προστατεύει τις αρχαιότητες, να εφαρμόζει τον Αρχαιολογικό Νόμο και να εκτελεί πιστά τις αποφάσεις του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου. Άλλωστε η Γ' Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών, ως η μόνη αρμόδια εκ του Νόμου Υπηρεσία, όχι μόνο διενεργεί σωστικές αρχαιολογικές ανασκαφές σε οικόπεδα στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας και εξυπηρετεί τους πολίτες καθημερινά εδώ και μία πενηκονταετία, αλλά με γνώση, υπευθυνότητα και ευαισθησία προστατεύει μνημεία, αναδεικνύει τους αρχαιολογικούς χώρους και ερευνά την αρχαία τοπογραφία της Αθήνας.

Η Διευθύντρια της Εφορείας

N. ΔΙΒΑΡΗ - ΒΑΛΑΚΟΥ

29/1

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ
ΕΛΕΓΧΟΣ

Αθήνα, 26.01.2007
Αρ. Πρωτ.: ΥΠΠΟ/ΓΡ.ΥΠ.Κ.Ε./173

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Πληραφ. :
Τηλέφωνο : 82.01.363

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και Αίτησης
Κατάθεσης Εγγράφων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Φώτη Κουβέλη

Θέμα: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 2977/277/11.1.2007 Ερώτηση και Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 2977/277/11.12.06 Ερώτησης και Αίτησης Κατάθεσης Εγγράφων του Βουλευτή κ. Φώτη Κουβέλη, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Κατά την κατεδάφιση των ετοιμόρροπων κτιρίων που πραγματοποιήθηκε στο τέλος Νοεμβρίου αρχές Δεκεμβρίου 2006 επί της οδού Αρδητιού 18-24 στο Μετσ. ύστερα από την υπ' αριθ. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ3/884/3/4359 Υ.Α. εντοπίσθηκε και περιουνελλέγη αρχαίο αρχιτεκτονικό υλικό προερχόμενο από αρχαία η Παλαιοχριστιανικά μνημεία της περιοχής, εντοχισμένο ως οικοδομικό υλικό στους τοίχους των οικιών των αρχών του 20^{ου} αι., το οποίο και μεταφέρθηκε προς φύλαξη στις αποθήκες της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων.

ΕΠΙΤΟΛΕΣ
ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΗΣ
29-1-07

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ**ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ**

Έτος ίδρύσεως 1895

Κέκροπος 10 - Αθήναι - Τ.Κ. 105 58 - ΕΛΛΑΣ
Τηλέφωνο: 210 - 323 20 21 FAX: 210 - 331 34 73**F A X****ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ**

Αρ. Φαξ

707

Ημερομηνία

14.6.07

Αποστολέας : Σύνδεσμος των Αθηναίων

Παραλήπτης : Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία του
Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Αρ. κλήσεως Fax : 210 - 322 52 40

Θέμα : Ιερό Αρτέμιδος Αγροτέρας

Ημερομηνία : 13 Ιουνίου 2007

Σελίδες : Τρείς (3)

(συμπεριλαμβανομένης της παρούσης)

Σημειώσεις με επιμείναι

Σας στέλνουμε αντίγραφο της επιστολής που στείλαμε προς τον Εξοχότατο Υπουργό Πολιτισμού & Επιστημών κ. Γεώργιο Βουζαράκη και προς το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο με την παράκληση να ενώσετε και σεις μαζί μας τη φωνή σας ώστε να συντελεστεί η απαλλοτρίωση και να σταθεί και να είναι προστός στους επιπάπτες ο χώρος όπου κατά την ερχιότητα βρισκόταν το **Ιερό της Αρτέμιδος Αγροτέρας**.

Με επιμείναι

Ο Πρόεδρος
Ιωάννης Δ. Τοτόμης

Ο Γενικός Γραμματέας
Ελευθέριος Γ. Σκιαδάς

Αριθμός Πρωτοκόλλου: 1709/2007

Εξοχότατο Υπουργό Πολιτισμού & Ελευθεμιών
κ. Γεώργιο Βουλγαράκη
Μπουμπουλίνας 20
106 82 Αθήναι

Αθήναι 11 Ιουνίου 2007

Εξοχότατε κ. Βουλγαράκη,

Διαπιστώσαμε ότι στο οικιαστικό τετραγώνιο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδητού, Κούτοπλα, Θωμοποιόλου και Κεφάλου, που βρίσκεται στην Αθήνα στις παρυφές του Δόφου Αρδητού, όπου κατά την Αρχαιότητα βρισκόταν το Δερό της Αρτέμιδος Αγροτέρας, διεξάγονται εργασιές υπεκαύσεως των υπαρχόντων εγκατεμένων κτισμάτων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου των Αθηναίων κατά την συνεδρίαση της 5^{ης} Ιουνίου 2007, έλαβε γνώση των αιτημάτων και αποφάσισε ομόφωνα να ζητήσει την μείωση από τις αρμόδιες Αρχές και μην εγκρίνουν την ανακατασκευή του οικιαστικού τετραγώνου που περικλείεται από τις οδούς Αρδητού, Κούτοπλα, Θωμοποιόλου και Κεφάλου, που βρίσκεται στην Αθήνα, στις παρυφές του Δόφου Αρδητού, όπου κατά την Αρχαιότητα βρισκόταν το Δερό της Αρτέμιδος Αγροτέρας και να σταματηθεί η απαλλοτριωτική, δηλαδή να πληρωθεί στους ιδιοκτήτες η αξία των απαλλοτριωθέντων ακινήτων. Τα χρήματα δεν είναι ποσα πολλά και θα μπορούσαν να εξοικονομηθούν από την περιστολή πολυτελών και περιττών δαπανών. Είναι ντροπή στο Λέκτο του Δετιου Πολιτισμού, στην Αθήνα να μην μπορούμε να διασώσουμε την Ιστορία μας.

Καλούμε και εμάς την Πολιτεία, τους Πολιτικούς, την Πνευματική Ηγεσία της Χώρας και τους απλούς Πολίτες να στηρίζουν την προσπάθεια διασώσεως του Λόγου αυτού.

Επισυνάπτουμε το από 31-1-2005 έγγραφό μας, το από 15 Μαρτίου 2005 έγγραφο της Ομοσπονδίας Αθηναίων Αμερικής και Καναδά και το από 16 Μαρτίου 2005 έγγραφο του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού (επιμέρους Βορείου και Νοτίου Αμερικής).

Με εκτίηση

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Ν. Γεωργίου

Ο Γενικός Γραμματέας

Σταυρόδωρος Α. Σιαμάδας

Βαθμός Ασφαλείας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ
ΠΡΟΪΣΤΟΡ. ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Αθήνα, 21 Ιανουαρίου 2008

Αρ. Πρωτ.: Φ1/8/244

Ταχ. Δ/ση: Αιόλου 1 & Πελοπίδα - 105 55
Τηλέφωνο: 2103219776 - 2103251744
Τηλεομοιοτυπία (FAX): 2103218883
Πληροφορίες: κ. Α. Κορωνάκης

ΠΡΟΣ: Την κ. Θάνου Γεωργία
Δικηγόρο
Σαριπόλου 4
Αθήνα
ΥΠ.ΠΟ. - ΓΔΑΠΚ
ΚΟΙΝ.: α Γενική Διευθύντρια Αρχαιοτήτων
κ. Β. Βασιλοπούλου
β ΔΠΚΑ - Τμήμα Αρχαιολογικών
Χώρων Μνημείων &
Αρχαιολογικής Έρευνας

ΘΕΜΑ: Σχετικά με τον Αρχαιολογικό
Χώρο του ναού της Αρτέμιδος Αγροτέρας.

Σε απάντηση της από 11-1-2008 αιτήσεώς σας για την μέχρι σήμερα πορεία της υπόθεσης σχετικά με την υλοποίηση της υπ' αριθ. ΥΠΠΟ/ΤΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ03/88473/4359/31-10-2005 Υ.Α. με θέμα «Έγκριση καθαίρεσης υφισταμένων κτισμάτων και διενέργεια ανασκαφικής έρευνας», σας γνωρίζουμε τα εξής:

Μετά από σχετική χρηματοδότηση από το ΥΠ.ΠΟ. και τη διενέργεια πρόχειρου μειοδοτικού διαγωνισμού, πραγματοποιήθηκε από την Γ' ΕΠΚΑ το 2006 η καθαίρεση τριών εκ των πέντε ιδιόκτητων ετοιμόρροπων κτηρίων στο οικοδομικό τετράγωνο των οδών Αρδηττού, Κούτσουλα και Κεράλου στο Μέτς, παρουσία αρχαιολόγων της Εφορείας και πολιτικού μηχανικού της Δ/σης Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων. Κατά την κατεδάφιση των κτηρίων, η οποία έγινε με εργατικά χέρια, εντοπίστηκαν και περισυνελέγησαν ολιγάριθμα θραύσματα αρχιτεκτονικού υλικού, που προέρχονται ενδεχομένως από αρχαία ή παλαιοχριστιανικά μνημεία της περιοχής, βρέθηκαν εντοιχισμένα ως οικοδομικό υλικό στους τοίχους των παλαιών οικιών και μεταφέρθηκαν προς φύλαξη στις αποθήκες της Εφορείας μας.

Κατά το 2007 εγκρίθηκε από την αρμόδια οικονομική Υπηρεσία του ΥΠ.ΠΟ. πίστωση 50.000,00 € με ποσοστό απορρόφησης 70% (35.000,00 €) για την αποπεράτωση καθαίρεσης των υπολοίπων υφισταμένων κτηρίων, εξαιτίας όμως καθυστέρησης των διοικητικών διαδικασιών έγκρισης της κατεδάφισης από την Πολεοδομία και το Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. η καθαίρεση δεν πραγματοποιήθηκε εντός της υποχρεωτικής προθεσμίας απορρόφησης του κονδυλίου (31-12-2007). Εφόσον ολοκληρωθεί η προαναφερόμενη τυπική διαδικασία, θα

ζητηθεί εκ νέου χρηματοδότηση στην Εφορεία μας από την Κ.Υ., ώστε να προβούμε στην ολοκλήρωση της καθαίρεσης με τους ίδιους όρους, με τους οποίους διενεργήθη και η πρώτη φάση.

Στη συνέχεια θα ακολουθήσει συστηματική ανασκαφική έρευνα του οικοδομικού τετραγώνου από την Υπηρεσία μας και θα επανεξετασθεί το θέμα από το ΚΑΣ σχετικά με την τύχη των ακινήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» και λαμβάνοντας υπ' όψει τα υφιστάμενα αρχαία κατάλοιπα, αλλά και τα νεώτερα ανασκαφικά δεδομένα στο σύνολο του οικοδομικού τετραγώνου, καθώς και τη σημασία του ως η θέση ενός από τα σημαντικά αρχαία Αθηναϊκά Ιερά.

Η Διευθύντρια της Εφορείας

Ν. ΔΙΒΑΡΗ-ΒΑΛΑΚΟΥ

3225240

υπ' αυτη και Ειρηνικη Γραμματεια

Αθήνα, 14 Νοεμβρίου 2006

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

ΘΕΜΑ: Καθαίρεση υφιστάμενων κτισμάτων στο Ο.Τ. που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηιτού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλου στο Μετς Αθηνών.

Για την εκτέλεση της Υπουργικής Απόφασης ΥΠΠΟ/ΤΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ3/8473/4359/31-10-2005, η Γ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων πρόκειται να προβεί στην κατεδάφιση των κτισμάτων που περιλαμβάνονται στο ανωτέρω Ο.Τ., όπως αυτές φαίνονται στο κτηματολογικό διάγραμμα του ΤΑΙΙΑ (κλ. 1:200 θεώρηση 19-7-1993 Μ. Μαυραϊδής), αντίγραφο του οποίου επισυνάπτεται στην παρούσα.

Τα κτίσματα θα κατεδαφιστούν ως εξής:

Τα έχοντα πρόσοψη και γειτνιάζοντα με τις οδούς Κούτουλα και Θωμοπούλου, χειρωνακτικώς με χρήση σκαλωσιάς. Τα υπόλοιπα εντός του Ο.Τ. με χρήση κατάλληλων μηχανημάτων.

Οι περιβάλλοντες δρόμοι θα υποκλείονται σταδιακά, με χρήση σκαλωσιών και κατάλληλων προειδοποιητικών σημάτων από τη στάθμευση οχημάτων και τη διέλευση πεζών για λόγους ασφαλείας, όσο θα διαρκούν οι εργασίες.

Οι εργασίες καθαίρεσης και αποκομιδής θα εκτελούνται με αυξημένη προσοχή και θα διατεθεί προσωπικό επίβλεψης από την Γ' ΕΠΚΑ προκειμένου να περισυλλεγούν τυχόν αρχαία υλικά από την ανωδομή των κτισμάτων, τα οποία θα μεταφερθούν σε ασφαλείς χώρους της Υπηρεσίας μας. Πριν από την έναρξη της κατεδάφισης τα υπολείμματα του αναλήμματος του κρηπιδώματος του αρχαίου ναού θα καλυφθούν με γεωϋφασμα και 3 Α για την προστασία του αρχαίου καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών.

Θα ληφθεί επίσης μέριμνα για τη μεταφορά των χελωνών που διαβιούν στο οικοδομικό τετράγωνο στον παρακείμενο Αρχαιολογικό Χώρο του Ολυμπίου.

Ο ανάδοχος του έργου υποχρεούται να φροντίσει για την προμήθεια του αναγκαίου νερού, καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών, προκειμένου να καταβρέχονται συνεχώς τα μάζα κατά την κατεδάφιση και την αποκομιδή τους ώστε να προκαλείται η ελάχιστη δυνατή όχληση με σκόνη στους περιοίκους και στο περιβάλλον.

Οι συμμετέχοντες στο διαγωνισμό είναι απαραίτητο να έχουν υπ' όψει τα παρακάτω:

1. Έχουν λάβει γνώση και αποδέχονται ανεπιφύλακτα τους παραπάνω όρους.

2. Είναι υπεύθυνοι για τη λήψη των μέτρων ασφαλείας που περιγράφονται, αλλά και των άλλων που είναι δυνατόν να προκύψουν κατά την κρίση της επιβλεψής της Υπηρεσίας κατά την εκτέλεση των εργασιών.
3. Έχουν υπολογίσει το μέγεθος των περιγραφομένων εργασιών, μετά από επίσκεψη στο χώρο, και έχουν λάβει υπ' όψει κάθε πρόσθετη εργασία και δαπάνη που είναι δυνατόν να προκύψει και δεν έχει ρητώς αναφερθεί, αλλά θα θεωρηθεί αναγκαία για την αποπεράτωση του έργου, τελικός στόχος του οποίου είναι παράδοση του Ο.Τ. στο επίπεδο του αδιατάραχτου από τις οικοδομές εδάφους, προκειμένου η Γ' ΕΠΚΑ να προβεί σε αρχαιολογική ανασκαφική έρευνα.

Το έργο προϋπολογίζεται σε 60.000,00 Ευρώ περίπου συν Φ.Π.Α. Χρόνος περάτωσης 20 ημέρες.

Ο συντάξας

Στέλιος Χαλάτσης

Αρχιτέκτον της Γ' ΕΠΚΑ

ΤΣΙΠΡΑΣ: Επιτρέψτε μου να θέσω τα θέματα που θέλω να θέσω εκτός ημερήσιας και αφορούν, δυστυχώς, ένα όχι και τόσο ευχάριστο ζήτημα, μία βαριά σκιά που έχει πέσει στο πολιτικό σύστημα. Και βεβαίως, δε θα πιάσω το θέμα από τη σκοπιά τη ροζ, τη σκούρα, την κατάμαυρη της κλειδαρότρυπας, αλλά από τη σκοπιά των σοβαρών πολιτικών ευθυνών.

Αναφέρομαι στην κρίση που έχει ξεσπάσει, με αφορμή την παραίτηση του πρώην πλέον Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού και βεβαίως τη δυσάρεστη είδηση της απόπειρας αυτοκτονίας του, ένα γεγονός, όμως, που έχει σκιάσει και έχει πολύ σημαντικές πολιτικές προεκτάσεις.

Δε θα σας απασχολήσω ούτε με ζητήματα που αφορούν τη διαχείριση δημόσιου χρήματος ούτε με ζητήματα που αφορούν τη δημιουργία διαγωνισμών πρόσληψης στο δημόσιο στημένων ούτε με τέτοια θέματα. Θα σας απασχολήσω με θέματα που έχουμε ξανασυζητήσει στο Δημοτικό Συμβούλιο πολλές φορές και αφορά τους αποχαρακτηρισμούς αρχαιολογικών χώρων.

Πρώτα από όλα θα ήθελα να σας πω, ότι σέβομαι απόλυτα τον επιστημονικό ρόλο του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, του Κεντρικού Συμβουλίου Νεότερων Μνημείων, όμως αποδείχθηκε από όλη αυτή την υπόθεση, ότι πολλές φορές αυτά τα Συμβούλια δέχονται πολύ σημαντικές πολιτικές πιέσεις από την ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού, να πάρουν αποφάσεις οι οποίες δε βρίσκονται σε αντιστοιχία, μάλλον βρίσκονται σε πλήρη αναντιστοιχία με τις διεκδικήσεις και τα αιτήματα των πολιτών και των κατοίκων της Αθήνας.

Θα αναφερθώ σε τέσσερα ζητήματα. Τα γνωρίζετε τα περισσότερα:

- Στην υπόθεση των διατηρητέων στη Διον. Αρεοπαγίτου.
- Στο θέμα του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος.
- Στην υπόθεση του λόφου του Φιλοπάππου.
- Στο θέμα που έθεσε ο κ. Γιομπαζολιάς πριν, για τον αποχαρακτηρισμό του εργοστασίου της Columbia.

Η υπόθεση των διατηρητέων της Διονυσίου Αρεοπαγίτου είναι μία υπόθεση που την είχαμε θέσει στο Δημοτικό Συμβούλιο από τις 10 Ιουλίου 2007. Το είχαμε φέρει άλλες δύο φορές και είναι μία υπόθεση που τη γνωρίζετε όλοι. Αφορά την κατεδάφιση δύο ιστορικών μνημείων διατηρητέων, σε μία περίοδο που η πόλη μας χάνει την πολιτιστική της ταυτότητα, μπροστά από το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο της Ακρόπολης για να έχουν θέα όσοι θα πίνουν τον καφέ τους, θα πίνουν το ποτό τους στο εστιατόριο του μουσείου και όχι για να έχει θέα το μουσείο στην Ακρόπολη, διότι το μουσείο τη βλέπει τη Ακρόπολη.

Το θέσαμε τρεις φορές. Την τελευταία μάλιστα φορά, που είχαμε κάνει και μία μεγάλη, "μεγάλη"; μία κινητοποίηση των πολιτών, λοιδορηθήκαμε και από μερίδα των μέσων, κάποιοι και εδώ μας είπαν: "ας προσέχατε", εμείς δεν προσέχουμε, πηγαίνουμε

κόντρα στο ρεύμα, όταν το ρεύμα είναι κόντρα. Τώρα θα ήταν εύκολο να φέρουμε το θέμα αυτό.

Υπήρξε, λοιπόν, τότε δέσμευση του Δημάρχου και της δημοτικής αρχής για να γίνει μία ουσιαστική συζήτηση, με όλους του εμπλεκόμενους φορείς, ώστε το Σώμα να σχηματίσει άποψη. Δεν έχει γίνει ακόμα.

Το δεύτερο θέμα, ο ναός της Αγροτέρας Αρτέμιδος, επί της οδού Αρδητού, ήταν ένα θέμα που στη δική μας θητεία του Δ.Σ., το είχε φέρει πρώτος ο Σπύρος ο Χαλβατζής.

Το γνωρίζετε, ότι για 40 χρόνια, από το 1964 έως το 2004, το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο θεωρούσε ότι ο χώρος αυτός ήταν υπό απαλλοτρίωση, προκειμένου να διαμορφωθεί σε αρχαιολογικό χώρο ελεύθερο και επισκέψιμο. Το 2004 ξαφνικά...

(παρέμβαση εκτός μικροφώνου)

ΤΣΙΠΡΑΣ: Ναι, βεβαίως. Για το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο μιλώ.

Το 2004, ξαφνικά, μετά από αίτημα των ιδιοκτητών για αναπομπή του θέματος στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, το θέμα τίθεται όχι ως απαλλοτρίωση ή μη του οικοπέδου, αλλά ως έγκριση ή μη οικοδόμησης.

Για πρώτη φορά προτείνεται η δυνατότητα στους ιδιοκτήτες του χώρου να καταθέσουν αίτηση για άδεια κατεδάφισης, η οποία βεβαίως προηγείται της άδειας οικοδόμησης. Υστερα από αντιδράσεις, η αναπομπή αναβάλλεται.

Το 2005 αιφνιδίως το θέμα εισάγεται στο ΚΑΣ, ως "έγκριση ή μη καθαίρεσης υφισταμένων κτισμάτων για τη διενέργεια ανασκαφικής έρευνας".

Μετά από εργασίες κατεδάφισης, που έλαβαν χώρα το 2006 και έμειναν στη μέση, λόγω έλλειψης χρηματοδότησης, οι ιδιοκτήτες του χώρου κατέθεσαν στην Πολεοδομία του Δήμου μας, το Νοέμβριο του 2007, αίτηση λήψης άδειας κατεδάφισης των κτισμάτων. Η απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού, αρχής δεδομένης από το 2004, κατά την εκτίμησή μας ανοίγει ή άνοιγε, ελπίζουμε να μη συνεχιστεί, το δρόμο στην οικοδόμηση του συγκεκριμένου οικοπέδου, σημαντικής αρχαιολογικής σημασίας.

Το Δημοτικό Συμβούλιο είχε, αν δεν κάνω λάθος και παρακαλώ να με διαψεύσει ο Πρόεδρος ή ο Δήμαρχος, είχε εξουσιοδοτήσει ομόφωνα, το Μάρτιο του 2007, το Δήμαρχο, προκειμένου αυτός να στείλει επιστολή ή να επισκεφθεί το Υπ. Πολιτισμού για το εν λόγω θέμα.

Δέκα μήνες μετά, δεν έχουμε ενημέρωση και θα θέλαμε να έχουμε ενημέρωση, αν πράγματι έγιναν οι απαραίτητες ενέργειες.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Οι ενέργειες έγιναν. Δεν έγινε ποτέ το ραντεβού, διότι δεν κληθήκαμε ποτέ, κύριε Τσίπρα.

ΤΣΙΠΡΑΣ: Δεν κληθήκατε από ποιον;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Από τον Υπουργό που απευθύνθηκα.

ΤΣΙΠΡΑΣ: Από τον Υπουργό.

Και αυτό από μόνο του είναι ένα θέμα, κύριε Δήμαρχε.

Το τρίτο θέμα.

(παρέμβαση εκτός μικροφώνου)

ΤΣΙΠΡΑΣ: Δεν είπα ευθύνη.

Είναι ένα θέμα.

(παρέμβαση εκτός μικροφώνου)

ΤΣΙΠΡΑΣ: Βεβαίως, είναι ένα θέμα. Το αν ο Υπουργός, δεν ξέρω και εγώ ποιος ήταν τότε, ο κ. Βουλγαράκης, ζήτησε ο Δήμαρχος της Αθήνας να τον επισκεφθεί, προκειμένου να του εκφράσει ένα θέμα που ομοφώνως έχει αποφασίσει το Δημοτικό Συμβούλιο και να του καταθέσει και τις διαμαρτυρίες των κατοίκων και δε δέχεται αυτή τη συνάντηση, είναι ένα σημαντικό πολιτικό θέμα, κατά την εκτίμησή μας. Προφανώς όχι ευθύνη του Δημάρχου ή του Δημοτικού Συμβουλίου.

Τρίτο θέμα είναι το θέμα του Φιλοπάππου, όπου στις 9 Οκτώβρη 2007 το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο έλαβε απόφαση να χαρακτηριστεί ο λόφος Φιλοπάππου οργανωμένος αρχαιολογικός χώρος και είναι γνωστό, ότι η συγκεκριμένη απόφαση συνεπάγεται την παύση χρήσης του χώρου, ως αστικού άλσους, όπως είχε σχεδιαστεί από τον Πικιώνη, χωρίς περίφραξη και ελεγχόμενη πρόσβαση. Γνωρίζετε, ότι έχουμε ξαναφέρει το θέμα και έχουμε ζητήσει να διερευνηθεί, αν τα 13 στρέμματα ανήκουν στη δημοτική περιουσία. Θα θέλαμε να μας πείτε επ' αυτού.

Επίσης, θα θέλαμε να επισημάνουμε, ότι τα δημοσιεύματα των εφημερίδων τον Οκτώβριο του 2007 μας είχαν δημοσιοποιήσει, μας είχαν κάνει γνωστή την αντιπαράθεση των κατοίκων της περιοχής, που διεκδικούν ο χώρος να είναι ελεύθερα προσβάσιμος, αλλά να υπάρξουν και εργασίες που θα αναβαθμίζουν την περιοχή, να υπάρξει σύστημα πυρόσβεσης, να διατηρηθούν τα λιθόστρωτα του Πικιώνη, να μην πηγαίνουν αυτοκίνητα εντός του αρχαιολογικού χώρου και να μην μπουν κάγκελα, είχαν έρθει σε αντιπαράθεση με τους αρμόδιους φορείς του Υπ. Πολιτισμού, μεταξύ των οποίων και με τον τότε Γενικό Γραμματέα, ο οποίος τους είχε χαρακτηρίσει λούμπεν στοιχεία που δεν ξέρουν τι θα πει πολιτισμός. Και βεβαίως, οι κάτοικοι αυτοί διεκδικούν κάτι το οποίο, κατά τη γνώμη μας, είναι εύλογο, αλλά θέλουν και την υποστήριξή μας.

Το τέταρτο θέμα αφορά την Columbia.

Θα ήθελα, για να μην ξεχαστεί, το ερώτημα που θέτω γι αυτά τα τρία είναι:

Θα κινήσουμε μία διαδικασία, ως Δημοτικό Συμβούλιο, ώστε να παίξουμε και το ρόλο που μας αντιστοιχεί, τον πολιτικό ρόλο, γνωρίζοντας βεβαίως ότι δεν είναι άμεση αρμοδιότητά μας, αλλά είναι εντός της Περιφέρειας του Δήμου της Αθήνας για

να προασπίσουμε την πολιτιστική κληρονομιά και το δημόσιο συμφέρον της πόλης μας, να ζητήσουμε την άμεση επανεξέταση των αποφάσεων για τη Διονυσίου Αρεοπαγίτου, το Ναό της Αγροτέρας Αρτέμιδος και το λόφο του Φιλοπάππου από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, να ζητήσουμε από το Υπ. Πολιτισμού την άμεση επανεξέταση αυτών των αποφάσεων.

Εμείς πιστεύουμε, ότι πρέπει να το κάνουμε.

Τέλος, για να μη μακρηγορώ, κύριε Δήμαρχε, είναι γνωστό το θέμα της Columbia, αλλά διερωτώμαι, γιατί εκπλαγήκατε, όταν έθεσε το θέμα προ ημερησίας ο κ. Γιομπαζολιάς και αυτό, διότι υπάρχει μία δημοσίευση στις 22/12...

Επρεπε να το φέρετε εσείς δηλαδή το θέμα, γι αυτό το λέω.

Υπάρχει μία δημοσίευση στις 22/12, στην εφημερίδα Καθημερινή, πληρωμένη δημοσίευση του κ. Μάτσα, ο οποίος εμφανίζεται ως ένας ακόμα ευεργέτης αυτής της πόλης, η έρμη έχει πολλούς ευεργέτες και μας λέει περίπου, ότι θα μας χαρίσει το μισό από τα 15 στρέμματα, λες και δεν ξέρουμε, ότι όταν μία περιοχή μπαίνει στο σχέδιο πόλης, βάσει του νόμου 1337/83, υπάρχει εισφορά σε γη και αυτό το μισό το οποίο επικαλείται ότι θα μας το χαρίσει, είναι υποχρεωμένος να το δώσει. Μιλάει μάλιστα για μία συμφωνία, για μία υπόσχεση, η οποία έχει δοθεί στο Δήμαρχο της Αθήνας.

Ποια είναι αυτή η υπόσχεση;

Εγώ αν ήμουν στη θέση σας, θα αισθανόμουν προσβεβλημένος από αυτή τη συμπεριφορά.

Η ουσία όμως ποια είναι. Η ουσία είναι η εξής. Θα υποστηρίξουμε τη δημιουργία δημόσιου μουσείου δισκογραφίας ή θεωρούμε, ότι ας γίνει μουσείο και ας είναι και ιδιωτικό. Εκεί είναι το ζήτημα, κατά τη γνώμη μου, γιατί οι κάτοικοι αυτό διεκδικούν: δημόσιο μουσείο δισκογραφίας.

(παρέμβαση εκτός μικροφώνου)

ΤΣΙΠΡΑΣ: Δημοτικό. Αυτό εννοώ.

Κύριε Δήμαρχε, δεν έχουμε...

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: ... όσο και να θέλετε να την οικειοποιηθείτε. Εγώ την πέτυχα, όπως επίσης απορώ πώς είστε μηχανικός...

ΤΣΙΠΡΑΣ: Συγχαρητήρια, κύριε Δήμαρχε, αν την πετύχατε, αλλά...

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: ... και μου λέτε, ότι το 50% είναι υποχρεωτικά σε εισφορά σε γη...

ΤΣΙΠΡΑΣ: Οχι υποχρεωτικά.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: ... ενώ ξέρετε ότι ο νόμος λέει μέγιστο 35 και η διαπραγμάτευση με το Δήμο πέτυχε το 50%.

ΤΣΙΠΡΑΣ: Ο νόμος λέει, κύριε Κακλαμάνη, από 10 έως 60% και ανάλογα με τα προς ένταξη στρέμματα. Ο συντελεστής δόμησης στην περιοχή θα είναι 1,2, μπορεί να φτάσει μέχρι το 1,6. Είναι κλιμακούμενο το ποσοστό της προς εισφορά σε γη. Δεν είναι συγκεκριμένο.

Εν τωιαύτη περιπτώσει, αν εσείς το καταφέρατε, να σας πούμε συγχαρητήρια. Δε σας λέμε κάτι άλλο. Δεν υπάρχει, όμως, απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

Συνεπώς, αν εσείς το καταφέρατε, έπρεπε εσείς να το βάλετε προ ημερησίας και το ερώτημα που θέτουμε εμείς, για να κλείσω, είναι φανερό, όχι από τα δημοσιεύματα, αλλά από την ανάλυση, το οποίο το ίδιο το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων, με απόφασή του για αποχαρακτηρισμό των κτιρίων, καταθέτει, είναι φανερές οι προθέσεις του ιδιοκτήτη. Ο ιδιοκτήτης θέλει, μεσοτοιχία με το εναπομείναν κτίριο, να φτιάξει ένα πολυώροφο κτίριο, εμπορικό κέντρο, κτίριο γραφείων, δεν ξέρω τι άλλο και είναι φανερές οι προθέσεις του.

Εν πάση περιπτώσει, εμείς θεωρούμε ότι αυτή η προοπτική αλλοιώνει την ιστορική φυσιογνωμία του χώρου και θα θέλαμε, βεβαίως ξέρουμε ότι εσείς, με βάση το νόμο αυτο, δεν μπορείτε, εμείς δεν μπορούμε να το αποτρέψουμε, θα θέλαμε, όμως, να δούμε επιτέλους αυτό το σχέδιο μελέτης, το περίφημο πρόγραμμα Οξυγόνο, να το δούμε και εμείς.

Καλόπιστα το λέμε, να το δούμε, να γίνει μια διαβούλευση, να συζητήσουμε επ' αυτού και να πουν και οι άνθρωποι που διεκδικούν και αγωνίζονται και είχαν μπει μπροστά στις μπουλντόζες το 2006, τα ξέρει ο κ. Πρόεδρος, τότε ήταν Δήμαρχος, να πάρουν και το λόγο. Είναι εδώ πολλοί από αυτούς, διότι διεκδικούν και αγωνίζονται, όχι για κάτι το οποίο είναι περιουσία τους, ούτε για να κερδίσουν αύριο, αλλά για να έχουν ένα χώρο ανάσας και ζωής στην περιοχή τους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ο κ. Δήμαρχος.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Το Global, κύριε Τσίπρα, έχει επανειλημμένως συζητηθεί στο Δημοτικό Συμβούλιο και σας είπα, ότι εγώ, επειδή δεν είμαι άνθρωπος των λόγων, αλλά των έργων, μόλις εγκριθεί από το Υπ. Οικονομικών, θα παρουσιαστεί αναλογικά.

Το πρόγραμμα Οξυγόνο υποθέτω ότι εννοούσατε και εσείς, αλλά επειδή κρατούνται πρακτικά να το διευκρινίσω, αφορά το σχέδιο του Δήμου και όχι βεβαίως το τι μπορεί να σχεδιάζει ο εις εκ των δύο ιδιοκτητών εκεί, έτσι; Για να γίνεται και η διευκρίνιση.

(παρέμβαση εκτός μικροφώνου)

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Εντάξει, αλλά αφορά τι έχει σχεδιάσει ο Δήμος για την περιοχή και δεν τον ενδιαφέρει τι σχεδιάζουν οι άλλοι, δηλαδή δεν περιλαμβάνεται, όχι "δεν τον ενδιαφέρει", για να το ξεκαθαρίσουμε και αυτό.

Σε ό,τι αφορά το Ναό της Αρτέμιδος, η θέση ήταν ξεκάθαρη από την πρώτη στιγμή και εξακολουθεί να είναι η ίδια, με μία προϋπόθεση, ότι το Υπ. Πολιτισμού θα κάνει ανασκαφές και θα τον κάνει αρχαιολογικό χώρο και όχι σκουπιδότοπο που είναι τώρα, διότι έπρεπε να αυτοκτονήσει ο Ζαχόπουλος για να ακουστούν - δεν αναφέρομαι

σε εσάς - ορισμένοι, που ξαφνικά ανακάλυψαν το Ναό της Αρτέμιδος, αλλά ουδείς ενοχλείτο, που επί τόσα...

Και βεβαίως ούτε και στον κ. Χαλβατζή που το έφερε, την παράταξή του εννοώ.

Αλλά ουδείς ενοχλείτο, που είναι σε ένα σημείο, που καθημερινά περνάει χιλιάδες κόσμος και είναι ένας απέραντος σκουπιδότοπος ή ήταν μέχρι πρότινος, πριν ξεκινήσουν, όπως είπατε, το ήμισυ των κατεδαφίσεων.

Επίσης, για να λέμε και τα σύκα σύκα και τη σκάφη σκάφη, ουδείς ενοχλήθηκε, ότι επί σειρά ετών το κτίριο που εδωρήθη από το Δουρούτη για να γίνει Δημοτική Πινακοθήκη και που τα έργα βεβαίως ξεκίνησαν, γκρεμιζόταν κάθε χρόνο, ουδείς σκέφτηκε ότι ήταν πολιτιστικό μνημείο. Μόλις ο Δήμος πήγε να κάνει τη Δημοτική Πινακοθήκη, εκεί ξαφνικά ορθώθηκαν όλα τα εμπόδια, να μη γίνει τι; Δημοτική Πινακοθήκη και Εργαστήριο Ζωγραφικής του Δήμου.

Δεν αναφέρομαι σε εσάς.

Για να ξέρουμε πότε ευαισθητοποιούμεθα δηλαδή σε ορισμένα πράγματα.

Για δε το λόφο του Φιλοπάππου, κύριε Τσίπρα, πλην του κιγκλιδώματος, που εγώ έχω άλλη άποψη από εσάς, δε θεωρώ ότι περιορίζει, θεωρώ ότι προασπίζει, με προϋποθέσεις, όπως τα είπα, δεν επανέρχομαι, στα άλλα όλα συμφωνώ και υπενθυμίζω, ότι όλο το καλοκαίρι ο λόφος του Φιλοπάππου καθαρίστηκε και φυλάχθηκε, τουλάχιστον το μήνα Αύγουστο, πληρώνοντας ο Δήμος αρκετές υπερωρίες, από τον κίνδυνο της ενδεχόμενης πυρκαγιάς.

Εγώ θα έλεγα άλλη πρόταση, κύριε Τσίπρα, για την οποία ελαιοδρήθην, όταν την είπα προεκλογικά και από εσάς, που είπα: Οι Αθηναίοι να ξαναδιεκδικήσουν να πάρουν στα χέρια τους την πόλη τους. Αυτά όλα εννοούσα.

Τι θα πει ο λόφος του Φιλοπάππου ανήκει στο Υπουργείο Πολιτισμού;

Αν ανήκει στο Υπ. Πολιτισμού, τότε να πηγαίνει το Υπ. Πολιτισμού να καθαρίζει τα ξερά το καλοκαίρι, να πληρώνει αυτό να μην πάρει φωτιά, να περιποιείται και να ποτίζει το λόφο του Φιλοπάππου, διότι όλα αυτά τα κάνει ο Δήμος, όπως ξέρετε, δωρεάν και ορθώς, γιατί είναι μέσα στην πόλη μας.

Εγώ διεκδικώ να τον πάρουμε το λόφο του Φιλοπάππου, ώστε τουλάχιστον για ό,τι στραβό συμβείο, δικαίως να μας καταλογίσουν και τις ευθύνες.

(παρέμβαση εκτός μικροφώνου)

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Κύριε Ψαριανέ,

Ξέρω τι σας λέω. Εθεωρήθη σύνθημα, λέει, ακατανόητο.

Αυτά εννοούσα εγώ.

(παρέμβαση εκτός μικροφώνου)

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Τώρα δε θέλω να κάνω ονομαστικές.

(παρέμβαση εκτός μικροφώνου)

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Και άλλα πολλά, που ανήκουν - δεν ανήκουν στην πόλη.

Λοιπόν, αν συμφωνούμε προς αυτή την κατεύθυνση, να βάλουμε μπρος, να διεκδικήσουμε όχι μόνο το λόφο του Φιλοπάππου, το λόφο του Αρδητού. Είναι παρόμοια περίπτωση. Ανήκει στην Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων. Εμείς τον καθαρίσαμε, εμείς τον περιποιούμαστε, εμείς το φυλάξαμε το καλοκαίρι. Αν δεν το κάναμε, χτυπείστε ξύλο και έπαιρνε φωτιά, άντε πες στον όποιον πολίτη αυτής της πόλης:

"Δε φταίω εγώ".

Δε θα είχε πάρει φωτιά; Δε θα είχε καταστραφεί; Τώρα ποιος φταίει θα ήταν το ζήτημα;

Αν, λοιπόν, συμφωνούμε προς αυτή την κατεύθυνση, αντί να πηγαίνουμε μέρος-μέρος του πράγματος, εντάξει, δεν είπα να πάμε να διεκδικήσουμε να πάρουμε την Ακρόπολη ο Δήμος Αθηναίων, ξέρουμε τι λέμε.

(παρέμβαση)

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Εντάξει, ενδεχομένως όχι, αλλά εν πάση περιπτώσει, λελογισμένα ορισμένα πράγματα, που τα θεωρούμε ως αναπόσπαστο σημείο του αστικού ιστού, αλλά και του ιστορικού ιστού της πόλης. Να καθίσουμε να τα καταγράψουμε, να συμφωνήσουμε και από κοινού να τα διεκδικήσουμε.

ΤΣΙΠΡΑΣ: Για να το λάβει υπόψη του ο κ. Ακριτίδης, για το ναό της Αγροτέρας Αρτέμιδος.

Οι φόβοι μας ενισχύονται, διότι σήμερα πληροφορηθήκαμε, ότι ο φάκελος άδειας κατεδάφισης έχει ήδη περάσει από ΕΠΑΕ στη Νομαρχία και από την περασμένη Παρασκευή βρίσκεται στο ΥΠΕΧΩΔΕ. Αρα, χρειάζονται κάποιες ενέργειες.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Κύριε Τσίπρα,

Εχω ενημερώσει, ως όφειλα ως πολίτης, διότι τυπικά, ως Δήμαρχος, δεν είναι δουλειά μου, την πολιτική ηγεσία του Υπ. ΠΕΧΩΔΕ, να το κοιτάξει και να το προσέξει το θέμα. Δηλαδή και εγώ είχα αυτή την πληροφορία που λέτε. Είπα, ότι δεν μπορώ να σας το πω 100%, ψάξτε, αν έχει έρθει ο φάκελος, κρατείστε το και δείτε το με περισσή προσοχή.

Ιστορία του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος και της τοποθεσίας

Τα θεμέλια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος βρίσκονται στο, προς απαλλοτρίωση από το 1964, οικοδομικό τετράγωνο (1390,70 τ.μ.) που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα στην περιοχή Αρδηττού, Μετς.

Βρίσκεται λίγα μέτρα από το Παναθηναϊκό στάδιο, τη Βασιλική του Ιλισού, τον λόφο του Αρδηττού και της Άγρας και σε άμεση γειτνίαση με το Ολυμπίο και την Ακρόπολη στην αρχαιολογική καρδιά της Αθήνας. Ιωνικός ναός, κτίστηκε το 448 π.Χ. πιθανότατα από τον Καλλικράτη αρχιτέκτονα του ναού της Απτέρου Νίκης στην Ακρόπολη με τον οποίο παρουσιάζει πολλές ομοιότητες. Αναφορές στο μνημείο κάνουν ο Πλάτων και ο Πausanias ενώ κατά τον Πλούταρχο στην περιοχή αυτή τελούνταν τα Μικρά Ελευσίνια Μυστήρια.

Ο ναός συνδέθηκε άμεσα με τη νίκη των Αθηναίων στη Μάχη του Μαραθώνα, τον Μαραθώνιο και την άνθιση της πόλης των Αθηνών.

Κάθε χρόνο την έκτη ημέρα του Βοϊδρομίου, ημέρα της επετείου της Μάχης του Μαραθώνα, τελούνταν μεγάλες θυσίες (500 ερίφια) και γιορτές ως εκπλήρωση του τάματος που είχαν κάνει οι Αθηναίοι στην θεά Αρτέμιδα για τη νίκη τους στη μάχη (Ξενοφών, *Ανάβασις*)

Ο ναός υπέστη πολλές μετατροπές στις μεταγενέστερες της κλασσικής περιόδου εποχές, όπως η μετατροπή του σε παλαιοχριστιανική βασιλική με εκτενές πρωτοχριστιανικό νεκροταφείο (εμφανές και σήμερα) και κατά τον 17 αιώνα με την προσθήκη τρούλου, στην εκκλησία γνωστή ως η «Παναγιά στην Πέτρα».

Κατεδαφίστηκε το 1778 και τα υλικά του χρησιμοποιήθηκαν για την ανέγερση του τείχους των Αθηνών γύρω από την Ακρόπολη.

Η σπουδαιότητα του ναού και η μεγάλη αρχαιολογική και ιστορική αξία για την πόλη των Αθηνών και τους μελετητές της αρχαιολογίας επισημαίνεται από επιφανείς έλληνες και ξένους αρχαιολόγους και αρχιτέκτονες από τον 18^ο αιώνα μέχρι σήμερα με τεκμηριωμένα άρθρα, σχέδια και ανασκαφές. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους: Doerpfeld, Dismoor, Kerenyi, Ορλάνδο. Οι αρχιτέκτονες-περιηγητές J.Stewart και N.Revet αποτύπωσαν τον ναό με λεπτομερή σχέδια σε όψεις και κατόψεις κατά την επίσκεψη τους στην Αθήνα το 1751-53 ο οποίος σωζόταν ακόμα σχεδόν ακέραιος ενσωματωμένος με την εκκλησία την «Παναγιά στην Πέτρα»

Αποτύπωσαν επίσης λεπτομέρειες αρχιτεκτονικών μελών όπως κιονόκρανα και τμήμα της μαρμάρινης ζωφόρου που βρίσκεται σήμερα στα μουσεία του Βερολίνου και της Βενετίας. Η τεκμηρίωση αυτή του αρχαιολογικού χώρου, αποτελεί ύλη πανεπιστημιακής διδασκαλίας διεθνώς.

Η πρώτη συστηματική ανασκαφή το 1897 έγινε από την Αρχαιολογική Εταιρεία με επί κεφαλής τον αρχαιολόγο Α. Σκιά που αποκαλύπτει, με ακριβή σχέδια, το διάγραμμα του ναού, μεγάλη ημιεξαγωνική ανίδα, κατάλοιπα της χριστιανικής περιόδου, τεμάχιο της ζωφόρου που σήμερα βρίσκεται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, πλήθος μικρών αγγείων σχετιζομένων με τα Ελευσίνια Μυστήρια καθώς και μεγάλο αριθμό πρωτοχριστιανικών ταφών.

Ο Ι. Ν. Σβορώνος δημοσίευσε το 1917 στη Διεθνή Εφημερίδα της Νομισματικής Αρχαιολογίας φωτογραφία όπου αποτυπώνονται ακόμα τα λείψανα του ναού και με άρθρο του επισημαίνει την αρχαιολογική και ιστορική σπουδαιότητα της περιοχής.

Το Ιστορικό της Απαλλοτριώσης

Δύο υπουργικές αποφάσεις 1958 και 1960 «Περί αρχαιοτήτων» κηρύσσουν την κοίτη του Ιλισσού ζώνη προστασίας 50μ. εκατέρωθεν.

Ο αρχιτέκτονας **Ι. Τραυλός** στη διάνοιξη της οδού Αρδηττού το 1962 ανακαλύπτει και σώζει με παράκαμψη του δρόμου τον αναλημματικό τοίχο στη Β.Δ. πλευρά που είναι εμφανής και σήμερα βρίσκοντας πίσω από αυτόν πολλά μικρά αγγεία όμοια με αυτά που βρήκε ο Σκιάς και μεγάλο προεξέχοντα βράχο πάνω στον οποίον ήταν κτισμένος ο ναός.

Η πρώτη απόφαση απαλλοτριώσης κηρύσσεται από το ΚΑΣ το 1964 όπου επιφανείς αρχαιολόγοι και άνθρωποι των γραμμάτων όπως ο **Χ. Καρούζος**, ο **Λ. Πολίτης**, ο **Ι. Κόντης**, ο **Μ. Χατζηδάκης**, ο **Ν. Πλάτων**, ο **Χ. Μακαρόνας**, μετά από αίτηση των ιδιοκτητών των ακινήτων για ανοικοδόμηση και μετά από τρεις συνεδριάσεις όπου τεκμηριώνεται η ακριβής θέση του ναού αποφασίζουν την αναγκαστική απαλλοτριώση του οικοδομικού τετράγωνου, την προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου διότι «... πρόκειται περί ενός των επιφανέστερων μνημείων των αρχαίων Αθηνών ακόμα και αν αποδεικνύεται τελικώς ότι δεν υπάρχουν λείψανα δια την σπουδαιότητα του ναού ο οποίος υπήρχε εις την θέση» και τη διαμόρφωση του «σε αρχαιολογικό χώρο ελεύθερο και επισκέψιμο» ΚΑΣ 44/7.7.64

Στις 18.1.72 το ΚΑΣ γνωμοδοτεί ξανά υπέρ της απαλλοτριώσης και στη συνέχεια εκδίδεται η ΚΥΑ 2162/1198/24.04.1973 (ΦΕΚ Δ' 142/19.05.73) με την οποία κηρύσσεται σε αναγκαστική απαλλοτριώση το οικοδομικό τετράγωνο. Σε συνεδρίαση του το ΚΑΣ 5/23.04.74 γνωμοδοτεί υπέρ της ανάκλησης διότι οι λόγοι της απαλλοτριώσης είναι αόριστοι.

Το θέμα επανέρχεται το 1993 μετά από νέα αίτηση των ιδιοκτητών. Στη συνεδρίαση του το ΚΑΣ, 14/13.4.1993, γνωμοδοτεί ομόφωνα ξανά υπέρ της απαλλοτριώσης διότι «βάσει της σχετικής βιβλιογραφίας αλλά και των ανασκαφικών ερευνών που διεξήχθησαν εκεί τοποθετείται το ιερό της Αγροτέρας Αρτέμιδος ένα από τα πλέον εξέχοντα μνημεία της κλασικής περιόδου και επειδή «διαπιστώνονται στον χώρο αρχαιολογικά στοιχεία από μεταγενέστερες της κλασικής περιόδου επεμβάσεις....»

Επί υπουργίας Μελίνας Μερκούρη, τον ίδιο χρόνο (1993), κηρύσσεται με διυπουργική απόφαση η απαλλοτριώση με αξία 194.698.000 δρχ. Αποσύρεται από το εθνικό τυπογραφείο από τον νέο υπουργό Πολιτισμού Θ. Μικρούτσικο ο οποίος ζητάει να διεξαχθεί ανασκαφή προκειμένου να διαπιστωθεί αν «σώζονται κατάλοιπα αρχαίων στους ελεύθερους χώρους» των υπό απαλλοτριώση ακινήτων, με σκοπό να αρθούν οι δεσμεύσεις.

Ακολούθησε θύελλα διαμαρτυριών από μη κυβερνητικούς οργανισμούς, περιβαλλοντικούς και τοπικούς συλλόγους (Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ICOMOS, Σύλλογο Αρχιτεκτόνων, Αρχαιολογική Εταιρεία, Αττική S.O.S, Σύλλογο «Αρδηττός», «Ενωση Πολιτών») και τον Τύπο και έγινε προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας και διαμαρτυρία στον χώρο του ναού από τους κατοίκους της περιοχής.

Στην ανασκαφή που διεξάγεται σε μια πολύ περιορισμένη κλίμακα από τη Γ' ΕΠΚΑ με υπεύθυνη την αρχαιολόγο, κυρία Ε. Λυγκούρη, αποκαλύπτονται οι πρωτοχριστιανικοί τάφοι που είχαν ανακαλύψει ο Α. Σκιάς και ο Ι. Τραυλός επιτρέποντας την επανατοποθέτηση με ακρίβεια του διαγράμματος της βάσεως του ναού, κάτω δηλαδή από τα ερείπια των οικιών Κ. Λιβανού (γιού του τότε Υπ. Τουρισμού Δ. Λιβανού) ο οποίος είχε αγοράσει το υπό απαλλοτριώση οικοπέδο το 1990 με τιμή αναγραφόμενη στο συμβόλαιο 8,835,750 δρχ. (229.50 τ.μ.) και του Κ. Γιακουμάτου. Οι ανασκαφές στα σημεία αυτά δεν διεξάγονται. Στην αναφορά της η Γ' ΕΠΚΑ αναφέρει ότι λόγω υπογείων στις οικίες αυτές η βάση του ναού έχει καταστραφεί. Αυτό αμφισβητείται, διότι στην οικία Γιακουμάτου δεν υπάρχει υπόγειο και στην οικία Λιβανού οι κατόψεις και τα σχέδια του Α. Σκιά το 1897 αναφέρουν σε αυτό το σημείο βαθούλωμα του εδάφους. Άλλωστε οι λιθόκτιστες οικίες της εποχής (αρχές του 20^{ου} αιώνα) θεμελιωνόνταν πάνω στον βράχο.

Η συνεδρίαση του ΚΑΣ, 4/24.1.1995, καταλήγει ομόφωνα υπέρ της ισχύος της 14/13.4.93 παλαιότερης γνωμοδότησης του ΚΑΣ περί απαλλοτρίωσης όλου του οικοδομικού τετράγωνου και αναφέρεται ότι το ποσόν θα συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό για την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

Στις 22.06.1995 δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (αρ. φύλλου 431/22.07.1995) η κήρυξη της απαλλοτρίωσης «..υπέρ του Δημοσίου που θα αντιμετωπισθεί από το Υπ. Πολιτισμού...» (έργα ενοποίησης των Αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας) με κοινή απόφαση του υπουργού Πολιτισμού Θ. Μικρούτσικου και του υπουργού Οικονομικών. Ενώ έχει οριστεί το ποσό της απαλλοτρίωσης σε 472.000.000 δρχ. (ΥΠΠΟ/ΑΠΑΛ/Φ270?57265/992/23.12.1998) και πάλι δεν υλοποιείται ενώ λήγει η προθεσμία απόδοσης της αποζημίωσης στις 19.8.1999.

Στις 15-2-2001 με υπογραφή του Υπουργού Ε. Βενιζέλου απορρίπτεται η νέα πρόταση για σύνδεση του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος με το χώρο του Ολυμπίου διότι κρίνεται ότι θα δημιουργούσε προβλήματα «στατικότητας» στις παρακείμενες πολυκατοικίες και αποφασίζεται ότι η νέα διαμόρφωση του χώρου θα αντιμετωπισθεί «μόνον εφόσον συντελεσθεί απαλλοτρίωση και κατεδάφιση των σύγχρονων κτισμάτων». Η απαλλοτρίωση του οικοδομικού τετραγώνου με αριθμό 1001242/14/0010/25.1.02(ΦΕΚ78/12.02.2002) ανακαλείται αυτοδίκαια από τους υπουργούς Α. Φωτιάδη και Ε. Βενιζέλο.

Μετά από παρεμβάσεις των ιδιοκτητών που ζητούν την απελευθέρωση των ακινήτων τους λόγω της λήξης καταβολής της αποζημίωσης το θέμα περνάει από το ΚΑΣ στις 13/27.03.2002 και τέλος 32/2.7.2003 και ενώ γνωμοδοτεί ομόφωνα ξανά υπέρ της επανακήρυξης της απαλλοτρίωσης η απόφαση του υπουργού εκκρεμεί.

Στις 9.6.2004 ο Γενικός Πρόξενος του Λος Άντζελες στις Η.Π.Α κύριος Δ. Ζεβελάκης με επιστολή του στον υφυπουργό Πολιτισμού επισημαίνει την αρνητική εικόνα που παρουσιάζει ο αρχαιολογικός χώρος εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων.

Στις 27.7. 2004, στο κατώφλι των Ολυμπιακών Αγώνων, με αφετηρία την ιστορική σύνδεση το Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος με τη Μάχη του Μαραθώνα και τον Μαραθώνιο και επειδή καμία υπηρεσία του ΥΠΠΟ δεν είχε μεριμνήσει για τον ευπρεπισμό του χώρου η «Πρωτοβουλία κατοίκων Μετς» απευθύνει επιστολή στον υπουργό Πολιτισμού και στην Δήμαρχο Αθηναίων προτείνοντας μια ιστορική έκθεση στον επί της Αρδηττού σύγχρονο αναλημματικό τοίχο, με μεγεθυμένες γκραβούρες του ναού των STUART & REVETT. Η έκθεση υλοποιείται με την στήριξη του Δήμου (καθαρισμός, βάνψιμο και ηλεκτροδότηση) και την έγκριση της Γ' ΕΠΚΑ.. Η έκθεση βανδαλίστηκε.

Στις 8.10.2004 οι ιδιοκτήτες απευθύνονται με έγγραφο τους στο γραφείο του υφυπουργού ζητώντας αναπομπή στο ΚΑΣ με αίτημα την άμεση απελευθέρωση των ακινήτων τους και την έγκριση οικοδόμησης του οικοδομικού τετραγώνου.

Στις 7.12.2004 η Γ' ΕΠΚΑ προτείνει στο ΓΔΑΠΚ-ΔΠΚΑ Τμήμα Αρχαιολογικών Χώρων την κατεδάφιση των ετοιμόρροπων κτιρίων και ανασκαφή στα σημεία που δεν έχουν ερευνηθεί για να απαντήσει στους ιδιοκτήτες αν θα μπορούν να κτίσουν ή όχι και με ποιους όρους.

Στις 21.12.2004 αναπέμπεται στο ΚΑΣ με απόφαση του υφυπουργού κυρίου Π. Τατούλη με τον τίτλο «Έγκριση η μη οικοδόμησης στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από της οδούς Αρδηττού- Κούτουλα-Θωμοπούλου- Κεφάλου»

Για πρώτη φορά μετά από σαράντα χρόνια το θέμα τίθεται όχι ως απαλλοτρίωση η μη του οικοδομικού τετραγώνου, αλλά ως θέμα οικοδόμησης.

10 Οκτωβρίου 2001

Προς την

Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

ΘΕΜΑ

Άμεση προστασία της θέσης και τοποθεσίας του Ιερού της Αγροτέρας Αρτέμιδος

Μια από τις σημαντικότερες ιστορικά αρχαιολογικές τοποθεσίες των Αθηνών, ο χώρος του παριλίσιου ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, « ενός από τα ελάχιστα εναπομείναντα σημεία της όχθης του Ιλισού» χώρος τέλεσης των Μικρών Ελευσινίων Μυστηρίων, κινδυνεύει, και πάλι, να αφανιστεί.

Ιστορική σπουδαιότητα του Ναού και της τοποθεσίας.

Τα θεμέλια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος βρίσκονται στο προς απαλλοτρίωση από το 1964 οικοδομικό τετράγωνο που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα στην περιοχή Αρδηττός, Μετς. Είναι το μόνο ιερό των παριλίσιων ιερών της αρχαιότητας τα θεμέλια και η τοποθεσία του οποίου σώζονται μέχρι σήμερα και που άντεξαν στις αντιξοότητες του χρόνου και στην ραγδαία και σαρωτική οικοδομική ανάπτυξη της πόλης.

Ιωνικός ναός του 5^{ου} αιώνας κτίστηκε το 448 π.Χ. πιθανότατα από τον Καλλικράτη αρχιτέκτονα του Ναού της Απτέρου Νίκης στην Ακρόπολη με τον οποίο παρουσιάζει πολλές ομοιότητες. Αναφορές στο μνημείο κάνουν ο Πλάτων και ο Πανσανίας ενώ κατά τον Πλούταρχο στην περιοχή αυτή τελούνταν τα Μικρά Ελευσίνια Μυστήρια. Κατεδαφίστηκε το 1778 και τα υλικά του χρησιμοποιήθηκαν για την ανέγερση των τειχών της Αθήνας.

Η σπουδαιότητα του Ναού και η μεγάλη αρχαιολογική και ιστορική αξία για την πόλη των Αθηνών επισημαίνεται από επιφανείς έλληνες και ξένους αρχαιολόγους και αρχιτέκτονες από τον 18^ο αιώνα μέχρι σήμερα με τεκμηριωμένα άρθρα, σχέδια και ανασκαφές. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους: Doerpfeld, Dismoor, Kerényi, Α.Ορλανδο, Stewart and Rivett που με τα θαυμάσια σχέδια τους αποτύπωσαν με όψεις και κατόψεις το 1751-53 τον Ναό ο οποίος σωζόταν ακόμα ακέραιος και είχε μετατραπεί σε χριστιανική εκκλησία, μας άφησαν επίσης σχέδια της μαρμάρινης ζωφόρου που βρίσκεται σήμερα στο μουσείο του Βερολίνου.

Σημαντικότερη η συμβολή του Α. Σκιά που με την πρώτη συστηματική ανασκαφή το 1897 αποκαλύπτει με ακριβή σχέδια το διάγραμμα του ναού, μεγάλη ημιεξαγωνική ανίδα κατάλυπα της χριστιανικής περιόδου, τεμάχιο της ζωφόρου που σήμερα βρίσκεται στο Αρχ/κον Μουσείο, πλήθος μικρών αγγείων σχετιζόμενων με τα Ελευσίνια Μυστήρια καθώς και μεγάλο αριθμό πρωτοχριστιανικών τάφων.

Ο Ι.Ν., Σβορώνος δημοσιεύει το 1917 στην Διεθνή Εφημερίδα της Νομισματικής Αρχαιολογίας φωτογραφία όπου αποτυπώνονται ακόμα τα λείψανα του ναού και με άρθρο του επισημαίνει την αρχαιολογική και ιστορική σπουδαιότητα της περιοχής.

Το Ιστορικό της Απαλλοτρίωσης

Δυο υπουργικές αποφάσεις 1958 και 1960 «Περί αρχαιοτήτων» κηρύσσουν την κοίτη του Ιλισού ζώνη προστασίας 50μ. εκατέρωθεν.

ΓΕΡΟ

ΑΓΡΟΤΕΡΑΣ

ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ

Ι. Τραυλός στην διάνοιξη της οδού Αρδηττού στο 1962 ανακαλύπτει και σώζει τον αναλημματικό τοίχο που είναι εμφανής και σήμερα.

Η πρώτη απαλλοτρίωση κηρύσσεται από το Κ.Α.Σ το 1964 όπου επιφανείς αρχαιολόγοι και άνθρωποι των γραμμάτων όπως ο Χ. Καρούζος, ο Λ. Πολίτης, ο Ι. Κόντης, Ο Μ. Χατζηδάκης, ο Ν. Πλάτωνος, Χ. Μακαρόνας, μετά από αίτηση των ιδιοκτητών των ακινήτων για ανοικοδόμηση και μετά από 3 συνεδριάσεις αποφασίζουν την αναγκαστική απαλλοτρίωση του οικοδομικού τετράγωνου, την προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου διότι «... πρόκειται περί ενός των επιφανέστερων μνημείων των αρχαίων Αθηνών ακόμα και αν αποδεικνύεται τελικώς ότι δεν υπάρχουν λείψανα δια την σπουδαιότητα του ναού ο οποίος υπήρχε εις την θέσην ...» και τη διαμόρφωση του « σε αρχαιολογικό χώρο ελεύθερο και επισκέψιμο» ΚΑΣ 44/7-7-64

Η απαλλοτρίωση δεν υλοποιείται και μετά από νέα αίτηση των ιδιοκτητών το θέμα επανέρχεται στο ΚΑΣ το 1993 όπου γνωμοδοτείτε ομόφωνα ξανά η απαλλοτρίωση του διότι

«εκεί τοποθετείται το ιερό της Αγροτέρας Αρτέμιδοςεν από τα πλέον εξέχοντα μνημεία της κλασικής περιόδου»

Επί υπουργίας Μελίνας Μερκούρη τον ίδιο χρόνο (1993) εκδίδεται διυπουργική απόφαση για την υλοποίησης της απαλλοτρίωσης, η οποία όμως ματαιώνεται από το νέο υπουργό πολιτισμού Θ. Μικρούτσικο ο οποίος ζητάει να διεξαχθεί ανασκαφή προκειμένου να διαπιστωθεί αν «σώζονται κατάλοιπα αρχαίων». Στην ανασκαφή αποκαλύπτονται οι πρωτοχριστιανικοί τάφοι που είχε αποτυπώσει ο Α. Σκιάς επιτρέποντας την επανατοποθέτηση του χώρου όπου βρίσκεται ο ναός δηλαδή κάτω από τα ερείπια των οικιών Λιβανού, και Γιακουμάτου.

Συνεδρίαση του ΚΑΣ το 1995 καταλήγει ξανά στην απαλλοτρίωση του οικοδομικού τετράγωνου και αναφέρεται ότι το ποσόν θα συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό για την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

Στις 22.6 1995 δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (αρ. φύλλου 431) η κήρυξη της απαλλοτρίωσης «..υπέρ του Δημοσίου που θα αντιμετωπισθεί από το Υπ. Πολιτισμού (έργα ενοποίησης των Αρχαιολογικών Χωρών της Αθήνας) με υπογραφή του υπουργού Θ. Μικρούτσικου. Το Υπουργείο Πολιτισμού δεν ολοκληρώνει την απαλλοτρίωση και ενώ η περιοχή εντάσσεται στην ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων, στις 17-7-1998 με έγγραφο του απορρίπτει την μελέτη ένταξης του ναού στην ενοποίηση για λόγους στατικής επικινδυνότητας στα παρακείμενα κτήρια της οδού Αρδηττού. Σημειωτέον το 2000 εκδίδεται άδεια από την πολεοδομία και με έγκριση της αρχαιολογικής υπηρεσίας για ανέγερση οικοδομής επί της οδού Αρδηττού με βάθος υπογείου 7 μέτρα.

Το Υπ.Πο και πάλι αδυνατεί να ολοκληρώσει την απαλλοτρίωση και στις 18-9- 1999 λήγει η προθεσμία κατάθεσης των χρημάτων από το Δημόσιο δίνοντας την δυνατότητα στους ιδιοκτήτες των ακινήτων να απαιτήσουν ξανά την εκμετάλλευσή τους κι αφήνοντας το χώρο απροστάτευτο.

Παρούσα κατάσταση

Στις 15-2-2001 με υπογραφή του Υπουργού Ε. Βενιζέλου απορρίπτεται η νέα πρόταση για σύνδεση του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος με το χώρο του Ολυμπίου και αποφασίζεται ότι η νέα διαμόρφωση του χώρου θα αντιμετωπισθεί «μόνον εφόσον συντελεσθεί απαλλοτρίωση και κατεδάφιση των σύγχρονων κτισμάτων».

Σήμερα το οικοδομικό τετράγωνο παρουσιάζει μια θλιβερή εικόνα με τις υπό απαλλοτρίωση οικείες να βρίσκονται σε άθλια και επικίνδυνη κατάσταση και ο ιερός τόπος να έχει μεταβληθεί σε σκουπιδότοπο. Επίσης λόγω λήξης της προθεσμίας κατάθεσης των χρημάτων για την απαλλοτρίωση ο χώρος παραμένει αδέσμευτος.

Για να προστατευτεί πρέπει να περάσει ξανά από το ΚΑΣ.

Αθήνα, Δευτέρα 8 Οκτωβρίου 2001

Προς την

Ελληνική Εταιρεία Προστασίας του Περιβάλλοντος
και της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

ΘΕΜΑ

Πρόταση για την πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2001-2006» μέτρο 1.2 προστασία και ανάδειξη μνημείων συνόλων και αρχαιολογικών χώρων με συγχρηματοδότηση 75% από το ΕΤ.ΠΑ. που εκπονήθηκε από το υπουργείο πολιτισμού (7 -9-2001) και απευθύνεται σε ανεξάρτητους πολιτιστικούς φορείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις που αναπτύσσουν σημαντική πολιτιστική δραστηριότητα.

Το πρόγραμμα αναφέρεται στην ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων, δημιουργία πολιτιστικών διαδρομών, βελτίωση της επισκεψιμότητας και αντιληπτικότητας των μνημείων και των χώρων, στην αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρονται στους επισκέπτες καθώς και στην ένταξη ορισμένων μνημείων στην σύγχρονη πολιτιστική ζωή. Ακόμα στα πλαίσια του Μέτρου θα συνεχιστούν οι επεμβάσεις στις ενοποιήσεις των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας. Ο προϋπολογισμός του μέτρου που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την παρούσα πρόσκληση έχει ύψος 148.500.000 ευρώ (με κοινοτική συμμετοχή 11.375.000 ευρώ και εθνική δημόσια δαπάνη 37.125.000 ευρώ). Η πρόταση πρέπει να υποβληθεί μέχρι τις 26-10 -2001.

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Μια από τις σημαντικότερες ιστορικά αρχαιολογικές τοποθεσίες των Αθηνών, ο χώρος του παριλισίου ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, χώρος τέλεσης των Μικρών Ελευσινίων Μυστηρίων, κινδυνεύει, και πάλι, να αφανιστεί από ξενοδοχειακό συγκρότημα.

ΣΤΟΧΟΣ

Διάσωση του μνημείου. Απαλλοτρίωση, ανασκαφή, αναστήλωση όπου είναι εφικτό, διαμόρφωση και ανάδειξη του χώρου. Δημιουργία πανοράματος και μουσείου πολλαπλών πολιτιστικών χρήσεων (εκθέσεις, ομιλίες, πολιτιστικά δρώμενα, συναυλίες κλπ). Ενοποίηση με τους Αρχαιολογικούς χώρους μιας κομβικής, μεταξύ Παναθηναϊκού Σταδίου, Ολυμπιείου, και Ακροπόλεως, τοποθεσίας και ένταξη της στις ζώνες αρχαιολογικού περιπάτου.

Ιστορική σπουδαιότητα του Ναού και της τοποθεσίας.

Τα θεμέλια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος βρίσκονται στο προς απαλλοτρίωση από το 1964 οικοδομικό τετράγωνο που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττου, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα στην περιοχή Αρδηττός, Μετσ. Είναι το μόνο ιερό των παριλισίων ιερών της αρχαιότητας τα θεμέλια και η τοποθεσία του οποίου σώζονται μέχρι σήμερα και που άντεξαν στις αντιξοότητες του χρόνου και στην ραγδαία και σαρωτική οικοδομική ανάπτυξη της πόλης. Ιωνικός ναός του 5^{ου} αιώνας κτίστηκε το 448 π.Χ. πιθανότατα από τον Καλλικράτη αρχιτέκτονα του Ναού της Απτέρου Νίκης στην Ακρόπολη με τον οποίο παρουσιάζει πολλές ομοιότητες. Αναφορές στο μνημείο κάνουν ο Πλάτων και ο Πανσανίας ενώ κατά τον Πλούταρχο στην περιοχή αυτή τελούνταν τα Μικρά Ελευσίνια Μυστήρια. Κατεδαφίστηκε το 1778 και τα υλικά του χρησιμοποιήθηκαν για την ανέγερση των τειχών της Αθήνας. Η σπουδαιότητα του Ναού και η μεγάλη αρχαιολογική και ιστορική αξία για την πόλη των Αθηνών επισημαίνεται από επιφανείς Έλληνες και ξένους αρχαιολόγους και αρχιτέκτονες από τον 18^ο αιώνα μέχρι σήμερα με τεκμηριωμένα άρθρα, σχέδια και ανασκαφές. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους: Doerpfeld, Disnoor, Kerenyi, Stewart and Rivett που αποτύπωσαν με όψεις και κατόψεις το 1751-53 τον Ναό ο οποίος σωζόταν ακόμα ακέραιος και είχε μετατραπεί σε χριστιανική εκκλησία, μας άφησαν επίσης σχέδια της μαρμάρινης ζωφόρου που βρίσκεται σήμερα στο μουσείο του Βερολίνου. Σημαντικότερη η συμβολή του Α. Σκιά που με την πρώτη συστηματική ανασκαφή το 1897 αποκαλύπτει το διάγραμμα του ναού με ακριβή σχέδια και πλήθος μικρών αγγείων σχετιζόμενων με τα Ελευσίνια τα Μυστήρια καθώς και μεγάλο αριθμό πρωτοχριστιανικών τάφων. Ο Ι.Ν., Σβορώνος δημοσιεύει το 1917 άρθρο και φωτογραφίες στην Διεθνή Εφημερίδα της Νομισματικής Αρχαιολογίας όπου αποτυπώνει τα λείψανα του ναού και επισημαίνει την αρχαιολογική και ιστορική σπουδαιότητα της περιοχής.

Το Ιστορικό της Απαλλοτρίωσης

Ο Ι. Τραυλός που στην διάνοιξη της οδού Αρδηττού στο 1962 ανακαλύπτει και σώζει τον αναλημματικού τοίχου που είναι εμφανής και σήμερα. Σημαντικό ρόλο έχει παίξει το ΚΑΣ και οι επιφανείς αρχαιολόγοι και άνθρωποι των γραμμάτων όπως ο Χ. Καρούζος, ο Λ. Πολίτης, ο Ι. Κόντης, Ο Μ. Χατζιδάκις, ο Ν. Πλάτωνος κ.α. που το 1964 μετά από αίτηση των ιδιοκτητών των ακινήτων για ανοικοδόμηση μετά από 3 συνεδριάσεις αποφασίζουν την αναγκαστική απαλλοτρίωση του οικοδομικού τετράγωνου, την προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου διότι «... πρόκειται περί ενός των επιφανέστερων μνημείων των αρχαίων Αθηνών ...» ΚΑΣ 44/7-7-64 και τη διαμόρφωση του « σε αρχαιολογικό χώρο ελεύθερο και επισκέψιμο»

Η απαλλοτρίωση δεν υλοποιείται και μετά από νέα αίτηση των ιδιοκτητών το θέμα επανέρχεται στο ΚΑΣ το 1993 όπου γνωμοδοτείτε ομόφωνα ξανά η απαλλοτρίωση του.

Επί υπουργίας Μελίνας Μερκούρη τον ίδιο χρόνο (1993) εκδίδεται διυπουργική απόφαση για την υλοποίησης της απαλλοτρίωσης, η οποία όμως ματαιώνεται από το νέο υπουργό πολιτισμού Θ. Μικρούτσικο ο οποίος ζητάει να διεξαχθεί ανασκαφή προκειμένου να διαπιστωθεί αν «σώζονται κατάλοιπα αρχαίων». Στην ανασκαφή αποκαλύπτονται οι πρωτοχριστιανικοί τάφοι που είχε αποτυπώσει ο Α. Σκιάς επιτρέποντας την επανατοποθέτηση του χώρου όπου βρίσκεται ο ναός δηλαδή κάτω από τα ερείπια των οικιών Λιβανού, και Γιακουμάτου. Συνεδρίαση του ΚΑΣ το 1995 καταλήγει ξανά στην απαλλοτρίωση του οικοδομικού τετράγωνου και αναφέρεται ότι το ποσόν θα συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό για την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

Το υπουργείο Πολιτισμού δεν ολοκληρώνει την απαλλοτρίωση και ενώ η περιοχή εντάσσεται στην ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων, στις 17-7-1998 με έγγραφο ότι απορρίπτει την μελέτη ένταξης του ναού στην ενοποίηση για λόγους στατικής επικινδυνότητας στα παρακείμενα κτήρια της οδού Αρδηττου. Σημειωτέον το 2000 εκδίδεται άδεια από την πολεοδομία και με έγκριση της αρχαιολογικής υπηρεσίας για ανέγερση οικοδομής επί της οδού Αρδηττού με βάθος υπογείου 7 μέτρα.

Το 1999 λήγει η προθεσμία κατάθεσης των χρημάτων από το δημόσιο για την απαλλοτρίωση δίνοντας την δυνατότητα στους ιδιοκτήτες των ακινήτων να απαιτήσουν ξανά την εκμετάλλευσή τους κι αφήνοντας το χώρο απροστάτευτο.

Παρούσα κατάσταση

Στις 15-2-2001 απορρίπτεται η νέα πρόταση για σύνδεση του Ναού της Αγροτέρας Αρτεμιδος με το χώρο του Ολυμπίου και αποφασίζεται ότι η νέα διαμόρφωση του χώρου θα αντιμετωπισθεί μόνο εάν και εφόσον συντελεστεί απαλλοτρίωση και κατεδάφιση των σύγχρονων κτισμάτων.

Σήμερα το οικοδομικό τετράγωνο παρουσιάζει μια θλιβερή εικόνα με τις υπό απαλλοτρίωση οικείες να βρίσκονται σε άθλια και επικίνδυνη κατάσταση και ο ιερός τόπος να έχει μεταβληθεί σε σκουπιδότοπο.

ΜΕΘΟΔΟΣ

Για την ολοκλήρωση της προτάσεως απαιτούνται 4 ενέργειες που μπορεί να υλοποιηθούν και σταδιακά

1.

Απαλλοτρίωση και ανάδειξη της τοποθεσίας και θέσης του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος στο οικοδομικό τετράγωνο που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα στην περιοχή Αρδηττός, Μετς.

2.

Σύνδεση και ενοποίηση της τοποθεσίας με τους παρακείμενους αρχαιολογικούς χώρους (Στύλους Ολυπίου Διός, λόφος Αρδηττού και Παναθηναϊκό στάδιο, κοίτη Ιλισού) και δημιουργία ζώνης αναψυχής και πανοράματος.

3.

Βύθιση τμήματος της οδού Αρδηττού

4.

Δημιουργία ελαφράς γέφυρας που θα ενώνει την περιοχή του ναού με τον χώρο μπροστά από το σημερινό κολυμβητήριο.

Προτάσεις Ανάδειξης του Ναού

1.

Άμεση απαλλοτρίωση των κτηρίων ώστε οι ιδιοκτήτες να πάρουν την νόμιμη αποζημίωση τους και να προστατευθεί μια και δια παντός ο αρχαιολογικός χώρος.

2.

Ήπιος καθαρισμός (χωρίς μηχανήματα) του οικοδομικού τετράγωνου. Απομάκρυνση των απορριμμάτων και μπαζών που έχουν συσσωρευτεί, φύλαξη των οικοδομικών υλικών όπως μάρμαρα πέτρες και επαναχρησιμοποίησή τους στην περίφραξη και την διαμόρφωση του χώρου.

3.

Ανασκαφή της περιοχής γύρω από την βάση του Ναού.

4.

Διατήρηση και αποκατάσταση Δυο κτισμάτων του 19^{ου} αιώνα το ένα Αρδηττου και Θωμοπούλου και το άλλο επί της Κεφάλου ιδιοκτησίας Φυσά, με σκοπό την ομαλή μετάβαση από την αρχαιότητα στην σύγχρονη οικοδομική πραγματικότητα διατηρώντας την συνέχεια της αρχιτεκτονικής μνήμης.

Προτεινόμενες πιθανές χρήσεις: εκθεσιακός μουσειακός χώρος των παριλισίων ναών στον κάτω όροφο του πρώτου κτηρίου με κύρια είσοδο στην οδό Αρδηττου και χώρος φιλοξενίας στον πάνω όροφο με είσοδο από την οδό Θωμοπούλου για αρχαιολόγους που θα ερευνούν τα παριλίσια ιερά και την ευρύτερη περιοχή. Στο δεύτερο της οδού Κεφάλου μπορούν να στεγαστούν εργαστήριο, γραφείο και αποθήκη του μουσείου κυλικείου και μικρός χώρος ομιλιών και πολιτιστικών εκδηλώσεων.

5.

Διαμόρφωση και περιφράξη του χώρου και υποδομές. Προβλέπονται δημιουργία ανοιχτού χώρου για πολιτιστικές εκδηλώσεις, κυλικείου και τουαλετών.

Ενοποίηση με τους Παρακείμενους Αρχαιολογικούς Χώρους.

1.

Προτείνεται η βύθιση των 2 εκ των 3 λωρίδων του άνω τμήματος με κατεύθυνση προς Στάδιο της οδού Αρδηττου η οποία θα ξεκινάει απ την οδό Αναπαύσεως και θα καταλήγει στην λεωφόρο Βασιλίσσης Όλγας. Η σημερινή μορφή του δρόμου προκύπτει από μια επίχωση που είχε γίνει στην δεκαετία του '60 όταν έγινε η διάνοιξη της οδού Αρδηττου και ως εκ τούτου η ύπαρξη αρχαίων δεν θεωρείται πιθανή σε αυτό το σημείο, σε αντίθεση με τις προτεινόμενες βυθίσεις της οδού Αμαλίας και Βασιλέως Κωνσταντίνου μπροστά από το Παναθηναϊκό Στάδιο.

Η κάλυψη και πλακόστρωση του δρόμου από την οδό Κούτουλα μέχρι την οδό Νικηφόρου Θεοτόκη θα προσφέρει ένα σημείο ιδιαίτερης θεάς και εποπτείας της πόλης που θα προστεθεί στις λιγοστές ζώνες περίπατου και αναψυχής του κέντρου. Η τρίτη λωρίδα παραμένει στο σημερινό επίπεδο δημιουργώντας μια ζώνη διέλευσης λεωφορείων ασθενοφόρων πυροσβεστικών οχημάτων και οχημάτων τροφοδοσίας που θ λειτουργεί και σαν ζώνη στήριξης των κτηρίων της οδού Αρδηττου.

2.

Ελαφριά γέφυρα πεζών ξεκινώντας από την θέση μπροστά από το σημερινό κολυμβητήριο που θα συνδέει τον χώρο του Ολυμπίου με τον Ναό της Αρτεμιδος και τον περίπατο προς τον Αρδήττο και το Παναθηναϊκό στάδιο. Έχει προβλεφθεί ράμπα για άτομα με ειδικές ανάγκες.

Οι λόγοι για τους οποίους θεωρούμε αναγκαίο και εφικτό αυτό το έργο:

1

Η ανάδειξη και ένταξη του Ναού της Αρτεμιδος στην ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων, είναι η προτεραιότητα των στόχων του προγράμματος «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2001-2006» Μέτρο 1.2

2

Η ιστορική και αρχαιολογική σπουδαιότητα του Ναού και της τοποθεσίας είναι τεκμηριωμένη και αναμφισβήτητη.

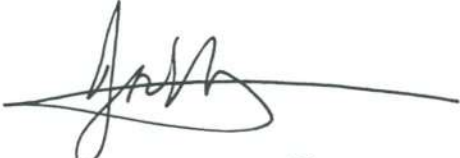
3

Η δημιουργία πανοράματος, περίπατου και ζώνης αναψυχής για τους επισκέπτες και πολίτες των Αθηνών είναι έργο όχι μόνο πολιτιστικής αλλά και ευρύτερης κοινωνικής ωφέλειας που είναι επίσης στόχος του προγράμματος.

4

Σημερινή αξιοποίηση, πολιτιστική, τουριστική ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου εν όψη του 2004 και της διαφύλαξης της ιατρικής μνήμης της πόλης. Η θέση του ναού της Αγροτερας Αρτεμιδος είναι τοποθεσία κλειδί για τον αρχαιολογικό περίπατο που προτείνει το υπουργείο πολιτισμού μέσω της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων. Λόγω του υψώματος στο οποίο βρίσκεται είναι ένα πανοραμικό μπαλκόνι της Αθήνας όπου ο επισκέπτης αλλά και ο Αθηναίος πολίτης έχει μοναδική θέαση των πιο σπουδαίων μνημείων και ορόσημων της πόλης των Αθηνών: Ακρόπολη, Ολυμπείο, Λυκαβηττός, εθνικός κήπος με πραγματικά ολιγάριθμες παρεμβολές της σύγχρονης ανοικοδόμησης της πόλης δίνοντας έτσι την εικόνα μίας όψης των Αθηνών σταματημένη στο χρόνο. Είναι αδιάσπαστος κρίκος της ενοποίησης διότι από κει ο επισκέπτης κατευθύνεται φυσιολογικά στο λόφο του Αρδηττού και στο Παναθηναϊκό Στάδιο, το Ολυμπείο και την Ακρόπολη.

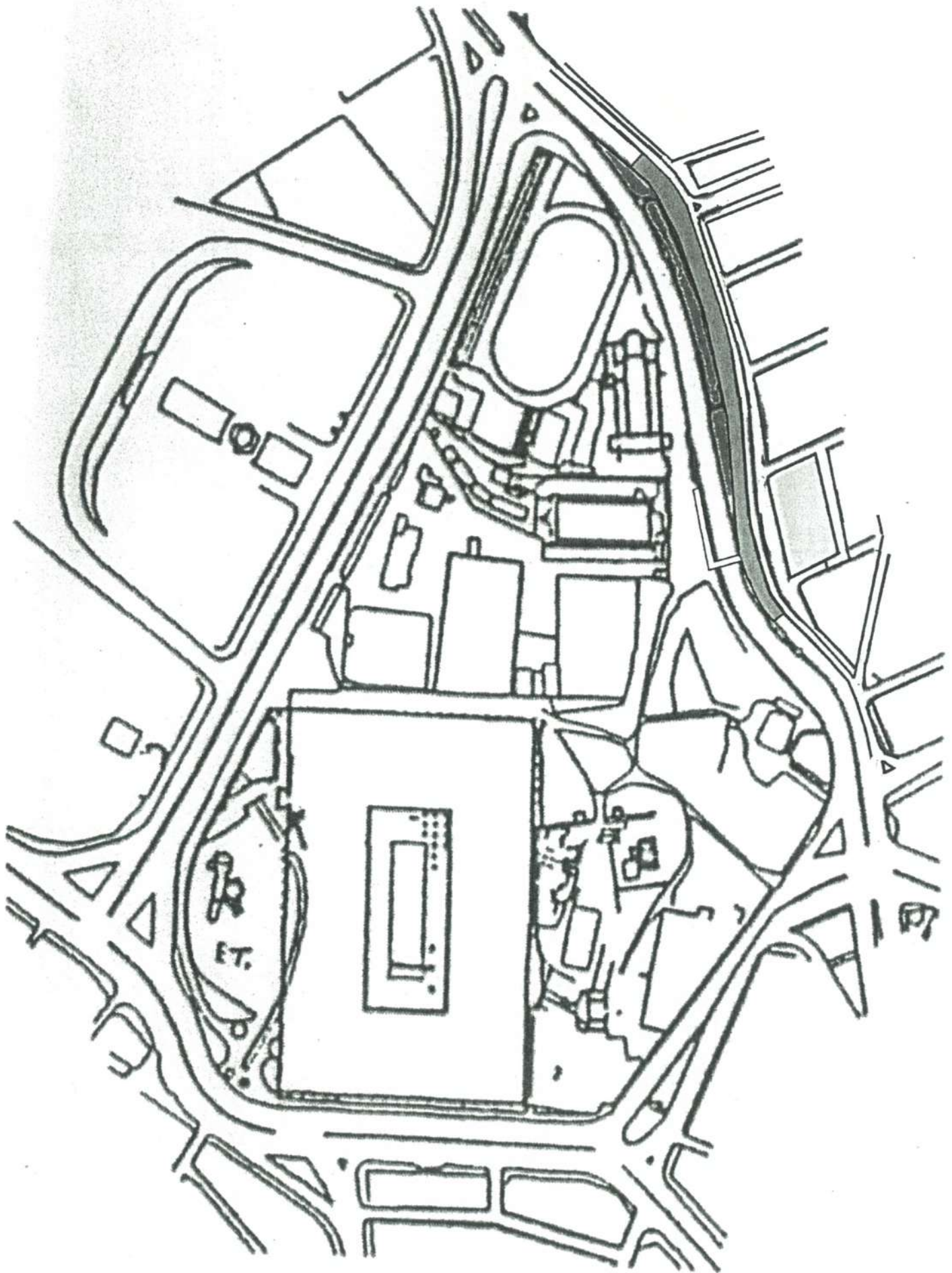

Μαριάννα Λυπά

Ιωάννα Ευφρακιδου

Με τη της Ε.Ε και του Σ.Α.Κ

Σκαρίφτα Πρωίας

Γέφυρα
Ναός (οικ. 7 τετράγωνο)
— 2m άναγυχης

Αθηνά, Δευτέρα 8 Οκτωβρίου 2001

Προς την

Ελληνική Εταιρεία Προστασίας του Περιβάλλοντος
και της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

ΘΕΜΑ

Πρόταση για την πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2001-2006» μέτρο 1.2 προστασία και ανάδειξη μνημείων συνόλων και αρχαιολογικών χώρων με συγχρηματοδότηση 75% από το ΕΤ.ΠΑ. που εκπονήθηκε από το υπουργείο πολιτισμού (7 -9-2001) και απευθύνεται σε ανεξάρτητους πολιτιστικούς φορείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις που αναπτύσσουν σημαντική πολιτιστική δραστηριότητα.

Το πρόγραμμα αναφέρεται στην ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων, δημιουργία πολιτιστικών διαδρομών, βελτίωση της επισκεψιμότητας και αντιληπτικότητας των μνημείων και των χώρων, στην αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρονται στους επισκέπτες καθώς και στην ένταξη ορισμένων μνημείων στην σύγχρονη πολιτιστική ζωή. Ακόμα στα πλαίσια του Μέτρου θα συνεχιστούν οι επεμβάσεις στις ενοποιήσεις των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας. Ο προϋπολογισμός του μέτρου που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την παρούσα πρόσκληση έχει ύψος 148.500.000 ευρώ (με κοινοτική συμμετοχή 11.375.000 ευρώ και εθνική δημόσια δαπάνη 37.125.000 ευρώ). Η πρόταση πρέπει να υποβληθεί μέχρι τις 26-10 -2001.

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Μια από τις σημαντικότερες ιστορικά αρχαιολογικές τοποθεσίες των Αθηνών, ο χώρος του παριλίσιου ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος, χώρος τέλεσης των Μικρών Ελευσινίων Μυστηρίων, κινδυνεύει, και πάλι, να αφανιστεί από ξενοδοχειακό συγκρότημα.

ΣΤΟΧΟΣ

Διάσωση του μνημείου. Απαλλοτρίωση, ανασκαφή, αναστήλωση όπου είναι εφικτό, διαμόρφωση και ανάδειξη του χώρου. Δημιουργία πανοράματος και μουσείου πολλαπλών πολιτιστικών χρήσεων (εκθέσεις, ομιλίες, πολιτιστικά δρώμενα, συναυλίες κλπ). Ενοποίηση με τους Αρχαιολογικούς χώρους μιας κομβικής, μεταξύ Παναθηναϊκού Σταδίου, Ολυμπίου, και Ακροπόλεως, τοποθεσίας και ένταξη της στις ζώνες αρχαιολογικού περιπάτου.

Ιστορική σπουδαιότητα του Ναού και της τοποθεσίας.

Τα θεμέλια του ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος βρίσκονται στο προς απαλλοτρίωση από το 1964 οικοδομικό τετράγωνο που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα στην περιοχή Αρδηττός, Μετς. Είναι το μόνο ιερό των παριλισίων ιερών της αρχαιότητας τα θεμέλια και η τοποθεσία του οποίου σώζονται μέχρι σήμερα και που άντεξαν στις αντιξοότητες του χρόνου και στην ραγδαία και σαρωτική οικοδομική ανάπτυξη της πόλης. Ιωνικός ναός του 5^{ου} αιώνας κτίστηκε το 448 π.Χ. πιθανότατα από τον Καλλικράτη αρχιτέκτονα του Ναού της Απτέρου Νίκης στην Ακρόπολη με τον οποίο παρουσιάζει πολλές ομοιότητες. Αναφορές στο μνημείο κάνουν ο Πλάτων και ο Πανσανίας ενώ κατά τον Πλούταρχο στην περιοχή αυτή τελούνταν τα Μικρά Ελευσίνια Μυστήρια. Κατεδαφίστηκε το 1778 και τα υλικά του χρησιμοποιήθηκαν για την ανέγερση των τειχών της Αθήνας. Η σπουδαιότητα του Ναού και η μεγάλη αρχαιολογική και ιστορική αξία για την πόλη των Αθηνών επισημαίνεται από επιφανείς Έλληνες και ξένους αρχαιολόγους και αρχιτέκτονες από τον 18^ο αιώνα μέχρι σήμερα με τεκμηριωμένα άρθρα, σχέδια και ανασκαφές. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους: Doerpfeld, Disnoor, Kerenyi, Stewart and Rivett που αποτύπωσαν με όψεις και κατόψεις το 1751-53 τον Ναό ο οποίος σωζόταν ακόμα ακέραιος και είχε μετατραπεί σε χριστιανική εκκλησία, μας άφησαν επίσης σχέδια της μαρμάρινης ζωφόρου που βρίσκεται σήμερα στο μουσείο του Βερολίνου. Σημαντικότερη η συμβολή του Α. Σκιά που με την πρώτη συστηματική ανασκαφή το 1897 αποκαλύπτει το διάγραμμα του ναού με ακριβή σχέδια και πλήθος μικρών αγγείων σχετιζόμενων με τα Ελευσίνια τα Μυστήρια καθώς και μεγάλο αριθμό πρωτοχριστιανικών τάφων. Ο Ι.Ν., Σβορώνος δημοσιεύει το 1917 άρθρο και φωτογραφίες στην Διεθνή Εφημερίδα της Νομισματικής Αρχαιολογίας όπου αποτυπώνει τα λείψανα του ναού και επισημαίνει την αρχαιολογική και ιστορική σπουδαιότητα της περιοχής.

Το Ιστορικό της Απαλλοτρίωσης

Ο Ι. Τραυλός που στην διάνοιξη της οδού Αρδηττού στο 1962 ανακαλύπτει και σώζει τον αναλημματικού τοίχου που είναι εμφανής και σήμερα. Σημαντικό ρόλο έχει παίξει το ΚΑΣ και οι επιφανείς αρχαιολόγοι και άνθρωποι των γραμμάτων όπως ο Χ. Καρούζος, ο Λ. Πολίτης, ο Ι. Κόντης, Ο Μ. Χατζιδάκις, ο Ν. Πλάτωνος κ.α. που το 1964 μετά από αίτηση των ιδιοκτητών των ακινήτων για ανοικοδόμηση μετά από 3 συνεδριάσεις αποφασίζουν την αναγκαστική απαλλοτρίωση του οικοδομικού τετράγωνου, την προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου διότι «... πρόκειται περί ενός των επιφανέστερων μνημείων των αρχαίων Αθηνών ...» ΚΑΣ 44/7-7-64 και τη διαμόρφωση του « σε αρχαιολογικό χώρο ελεύθερο και επισκέψιμο»

Η απαλλοτρίωση δεν υλοποιείται και μετά από νέα αίτηση των ιδιοκτητών το θέμα επανέρχεται στο ΚΑΣ το 1993 όπου γνωμοδοτείτε ομόφωνα ξανά η απαλλοτρίωση του.

Επί υπουργίας Μελίνας Μερκούρη τον ίδιο χρόνο (1993) εκδίδεται διυπουργική απόφαση για την υλοποίησης της απαλλοτρίωσης, η οποία όμως ματαιώνεται από το νέο υπουργό πολιτισμού Θ. Μικρούτσικο ο οποίος ζητάει να διεξαχθεί ανασκαφή προκειμένου να διαπιστωθεί αν «σώζονται κατάλοιπα αρχαίων». Στην ανασκαφή αποκαλύπτονται οι πρωτοχριστιανικοί τάφοι που είχε αποτυπώσει ο Α. Σκιάς επιτρέποντας την επανατοποθέτηση του χώρου όπου βρίσκεται ο ναός δηλαδή κάτω από τα ερείπια των οικιών Λιβανού, και Γιακουμάτου. Συνεδρίαση του ΚΑΣ το 1995 καταλήγει ξανά στην απαλλοτρίωση του οικοδομικού τετράγωνου και αναφέρεται ότι το ποσόν θα συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό για την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

Το υπουργείο Πολιτισμού δεν ολοκληρώνει την απαλλοτρίωση και ενώ η περιοχή εντάσσεται στην ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων, στις 17-7-1998 με έγγραφο ότι απορρίπτει την μελέτη ένταξης του ναού στην ενοποίηση για λόγους στατικής επικινδυνότητας στα παρακείμενα κτήρια της οδού Αρδηττου. Σημειωτέον το 2000 εκδίδεται άδεια από την πολεοδομία και με έγκριση της αρχαιολογικής υπηρεσίας για ανέγερση οικοδομής επί της οδού Αρδηττού με βάθος υπογείου 7 μέτρα.

Το 1999 λήγει η προθεσμία κατάθεσης των χρημάτων από το δημόσιο για την απαλλοτρίωση δίνοντας την δυνατότητα στους ιδιοκτήτες των ακινήτων να απαιτήσουν ξανά την εκμετάλλευσή τους κι αφήνοντας το χώρο απροστάτευτο.

Παρούσα κατάσταση

Στις 15-2-2001 απορρίπτεται η νέα πρόταση για σύνδεση του Ναού της Αγροτέρας Αρτεμιδος με το χώρο του Ολυμπίου και αποφασίζεται ότι η νέα διαμόρφωση του χώρου θα αντιμετωπισθεί μόνο εάν και εφόσον συντελεστεί απαλλοτρίωση και κατεδάφιση των σύγχρονων κτισμάτων.

Σήμερα το οικοδομικό τετράγωνο παρουσιάζει μια θλιβερή εικόνα με τις υπό απαλλοτρίωση οικίες να βρίσκονται σε άθλια και επικίνδυνη κατάσταση και ο ιερός τόπος να έχει μεταβληθεί σε σκουπιδότοπο.

ΜΕΘΟΔΟΣ

Για την ολοκλήρωση της προτάσεως απαιτούνται 4 ενέργειες που μπορεί να υλοποιηθούν και σταδιακά

1.
Απαλλοτρίωση και ανάδειξη της τοποθεσίας και θέσης του Ναού της Αγροτέρας Αρτέμιδος στο οικοδομικό τετράγωνο που περικλείεται από τις οδούς Αρδηττού, Θωμοπούλου, Κεφάλου και Κούτουλα στην περιοχή Αρδηττός, Μετς.
2.
Σύνδεση και ενοποίηση της τοποθεσίας με τους παρακείμενους αρχαιολογικούς χώρους (Στύλους Ολυμπίου Διός, λόφος Αρδηττού και Παναθηναϊκό στάδιο, κοίτη Ιλισού) και δημιουργία ζώνης αναψυχής και πανοράματος.
3.
Βύθιση τμήματος της οδού Αρδηττού
4.
Δημιουργία ελαφράς γέφυρας που θα ενώνει την περιοχή του ναού με τον χώρο μπροστά από το σημερινό κολυμβητήριο.

Προτάσεις Ανάδειξης του Ναού

1.
Άμεση απαλλοτρίωση των κτηρίων ώστε οι ιδιοκτήτες να πάρουν την νόμιμη αποζημίωση τους και να προστατευθεί μια και δια παντός ο αρχαιολογικός χώρος.
2.
Ήπιος καθαρισμός (χωρίς μηχανήματα) του οικοδομικού τετράγωνου. Απομάκρυνση των απορριμμάτων και μπαζών που έχουν συσσωρευτεί, φύλαξη των οικοδομικών υλικών όπως μάρμαρα πέτρες και επαναχρησιμοποίηση τους στην περίφραξη και την διαμόρφωση του χώρου.
3.
Ανασκαφή της περιοχής γύρω από την βάση του Ναού.
4.
Διατήρηση και αποκατάσταση Δυο κτισμάτων του 19^{ου} αιώνα το ένα Αρδηττου και Θωμοπούλου και το άλλο επί της Κεφάλου ιδιοκτησίας Φυσά, με σκοπό την ομαλή μετάβαση από την αρχαιότητα στην σύγχρονη οικοδομική πραγματικότητα διατηρώντας την συνέχεια της αρχιτεκτονικής μνήμης.

Προτεινόμενες πιθανές χρήσεις: εκθεσιακός μουσειακός χώρος των παριστίων ναών στον κάτω όροφο του πρώτου κτηρίου με κύρια είσοδο στην οδό Αρδηττου και χώρος φιλοξενίας στον πάνω όροφο με είσοδο από την οδό Θωμοπούλου για αρχαιολόγους που θα ερευνούν τα παρίλισια ιερά και την ευρύτερη περιοχή. Στο δεύτερο της οδού Κεφάλου μπορούν να στεγαστούν εργαστήριο, γραφείο και αποθήκη του μουσείου κυλικείο και μικρός χώρος ομιλιών και πολιτιστικών εκδηλώσεων.

5.

Διαμόρφωση και περίφραξη του χώρου και υποδομές. Προβλέπονται δημιουργία ανοιχτού χώρου για πολιτιστικές εκδηλώσεις, κυλικείου και τουαλετών.

Ενοποίηση με τους Παρακείμενους Αρχαιολογικούς Χώρους.

1.

Προτείνεται η βύθιση των 2 εκ των 3 λωρίδων του άνω τμήματος με κατεύθυνση προς Στάδιο της οδού Αρδηττου η οποία θα ξεκινάει απ την οδό Αναπαύσεως και θα καταλήγει στην λεωφόρο Βασιλίσσης Όλγας. Η σημερινή μορφή του δρόμου προκύπτει από μια επίχωση που είχε γίνει στην δεκαετία του '60 όταν έγινε η διάνοιξη της οδού Αρδηττου και ως εκ τούτου η ύπαρξη αρχαίων δεν θεωρείται πιθανή σε αυτό το σημείο, σε αντίθεση με τις προτεινόμενες βυθίσεις της οδού Αμαλίας και Βασιλέως Κωνσταντίνου μπροστά από το Παναθηναϊκό Στάδιο.

Η κάλυψη και πλακόστρωση του δρόμου από την οδό Κούτουλα μέχρι την οδό Νικηφόρου Θεοτόκη θα προσφέρει ένα σημείο ιδιαίτερης θεάς και εποπτείας της πόλης που θα προστεθεί στις λιγοστές ζώνες περίπατου και αναψυχής του κέντρου. Η τρίτη λωρίδα παραμένει στο σημερινό επίπεδο δημιουργώντας μια ζώνη διέλευσης λεωφορείων ασθενοφόρων πυροσβεστικών οχημάτων και οχημάτων τροφοδοσίας που θ λειτουργεί και σαν ζώνη στήριξης των κτηρίων της οδού Αρδηττου.

2.

Ελαφριά γέφυρα πεζών ξεκινώντας από την θέση μπροστά από το σημερινό κολυμβητήριο που θα συνδέει τον χώρο του Ολυμπίου με τον Ναό της Αρτεμιδος και τον περίπατο προς τον Αρδήττο και το Παναθηναϊκό στάδιο. Έχει προβλεφθεί ράμπα για άτομα με ειδικές ανάγκες.

Οι λόγοι για τους οποίους θεωρούμε αναγκαίο και εφικτό αυτό το έργο:

1

Η ανάδειξη και ένταξη του Ναού της Αρτεμιδος στην ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων, είναι η προτεραιότητα των στόχων του προγράμματος «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2001-2006» Μέτρο 1.2

2

Η ιστορική και αρχαιολογική σπουδαιότητα του Ναού και της τοποθεσίας είναι τεκμηριωμένη και αναμφισβήτητη.

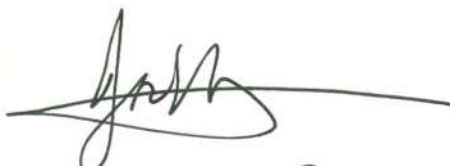
3

Η δημιουργία πανοράματος, περίπατου και ζώνης αναψυχής για τους επισκέπτες και πολίτες των Αθηνών είναι έργο όχι μόνο πολιτιστικής αλλά και ευρύτερης κοινωνικής ωφέλειας που είναι επίσης στόχος του προγράμματος.

4

Σημερινή αξιοποίηση, πολιτιστική, τουριστική ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου εν όψη του 2004 και της διαφύλαξης της ιατρικής μνήμης της πόλης. Η θέση του ναού της Αγροτερας Αρτεμιδος είναι τοποθεσία κλειδί για τον αρχαιολογικό περίπατο που προτείνει το υπουργείο πολιτισμού μέσω της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων. Λόγω του υψώματος στο οποίο βρίσκεται είναι ένα πανοραμικό μπαλκόνι της Αθήνας όπου ο επισκέπτης αλλά και ο Αθηναίος πολίτης έχει μοναδική θέαση των πιο σπουδαίων μνημείων και ορόσημων της πόλης των Αθηνών: Ακρόπολη, Ολυμπείο, Λυκαβηττός, εθνικός κήπος με πραγματικά ολιγάριθμες παρεμβολές της σύγχρονης ανοικοδόμησης της πόλης δίνοντας έτσι την εικόνα μίας όψης των Αθηνών σταματημένη στο χρόνο. Είναι αδιάσπαστος κρίκος της ενοποίησης διότι από κει ο επισκέπτης κατευθύνεται φυσιολογικά στο λόφο του Αρδηττού και στο Παναθηναϊκό Στάδιο, το Ολυμπείο και την Ακρόπολη.

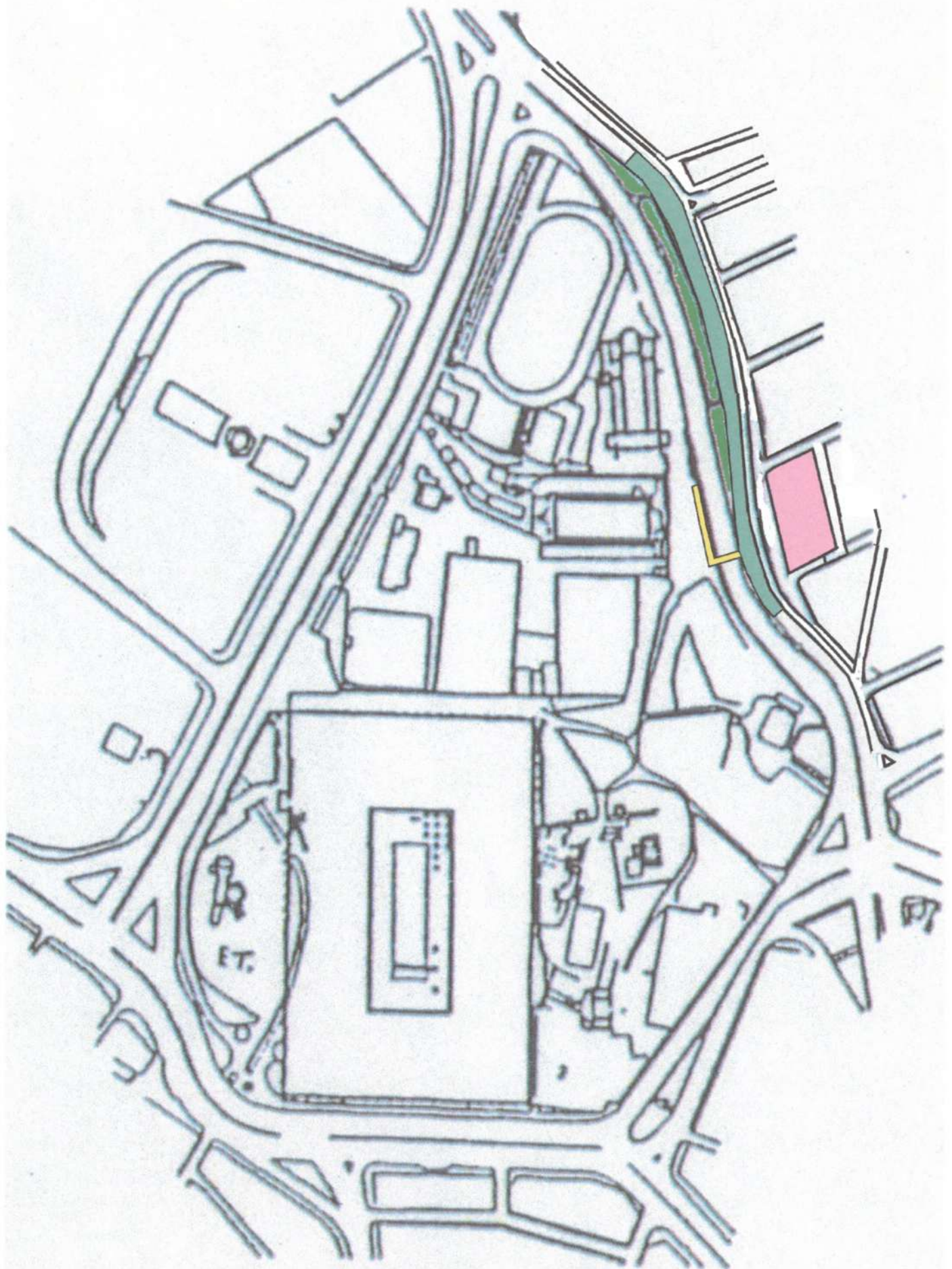

Μαριάννα Λυρά

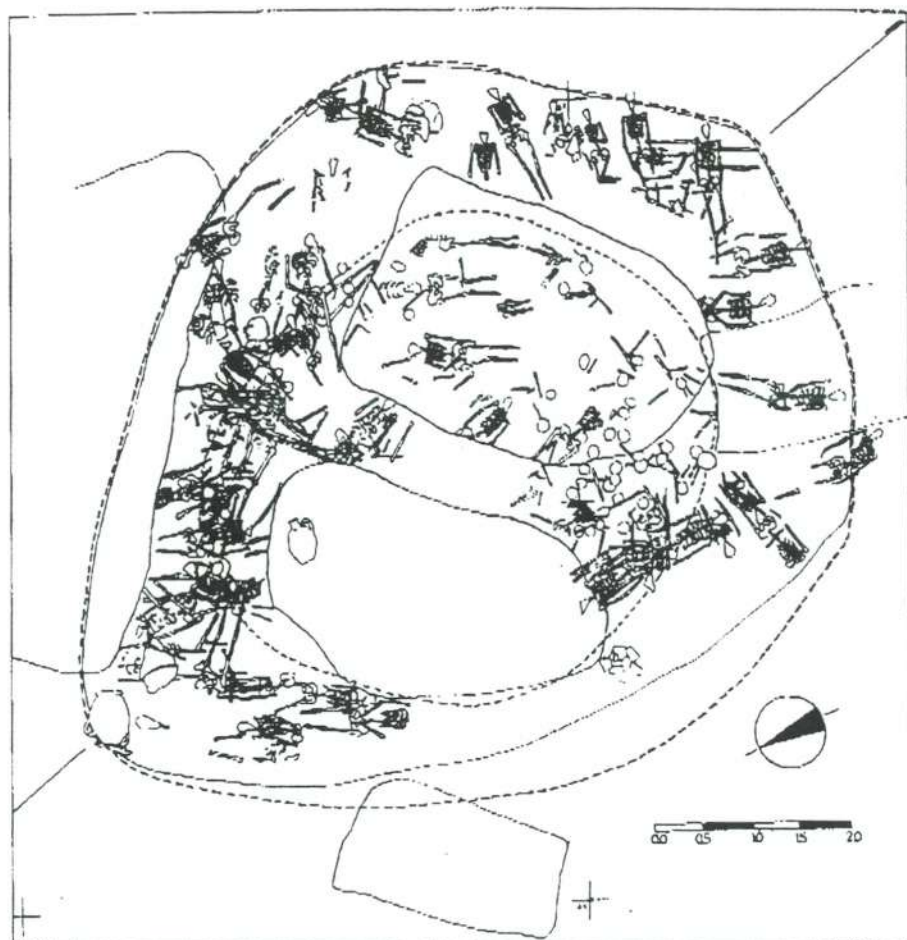

Ιωάννα Ευφραιμίδου

Μεγνη της Ε.Ε και του Σ.Α.Κ

Σκαρίφτα Περίαχης

- Γέφυρα
- Ναός (οικ. 7 ηρώων)
- 2ωο ἀναγυχης

Σχέδ. 4. Αθήναι. Ανασκαφές Μ.Σ.Α. Σταθμός Κεραμεικός. Ταφικό στρώμα από ομαδική ταφή.

των ορίων του νεκροταφείου του Κεραμεικού (εντοπίστηκε το δυτικό του όριο) όσο και απώ την άποψη των υδάτων του Ηριδανού ποταμού, που φαίνεται ότι δημιούργησαν την αρχαϊκή εποχή ένα ακόμη έλος στο χώρο μεταξύ του περιβόλου του αρχαίου νεκροταφείου και της Ιεράς οδού.

Ε. ΜΠΑΖΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ · Ι. ΔΡΑΚΩΤΟΥ

4. Ανασκαφική έρευνα στο χώρο του ναού της Αρτέμιδος Αγροτέρας (οδοί Αρδητιού-Κούτουλα-Κεφάλου-Θωμοπούλου στο Μετς)

Ύστερα από απόφαση του ΚΑΣ προχωρήσαμε σε ανασκαφική έρευνα και σε καθαρισμό των ελεύθερων χώρων των υπό απαλλοτρίωση ακινήτων που περιβάλλο-

νται από τις οδούς Αρδητιού, Κούτουλα, Κεφάλου, Θωμοπούλου στο Μετς, όπου τοποθετείται ο ναός της Αρτέμιδος Αγροτέρας, προκειμένου να διαπιστωθεί αν σώζονται κατάλοιπα αρχαίων. Η επιλογή των προς έρευνα χώρων έγινε αφού λήφθηκαν υπ' όψιν τα παρακάτω δεδομένα:

1. Η ιστορία του ναού και του χώρου.

Ο ιωνικός ναός της Αρτέμιδος Αγροτέρας, γνωστός από τα σχέδια των Stuart και Revett των ετών 1751-1753, σωζόταν ανέκτιστος μέχρι το 1778, οπότε καταδαφίστηκε από το βοεβόδα των Αθηνών Χατζή Αλή Χασεκή για να χρησιμοποιηθούν τα υλικά του στην ανέγερση του γνωστού τείχους των Αθηνών, γύρω από την Ακρόπολη. Ο ναός τότε είχε μετατραπεί σε χριστιανική εκκλησία με το όνομα η Παναγία στην Πέτρα. Μόλις το 1897 ο Ανδρέας Σκιάς προχώρησε σε συστηματική ανασκαφή του χώρου

για να αποκαλύψει τους ελάχιστους εναπομείναντες παρόλιθους του προνάου και του σηκού και να αποκαταστήσει σχεδιαστικά από τα λαξεύματα της θεμελίωσης του ναού, που διακρίνονταν τότε στην επιφάνεια του βράχου, ολόκληρο το διάγραμμά του. Επίσης η τότε έρευνα αποκάλυψε τη μεγάλη ημιεξαγωνική αψίδα, κατόλεια της χριστιανικής περιόδου του ναού, πρόχειρα θεμέλια βυζαντινών κτισμάτων και εκτεταμένο νεκροταφείο με τάφους του 2ου-3ου αι. μ.Χ.

Στις αρχές του αιώνα μεγάλο τμήμα του χώρου του ναού μαζί με την αψίδα καλύφθηκαν από τις οικίες Αρδηττού 18 και Αρδηττού 20. Σημειώνεται ότι ο χώρος της οικίας στη γωνία των οδών Αρδηττού και Θωμοπούλου δεν ανασκάφηκε από τον Σκιά, διότι το κτίριο προϋπήρχε της ανασκαφής.

Ο Σκιάς, που είχε ανασκάψει το χώρο πριν από την ανέγερση των συγκεκριμένων οικιών, είχε τονίσει τα ακόλουθα: «Ευκτεόν θά ήτο νά ὀριοθετῇ τὸ γήπεδον τοῦτο ἐν τῷ σχεδίῳ τῆς πόλεως ὡς πλατεία, ἥτις καὶ ἄλλως δὲν θά ἦτο ἄχρηστος, πλὴν τῆς σωτηρίας τῶν ἐρειπίων»¹⁴.

Το 1965 ο Ι. Τραυλός προχώρησε εκ νέου στην αποκάλυψη τμήματος του υστερορωμαϊκού νεκροταφείου που είχε βρεθεί από τον Σκιά και επιβεβαίωσε την ακρίβεια της αποτύπωσης στο δημοσιευθέν στα ΠΑΕ του 1987 σχέδιο. Μετά την κατεδάφιση των οικιών προς τα βόρεια της παλαιάς οδού Αρδηττού αποκαλύφθηκε το διατηρηθέν και σήμερα θεμέλιο που καπνίστηκε με τον αναλημματικό τοίχο, προορισμένο για την συγκράτηση της επίχωσης του δαπέδου του ναού, που η κατασκευή του ήταν επιβεβλημένη λόγω της μεγάλης κλίσης του λόφου. Ύστερα από αλλαγή των σχεδίων η νέα πλέον λεωφόρος Αρδηττού σεβάστηκε το κατόλαιο αυτό του ναού παρακάμπτοντάς το.

2. Τα δημοσιευμένα αποτελέσματα της ανασκαφής του Ανδρέα Σκιά του έτους 1897.

3. Η αναφορά του Ιωάννη Τραυλού για την έρευνά του στο χώρο κατά το 1964 προς το τότε Υπουργείο Παιδείας.

4. Η σημερινή κατάσταση του χώρου με τα υπό κατάργηση κτίρια.

Έτσι επελέγησαν προς έρευνα οι ακόλουθοι χώροι:

α) Το τμήμα μετρουστά από τα ακίνητα Αρδηττού 18 και 20, δηλαδή νοτιοδυτικά του σωζόμενου αναλημματος, όπου ο Σκιάς είχε αποκαλύψει τη βορειοανατολική γωνία της υποθεμελίωσης του ναού που την ταύτιζε με τη βορειο-

ανατολική γωνία του ολόλιθου προνάου. Το τμήμα αυτό συμπίπτει και με το βόρειο τμήμα του ναού, που σύμφωνα με τον Σκιά το μεγαλύτερο μέρος του μαζί με τη βορειοδυτική γωνία εξαφανίστηκαν μετά την αποκοπή του βράχου βαθύτερα, όταν κατασκευάστηκε η παλαιά οδός Αρδηττού.

Η έρευνά μας όχι μόνον επιβεβαίωσε την παραπάνω παρατήρηση με την αποκάλυψη τμημάτων της ασφαλιστικής της παλαιάς οδού Αρδηττού και του συμπαγούς υποσώματος πάνω στο λαξευμένο και ισοπεδωμένο βράχο, αλλά εντόπισε επιμήκη λαξεύματα με κατεύθυνση Α.-Δ. για σημερινούς αγωγούς διαφόρων κοινωφελών οργανισμών, όπως ΟΤΕ, ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ κ.ά. Η αποκοπή του βράχου για την κατασκευή της παλαιάς οδού Αρδηττού είναι φανερή κάτω από το παλαιό πεζοδρόμιο, όπου η επιφάνειά του σώζεται σε ψηλότερο επίπεδο. Και πάλι όμως αυτή δεν είναι η αρχική, γιατί έχει παραβιαστεί από την κατασκευή του πεζοδρομίου και αγωγών των οικιών και κατ' επέκταση πρέπει να έχει παραβιαστεί και από την ανέγερση των ιδίων των οικιών. Η ύπαρξη μάλιστα δύο υπογείων στην οικία Αρδηττού 20, βάθ. 3 μ. περίπου, επιβεβαιώνει όχι μόνον την παραβίαση της επιφανείας του βράχου αλλά και την καταστροφή των ελαχίστων καταλοίπων του ναού που είχαν αποκαλυφθεί και εντοπιστεί από τον Σκιά. Είχε τονιστεί από τον Σκιά ότι «ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς ἀπεδείχθη δυστυχῶς ὅτι ἡ ἐπελθοῦσα εἰς τὸν ναὸν καταστροφή εἶναι μεγίστη, διὸ ἐξ αὐτοῦ τοῦ οἰκοδομήματος μόνον τινὲς τῶν κατωτάτων λίθων τοῦ κρηπιδώματος ἐν τῷ προνάῳ εὐρέθησαν κατὰ χώραν, οἷτινες καὶ σημειοῦνται ἐν τῷ σχεδίῳ».

Επομένως, σύμφωνα με το σχέδιο του Σκιά αλλά και με τις μετρήσεις του τοπογράφου της Εφορείας μας επί τη ευκαιρία αυτής της έρευνας, η θέση του ναού καθορίστηκε με ακρίβεια. Η θέση του λοιπὸν συμπίπτει με την οικία στην οδό Αρδηττού 18 και Κούτουλα, ένα μικρό τμήμα του (το βορειοανατολικό) με την οικία ἐπὶ της οδού Αρδηττού 20, το βόρειο και βορειοδυτικό καταστράφηκε από τη διάνοξη της παλαιάς οδού Αρδηττού, ενώ το δυτικό από τη διάνοξη της οδού Κούτουλα.

Με την έρευνά μας στο σημείο αυτό γίνεται φανερό ότι ούτε το βορειοανατολικό τμήμα του κρηπιδώματος του ναού διατηρήθηκε, όπως και η ημιεξαγωνική αψίδα της χριστιανικής περιόδου του ναού, που συμπίπτει με την οικία της οδού Αρδηττού 20 και προφανώς καταστράφηκε από τη διάνοξη των υπογείων.

β) Ο δεύτερος χώρος που επελέγη προς έρευνα ήταν ένα τμήμα του οικοπέδου στην οδό Αρδηττού 22, χώρος ελεύθερος, χωρίς να έχει υποστεί επέμβαση από την εποχή της ανασκαφής του 1897. Πράγματι, αποκαλύφθηκαν εκ νέου οι υστερορωμαϊκοί τάφοι και συσχετίστηκε

14. ΠΑΕ 1897, σ. 73, σημ. 4.

σχεδιαστικά το τμήμα του αναλήμματος με τη θέση του αρχαίου ναού.

Η Εφορεία ύστερα από το πέρας αυτής της έρευνας, θεωρώντας μάλιστα ότι τώρα επιβάλλεται ακόμη περισσότερο να περιωσθεί το σημείο αυτό της πόλης που είναι ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα τμήματα της κοίτης του Ιλισού και αποτελεί παράλληλα τμήμα του και' εξοχόν ιστορικού τοπίου της πόλης των Αθηνών, εισυγήθηκε για άλλη μία φορά την απαλλοτρίωση ολόκληρου του συγκεκριμένου οικοδομικού τετραγώνου.

5. Οδός Ακταίου 6-8 και Επταχάλκον (Σχέδ. 5)

Στο οικοπέδο επί της οδού Ακταίου 6-8 και Επταχάλκον στο Θησείο, ιδιοκτησίας του ΟΣΚ, πραγματοποιήθηκε ανασκαφική έρευνα. Στο συγκεκριμένο χώρο του οικοπέδου προϋπήρχαν δύο νεοκλασικά κτίρια, από τα οποία έχουν διατηρηθεί οι όψεις τους προς την οδό Ακταίου. Επίσης προς την οδό Ακταίου υπήρχαν υπόγεια, τα οποία είχαν παραβιάσει το φυσικό βράχο. Σημειώνεται ότι το οικοπέδο αυτό αποτελεί το νοτιοανατολικό τμήμα μεγαλύτερου οικοπέδου επί των οδών Ακταίου, Επταχάλκον και Εφεσίων, ιδιοκτησίας και πάλι του ΟΣΚ, όπου σήμερα έχει ανεγερθεί μεγάλο σχολικό συγκρότημα. Πριν από την ανέγερση του συγκροτήματος είχε πραγματοποιηθεί εκτεταμένη ανασκαφική έρευνα κατά το έτος 1985, κατά την οποία είχαν βρεθεί σημαντικές αρχαιότητες, όπως ταφές γεωμετρικών χρόνων, μεγάλη απώδυνη δεξαμενή, που στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε ως αποθήκη των ύστερων ελληνιστικών χρόνων, και κεραμικός κλίβανος των πρώιμων ρωμαϊκών χρόνων¹⁵.

Στο παρόν οικοπέδο αποκαλύφθηκαν τμήματα εργαστηρίου κεραμικής των ελληνιστικών χρόνων, κυρίως στο νότιο τμήμα του, που δεν είχε υποστεί παραβιάσεις από μεταγενέστερες κατασκευές. Συγκεκριμένα αποκαλύφθηκε επιμήκης τοίχος με κατεύθυνση ΒΔ.-ΝΑ., που συνεχίζει και προς τις δύο κατευθύνσεις έξω από τα όρια του οικοπέδου. Η επιφάνεια του τοίχου βρέθηκε 1,26 μ. υψηλότερα από τη σημερινή επιφάνεια της οδού Ακταίου. Μάλιστα προς Β. εφάπτεται στην κιμηλιά, η οποία είχε λαξευθεί για την κατασκευή του και βρίσκεται η επιφάνειά της σε υψηλότερο επίπεδο από τη σημερινή σωζόμενη επιφάνεια του τοίχου. Αποκαλύφθηκε σε μήκος 13,92 μ. και έχει πλάτος 0,90 μ. Είναι κατασκευασμένος με υλικό που ποικίλλει, όπως κοκκινωπούς κροκαλοπαγείς ογκόλιθους, μικρές ασβεστολιθικές πέτρες

και τεμάχια κεραμίδων. Έχει ύψος 0,81 μ. Εδράζεται στην επιφάνεια της κιμηλιάς.

Νότια του τοίχου αποκαλύφθηκε 0,38 μ. υψηλότερα από την επιφάνεια της οδού Ακταίου κεραμικός κλίβανος κυκλικού σχήματος (Πίν. 23 γ). Έχει εσωτερική διάμετρο 2,10 και εξωτερική 2,92 μ. Το μέγιστο ύψος των τοιχωμάτων του είναι 0,68 μ. Στο εσωτερικό του και σε βάθος 0,42 μ. από την επιφάνεια των πλάγων τοιχωμάτων του βρέθηκε πατηνίρα (πλ. 0,38 μ. που περιτρέπει τα πλύνια τοιχώματα και διακόπτεται νότια από το άνοιγμα που χρησίμευε ως είσοδος για το θάλαμο καύσης του κλίβανου. Ο κλίβανος, που εδράζεται στην επιφάνεια της κιμηλιάς σε βάθος 0,40 μ., είναι κατασκευασμένος με επάλληλες κεραμίδες, ενώ στα εσωτερικά τοιχώματά του είναι έντονα τα ίχνη της μεγάλης θερμοκρασίας από την υπέρξη στρώματος τριρακτωμένου πηλου.

Στα ανατολικά του κλίβανου βρέθηκε ακανόνιστο λίξευμα μέσα στην κιμηλιά, το οποίο φαίνεται ότι χρησίμευε ως αποθήκη. Στο εσωτερικό του βρέθηκαν όστρακα ελληνιστικών χρόνων, μεγάλα τεμάχια αμφορέων της ίδιας εποχής και μία πλήννη υδρορρόη-λεοντοκεφαλή με γριπτή διακόσμηση του 4ου αι. π.Χ.

Ο κεραμικός κλίβανος, καθώς και μεγάλο τμήμα του τοίχου προς Β., διατηρήθηκαν σε κατάχωστον αυλίο χώρο των κτιρίων, που θα λειτουργήσει ως δημόσιο νηπιαγωγείο.

6. Οδός Ακταίου (σχήμα αποχέτευσης)

Κατά τις εργασίες διάνοιξης σχήματος για αποχέτευση από το δήμο Αθηναίων κατά μήκος της οδού Ακταίου και στο διάστημα των οδών Ηρακλειδών και Νηλέως στο Θησείο βρέθηκαν τα ακόλουθα:

Στο τμήμα του σχήματος μπροστά από το ακίνητο στην οδό Ακταίου 20B και σε βάθος 1,40 μ. από τη σημερινή επιφάνεια του δρόμου βρέθηκε τοίχος 1 (πλ. 0,60 μ.) με κατεύθυνση ΒΔ.-ΝΑ. Είναι κατασκευασμένος από κροκαλοπαγή, κοκκινωπού χρώματος ογκόλιθο. Βόρεια του και σε επαφή έχει διατηρηθεί τμήμα συμπαγούς δαπέδου (πάχ. 0,20 μ.) από ισχυρό κονίαμα. Στη συνέχεια και κοντά στη συμβολή των οδών Ακταίου και Ηγίου αποκαλύφθηκε φρέαρ. Στο περιστόμιο του είχαν τοποθετηθεί ασβεστολιθικοί ογκόλιθοι που βρέθηκαν σε βάθος 1,65 μ. Το μαρμάρινο περιστόμιο του φρέατος βρέθηκε σε βάθος 1,90 μ. Το κυκλικό άνοιγμα έχει διάμετρο 0,46 μ., ενώ το διακεκρωμένο χείλος του στομίου έχει πλάτος 0,09 μ. Το μαρμάρινο στόμιο εδράζεται σε κυκλικές κεραμίδες ύψ. 0,43 μ., οι οποίες στη συνέχεια πατούσαν στα κτιστά πλευρικά τοιχώματα του φρέατος. Το φρέαρ ήταν γεμάτο με νερό.

¹⁵ Βλ. ΑΔ 40 (1985): Χρονικά, α. 25-27.

- 6 τοῦ Μελάνθου, τὸ βασιλῖα τῶν ἀθηναίων¹. Πέρα ἀπὸ τὸν Ἰλισὸ εἶναι ἡ τοποθεσία ποῦ λέγεται Ἄγραι καὶ ἓνας ναὸς τῆς ἀγροτέρας Ἀρτέμιδος². Λένε πὺς ἡ Ἀρτεμὴ κυνήγησε ἐδῶ πρῶτα, ὅταν ἦρθε ἀπὸ τῆ Δῆλο, καὶ γι' αὐτὸ τὸ ἄγαλμά της

οὔτε στὸ Σωκράτη, ὁ ὁποῖος ὀνόμασε τὸν Ἀχελῷο καὶ τὶς νύμφες μόνον ὅταν πρόσεξε, ὅπως ὁ ἴδιος λέει, τὸ εἶδος τῶν ἀναθημάτων.

1. Ἐπειδὴ ὁ Λυκοῦργος, Κατὰ Λεωκρ. 86, λέει πὺς οἱ πελοποννήσιοι σκότωσαν τὸν Κόδρου «κατὰ τὰς πύλας», «φρύγανα συλλέγοντα πρὸ τῆς πόλεως», τὸ ἥρωο του ὑποτίθεται πὺς βρίσκονταν κοντὰ στὴν πρὸς τὴν πλευρὰ αὐτὴ κύρια εἴσοδο τῆς πόλης, δηλαδὴ κοντὰ στὶς Ἰώνιες πύλες. Ἐνα ἐπίγραμμα ἐπιτύμβιο ρωμαϊκῶν χρόνων, ποῦ βρέθηκε κοντὰ στὸ μνημεῖο τοῦ Λυσικράτη, ἀναφέρει πὺς ὁ λαὸς τῆς Ἀθήνας «σῶμα (Κόδρου) ὑπ' ἀκροπόλει φέρων τάρχυσεν» (ἔθαψε, IG II², 4258). Μιὰ ἄλλη ἐπιγραφή τοῦ 418 π.Χ. ποῦ βρέθηκε στὴν ἀρχὴ τῆς σημερινῆς λεωφόρου Συγγροῦ, μέσα στὸν περίβολο τοῦ τείχους καὶ ἀρκετὰ νοτιώτερα ἀπὸ τὴν προηγούμενη, παρουσιάζει τὸ τέμενος τοῦ Νηλέα καὶ τῆς Βασίλης ὡς κοινὸ μὲ τοῦ Κόδρου (IG I², 94). Ὁ Νηλεὺς καὶ ἡ Βασίλη ἀρχικὰ ἦταν τὸ γνωστὸ ζεῦγος τῶν θεῶν τοῦ κάτω κόσμου (Πλούτων καὶ Περσεφόνη)· ἂν τιμήθηκε καὶ ὁ Κόδρος σ' αὐτό, ἴσως ὁ Νηλεὺς ταυτίστηκε μὲ τὸν ὁμώνυμο γιὸ τοῦ Κόδρου ἢ μὲ τὸν ὀνομαστὸ πρόγονό τους Νηλέα.

2. Ἡ Ἀρτεμὴ ὡς ἀγροτέρα ἢ ἀγραία ἦταν θεὰ τῆς ἄγρας (τοῦ κυνηγιοῦ). Ἡ λοφώδης περιοχὴ τῆς ἀνατολικῆς ὀχθῆς τοῦ Ἰλισοῦ, ὅπου βρίσκονταν τὸ ἱερό της, ὀνομάζονταν Ἄγραι ἢ Ἄγραι. Αὐτοῦ ὑπῆρχε μικρὸς ἰωνικὸς ναὸς, τετράστυλος ἀμφιπρόστυλος, μὲ κρηπίδωμα διαστάσεων 14,60 × 7,80 μέτρων, ὁ ὁποῖος εἶχε γίνεи ἐκκλησία χωρὶς πολλὰς μετατροπές (χτίστηκε ἀψίδα στὰ ἀνατολικά, ἀνοίχτηκαν δυὸ πόρτες καὶ δυὸ παράθυρα στὸ νότιο τοῖχο τοῦ σηκοῦ καὶ χτίστηκε πλίνθινη καμάρα ὡς στέγη τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος τοῦ σηκοῦ καὶ ἡμιθόλιο μὲ κυκλικὴ βάση, ἀλλ' ὄχι ἡμισφαίριο, ὡς στέγη τοῦ δυτικοῦ τμήματος ποῦ χρησιμοποιοῦνταν ὡς νάρθηκας). Ἡ θέση τοῦ ναοῦ ἦταν ἀντίκρι στὴν πηγὴ Καλλιρρόη, σὲ μικρὴ ἀπόσταση καὶ ψηλότερα ἀπὸ τὴν ἀριστερὴ ὀχθὴ τοῦ Ἰλισοῦ, ἐβδομήντα περίπου μέτρα ψηλότερα πρὸς τὰ νοτιοανατολικά τῆς σημερινῆς ἐκκλησίας τῆς ἀγ. Φωτεινῆς, παρὰ τὸ νότιο κρᾶσπεδο τῆς σημερινῆς λεωφόρου Ἀρδῆτοῦ. Ὁ μετατραμμένος σὲ ἐκκλησία ναὸς εἶχε ἐρειπωθῇ στὰ 1778, ὁπότε κατεδαφίστηκε γιὰ νὰ χρησιμοποιηθεῖ τὸ ὑλικό του στὸ τούρκικο τεῖχος ποῦ χτίζονταν τὴ χρονιά αὐτή. Σώθηκαν πλάκες τῆς ζωφόρου, βάσεις κιόνων καὶ μικρὰ μέρη ἀπὸ τὸν ἄλλο ἀρχιτεκτονικὸ διάκοσμο. Ἀπὸ τὴν ἀνασκαφὴ τῶν θεμελίων στὸ τέλος τοῦ περασμένου αἰῶνα, σὲ σύγκριση μὲ σχέδια ποῦ εἶχαν γίνεи πρὸ τοῦ 1778 καὶ μὲ τὴν ἀναπαράσταση τῶν Stuart-

Revett, ἐπίσης παλαιότερη τῆς καταστροφῆς τοῦ μνημείου, ὁ ἰωνικὸς ναῖσκος εἶναι φανερό πὺς ἔχει ἐξαιρετικὴ θέσση στὴν ἱστορία τῆς ἐλληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἐπειδὴ οἱ ὁμοιοτήτες του μὲ τὸ ναῖσκο τῆς Ἀθηνᾶς νίκης στὴν ἀκρόπολη τῶν Ἀθηνῶν εἶναι καίριες καὶ πολλές, ἐγίνε ἡ ὑπόθεση πὺς χτίστηκε μὲ τὰ ἴδια σχέδια τοῦ ἀρχιτέκτονα Καλλικράτη, μὲ τὰ ὁποῖα εἶχε ἀρχίσει νὰ χτίζεται λίγο μετὰ τὰ 449 π.Χ. ὁ ναὸς τῆς Νίκης. Ὁ ναὸς τοῦ Ἰλισοῦ φαίνεται πὺς τελείωσε γρήγορα καὶ γι' αὐτὸ μερικὲς φόρμες του εἶναι πιὸ ἀρχαῖκὲς ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς νίκης, ὁ ὁποῖος μόλις στὰ 427 π.Χ. κατέστη δυνατόν νὰ συμπληρωθεῖ. Σὲ ποιά θεότητα εἶχε ἀφιερωθεῖ ὁ ναὸς τοῦ Ἰλισοῦ δὲν εἶναι μὲ βεβαιότητα γνωστὸ. Ἀπὸ τὶς φιλολογικὲς πηγὲς περισσότερο γνωστὸ γιὰ τὴ θέσση τῶν Ἀγρῶν εἶναι ἓνα ἱερό τῆς Δήμητρας καὶ τῆς Κόρης ἢ μόνον τῆς Κόρης ἢ μιᾶς θεᾶς Μητρός (λέγονταν καὶ «μητρῶο τῶν Ἀγρῶν»), στὸ ὁποῖο γίνονταν τὸ Μάρτιο μῆνα τὰ μικρὰ λεγόμενα μυστήρια ἢ τὰ «ἐν Ἀγραις μυστήρια» ποῦ θεωροῦνταν προπαρασκευὴ γιὰ τὰ μεγάλα τῆς Ἐλευσίνας ποῦ γίνονταν στὶς ἀρχὲς Ὀκτωβρίου. Στὰ μυστήρια τῶν Ἀγρῶν περιλαμβάνονταν ἓνας τελετουργικὸς καθαρμὸς τῶν μυστῶν στὰ ἄφθονα ἀνοιξιὰτικα νερά τοῦ Ἰλισοῦ, δὲν εἶναι ὁμως γνωστὸ, ἂν ὑπῆρχε ναὸς τῶν ἐλευσινίων θεῶν οὔτε ἂν τὸ λεγόμενο μητρῶο ἦταν ναὸς. Ὁ Πausanias δὲν ἀναφέρει τὸ μητρῶο οὔτε τὸ ναὸ ἢ τὸ ἱερό, ὅπου γίνονταν τὰ μικρὰ ἢ ἐν Ἀγραις μυστήρια (ὑποστηρίχτηκε πὺς ἀπὸ σύγχυση ἀνάφερε ναὸ τῶν ἐλευσινίων θεῶν «πάνω ἀπὸ τὴν Ἐννεάκρουνο», κεφ. 14, 1, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ἀναφέρει ἐδῶ τὸ ναὸ τοῦ Ἰλισοῦ «πάνω ἀπὸ τὴν Καλλιρρόη»). Παρὰ ταῦτα ἐδῶ μὲ σαφήνεια ἀναφέρει ναὸ τῆς ἀγροτέρας Ἀρτέμιδος μὲ λατρευτικὸ ἄγαλμά της ποῦ τὴν παρίστανε μὲ τόξο στὰ χέρια, ἐννοώντας ἀσφαλῶς τὸ γνωστὸ ἰωνικὸ ναῖσκο παρὰ τὴ διάβαση τοῦ Ἰλισοῦ («διαβάσει τὸν Ἰλισόν», ὅπως λέει) καὶ κοντὰ στὴν ἀνατολικὴ ὀχθὴ του.

Στὴν ἀγροτέρα Ἀρτεμὴ εἶναι γνωστὸ πὺς ὁ πολέμαρχος πρόσφερε κάθε χρόνο στὶς 6 τοῦ Βοηδρομιῶνα (λίγο μετὰ τὰ μέσα τοῦ Σεπτεμβρίου) θυσία σ' ἀνάμνηση τῆς νίκης τοῦ Μαραθῶνα. Οἱ ἀθηναῖοι πρὶν ἀπὸ τὴ μάχη εἶχαν τάξει στὴ θεά (ποῦ ὡς κυνηγέτις εἶχε τὴν εὐχέρεια νὰ παραστέκει στὴν ὑπαιθρο σ' ὅσους βρεθοῦν σὲ κίνδυνον), πὺς ἂν τοὺς βοηθήσει νὰ νικήσουν, θὰ θυσιάσουν γι' αὐτὴν τόσα κατσίκια ὅσοι θὰ εἶναι οἱ ἐχθροὶ ποῦ θὰ σκοτώσουν. Ἐπειδὴ οἱ νεκροὶ τῶν περσῶν ἦταν πολλοὶ καὶ οἱ ἀθηναῖοι δὲν μπορούσαν νὰ βροῦν ἰσάριθμα κατσίκια, ἀποφάσισαν νὰ θυσιάσουν κάθε χρόνο 500 (Ζενοφ. Κύρου ἀναβ. 3, 2, 11 κ.ν.).

Για τὴν ἴδια νύκτ ἀφοῦνταν τὴν Ἀρτεμὴ ὡς Εὐκλεία

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

